

Cumhuriyet Halk Partisi

CHP PARTİ MECLİSİ

TOPLANTISINA SUNULAN

MERKEZ YÖNETİM KURULU RAPORU

(Ankara, 5 Aralık 2007)

İÇİNDEKİLER

CHP PARTİ MECLİSİNE SUNULAN MYK RAPORU

(5 Aralık 2007)

İÇİNDEKİLER

I.- GİRİŞ

II.- TERÖR VE GÜNEYDOĞU

2.1.- TERÖR ÖRGÜTÜ VE MİLLİ POLİTİKA

2.1.1.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ VE FAALİYETLERİ

2.1.2.- TEZKERE İLE MECLİS, DEVLETİN TERÖRLE MÜCADELEDE ELİNİ GÜÇLENDİRDİ

2.1.3.- TAYYİP ERDOĞAN – BUSH GÖRÜŞMESİ

2.1.4.- “TÜRK-KÜRT ÇATIŞMASI SÖYLEMİ”, ABD’NİN TERÖRÜ TANIMLAMA HATASININ BİR TEKRARIDIR

2.1.5.- “MAHREM ANLAŞMA” OLMAZ, VARSA DERHAL AÇIKLANMALIDIR

2.1.6.- IRAK’TA, “PKK İLE MÜCADELE” KONUSUNDA SİYASİ İRADE EKSİKLİĞİ VAR

2.1.7.- TÜRKİYE, IRAK’IN BÖLÜNMESİNE SEYİRCİ KALAMAZ. IRAK’IN BÜTÜNLÜĞÜ KORUNMALIDIR.

2.1.8.- TERÖRE KARŞI BİR MİLLİ POLİTİKA OLUŞTURULMALIDIR

2.1.9.- TERÖRLE ETKİN MÜCADELE İÇİN GEREKLİ SİYASİ İRADE ORTAYA KONULMALIDIR

2.2.- KUZAY IRAK’A “DOST BÖLGE” AÇILIMI ÖNERİYORUZ

2.2.1.- KUZAY IRAK, “TÜRKİYE’YE DOST BİR BÖLGE” HÂLİNE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR

2.2.2.- ÖNCELİKLİ HEDEFİMİZ, TERÖR ÖRGÜTÜNÜN BÖLGE ÜLKELERİ İÇİNDE HİMAYE GÖRMESİNİ ÖNLEMELİDİR

2.2.3.- KUZAY IRAK’A “DOST BÖLGE” AÇILIMINA YÖNELİK ATILMASI GEREKLİ İLK ADIMLAR, UYGULANMASI GEREKEN ÖNCELİKLİ PROJELER

2.2.4.- BİZ, KİMSENİN KÖKENİNE DEĞİL, TERÖRE KARŞIYIZ... KONUYU ÇARPTIRMAK İSTEYENLER, KAFA KARIŞIKLIĞI İÇİNDE OLANLARDIR

2.3.- PARTİMİZİN “DEMOKRATİKLEŞME, BÖLGESEL KALKINMA VE TERÖRLE MÜCADELE” KONULARINDA RAPORLARI

2.4.- GÜNEY-DOĞU ANADOLU İÇİN “SOSYO-EKONOMİK KALKINMA”

2.4.1.- ASIL SORUN, “DİL, KÜLTÜR, KİMLİK” DEĞİL; “İŞ, AŞ, EĞİTİM VE YAŞAM KALİTESİNDE YETERSİZLİKLERDİR”

2.4.2.- AKP İKTİDARINDA, ÜLKEMİZİN GERİ KALMIŞ İLLERİ YATIRIM VE GENEL REFAH ARTIŞINDAN GEREKLİ PAYI ALAMADILAR

2.4.3.- BÖLGEDE SOSYO-EKONOMİK KALKINMANIN ÖNCELİKLİ İLKELERİ

2.4.4.- BÖLGEDE SOSYO-EKONOMİK KALKINMANIN ÖNCELİKLİ HEDEF VE POLİTİKALARI

2.5.- HER ALANDA DEMOKRATİKLEŞME, ÖNCELİĞİMİZDİR

2.5.1.- “TÜRKİYE DEVLETİNİ KURAN HALKA TÜRK MİLLETİ DENİR”

2.5.2.- LAİK DEMOKRATİK CUMHURİYETİMİZ, ULUS DEVLET VE ÜNİTER DEVLET YAPILARI ÜZERİNDE KURULMUŞTUR

2.5.3.- “KİŞİSEL KÜLTÜREL HAKLARA SAYGI” ÇAĞDAŞ ÇOĞULCU DEMOKRASİLERİN GEREĞİDİR

2.5.4.- ETNİK DUYARLILIKLARA DEMOKRATİK ÇÖZÜM

III.- SİYASAL GELİŞMELER

3.1.- AKP KENDİ KENDİNE ANAYASA HAZIRLIYOR

3.1.1.- AKP “YENİ BİR ANAYASA” ÇALIŞMALARINI HERKESTEN KAÇIRARAK, HERGÜN YENİ ÇELİŞKİLER YARATARAK SÜRDÜRÜYOR

3.1.2.- YENİ BİR ANAYASA İÇİN BU AKP'YE DESTEK VERMEMİZ HİÇBİR ŞEKİLDE MÜMKÜN DEĞİLDİR

3.2.- İKTİDAR “YARGIYI TESLİM ALMA, ONU SİYASALLAŞTIRMA” ARAYIŞINDA

3.2.1.- AKP'İN BU TAVRI HUKUK DEVLETİMİZ VE REJİMİMİZ İÇİN ÇOK BÜYÜK TEHLİKEDİR

3.2.2.- İKTİDAR YARGIDA DA KENDİ DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ VE İDEOLOJİSİNİ EGEMEN KILMAK İSTİYOR

3.2.3.- "EŞKIYA HUKUKÇU KİMLİĞİYLE PARLAMENTOYA İNMIŞTIR..."

3.2.4.- HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ GÜÇLENDİRMEK İÇİN ANAYASA'DA VE YASALARDA GEREKLİ DÜZENLEMELERE GİDİLMELİDİR

3.3.- İKTİDAR MV. DOKUNULMAZLIĞINI SAVSAKLAMAYA DEVAM EDİYOR

3.4.- POLİS STRES ALTINDA ÇALIŞIYOR... POLİS MÜDAHALESİYLE 2 YILDA 34 KİŞİ ÖLDÜ

3.5.- ANIT KABİR'E GİTMEYEN SUUDİ KRALININ AYAĞINA GİDİLDİ, ULUSAL ONURUMUZ ÇİĞNENDİ

3.6.- BU TARİKARTIN ARKASINDA KİM VAR?

3.6.1.- GÜLEN HAREKETİ AVUSTURALYA'DA RESMİ VE CEMAAT DESTEĞİ İLE FAALİYETLERİNİ YOĞUNLAŞTIRIYOR

3.6.2.- TARİKATLARA AKP KORUMASI

3.6.3.- T.C.M.E. BAKANININ TARİKAT BAĞLANTILI ÖĞRENCİ YURTLARINDAN HİÇ HABERİ YOKMUŞ

3.7.- AKP YOLSUZLUK GİRDABINDA

3.7.1.- AKP'İN "BÜROKRAT – İŞADAMI - SİYASETÇİ" VURGUNU ARTARAK DEVAM EDİYOR

3.7.2.- KEMAL UNAKITAN'IN İŞ BİLİR ÇOCUKLARI

3.8.- İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU HUKUK VE AHLAK KRİZİNE DÖNÜŞMEKTE

IV.- EKONOMİDE GELİŞMELER

4.1- AKP'İN 2008 BÜTÇESİ YİNE BİR "KISIR DÖNGÜ" BÜTÇESİ

4.1.1.- 2008 YILI BÜTÇESİ VE MAKROEKONOMİK HEDEFLER

4.1.2.- 2007 OCAK-EKİM BÜTÇESİNDE, BÜTÇE AÇIĞI 2,2 KAT ARTTI

4.1.3.- BÜTÇE AÇIĞI YAPISAL BİR NİTELİK KAZANMIŞTIR

4.1.4.- BÜTÇEDE YATIRIMLAR GİDEREK GERİLEMEKTEDİR

4.1.5.- 2007 YILINDA ÖNGÖRÜLEN FAİZ DIŞI FAZLA, GERÇEKLEŞTİRİLEMEMİŞTİR

4.1.6.- VERGİ YÜKÜNÜ, YİNE MEMURLAR, EMEKLİLER, DAR GELİRLİ VATANDAŞLAR TAŞIMAK ZORUNDA

4.1.7.- İKTİDARIN 2008 BÜTÇESİ YENİ BİR "FAİZ BÜTÇESİ"DİR

4.2.- AKP HÜKÜMETİ İLE ÜLKE BORCU 5 YILDA BİR MİSLİ ARTTI

4.2.1.- İÇ BORÇLAR EKONOMİNİN KAMBURU HALİNE GELMİŞTİR

4.2.2.- “ÖZEL SEKTÖRÜN DIŞA BAĞIMLILIĞI” RİSKLİ BOYUTLARA TIRMANDI

4.2.3.- 5 YILDA ÜLKENİN TOPLAM BORÇ YÜKÜ 235 MİLYAR DOLAR ARTMIŞTIR

4.2.4.- BORCA BOĞULAN HAZİNE’NİN ALACAKLARI 104,5 MİLYAR YTL’YE ULAŞTI

4.2.5.- TÜRKİYE IMF’YE EN BORÇLU ÜLKE

4.2.6.- AKP İKTİDARINDA HANE HALKI BORCU REKOR DÜZEYLERE TIRMANDI

4.3.- DÜNYANIN EN YÜKSEK REEL FAİZİ İLE 5 YILDA 161,3 MİLYAR DOLAR FAİZ ÖDEDİK

4.4.- ÜLKEMİZDEKİ SICAK PARA 108 MİLYAR DOLARA DAYANDI

4.5.- DIŞ TİCARET AÇIĞI 10 AYDA 45,3 MİLYAR DOLARA TIRMANDI

4.6.- TÜRKİYE, CARİ AÇIKTA DÜNYADA 7., GELİŞEN ÜLKELERDE İSE 1.SIRADA

4.7.- YABANCILARIN BANKACILIK SEKTÖRÜ İÇİNDEKİ PAYI HIZLA ARTMAKTADIR

4.8.- TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ GİDEREK DÜŞÜYOR

4.9.- AKP İKTİDARINDA GAP PROJESİ SÜREKLİ İHMAL EDİLMİŞTİR

4.9.1.- GAP PROJESİ SÜRÜNCEMEDE BIRAKILMIŞTIR

4.9.2.- AKP’NİN, GAP’I GELİŞTİRMEK BİR YANA GAP İDARESİNİ KALDIRMA GİRİŞİMİ ENGELLENMİŞTİR

4.9.3.- AKP’NİN ÇARPIK YATIRIM POLİTİKASININ VE TARIM SEKTÖRÜNÜ DIŞLAYAN ANLAYIŞININ BEDELİ BÜYÜKTÜR

4.10.- CHP İKTİDARINDA HEDEFLERİMİZ

4.10.1.- “MALİ DİSİPLİNE, ENFLASYONLA MÜCADELEYE” EVET “EKONOMİDE TESLİMİYETÇİ İLİŞKİLERE” HAYIR

4.10.2.- İSTİKRAR İÇİNDE HIZLI BÜYÜME İÇİN PARA POLİTİKASI

4.10.3.- ÜRETİM EKONOMİSİ İÇİN GÜÇLÜ MALİ PİYASALAR

V.- SOSYAL GELİŞMELER

5.1.- AKP’NİN İŞSİZLİKLE MÜCADELE ÖNCELİĞİ YOK

5.1.1.- GERÇEK İŞSİZLİK, YAZ ORTASINDA DAHI YÜZDE 15,4

5.1.2.- TÜRKİYE, UZUN SÜRELİ İŞSİZLİK ORANI ARTIŞINDA TÜM ÜLKELER İÇİNDE 5. SIRADA BULUNMAKTADIR

5.1.3.- "İŞSİZLİK SİGORTASI FONU'NUN" HAZİNEYİ FONLAYAN, ANCAK İŞSİZE YARAMAYAN YAPISI DEĞİŞMELİDİR

5.2.- AÇLIK VE YOKSULLUK DAHA DA YAYGINLAŞIYOR

5.2.1.- AÇLIK SINIRI 700 YTL.'YE ÇIKTI

5.2.2.- "AÇLIK VE YOKSULLUKLA MÜCADELE" TEMEL ÖNCELİĞİMİZDİR

5.3.- AKP SOSYAL HAKLARI GASP EDİYOR

5.3.1.- AKP'NİN YENİ YASA TASARISI İLE EMEKLİ AYLIKLARINDA UÇURUM DAHA DA ARTACAK

5.3.2.- TASARININ AYNEN YASALAŞMASI HALİNDE SAĞLIK HİZMETİ ALMAK, HER AŞAMADA "PARALI" HALE GELECEK

5.4.- EMEK HAKLARI ÇİĞNENİYOR

5.4.1.- AKP'DEN BELEDİYE İŞÇİLERİNE SENDİKA BASKISI

5.4.2.- TELEKOM GREVİNDE YÜRÜTÜLEN SENDİKASIZLAŞTIRMA POLİTİKASINA HÜKÜMET GÖZ YUMMUŞTUR

5.4.3.- EĞİTİME SAHİP ÇIKMANIN İLK ADIMI ÖĞRETMENE SAHİP ÇIKMAKTIR

5.5.- AİHM'NİN KARARI, AKP HÜKÜMETİNCE YOK SAYILACAĞI ORTAYA ÇIKMIŞTIR

5.6.- AKP İKTİDARI'NDAN ENGELLİLERE BÜYÜK AYIP

5.7.- CUMHURBAŞKANLIĞI, NOTER MAKAMINA DÖNÜŞÜYOR

5.8.- İSTANBUL BÜYÜKŞEHİRDE AKP'NİN RANT SAĞLAMA UYGULAMALARI CHP ENGELİNE TAKILDI

5.8.1.- BÜYÜKŞEHİR KOMİSYONU'NDAN GEÇEN İSTANBUL'DAKİ 13 "RANT DOSYASI" İÇİN DAVA AÇILIYOR

VI.-PARTİ ÇALIŞMALARI ve ÖRGÜT

6.1.- MESAJLAR

6.1.1.- CHP LİDERİ BAYKAL'DAN ŞEHİT AİLELERİNE BAŞSAĞLIĞI MEKTUBU

6.1.2.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN CUMHURİYETİN 84. YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ

6.1.3.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN, ERDAL İNÖNÜ'NÜN VEFATI NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ

6.1.4.- GN. SEK. ÖNDER SAV'IN İL BAŞKANLIKLARINA ERDAL İNÖNÜ'NÜN CENAZE TÖRENLERİ GENELGESİ

6.1.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MİLLİ FUTBOL TAKIMIMIZI KUTLADI

6.1.3.- GENEL BAŞKAN BAYKAL ÖĞRETMENLER GÜNÜ NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI

6.2.- ZİYARETLER, İNCELEMELER

6.2.1- DENİZ BAYKAL GATA'DA GAZİLERİ ZİYARET ETTİ

6.2.2.- CUMHURİYET BAYRAMI KUTLAMALARI

6.2.3.- 10 KASIM RESMİ TÖRENLERİ

6.2.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN BAYRAMDA ŞIRNAK'TA "ŞEHİTLER OCAĞI" BİRLİĞİNİ ZİYARET ETTİ

6.2.5.- CHP'LİLERDEN ŞEHİT AİLELERİNE DESTEK VE BAŞSAĞLIĞI ZİYARETLERİ

6.2.6.- BAYKAL, İNCEK'TE BULUNAN BİR ÖZEL OKULDA DÜZENLENEN ATATÜRK'Ü ANMA ETKİNLİĞİNE KATILDI

6.2.7.- ESKİ MV. VE BAKAN, GAZETECİ-YAZAR PROF. DR. AHMET TANER KIŞLALI ANILDI

6.2.8.- BEYTÜŞŞEBAP VAHŞETİNE, CHP'DEN İNCELEME

6.2.9.- BABACAN, GENEL BAŞKAN BAYKAL'A, TAYYİP ERDOĞAN İLE BUSH ARASINDAKİ GÖRÜŞMELER HAKKINDA BİRİFİNG VERDİ

6.2.10.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL AVRUPA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI VE BERABERİNDEKİ HEYETİ TBMM'DE KABUL ETTİ

6.2.11.- CHP GENEL MERKEZİNDE BAYRAMLAŞMA BAYRAMIN İKİNCİ GÜNÜ YAPILDI

6.2.12.- GENEL BAŞKANI BAYKAL, İZMİR'DE ULUSLARARASI SERGİLER BÜROSU (BIE) DELEGELERİNE YEMEK VERDİ

6.2.13.- MECLİS KÜRSÜSÜNDE CHP'li NERMİN NEFTÇİ'DEN 34 YIL SONRA YİNE CHP'Lİ GÜLDAL MUMCU

6.2.14.- CHP'DEN TELEKOM'UN GREVCİ İŞÇİLERİNE DESTEK

6.2.15.- CHP MV. HEYETİ KAZ DAĞLARI'NDAKİ MADEN ARAMA ÇALIŞMALARINI YERİNDE İNCELEDİ

6.2.16.- HALK GAZETESİ

6.2.16.- GN. BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

6.4.- ÖRGÜT BÖLGE TOPLANTILARI

6.4.1.- ADANA BÖLGE TOPLANTISI

6.4.2.- KOCAELİ BÖLGE TOPLANTISI

6.5.- CHP “İL BAŞKANLARI VE BELEDİYE BAŞKANLARI” TOPLANTISI

6.6.- ÖRGÜT KONULARI

6.6.1.- PARTİ ÜYELERİ

VII.- EKLER

- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN BASIN KULÜBÜ PROGRAMINDA “GÜNEYDOĞU-TERÖR-IRAK” KONULARINDAKİ AÇIKLAMALARI
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN “GENÇ BAKIŞ” PROGRAMINDA ABBAS GÜÇLÜ İLE SÖYLEŞİSİ
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURUL TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (30 Ekim 2007)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURUL TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (23 Ekim 2007)
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İL BAŞKANLARI VE BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA
- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN PM TOPLANTISI ÖNCESİNDE REFERANDUM KONUSUNDA YAPTIĞI AÇIKLAMALAR
- (1995'DE CHP'YE KATILARAK FAALİYETİNİ SONA ERDİREN SOSYAL DEMOKRAT HALKÇI PARTİNİN) DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNUNA BAKIŞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU (1989)
- BÖLÜCÜ TERÖR ÖRGÜTÜ PKK'NIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ÖZEL NOT
- BULGARİSTAN'DA NE ÖZERK, NE DE FEDERATİF BİR YAPI SÖZ KONUSUDUR

CHP PARTİ MECLİSİ

GENEL BAŞKAN

DENİZ BAYKAL

GENEL BAŞKAN YARDIMCILARI

ONUR ÖYMEN - MUSTAFA ÖZYÜREK - CEVDET SELVİ

GENEL SEKRETER

ÖNDER SAV

GENEL SAYMAN

MAHMUT YILDIZ

GENEL SEKRETER YARDIMCILARI

ALGAN HACALOĞLU - MEHMET SEVİGEN - BİHLUN TAMAYLIGİL

MYK ÜYELERİ

ZEKERİYA AKINCI- ENGİN ALTAY-FUAT ÇAY
MESUT DEĞER – KEMAL DEMİREL - ŞERİF ERTUĞRUL - GÜLDAL OKUDUCU
MEHMET ALİ ÖZPOLAT - SİNAN YERLİKAYA

PM ÜYELERİ

YAVUZ ALTINORAK	ALİ RIZA GÜLÇİÇEK	UFUK ÖZKAN
CANAN ARITMAN	SALİH GÜN	SÜLEYMAN ADİL ÖZKOL
ŞEVKET ARZ	ABDULLAH EMRE İLERİ	ERBAŞAR ÖZSOY
İSMET ATALAY	OSMAN KAPTAN	TÜLAY ÖZÜERMAN
DENİZ PINAR ATILGAN	HÜSEYİN KARABULUT	MUSTAFA ÖZYURT
AYŞE GÜLSÜN BİLGEHAN	HASAN HÜSEYİN KARAKOÇ	SEVGİ PEKŞEN
TEKİN BİNGÖL	BİRGEN KELEŞ	AYŞE BANU SANCAK
RASİM ÇAKIR	ALİ KILIÇ	ATILA SAV
ŞAHNAZ ÇAKIRALP	EMİN KOÇ	TACİDAR SEYHAN
İSMET ÇANAĞÇI	ESFENDER KORKMAZ	HAYRİ SİNAN SUNAY
ADALET ÇEBİ	SEVGİ KÖKBUDAK	FERAMÜZ ŞAHİN
ÖZLEM ÇERÇİOĞLU	ALİ KEMAL KUMKUMOĞLU	METİN ŞAHİN
İZZET ÇETİN	LÜTFİYE MEMİOĞLU	CAHİDE TUNÇ
ORHAN ZİYA DİREN	ŞAHİN MENGÜ	CEMİLE OYA TÜR
MAHMUT DUYAN	BAYRAM MERAL	ENİS TÜTÜNCÜ
MUSTAFA ŞÜKRÜ ELEKDAĞ	ALİ OKSAL	ŞENEL UÇAR
YILDIRIM EMSİZ	ÖRSAN KUNTER ÖYMEN	AYHAN YALÇINKAYA
GAYE ERBATUR	SIRRI ÖZBEK	ABDÜLAZİZ YAZAR
ABDURREZZAK ERTEN	DURMUŞ ÖZCAN	EMİNE YURDATAP
NERİMAN GENÇ	MALİK ECDER ÖZDEMİR	ALİ RIZA YÜCEL
LEVENT GÖK	RAMAZAN KERİM ÖZKAN	

CHP YÜKSEK DİSİPLİN KURULU

YDK ÜYELERİ

YDK BAŞKANI

ORHAN ERASLAN

YDK BAŞK. YARD.

ORHAN AKBULUT

YDK SEKRETERİ

SELAHATTİN ÖCAL

AVNİ ÇELEBİ

TUFAN DOĞU

TUNCAY ERCENK

MEHMET BOZTAŞ

ESAT KAYA TURGAY

TÜRKAN ÖZTEKİN

SEVİM KALKANDELEN

NÜKET TUĞCU

SALİHA ÖĞÜTÇÜ

ERGÜN AYDOĞAN

İBRAHİM YILMAZ

KEMAL CENGİZOĞLU

I.- GİRİŞ

ÖNSÖZ

“Ulus Devlet - Üniter Devlet - Laik Cumhuriyet” Atatürk Türkiye’sinin kuruluşunun temel yapı taşlarıdır...

- **Demokrasimiz** bu üçlü temelden aldığı güçle beslenmekte ve gelişmektedir...
- **Toplumsal barışımız**, bu üçlü temel dokunun sağladığı güven, huzur ve dayanışma ortamında yeşermekte ve derinleşmektedir...
- Dünyada eşi benzeri olmayan, **insana, onun kültürüne, kimliğine, kökenine** ve **dini inancına** koşulsuz saygıyı esas alan çağdaş **Türkiye Modeli**, 84 yıl evvel çakılmış bu çok özgün dengeden güç alarak egemenliğini sürdürmektedir...

AKP iktidarı ile, son birkaç yıldır, ülkemizin bu hassas dengesi, anayasamızın değiştirilemez kuralları, içeriden ve dışarıdan tehdit altındadır...

- Türkiye'nin laik düzeni, **Atatürk** ilke ve devrimleri, Cumhuriyetimizin çağdaş kazanımları ypratılmaktadır...
- “**Kamu yönetimini, yargıyı, siyaseti, eğitimi ve ticareti**”, gerici tarikat odaklarıyla, dini çıkar ve fesat yuvalarıyla kuşatma, üniter yapıyı aşındırma çabaları giderek yaygınlık kazanmaktadır...

Ulusal bütünlüğümüzü hedef alan terör ile ülkemiz Cumhuriyet tarihinin en zor ve tehlikeli dönemecindedir.

- Askerlerimize ve masum vatandaşlarımıza yönelik terörist saldırılar son zamanlarda büsbütün artmış, çok sayıda askerimiz şehit olmuş, masum vatandaşlarımız hayatını kaybetmiştir.
- Dış baskıların etkisi altında kalan iktidar bu saldırıların sorumlusu olan PKK örgütünün sınırlarımızın dışındaki karargahına, sınır dışı son çok sınırlı operasyon dışında karşı hiçbir eylemde bulunamamıştır.

Hükümet dış politikada tam bir teslimiyetçilik sergilemiş, ulusal çıkarlarımızı korumada edilgen konuma sürüklenmiştir.

- Kıbrıs'ta dış baskılara direnememiş ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin meşrulaştırılmasının ve tanınmasının yolunu açan ek protokolü imzalamıştır. AB ile müzakere sürecimizin Kıbrıs'ın ipoteline konulmasına engel olamamıştır.
- İç politikada dış destek sağlamak uğruna Türkiye'nin temel çıkarlarını feda etmiştir. AB ile ucu açık müzakere sürecini kabul ederek tam üyeliğin altında bir statüyü kabul edebileceği izlenimini vermiştir.

AKP iktidarı tarafından izlenmekte olan ulusal ve sosyal duyarlılıktan yoksun politikalar sonucu;

- Açlık ve yoksulluk yaygınlaşmış, **sosyal adalet** kavramı unutulmuş, **eşitsizlikler** yaygınlaşmıştır... Türkiye, bir yandan “**dolar milyarderleri**”, diğer yandan ise **yoksullar** ülkesine dönüşmüştür...

- Resmi rakamlara göre, en az **bir milyon** yurttaşımız **yatağa aç girmekte**, en az **20 milyon** yurttaşımız yoksulluk koşullarında yaşama tutunmaya çalışmaktadır...
- İşsizlik, toplumsal afet konumuna ulaşmıştır... **Her beş yurttaşımızdan biri** veya **her üç gencimizden biri** işsizdir...
- Bu koşullarda ülke içindeki yoksulluk ortamında yeşeren adi suçlarda da büyük artış olmuş, vatandaş şehirlerde güvenlik içinde yaşayamaz hale gelmiştir.
- **İç ve dış borçlarımız** ile **dış ticaret** ve **cari işlemler açığı** cumhuriyet tarihimizin rekorlarını kırmıştır...
- **Yüksek reel faiz, düşük kur ve borçlanmaya** dayalı politikalar ile KOBİ'ler nefes alamaz, ulusal sanayimiz gelişme ve istihdam yaratma yeteneklerini kullanamaz hale gelmişlerdir...

AKP iktidarında ülkemizde yaşanan yolsuzluklar cumhuriyet tarihimizde hiç görülmemiş boyutlarda dal budak salmış, kuralsızlık yaygınlaşmıştır...

- “**Tüccar siyasetçi**” anlayışı ülkemizde egemen kılınmış, suç dosyalarından kaçamayan siyasetçiler “**milletvekili dokunulmazlığına**” sığınmış, “**temiz siyaset ve dürüst yönetim**” ilkesi yok sayılmıştır.
- Dış ekonomik ilişkilerde devletin en stratejik kuruluşlarını kayırmacı yöntemlerle bazı yerli ve yabancı firmalara peşkeş çekilmiş, onların yüz milyonlarca dolarlık haksız kazanç sağlamalarına olanak tanınmıştır. Ülkede yolsuzluk daha önce görülmemiş boyutlara ulaşmıştır.

AKP, iktidarı sistemli biçimde, başta laiklik olmak üzere Cumhuriyetin temel değerlerini tahrip ederek, Türkiye'yi din esasına göre yönetilen bir ülke haline getirmek için kullanmaktadır.

Olumsuzlukların tek sorumlusu olan mevcut iktidar, çağdaş **Türkiye Modeli** yerine, Cumhuriyet nesline yabancı bir yapılanma ile yönetim modelini ve siyaset üslubunu toplumumuza dayatmaktadır...

Öngördükleri **sinsi projeye** karşı duran, başta CHP olmak üzere, muhalefet partileriyle, Anayasa Mahkemesi ve yüksek yargı organlarıyla, YÖK ve akademik çevrelerle, basının tarafsız kesimleriyle, laik Cumhuriyet değerlerine sahip çıkan sivil toplum örgütleriyle, hakkını arayan işçi, çiftçi, memur ve esnafı, ulusal sanayicilerimizle, hatta Silahlı Kuvvetlerimizle bile çatışma içine girmeyi kuralsız, keyfi yönetim anlayışlarının doğal unsuru haline getirmişlerdir.

Ülkemizdeki tüm olumsuz gelişmeleri karşısında güvенеbileceği, dayanabileceği tek parti CHP'dir... Hepimiz bu anlayışla, bu yüksek sorumluluk duygusuyla görev yapıyoruz, bu kararlılıkla görev yapmaya devam edeceğiz...

II.- TERÖR ve GÜNEYDOĞU

II.- TERÖR ve GÜNEYDOĞU

2.1.- TERÖR ÖRGÜTÜ VE MİLLİ POLİTİKA

2.1.1.- PKK TERÖR ÖRGÜTÜ VE FAALİYETLERİ

PKK'nın (şimdiki adıyla Kongra-Gel'in) terör eylemleri 1984 yılında başladı. 1989 yılına kadar düşük düzeyde gelişti. Sonra tırmanışa geçerek 1993 ve 1994 yıllarında en yoğun düzeyine tırmandı. Silahlı Kuvvetlerimizin terörle mücadelede uzmanlaşmasıyla beraber giderek kontrol altına alınmaya başlandı ve Öcalan'ın Afrika'da Amerika tarafından yakalanıp Türkiye'ye teslim edilmesi ile durma noktasına geldi.

Koalisyon güçlerince Mart 2003'te başlatılan Irak operasyonu yeni bir dönem başlattı. Amerika'nın Irak'ta izlediği dini ve etnik farklılıkları tahrik eden, onları öne çıkartan politikaları bir taraftan Irak'ın parçalanmasına zemin yaratırken, bölücü Kürt milliyetçiliğine de hayat verdi.

Bölgede değişen şartlar ve oluşan güvenlik boşluğu nedeniyle PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün ülkemize yönelik terör eylemlerinde son dönemde ciddi bir artış meydana gelmiştir.

Türkiye Parlamentosu'nun 1 Mart 2003'de aldığı tarihi yürekli karar ile Türkiye kendisini Irak'taki bataklıktan kurtarıırken bundan rahatsız olan Amerika'nın gazabına uğradı. Amerika'nın Türkiye üzerine PKK kartını, Barzani ile işbirliği içinde kullanmasıyla birlikte PKK/ Kongra-Gel terör örgütü adeta uykudan uyandı; yeniden canlandı.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde kurulu kamplarında, lojistik destek sağlamanın yanısıra eğitim faaliyetlerini de yürütmektedir. Kandil Dağı ile Irak'la sınırimıza mücavir bölgelerde yerleşik kamplarda, askeri ve ideolojik eğitim alan örgüt mensupları, ülkemize sızarak terör eylemleri gerçekleştirmektedir. Örgüt yönetiminin toplantıları ağırlıklı bu kamplarda yapılmaktadır. 2007 yılında terör örgütü sözde "V. Genel Kurulu"nu yine bu bölgede yapmıştır. Örgütün, bu bölgede 3500 civarında silahlı militanı bulunmaktadır.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyindeki faaliyetlerini ağırlıklı olarak Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK) ve Irak Demokratik Yapılanma Partisi (DÇP) vasıtasıyla yürütmektedir. Örgüt, söz konusu oluşumlarla siyasal alanda varlık göstermeyi ve örgütsel faaliyetlere zemin hazırlamayı hedeflemektedir.

PÇDK'nın Bağdat, Kerkük ve Erbil'dekiler dahil olmak üzere ofisleri halen faaliyettedir. Ayrıca PÇDK, "Kerkük Gençler Birliği" gibi güdümündeki kuruluşlar vasıtasıyla örgüte eleman temin etme faaliyetlerini de yürütmektedir. PÇDK yayın organı Roji Welat Gazetesi, sözde partinin basın yayın faaliyetlerini yürütmektedir.

PKK/KONGRA-GEL'in Süleymaniye, Kerkük, Musul ve Erbil'de eleman temin etmek amacıyla, "Genişleme ve Öğrenciler Örgütü" gibi çeşitli adlar altında örgütler kurarak propaganda faaliyetlerinde bulunduğu bilinmektedir.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde HAW-PAR 2002 adlı oluşum vasıtasıyla, uluslararası kamuoyunun önem verdiği "kara mayınlarının kullanılmaması ve sınırların mayın ve patlayıcılardan temizlenmesi" konusunda gündem yaratarak, oluşan kamuoyu etkisinden istifade etmeyi, uluslararası platformda muhatap alınmayı ve bu konuda geliştireceği projelerle örgüte maddi gelir temin etmeyi amaçlamaktadır.

PKK'nin son dönemde eski Hizbullahçıların kurduğu ve Diyarbakır ile çevresinde faaliyetleri yoğunlaşan başta Mustazaflar Derneği (Mustazaf- Der) olmak üzere Hizbullahi yapılanmalara her geçen gün daha fazla vurgu yapması dikkat çekmektedir. Güneydoğu Anadolu'da yaşamakta olan yurttaşlarımız, PKK'nin yanı sıra birçok çevrenin de gündeme getirdiği Mustazaflarla ilgili gelişmeleri de endişe ile izlemektedir.

1999 öncesinde, terör örgütünün başı teslim alınmadan önce, Suriye'de konuşlanan PKK örgütü Türkiye-Suriye sınırında bir toplumsal dayanışma içinde bulunan bir kesimle işbirliği tablosu içinde değildi. Beka Vadisi Şam'daydı. Ama şimdi tablo çok daha farklı.

KUZEY IRAK YEREL BÖLGE YÖNETİMİ TERÖR ÖRGÜTÜNE KUÇAK AÇMIŞTIR.

Irak'ın kuzeyinde Kürt kökenli Irak vatandaşlarının bir bölümü ve PKK'yı bir terör örgütü olarak kabul etmeyen Irak yönetimi PKK'ya adeta kuçak açmış vaziyettedir. Irak'ı işgal edip orayı fiilen yönetmekte olan ABD'nin PKK'nın terör eylemlerini sadece seyrederek konumda olması tabloyu daha da karmaşık hale getirmektedir.

NE YAZIK KI PKK İLE MÜCADELE DE AVRUPALI DOSTLARIMIZDAN YETERLİ DESTEK GÖREMEMEKTEYİZ.

Günümüzde PKK/Kongra-Gel terör örgütünün AB topraklarındaki destek ve propaganda çalışmaları Avrupa Halkı Kongresi adlı çatı altında yürümektedir. Bu çatı altında 14 Avrupa Ülkesinde 11 federasyon ile 246 dernek PKK için destek çalışmaları yapmaktadır. PKK bu kuruluşlar aracılığı ile silah, uyuşturucu ve insan (göçmen) kaçakçılığı yapmakta, zorla bağış ve aidat toplamakta, kara para ve gasp eylemleri gerçekleştirmektedir. PKK/Kongra-Gel'in uyuşturucu kaçakçılığı yoğunlukla İran, Kuzey Irak, Suriye ve Türkiye'nin doğusunda, Avrupa'da işe özellikle Almanya, İngiltere, Hollanda, Belçika ve Fransa da sürdürmektedir.

Bu kirli, yasa dışı eylemlerle sağlanan para ile PKK/ Kongra-Gel'in finansman ihtiyacı karşılanmaktadır.

İnterpol'ün Kırmızı Bülteninde yer alan, nerede görülürse yakalanması ön görülen PKK/ Kontragel yöneticileri yıllardır AB ülkelerinde terörizme destek faaliyetlerinde bulunmalarına rağmen yakalanmamakta ve kendilerine göz yumulmaktadır. Altı ay evvelki verilere göre, terör amaçlı suçlardan dolayı uluslararası düzeyde kırmızı bültenle 293 şahıs aranmakta olup bunlardan 127'si PKK/KONGRA-GEL üyesidir.

KAÇAKÇILIĞIN MERKEZİNDE PKK VAR

Gümrük Teftiş Kurulu ile Avrupa Yolsuzlukla Mücadele Birimi'nin (OLAF) birlikte yürüttüğü "kaçakçılık ve terörizmin finansmanı" çalışmasında, ABD merkezli şirketlerin Irak'taki kaçakçılık faaliyeti ve PKK'ye finans desteğini ortaya çıkardı. Elde edilen bilgi ve belgeler

işığında, ilk kez “yabancı şirketler ile PKK'nin sigara kaçakçılığındaki rolü ve sağladığı finansal destek” bir rapora bağlandı.

22 Ekim 2007 tarihli raporda, yurtdışından getirilen sigara ve diğer tütün ürünlerinin başta Mersin Limanı ve Mersin Serbest Bölgesi olmak üzere bazı gümrük kapılarından transit olarak Kuzey Irak'a gönderildiği ve bu trafiğin ciddi yoğunluk gösterdiği vurgulandı.

Raporda, söz konusu trafiğin ve ticaretin tamamına yakınının Mersin ve Mersin Serbest Bölge'de bulunan yabancı ya da yabancı ortaklı (Irak ve Ortadoğu kökenli) şirketler tarafından organize edildiğine dikkat çekildi. Ayrıca raporda, dünyanın önde gelen tütün işleme şirketi RJR Nabisco'nun PKK ve diğer örgütlere finans desteği sağladığı saptaması yapıldı. Soruşturma raporları uyarınca, Avrupa Birliği Komisyonu tarafından RJR Nabisco'nun da içinde bulunduğu 7 şirkete "kaçakçılık ve kara para aklama" suçlamasıyla Brüksel'de dava açıldı.

Kuzey Irak bölge yönetiminin en etkin kişilerin, bölgenin Türkiye ile ticaretini büyük ölçüde geçirmiş durumda. Bu ilişkiler sonucu Mersin-Erbil güzergâhının Ortadoğu'nun en önemli kaçakçılık merkezi durumuna dönüştüğü belirtilmekte.

TERÖR ÖRGÜTÜ “MAHMUR KAMPI” GENÇLERİNİ KANDIRIYOR

1998'de Saddam Hüseyin döneminde kurulan kamp Kerkük, Musul, Tikrit ile Erbil gibi riskli yerlerin tam ortasında. Kampta yaşayanların çoğunluğunu Türkiye'deki terör olayları nedeniyle Şırnak-Uludere ile Hakkâri-Çukurca hattındaki köylerini terk etmek zorunda kalanlar oluşturuyor. Dört mahalleli kampta 2 bin 540 aile yaşıyor. Her ailede en az 6 çocuk var. Üç ilköğretim okulunun yanı sıra, bir ortaokul-lise bir de anaokulu bulunan kampta çocukların bin 100'ü lise ve ortaokul, 2 bin 900'ü ilkokul öğrencisi. Kampta, Kuzey Irak üniversitelerinde okuyan ikinci kuşaktan 159 genç var. Kampın ihtiyaçlarını Birleşmiş Milletler, merkezi İsveç'te bulunan Kandil Projesi adlı yardım kuruluşu üzerinden organize ederken bugüne kadar 10 milyon doların üzerinde para harcadığı ifade ediliyor...

PKK TERÖR ÖRGÜTÜ SON 4 YILDIR “DOĞRUDAN VE DOLAYLI DIŞ DESTEK ALTINDA” TEKRAR AZDI...

PKK/KONGRA-GEL örgütü, etnik milliyetçilik temelinde son yirmi yıldır acımasız, kanlı, silahlı terörist eylemleri sonucu Türkiye **35.000** insanını kaybetmiştir. Terör eylemleri sonucu yaşamını yitirenler arasında **5600** asker veya güvenlik mensubu **şehitlerimiz** ve **4644** sivil kesiminden **yurttaşlarımız** da yer almaktadır. Bölücü terör örgütünün vicdansız eylemleri sonucu yaşamını yitiren sivil yurttaşlarımız arasında **6 belediye başkanı, 21 gazeteci, 62 köy muhtarı, 117 öğretmen ve 27 imam da yer almaktadır.**

2002 yılı sonunda adeta sıfır noktasına gerilemiş olan bölücü terör eylemleri Amerika'nın 1993'de Irak'a yaptığı silahlı müdahale sonrası yeniden tırmanışa geçti.

Amerika'nın Irak'ta izlediği dini ve etnik farklılıkları tahrik eden, onları öne çıkartan politikalar bir taraftan Irak'ın parçalanmasına zemin yaratırken, bölücü terör örgütüne de hayat verdi.

Kısa sürede 3500 PKK'lı terörist Türkiye sınırını geçerek, Amerika ve Barzani'nin etki ve kontrol alanı içindeki Kuzey Irak'ta Kandil Dağı ve çevresine yerleşti. Maalesef, sadece ABD'nin yanında Irak işgaline katılan Avrupa ülkeleri değil birkaçı dışında diğerleri de bu gelişmeler karşısında suskun kaldılar, sadece seyretmekle yetindiler.

Halen Kuzey Irak'ta konuşlanmış olan PKK/KONGRA-GEL teröristlerinin yaklaşık yüzde 40'ını İran-Suriye ve Iraklılardan oluşmaktadır.

GABAR VAHŞETİ VE TESLİM ALINAN ASKERLERİMİZ

29 Eylül akşamı Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesinde 12 köylünün öldürülmesinin ardından "Gabar'da pusu kuran hainler, operasyondan dönen Bolu Dağ Komando Birliği'nin artçı unsuruna kahpece saldırdı: 13 Mehmetçik şehit oldu. Bölgede görev yapan bir birliğimize, 7 Ekim 2007 tarihinde terör örgütü tarafından yapılan bir saldırıda, 13 Silahlı Kuvvetler mensubu şehit edilmiştir.

Hakkari'ye bağlı Yüksekova İlçesi'nin Irak sınırının sıfır noktasındaki Dağlıca kesiminde, 21 Ekim günü askeri birliğe yapılan, 12 askerin şehit olduğu, 16 askerin yaralandığı saldırıda PKK'nın kaçırdığı 8 asker, pazar günü Kuzey Irak'ta kameralar önünde PKK'lı teröristlerle tutanak imzalanarak teslim alındı. Askerleri teslim alan heyette bunun için Irak'a giden DTP milletvekilleri Aysel Tuğluk, Osman Özçelik ve Fatma Kurtulan da yer aldı.

Karşı karşıya olduğumuz tablo çok üzücü. 8 askerin sağ salim yurda dönmüş olmasından büyük mutluluk duyuyoruz ama olay, bunu aşan bir anlam taşımaktadır.

"Bu olay baştan aşağı zamanlamasıyla, istihbaratıyla, organizasyonu ve belli bir amacı sağlamak üzere bir propaganda yöntemi olarak kurgulandığı görülmektedir.

Niçin kaçırdılar, niçin bırakıyorlar? Bırakmak için kaçırdılarsa bırakarak neyi amaçladılar? Kendi propagandalarının ötesinde, onları böyle bırakma noktasına ikna eden güçler nelerdir? O güçler, gerçekleşmesini önleme bakımından üzerlerine düşeni yapmışlar mıdır? Farklı kesimlerin bu olayla ilişkileri ve bu olaydan en azından propaganda yönüyle bir beklentisi olduğu anlaşılmaktadır.

2.1.2.- TEZKERE İLE MECLİS, DEVLETİN TERÖRLE MÜCADELEDE ELİNİ GÜÇLENDİRDİ...

Ekim 2007 günü TBMM Türkiye'nin terörle mücadelesinin bir parçası olarak hükümete gerektiğinde askeri güç kullanılmasını öngören bir tezkereyi kabul ederek Devletin terörle mücadelede elini güçlendirdi.

Sınır ötesi operasyon için hükümete 1 yıl süreyle izin veren tezkere, AKP, CHP, MHP, DSP ve BBP'nin oylarıyla kabul edildi. DTP ve ÖDP karşı oy kullandı. Yapılan açık oylama sonucunda tezkere 507 oyla kabul edildi. 526 vekilin katıldığı oylamada 19 da ret oyu çıktı.

TBMM tutanaklarına göre; tüm DTP milletvekilleri ile, oylamaya katılanlardan bir CHP, bir ÖDP ve bir de bağımsız milletvekili tezkereye ret oyu kullandı.

Tabii bu konuda sadece Meclis'in kararı yetilmemelidir. Bu kararın arkasında Türkiye'nin bütün basınıyla, medyasıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, iş dünyasıyla tam bir dayanışma içinde olduğunun gösterilmesine de ihtiyaç vardır.

O nedenle biz muhalefet partisi olarak TBMM'nin aldığı bu karara tüm desteğimizi veriyoruz ve toplumumuzu bütün kesimleriyle Türkiye'ye yönelik terörün bertaraf edilmesi için bir dayanışma içinde her türlü girişime hazır olduğumuzu dünyaya göstermemiz gerekir inancındayız.

Türkiye'de sınır ötesi hareket yeni bir olgu değil. Türkiye, PKK terör örgütüne karşı Kuzey Irak'a ilki 1983, sonuncusu 2001'de olmak üzere 1983'ten bu yana 24 büyük sınır ötesi operasyon gerçekleştirdi.

Başkan Bush tezkerenin kabul edilışinden hemen sonra bir açıklama yaparak **Türkiye'nin asker kullanmaktan uzak durmasını talep etti**. Bush'un Türkiye'nin terörle mücadele konusunda attığı yeni adım karşısında sergilediği bu duyarlılığını, PKK'nın terör örgütü olarak yaptığı faaliyetler sırasında görmek isterdik. Ne yazık ki, Amerikan Başkanı Türkiye'nin elini bağlama konusunda sergilediği duyarlılığı PKK'yı etkisizleştirme konusunda sergileyebilmiş değildir. Zaten sorunda buradan kaynaklanmaktadır.

2.1.3.- TAYYİP ERDOĞAN – BUSH GÖRÜŞMESİ

PKK'NIN BİR TERÖR ÖRGÜTÜ OLDUĞUNU ARTIK SN. BUSH'DA KABUL ETMEKTEDİR.

- **'PKK ABD'nin düşmanı' sözü önemli:** Başkan Bush'un PKK'yı terör örgütü ve ABD'nin düşmanı ilan etmesini, ben önemsemek istiyorum ve ciddiye almak istiyorum. Bu çok temel bir angajmandır. PKK Irak'ın, ABD'nin ve Türkiye'nin düşmanı ise bu bizim mutlaka değerlendirmemiz gereken çok önemli bir dayanak noktasıdır. Bunu boş bir söz olarak kabullenmek doğru değildir.
- **'Müdahale etmeyin' demedi:** Türkiye'nin bu konuda yaşadığı sıkıntılar ve yükselen toplumsal tepki ve kendisini gösteren müdahale kararlılığı Amerikan Başkanının bu görüşmede aleni olarak 'Sakin ha müdahale etmeyin' demediğini de tespit ediyor. Gene ABD Başkanı 'Herhangi askeri müdahalede işbirliği, müdahale konusunda istihbarat paylaşması, müdahale konusunda ortak çalışma lazım' diyor. Bu ABD Başkanı'nın 'evet müdahale olabilir' demesi anlamına geliyor. ABD kendisine rol biçmiş müdahalede.
- **Tepkileri yumuşatmak için kullanılması:** Orada bir terör örgütü var, o örgüt Türkiye ve ABD'nin düşmanıdır. Bu kabuller değerli ve önemlidir. Bu kabulleri önemli değerli hale dönüştürmek de mümkündür, bu kabulleri Türkiye'nin tepkilerini yumuşatmak için tüketmek de mümkündür. Hükümet kararlılıkla gereğini yapmalıdır.
- **Barzani rahatsız değil:** Bizim artık samimiyete ihtiyacımız var. Türkiye'ye karşı bu dolaylı saldırı bu kadar pervasızca sürdürülemez. Bu tutarsız tablonun bedelini Türkiye ödüyor. Irak bundan rahatsız değil, Barzani bundan rahatsız değil. ABD'nin de şikâyeti yok ama Türk halkının şikâyeti var. Türk hükümeti bu tabloya seyirci kalamaz hale gelmek zorundadır. Önümüzdeki dönemde bu konuda ciddi bazı gelişmeler ortaya çıkar, bunun sorumluluğunu bu hükümet taşıyamaz.
- **Kalıcı çözüm gerekli:** Yapılacak olay göstermelik değil, kalıcı anlayışla yapılmalıdır. Irak'ta istikrarlı bir yönetim ortaya çıkana kadar, Iraklı yetkililer sorumluluklarını elde edene kadar Türkiye Irak'la sınırında bir güvenlik koridoru belirlemeli. Haklılığımız anlaşılmıştır, şimdi gereğinin yapılması lazım. Bunun gereğini iktidar yapacaktır.

Deniz BAYKAL

Amerikan Devlet Başkanı **BUSH**, Sn. Başbakan **ERDOĞAN** ile görüşmesinde terör örgütü PKK'nın bir terör örgütü olduğunu açık bir şekilde söylemiş, PKK'yı bir düşman örgüt olarak ilan etmiştir. Daha sonra İtalyan Başbakanı **PRODI**'de aynı tespitleri yapmıştır.

ABD'nin terör örgütüne karşı mücadelede sıcak, anlık istihbarat katkısı yapmaya hazır olduğunu söylemesi, Türkiye'nin operasyonu yapma hakkına sahip olduğunun dolaylı olarak kabul edilmesi anlamına gelmektedir.

Bilindiği gibi, Kasım 2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi, çok büyük bir çoğunluk kararıyla kabul ettiği Tezkere ile, Hükümete, terör örgütü ile mücadele sürecinde sınır ötesi askeri operasyon yapma yetkisi verdi. Bu tezkere halen, hükümetin cebindedir.

Genel Kurmay Başkanlığı, bir askeri operasyon için her türlü hazırlığı tamamladığını ilan etmiş, bir askeri operasyonun gerekli ve yararlı olacağını söylemiş, askeri operasyonun göstermelik olmaması gerektiğini ifade etmiştir, Hükümet tarafından gerekli emrin verilmesini takiben Türk Silahlı Kuvvetlerinin (1 Kasım 2007 tarihi itibarıyla) müdahaleye hazır noktaya gelmiş olduğunu ilan etmiştir.

Başkan BUSH, PKK bir terör örgütüdür demiştir. Bu konuda ilk kez doğruyu söylemiştir. Ancak bunu demenin yüklediği ağır sorumluluklar vardır. "Hem PKK'ya bir terör örgütü derim hem de onun gereklerini, yüklediği sorumlulukları yerine getirmem ve bu durumu böylece idare ederim sürdürebilirim", işte bu kabul edilemez.

Şimdi, bu konunun netleşmesi gerekiyor;

- Barzani'nin gözünde PKK bir terör örgütü müdür değil midir? Daha yeni Barzani çıktı dedi ki "Hayır, PKK bir terör örgütüdür diyemem" dedi.
- Eğer Barzani, PKK'yı bir terör örgütü saymıyorsa, Amerika Birleşik Devletleri – Barzani ilişkisi ne oluyor? Irak'ın resmî politikası ne oluyor? PKK bir terör örgütüdür sözlerinin geçerliliği, anlamı, değeri ne oluyor?

Bu kargaşa içinde tutarlı bir politika götürmek mümkün müdür? Önce halledilmesi gereken olay budur. Herkes tavrını takınmalıdır.

PKK'ya bir terör örgütüdür deniliyor, ama aynı zamanda bize de "Siz, PKK ile sorununuzu diplomasi yoluyla, müzakere yoluyla çözün, masaya oturarak çözün" deniliyor. Bunu kabul edebilmek mümkün değildir. Terör örgütüyle sorunların uzlaşmayla çözülmesi bir yöntem olarak düşünülemez.

El Kaide ile sorunlarını Amerika diplomasi yoluyla mı çözmeyi deniyor? Müzakere yoluyla mı çözmeyi deniyor? Barış yoluyla mı çözmeyi deniyor? Siyasi anlaşma yoluyla mı çözmeyi deniyor?

Bir örgütü terör örgütü hâline getiren nitelik, onun müzakere muhatabı alınabilir olmaktan çıkması anlamına gelir. Eğer gelmiyorsa, sizin kafanız karışık demektir. Türkiye hep bunlarla oyalandı ve bugün geldiğimiz noktada bize, bir yandan terör örgütüdür deniliyor, bir yandan "sakın ha, onunla mücadele etme" tavsiyesi yapılıyor. Bu tavır samimi değildir,

Yine Amerikan Başkanının, herhangi bir askerî müdahaleye yönelik bir işbirliği anlayışını istihbarat desteği olarak dahi prensip olarak kabul etmiş olmasını da gözden kaçırılmaması gereken önemli bir nokta olarak değerlendiriyoruz.

BAŞBAKAN'IN BUSH İLE GÖRÜŞMESİNDEN SONRA YAPILAN RESMİ AÇIKLAMA:

"Sayın Başbakanımızın Başkan Bush ile yapmış olduğu görüşme, her iki ülkenin terörle mücadelede ortak siyasi iradesini sergilemiştir. Bahse konu görüşme, PKK terör örgütüne karşı iki ülkenin siyasi, diplomatik ve askeri işbirliğini daha da geliştirmesi amacıyla odaklanmıştır.

Konuya tüm veçheleriyle bakılmış ve Türkiye ile ABD arasındaki ortak iradeye uygun olarak, askeri tedbirler meyanında, makamlarımız arasında operasyonel koordinasyonun sağlanması amacıyla doğrudan iletişim kanallarının güçlendirilmesi kararlaştırılmıştır.

Bu bağlamda, iyi, sağlam, zamanlı ve modern teknoloji kullanan istihbarat paylaşımının acil olarak gerçekleştirilmesi üzerinde durulmuştur.

Aynı şekilde, PKK ile mücadelede diplomatik ve siyasi anlamda alınabilecek önlemler de gözden geçirilmiş ve bu amaçla Ankara ile Washington arasında iletişim kanallarının takviyesi üzerinde görüş birliğine varılmıştır. PKK terör yuvalarına karşı mücadele amacıyla TBMM'nin verdiği yetkinin kullanılması yönünde hükümetimizin siyasi, diplomatik ve askeri adımları atma kararlılığı devam etmektedir."

"İSTİHBARAT" ALDATMACASI

Kürt bölgesi topraklarını üs tutan bir örgütle ilgili operasyon beklentisini hiç de zor olmayan istihbarat sürecine odaklamak salt bir ülkeyi oyalama değil, terörün üzerinde bilinçli oluşturulan sis perdesini koyulaştırmak anlamına da geliyor! Bush'un istihbarat vaadinin ne kadar boş olduğunu görmek için yalnızca, ABD askerlerinin ciplerle Kandil Dağı'na çıkmasına, Amerikan ve Avrupa basınının bölgeyi çarşı yoluna dönüştürmesine, "PKK'lileri bulamıyoruz" diyen Barzani'nin istihbarat şefi Kerim Sincari' nin 8 asker için örgüte çok rahat ulaşmasına ya da artık sıradanlaşan diğer uygulamalara bakmak yetmiyor.

"İstihbarat devletlerin üretebildiği en katıksız ulusal üründür. Millilik, istihbaratın sağlanması kadar sağlamada kullanılan araçlar ve sağlanan ürünün paylaşılmasında da en geçerli kuraldır.

Ulusal egemenlik haklarının en katı şekilde kullanıldığı, gizli, karanlık kıyasıya bir mücadelenin sürdüğü bir sahadır. Burada dostluk ve müttefik olmanın hiç bir kıymeti harbiyesi yoktur. Bu alan her ülkenin kendi bacağından asıldığı ve ülkelerin asıl politikalarının şekillendiği, dış görüntünün perdelendiği gerçek oyun alanıdır.

İstihbaratın en geçerli ve güvenli olanı, kendi ulusal imkanlarınızla sağladığınız istihbarattır. Başka servislerin sağladığı istihbaratın, zaman zaman yanıltıcı, yönlendirici, yanlış adım attırıcı olma riski taşıdığını her zaman hatırd tutmak gerekir.

Bölgesel güç, uluslararası sistemin önemli bir aktörü olma kararlılığında olan Türkiye'nin mevcut ve geleceğe dönük ulusal çıkarlarının korunup kollanmasında mevcut istihbarat yapısının yeterliliği sorgulanmalıdır. Mevcut istihbarat yapısı ihtiyaçlara cevap verecek şekilde yeni bir yapılanmaya ve tanımlamaya doğru geliştirilmeli ve gerekli yasal değişiklikler öngörülmelidir. "

(MİT Eski Müsteşarı **KÖKSAL** - 1992-1997 yılları MİT Müsteşarı)

KUZEY IRAK'TAN KIŞKIRTAN AÇIKLAMALAR (Washington Görüşmesinden Evvel)

Mesud BARZANİ: "Barış arayışları var. Eğer PKK bu barış çağrılarını geri çevirirse biz de onları terörist olarak göreceğiz. Olası bir sınır ötesi harekât ve bize yönelik bir saldırı halinde, meşru müdafaa hakkımızı kullanacağız... PKK ile Türkiye arasındaki kavgada taraf değiliz, ancak sorun Kürdistan bölgesini de içine alırsa halkımızı savunacağız"

TALABANİ: "Türkiye bizden PKK yetkililerini istiyor. PKK liderleri Kürdistan dağlarında saklanmış durumda. Türk ordusu büyük gücüne rağmen onları yakalayamıyorsa, biz nasıl yakalayalım. Biz hiçbir Kürt'ü Türkiye'ye teslim etmeyiz, hatta bir kediyi bile... Türkiye, Irak ile imzaladığı anlaşmaya saygı göstermelidir..."

KUZEY IRAK'TAN İLİMLİ AÇIKLAMALAR (Washington Görüşmesinden Sonra)

Kürdistan İslam Birliği Genel Sekreteri Bahattin, "Sivil bölgelere zarar gelmemesi şartıyla, bir operasyona karışmama niyetindeyiz" dedi.

Başkanı Barzani de, lideri olduğu Irak Kürdistan Demokrat Partisi (IKDP) il teşkilatları ve merkez büro sorumlularıyla yaptığı toplantıda, Türkiye ile PKK arasında yaşanan sorunda taraf olmadıklarını, PKK'nın Türkiye'nin içişlerini ilgilendiren bir sorun olduğuna inandıklarını söyledi.

2.1.4.- "TÜRK-KÜRT ÇATIŞMASI SÖYLEMİ", ABD'NİN TERÖRÜ TANIMLAMA HATASININ BİR TEKRARIDIR...

"ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney, "Türklerle Kürtlerin çatışmasını önlemeye çalışıyoruz" diyor... Bu söylem büyük bir hatadır... ABD olayın özünü kavramamıştır..."
Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

Amerika yaşadığı, büyük acılar yaratan ve demokrasi ile yönetilen tüm dünya ülkelerinin lanetlediği 11 Eylül terör eylemi sonrasında, bir büyük tanım hatası yaptı; Devlet Başkanının ağzından, bu vahşet olayını "İslami terör" olarak tanımladı.

Dünyada 1,5 milyar Müslüman var. Bunların içinde teröre karışmış olanı çok küçük bir azınlıktır. Siz, 1,5 milyar Müslümanı rencide ederek bir İslami terör nitelemesi yaparsanız, terörle mücadelenizi kendiniz sıkıntıya sokarsınız.

Kısa bir süre önce Amerikan Başkan Yardımcısı Dick Cheney, "Türklerle Kürtlerin çatışmasını önlemeye çalışıyoruz" diye bir değerlendirme yapmıştır. Yani şu anda vermekte olduğumuz meşru mücadelenin bir etnik düşmanlık anlayışıyla ilgili olduğunu ifade etmiştir. Yani 11 Eylül sonrası yaptığı tanım hatasının daha vahimini bizim için yapmıştır.

Türkiye'nin şu anda yaşadığı olayı, bir etnik çatışma gibi algılayıp "o etnik çatışmayı önlemeye çalışıyoruz" denilmiş olması, olayın özünün ABD tarafından (ve birçok AB ülkesi tarafından) kavranmamış olduğunu göstermektedir. Bu bize yapılabilecek en büyük haksızlıktır...

2.1.5.- “MAHREM ANLAŞMA” OLMAZ, VARSA DERHAL AÇIKLANMALIDIR

Sayın Başbakan geçen hafta, “Terör konusunda mahrem anlaşmalar ilan edilemez, bunu açıklamamızı kimse beklemesin” dedi. Öncelikle Türkiye’nin anayasal sisteminde “mahrem anlaşma” tanımı yoktur. Devletin yaptığı tüm anlaşmalar Anayasa’nın 90’ıncı maddesine göre Meclis tarafından onaylanır. “Memorandum” veya “mutabakat metni” türünden anlaşmalarda aynı kapsamdadır.

Sn. Başbakanın sözlerinden bir gizli anlaşmanın olduğunu biliyoruz, ancak içeriğinin ne olduğunu bilmiyoruz. Ne siyasi parti liderleri biliyor, ne de Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu biliyor.

Türkiye’nin geleceğini belirleme hakkı Başbakanın ve etrafındaki birkaç kişinin tekeline değildir. Türkiye’nin geleceğini hatta belki varlığını, bütünlüğünü yakından ilgilendirecek olan her anlaşmayı Türkiye’de her vatandaşımızın öğrenme hakkı vardır. Başbakan o vaatlerini, o taahhütlerini Türkiye’nin bilgisi dışında kimseye yapamaz. Yapılmış vaatlerin de Türkiye bakımından hiçbir geçerliliği olmaz. Herkesin bunu böyle bilmelidir.

Hükümet, “amacımıza ulaştık.” demekte... Peki, Tezkerenin TBMM tarafından kabul edilmesinin arkasında yatan amaç ne idi?

- Kuzey Irak’taki terör liderleri bize teslim edilecek.
- Kuzey Irak’taki terörü besleyen kamplar tasfiye edilecek.
- Kuzey Irak’taki, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının içinde barındıkları, terörü besleyen Mahmur’daki kamp kapatılacak.
- Kuzey Irak’taki terör örgütü orada barınamaz hâle dönüştürülecek. Askeri önlemlerle, etkin lojistik yolların denetim altına alınmasıyla onlar oradan ayrılmak durumunda kalacaklar ve böylece Kuzey Irak’tan terör çıkarılacak.

Bunların hiçbiri gerçekleşmedi... Kuzey Irak’ta Amerikan varlığı artırıldı, Peşmergeler bölgede daha sık devriye geziyorlar diyerek bununla Türkiye’nin tatmin edilmesi mümkün değildir.

2.1.6.- IRAK’TA, “PKK İLE MÜCADELE” KONUSUNDA SİYASİ İRADE EKSİKLİĞİ VAR...

“Irak’ın kuzeyinde barınan terör örgütlerine yardım ve yataklık sağlanmasında ısrar edilmesi bölgeye ne barış ne huzur ne de istikrar getirir; tam tersine başta Kürt bölgesel yönetiminin varlığını derinden sarsacak ve bölgenin yanı sıra Ortadoğu’nun tamamını kapsayacak bir kaosun tetikleyicisi olur.”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

Beş aya yakın bir süre önce Cenevre’de bir uluslararası toplantıda Barzani ve Talabani karşısında Kuzey Irak’ın terör örgütünü himaye etmekte oluşunun yaratmakta olduğu sorunlar Genel Başkan Deniz BAYKAL tarafından gündeme getirdi. Barzani ve Talabani’nin bu konudaki politikasına açıklık getirilmesini talep ederek, bunun, bölgenin barışı, huzuru bakımından yaşamsal bir önem taşıdığına dikkati çekti.

Ancak konu ilgili taraflarca geniş ölçüde savsaklandı ve bugünkü noktalara gelindi. Bu süreç artık sürdürülebilir olmaktan çıkmıştır.

BARIŞ BİR BÜTÜNDÜR. İÇERİDEKİ BARIŞ, DIŞARIDAKİ BARIŞLA BÜTÜNLEŞİKTİR... CHP OLARAK IRAK’A BU ANLAYIŞLA YAKLAŞIYORUZ.

Mustafa Kemal ATATÜRK: “*Yurtta barış, cihanda barış*” sözü ile, barış olgusunun bütünlüğünü, bölünmezliğini, hem içeride, hem de dışarıda önemini vurgulamıştır. Barış olgusuna bu bütünlük anlayışı içinde yaklaşılması gerekir. Biz, PKK ile uğraşırken Irak’ın durumu fevkalade önemlidir. Irak’ın bir an önce barışa kavuşmasını güvence altına almak Türkiye bakımından, kendi sorunlarımız açısından da büyük önem taşımaktadır.

AMERİKA IRAK VE ORTADOĞU’YU KENDİSİ ŞEKİLLENDİRMEK İSTİYOR... PKK’NIN FAALİYETLERİNE ŞİMDİLİK BU NEDENLE GÖZ YUMUYOR...

- 2002’de, AKP iktidara geldiği zaman Türkiye’de terör adeta sıfır noktasına gelmişti... Amerika’da Bush’un başkanlığa, Türkiye’de Erdoğan’ın başbakanlığa gelmesi, ülkemizde PKK’nın yeniden canlanması, bölgede terörün yeniden can alması, eş zamanlı bir gelişme olmuştur...
- Türkiye Başbakan’ının ülkemizde teröre karşı durmak, kökünü kazımak konusunda duyarlılığından kimse şüphe duyamaz. Ancak, ulusal güvenlikte ABD’ye endeksli politikalar Türkiye’nin hareket alanını daraltmaktadır...
- Türkiye Temmuz ayında iki günde Irak’ta Kandil Dağında üstlenmiş olan PKK terörüne **14 şehit verdiği zaman, ABD’nin Ankara Büyükelçisi Ross Wilson**, medyada yaptığı açıklamada;
  - ✓ “Türkiye’nin Kuzey Irak’taki PKK varlığına karşı tek taraflı bir operasyon düzenlemesinin mantıklı olmadığını”,
  - ✓ “Geçen aylarda ABD Genelkurmay Başkanı Org. Peter Pace’in de bu gözlemlerde bulunmuş” olduğunu,
  - ✓ “Türkiye’nin Kuzey Irak’a girmesinin PKK sorununa kesin çözüm olmayacağını, PKK’nın sadece Kuzey Irak’ta değil, diğer yerlerde de mevcut” olduğunu,
  - ✓ “Türkiye’nin PKK’ya karşı İran’la ortak bir müdahalede bulunmasının ABD tarafından kesinlikle hoş karşılanmayacağını bilmesi” gerektiğini,
  - ✓ “Beklentimiz, Irak’la ilgili konularda bundan sonra da Türkiye’nin atacağı adımlar konusunda bizimle istişarelerde bulunması” olduğunu,
  - ✓ “ABD somut adımlarla bu konuda yardımcı olmaktadır. Gelecekte de somut adımlarla etkinliğimizi arttırma konusunda kararlıyız. Bu sorunun tek ve sihirli bir çözümü yok. ABD, Türkiye’nin bu sorunu en barışçı ve en işbirlikçi şekilde çözmesi” görüşünde olduğunu,dile getirmişti...

- **Amerika, Ortadoğu'daki kendi çıkarlarını, tüm diğer durum, talep ve hatta uluslararası hukuk kurallarından üstün tutuyor.**
  - ✓ Aman, **BOP**'a bir zarar gelmesin, bölge petrol ve doğal gaz rezervleri üzerinde egemenliğimin perçinlenmesi tökezlemesin,
  - ✓ Aman, şu Irak'ı etnik ve inanç temelinde üçe, dörde bölerek istikrar altında tam kontrolü sağlama planım aksamasın,
  - ✓ Aman, Kuzey Irak'ta Kürt Devleti oluşturma çabalarımıza bir zarar gelmesin, **düşüncesi, Amerika'nın bölgedeki davranışlarına her zaman temel eksen oluşturuyor...**

2.1.7.- TÜRKİYE, IRAK'IN BÖLÜNMESİNE SEYİRCİ KALAMAZ. IRAK'IN BÜTÜNLÜĞÜ KORUNMALIDIR.

Biz Irak'la ya da onun belli bir etnik grubuyla savaşıyoruz. Zaten bizim terörle mücadelemiz yanlış bir şekilde bir etnik çatışma gibi algılanıyor. 25-30 yıldır bu sorunla uğraşıyoruz ama içimizden hiç kimse buna "Kürt terörü" adını vermedi. Bizim yaptığımız "açılım" bunu ortadan kaldırma konusunda çok etkili oldu. Bazıları çok şaşırdı, ben de bu şaşırmaya şaşırdım.

Özellikle Irak siyasi kadroları "Türkiye'nin esas derdi K. Irak'tır, Kerkük'tür, Irak'ın içine girdiği dağılma sürecinde belirleyici olmaktadır. İşte PKK'yı vesile yaparak bu amaçlara yönelik hareket yapacak" diyorlardı. Özellikle sıradan Iraklılar da bunlara inanıyordu.

Çünkü PKK kendilerine bir rahatsızlık vermiyor. Türkiye'nin derdini anlamadıkları için korkuyorlardı. Bir muhalefet partisi olarak, iyiniyetli, kapsamlı önerilerimiz onları düşünmeye sevk etti. PKK konusu daha iyi anlaşılma başladı. Bu bizim çizgimizde bir kırılma değil. Neye ihtiyaç varsa onu devreye sokabiliriz.

Deniz **BAYKAL**

Irak'ın fiilen parçalanması doğrultusunda çok ileri bir noktaya gelinmiştir. Maalesef, bu sürecin içinde Türk siyasetçileri en büyük katkıyı yapmışlardır. Irak'ın bölünmemesini güvence altına almak hem Türkiye hem de bölge barışı bakımından olağanüstü önemlidir.

Türk dış politikasının hedefi, Irak'ın parçalanma sürecini durdurmak, Irak'ın bütünlüğünü göstermelik sözde her an dağılabilecek bir yapay bütünlük olmaktan çıkarmak olmalıdır. Bu, ciddi bir hedeftir. Irak'ın parçalanması, bu bölgeyi çok karıştırır, çok ciddi rahatsızlık yaratır.

Irak'ın parçalanma süreci başladığı zaman işin bu noktaya geleceğini, Çekiç Güç'ün uygulanmaya ilk konulduğu günlerden beri, Cumhuriyet Halk Partisi olarak herkesin dikkatini çekmiştik.

Bugünkü terör sorununun altında Irak'ın parçalanmaya başlamış olması yatar. Irak Anayasasının kendi iç mekanizması içinde bölgesel yapılanmalar elbette Iraklıların kararlaştıracağı bir konudur, onu yönlendirmeye çalışmak bizim işimiz değildir. Ama Irak'ın, federatif veya merkezi yönetim anlayışı içinde olsun, bütünlüğünü koruyan bir devlet olarak varlığını sürdürmesi fevkalade önemlidir. Bunu güvence altına almaya yönelik uluslararası her çabayı Türkiye olarak biz de desteklemeliyiz.

ABD'nin Irak'a yönelik ilk hareketinin ardından Saddam'ın Kürt gruplara yönelik şiddet girişimleri Türkiye sayesinde felakete dönüşmeden atlatıldı. Barzani ve Talabani arasında barış yine Türkiye'nin katkılarıyla sağlandı. Bölgenin teröre destek üssüne dönüşmesi yine bölge halkına zarar verir.

Irak'ın toplam on sekiz kentinden dördü olan ve ülkenin kuzey bölgesinde yer alan Zaho, Duhok, Erbil ve Süleymaniye, 1991 yılının Haziran ayından bugüne dek başta ABD olmak üzere Batılı devletlerce destelenen Mesut Barzani liderliğindeki Irak Kürdistan Demokratik Partisi (IKDP) ile Celal Talabani önderliğindeki Irak Kürdistan Yurtseverler Partisi (IKYB) tarafından yönetiliyor.

Irak'ın kuzey bölgesine hâkim olan Iraklı iki Kürt partisi, "büyük Kürdistan kurma hayaline" paralel duruşu olmayan Iraklı grupları dışlarken İran, Suriye ve Türkiye'deki ayrılıkçı Kürt gruplarına kucak açtılar. Böylece, Irak'ın kuzeyi İran ve Türkiye'deki ayrılıkçı Kürt grupları için cazibe merkezi haline geldi ve bu unsurlar bölgeye akın etmeye başladılar.

Iraklı iki Kürt partisinin desteği sayesinde Irak'a komşu olan ülkelere bölgeye getirilen ayrılıkçı Kürt grupları serbestçe örgütlenerek güçlendi. Bahse konu olan ayrılıkçı Kürt gruplarının Irak'ın kuzeyinde yapmış oldukları faaliyetler, -PKK gibi dünya terör listesine alınmış bir grubun da bunlara dâhil olmasına rağmen- ne Irak'ı işgal eden ABD ne de Irak Hükümeti tarafından önlemedi. Irak'ın kuzeyinde güçlenen bu ayrılıkçı gruplar hem Türkiye'ye hem de İran'a karşı vur-kaç operasyonları düzenledi. Bu gelişmelerin sonucu olarak hem İran hem de Türkiye, farklı zamanlarda Irak'ın kuzeyinde barınan PEJAK ve PKK'yı hedef alan askeri harekâtlar düzenledi.

DÜN ÇEKİÇ GÜÇE OY VEREN SİYASETÇİLERİN, DÜNÜN ÖZELEŞTİRİSİNİ YAPMADAN BUGÜN AHKAM KESMELERİ EN AZINDAN SAMİMİYETSİZLİKTİR...

Biz CHP'liler olarak, Çekiç Güç'e hiçbir zaman oy vermedik. Çünkü, Çekiç Güç, Irak'ı bölmeye yönelik bir proje idi ve Irak'ın bölünmesi Türkiye'deki terörü azdıracak bir işti, bunu açıkça görüyorduk. Dün o projeye destek verenler, defalarca kendi imzalarıyla Meclise Çekiç Güç'ün görev süresinin uzatılması Irak'ın bölünmesi projesini teklif edenler, şimdi terör konusunda, Barzani konusunda özeleştirisi yapmadan söz hakkı arıyorlar...

Barzani'yi bugünkü konumuna çıkaranlar, Çekiç Güç uygulamaya konulurken ve süresi uzatılırken oyları ile ona destek veren siyasetçilerdir. Dünün özeleştirisini yapmadan bugün ahkam kesenlerin samimiyetlerine inanmak mümkün değildir.

2.1.8.- TERÖRE KARŞI BİR MİLLİ POLİTİKA OLUŞTURULMALIDIR

Artık terörle mücadele konusu bu hükümeti aşmıştır. Derhal bu tehlike, tehdit karşısında Türkiye'nin, bütün dünyanın kabul edeceği, hukukun olanak sağladığı, Türkiye'nin kendini müdafaa potansiyelinin harekete geçirilmesi kararını öngören bir çalışmayı birlikte yapmalıdır, buna öncülük yapmalıdır.

İki yılı aşkın bir süredir **CHP** olarak bunu talep etmekteyiz. Bu amaçla TBMM'yi olağanüstü toplantıya çağırdık, ancak AKP'yi ikna edemedik. Bunun gereği bir an önce Türkiye'nin

iktidar-muhalefet el ele vererek bu konuda millî bir politika ortaya koymasidir. Bunu yapmayı artık geciktiremeyiz, savsaklayamayız.

Artan terör eylemleri paralelinde ülkemiz içindeki terör örgütüyle bağlantılı siyasi çevrelerin demokratik cumhuriyetimizin temel ilke, değer ve kurumlarını yıprandırmaya yönelik taleplerinin düzeyi de yükseliyor...

Ülkemizde son zamanlarda hem terör yükseliyor, hem de buna paralel olarak ülkemiz içindeki terörle bağlantılı çevrelerin Türkiye'ye yönelik iddiaları, talepleri yükseliyor. Eskiden Türkiye'de terörü himaye eden çevreler "üniter devlet içinde çözüm arıyoruz" derlerdi, şimdi bu unutuldu. Şimdi, üniter devlet içinde çare aramıyor, şimdi özerklik talep ediliyor, yarınlarda ise kuşkusuz daha başka taleplerde ortaya konacaktır.

Bu olgu, Türkiye'nin caydırıcılığının artık erozyona uğramaya başladığını, Başbakanın iddialı sözlerinin kimseyi etkilemediğini ortaya koymaktadır. İç barışımızı, ülkemizin kuruluş değerlerini, demokratik cumhuriyetimizin "ulus devlet-üniter devlet-laik devlet" ilkeleri çerçevesinde şekillenmiş olan temellerini yıprandırmaya yönelik böylesine bir tablonun ortaya çıkmakta oluşu çok acıdır. TBMM'nin, siyasi partilerin, toplumumuzun örgütlü kesimlerinin, kısaca topluca halkımızın böyle bir gelişmeye seyirci kalması söz konusu olamaz.

HAK VE ÖZGÜRLÜKLER HAREKETİ İLE PKK'YI MUKAYESE EDENLER, ARD NİYETLİ DEĞİLLERSE, EN AZINDAN ŞAŞKINDIRLAR...

Demokratik cumhuriyetimizin temel ilke, değer ve kurumlarını yıprandırmaya yönelik talep geliştirme arayışında olan çevreler, yarım ağızla sundukları özerklik ve benzeri taleplerine son zamanlarda örnek olarak Bulgaristan'ı göstermektedirler. Bulgaristan'daki **Hak ve Özgürlükler Hareketiyle** Türkiye'deki **PKK** hareketi arasında bir paralellik kurmaya kalkışmaktalar. Bu durum söz konusu kesimlerin içinde buldukları fikri ve siyasi perişanlığı çok açık olarak ortaya koymaktadır.

Ne acıdır ki, kısa bir süre önce bizzat Başbakan **ERDOĞAN**, maalesef bu paraleli kurmuştur. Başbakan, **Hak ve Özgürlükler Hareketi** ile **PKK** (Kongra-Gel), **Bulgaristan** ile **Türkiye** benzetmelerini yapan ilk siyasetçidir. Şimdi, o yoldan diğerlerinin geldiğini ve onların da Sn. Başbakan ile bir söylem benzerliği içinde olduklarını görüyoruz.

Başbakan bunu ifade ettiği zaman, bunun ne kadar haksız, ne kadar yanlış, ne kadar gerçeklerle örtüşmeyen bir yaklaşım olduğunu, **CHP** olarak kendisine söylemiştik. Ne yazık ki, Sn. Başbakan kamuoyu önünde söylediklerini düzeltmedi, başkalarına da emsal oluşturdu.

Ne Bulgaristan'ın durumu, ne de Hak ve Özgürlükler Hareketinin yapısı Türkiye'deki PKK ile, onun siyasi uzantılarıyla hiçbir şekilde ilişkilendirilemez.

Bulgaristan'daki Türk kökenli Bulgar vatandaşları çok büyük zulme maruz kaldılar. En temel insan hakları ellerinden alındı... Bir kültürel soykırıma tabi tutuldular... İsimleri, soyadları değiştirilmek istendi... Bulgaristan'da yaşayan 250 bin Türk kökenli insan, Türkiye'ye göç etmek zorunda bırakıldı... Belene Kampı yaşandı...

Böylesine ağır bir zulme maruz kalmış olan Bulgar Türkleri, bir an bile **Bulgaristan'ın üniter yapısını değiştirmeyi, Bulgar Anayasasının temel tarifleriyle oynamayı akıllarının**

kenarından bile geçirmediler. Taleplerini hep insan hak ve özgürlüklerinin geliştirilmesi doğrultusunda yaptılar. Bulgaristan'da yaşayan Türk kökenli insanlar, Bulgar vatandaşları olarak, insan hak ve özgürlüklerin, Bulgar Anayasasının sağladığı olanakların ötesinde herhangi bir talep peşinde olmadılar. O taleplerini kabul ettirdiler.

Hiçbir şekilde terörle, şiddetle, silahla herhangi bir ilişki kurmadılar. Ellerine silah almadılar, mayın patlatmadılar, suikast veya katliam yapmadılar, kendi devletlerine ihanet eden bir çalışmanın içinde olmadılar... Türklükleriyle, ana dilleriyle, Türk kökenli olmakla iftihar ettiler; ama iyi, sadık, Anayasaya, hukuka saygılı Bulgar vatandaşları olarak yaşama iddialarını kararlılıkla sürdürdüler.

TÜRKİYE'NİN MARUZ KALDIĞI OLAY, BİR ETNİK ÇATIŞMA OLAYI DEĞİLDİR, BİR TERÖR OLAYIDIR.

Türkiye, hiçbir kesimle, hiçbir kimseyle bir etnik çatışma arayışı içinde değildir. Türkiye, şu anda bir etnik çatışmanın tarafı parçası değildir. Türkiye, bir terör tehdidine maruzdur, bir terör tehdidiyle, terör belasıyla uğraşmaktadır. Bunun herkes tarafından çok iyi anlaşılması, çok büyük önem taşıyor.

Biz, teröre karşı mücadelenin en inançlı, en kararlı siyasi partiyiz... Biz, Türkiye'nin barışını, huzurunu çok değerli sayıyoruz.

Devletimizin huzurunu kimsenin bozmasına izin vermek istemiyoruz, onun için mücadele ediyoruz... Bu anlayışın bir gereği olarak da Türkiye'de kıpırdanan terör karşısında "**canım, mühim değil**" diye birileri olayı savsaklarken, "**üç-beş çapulcu harekete geçmiş canım, bunlarla ilgilenmeyin**" derken, biz, hayır, olay ciddidir diyen bir duyarlı geleneğin parçasıyız ve bunun haklı olduğu her geçen gün ortaya çıkmaktadır.

Biz Kürtleri, tüm etnik kökenden insanları eşit duygularla seviyoruz... Bizim tepkimiz hiçbir şekilde bir etnik gruba karşı, hele Kürtlere karşı hiçbir şekilde anlaşılmalıdır... Biz teröre karşıyız, teröre bulaşan örgütlere karşıyız.

Bu ikisini birbirinden ayırmayanlar büyük bir tuzağa düşmeğe mahkumdurlar.

Nasıl, bizim laiklik duyarlılığımızı din düşmanlığı olarak takdim ederken birileri, çok büyük bir haksızlık ve yanlışlık yapıyorlarsa, terör karşısındaki duyarlılığımızı aynı şekilde bir etnik husumet gibi anlayanlar da aynı yanlışlığın, aynı haksızlığın içindedirler.

Terör ayırdır, etnik çatışma ayırdır. Türkiye, bir etnik bakımdan herhangi bir huzursuzluk ve sıkıntı içinde değildir. Türkiye terör belası ile karşı karşıyadır. Bunun herkes tarafından çok iyi anlaşılması gerekiyor

Türkiye, kimseye karşı düşmanlık duygusu içinde değildir. Bizim tek amacımız, terörü, PKK'yı etkisiz kılmaktır, onu soyutmaktır, tecrit etmektir, onu dışlamaktır. Biz sadece Türkiye içinde değil, bölgemizdeki bütün toplum kesimlerinin, barış ve kardeşliğinden yanayız...

BÖLÜCÜ TERÖR SORUNUN KALICI ÇÖZÜMÜ ONUN ARDINDAKİ, SİYASİ PROJENİN ORTADAN KALKMASINA BAĞLIDIR.

PKK ülkemizde bir ayrışmayı hedef olmaktan çıkarırsa, yani İmralı'da çizilen bayrak ortadan kaldırılırsa, yani Türkiye'de Türk milleti tanımını değiştirmeye ve Türkiye'yi bölmenin hazırlığını yapmaya yönelik talepler ortadan kalkarsa, bu taleplerle bütünleşmiş bir takım girişimler söz konusu olmaktan çıkarsa, ancak o zaman Türkiye'de terör sorununun çözümü doğrultusunda bir ciddi şans çıkmış demektir.

Ama bu devam ettiği sürece, İmralı'daki bayrak var olduğu sürece, Türkiye Cumhuriyeti iki milletten oluşur anlayışı için mücadele etmeye devam ettiği sürece bu sorununun kontrol altına alındığını düşünmek kendimizi aldatmaktan öteye geçmez.

Sorunun çözümü siyasi projenin ortadan kalkmasına bağlıdır. Siyasi proje yani Türkiye'yi ayrıştırma projesi var olmaya devam ettikçe terörü besleyen ortam ayakta kalacak demektir.

Biz bunun dikkati içindeyiz. CHP bu kurgunun bir parçası olmayacaktır. CHP Türkiye'yi bölme mücadelesi götürülenlerin meşrulaştırılması ve genel affa kavuşturulması doğrultusunda son zamanlarda canlandırılan çabaların bir parçası olmayacaktır.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

TERÖR ARTIK BU HÜKÜMETİ, BU HÜKÜMETİN POLİTİKALARINI AŞMIŞTIR.

Türkiye'de terörle mücadele için yeni bir **Milli Platform** oluşturmaya ihtiyaç vardır. Bu milli platformun içinde iktidar, muhalefet, asker, sivil hep birlikte bulunmalıdır. Ancak böyle bir yeni bütün milletin inançla arkasında duracağı bir milli terör politikasıyla bu tehlikeyi etkisiz kılama şansımız ortaya çıkabilir.

Bölücü terör sorunun kalıcı çözümü ancak, onun ardındaki siyasi projenin ortadan kalkmasına bağlıdır.

Müzakere, her çatışmanın en sonunda ortaya çıkabilecek durumdur. Müzakereden bizatihi kaçınmak için bir neden yoktur, ama müzakere ancak tarafların taleplerinin karşılıklı kabul edilebilirlik noktasına geldiği ortamda söz konusu olur. Şimdi, bulunduğumuz noktada tablo nedir? Ne isteniyor? Bu terörün arkasında ne var? Ne için bu terör yaşanıyor?

Teröristler terörü reddetmiyor ise terörden nihai olarak vazgeçmeyi içlerine sindirmemişlerse, sadece bir aşama olarak pazarlık konusu olarak "**bir süre size nefes aldırırız, ama bedelini ödettiririz**" diyorlarsa, terörle bu zeminde müzakere etmek ya aymazlıktır ya da teslimiyettir...

Terör, kimsenin imtiyazı olamaz. Terör, kimseye hukukun üstünde bir konum sağlayamaz. Teröre teslim olmak, teröre meydanı boş bırakmak, terörü meşrulaştırmak, olağanlaştırmak, doğallaştırmak hiçbir şart altında kabul edilemez.

Terörün takbih edilmesi, terörün reddedilmesi demokrasinin sınır noktasıdır. Demokraside her düşünceye yer vardır, ama terörün övülmesine, teröre sahip çıkılmasına hiçbir ileri demokraside yer yoktur.

Bizim terör karşısındaki duyarlılığımız hiçbir şart altında bir etnik tartışma, etnik çatışma duygusundan kaynaklanmamaktadır. Terörü kim yaparsa yapsın yanlıştır. Terörün etnik kimliği olmaz, dini, imanı, inancı olmaz; kim yaparsa yanlıştır.

ÇATIŞMA ORTAMINDA “AF SÖYLEMİ” AYMAZLIKTIR...

“Şartlar elverdikten sonra af söz konusu olabilir mi” diye soruyorlar... Bunu konuşmanın zamanı değil, böyle bir noktada kesinlikle değiliz. Şu an sıcak bir çatışmanın içindeyiz. Bunu konuşmak aymazlık olur...”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

Terörle mücadeleyi zorunlu kılan şartlar maalesef devam ediyor. Bu şartlar varolduğu sürece af çıkarmak terörle mücadele iradesini zaafa uğratmak demektir. Daha önce, AKP iktidarı tarafından “Eve Dönüş Yasası” ile yapıldı. Terör suçundan hükümlü olanlar, Hizbullahçılar, Sivas katliamının hükümlüleri serbest bırakıldı, ancak dağdan kimse inmedi. Bu hatayı bir daha Türkiye yapmamalıdır. O noktada değiliz. Türkiye ne yazık ki her gün yeni şehitler veriyor. **Bir yandan şehit vereceğiz, bir yandan af konuşacağız. Böyle bir çelişki olamaz.**

“SİLAHI BIRAKIN GELİN KONUŞALIM”, DERSENİZ TERÖR YAPMA TEHDİDİNİ İÇİNİZE SİNDİRİYORSUNUZ, MEŞRU SAYIYORSUNUZ DEMEKTİR

“Hedef, terörün arkasındaki siyasi projeden vazgeçmeleridir. Bunu bırakmalarının şartlarını yaratmalıyız. Bütün dünyaya haklılığımızı kabul ettirdiğimiz bir dönemde, örgütün bir dönem saldırmaması garantisiyle yetinmeyi çok yanlış bulurum...”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

Terörün Kuzey Irak'ta etkisiz kılınması diplomatik yöntemlerle, Kuzey Irak'taki yetkililerin çabalarıyla sağlanabilirse mükemmel bir şey olur. Bu Suriye'deki çözümdür. Gereksiz yere askeri operasyon yapılmayacağı, kan dökülmeyeceği, hiçbir sıkıntı yaşanmayacağı için bu bizi çok mutlu eder. Ama bunun şu ana kadar sağlanamadığı açıktır. Türkiye bu konuda kararlı, etkili, gerekirse tek başına müdahale edebileceğini inandırıcı bir şekilde ortaya koyamazsa bu süreç de başlamaz.

Diplomatik zorlama sürecinin tek başarı şansı Türkiye'nin kararlılığıdır. Askeri operasyonla diplomasi; sopayla havuç birbirinin alternatifi değildir. Bu işi birlikte götürmek gerekir.

Bu sorunun çözülmesi, PKK'nın ne zaman son vereceği kararını tek başına alabileceği silahı bırakmasıyla olmaz. Silah bırakma PKK sorununun, terör sorununun çözülmesi değildir. PKK sorununun çözümü Türkiye Anayasasını değiştirerek, egemenlik anlayışını değiştirerek, bir etnik ayrışmaya Anayasa düzeninde yer verecek talepler yapmaktan vazgeçilmesiyle mümkündür.

DEMİRTAŞ: “SİLAHLARI SUSTURMA İRADESİNE DE SAHİBİZ!!!”

DTP Genel Başkanı Nurettin Demirtaş, siyasi parti liderlerine, "demokrasi zirvesi" toplanması çağrısında bulunarak, "Nasıl 8 askeri getirme iradesini ve kararlılığını gösterdiysek, silahları susturma iradesini ve inisiyatifini de gösterebilecek durumdayız; Türkiye buna hazır mı? Partiler buna hazır mı? Hükümetin bu yönlü bir projesi var mı? Partiler ve hükümet projesini ortaya koysun, biz elimizi taşın altına koymaya hazırız." açıklamasını yaptı.

Partisi adına konuştuğu anlaşılan Sayın Demirtaş'ın, TBMM'de Grubu bulunan bir siyasi partinin genel başkanı terör örgütü üzerinde bu etkileme gücüne nasıl sahip olabiliyor? Bu gücün kaynağında ne tür bir iletişim ve ilişkiler ağı yer almaktadır?

Acaba Sn. Demirtaş benzeri bir iddialı söylemle, “**PKK'yı bir terör örgütü olarak ilan ederek**”, bırakınız şehitlerimizin yakınlarını, bırakınız ulusumuzun ortak vicdanının sesini, günümüzde ABD'nin, AB ülkelerinin, hatta Kuzey Irak yönetiminin dahi kabul ettiği bir gerçeği açık yüreklilikle kabul ettiğini kamuoyuna açıklayabilir mi?

Bu sorunun yanıtını almak tüm yurttaşlarımızın, hele DTP'ye oy vermiş olan yurttaşlarımızın en doğal hakkı ve beklentisidir.

TERÖRÜ SİLMEK İÇİN ÖNCE ONU BESLEYEN DIŞ DESTEK KANALLARININ KURUTULMASI GEREKİR

Terörizm yaşam hakkına, demokratikleşmemize, uluslararası barışa ve güvenliğe yönelik en ciddi tehdittir. Terör hangi koşullarda ortaya çıkarsa çıksın amacı ve hedefi ne olursa olsun karşı çıkılmalı ve lanetlenmelidir.

Dünya deneyimi, teröre dışarıdan, diğer ülkelerden dolayı ya da doğrudan desteklerin önü alınmadıkça terörle mücadelenin kalıcı başarıya ulaşabilmesinin son derece zor olduğunu ortaya koymaktadır.

Terörizmi eleştirmek ve ona karşı durmak tüm demokratik ülkelerin temel görevidir. Ancak bu görev yapılırken, aynı zamanda terör örgütüne yardımcı olan kişi veya kuruluşlara kendi ülkelerinde barınma ve faaliyette bulunma olanağı sağlıyorsa bu terörü doğrudan desteklemek sonucu yaratır.

2.1.9.- TERÖRLE ETKİN MÜCADELE İÇİN GEREKLİ SİYASİ İRADE ORTAYA KONULMALIDIR:

“BOP’un başdestekçiliğine soyunursanız, sonuç budur... ABD’nin Türkiye’yi İlimli İslam ülkesi, Ortadoğu’yu ilimli bölgesi yapma, Ortadoğu petrolüne el koyma projesine destek verir, taşeronluğa soyunursanız, bağımsızlığınız sadece kağıtta kalır...”

“Ulus Devlet, Üniter Devlet, Laik Devlet”i hafife alırsanız, ulusal bütünlüğünüz ve iç barışınız sadece kağıt üstünde kalır...”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

AKP iktidarı tarafından ülkemizin içine sürüklemiş olduğu tablo, Hükümetin “politikasızlık, iradesizlik, olanlara seyirci kalma tavrı, kamuoyunu idare etmeye yönelik tutumu”, ülkemizin terörle mücadele sürecinde çok önemli boşluk ve zaaf yaratmaktadır... Bu durum sürdürülemez...

- Hükümetin izlemekte olduğu **“çekingen, tavizkar ve kararsız politikalar”** nedeniyle artış gösteren terör eylemleri kesinlikle etkisiz kılınmalıdır.
- **“Ülkemizin barışını ve huzurunu tehdit eden, ülkenin bütünlüğüne, ulusun birliğine kasteden”** terör odakları, onların iç ve dış kaynakları derhal kurutulmalıdır...
- Terör konusu AB ve ABD’nin insafına ve inisiyatifine terk edilmeden, terörün ülkemiz ve halkımız için bir tehdit olmaktan derhal çıkartılmalıdır...
- Terörle mücadelede, başta NATO Antlaşması ve Birleşmiş Milletlerin terörle mücadele sözleşmeleri olmak üzere, uluslararası sözleşmelerde Türkiye’ye tanınan haklar sonuna kadar kullanılmalı, başka ülkelerin de bu çerçevedeki yasal yükümlülükleri uluslararası düzeyde vurgulanmalıdır.
- Bunun için gerekli olan ancak bugüne kadar nedense esirgenen siyasi irade iktidar tarafından çok net şekilde ortaya konulmalıdır.
- Terörün yurtiçi ve yurtdışı finans kaynakları, kaynak yaratmak amacıyla yurtiçi ve dışında giriştiği yasadışı işlemleri saptanarak, çökertilmelidir.
- Tüm ülkelerle ilişkilerimizde o ülkelerin teröre karşı aldıkları vaziyet önemle göz önünde tutulmalı; ticari ve ekonomik kararların alınmasında bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.
- Terörle mücadele faaliyetlerinde Türkiye’nin haklılığını anlatmak için; ulusal çıkarları koruyan, kişilikli, içte ve dışta güven veren bir dış politika anlayışı uygulamaya konulmalıdır. Bu alanda uluslararası sözleşmelerde Türkiye’ye tanınan hakları sonuna kadar kullanacağız...

Cumhuriyetimizin kuruluş felsefesi içinde belirtilen "Vatandaşın yaşayışını hiçbir baskı ve tesir altında bırakmaksızın temin etmek" olan taahhüt çağdaş ve katılımcı uygulamalarla hayata geçirilmelidir. Bu kapsamda,

- Terörle mücadelede “sadece silahlı mücadele” anlayışı terk edilerek, terör unsurlarına karşı silahlı mücadelede zaaf yaratmadan, devletin tüm organlarının, halkın ve medyanın desteğiyle **bütüncül mücadele anlayışı ve iradesi egemen kılınmalıdır.**
- Terörle yurtiçi mücadelede sivil toplum kuruluşlarından, muhtarlardan, semt konseylerinden de yararlanarak **‘Toplumla İşbirliği İçinde olan Güvenlik Sistemi’** kurulmalıdır.
- Bu çerçevede ülkemizin çeşitli bölgelerinde teröre karşı etkili koruma önlemleri alınmalı, bu amaçla sivil toplum örgütleri ve tüm ilgili kuruluşlarla yakın işbirliği ve koordinasyon sağlanmalıdır.
- Terörle mücadele sürecinde Cumhuriyetin temel nitelikleri ve ulusal sınırlarımız içinde demokratik toplum yapısı özenle korunmalıdır.
- Vatandaş ve toplum güven esasında birleşerek, vatandaşın da devlete güveninin sağlanması ve kamu otoritesinin tam tesisini temin edecek bir yenilenmeye gidilmelidir.
- İç güvenlik uygulamaları yürütülürken terörle mücadelenin **sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutları** da önemle göz önünde bulundurulmalıdır.
- Terörle mücadele edilirken **insan temel hak ve özgürlüklerinin** iç hukukumuz ve uluslararası sözleşmelerdeki hükümler çerçevesinde uygulanmasına özen gösterilmeli, kimseye **potansiyel suçlu** muamelesi yapılmamalı, **masum vatandaşlarımızın mağdur edilmesine asla izin verilmemelidir.**
- **Terörden zarar gören yurttaşlarımızın mağduriyetini giderecek her türlü önlem alınmalıdır.**

2.2.- KUZAY IRAK'A "DOST BÖLGE" AÇILIMI ÖNERİYORUZ...

"Siyaset, haklılıklarınız toplumsal bir temele dayandırarak ortaya koymadan başarıya ulaştırılmaz. Türkiye'ye yapılan yanlışlığı önce dile getireceğiz. Bu yanlışlık karşısında bir büyük toplumsal dayanışmayı ortaya koyacağız ve buna güvenerek dünyaya yönelik iddiamızı ve talebimizi ortaya koyacağız..."

Türkiye'nin yararına, çıkarına bulduğumuz düşünce ne ise bunu içtenlikle, bizim için siyasi sonucu ne olursa olsun, isterse siyasi bir bedel ödemeyi gerektirsin, hiç tereddüt etmeden söyleriz... Bu yaklaşımım hiçbir şekilde herhangi bir siyasi hesaba yönelik değildir"

Genel Başkan Deniz BAYKAL

2.2.1.- KUZAY IRAK, "TÜRKİYE'YE DOST BİR BÖLGE" HÂLINE DÖNÜŞTÜRÜLMELİDİR.

Genel Başkan Deniz BAYKAL tarafından açıklanmış olan KUZAY IRAK'A DOST BÖLGE AÇILIMI ile ortaya koyduğumuz hedef, "Önümüzdeki döneme yönelik olarak terörü etkisizleştirmek, yalnızlaştırmak terörün etrafındaki ortamı teröre dost olmaktan çıkarıp TÜRKİYE'YE DOST DURUMA DÖNÜŞTÜRMEKTİR. BU BİR DOSTLUK, BİR KUCAKLAŞMA YAKLAŞIMIDIR..."

Terörle mücadele artık günlük politika olmaktan çıkmış durumda. Türkiye 10-20-30 yıl sonrasını düşünerek politika koymak zorundadır. Bu açılım ile öngördüğümüz hedef "siyasi yapılanmalar, hükümetler ve devletler değildir." Amacımız; insanlara, gençlere, halka yönelik, orada yaşayan insanlara yönelik bir projenin yaşama geçirilmesidir.

Bir yandan uluslararası hukuku reddederek Türkiye'ye yönelik terörü destekleyen yöneticileri caydıracak kararlı tavrımızı sürdürürken, öte yandan da Irak halkına sevgi ve dostluk yaklaşımımızı hiç öbüründen etkilenmeden ortaya koymamız gerekmektedir.

Türkiye, Kuzey Irak'la yakından ilgilenmelidir. O bölgeye yönelik olarak çok ciddi düzenlemeler, ve yapıcı önlemler almalıyız; ekonomik, sosyal, kültürel ve iletişim amaçlı girişimleri uygulamaya koymalıyız...

Bizim sınırlarımızın dışında yaşayan insanlarla, "onların etnik kökü, kökeni, inancı ne olursa olsun" tümüyle iyi niyetli bir kardeşlik temeline dayalı olarak yaşama anlayışımızı, onlara yönelik dostane duygularımızı ortaya koyan bir yaklaşım sergilememiz gerekmektedir.

Tüm bu çabalarımız, Irak'ın egemenliğine ve bütünlüğüne saygı içinde, özellikle sınır komşu bölgemiz Kuzey Irak'ta yaşamakta olan her köken ve inançtan tüm insanlarla, onların refahlarına, huzurlarına ve esenliklerine yönelik adımlar atmaktır. Bu çabalarımızla **Kuzey Irak'ın, Türkiye'ye dost bir bölge hâline dönüştürülmesine yeni bir pencere açmaktır.**

2.2.2.- ÖNCELİKLİ HEDEFİMİZ, TERÖR ÖRGÜTÜNÜN BÖLGE ÜLKELERİ İÇİNDE HİMAYE GÖRMESİNİ ÖNLEMEK OLMALIDIR.

Türk “dış politikasının, Silahlı Kuvvetler gücünün ve siyasetçilerinin” ortak amacı ve hedefi, çevremizde PKK’yı tecrit etmek, dışlamak ve etkisizleştirmek olmalıdır. Bunun için bütün komşu ülkelerin aynı anlayışa girmesini sağlamak zorunluluğumuz vardır. Bu amaca yönelik olarak bütün olanaklarımızı kullanmalıyız; diplomatik, ekonomik ve askeri olanaklarımızı bu doğrultuya yönlendirmeliyiz.

Bölgede yer alan devletlerin, siyasi organizasyonların tümü, terör örgütünü dışlama konusunda ciddi bir kararlılığın içine sokulabilmelidir. Terörü himaye etmeyi el yakacak bir iş hâline dönüştürmeliyiz. Kimse, terörü himaye ettiğini saklayamaz hâle gelmelidir. Terör himaye ediliyorsa, onun bir yaptırımının olacağını herkes görmek durumundadır.

Türkiye’nin gücü, potansiyeli çevremizde terörü himaye edenleri caydırmaya yönelik olarak etkin bir biçimde kullanılmalıdır.

Bu, temel bir gereksinmedir. Herkes anlamalıdır ki, PKK’yı himaye ederek, bedel ödmeden bölgede varlığını sürdürmek kolay değildir. Bu dersi herkesin almasını sağlamalıyız. Bu, bizim bu alanda temel önceliğimiz olmalıdır.

Kuzey Irak yetkilileri, PKK’yı Irak’ın egemenlik alanı altında konuşlanarak, eylemlerini sürdürmesine son verecek kararlı bir iradeyi ortaya koymak zorundadır.

Bu açılımımız, gereken koşullarda sınırötesi operasyon yapma gereğini ortadan kaldıran bir tespit değildir. Tam tersine Türkiye elbette ihtiyaç ortaya çıktıkça, gerektiğinde ki, PKK askeri kampları Kuzey Irak’ta konuşlandığı sürece buna gerek var demektir. Ama bu mücadeleyi sadece sınırötesi operasyon denklemi içine hapsetmek artık mümkün değildir.

Terörün etrafındaki ortamı teröre dost olmaktan çıkarıp Türkiye’ye dost durumuna dönüştürmemiz halinde, inanıyoruz ki, PKK’nın Irak toplumunda bulacağı destek giderek azalamaya başlayacaktır. PKK’nın, Irak halkının Türk toplumuyla, Türk devletiyle sıcak ve dostane ilişkilerinin önünde bir engel olduğu daha iyi anlaşılmaya başlanır. Terör tecrit olur.

2.2.3.- KUZHEY IRAK’A “DOST BÖLGE” AÇILIMINA YÖNELİK ATILMASI GEREKLİ İLK ADIMLAR, UYGULANMASI GEREKEN ÖNCELİKLİ PROJELER:

- **“AÇILIM” BİR “PROGRAM-PROJE” BÜTÜNLÜĞÜ VE DİSİPLİNİ İÇİNDE GERÇEKLEŞTİRİLMELİDİR:** Tüm bu açılım ve proje uygulamalarının gerekleri, hükümet ve iktidar değişimlerinden etkilenmeden program içinde, sistematik bir çalışmayla gerçekleştirilmelidir. Bu amaca yönelik gerekli kaynak özel bir fona aktarılmalıdır.

- **“AÇILIMIN” UYGULANMASI, TERÖRLE MÜCADELEDEN ETKİLENMEMELİ, ONDAN BAĞIMSIZ SÜRDÜRÜLMELİDİR:** Ekonomik ve ticari ilişkiler, eğitsel ve kültürel projeler, işbirliği ve iletişim uygulamaları askerî önlemlerden bağımsız olarak, ondan olumsuz şekilde etkilenmeden sürdürülmelidir.
- **TİCARİ İLİŞKİLERİMİZ GELİŞTİRİLMELİDİR:** Türkiye'nin Irak'la ticari ilişkileri çeşitlendirilmeli, güçlendirilmeli ve geliştirilmelidir. Ticari bağlantı merkezleri artırılmalı ve geliştirilmelidir.
  - ✓ Irak'la ilişkimizi Habur'un tekelinden çıkaracak, çok yönlü ticari bağlantıların önünü açacak tedbirler acilen devreye sokulmalıdır.
  - ✓ Ovaköy Kapısı bu çerçevede içinde mutlaka değerlendirilmeli, bu amaca yönelik yeniden yapılandırılmalıdır.
- **GENÇLERE TÜRKİYE'DE EĞİTİM OLANAĞI SAĞLANMALIDIR:** Kuzey Irak'taki gençlerin, (Kürtlerin, Arapların, Türkmenlerin) Türkiye üniversitelerinde tam burslu olarak okutulması, eğitilmesi, bizim üniversitelerimizle toplumumuzla kaynaştırılmasını öngören çalışmalar yapılmalıdır.
  - ✓ Her yıl bine yakın yüksek öğrenim çağındaki Kuzey Iraklı gence tam burs ve yüksek öğrenime giriş kotası sağlayarak, üniversitelerimizde eğitim görmelerini sağlayalım.
  - ✓ Başta ODTÜ, İTÜ ve İstanbul Üniversitesi olmak üzere, Türkiye'nin bütün üniversitelerinde bu amaçla ek kontenjanlar uygulayalım. Irak'ın gençlerini üniversitelerimizde en kaliteli ve nitelikli eğitim ile kucaklayalım. Mühendis, bilimci, iktisatçı, işletmeci, yönetici, doktor, iletişimci, ilim adamı vb. olabilmeleri için bu gençlere huzurlu yaşam ortamı içinde en iyi eğitimi almalarına olanak tanıyalım.
- **GENÇLERE TÜRKİYE'DE MESLEKİ EĞİTİM VE SÜRELİ STAJ OLANAĞI SAĞLANMALIDIR:**
- **BÖLGE İLE İLETİŞİMDE AÇILIM YAPILMASI, KÜLTÜRLERİN BULUŞTURULMASI SAĞLANMALIDIR:** Türkiye'nin bilinçli, sistematik bir şekilde kendi siyaset anlayışını, bölgeye yönelik politikalarını, tercihlerini ve bölgeyle ilgili değerlendirmelerini doğru biçimde yansıtabilecek sistematik, etkili, bilimsel bir yayıncılık uygulamasına geçilmelidir.
  - ✓ Türkiye televizyonlarının tümünün Irak'ın her yerinde hiçbir engelle karşılaşmadan en etkili, en ileri teknik olanaklarla donatılmış olarak dinlenebilmesi, izlenebilmesi sağlanmalıdır.
  - ✓ Kuzey Irak Bölgesi'ne yönelik Kürtçe, Arapça yayın yapılmasını sağlayacak altyapı oluşturulmalı, hızla uygulamasına geçilmelidir. Kürtçe yayınlar farklı lehçelerine göre de yapılmalıdır.
  - ✓ Yayınlanacak programlar izleyicilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmeli; propaganda ve asimilasyon mantığından uzak durulmalı, demokrasi kültürünün ve yaşam kalitesinin yükselmesini destekleyecek temalara ağırlık verilmelidir.
- **ANADOLU'NUN SUYUNDAN YARARLANMALARI SAĞLANMALIDIR:** Biz su zengini bir ülke değiliz ama bütün bunlara rağmen Türkiye'nin su kaynaklarının Irak ve Suriye başta olmak üzere komşularımız içinde büyük değer taşıdığını çok iyi biliyoruz.

- ✓ Ülkemiz topraklarında doğan ve Irak sınırını aşan akarsularımızın su rejimini kontrol altına alacak yatırımlarda Irak'ın su ihtiyacının karşılanmasını da, bu konudaki uluslararası kurallar ötesinde iyi komşuluk ilişkileri ve kader ortaklığı anlayışı çerçevesinde hedef almalıyız.
- ✓ İlisu Barajı'nı bir an önce tamamlayarak Dicle'nin başı boş akmasına son vermeliyiz. Fırat gibi Dicle'yi de kontrol altına alarak, Irak tarafının da düzenli su olanağına kavuşmasına katkıda bulunmalıyız.
- **BÖLGEDE SINIRLARÖTESİ ULAŞIM AĞI İYİLEŞTİRİLMELİDİR:** Karayolu ve demiryolu ile Irak'a ulaşımın alt yapısının geliştirilmesi, yolların bakımının iyileştirilmesi konularında işbirliği artırılmalıdır.
- **BÖLGEDE SINIRLARÖTESİ ELEKTRİK ENERJİSİ PAYLAŞIMI YAYGINLAŞTIRILMALIDIR.** Halen Türkiye'nin bu konuda sağlamakta olduğu destek artırılmalıdır.
- **“TİKA” SORUMLU KOORDİNATÖR KURULUŞ OLMALIDIR:** TİKA, Kuzey Irak'a yönelik tüm bu ve geliştirilecek diğer proje ve ilişkilerin eşgüdüm içinde yürütülmesinin sorumlu kuruluşu olmalıdır. Bu görev TİKA'nın en öncelikli sorumluluk alanlarından birine dönüştürülmelidir. Bu amaçla TİKA güçlendirilmeli, yeterli beşeri ve mali kaynağa kavuşturulmalıdır.

2.2.4.- BİZ, KİMSENİN KÖKENİNE DEĞİL, TERÖRE KARŞIYIZ... KONUYU ÇARPITMAK İSTEYENLER, KAFA KARIŞIKLIĞI İÇİNDE OLANLARDIR.

CHP'nin bu konulardaki çizgisini anlamamış olanlar, yanlış anlayanlar veya anlamak istemeyenler Genel Başkan **BAYKAL**'ın parti programımız ve bugüne kadar geliştirdiğimiz ve sürdürdüğümüz politikalar uzantısında açıkladığı son açılımları “çizgi kırıldı” şeklinde yorumladılar.

BİZ, TERÖRE KARŞIYIZ, KİMSENİN KÖKÜNE KÖKENİNE KARŞI DEĞİLİZ.

Demokratikleşme Bölümü ekte verilmiş olan, Genel Başkan 1989'da raporunu ve daha sonraki raporları da bu anlayışla yazdık. Daha sonra terör ortaya çıkınca teröre bu anlayışla karşı çıktık. Şimdi, konunun geldiği aşamada bunu hatırlatmakta yarar görüyoruz ve kararlı politikamızı bu şekilde daha etkili götürebileceğimizi düşünüyoruz. O bakımdan bir kırıklık söz konusu değildir.

Bu tavrımızı bir iç siyaset malzemesi hâline dönüştürmek isteyenlerin ortaya çıktığını görmekteyiz. Hele bunu TBMM'de yer alan bir partimizin hükümete destek verme gibi değerlendirmiş olmasını da tebessümle karşılıyoruz. Zira, Hükümete destek vermekte o partimizin şikâyetçi olması söz konusu olamaz, hükümete en büyük desteği veren o, sözde milliyetçi partidir. Hükümetin hedeflerine ulaşmasını açıkça sağlayan partinin kendileri olduğunu kamuoyu çok iyi bilmektedir. Türkiye'ye destek verdiğimiz zaman “hükümete destek veriyorsun” nitelemesini yapmak ancak kafalarının karışık olmasıyla açıklanabilir.

2.3.- PARTİMİZİN “DEMOKRATİKLEŞME, BÖLGESEL KALKINMA VE TERÖRLE MÜCADELE” KONULARINDA RAPORLARI:

1-DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNUNA BAKIŞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU; (1989)

Komisyon-Çalışma Grubu Başkanı: Deniz BAYKAL (SHP Genel Sekreteri, Antalya MV.)

2- “DEMOKRASİ-EŞİTLİK-BÜTÜNLÜK” İÇİNDE ÇÖZÜM; (Temmuz 1993)

CHP Merkez Yönetim Kurulu'nun Van Toplantısına sunulan “Terör ve Kürt Sorununa İlişkin Görüşleri kapsayan Rapor”;
Raportörler: İsmail CEM (İstanbul MV.), Algan HACALOĞLU (İstanbul MV.)

3- DOĞU VE GÜNEYDOĞU RAPORU; (Ocak 1999)

- **Komisyon Başkanı:** Algan HACALOĞLU (İstanbul MV., CHP MYK Üyesi),
- **Komisyona Doğrudan Katkıda Bulunanlar:** Sinan YERLİKAYA (CHP MYK Üyesi), Orhan Veli YILDIRIM (Tunceli MV., CHP MYK Üyesi), Mesut DEĞER (CHP Diyarbakır İl Başkanı), Şerif ERTUĞRUL (CHP Muş İl Başkanı), Mervan BİLEK (CHP Siirt İl Başkanı), Bekir GÜNDOĞAN (CHP Tunceli İl Başkanı), Halil PAYDAŞ (CHP Şanlıurfa İl Başkanı), Aydın SARAÇOĞLU (CHP Mardin İl Başkanı), Muhittin ÇELİKER (CHP Gaziantep İl Başkanı), Celal DOĞAN (Gaziantep Bel. Başkanı), Mazlum ARSLAN (Tunceli Bel. Başkanı), Gürbüz ÇAPAN (Esenyurt Bel. Başkanı), Nazan GÜNALP (Maden Bel. Başkanı),), Yiğit GÜLÖKSÜZ (Eski Toplu Konut İdaresi Başkanı), Mehmet ŞİRINYİĞİT (Diyarbakır Sanayi&Ticaret Odası Bşk.)
- **NOT:** Bu çalışma Diyarbakır, Gaziantep. İstanbul ve Ankara'da sivil toplum örgütleri. meslek odaları. sendikalar, aydınlar ve diğer ilgililerin de katıldığı yaklaşık biner kişilik topluma açık salon toplantılarda tartışmaya açılmış; katılımcıların katkıları Rapora aktarılmıştır.
- **Bu rapor hazırlanırken yararlanılmış CHP dışı kaynaklar:** Boşaltılan Köylerle İlgili TBMM Komisyon Raporu, GAP İdaresi Raporları, DPT Özel İhtisas Komisyonu Raporları, Diyarbakır Ticaret&Sanayi Odası Raporu, Hükümet Programları, Diğer Resmi Belgeler

4.- DEMOKRATİKLEŞME ve İNSAN HAKLARI RAPORU (Ocak 1999);

- Somut Politikalar Çalışma Grubu **Komisyon Başkanı:** Algan **HACALOĞLU** (İstanbul MV., CHP MYK Üyesi),
- **Komisyon Çalışmasına Doğrudan Katkıda Bulunanlar:** Sinan **YERLİKAYA** (CHP MYK Üyesi), Orhan Veli **YILDIRIM** (Tunceli MV., CHP MYK Üyesi), Yaşar **SEYMAN** (CHP PM. Üyesi), Prof. Dr. İouna **KUÇURADI**, Prof. Dr. Bülent **TANÖR**, Prof. Dr. Zafer **ÜSKÜL**, Mesut **DEĞER** (CHP Diyarbakır İl Başkanı), Şerif **ERTUĞRUL** (CHP Muş İl Başkanı), Necati **DEMİRHAN** (CHP Batman İl Başkanı), Badulgani **ÇALLI** (CHP Hakkari İl Başkanı), Bekir **GÜNDOĞAN** (CHP Tunceli İl Başkanı), Mustafa **KURBAN** (CHP Bingöl İl Başkanı), Haydar **YILMAZ** (CHP Ankara İl Başkanı), Muhittin **ÇELİKER** (CHP Gaziantep İl Başkanı), Etem **CANKURTARAN** (CHP İstanbul İl Başkanı), Hüsnü **BOZKURT** (CHP Konya İl Başkanı), Celal **DOĞAN** (Gaziantep B.Şehir Bel. Bşk.), Gürbüz **ÇAPAN** (Esenyurt Bel. Başkanı), Nazan **GÜNALP** (Maden Bel. Başkanı), Ethem Niyazi **BUDAK** (CHP Diyarbakır İl Eğitim Sekreteri)

NOT: Bu çalışma Diyarbakır, Gaziantep, İstanbul ve Ankara'da sivil toplum örgütleri, meslek odaları, sendikalar, aydınlar ve diğer ilgililerin de katıldığı yaklaşık biner kişilik topluma açık salon toplantılarda tartışmaya açılmış; katılımcıların katkıları Raporla aktarılmıştır.

Bu rapor hazırlanırken yararlanılmış CHP dışı kaynaklar: TOBB Demokratikleşme Raporu, Boşaltılan Köylerle İlgili TBMM Komisyon Raporu, Faili Meçhul Cinayetlerle İlgili TBMM Komisyon Raporu, İnsan Hakları Derneği Raporları, İnsan Hakları Vakfı Raporları, TÜSİAD Demokratikleşme Raporu, Diyarbakır Ticaret&Sanayi Odası Raporu, Hükümet Programları, Diğer Resmi Belgeler

5- DEMOKRATİKLEŞME RAPORU: İNSAN HAKLARI ve HUKUK DEVLETİ (Haziran 2001)

- Komisyon Başkanı Prof. Dr. Oya **Araslı** (CHP Genel Başkan Yardımcısı)
- Raportör Algan **HACALOĞLU** (Genel Sekreter Yardımcısı)
- Üyeler: Bülent **BARATALI** (CHP Gen. Sek. Yar.), Sinan **YERLİKAYA** (CHP Gen. Sek. Yar.), Mesut **DEĞER** (CHP MYK Üyesi), Ali **DİNÇER** (CHP MYK Üyesi), Prof. Dr. Yakup **KEPENEK** (CHP MYK Üyesi), Atilla **SAV** (Eski Çalışma Bakanı),
- Katkıda Bulunanlar: Prof. Dr. Süheyl **BATUM**, Prof. Dr. Eralp **ÖZGEN**

NOT: Bu çalışma kitap olarak yayınlanmıştır

GENEL NOT:

- Bu konuda, yapılmış olan muhtelif inceleme gezileri sonrasında hazırlanmış olan **İnceleme Raporları** ile Program Kurultayı'na veya MYK'ın değerlendirmesine yönelik hazırlanmış muhtelif **Ara Raporlar** yukarıdaki listeye dahil edilmemiştir.
- İsimlerin yanındaki görev tanımları, çalışmanın yapıldığı tarihte geçerli olan görevleri göstermektedir.

2.4.- GÜNEY-DOĞU ANADOLU İÇİN SOSYO-EKONOMİK KALKINMA”

“Önce siyaset yapma anlayışımızı değiştirmeliyiz. Siyaset bizim için toplumu dönüştürmenin ve değiştirmenin bir aracıdır. İktidar bizim için bir araçtır, amaç değildir. Bizim çıkış noktamız; ‘İktidar Bana Ne Verecek Değil, Ben Topluma Ne Vereceğim’ düşüncesidir ...”

Genel Başkan Deniz BAYKAL

2.4.1.- ASIL SORUN, “DİL, KÜLTÜR, KİMLİK” DEĞİL; “İŞ, AŞ, EĞİTİM VE YAŞAM KALİTESİNDE YETERSİZLİKLERDİR”.

“KİŞİSEL KÜLTÜREL HAKLAR, anadili ve alt kimliği sahiplenme, bireysel hak ve özgürlüklerin korunması, herkes için eşit koşullarda hukuk devleti vb.” tabiatıyla ÇOK ÖNEMLİDİR. Ancak, bu coğrafyada en öncelikli sorun bunlar değil, ekonomik ve sosyal gelişmede yetersizlik ile bu yetersizlikten beslenen mevcut FEODAL YAPIDIR...

Öncelikle, DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU’da:

- EKONOMİK VE SOSYAL KALKINMANIN HIZLANDIRILMASI,
  - EĞİTİM VE SAĞLIKTA YETERSİZLİKLERİN HIZLA GİDERİLMESİ,
  - İSTİHDAM OLANAKLARININ HIZLA ARTIRILMASI,
  - YAŞAM KALİTESİNİN HIZLA GELİŞTİRİLMESİ,
  - TERÖR ORTAMININ YARATMIŞ OLDUĞU EKONOMİK MAĞDURİYETLERİN DERHAL ONARILMASI,
- gerekir...

2.4.2.- AKP İKTİDARINDA, ÜLKEMİZİN GERİ KALMIŞ İLLERİ YATIRIM VE GENEL REFAH ARTIŞINDAN GEREKLİ PAYI ALAMADILAR

- Devlet Harcamalarının Gayrisafi Yurt İçi Hasılaya Oranı 2002 yılında, tüm harcamalar dahil, yüzde 53,5 idi; 2007 yılında ise bütçe hedefi 6,9 ile sınırlı kalmıştır. Oysa bu oran, Fransa’da yüzde 52,8; İsveç’te yüzde 56,5; Danimarka’da yüzde 53,1’dir. Üstelik bu ülkeler Türkiye gibi ağır faiz yükü altında değillerdir.

- Benzeri şekilde, Kamu Sabit Sermaye Yatırımlarının GSMH'ye oranı 2002 yılında yüzde 6,3 iken, 2007 yılında yüzde 5,0 ile sınırlı kalmıştır.
- **DOĞU VE GÜNEY DOĞU ANADOLU'da ise, Kişi Başına Kamu Yatırımları, ülke ortalamasının sadece üçte biri düzeyindedir...** Bunun doğal sonucu olarak;
  - ✓ Bu bölgede kişi başına **Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYİH)**, ülke ortalamasının **ÜÇTE BİRİ**, AB ortalamasının ise yaklaşık **yüzde 10-11'i** düzeyindedir.
  - ✓ **Bölgedeki yurttaşlarımızın yüzde 60'ı yoksulluk sınırlarının altında yaşamaktadır.**
  - ✓ **Bölge işsizlik yüzde 40'lara tırmanırken, açlık ve yoksulluk ülke ortalamasını katlamıştır.**

AKP'İN TEŞVİK SİSTEMİ ÇÖKMÜŞTÜR

- AKP iktidarının izlemekte olduğu, **"her şeyi her yerde teşvik etme"** anlayışına oturtulmuş yatırım teşvikleri politikası, uygulamada adeta hiçbir şeyi desteklememe sonucunu yaratmaktadır...
- Uygulamada olan teşvik sisteminin etkin değildir, yatırımcıyı özendirmek ve yönlendirmek için yeterli değildir.
- Son beş yıllık AKP iktidarı döneminde teşvik alan tüm yatırım projelerinin; Sadece **yüzde 4'ü Doğu Anadolu'da, yüzde 6,8'i Güney Doğu Anadolu'da** yer alırken, **yüzde 37,4** gibi aslan payı, Marmara Bölgesine yönelmiştir.

AKP İKTİDARI, GAP'I RAFA KALDIRDI, BÖLGENİN KALKINMASINI VE BÖLGE İNSANININ REFAHINI ADETA UNUTTU...

- Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa ve Şırnak illerinde, Fırat ve Dicle Havzaları üzerinde 22 baraj ve 19 HES kurulması, 1,8 milyon hektar alanın sulanması, 27 milyar Kwh elektrik üretimi amacıyla sürdürülmekte olan GAP, dünyanın en büyük entegre bölgesel kalkınma projesidir. Ancak, **AKP iktidarında GAP projesini adeta kaderine terk edilmiştir.**
- AKP iktidarı, geçen beş yıl içinde, **GAP** için gerekli ödenekleri aktarmamış, **Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz, Yeşilırmak Havzası ile Zonguldak-Bartın-Karabük Havzası Projelerini** tümüyle rafa kaldırmış; **Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya kalkınma için kamu kaynakları aktarılmamıştır.**

SINIRDAKİ MAYINLI ARAZİ TEMİZLENMİYOR, EKONOMİK KATKI SAĞLANAMIYOR...

- **Bu nitelikteki araziler bölgeyi, yüksek katma değerli ve doğayla dost organik tarımsal üretim için son derecede uygun hale getirebilir.**
  - ✓ Türkiye'nin Irak ve Suriye sınırında yer alan, 780 kilometre uzunluğundaki 508 bin dekarlık mayınlı arazinin temizlenmesi durumunda, AB işletme ölçeği esas alınırsa

3907 topraksız aileye 13'er hektarlık arazi dağıtılabilir, bölge organik tarım üssüne dönüştürülebilir.

- ✓ Bu mayınlı alan, Hatay'dan başlayarak Kilis, Gaziantep, Şanlıurfa, Şırnak ve Mardin güzergahı boyunca devam eden ve 1956 yılında mayınlanmaya başlanılan, yaklaşık iki Kıbrıs adası büyüklüğündeki mayınlı arazilerin yarım asırdır ekilmemiş, biçilmemiş, yağmur dışında sulanmamış, kuş dışında gübrenmemiş, çok özel araziler.
- **Bu araziler kesinlikle sanki "sıradan bir mera" gibi ihale edilerek satılmamalı. Hele yabancılara asla...**
  - ✓ Dört yıl önce imzalanan Anti-personel Mayınlarının Temizlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme uyarınca Suriye ile Irak'a komşu olan sınırın mayından temizlenip tarıma açılması öngörülüyor.
  - ✓ "Silahlı Kuvvetler, kaynak ayrıldığı takdirde 2 yıl içinde bu bölgenin temizlenebileceğini hükümete bildirmesine karşın, kaynak bulunamadığı gerekçesiyle mayınlı arazilerin, temizlenmesi karşılığında 49 yıllığına yabancı şirketlere devredilmesi kararlaştırılmıştı.
  - ✓ Ancak Danıştay 13. Dairesi, 16 Nisan 2007 tarihli kararıyla, ihale şartnamesinin yürütülmesini durdurdu. Danıştay 13. Dairesi, söz konusu kararında, mayınların temizlenmesi ile arazinin işletilmesi süreçlerinin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiğini bildirdi."

KÖYE GERİ DÖNÜŞ PROJESİ YOZLAŞTIRILDI, SÜRÜNCEMEDE BIRAKILDI

- Bugüne değin, sağ iktidarlar bu soruna duyarsız kalmıştır. **Konuyu, Sosyal Hukuk Devleti ilkeleri, Anayasa öngörülleri ve hukukun "kusursuz sorumluluk" kuralı çerçevesinde halkımızın, ülkemizin esenliği, refahı ve barışı için çözmek yerine, uygulamayı sulandırmışlar, giderek rafa kaldırmışlardır...**
- AKP Hükümeti, **Köye Geri Dönüş Projesini**, ancak;
  - ✓ "Köyünden kendi arzunla mı ayrıldın?" diye sorulduğu zaman; buna "evet" diyenlere yönelik olarak,
  - ✓ Mağduriyetler en asgarî düzeylerde karşılanarak, devlet desteği sifıra yakın düzeylere çekilerek ve çok sınırlı boyutlarda, uygulamakta olup, mağduriyetlerin giderek daha derinleşmesine yol açmaktadır...

2.4.3.- BÖLGEDE SOSYO-EKONOMİK KALKINMANIN ÖNCELİKLİ İLKELERİ

- **Ülkemizin Doğusu ve Güneydoğusu da, kalkınmada geri kalmış diğer yöreleri de hızla Batı Anadolu'nun refah düzeyine çıkarılmalıdır...**
- **Bölgede sosyal-devlet ayağa kaldırılmalıdır.**
- **Bölgesel kalkınma planı disiplini ve tutarlılığı sağlanmadan "kalkınmada bölgelerarası dengesizliğin" giderilmesi, sürdürülebilir bir dinamik yaratılabilmesi mümkün değildir...**
- **Devlet yatırımı ve öncülüğü olmadan Doğu ve Güneydoğu'nun kalkınması sağlanamaz... Yerinden denetlenen bölgesel kalkınma planları disiplini altında, Kamu yatırımları aracılığıyla bölgeye yoğun devlet müdahalesi zorunludur.**
- **Feodal yapının aşılabilmesi için eğitime çok önem verilmelidir.**
- **Yoksulluk ve işsizliğin hızla azaltılması, yaşam kalitesinin hızla yükseltilmesi en öncelikli hedefler olmalıdır.**
- **Başta GAP olmak üzere, Bölgesel Kalkınma Plan ve Projeleri, "toplumsal kalkınmanın bütünlüğü" anlayışı içinde hızla uygulanmalı ve tamamlanmalıdır. Bölgesel kalkınmada, insani gelişme ve adaletli gelir dağılımı hedef alınmalıdır**

2.4.4.- BÖLGEDE SOSYO-EKONOMİK KALKINMANIN ÖNCELİKLİ HEDEF VE POLİTİKALARI:

▪ **BÖLGESEL KALKINMA PLAN VE PROJELERİ UYGULAMALARINA ETKİNLİK KAZANDIRILMALIDIR:**

- ✓ **Bölgesel kalkınma planları**, ilke olarak tüm bölgeler için hazırlanmalı; ulusal planlama bütünlüğü içinde olmak koşuluyla, bölgelerin **yerel sermaye, insan ve doğal kaynakları ekonomik ve toplumsal üretkenliğe dönüştürmeyi** hedef almalıdır.
- ✓ Bölgesel Planlamada; bölgelerin ve alt bölgelerin olanakları ve gelişme potansiyelleri gereğince değerlendirilmelidir. Bölgesel planlamanın yerleşme düzenine yansıtılmasında, dengeli kentleşme, sağlıklı yapılaşma, **çevreye duyarlılık** ve **depreme dayanıklılığı** esas alınmalıdır.
- ✓ **Doğu Anadolu** (Kars-Ardahan-Iğdır Alt Bölge Projesi dahil), **Doğu Karadeniz, İç Anadolu, Trakya, Kastamonu Merkezli Orta Karadeniz Bölgelerini, Kelkit-Yeşilirmak-Çoruh-Kızılırmak-Dicle/Fırat-Filyos Havzalarını** kapsayan **Bölgesel Kalkınma Planlarını** kademeler halinde uygulamaya geçirilmelidir.
- ✓ **GAP**'ın uygulanması, sosyal entegre kalkınma projesi anlayışı ile yürütülmeli, asıl ve tali sulama kanallarının en kısa sürede tamamlanabilmesi için gerekli kaynaklar projeye aktarılmalıdır.

▪ **DAHA ÇOK KAMU YATIRIMI:** Fiyat mekanizmaları ile bölgesel gelişme farklılıklarını gidermeye yönelik kalkınma modelleri yeterli büyümenin sağlanamadığı, sağlansa dahi yeterli istihdam yaratılamadığı görülmektedir. Bu nedenle, **her yıl, GSMH'nin asgari yüzde 1,5'i** oranında **KAMU** kaynağın, genel yatırım bütçesine ek olarak, sadece Bölgesel Sosyo-Ekonomik Kalkınmaya ayrılmalıdır...

▪ **BÖLGE, KAMU YATIRIMLARI İÇİN BİR SÜRGÜN VEYA MAHRUMİYET BÖLGESİ OLMAKTAN ÇIKARILMALIDIR:**

- **DAHA ÇAĞDAŞ VE YETERLİ SOSYAL ALT YAPI:** Sosyo-ekonomik alt yapının, özellikle **eğitim, sağlık, ulaşım, haberleşme, iletişim alanlarındaki yetersizlikleri** hızla giderilmelidir... Yatılı kız okullarına yaygınlık kazandırılmalıdır.
- **DAHA ÇOK GİRİŞİMCİLİK İÇİN DESTEK:** Kalkınmada Geri Kalmış Bölgelerde, kamu öncülüğünde **girişimcilik**, yerel doğal kaynaklara, tarım ve hayvancılığa dönük **işletmecilik** canlandırılmalıdır... Bölgede **KOBİ'ler** ve **aile işletmeciliği** etkin olarak desteklenmelidir... **Mikro kredi** uygulaması yaygınlaştırılmalıdır...
- **DOĞU ANADOLU'DA HAYVANCILIĞA DESTEK:** Meralar güvenli kullanıma açılmalıdır... Özellikle ahır hayvancılığı, tarımsal ve orman ürünleri üretimi ve ev ekonomisi faaliyetleri desteklenmelidir...

▪ **GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA DAHA ÇOK SULU TARIM, DAHA ÇOK TARIM DESTEĞİ:**

- ✓ Çiftçimizin yoksullaşmasına, doğaya teslim olmasına, kendi kaderine terk edilmesine, “çiftçiyi yok sayan anlayışa” son verilmelidir.
- ✓ “Toprak mülkiyetinde feodal ilişkilerin” altında ezilen köylümüze sahip çıkılmalıdır... **Toprağı işleyen köylünün hakları korunmalıdır...**
- ✓ Her yıl çiftçimize, tarım ve hayvancılığa verilmekte olan destek **bugünkünün iki katına** (yaklaşık olarak GSMH'nin yüzde İKİ'si oranına) çıkarılmalıdır.
- ✓ Tarım topraklarının **yabancılara satışı yasaklanmalıdır**.
- ✓ **Ziraat Bankası**, tarım ve hayvancılığın etkin ve özerk ihtisas bankasına dönüştürülmelidir...

▪ **DAHA ÇOK SEKTÖREL TEŞVİK, DAHA ÇOK YABANCI VE YERLİ DOĞRUDAN YATIRIM SERMAYESİ:** Bölgeye yeni tesis ve fabrikalar için doğrudan sermaye akışı desteklenmelidir... Mevcut teşvik sistemi yerine, “**sektör ve büyük proje**” temelinde “**yeni, somut, etkin ve seçici**” Yatırım Teşviki uygulaması başlatılmalıdır...

▪ **ÖZELLEŞTİRİLEREK KAPATILMIŞ OLAN TESİSLER, YARAR VARSA, EKONOMİYE TEKRAR KAZANDIRILMALIDIR:** Bu bölgede, özelleştirilme sonrası faaliyetlerine son verilmiş olan tesis ve işletmelerden “**üretim-istihdam-üreticinin desteklenmesi**” boyutları ile bölgesel kalkınmaya katkı açısından önem taşıyanlar, günümüzün koşulları da gözetilerek, daha etkin ve verimli yapılarda tekrar faaliyete geçirilebilmeleri için gerekli **Kamu desteği ve öncülüğü** sağlanmalıdır...

▪ **YARIM KALMIŞ YATIRIMLARA DESTEK:** Bölgede yarım kalmış yüzlerce “özel fabrika ile sanayi-ticari-turizm işletmesi” yatırımlarından rantabl olanlara, 5084 sayılı yasa ile sağlanan desteklere ek olarak, **gerekli uygun koşullu** kamu kredi desteği **sağlanarak ekonomiye kazandırılmaları**, bölgede ek üretim ve istihdam olanağı sağlamaları hedef alınmalıdır...

▪ **GEÇİCİ İSTİHDAM PROJESİ UYGULANMALIDIR:** İkiyüz bin kişiye kadar kademeli olarak devreye sokulacak “**Kırsal Kesim Geçici İstihdam Projesi**” **BEŞ** yıl süre ile uygulamaya konulmalı; **Köy Koruculuğu** sistemi bu projeden de yararlanılarak bu süre içinde tasfiye edilmelidir.

▪ **BOŞALTIYIMŞ KÖYLERE, “GÜVENLİK, GÖNÜLLÜLÜK, RASYONELLİK” İLKELERİ VE DEVLET DESTEĞİ İLE GERİ DÖNÜŞ:**

- ✓ “**Köye Geri Dönüş Projesi**”, devletin doğrudan maddi ve kurumsal desteği altında, göstermelik olarak değil gerçek anlamda, **gönüllülük** ve **güvenlik** koşulları eşliğinde, **sosyo-ekonomik rasyonellik** kriterleri de gözetilerek yaşama geçirilmelidir...
- ✓ “**Köye Gönüllü Geri Dönüş Projesi**”, devletin doğrudan kaynak ve “çok düşük faizli ve uzun vadeli kredi” desteğinde, “sağlık, eğitim, haberleşme, kırsal alt yapı” gibi zorunlu kamusal hizmetlerin ve güvenliğin sağlanması eşliğinde uygulanmalıdır...

- ✓ Uygulama, **bölgesel kalkınma planı** ile bütünsellik içinde ve mezzarlar yerine doğrudan **köyleri hedef alan yeni bir mekansal planlama anlayışı içinde sürdürülmelidir:**
- ✓ Hayvancılığın, tarımsal ve orman ürünleri üretiminin geliştirilmesi, “arıcılık, ipekböcekçiliği, halı, kilim ve benzeri ev ekonomisi” gibi faaliyetlerin canlandırılması hedef alınmalı,

▪ **ÇATIŞMA DÖNEMİNİN MAĞDURİYETLERİ HAK VE HUKUK TEMELİNDE GİDERİLMELİDİR...** Herkes, yurttaş olmanın kıvancını yaşayabilmeli, Anayasal hakkını, hukukunu koruyabilmelidir. **Anayasanın 125 inci maddesi gereğince idare, kendi eylemli işlerinden doğan zararı ödemelidir...**

▪ **MAYINLI ARAZİLER TEMİZLENEREK HEM GÜVENLİK SAĞLANMALI, HEM DE TEMİZ TARIM ALANLARI EKONOMİYE KAZANDIRILMALIDIR...**

- ✓ “Mayından temizlenmiş araziler, tarım kooperatifleri bünyesinde örgütlenecek çevrede yaşayan ve Tarım Kooperatifi bünyesinde örgütlenen topraksız veya az topraklı köylüye, Tarım Bakanlığı’nın yakın denetimi altında “**sözleşmeli organik tarım işletmeciliği**” yapmaları koşuluyla tahsis edilmelidir...
- ✓ Uygulama, ihracat boyutunu da içeren kapsamlı bir **pazarlama modeli** çerçevesinde yürütülmelidir...

2.5.- HER ALANDA DEMOKRATİKLEŞME, ÖNCELİĞİMİZDİR...

İnsanlarımızın etnik kimliği, inancı, mezhebi ne olursa olsun tümünün insan olarak, birey olarak, vatandaş olarak her türlü insan haklarına, özgürlüklerine, kişisel kültürel haklarına, uluslararası en üst normlar ölçeğinde sahip olmaları en doğal haklarıdır. Bu konuda ülkemizde mevcut olan eksikliklerin giderilmesi için gerekli mücadele, Cumhuriyet Halk Partisi'nin, öncelikli ve ertelenemez görevidir...

2.5.1.- “TÜRKİYE DEVLETİNİ KURAN HALKA TÜRK MİLLETİ DENİR”

CUMHURİYETİMİZİN TEMEL İLKESİ, ATATÜRK'ÜN, “TÜRKİYE DEVLETİNİ KURAN HALKA TÜRK MİLLETİ DENİR” ANLAYIŞIDIR, MEVLANALARIN, HACI BEKTAŞ VELİLERİN “72 MİLLET BİRDİR” ANLAYIŞIDIR...

- M. Kemal **ATATÜRK**, 1923'de “Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunda yer alan insanlar Türk Milletini oluşturur” demiştir. Millete din ve etnik tanım getirmemiştir. Bugünkü Anayasamızın da ulus tanımı bu çerçevededir. Anayasamızda “ **Türk Devletine yurttaşlık bağı ile bağlı herkes Türk'tür**” denilmektedir.
- Türkiye'de bir etnik çatışma ortamı hiçbir şekilde yoktur. Biz, hiçbir şekilde insanların köküyle, kökeniyle, inancıyla, mezhebiyle çatışan bir kültürün parçası değiliz, tam tersine “**72 millet birdir**” diyen, “**herkesin inancına saygı göstermeyi kabul eden**” bir büyük tarih geleneğinin içinden geliyoruz.
- Bize, bunu öğreten **Hacı Bektaş Veliler, Mevlanalar** kültürümüzün temel dayanaklarıdır. **Cumhuriyetimizin temel ilkesi de, “Türkiye devletini kuran halka Türk milleti denir”** diyen Mustafa Kemal'in anlayışıdır.

BİZİM NE TARİHİMİZDE NE DE TOPLUMSAL KÜLTÜRÜMÜZDE BİR ETNİK FARKLILAŞMA ARAYIŞINA YER YOKTUR.

Türkiye Cumhuriyeti, etnik çatışma kültürünü besleyen bir değerler sistemini hiçbir zaman yüceltmedi... Türkiye toplumu, zengin Anadolu kültürel birikimi ve gelenekleri, etnik ayrımcılık ile hiçbir zaman barışık olmadı. Çok uzun bir imparatorluk geçmişine sahip olmamız doğal olarak bizi, birbirinden farklı kimliklerin, inançların, mezheplerin bir arada kardeşçe

yaşayabileceği gerçeğiyle karşı bıraktı. Her kökenden insanlarımız bunu içine sindirdi, bunu yaşam tarzının bir temel olgusuna dönüştürdü...

Laik demokratik cumhuriyetimiz bu temeller çerçevesinde şekillendi, her köken ve inanç grubundan insanlarımızın katkısıyla, her birinin sınırsız özverisi, emeği ve kanıyla kuruldu.

2.5.2.- LAİK DEMOKRATİK CUMHURİYETİMİZ, ULUS DEVLET VE ÜNİTER DEVLET YAPILARI ÜZERİNDE KURULMUŞTUR

- Laik Demokratik Türkiye Cumhuriyeti, birçok Avrupa ülkesi gibi bir **ulus-devlet** olarak kurulmuştur. Bu aynen Fransa'da olduğu gibi, etnik temele dayalı bir yapılanma değildir. **Devletimizin bu yapısı hiçbir şekilde değiştirilemez...**
- **ULUS DEVLET**, bir etnik yapının değerine tahakkümü anlayışı ile değil, **KİŞİSEL KÜLTÜREL HAKLARA** saygı içinde, eşit yurttaşlık anlayışı çerçevesinde, **TÜRK ULUSU** tanımını içinde tüm yurttaşlarımızı kucaklayan bir sorumluluk ve hoşgörü anlayışı temelinde oluşturuldu.
- **Çoğulcu Demokrasi, Ulus Devleti** dışlayan değil, toplumsal yapıda dayanışma ve eşitlik duygularını güçlendirerek ona derinlik ve güç kazandıran çağdaş değer ve iddiadır. **Bu iddia, bireysel kültürel hakların da kaynağıdır.**

2.5.3.- “KİŞİSEL KÜLTÜREL HAKLARA SAYGI” ÇAĞDAŞ ÇOĞULCU DEMOKRASİLERİN GEREĞİDİR

- **Devlet etnik kördür;** karşısında sadece **yurttaşı** görür. Ülkemizde farklı etnik yapıların, farklı kültür kimliklerinin var olması, varlıklarını sürdürmesi **çoğulcu demokrasinin** zenginliğidir. Devlet tüm alt kimliklere, farklı etnik kesimlere **eşit** mesafede durmalıdır. Bir kişinin **etnik kimliği**, ne bir üstünlük ne de haksız uygulamanın nedeni olabilir.
- Türkiye Cumhuriyeti, bir **ırk ve kan bağı cumhuriyeti**, etnik köken cumhuriyeti olarak kurulmadı. Türkiye Cumhuriyeti, farklı insanların, cumhuriyetin eşit statüdeki kurucu unsurları olarak yer aldığı bir yapılanmadan, bir ideal beraberliğinden kaynaklandı. **Kürt kökenli yurttaşlarımız**, tüm diğer farklı kökenli yurttaşlarımız gibi, ülke mozaiğimizin, bizi ulus yapan değerlerimizin ayrılmaz bir parçasıdır.
- Ulusal birliğin temeli kültürel alan veya kan bağı değil, **yurttaşlık bilinci ve siyasal alan** olmalıdır. Türkiye gibi çok kültürlü ve soy kümeli bir toplumda milliyetçiliği etnik temele dayamak bütünleştirici değil, bölücü sonuçlar yaratır.
- Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının taşımaları gereken tek ortak kimlik, **resmi/siyasal kimlikleridir. Yani, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmalarıdır.**

- **Kişisel Kültürel Haklar** demokrasinin ve temel hak ve özgürlüklerin gereğidir, ancak bunların kullanımı **Ulus Devlet** ve **Üniter Devlet** ilkelerine çelişki oluşturmayacak çerçevede gerçekleştirilmelidir.
- 20'den fazla anadil ve lehçe farklılığın mevcut olduğu ülkemizde Ulus Devlet "**kişisel kültürel hakların**" özgür olarak kullanılabilirdiği bir yapılanmayı öngörür. İster Kürt, ister Gürcü, ister Çerkez, ister Arap kökenli olsun, **her kökenden yurttaşımız**;
  - ✓ **Anadilini özgürce kullanabilmeli**, kendi **folklorunu, geleneklerini ve kültürünü** laik demokratik cumhuriyetimizin çağdaş normları içinde özgürce yaşayabilmeli ve geliştirebilmelidir.
  - ✓ Herkes kendi **anadilinde**, doğal olarak herkes için geçerli olan yayın ve iletişim kuralları içinde yayın yapan **ÖZEL radyo ve televizyon** kurabilmeli, **gazete veya benzeri yayında** bulunabilmelidir.
  - ✓ Özel eğitim kurumlarında, "eğitimin birliği ilkesi" ve ülkemizin çağdaş genel eğitim kuralları çerçevesinde, ana **dilini öğrenebilmeli, kültürel değerlerini** geliştirebilmelidir.
- Doğal olarak, tüm bu haklar, geçerli olan hukuk, kurallar ve Anayasal norm ve ilkeler çerçevesinde ve ancak **ÖZEL** alanda kullanılabilir. Bunun dışında **devletin etnik farklılıkları öne çıkarmaya, Türk Ulusunu oluşturan farklı kesimlerine kendi ana dillerinde eğitim vermeye yönelik bir görevi** olamaz.
- Türkiye olarak, Türk Ulusunun tüm bireyleri olarak bunlar ortak hedefimiz, amacımızdır. Bu ilkeler CHP'nin 1994 yılında yayınlanan parti programında "**Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm**" başlığı ile yer almaktadır.

2.5.4.- ETNİK DUYARLILIKLARA DEMOKRATİK ÇÖZÜM

- CHP Programında yer alan **Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm** ilkemiz;
  - ✓ İnançları ve etnik kökenleri ne olursa olsun, aralarında hiçbir ayırım yapmamaksızın tüm yurttaşlarımızı, **Türk Ulusunun eşit haklara sahip, aynı hukuka tabi** bireyleri olarak kucaklayan,
  - ✓ Her birinin **kişisel kültürel haklarına saygıyı** "önce insan, önce insan hakları, önce demokrasi" ilkesine olan duyarlılığının gereği sayan, anlayışımızın politikasıdır.
- Partimizin bu yaklaşımda, hiçbir soruna, "**ırk ayrımı temelinde çözüm**" arayışlarına kesinlikle yer yoktur.
- Partimizin bu yaklaşımda, hiçbir soruna, "**her türlü şiddet ve baskı ile hukuksuzluk temelinde çözüm**" arayışlarına kesinlikle yer yoktur.
- **Etnik Duyarlılıklara Demokratik Çözüm** ilkemiz ile, her türlü sorunlar ancak,
  - ✓ Laik Demokratik Cumhuriyetimizin Anayasal kuralları ve hukuk sistemi içinde,
  - ✓ Ulus Devlet ve Üniter Devlet yapımız temelinde,
  - ✓ Evrensel insan hakları ve hukuk devleti normları çerçevesinde,
  - ✓ her köken ve inançtan tüm yurttaşlarımızın eşitliği, hakları, huzuru boyutu ile, ulusal ve bölge barışına en üst düzeyde duyarlılıkla ele alınabilir, çözüme taşınabilir.

III.- SİYASAL GELİŞMELER

III.- SİYASAL GELİŞMELER

3.1.- AKP KENDİ KENDİNE ANAYASA HAZIRLIYOR

3.1.1.- AKP “YENİ BİR ANAYASA” ÇALIŞMALARINI HERKESTEN KAÇIRARAK, HERGÜN YENİ ÇELİŞKİLER YARATARAK SÜRDÜRÜYOR.

Yirmi beş yıldır yürürlükte bulunan 1982 Anayasası, ülkemizin ekonomik ve siyasal bağımsızlığına zarar verebilecek karar ve uygulamalara dayanak olmuş, emekçilerin ekonomik ve demokratik haklarını kısıtlamanın ötesinde ortadan kaldırmış, her türlü kamusal varlığın talanını kolaylaştırmış, içerdiği “*laik, sosyal hukuk devleti*” ilkesinin kağıt üzerinde kalmasına yol açmış, siyaseti biçimselleştirmiş ve çağdışı düşünce, tutum ve davranışın kolaylıkla yaygınlaştırılıp kökleşmesine olanak vermiştir.

1982 Anayasası'nın oluşturduğu siyasal, sosyal, hukuksal yapı yanında, yarattığı çarpık ve defolu demokratik ortam büyük eleştirilere neden olmuş, bunun sonucu 12 önemli değişiklik yapılmasına karşın yeterince onarılamamıştır.

22 Temmuz 2007 genel seçimlerinden sonra AKP iktidarı Prof. Dr. Ergun Özbudun başkanlığında oluşturulan bir kurula yeni baştan bir anayasa taslağını çok büyük bir gizlilik içinde hazırlatmıştır. Sonra sözde çalışmalarını, başta CHP ve diğer siyasi partiler olmak üzere, üniversite ve aydınlardan, sivil toplum örgütlerinden köşe bucağı kaçırarak sürdürmüştür. Dört aydır başbakanın, adalet bakanının, AKP'li yetkililerin birbiri ile çelişki oluşturan, zaman zaman kamuoyunu yanıltıcı beyanlarla sürdürdüğü bu süreç, katılımcı, saydam ve gün ışığında yönetim anlayışıyla asla örtüşmeyen bir biçimde son derece gizli ve saklı bir şekilde yürütülmektedir.

3.1.2.- YENİ BİR ANAYASA İÇİN BU AKP'YE DESTEK VERMEMİZ HİÇBİR ŞEKİLDE MÜMKÜN DEĞİLDİR...

“Mevcut anayasanın Kemalist ideolojinin ürünü olduğunu, bu nedenle anayasa'da Atatürk ilke ve devrimlerinden söz etmenin, toplumun ilerlemesini, çağdaş değerlerle buluşmasını, ulus üstü metinleri özümsemesini engelleyeceğini” ileri sürmek, gerek “taslağı hazırlayanların”, gerekse “ülkemizi ılımlı İslam kampına taşımak isteyen dış güçlerle işbirliği içinde olanların” beyinlerinin ardındaki gizli projelerin yansımasıdır.

Bir yandan tüm toplum kesimlerinin, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve hukuk çevrelerinin görüşlerinin değerlendirileceğini, taslağın bir “**uzlaşma metni**” olacağını açıklayan AKP, diğer yandan bazı meslek odası ve birliklerinin hazırladığı ve ortaya koyduğu önerileri “**incelemeye değer**” bulmadığını açıklamaktan da kaçınmadı.

Anayasa taslağının uzlaşarak çıkarılacağını açıklayan, Partinin taslağını açıklamak için sivil toplum örgütlerinin hazırladığı taslakları bekleyeceklerini belirten AKP Genel Başkan Yardımcısı **Dengir Fırat**, Türkiye Barolar Birliği'nin (TBB) açıkladığı son taslak için **"İncelemeye bile değmez, tepki taslağı"** derken; Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) önerileri için de **"işe yaramaz"** nitelemesinde bulunabildi.

- Her koşulda, yeni anayasa taslağı ile;
  - ✓ Atatürk'ün izlerini Anayasa'dan silmeye çalışarak,
  - ✓ Yasama ve dolayısıyla yürütmenin Anayasa Mahkemesi'ne müdahalesine olanak verecek düzenlemelere yer vererek,
  - ✓ YAŞ kararlarına siyasi müdahale öngörerek,
  - ✓ Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesini zaafa uğratacak düzenlemelere yönelerek,
  - ✓ Çalışma yaşamına ilişkin mevcut kısıtlamaların arkasına sığınarak,
  - ✓ Meclis'in karar alma sürecine, çoğunluk partisinin tahakkümüne yol açacak açılımlar yaparak,AKP iktidarı siyasette yeni çatışmaların, toplumda yeni kutuplaşmaların yolunu açmamalıdır.

Bu nedenlerle, başta Başbakan Tayyip Erdoğan olmak üzere, iktidarın diğer sözcülerini ve iktidara destek vermede hiçbir fırsatı kaçırmayan Sn. Cumhurbaşkanı'nı bir kez daha sağduyuya çağırıyoruz.

CHP olarak biz AKP'nin anayasa taslağını görmedik. Bu konuda partimize ne bir taslak sunuldu, ne de resmen herhangi bir görüş soruldu.

AKP'nin bu çalışmalarında, **Ulus Devlet ve Üniter Devlet temellerinde yapılanmış olan, Atatürk ilke ve devrimleri ile şekillenmiş olan Laik Demokratik Cumhuriyetimizin, Çağdaş Sosyal Hukuk Devletimizin temel köşe taşlarını aşındırma arayış ve emellerinin izlerini görmekteyiz.**

O nedenle, **AKP iktidarı bugüne kadar sergilediği duruş ve dile getirdiği görüşleri sürdürdüğü sürece, bu parti ile anayasanın geniş bir çerçevede değiştirilmesi konusunda işbirliğine gitmemiz söz konusu olamaz...**

3.2.- İKTİDAR “YARGIYI TESLİM ALMA, ONU SİYASALLAŞTIRMA” ARAYIŞINDA...

“Bir ülkenin anayasal düzeninin en temel kurumu yargıdır. Yargının gerçekten bağımsız, tarafsız, güvenilir bir şekilde işlemesi demokrasinin, temel hak ve özgürlüklerinin, hukuk devletinin güvencesidir.

Yargının AKP zihniyetinin, değerlerinin denetimi altına girmesini sağlama konusunda sistemli bir gayret, sistemli bir çaba uzun bir süreden beri sürdürülmektedir. Yargıyı AKP’lileştirmek, açıkça artık gizlemeden ortaya koydukları bir hedeftir. Bunu sağlamanın yolu olarak da hem yargıyı belirleyecek olan mercilerde yetki sahibi olacak AKP’lilerin gelecekte alacakları kararlara bel bağlıyorlar. Bu nedenle hem atamalara bel bağlıyorlar, hem de mesleğe girecek olan yeni yargıçların bu zihniyette olmasını sağlamayı çok önemli sayıyorlar. Bu vahim bir manzardır.”

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

3.2.1.- AKP’NİN BU TAVRI HUKUK DEVLETİMİZ VE REJİMİMİZ İÇİN ÇOK BÜYÜK TEHLİKEDİR...

TBMM’nin yasa yapma geleneklerini, bu alandaki etik kurallarını çiğnemeyi adeta bir alışkanlığa dönüştüren AKP, **Savcılar ve Hakimler Kanunu Teklifini** büyük bir aymazlık ve telaş içinde yasalaştırdı. Geçen dönem Çankaya’dan dönen hakim ve savcıların atanması, avukatların hakim ve savcılığa geçişi ile bağımsız yargı fiilen siyasi kuşatma altına alınmaktadır.

Yasa teklifini adeta Adalet Komisyonu’dan kaçırarak, CHP’li Komisyon üyesi milletvekillerinin karşı oy yazılarını kale dahi almadan, teklifi Genel Kurul’a indirirken CHP’nin “**karşı oy yazısını**” yasa teklifine eklemeyen, dolayısıyla TBMM İç Tüzüğü’nü ihlal ederek **Savcılar ve Hakimler Kanunu’nu** TBMM’de kabul eden AKP iktidarı, bu tavrı ile **hukuk devletimiz ve rejimimiz için çok büyük tehlike niteliğindedir...**

HAKİMLER VE SAVCILAR KANUNU İKTİDARIN YARGIYI SİYASALLAŞTIRMA, YARGIYI KENDİ YANDAŞI OLAN SAVCI VE HAKİMLERLE DOLDURMA PROJESİNİN TEMEL AYAĞINI OLUŞTURMAKTADIR...

AKP’nin Türkiye’nin anayasal düzenini, cumhuriyetin birikimlerini, Türkiye’nin hukuksal yapısını sarsmaya yönelik hazırlık içinde olduğu kaygısını hep taşıdık. **İktidarın bu yasa geçirerek sergilediği pervasız tavır gerçek niyetleri ile ilgili ciddi kaygılar duymamıza bir kez daha yol açmaktadır.**

Bir süreden beri AKP’nin kafasının arkasında sakladığı niyet yine ortaya çıktı. Hakim ve savcıların mesleğe alınışı ile ilgili ciddi bir düzenlemeye ihtiyaç var. Bunu yapmak Adalet Bakanlığı’nın, yargı kurumlarının, hükümetin işidir. Bir milletvekilinin düzenleme yapmaya kalkması ortada kaygı duyulan bir durumun bulunduğu izlenimini verir.

Hakimler ve Savcılar Kanunu’nda değişiklik yaparak hakim ve savcıların mesleğe girişlerini yönlendirme, mülakat sistemi getirerek kendi bürokratları ile denetleme ve giderek yargıda

kadrolaşma, yargının bağımsızlığı ve güvenilirliğini son derece olumsuz etkileyecek bir politikadır.

Yargıç bağımsızlığı ve yargıç güvencesi/yansızlığı önünde en büyük engelin Adalet Bakanlığı'nın uhdesinde toplanmış olan görev ve yetkiler olduğu hususu bugün tartışılmaz biçimde ortaya çıkmıştır. Adalet Bakanlığı, kuruluş kanunundaki yetkilerin dışında dolaylı olarak çeşitli kanunlarla kullanabildiği yetki ve görevleri dolayısıyla yargı üzerinde büyük bir baskı unsuru oluşturmaktadır. Bu bağlamda, kurul ile bakanlık üst düzey yöneticileri arasındaki tartışmaların hangi boyutlara ulaşabileceği son kriz sırasında ortaya çıkmıştır.

Diğer yandan Anayasa'nın açık hükmüne ve maalesef Danıştay'ın bütün ısrarına karşın Anayasa Mahkemesi kararı ile hakimlik mesleğinin ilk aşamasında Adalet Bakanlığı mevcut etkisini kullanabilmektedir. Bunun sonucu olarak fakülte birincileri ve yazılı sınavı ön sıralarda kazanan kimi yargıç adayları mülakatta objektif olmayan ölçülere göre mesleğe kabul edilmemektedirler.

Adalet Bakanlığı idari kadrosunda görev yapan hakimlerin, hakimlik mesleğinin doğasına aykırı idari işlerde hakimlik kıdemi kazanmaları ve yüksek mahkeme üyeliklerine seçilebilmeleri büyük sakıncalar doğurmaktadır. Bu durum, yargının siyasallaşmasında büyük etki etmektedir.

3.2.2.- İKTİDAR YARGIDA DA KENDİ DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ VE İDEOLOJİSİNİ EGEMEN KILMAK İSTİYOR...

AKP çok tehlikeli çizgisini kararlı bir şekilde sürdürmektedir. Bu düzenlemeyle objektif kriterler, bilgi, beceri değil, mülakat yöntemi etkinleştirilmektedir. Mülakatı ağırlıklı olarak bakanlığın kontrolü altındaki bürokratlar yapacak. Yani **listeler siyasetçiler tarafından hazırlanacak, bürokratlara verilecek ve hakimler seçilecek. Böylece Türkiye'de yargının yapısı değişecek. Bunların hepsi tuzaktır.**

HÂKİM VE SAVCI YASASI'NDAKİ DÜZENLEME İLE, AKP İKTİDARININ ATADIĞI VE ATAYACAĞI HÂKİM VE SAVCI KADROSU, TOPLAMIN YARISINA TIRMANACAK...

Resmi rakamlara göre, Türkiye'de 14 bin 694 hâkim ve savcı kadrosu bulunuyor. Bu kadroların 10 bin 632'sinin ataması yapılmış durumda. Boş bulunan hâkim ve savcı kadrosu ise 4 bin 62. Bu sayı Türkiye genelinde halen görev yapan hâkim ve savcılarının yüzde 30'una denk düşüyor. AKP 2002'de iktidara geldiğinde 3 bin dolayında hâkim ve savcı ataması gerçekleştirmişti. **Son düzenleme ile 4 bin kadro daha atadığında, yargının yüzde 50'ye yakını AKP tarafından atanmış olacaktır.**

Diğer taraftan Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nun, Hakimler ve Savcılar Kanunu'nda, hakim-savcı adayı olabilmek için mülakatta başarılı olma şartının aranmasına ilişkin düzenlemenin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuru, 1'e karşı 10 oyla reddedildi. Oysa, hakim ve savcılarının mesleğe alınabilmeleri için yapılan seçme sınavlarında Adalet Bakanlığı'nın belirleyici olması, Anayasa'ya aykırı bir durum yaratmaktadır.

3.2.3.- "EŞKIYA HUKUKÇU KİMLİĞİYLE PARLAMENTOYA İNMIŞTİR..."

"Bu, saat 13.00'ü beklemeden, gece yarısı Meclisi basan o günkü İçişleri Bakanı Faruk Sükan için İsmet Paşa, "Eşkiyanın gece ne yapacağı belli olmaz" demişti. Aynen onu hatırlatırcasına CHP'li üyelerin muhalefet şerhi beklemeden rapor basıldı. Parlamento tarihinde ilk defa oluyor. Tek parti döneminde bile böyle bir olay söz konusu değil."

Kemal ANADOL (CHP Grup Başkan Vekili)

Adalet Komisyonu Başkanı Ahmet İyimaya, CHP'li üyelere 162 sayfalık muhalefet şerhlerini yazmaları için sadece 2 saat süre verdi... Danıştay'ın hakim ve savcı adaylarının atanmasına ilişkin yönetmeliğinin yürütmesini durmasından sonra 400'ün üzerinde kişinin işe başlatıldı, bu nedenle bütçeden önce yasa teklifini Genel Kuruldan geçirebilmek için İç Tüzük kurallarının çiğnenmesinde de sakınca görülmedi. Oysa, İçtüzüğe göre, milletvekillerinin karşı görüş yazması bir haktır. Bu hak engellenirse, **KORSAN YASA** çıkarılmış olur. **Hakim ve Savcılar Yasası bir Korsan Yasadır...** Bu yasa, Danıştay'ın kararından sonra yapılan hakim ve savcı atanmalarına, yani yapılan **hukuksuzluğa kılıf bulma, parlamentoyu buna alet etme girişimidir.**

CHP Grup Başkan Vekili Kemal Kılıçdaroğlu tarafından, "**Eğer eşkiya hukukçu kimliğiyle parlamentoya inmişse, parlamentoda demokrasi yok demektir. AKP'nin her dediğinin geçtiği, dayatmacı mantığının kabul edildiği, demokrasinin askıya alındığı, muhalefetin, muhalefet gerekçesini dahi yazmasına olanak verilmediği yeni bir farklı, AKP demokrasisi anlayışıyla karşı karşıyayız.**" şeklinde değerlendirilen bu durum iktidarın büyük ayıbıdır, iktidarın yargıya ve hukuk devletine büyük darbesidir.

İşin bir diğer üzücü tarafı, Türkiye'nin bu vahim gidişe dur diyecek, kendini koruma, hukuku, anayasasını, demokrasisini koruma, reaksiyon gösterme merkezlerinin dumura uğratılmış olmasıdır. Türkiye'nin kendisini savunma sisteminin, bağışıklık sisteminin zafiyete uğratılmış olmasıdır.

CHP olarak Anayasadan, İçtüzükten doğan hakkımızı sonuna kadar kullanacağız. Demokrasimizi tehdit eden, hakim ve savcılarını birer memur haline sokacak bu girişimde suç üstü yakalanan AKP iktidarından bunun hesabını sonuna kadar soracağız.

3.2.4.- HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜNÜ GÜÇLENDİRMEK İÇİN ANAYASA'DA VE YASALARDA GEREKLİ DÜZENLEMELERE GİDİLMELİDİR.

- Yargı bağımsızlığı bütün kurum ve kurallarıyla birlikte yaşama geçirilmelidir.
- Yargı bağımsızlığı ve hakim güvencesi ilkeleri mevzuatta yeterince sağlanamamıştır. Örneğin, Anayasa'da (m. 140/6 ve m. 159 gibi) yargının yönetimi ve denetimi, yürütme organının bir parçası olan Adalet Bakanlığı'na bağlı olarak düzenlenmiştir.
- Hakimlerin yönetsel bakımdan Adalet Bakanlığı ile olan bağılıkları tamamen sona erdirilmelidir.
- Adalet Bakanı ve müsteşarı Yüksek Hakimler ve Savcılar Kurulu'ndan çekilmelidir.

3.3.- İKTİDAR MV. DOKUNULMAZLIĞINI SAVSAKLAMAYA DEVAM EDİYOR

“Yapılması gereken şey, anayasanın dokunulmazlık maddesinin sadece şu suç türü, ya da bu suç türü için değil. Bütün suç türleri için kaldırılmasını sağlamaktır. Anayasa değişikliğine gidilecekse, böyle bir anayasa değişikliğini yapalım.

Hayır biz anayasayı değiştirmeyeceğiz diyorlarsa o zaman milletvekillerinin dokunulmazlığının genel kurulda oylamayla kaldırılmasına imkan veren anayasa maddesini işletin. Yani bireysel olarak milletvekilleri hakkında suç fezlekelerini saklamayın, onlara bir imtiyaz vermeyin. Bir muafiyet vermeyin, suç işlediği halde teker teker bazı milletvekillerini dokunulmaz tutma konusunda ısrarlı ve inatçı olmayın.” Genel Başkan D. BAYKAL

22. Dönemde CHP'nin tüm baskılarına direnerek MİLLETVEKİLİ DOKUNULMAZLIĞINI sadece kürsü muafiyeti ile sınırlandıracak, dokunulmazlığın adi suçlara kalkan olmasına son verecek bir çağdaş düzenlemeden ısrarla kaçan, dokunulmazlığının kaldırılmasını bizzat talep eden CHP milletvekillerinin taleplerini, sıra bize de gelir endişesi ile yanaşmayan AKP'nin bu aymaz tavrını 23. dönemde de sürdüreceği anlaşılmakta.

Halen Meclis Anayasa Komisyonu'nda bulunan 53 milletvekiline ait 76 dokunulmazlık fezlekesine ilişkin değerlendirmelerin, AKP'nin bu keyfi ve aymaz tavrı nedeniyle bir kez daha sürüncemede kalacağı görülüyor.

Biz milletvekili dokunulmazlığının kaldırılmasına ilişkin fezlekelerin tümünün, hangi partiden milletvekili oldukları ayırımına hiç girmeden derhal işleme konularak Genel Kurul'a indirilmesini bir kez daha talep ediyoruz. Bunun gereğini yapmayan AKP'nin peşini asla bırakmayacağız.

3.4.- POLİS STRES ALTINDA ÇALIŞIYOR... POLİS MÜDAHALESİYLE 2 YILDA 34 KİŞİ ÖLDÜ...

Son haftalar içinde önce İstanbul bir kişinin polisin tekmesiyle ölümü, sonra da İzmir'de "Dur" ihtarına uymayan bir gence açılan ateş sonucu ensesinden vurularak beyin ölümünün gerçekleşmesi üzerine yapılan araştırmalar, son iki yılda 34 kişinin polisin müdahalesi sonucu yaşamlarını yitirdiklerini ortaya koydu.

Söz konusu araştırmaya göre, ölenlerden 8'i polis takibinde, 16'sı polis cinneti ya da polisle çıkan tartışmada, 3'ü polisin yaptığı suçüstünde, 2'si suçlu takip eden polisin kurşununun hedef şaşırmasında, 2'si mağanda polisin kurşununda, 3'ü de gözaltında hayatını kaybetti.

Bu olayların faili 2 polis işlediği cinayetlerin ardından intihar etti. Olayların faili oldukları iddiasıyla 14 polis tutuklanırken, 6'sı gözaltındaki ölümlerle ilgili olmak üzere 11 polis hakkında da soruşturma açıldı.

İçişleri Bakanlığı'nın 2007 yılının başında yaptığı araştırmaya göre de son 5 yılda 122 polis intihar ederken, 40 polis ise çatışmada şehit oldu. 869 polis memuru psikolojik tedavi gördü. Çeşitli suçlara karışan bin 294 emniyet mensubu meslekten ihraç edilirken, 328 polis istifa etti.

Yapılan başka bir araştırmada polislerin yoğun mesaiden şikâyetçi olduğu belirlenirken, polisin adli birimlerde 15, karakollarda ise ortalama günde 12 saat çalıştığı kaydedildi. Üniformanın verdiği ciddiyet nedeniyle psikolojik destek almaktan kaçındığı belirlenen polislerin, ayrıca sürekli olarak suç ve suçlularla uğraşmanın verdiği bunalımla da depresyona sürüklendiği ifade edildi.

Bilindiği gibi, 2 Haziran 2007 tarihinde değişiklik yapılan Polis Vazife ve Salahiyetleri Yasası'nın polisin silah kullanma yetkisini yeniden düzenleyen 16. maddesine göre polise "dur ihtarı", ardından "havaya uyarı ateşi açması" ve devamında kaçma eyleminin devam etmesi halinde "ölçülü" biçimde ateş açabileceği yetkisi verildi.

Emniyet güçlerinin sıradan olaylar karşısında ölçüsüz ve kontrolsüz şekilde tepki koyması ve ölçüsüz şiddet kullanımını emniyet teşkilatında görev yapanların, hem zihinsel, hem de fiziksel yorgunluk içinde oldukları, **siyasi kadrolaşma, tarikat ve cemaat kadrolaşması kısılcacında bunaldıklarını**, morallerin, psikolojik dengelerinin ve eğitimlerinin yetersiz düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır.

Kısaca Emniyet Teşkilatı, AKP'nin **yanlı** yönetiminin, kamu çalışanlarını **geçim sorunu altında bunaltan ekonomi** politikalarının, **çökertilen sosyal devletin** yaratmakta olduğu yaşamsal sorunlar altında ezilmekte, **stres altında kontrolünü sık sık yitirmekte, hata yapmaktadır.**

AKP iktidarı derhal Emniyet Teşkilatı'nın sorunlarına el atmalı, her türlü insan hakları ihlallerinin önünü almalıdır.

3.5.- ANIT KABİR'E GİTMİYEN SUUDİ KRALININ AYAĞINA GİDİLDİ, ULUSAL ONURUMUZ ÇİĞNENDİ...

Kazakistan ve Suriye cumhurbaşkanlarını Esenboğa'da karşılamayan Gül, Suudi Kralı için farklı uygulamaya gitti. Cumhurbaşkanı Gül'ün Suudi Arabistan Kralı Abdullah'ı havaalanında karşılaması, ardından otelinde ziyaret etmesi, Kral'a devlet şeref madalyası verilmesi ve Suudi bayrağının 10 Kasım'da Esenboğa'da yarıya indirilmemesi, sadece Çankaya'nın protokol kurallarını yıkmadı, halkımızı da son derece rencide etti.

Cumhurbaşkanı Abdullah Gül 'ün, protokol kurallarını bir kenara bırakarak Suudi Arabistan Kralı Abdullah bin Abdülaziz el-Suud'u kaldığı otelde ziyaret etmesi ve "Devlet Şeref Madalyası" vermesi ülkemizin onurunu rencide etmiştir. Oysa, Devlet Şeref Madalyası ancak *"...Türkiye Cumhuriyeti'nin bekası.. yurtiçinde yurtdışında üstün feragat, fedakârlık, başarı ve yararlılık gösteren Türk ve yabancı uyruklu kişilere..."* verilebiliyor.

Bu tavrı ile Sn. Abdullah Gül geçmişinden henüz sıyrılmadığını ortaya koymuştur.

Suudi Kralı'na uygulanan protokol Türk dış politikasına ve Türkiye'ye zafiyet getirmiştir. 10 Kasım'da Türkiye'ye gelen Kral Abdullah'ın Anıtkabiri ziyaret etmeyerek sadece Atatürk'e değil, Türk halkına da saygısızlık yapmıştır. Atatürk'e, Anıt Kabir'e gitmeyen Suudi Kralına "devlet şeref madalyası" verilmesi tam bir skandaldır.

Kral Abdullah'ın Cumhurbaşkanı Gül ve Başbakan Erdoğan'la verdiği görüntü bir "ibret fotoğrafıdır". Kral'ın fotoğrafı altında, kralın otel odasında, kralın biri sağında, diğeri solunda kraliyet memurları imiş gibi duran iki kişi, biri Laik demokratik Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı, diğeri ise Başbakanı! Hem de 10 Kasım'da... Cumhurbaşkanı ve Başbakan Anıt-Kabri ziyarete gitmeyen Kral'a saygılarını sunuyorlar...

Cumhurbaşkanlığı bir temsil makamıdır. Ülkenin şerefine, onurunun, vakarının, haysiyetinin temsil edileceği bir yerdir. Orada, şu Türk vatandaşı ya da bu Türk vatandaşı yer alabilir, ama orada 15 yıl Atatürk'ün oturduğu, 12 yıl İsmet İnönü'nün oturduğu makamın gereğini yerine getirmek Anayasaya karşı, devlete karşı, millete karşı, tarihe karşı boynunun borcudur.

Sayın Abdullah Gül'ün, Suudi Arabistan tarafından nişanlandırılmayı hak etmiş olması mümkündür. Onun takdiri Suudi Arabistan makamlarının yetkisi içindedir, onlar öyle takdir etmişler. Buna karşılık Türkiye Cumhuriyeti'nin kendi nişan hukukunu, bu ödüllendirmeye cevaben çarpıtmaya hakkı var mı? Üzüntü verici bir olay, çok acı bir manzara. Böyle küçük hesaplarla, kişisel duygularla devletin itibarının, şerefine ayaklar altına alınması bize çok büyük ıstırap vermektedir.

Yetkililer, *"Protokol kurallarında tek tip uygulamadan söz etmek yanlıştır"* demekte... Bu cümle Cumhuriyet kurulu beru uygulanan protokole uymamak, Sn. Kral hazretleri için uymayacağını ilan etmek anlamında. **Atatürk** bile devlet protokolüne riayet ediyor ama AKP'li Cumhurbaşkanı, *"tek tip uygulamalardan söz etmeyi"* yanlışı buluyor!

3.6.- BU TARİKARTIN ARKASINDA KİM VAR?

3.6.1.- GÜLEN HAREKETİ AVUSTURALYA'DA RESMİ VE CEMAAT DESTEĞİ İLE FAALİYETLERİNİ YOĞUNLAŞTIRIYOR.

Bilindiği gibi, 12 Eylül 1980 darbesi, siyasi partileri, CHP'yi, DİSK'i, TÖB-DER'i kapatırken, tarikatlara, şeyhlere, şıhlara, Güneydoğu'da aşiretlere, toprak ağalarına dokunmadı... Fethullahçılar, Nakşiler Turgut Özal döneminde palazlandılar; Kenan Evren'in öncülüğünde dinci vakıflar aracılığıyla okullar açtılar...

Kenan Evren ve arkadaşları 12 Eylül'le birlikte "Kürt İslam Sentezi" nin gelişmesini sağladı; ANAP Turgut Özal'ın başkanlığında 1983 seçimlerinde tek başına iktidara geldikten sonra Türk ve Kürt İslam Sentezi 'ne dayalı "Milliyetçi Mukaddesatçı" yapılanma ivme kazandı...

28 Şubat 1997'den sonra Fethullah Gülen'in ABD'ye kaçmasına rağmen, Fethullahçılar Emniyet Teşkilatında, bürokrasinin değişik kademelerinde, Özel eğitim kurumlarında, bankacılıkta ve sanayide giderek önemli etkinliğe sahip duruma geldiler.

Yıllardır Türkiye'yi **Nakşi-Süleymancı-Milli Görüş** desteği ve dayanışması altında yöneten AKP'nin de, özellikle Güneydoğu kökenli milletvekillerinin çok büyük bölümünün **Fethullahçı** olduğu biliniyor.

Eski Dışişleri Bakanı Cumhurbaşkanı Sn. Abdullah Gül' ün Dışişleri Bakanlığı döneminde 2003 yılında dışişleri görevlilerine gönderilen bir kriptoyla, diplomatlardan Gülen cemaatine açık bir dille destek verilmesi istendiği bilinmekte.

AKP'nin yeniden iktidara gelmesi ve Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanı seçilmesinden sonra Gülen cemaati uluslararası alanda faaliyetlerini yoğunlaştırdı. 25-27 Ekim'de Londra'da Lortlar Kamarası'nda ve 3 Kasım'da San Antonio'daki Teksas Üniversitesi'nde düzenlenen "Gülen hareketi" konulu konferansların ardından Fethullah Gülen adına 23 Kasım'da Avustralya Katolik Üniversitesi'nde "Müslüman ve Katolik ilişkileri" konusunda çalışmalar yapacak bir kürsü açıldı.

Bu amaçla gerçekleştirilen toplantılara, Büyükelçiliğimiz yetkilileri dışında;

- **AKP milletvekillerinden:** İstanbul MV Reha ÇAMUROĞLU, Antalya MV Yusuf Ziya İRBEÇ, Adana MV Vahit KİRİŞÇİ ,
- **II. Cumhuriyetçi aydınlardan:** Prof Dr. Doğu ERGİL, Bülent AKARCALI, Prof Dr. Mehmet ALTAN, Prof Dr. Mete TUNÇAY, Prof Dr. Eser KARAKAŞ,
- **Medyadan:** Mahmut ÖVÜR ile Fehmi KORU da, katıldılar.

Bu arada Avustralya hükümeti ile Fethullah Gülen cemaati arasındaki mali ilişkilerin gittikçe kuvvetlendiği gözlemlenmekte. Gülen cemaatinin vakıf ve okullarının ülke çapında yayılmasına Avustralya hükümeti göz yummakta. Ayrıca hükümet, bazı okullara 'eğitime katkı' adı altında yıllık 2 milyon dolara yaklaşan yardımlarda dahi bulunmakta. Zaman gazetesinin Avustralya baskısı kıtadaki tüm Türk yerleşim yerlerinde haftalık olarak bedava dağıtılmakta.

Bu çerçevede, Fethullah Gülen cemaatinin, Avustralya'daki en önemli yapılanması olarak bilinen Avustralya Kültürlerarası Diyalog Merkezi'nin, Melbourne'de 23 Kasım'da resmi açılışı yapılan Gülen Kürsüsü'nün giderlerinin karşılanması için, Avustralya Katolik Üniversitesi'ne (ACU) yarım milyon dolar verdiği ortaya çıktı.

28 Şubat 1997'den sonra Avustralya'ya kaçan Nakşi şeyhi **Esat Coşan'** in 2001'de Avustralya'da ölmesinin ardından Gülen cemaati ülkede daha rahat faaliyet yürütüyor. Bu arada Endonezya, Filipinler, Malezya ve Tayland gibi Güneydoğu Asya ülkelerindeki cemaat okullarının denetim mekanizmaları da Avustralya'ya kaydırılıyor.

Melbourne, Sydney, Adelaide, Perth ve Brisbane gibi Avustralya'nın en büyük kentlerine yerleşen Gülen cemaatinin ana çalışmalarını Melbourne'deki Selimiye Vakfı ile Sydney'deki Feza Vakfı yürütüyor. Ayrıca Avustralya Nur Vakfı, Türk topluma yönelik açık bir şekilde dini faaliyetlerde bulunuyor. Cemaat, bu vakıfların referanslarıyla Avustralya'nın Ankara Büyükelçiliği'nden Türkiye'deki cemaat mensuplarına oturma izni ve çalışma vizesini kolaylıkla sağlıyor.

3.6.2.- TARİKATLARA AKP KORUMASI

Amasya'da Anadolu Kız Meslek Lisesi'ndeki öğrencilerin namaz kıymaları yönünde baskı yapılması üzerine okulu bırakmak zorunda kalmaları AKP iktidarının tarikatlarla iç içe yürütmekte olduğu politikanın olumsuz sonuçlarından sadece bir tanesidir.

Bilindiği gibi AKP'nin iktidara gelmesinin ardından tarikat okul, yurt ve kursları üzerindeki yaptırım ve denetimler kaldırıldı. Tarikat ve cemaatlerin açtığı okul, kurs ve yurtlara yönelik yaptırımlar ya tümüyle kaldırıldı ya da yumuşatıldı.

Türk Ceza Yasası'nda (TCY) değişiklik yaparak kaçak okul ve kursların kapatılmasını engelleyen AKP hükümeti, öğrenci yurtlarında ve eklentilerinde polis ve jandarmanın arama yapmasına ilişkin hükmü kaldırdı. AKP, dernek ve vakıf yurtlarının Milli Eğitim Bakanlığı müfettişlerince denetlenmesi uygulamasına da son verdi.

3.6.3.- T.C.M.E. BAKANININ TARİKAT BAĞLANTILI ÖĞRENCİ YURTLARINDAN HİÇ HABERİ YOKMUŞ

CHP Sinop milletvekili Engin Altay'ın "**Yazılı ve görsel basında yer aldığı şekliyle belirli bir cemaat ve tarikatla doğrudan ya da dolaylı bağlantısı olan yurt var mıdır?**" şeklindeki soru önermesine verdiği yanıtta, Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik, "**tarikat bağlantılı öğrenci yurtlarından hiç haberi olmadığını**" iddia etmiştir. Sn. Çelik soruya verdiği yanıtta, "**Soruya konu durumun olduğuna ilişkin** (yani ülkemizde cemaat ve tarikat yurdu bulunup bulunmadığı hususunda) **Bakanlığımıza intikal eden herhangi bir bilgi bulunmamaktadır**" demiştir.

Bakanlık resmi kayıtlarına göre ülkemizde faal halde **1882 özel ortaöğretim yurdu** vardır. **Sadece bir yurt süresiz olarak kapalıymış.** Oysa halen faal durumda olan 1882 yurdun çok büyük bölümünün tarikatlar tarafından kurulduğu, işletildiği veya denetlendiği bilinmektedir.

Oysa geçen dönemde sözü edilen tarikat yurtlarının mülki amirlikler tarafından etkin şekilde denetlenmesini engellemek için **yönetmelik** değiştiren kişi bizzat Sn. Milli Eğitim Bakanıdır. Bugün söz konusu yurtlar üzerinde devletin zerre kadar denetim yetkisi kaldıysa, onu da **Danıştay**'ın söz konusu değişikliği iptal etmesine borçluyuz.

Üniversite çağındaki öğrenciler için açılan **"abi"** (ağabey), **"abla"** denetimli evler için de geçerlidir. **"Mazbut"** bir muhitte, öğrenimlerine devam ediyor diye aileler bu tür evlere üstelik para da vermekte, ama sonra evladını **bir cemaatin müridi** olarak teslim almaktadır.

Bunlardan **Hüseyin Çelik**'in haberi yoktur. Çünkü **zaten bunun böyle olmasını isteyen de bizzat kendisidir.**

3.7.- AKP YOLSUZLUK GİRDABINDA

3.7.1.- AKP'NİN "BÜROKRAT-İŞADAMI - SİYASETÇİ" VURGUNU ARTARAK DEVAM EDİYOR

Hazine Müsteşarlığı'nın, TEKEL'in 2004'teki 'sert kutu makinesi' alım ihalesiyle ilgili olarak aralarında Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın oğlu Abdullah Unakıtan ile Özelleştirme İdaresi Başkanı Metin Kilci'nin de bulunduğu 11 kişi hakkında kamu kurum ve kuruluşlarının ihalesine fesat karıştırmak suçunu işledikleri iddiasıyla yasal kovuşturma başlatılması yönünde rapor hazırladığı ortaya çıktı.

AKP iktidarının adeta simgesine dönüşen **"bürokrat-işadami-siyasetçi"** üçgeninde gelişen ve himaye edilen bir yolsuzluklar zincirinin yeni bir halkası ile karşı karşıya olduğumuzu, adeta 'suçüstü belgesi' niteliğindeki Başbakanlık raporlarıyla öğreniyoruz.

CHP Konya Milletvekili Atilla Kart, TBMM'de düzenlediği basın toplantısı ile kamuoyunun dikkatine sunduğu Maliye Bakanlığı Raporu'nda, "TEKEL'in İspanya'dan 13 milyon 840 bin euro karşılığında 11 adet 'sert kutu makinesi' alımıyla ilgili usulsüzlük iddialarını" gündeme getirdi.

Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Hazine Başkontrolörlüğü raporu esas alınarak, TEKEL Genel Müdürü Sezai Afif Ensari ve kurum yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 9 kişi

hakkında Kadıköy Başsavcılığı'nca idari para cezası uygulanmasına karar verildiği ortaya çıktı. Olayda 10 milyon 950 bin euro tutarında haksız kazanç, 2 milyon YTL de Hazine zararı olduğu ortaya kondu.

03.04.2007 tarih ve 369/1 sayılı Hazine raporunda, konuyla ilgili İstanbul 4. Ağır Ceza Mahkemesi'nin temyiz edilmeksizin kesinleşen kararına rağmen, yargılamanın yeni TCK'ya göre yeniden yapılması istenirken aralarında Abdullah Unakıtan'ın da bulunduğu 11 kişi hakkında ihaleye fesat karıştırmaktan kovuşturma açılması isteniyor. Daha önce beraatla sonuçlanan ihaleye fesat karıştırmaya suçlamasıyla yeniden dava açılabilmesi için Adalet Bakanlığı'nın başvurusu gerekmektedir. Ancak, Raporun üzerinden 7 ay geçmesine rağmen Adalet Bakanlığı konu hakkında henüz herhangi bir işlem yapmadı.

3.7.2.- KEMAL UNAKITAN'IN İŞ BİLİR ÇOCUKLARI

Maliye Bakanı'nın üç çocuğu, Mersin Limanı'na işletim sistemi sattı, işlemlerde ne torpil var ne hile, ama limanı kim alırsa alsın, onlara başvurmamak zorundaydı...

Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın çocukları Abdullah Unakıtan, Zeynep Basutçu ve Fatma Unakıtan'a ait 'Telemobil' adlı şirketin geçen yıl Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından Akfen Grubu ve Singapurlu SPA konsorsiyumuna satılan Mersin Limanı'na 2 milyon dolarlık terminal işletim sistemi sattığının ortaya çıkması etik sorununu da gündeme getirdi.

Tüm dünyada ve Türkiye'de liman özelliğine sahip limanlar bu konuda iki değişik sistem kullanıyor. Bunlardan birisi Telemobil'in Mersin Limanı'na sattığı 'Cosmos' sistemi. Yine Cosmos kadar yaygın bir diğer sistem ise 'Navis'. Mersin Limanı'nı alan konsorsiyumun dünyanın ikinci büyük liman işletmecisi olan ortağı SPA sistem alımında hemen Cosmos'u tercih etmiş. Ancak Navis sisteminin tercih edilmesi durumunda da para yine Unakıtan kardeşlerin şirketine gidecekti. Çünkü Telemobil aynı zamanda Navis'in de Türkiye'deki temsilcisi, tek yetkili satıcısı.

Telemobil 5 Ocak 2005'te 300 bin YTL sermayeyle kurulmuş. Yönetim Kurulu Başkanı kamuoyunun gündemine pastörize yumurta ve mısır ithalatı alanındaki girişimleriyle gelen Abdullah Unakıtan. Başkan yardımcıları ise Unakıtan'ın kızları Fatma Unakıtan ve Zeynep Basutçu. Böyle bir tesadüf ancak diktatörler tarafından güdülen ülkelerde olabilir.

İki yıl evvel Tokat Sigara Fabrikasına, eski bir makine yeni diye satılmıştı. Bu kullanılmış makineyi Türkiye'ye satan firma, bir şirkette çalışmakta olan bir santral memuruna 30 bin dolar göndermişler. Şimdi bu şirketin sahiplerinin Sayın Unakıtan'ın, değerli oğlu ve kızı olduğu ortaya çıkmış. Bu durum Hazine kontrolörünün hazırladığı resmi raporda belirtilmiş. Satın Alım Sözleşmenin noter tasdiki 29 Temmuz 2004 tarihinde tamamlanmış, 30 Temmuzda Maliye Bakanı imzalamış, ertesi gün de para gelmiş.

Hukukun işlediği derli toplu bir ülkede, standart bir Batı Avrupa ülkesinde böyle bir olay yaşansa ne olur acaba? Şimdi, diyebilirsiniz ki Maliye Bakanı istifa eder, Başbakan özür diler. Başbakan hemen tahkikat açtırır. Bunlar olur da, ondan önce ne olur? Basın kıyameti koparır, değil mi? Basın kıyameti koparmazsa, o Maliye Bakanı da onun üstüne yativerir.

Siyasi etik kurallarını böylesine umursamayan, paçalarından şaibeler akan, tüccar siyasetçi olmayı beceri olarak sunan, ikinci bir Maliye Bakanının dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde var olduğunu zannetmiyoruz...

3.8.- İSLAMİ HOLDİNGLER VURGUNU HUKUK VE AHLAK KRİZİNE DÖNÜŞMEKTE...

“Yaşanan, bir hukuk faciasıdır. Konunun zaman aşımına uğraması için her şey yapılmış. Meclis acilen yasal düzenleme yapmalıdır” Deniz BAYKAL

Yurt dışında halka arz yoluyla izinsiz para toplayan holdingler tarafından dolandırılan gurbetçilerin kurduğu Avrupa Türkleri Dayanışma Derneğinin Başkanı Muhammet Demirci ve beraberindeki heyet, Baykal'ı ziyaret ederek destek istedi.

Demirci, paralarını kaptıran gurbetçilerin artık dayanacak hallerinin kalmadığını, intiharların arttığını ve çocuklarına harçlık bile veremeyecek duruma geldiklerini anlattı. Avrupa ülkelerinde yargıdan sonuç alamadıklarını, Almanya'ya geldiğinde Başbakan Erdoğan'a konuyu aktardıklarını belirten Demirci, “Sayın Başbakana sorunumuzu anlattım. ‘Halimizden anlarsınız, ikimiz de Karadenizliyiz’ dedim. Ancak Başbakan, ‘**Paralarınızı verirken bana mı sordunuz?**’ diye cevap verdi. Oysa biz kendisinden, ‘Haklarınızı arayacağız’ demesini beklerdik” diye konuştu.

Demirci, “**Artık bu konu, yurt dışında yaşayan gurbetçilerimizi ölüp ölüp diriltten bir anarşi haline geldi. Ortada nitelikli bir dolandırıcılık var. Yargı çalışmıyor. Bu, büyük bir yangındır**” dedi.

Genel Başkan **BAYKAL** da bu konunun, 800 bin kişiyi ilgilendiren, 30 milyar dolarlık “muazzam bir dolandırıcılık” olduğunu söyledi. Bu konuyu yıllardır gündemde tuttuklarını, Almanya'da gurbetçilerle görüştiklerini anımsatan Genel Başkan **BAYKAL**, şunları söyledi:

- **“CHP’li milletvekillerimizin geçen dönem vermiş oldukları araştırma önergesi sonucu, AKP iktidarı da Mecliste çaresiz bir araştırma komisyonu kurulmasına razı olmuştu. (Komisyonda CHP’den Bihlun Tamaylıgil, Algan Hacaloğlu, Oğuz Oyan, Ali Rıza Gülçelik ve rahmetli Nezir Büyükcengiz yer almıştı.) Bu komisyonla, ‘Konuyu geçiştiririz’ diye düşündüler. Bir araştırma komisyonunun böyle bir rapor hazırlaması, bizatihi kendisi bir yaptırım anlamına gelir. Yani bir hüküm vermedir. Araştırma Komisyonu’nun hazırlamış olduğu Araştırma Raporu ile, İslami Holdingler tarafından büyük yolsuzluğun, dolandırıcılığın gerçekleştirilmiş olduğunu, Meclis de kabul etmiş oldu. Şimdi konunun Adalet Bakanlığına Hükümete intikal ettirilmesi ve oradan çıkacak sonuçların ele alınması ihtiyacı var.”**
- **“Gurbetçileri dolandıranlardan hesap sorulmamasının altında siyasi iktidarın hesapları yatmaktadır. Olayın üzerine yürüme konusunda iktidar siyasi zafiyet içindedir. Yaşanan, bir hukuk faciasıdır. Konunun zaman aşımına uğraması için her şey yapılmış. Bu nedenle parlamento acilen bir yasal düzenleme yaparak, süreci takır takır işletmelidir. Bu, dışından tırnağından artırarak 30 yıldır biriktirdiği parayı dolandırıcıya kaptıran insanımızla alay etmektir. Bu bir hukuk krizidir, ahlak krizidir. Konunun çok çeşitli boyutları vardır. Yargı, siyaset, parlamento oyalanıyor. Biz parti olarak bu konuda yapılacak her türlü işbirliğine açığız.”**

IV.- EKONOMİDE GELİŞMELER

IV.- EKONOMİDE GELİŞMELER

AKP yönetiminde ekonomi, “vizyon ve yörüngeden yoksun.”

- Makro dengeler her alanda bozulma içindedir.
- Merkezi yönetim bütçesinde ciddi bir bozulma söz konusudur.
- Özel sektör yatırım-tasarruf dengesinde ise bir kötüleşme söz konusudur.
- Ekonominin genel dengesi bozulmaktadır. Bu dış finansman ihtiyacının en önemli nedenidir.

AKP'nin ekonomide “büyüme modeli” defolu ve yetersiz.

- AKP'nin ekonomide bu çarpık büyüme modeli ile, yeterli istihdam yaratılamamaktadır.
- AKP'nin ekonomide bu çarpık büyüme modeli ile, ancak yoksulluk daha da yaygınlaşmakta ve derinleşmektedir.
- AKP'nin ekonomide bu çarpık büyüme modeli ile, ancak ülkemizin borcu arttı, hane halkı borcu patladı.

AKP modeli ile büyümek için cari açık vermek şarttır.

- Büyümenin ithalata bağlanmasının bir sonucu olarak cari açıkla büyüme arasında 1990'lı yıllardan bu yana ters bir ilişki ortaya çıkmıştır.
- Cari işlemler açığı hızla büyümektedir.
- Sürekli artmakta olan dış ticaret açığı Cari açığın temel nedenidir.
- Toplam tasarruf eğiliminin düşmesi özel sektörün dış finansman ihtiyacını arttırmış, bu durum büyük cari açıklara neden olmuştur.

AKP politikaları ile ekonominin büyümesi ithalata bağımlı hale geldi.

- Yüksek faiz-düşük kur politikası ekonominin dış açıklardan daha fazla dış finansmana yönelmesine neden olmuş bu durum ulusal paranın değerlenmesine yol açmıştır.
- Ulusal paranın değerlenmesi, ithalatı ucuzlatmış, ihracatta ülkemizin rekabet gücünü kırmıştır.
- İthalatın kabaca 2/3'ü ara malı ithalatı olduğundan ülke içindeki üretim faaliyetleri büyük ölçüde ithalata bağımlı hale gelmiştir.
- Bu durum ara malı üreten yurt içi üreticiyi büyük zora sokmaktadır.
- Orta ve uzun dönemde ithalatla ihracat arasındaki makas kapanmak bir yana sürekli açılmaktadır.

Ekonomik büyüme, borçlanmaya endeksli hale geldi.

- Özel sektörün sürüklediği dış borçlar istikrarlı bir şekilde artmaktadır.

- Toplam dış borç stoklarının ulaştığı boyut ülke riskini arttırmaktadır
- Dış borç stoku içinde kısa vadelielerin payı artmaktadır.
- Özel sektörün pozisyon açığı büyümektedir.

4.1- AKP'NİN 2008 BÜTÇESİ YİNE BİR “KISIR DÖNGÜ” BÜTÇESİ...

4.1.1.- 2008 YILI BÜTÇESİ VE MAKROEKONOMİK HEDEFLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER

	2007 Program	2007 GTahmini	2008 Program
GSMH BÜYÜMESİ (%)	5,0	5,0	5,5
GSMH (Cari, milyon YTL)	631.393	646.893	716.596
GSMH (Cari, Milyon dolar)	410.000	489.000	520.200
GSMH Deflatörü (%)	7,0	7,0	5,0
Dolar Kuru (Ort)	1,54	1,32	1,38
TÜFE (Yıl sonu, %)	4,0	6,5	4,0
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	-30,4	-36,4	-39,2
Cari İşlemler Dengesi /GSMH	-7,4	-7,4	-7,5
Dış Ticaret Dengesi	-54,7	-62,0	-65,0

- 2002 yılından günümüze, AKP iktidarı ile Türkiye’de;
  - ✓ Bir yandan rekor düzeyde “dış açık” ve “reel faizler” ile çok yüksek seviyelere tırmanan “faiz yükü ile iç ve dış borçlar” nedeniyle ekonominin önü tıkanmış, “spekülatif sıcak para” ve “düşük kur-yüksek reel faiz” kısılacına tutsak edilmiş,
  - ✓ Diğer taraftan üretim ekonomisi tamamen rafa kaldırılmış, “kamu yatırımları” geriletilmiş, bankacılık sistemi yabancılaştırılmış, ulusal sanayi ve özellikle tarım sektörü dışlanmış, “yolsuzluk ve kuralsızlıklar” nedeniyle rekabet gücünü yakalayamayan bir ekonomi ile karşı karşıya gelmiştir.
  - ✓ Sonuç olarak gelinen noktada, sosyal devlet çökertilmiş, yoksullaşma giderek artmış, işsizlik yaygınlaşmış ve halkımız sosyal bunalım noktasına taşınmıştır.
- 2008 YILI BÜTÇESİ VİZYONDAN YOKSUNDUR:
  - AKP iktidarının 2008 yılı bütçesi de, 2007 yılında ve daha önceki bütçe uygulamalarında olduğu gibi, bu sorunları çözecek, toplumsal refahın ve kalkınmanın önünü açacak vizyondan çok uzaktır.
  - Bugüne kadar hükümet sıkı bir maliye ve para politikası, disiplinli bir maliye ve para politikası uyguluyor olmakla övünüyordu, ama geldiğimiz noktada gerçekler ortaya çıkmıştır ve özellikle genel seçim süreci ve öncesinde Türkiye’de ciddi bir mali gevşemenin yaşanmakta olduğu anlaşılmıştır.
- 2008 yılı Merkezi Yönetim bütçesinin, 2007 yılı bütçesinin yıl sonu gerçekleşme tahminlerine göre;
  - ✓ Toplam Giderleri yüzde 9,6 oranında,

- ✓ Toplam Gelirlerin yüzde 8,8 oranında,
- ✓ Bütçe açığının ise yüzde 19,3 oranında, artması öngörülmektedir.

2008 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE TASARISI BÜYÜKLÜKLERİ

(milyon YTL)	2007 Bütçe Kanunu(I)	2007 Gerçekl. Tahmini (II)	2008 Tasarı (III)	Bütçe İçinde Payı	Artış (III/II)	Artış (III/I)
I.- GİDERLER	204.989	202.853	222.313	100,0	9,6	8,5
FAİZ	52.946	49.000	56.000	25,2	14,3	5,8
FAİZ DIŞI	152.043	153.854	166.313	74,8	8,1	9,4
Sermaye gideri	12.104	11.688	11.775	5,3	0,7	-2,7
Personel	43.670	44.112	48.672	21,9	10,3	11,5
Sosyal Güvenlik	10.102	5.880	6.405	2,9	8,9	-36,6
Mal ve hiz. Alım.	15.587	21.862	22.905	10,	4,8	46,9
II. GELİRLER*	188.159	187.970	204.556	92,0	8,8	8,7
VERGİ Geliri	158.153	151.056	171.206	77,0	13,3	8,3
Dolaysız Vergi	48.982	51.007	56.629	25,5	11,0	15,6
Dolaylı Vergi	109.171	100.171	114.577	51,5	14,4	5,0
VERGİ DIŞI Gelir	30.006	36.914	33.350	15,0	-9,7	11,1
III. BÜTÇE AÇIĞI	16.830	14.884	17.756	8,0	19,3	5,5
IV.FAİZDİŞİ FAZLA	36.116	34.116	38.244	17,2	12,1	5,9
GSMH	631.393	646.893	716.596			
BÜTÇE / GSMH	% 32,5	% 31,4	% 31,0			
FAİZ GİDERİ/GSMH	% 8,4	% 7,6	% 7,8			
YATIRIM / GSMH	% 1,9	% 1,8	% 1,6			
PERSONEL GİD. /GSMH	% 6,9	% 6,8	% 6,8			
BÜTÇE GELİRİ /GSMH	% 29,8	% 29,1	% 28,5			
VERGİ GELİRİ /GSMH	% 25,0	% 23,4	% 23,9			
BÜTÇE AÇIĞI /GSMH	% 2,7	% 2,3	% 2,5			
FAİZ DIŞI FAZLA /GSMH	% 5,7	% 5,3	% 5,3			

(*)Vergi Red ve İadeleri Hariç

4.1.2.- 2007 OCAK-EKİM BÜTÇESİNDE, BÜTÇE AÇIĞI 2,2 KAT ARTTI

- 2007 bütçesinin Ocak-Ekim dönemi ilk on aylık uygulama sonuçlarına baktığımızda, özellikle bütçe açığının bir önceki yılın aynı dönemine göre **2,2 kat** artmış olması, AKP

Hükümetinin seçim harcamalarının yansımaları dışında, çok daha ciddi bir kötüleşmenin olduğunu göstermektedir.

■ **Bu çerçevede, 2007 yılı Ocak- Ekim döneminde;**

- ✓ 2006 yılı aynı döneminde 144,3 milyar YTL olan harcamalar, yüzde 16,5 artarak 168,2 milyar YTL'ye,
- ✓ 2006 yılı aynı döneminde 140,6 milyar YTL olan Gelirler, yüzde 10,9 artarak 155,9 milyar YTL'ye çıkarken, faiz dışı harcamalar yüzde 19,3 artmış,
- ✓ 2006 yılı Ocak- Ekim döneminde 3,8 milyar YTL olan bütçe açığı yüzde 224,2 oranında artarak 12,3 milyar YTL'ye tırmanmıştır.

(milyar YTL)	2006 Ocak-Ekim	2007 Ocak-Ekim	Artış
Harcamalar	144,3	168,2	% 16,5
Faiz Harcaması	40,8	44,7	% 9,5
Faiz Dışı Harcama	103,5	123,5	% 19,3
Mal ve hiz. Alım.	12,6	15,3	% 21,3
Cari Transferler	42,5	52,8	% 24,1
Sermaye Trans.	2,2	2,7	% 21,6
Gelirler	140,6	155,9	% 10,9
Vergi gelirleri	112,5	123,8	% 10,0
Bütçe Dengesi	-3,8	-12,3	% 224,2
Faiz Dışı Denge	37,0	32,4	% -12,4

4.1.3.- BÜTÇE AÇIĞI YAPISAL BİR NİTELİK KAZANMIŞTIR

- Sadece bir defa elde edilebilecek yüksek özelleştirme gelirlerine rağmen 2006 yılında bütçe açığı 4,6 katrilyon olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılında gerçekleşeceği tahmin edilen bütçe açığı 14,9 katrilyon liradır, yani 2006 yılındaki açığın yaklaşık üç katıdır.
- **2007** yılı sonunda bütçe açığının **14.9 milyon YTL.** ile, toplam bütçe giderleri içindeki payının **yüzde 7,3** olması beklenmektedir. **2008** yılında ise, **17.8 milyon YTL.** ile, bütçe açığının toplam bütçe giderleri içindeki payının yüzde **7,9'a** tırmanması öngörülmektedir.
- **Bütçe Açığının GSMH'ya Oranının** ise 2007 yılında yüzde 2,3 olması beklenirken, 2008 yılında yüzde **2,5'e** tırmanması öngörülmektedir.

4.1.4.- BÜTÇEDE YATIRIMLAR GİDEREK GERİLEMEKTEDİR

- İstihdam yaratmanın, ekonomik büyüme ve kalkınmanın, dolayısıyla toplumsal refah artışının en önemli kaynağı olan Sabit Sermaye Yatırımları, AKP Hükümeti tarafından neredeyse tamamen dışlanmış, unutulmuştur. Şimdiye kadar ki bütçe uygulamalarında olduğu gibi 2008 yılında da bu tutum sürmektedir. 2008 yılında 11,8 milyar YTL olarak belirlenen yatırım harcaması tutarı, 2007 yılının bütçe kanununa göre yüzde 2,7 gerilemiştir.

- **Yatırımların GSMH'ye Oranı** 2007 bütçe kanununda **yüzde 8,4** olarak belirlenmiş olup, gerçekleşme tahminlerinde ise bu oranının yüzde **7,6'de kalacağı** öngörülmüştür. Hükümetin bütçe tasarısında, 2008 yılı için ise **yatırımların GSMH içindeki payı yüzde 7,8** olarak öngörülmüştür.
- **2008 yılı Faiz Harcamalarının Bütçe İçindeki Payı** yüzde **25,2** olarak öngörülürken, **11,8 milyar YTL** ayrılan **Sermaye Giderinin** (yatırımın) bütçeden sadece **yüzde 5,3** oranında pay almış olması bütçedeki çarpıklığın önemli bir göstergesidir.
- Diğer taraftan, "**2008 Yılı Programı**"nda da görüldüğü üzere, **kamu yatırımları reel olarak da azalışa geçmektedir**. Kaynaklar anlamında dışa bağımlılık artarken, kamu sabit sermaye yatırımları reel olarak azalmakta; özel sektör yatırımlarındaki artış sürmektedir.
- Bu çerçevede **KAMU SABİT SERMAYE YATIRIMLARINDA 2008** yılında (1998 yılı fiyatlarıyla) **yüzde 3,9**; **Stok değişmesi dahil Toplam Kamu Yatırımlarında** ise yüzde **4,2 gerileme** görülmektedir. Hatta cari fiyatlara karşılaştırıldığında dahi, 2008 yılında kamu sabit sermaye yatırımlarında **yüzde 0,2**; toplam kamu yatırımlarında **yüzde 0,5** gerileme öngörülmektedir.

(Milyon YTL)	2007 (Gerçekleşme tahmini) (Cari fiyat)	2008 (Program) (Cari fiyat)	Yüzde Değişme (1988 sabit fiyat)	Yüzde Değişme (Cari fiyat)
GSMH	646.893	716.596	5,5	10,8
Dış Kaynak	45.900	49.328	0,3	7,5
Toplam kaynak	692.793	765.924	5,0	10,6
Sabit Sermaye Yatırımı	140.290	155.153	5,8	10,6
Kamu	33.435	33.371	-3,9	-0,2
Özel	106.855	121.783	8,5	14,0
Stok Değişmesi	17.619	20.073	0,2	13,9
Kamu	556	438	0,0	-21,2
Özel	17.063	19.634	0,2	15,1
Toplam Yatırım	157.909	175.226	6,0	11,0
Kamu	33.991	33.809	-4,2	-0,5
Özel	123.918	141.417	8,6	14,1
Toplam Tüketim	534.884	590.698	4,6	10,4
Kamu	82.588	89.637	3,4	8,5
Özel	452.296	501.061	4,8	10,8

4.1.5.- 2007 YILINDA ÖNGÖRÜLEN FAİZ DIŞI FAZLA, GERÇEKLEŞTİRİLEMEMİŞTİR

- Faiz dışı fazla 2006 – 2007 yılı için, yüzde 6,5 öngörülmüştü... Bu yıl yüzde 4,3'te bunun kalacağı anlaşılmıştır, yani öngörülen faiz dışı fazla gerçekleşmemiştir, yüzde 4,3 olmuştur.
- 2008 için, artık, yüzde 6,5 faiz dışı fazla hedefi terk edilmiştir, yüzde 5,5 faiz dışı fazla resmî hedef olarak kabul edilmiştir.
- **Bilindiği gibi, CHP olarak biz, bugüne kadar sürekli olarak;**

- ✓ IMF ile ilişkilerimizin teslimiyetçi çerçeveden normal düzeye indirgenmesini,
- ✓ “Yüksek reel faiz, düşük kur, sıcak paraya açık yoğun dış borçlanma” çerçevesinde sürdürülen, yeterince istihdam yaratamayan, reel sektörleri dışlayan, rant paylaşımına dayalı çarpık ekonomik modelden, ÜRETİM EKONOMİSİNE geçilmesini,
- ✓ Ekonomide önerdiğimiz bu dönüşümün doğal sonucu olarak da, IMF’nin bir dayatması olan “Faiz Dışı Fazla’nın GSMH’ya oranının” son beş yıldır AKP iktidarı tarafından uygulanan yüzde 6,5 düzeyinden ilk aşamada yüzde 4'lere, sonra daha aşağıya indirilmesini savunduk. Ne kadar haklı olduğumuz şimdi daha iyi anlaşılıyor.

4.1.6.- VERGİ YÜKÜNÜ, YİNE MEMURLAR, EMEKLİLER, DAR GELİRLİ VATANDAŞLAR TAŞIMAK ZORUNDA...

2007 yılında bir başka alarm vergi gelirlerindeki azalmayla kendisini göstermiştir. 2007 yılında vergi tahsilatı hedef rakamın 7,1 katrilyon altında gerçekleşecektir. Vergi tahsilatı hedefin altında kalırken, vergi gelirlerimiz faiz dışı giderlerin altında toplanabilecektir. Bu net açık tablosu, faiz dışında da ekonominin açık üreten bir yapıya dönüşmüş olduğunu bize göstermektedir.

Türkiye'nin kaynaklarının oraya buraya peşkeş çekilmesi ve israf edilmesi, yaygın yolsuzluklar ve diğer yanlış uygulamalar bu olumsuz tabloyu yaratan temel nedenlerdir.

Deniz **BAYKAL**

- Hükümet, 2008 yılı toplam vergi gelirinin, 2007 yılı tahmini vergi geliri toplamını **yüzde 13,3** düzeyinde aşmasını öngörmektedir. Yani, 2007 yılı sonunda (hedefin 7,1 milyar YTL altında olarak) 151,1 milyar YTL olacağı tahmin edilen vergi gelirlerinin, 16,6 milyar YTL toplamındaki “vergi red ve iadeleri ile mahalli idare ve fon payları” hariç olmak üzere, **2008 yılında 171,2 milyar YTL'ye ulaşması hedef alınmıştır.**
- Bu çerçevede, 2008 yılında tahsil edilmesi öngörülen bazı vergilerin 2007 yılı ile karşılaştırması aşağıdaki gibidir:

	2007 Bütçe Kanunu(I)	2007 Gerçekl. Tahmini (II)	2008 Tasarı (III)	Artış (III/II)	Artış (III/I)
BÜTÇE GELİRLERİ	188.159	187.970	204.556	8,8	8,7
VERGİ GELİRLERİ	158.153	151.056	171.206	13,3	8,2
Dolaysız Vergiler	48.982	51.007	56.629	11,0	15,6
-Gelir Vergisi	34.248	34.320	38.100	11,0	11,3
-Kurumlar Vergisi	11.925	13.075	14.500	10,9	21,6

Dolaylı Vergiler	109.171	100.171	114.577	14,4	5,0
-ÖTV	40.240	38.641	44.719	15,7	11,1
-Dahilde alınan KDV	20.200	16.500	17.652	7,0	-12,6
-İthalde Alınan KDV	29.583	26.000	30.500	17,3	3,1
-BSMV	3.110	3.220	3.976	23,5	27,9

- Ülkemizde **Dolaylı Vergilerin Toplam Vergiler İçindeki Payı** 1993 yılında **yüzde 51,5** iken, **2007 yılında yüzde 66,3 seviyesine yükselmiştir**. AKP iktidarı 2008 yılı bütçesi ile, **Dolaylı Vergilerin**, 2007 yılı gerçekleşme tahminine göre **yüzde 14,4** oranında artarak, **“dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payının” yüzde 66,9’a tırmanmasını öngörmektedir**. Dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı olarak tüm AB ülkelerinin üzerinde olan bu düzey, ülkemizde vergi sistemindeki çarpıklığın bir diğer açık ifadesidir.
  - Önümüzdeki günlerde akaryakıt ürünleri başta olmak üzere tütün ürünlerine de çok ciddi ÖTV artışı uygulaması başlatılmıştır. Vergi gelirlerindeki açıkların 2 katrilyon kadarının buradan karşılanması öngörülmüştür. O büyük açıkların karşılanması için ek yüklerin önümüzdeki günlerde zamlar olarak, vergi artışları olarak vatandaşın sırtına bindirileceği görülmektedir. Öyle anlaşılıyor ki, sadece ekonominin genel dengesi değil, vatandaşın mali konumu, durumu da izlenen politikayla çok ciddi şekilde sarsılmaktadır. Önümüzdeki dönemde bunun yeni somut örneklerine hep beraber tanık olacağımız anlaşılmaktadır.
  - **Hükümet bu çerçevede 2008 yılında, 2007 yılı gerçekleşme tahminlerine göre;**
    - ✓ **Özel Tüketim vergisinde yüzde 15,7,**
    - ✓ **Banka ve sigorta muameleleri vergisinde yüzde 23,5,**
    - ✓ **İthalde alınan KDV’de yüzde 17,3**
    - ✓ **Dahilde alınan KDV’de yüzde 7,0**
- ARTIŞ öngörmektedir.**

4.1.7.- İKTİDARIN 2008 BÜTÇESİ YENİ BİR “FAİZ BÜTÇESİ”DİR.

- Hükümet, son 5 yıldır olduğu gibi, 2008 yılı Bütçesinde de, **“Yüksek Reel Faiz – Düşük Kur”** uygulaması ile **“rantiye kesimini”** ve **“dış sıcak para spekülörlerini”** beslemeyi hedef almaktadır. 2008 yılında faiz harcamalarının, 2007 gerçekleşme tahminine göre **yüzde 14,3 artması öngörülmektedir**.
- Hükümetin İMF’ye teslimiyetçi bir anlayışla sürdürmekte olduğu faiz uygulamasının faturası çalışanlarımıza, halkımıza yüklenirken, **“yatırımsızlık ve üretimsizlik”** olarak reel kesimi de zorlamaktadır. AKP iktidarı, **2002 yılı Kasım ayından 2007 yılı Ekim ayı sonuna** kadar geçen 5 yıllık dönemde, yıllık ortalama kurlara göre;
  - ✓ **Toplam 227 milyar 400 milyon YTL. veya 161 milyar 300 milyon dolar**
  - ✓ **Yani, her ay ortalama 2 milyar 688 milyon dolar,**
  - ✓ **Veya her gün ortalama 89 milyon 611 bin dolar,**

FAİZ ÖDEMESİ yapmıştır...

2008 FAİZ ÖDEMESİ “GSMH’NİN YÜZDE 7,8’İNE” YÜKSELECEK:

- İktidarın bu bütçe tasarı ile; Hazine’nin 2008 yılında **56 MİLYAR** YTL. **FAİZ ödemesi** yapması öngörülmektedir. Hükümetin 2008 Merkezi Yönetim Bütçe tasarısı ile 2008 yılında yapılacak her **100 liralık kamu harcamasının 25,2 lirası faize gidecek...** 2007 yılında **yüzde 7,6** olması beklenen “**faiz harcamalarının GSMH’ya oranı**”, 2008 yılında (gelecek yıl ekonomide yüzde 5,5 oranında reel büyüme beklentisine rağmen) **yüzde 7,8’e yükselecek...**
- İktidar tarafından 2008 yılında **FAİZ** için ödenmesi öngörülen **56.000 milyon** YTL’lik kaynak, yine 2008 için öngörülen;
  - ✓ Toplam **Kamu Yatırımlarının 4,8 katı**,
  - ✓ Toplam Kamu Personeline Harcanacak Kaynağın **1,2 katı**,
  - ✓ 2008 yılı için öngörülen **Bütçe Açığının ise 3,2 katıdır**.

4.2.- AKP HÜKÜMETİ İLE ÜLKE BORCU 5 YILDA BİR MİSLİ ARTTI

4.2.1.- İÇ BORÇLAR EKONOMİNİN KAMBURU HALİNE GELMİŞTİR:

AKP Hükümeti tarafından Yüksek Reel Faiz ve Düşük Kur eşliğinde sürdürülen borçlanma politikası, ekonomideki dengeleri giderek bozmakta, kamu nakit dengesi iç borçlanma yolu ile sürdürülmeye çalışılmaktadır. Türkiye giderek daha çok borçlanmaktadır, giderek daha çok dış etkilere teslim olmuş bir ekonomi hâline dönüşmektedir. Bu, vahim bir tablodur.

- AKP hükümeti ile rekor düzeylere tırmanan **İç Borç Stoku**, verilen yüksek faiz dışı fazla rakamlarına, yapılan birçok fedakarlığa karşın, tatmin edici bir düşüş gösterememiş olup, son veriler itibariyle de **217,1 milyar dolar** seviyesinde bulunmaktadır.
- Ülkede, AKP iktidarının başladığı 2002 Ekim sonundan Ekim 2007 sonuna kadar olan 5 yıllık dönemde **İç Borç Stokunda** meydana gelen artış aşağıdaki tablo ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Bu kapsamda;
  - ✓ **Merkezi Yönetim Kapsamında Yer Alan İç Borç Stoku** 2002 Ekim ayı sonunda **86,3** milyar dolar (**144,2** milyar YTL) iken, 2007 Ekim sonunda yüzde **151,6** artarak **217,1** milyar dolara (**257,5** milyar YTL) tırmandı.
  - ✓ **Merkezi Yönetim ve diğer kamu iç borcunun** toplamından oluşan “**Toplam Kamu İç Borcu**” ise 2002 yılı Kasım ayı sonunda **89,1** milyar dolar iken, AKP iktidarı ile 2007 Ekim ayı sonu itibariyle **138,7** milyar dolar artarak, **227,8** milyar dolara tırmandı.
  - ✓ Böylece, AKP Hükümetinin 5 yıllık iktidar dönemi boyunca **Toplam Kamu İç BORÇ Stoku katlanarak**, yüzde **155,7** oranında arttı.

MERKEZİ YÖNETİM

TOPLAM BORCU:

	2002 Ekim	2007 Ekim	Payı %	AKP İktidarı Döneminde Artış Miktarı	Artış Oranı
İÇ Borç Stoku (Milyar YTL)	144,2	257,5	76,5	113,3 Milyar YTL	78,6 %
DIŞ Borç Stoku (Milyar YTL)	91,6	78,9	23,5	-12,7 Milyar YTL	-13,9 %
Merkezi Yönetim Toplam BORCU (Milyar TL)	235,8	336,4	100,0	100,6 Milyar YTL	42,7 %
İÇ Borç Stoku (Milyar Dolar)	86,3	217,1	76,6	130,8 Milyar Dolar	151,6%
DIŞ Borç Stoku (Milyar Dolar)	54,9	66,5	23,4	11,6 Milyar Dolar	21,1 %
Merkezi Yönetim Toplam BORCU (Milyar Dolar)	141,2	283,6	100,0	142,4 Milyar Dolar	100,8%

- Toplam iç borç stokunun yüzde 56,2'si değişken faizli ya da döviz cinsinden veya dövize endekslidir. Bu durum kamu maliye açısından önemli kırılganlık nedenlerinden birini oluşturmaktadır.

4.2.2.- “ÖZEL SEKTÖRÜN DIŞA BAĞIMLILIĞI” RİSKLİ BOYUTLARA TIRMANDI:

- AKP iktidarında, “Özel Kesim Dış Borcu” dikkat çekici bir artış göstermiş; dış denge üzerinde kırılganlık yaratan bir düzeye tırmanmıştır.
  - ✓ 2002 yılında **44,6** milyar dolar olan **Özel Dış Borçlar**,
  - ✓ 2007'nin ikinci çeyrek sonuna gelindiğinde yüzde **210,5** oranında bir artışla (**93,9** milyar dolarlık artışla) **138,5** milyar dolara çıkmıştır.
  - ✓ Bu rakam toplam dış borcumuzun yüzde **61,2**'sini oluşturmaktadır.
- Diğer taraftan, Merkez Bankası'nın revize verilerinden yapılan hesaplamalara göre, büyük bölümü bankalar ve şirketler olmak üzere özel sektöre ait **Kısa Vadeli Dış Borç Stoku** ise Eylül ayı sonunda **40,3 milyar dolara** tırmanmıştır. Bu borcun, 24,6 milyar doları şirketlere, 13,5 milyar doları bankalara, 2,3 milyar doları ise Merkez Bankasına aittir.
- Buna ilaveten, kısa vadeli finansman, dış borç stokları içindeki kısa vadeli borç miktarının artmasına neden olmakta, bu da **ülkenin dış kırılganlığını önemli ölçüde arttırmaktadır.**

ÜLKEMİZİN “TOPLAM DIŞ BORCU”

(MİLYAR DOLAR)	2002 Sonu	Toplamda Payı	2007 II.Çeyrek	Toplamda Payı	AKP İktidarı Döneminde Artış Miktarı	Artış Oranı
-----------------	-----------	---------------	----------------	---------------	--------------------------------------	-------------

- KAMU	63,6	% 48,9	72,4	% 32,0	8,8	13,8%
- T.C.M.B	22,0	% 16,9	15,5	% 6,8	- 6,5	- 29,5%
- ÖZEL	44,6	% 34,2	138,5	% 61,2	93,9	210,5%
Toplam DIŞ BORÇ	130,2	% 100	226,4	% 100,0	96,2	73,9%

4.2.3.- 5 YILDA ÜLKENİN TOPLAM BORÇ YÜKÜ 235 MİLYAR DOLAR ARTMIŞTIR

- AKP İktidarının 5 yılında;
  - ✓ TOPLAM KAMU BORÇ STOKU 2002 yılı Ekim’indeki 152,7 milyar dolarlık düzeyinden, 2007 yılı ikinci çeyreğinde, yüzde 96,6’lık (147,5 milyar dolar) artışla 300 milyar dolara yükselmiştir.
  - ✓ Toplam KAMU BORCU ile T.C Merkez Bankası ile ÖZEL kesimin DIŞ BORÇ Stoku’nun toplamından oluşan “**TOPLAM BORÇ STOKU**”, 2002 yılındaki 219,3 milyar dolarlık düzeyinden, 2007 yılı ikinci çeyreğinde, yüzde 107,1 oranında (234,9 milyar dolar) artarak, 454,2 milyar dolara tırmanmıştır.

ÜLKEMİZİN “TOPLAM İÇ ve DIŞ BORCU”

(MİLYAR DOLAR)	2002 Sonu (*)	2007 II.Çeyrek (**)	Payı (yüzde)	AKP İktidarı Döneminde Artış Miktarı	Artış Oranı (%)
Merkezi Yönetim İÇ Borcu	86,3	217,1	47,8	130,8	151,6
Diğer Kamu İÇ Borcu	2,8	10,7	2,4	7,9	282,1
Toplam İÇ BORÇ	89,1	227,8	50,2	138,7	155,7
Toplam KAMU DIŞ Borcu	63,6	72,4	15,9	8,8	13,8
Toplam KAMU (İÇ+DIŞ) Borcu	152,7	300,2	66,1	147,5	96,6
Merkez Bank DIŞ Borcu	22,0	15,5	3,4	-6,5	-29,5
ÖZEL Sektör DIŞ Borcu	44,6	138,5	30,5	93,9	210,5
Ülkenin Toplam (Kamu+Özel) DIŞ BORCU	130,2	226,4	49,8	96,2	73,9
Ülkenin TOPLAM (İÇ ve DIŞ) BORCU	219,3	454,2	100,0	234,9	107,1

(*) Merkezi Yönetim İÇ BORCU Ekim 2002 sonu itibariyle, DIŞ BORÇ STOKU değerleri ise 2002 sonu itibariyle alınmıştır. (**) İÇ BORÇ STOKU Ekim 2007 sonu itibariyle, DIŞ BORÇ STOKU değerleri ise 2007 İkinci çeyrek dönemi sonu itibariyle alınmıştır.

4.2.4.- BORCA BOĞULAN HAZİNE’NİN ALACAKLARI 104,5 MİLYAR YTL’YE ULAŞTI

Hazine alacakları toplam iç borç stokunun yüzde 31'i büyüklüğüne ulaşmıştır. Hazine'nin alacaklarının büyüklüğü ve alacaklarını tahsil edememesi borçlanma gereğini artıran en önemli bir etkenlerden birisidir.

2007 Ekim ayı sonu itibariyle Hazine'nin, başta TMSF'den olmak üzere **104,5 milyar YTL** alacağı bulunmaktadır. Özellikle batık bankaların 2001 yılından bu yana ekonomimiz üzerindeki yükü ve tahribatı daha net olarak anlaşılmaktadır. Hazine'nin en büyük alacağını da batık bankalar nedeniyle TMSF'ye yapılan yardımlar oluşturmakta; alacağın **yüzde 80'i** buradan kaynaklanmaktadır. **83,6 milyar YTL.**'lik toplam TMSF borcunun **42,2 milyar YTL'lik bölümü ise vadesi geçmiş borçlardan oluşmaktadır.**

4.2.5.- TÜRKİYE IMF'YE EN BORÇLU ÜLKE

- 2002-2005 Stand-by döneminde **15,2**, 2005-2008 Stand-by döneminde ise **6,9 milyar USD** olmak üzere toplam **22,1 milyar USD** kaynak kullanılmıştır
- 2005-2008 Stand-by çerçevesinde halen **3,5 milyar USD** kaynak kullanılması söz konusudur.
- Türkiye halen IMF'ye en borçlu ülkedir (IMF'nin **5,8 milyar SDR**'lik alacağının **5,1 milyar SDR**'si Türkiye'den olan alacağıdır) .

▪ IMF'ye Borçlu Diğer Ülkeler (SDR):

✓ Türkiye	5.100
✓ Dominik Cum.	359
✓ Irak	297
✓ Gabon	24
✓ Arnavutluk	5

4.2.6.- AKP İKTİDARINDA HANE HALKI BORCU REKOR DÜZEYLERE TIRMANDI...

- Hane halkı borç yükü dönem boyunca **6,5** kat artarak **7,7 milyar YTL'den 45,7 milyar YTL'ye** yükselmiştir.
- Bireysel kredilerin hanehalkı özel nihai tüketim harcamaları içindeki payı **4**, hanehalkı yükümlülüklerinin hanehalkı harcanabilir gelire oranı **3,7**, hanehalkı yükümlülüklerinin hane halkı varlıklarına oranı ise **3,6** kat artmıştır.
- Hanehalkı borç yükündeki bu artışın istikrara yönelik seçmen davranışları üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

4.3.- DÜNYANIN EN YÜKSEK REEL FAİZİ İLE 5 YILDA 161,3 MİLYAR DOLAR FAİZ ÖDEDİK...

İzlenen ekonomi politikası bizi belli bir kur politikasına getirmiştir. Türkiye, yatırımı, üretimi, ihracatı cezalandıran, ithalatı ve borçlanmayı teşvik eden bir kur politikası uygulanmaktadır. Bu kur politikasıyla bütünleşmiş bir faiz politikası uygulanan Türkiye, dünyanın en yüksek faiz kazancı elde edilen ülkesi hâline dönüşmüştür. Türkiye bir faiz cenneti hâline gelmiştir. Dünyada parası olan herkes Türkiye'ye gelip Türk ekonomisinin sırtından dolar bazında yılda yüzde 60'ların üzerinde bir kazanç sağlar hâle gelmişlerdir.

Bunun bedelini Türk halkı ödemektedir, bunun bedelini Türkiye'deki üretici kesimler ödemektedir, çiftçimiz ödemektedir, işçimiz ödemektedir, işsiz kalan gençlerimiz, yatırım yapamayan iş adamlarımız ödemektedir.

Türkiye ekonomisi birileri yüksek faiz kazancı sağlasın diye eli kolu bağlanmış, ayağına prangalar vurulmuş, üretim yapamaz, çalışamaz, kazanamaz hâle sokulmuş, bunun sırtından birileri çok rahat, tarihin kaydettiği en büyük faiz kazancını Türkiye'nin sırtından elde eder hâle dönüşmüştür.

Bu, bir ekonomik sömürü tablosudur. Bunu devam ettirmek mümkün değildir.

Üreticilerimiz gazetelere ilanlar vererek feryat ediyorlar, "bunu değiştirin" diye. Faiz politikasından şikâyet ediyorlar, kur politikasından şikâyet ediyorlar, ama aynı politika devam ediyor. Türkiye'de sanayi çarşılarının boynu büküktür, organize sanayi merkezlerinin boynu büküktür, esnafın boynu büküktür, köylünün, çiftçinin boynu büküktür.

Türkiye büyük bir cenderenin içine ekonomik dinamizmi hapsedilmiş bir konumdadır.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

- **"YÜKSEK REEL FAİZ- DÜŞÜK KUR- HIZLI İÇ BORÇLANMA"** politikasının kaçınılmaz yansıması olan faiz ödemeleri, AKP iktidarında büyük bir rekora imza atmıştır. 2002 Kasım ayından,2007 Ekim ayına dek geçen dönem içinde rantiyeye kesimine, faiz ödemesi olarak aktarılan kaynak **161,3 milyar dolar (227,4 milyar YTL)** olmuştur.
- Türkiye'de faizle para kazanılmakta, ülkenin zenginlikleri el değiştirmekte ve finans sektörünün etrafında ondan nemalanan bir kesim, Türkiye'de ekonomik refahını artırabilmektedir. Türkiye'nin dürüst, namuslu, çalışkan üretici insanları işsiz kalmakta, çocuklarının işsiz kaldığına tanık olmakta ve giderek yoksullaşmakta ve gelir dağılımı bakımından da çarpıklaşan bir tabloya tutsak olmaktadır. Öte yandan ülkede müthiş bir rant paylaşımı yürütülmektedir. Bu durum Türkiye'yi her bakımdan patlayıcı bir tablonun içine sokmuştur.
- Bu süreçte, faiz ödemeleri dolayısıyla bütçeye gelen yük, vergilerle, zamlarla halkımıza yüklenmiş; zaten yoksul olan kesimler daha da yoksullaşmış, diğer yandan varlıklı kesimler daha da beslenmiştir. AKP Hükümeti'nin uyguladığı bu çarpık politika da diğerleriyle birlikte, ülkemizde sosyal adaletin ve adil gelir dağılımının daha da bozulmasına yol açmaya devam etmektedir.
- Diğer taraftan, yapılan indirim karşın **halen yüzde 16,25 olan Merkez Bankası faiz oranı, dünyada en yüksek faiz olma özelliğini sürdürmektedir.**

AKP DÖNEMİ TOPLAM “İÇ BORÇ FAİZİ” ÖDEMELERİ:

Dönem	Ortalama KUR	FAİZ Ödemesi (Milyar YTL)	FAİZ Ödemesi (Milyar \$)
2002 (Kasım-Aralık)	1.594,0	8,1	5,1
2003 Yılı	1.495,3	52,6	35,2
2004 Yılı	1.422,5	50,1	35,2
2005 Yılı	1.342,0	39,3	29,3
2006 Yılı	1.410,0	38,7	27,4
2007 Ocak-Ekim	1.325,3	38,6	29,1
TOPLAM FAİZ ÖDEMESİ (Kasım 02- Ağustos 07)		227,4	161,3

4.4.- ÜLKEMİZDEKİ SICAK PARA 108 MİLYAR DOLARA DAYANDI

Hiçbir önlem alınmaksızın ülkeye girişi özendirilen, cari açığın finansmanında ana rol oynayarak, ekonomide kırılganlık riskini her geçen gün artıran, düşük kur ve yüksek reel faizle beslenen sıcak para Ekim ayı sonu itibariyle **107,6 milyar dolarlık düzeyi ile yeni bir rekor kırmıştır.**

Yabancı yatırımcıların Türkiye'deki toplam portföy yatırımlarından oluşan sıcak para hacmi, 2002 yılı sonunda **8,9 milyar dolar** iken, geçen bu süre içinde 98,7 milyar dolar, son 10 ayda ise 42,2 milyar dolar tırmanmıştır. Ekonomide büyümenin ve istihdam yaratmanın temel dayanağını oluşturan yeni sabit sermaye yatırımlarına hiçbir katkısı olmayan, ülkeden her an ani çıkışı söz konusu olabilecek “**spekülatif sıcak paraya**” bağımlılık kontrol altına alınmadığı sürece, makroekonomik dengeler üzerinde yarattığı risk de devam edecektir.

Türkiye'deki Yabancı Kaynaklı Sıcak Para Stoku:

(milyon dolar)	2002 Aralık (I)	2006 Aralık	2007 Ekim (II)	Artış Oranı (II/I)
Hisse Senetleri	3.450	35.1	68.9	1868,6 %
Kamu Menkul Kıymetl.	3.579	26.2	33.9	841,7 %
Mevduatlar	1.843	4.2	4.8	166,7 %
TOPLAM	8.872	65.4	107.6	1109,0 %

4.5.- DIŞ TİCARET AÇIĞI 10 AYDA 45,3 MİLYAR DOLARA TIRMANDI...

Türkiye'nin büyük açığı var. O açık neye yol açıyor? Türkiye'nin büyük ithalat yapmasına. Ne ithalatı yapıyoruz? Her türlü ithalatı yapıyoruz, ara malı ithalatını da yapıyoruz. Onları ithal edince ne oluyor? İçerideki sanayici onları üretemez hâle geliyor, sanayicinin boynu bükülüyor. Sanayici üretemez hâle gelince istihdam azalmaya başlıyor, işsizlik ortaya çıkıyor. Bu bir çark. Bu çarkı döndüren tek unsur, olağanüstü bir sıcak paranın Türkiye'ye girmiş olmasıdır, büyük borçlanmanın yapılabildiği olmasıdır, elde avuçta ne varsa varlıkların satılabildiği olmasıdır.

Deniz **BAYKAL**

- AKP iktidarının, **sıcak paraya tutsak** olmuş “**düşük kur-yüksek reel faiz**” politikaları sonucu, ekonomimizde sürdürülmekte olan “**Rant Ekonomisi**” ile, tam anlamıyla bir **ithalat ve dış açık patlaması** yaşanmakta, **ihracatın ithalata bağıllığı** tehlikeli seviyelerde bulunmaktadır.
- İthalatın kabaca 2/3'ü ara malı ithalatı olduğundan ülke içindeki üretim faaliyetleri büyük ölçüde ithalata bağımlı hale gelmiştir. Bu durum ara malı üreten yurtiçi üreticiyi önemli ölçüde zora sokmaktadır. Orta ve uzun dönemde ithalatla ihracat arasındaki makas kapanmak bir yana sürekli açılmaktadır.
- Bu çarpıklığın sonucu, Dış Ticaret Açığı her geçen yıl giderek sürdürülemez ölçekte artmaktadır. 2007 yılı sonunda **62 milyar dolar** düzeyinde açık tahmin edilirken, 2008 yılı Programına göre ise, önümüzdeki yıl **65 milyar dolarlık** dış ticaret açığı öngörülmektedir.
- Diğer yandan, cari işlemler açığının ana kaynağını oluşturan, 2006 yılını Gayri Safi Milli Hasılanın (GSMH) yüzde 13,5'i gibi yüksek bir düzeyde kapatan dış ticaret dengesi, 2007 yılının on aylık döneminde **45,3 milyar dolar açık vermiştir**.

(Milyon Dolar)	Ocak-Eylül 2006	Ocak-Eylül 2007	Değişim
İthalat	102.432	121.506	% 18,6
İhracat	61.401	76.201	% 24,1
Dış Ticaret Dengesi	- 41.032	- 45.305	% 10,4
Karşılama Oranı	% 59,9	% 62,7	

- **2007 Ocak-Eylül döneminde;**
  - ✓ **Toplam ihracat**, geçen yılın aynı döneminde göre yüzde 24,1 oranında artarak **76,2 milyar dolara**,
  - ✓ **Toplam ithalat**, geçen yılın aynı döneminde göre yüzde 18,6 oranında artarak **121,5 milyar dolara**,
  - ✓ **Dış ticaret açığı** geçen yılın aynı döneminde göre yüzde 10,4 artarak **45,3 milyar dolara** tırmanmıştır.
- ✓ **2002 yılında yüzde 69,9 seviyelerinde olan İhracatın ithalatı karşılama oranı** ise, bu yılın ilk on aylık döneminde, **yüzde 62,7** olarak gerçekleşmiştir.
- Böylece, 2007 Eylül ayı sonu itibarıyla, son bir yıllık dış ticaret açığı da **58 milyar 315 milyon dolara** tırmanmış bulunmaktadır.

4.6.- TÜRKİYE, CARİ AÇIKTA DÜNYADA 7., GELİŞEN ÜLKELERDE İSE 1.SIRADA

AKP iktidarı ile ekonomide kendisini gösteren çok ciddi açık tabloları artık saklanamaz, inkâr edilemez bir noktaya gelmiştir. Dış ticaret açığı ve onunla beslenen cari açık, ödemeler dengesi açığı Türkiye'nin önemli bir zafiyet konusu olarak kendisini göstermektedir. Bunun zaman içinde kendiliğinden ortadan kalkacağını düşünmek artık gerçekçi olmaktan çıkmıştır. Türkiye, bu cari açığın baskısı altında bir ekonomi politikası götürmek durumundadır.

Bu iktidar işbaşına geldiğinden bu yana verilen dış ticaret açığı 197 milyar dolardır, yani 200 milyar dolarlık bir dış ticaret açığı verilmiştir. Bu iktidar döneminde verilen toplam cari açık miktarı 113 milyar dolar olmuştur ve cari açık da her yıl artma eğilimi içindedir. Dış ticaret açığının bu düzeyde yüksek olması ve diğer gelirlerimizle, turizm, navlunlar, müteahhitlik hizmetleri, işçi dövizleri vesaire ile bunun 113 milyar doların altına indirilememiş olması bu dönemde ve bunun giderek artma eğilimi içinde olması, Türk ekonomisini sürekli kanayan, dışarıdan acil kana ihtiyacı olan, ancak o kan gelirse ayakta kalacak bir ekonomi hâline dönüştürmüştür.

Deniz **BAYKAL**

- AKP İktidarının son beş yıldır uyguladığı, rekor düzeylere varan sıcak para girişi, düşük kur ve ithalata dayanan yüksek cari açık vererek büyüme politikası sürdürülemez noktaya taşınmaktadır.
- Yıl sonunda **36,4 milyar dolara** tırmanması beklenen, ekonomimizin yumuşak karnını, en riskli alanını oluşturan cari açığın, 2008 yılında ise **yüzde 7,9** oranında artarak **39,2 milyar dolara** yükselmesi öngörülmektedir. **2007 yılı cari açık rakamı ile** Türkiye, IMF, OECD ve DPT verilerinden yapılan belirlemelere göre, **gelişmekte olan ülkeler arasında birinci sırada, dünyada ise yedinci sırada bulunmaktadır.**
- Bu çerçevede 2007 yılında yüzde 7,4 olması beklenen cari açığın GSMH'ye (Gayri Safi Milli Hasıla) oranının, önümüzdeki yıl yüzde 7,5'e çıkması tahmin edilmektedir.
- Türkiye'nin dış ticaret açığı ile görünmeyen kalemler - müteahhitlik, müşavirlik, taşımacılık, sigorta, turizm gibi hizmetlerle, işçi dövizleri, kredi faiz ödemeleri, diğer cari finansal işlemler gibi - ile ilgili olarak ülkemize yapılan tüm döviz giriş ve çıkışların farkının toplamını ifade eden **cari açık**;
  - ✓ 2002 yılında **1,5 milyar dolar** iken,
  - ✓ 2006 yılında **32,8 milyar dolar**,
  - ✓ 2007 yılı Ocak - Eylül döneminde ise **26 milyar 54 milyon dolar**,
  - ✓ Eylül sonu itibarıyla son bir yılda ise **34,4 milyar dolar**, olarak gerçekleşmiştir.

YILLAR İTİBARIYLA CARİ İŞLEMLER AÇIĞI:

Dönem	CARİ AÇIK (Milyar Dolar)	GSMH (Milyar Dolar)	Cari Açık/ GSMH (Gerçekleşme)
2002	- 1,524	180,9	% -0,8
2005	-23,091	360,9	% -6,4
2006	- 32,775	399,7	% 8,2
2006 Ocak-Eylül Sonu	- 24,522		
2007 Ocak-Eylül Sonu	-26,054		
2007 Eylül sonu (1 yıllık)	-34,398		

- Son olarak, Financial Times gazetesi de yayınladığı Türkiye Raporu'nda, ülkemizdeki rekor düzeydeki cari açığın, Türkiye ekonomisinin küresel şoklara karşı kırılganlığını artırdığını ve giderek artan cari işlemler açığının ekonominin "Aşıl Topuğu" haline geldiğini belirterek, bu riske dikkat çekmiştir.

4.7.- YABANCILARIN BANKACILIK SEKTÖRÜ İÇİNDEKİ PAYI HIZLA ARTMAKTADIR.

- Ulusal Bankacılık Sistemimizin Güçlenmesi, Ulusal Bağımsızlığımızın En Önemli Dayanaklarından Birini Oluşturmaktadır. Türkiye gibi, uluslararası sıcak sermayenin yoğun baskı ve etkisi altında kalan gelişmekte olan ülkelerin, bankacılık sistemlerini "iç ve dış sermayenin kontrolüne" terk etmemeleri gerekmektedir.
- Bankacılık sisteminde yerli özel sektör veya yabancı sermaye olmalıdır. Uluslararası piyasalarda derinlik kazanmak ve finans piyasalarında rekabet gücünü artırmak açısından bu yararlıdır. Ancak, **yabancı sermayenin ulusal bankacılık sistemimiz içindeki "doğrudan ve menkul değerler üzerinden dolaylı toplam payı" yüzde 30'u aşmamalıdır.** Her koşulda ulusal bankacılığımızı korumak ve güçlendirmek zorundayız. Ulusal bankacılık sistemimizin güçlenmesi, ulusal bağımsızlığımızın en önemli dayanaklarından birini oluşturur.
- Bankalardaki yabancı paylarındaki artış aşağıdaki tabloda da görülmektedir. Buna göre, Haziran 2007 itibariyle, yabancıların bankacılık sektöründeki oransal pay ve borsa payları olmak üzere toplam payları, **yüzde 39,4'e** tırmanmıştır.

BANKACILIK SEKTÖRÜ YABANCI PAYI

	Eylül 2006	Aralık 2006	Mart 2007	Haziran 2007
Oransal Pay	20,2	22,4	22,1	22,5
Borsa Payı	15,2	13,6	16,9	16,9
TOPLAM	35,4	36,0	39,0	39,4

- Bu oran, AB'de yüzde **20**, Almanya'da yüzde **5**, İtalya'da yüzde **8**, İspanya'da yüzde **10**, Hollanda'da yüzde **11** ve Fransa'da yüzde **19**'dur. Görülmektedir ki, bankacılık sektörünün daha gelişmiş ve büyük olduğu ülkelerde yabancı payları düşükken, IMF programlarının uygulanmakta olduğu ve nispeten sektörün daha küçük olduğu ülkelerde yabancı payları daha yükselmektedir.
- Bununla birlikte, Oyakbank'ın **2 milyar dolarlık** (Hollandalı ING) ve Türkiye Finans'ın **1,1 milyar dolarlık** (Suudi National Commercial Bank) satış sürecinin sona ermesiyle toplam yabancı satışı **16,7 milyar dolara** ulaşacaktır.

4.8.- TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ GİDEREK DÜŞÜYOR...

- Türkiye İstatistik Kurumu ve Merkez Bankası işbirliği ile yürütülen Aylık Tüketici Eğilim Anketi, tüketicilerin harcama davranış ve beklentilerini değerlendirmektedir. Endeksin 100'den büyük olması tüketici güveninde iyimser durum, 100'den küçük olması tüketici güveninde kötümser durum olduğunu göstermektedir.
- Ağustos ayından beri son üç ayda sürekli gerilemekte olan **Tüketici Güven Endeksi** Ekim ayında **yüzde 96,2** olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılı Ekim ayında,
  - ✓ **Mevcut döneme ilişkin satın alma endeksi** yüzde **87,2**'ye,
  - ✓ **Gelecek döneme ilişkin satın alma endeksi** yüzde **90,0**'a,
  - ✓ **Mevcut döneme ilişkin genel ekonomik durum endeksi** yüzde 91,8'e,
  - ✓ **Gelecek döneme ilişkin genel ekonomik durum endeksi** yüzde 92,8'e, gerilemiştir.
- **Bu durum, halkın AKP Hükümeti'nin ekonomi yönetimine güveninin giderek azaldığını açıkça göstermektedir.**

4.9.- AKP İKTİDARINDA GAP PROJESİ SÜREKLİ İHMAL EDİLMİŞTİR

İstanbul'da kurulması söz konusu olan kulelere büyük rant sağlayacak Orta Doğu'daki şeyhlere yönelik hazırlıkları tamamlanmış olan birkaç milyar dolarlık imar rantını paylaşacak olan projelere değil de, GAP projesine hükümet yönelirse bunun Türkiye'ye çok büyük yararı olacaktır. O iş için düşünülen kaynakların bir kısmı buraya verilse, birkaç yıl içinde, üç dört yıllık bir süre içinde bu politika takip edilse, şu geride bıraktığınız beş yıllık AKP iktidarında yılda birkaç milyar dolar oraya verilmiş olsaydı, bir 15 – 20 milyar dolarlık kısmı tamamlanmış olurdu ve bunun yaratacağı olağanüstü bir büyük zenginliğin ve huzurun, kardeşliğin, barışın, refahın o bölgede gündeme getirilememiş olduğunu büyük üzüntüyle görüyoruz.

Faiz oyunları, kredi atraksiyonları ve sıcak para girişleriyle Türk ekonomisini oyalamak mümkün değildir. Bu oyalamanın günün birinde çok ağır bir bedeli ortaya çıkar. Bir an önce Türkiye kendi kaynaklarına yönelmelidir, kendi ekonomisini ayağa kaldırmaya, Güneydoğu Anadolu'yu sulamaya, Türkiye'nin madenlerini işlemeye, sanayisini ileri noktaya götürmeye yönelik, dış ticaret açığını azaltmaya yönelik doğru ekonomi politikalarının içine bir an önce Türkiye sokulmalıdır.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**

4.9.1.- GAP PROJESİ SÜRÜNCEMEDE BIRAKILMIŞTIR:

- Türkiye'nin Ulusal bir kalkınma politikasına ihtiyacı var, ama onun da yanında bir de bölgesel kalkınma politikasına ihtiyacı var. Bölgesel kalkınma konusunda Türkiye, geride bıraktığımız dönemde çok ciddi projeler hazırladı, birbiri ardından pek çok proje geliştirildi. Bu projelerin bir kısmı Karadeniz Bölgemizle, bir kısmı Doğu Anadolu ile ve bir tanesi de Güneydoğu Anadolu Bölgemizle ilgili GAP projesidir: **GAP projesi, hem Türkiye bakımından hem bölgenin barışı ve huzuru bakımından olağanüstü önemli bir projedir ancak, AKP İktidarının işbaşına geldiği günden bu yana en çok ihmal edilen proje GAP projesi olmuştur.**

4.9.2.- AKP'NİN, GAP'I GELİŞTİRMEK BİR YANA GAP İDARESİNİ KALDIRMA GİRİŞİMİ ENGELLENMİŞTİR:

- AKP İktidarı tarafından, GAP projesine yönelik hiçbir ciddi kaynak tahsisi yapılmamıştır, hiçbir ciddi uygulama gerçekleştirilmemiştir. Geçen yıl, GAP İdaresini kaldırmaya yönelik girişimleri ise Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerinin ve bölge AKP milletvekillerinin işbirliğiyle ancak önlenebilmiştir. Bu sadece sembolik bir olay değildir, onun altında GAP projesiyle ilgili yatırımlara yönelik kaynak tahsisi anlayışı da yatmaktadır. Hiçbir şekilde desteklenmemiştir, kendi hâline bırakılmıştır.

4.9.3.- AKP'NİN ÇARPIK YATIRIM POLİTİKASININ VE TARIM SEKTÖRÜNÜ DIŞLAYAN ANLAYIŞININ BEDELİ BÜYÜKTÜR:

- GAP projesi 32 milyar dolarlık bir büyük proje ve 1 milyon 700 bin hektar alanın sulanmasına imkân verecek olan bir projedir. 1 milyon 700 hektarın Güneydoğu Anadolu'da sulanması muazzam bir olaydır ve bunun ancak çok küçük bir kısmı, göstermelik bir kısmı, 200 hektar kadarlık bir kısmı gerçekleştirilebilmiştir, 1,5 milyon hektarlık Güneydoğu Anadolu'da barajları yapılmış, ana kanalları ortaya konmuş, sulamaya hazır küçük bazı kaynak tahsisleriyle sonuçlandırılacak bir tablo vardır, ama buraya girilmemiştir. Buraya girilmemesinin altında bu iktidarın hem yatırım politikası tercihleri yatıyor hem de tarıma yönelik anlayışı yatıyor. **Tarımı desteklemeyi, tarımı hızlandırmayı, tarımda üretimi artırmayı sakıncalı sayan bir anlayışın sonucunda, maalesef bugünkü tablo ortaya çıkmıştır. Bunun bedeli sadece Türkiye'nin büyük yatırım yaptığı ve olağanüstü önemli bir ek kazanç sağlayabileceği bir potansiyelden mahrum olması değildir. Bunun bedeli, bölgenin huzuru, barışı ve kardeşliği de, işsizliğin yangınlaşması da çok temel bir konu olarak bunun sonucunda ortaya çıkmıştır.**

- Bölgede GAP projesine sahip çıkılması hâlinde, milyonlarca insana iş verme olanağı doğardı, milyonlarca insana istihdam sağlayacak bir potansiyel GAP projesinin sulama yatırımları sonucunda ortaya çıkardı. Bu, bir kenara bırakılmıştır. Çok vahim bir yanlıştır, çok kötü bir tercihtir ve bunun bedelini bölgede bir türlü huzuru sağlayamamış olan insanlarımız ödemek durumunda kalmaktadır.
- Terör sorununun altında da yatan ana konulardan birisi budur. Hükümet derhal GAP projesine yönelik anlayışını değiştirmelidir. GAP projesi ciddiye alınmalı, boş söz konusu olmaktan çıkarılmalıdır.

4.10.- CHP İKTİDARINDA HEDEFLERİMİZ

(PUSULA 2007' DEN BAZI ALINTILAR)

“HEM **ÜRETİM**, HEM **İSTİHDAM**, HEM **ADİL BÖLÜŞÜM**”,
DAHA ÇOK **YATIRIM**, DAHA ÇOK **YENİLİK**, DAHA ÇOK **ÜRETİM**, DAHA ÇOK
İSTİHDAM, DAHA ÇOK **İHRACAT**
HEPSİ BERABER...

4.10.1.- “MALİ DİSİPLİNE, ENFLASYONLA MÜCADELEYE” EVET “EKONOMİDE TESLİMİYETÇİ İLİŞKİLERE” HAYIR

- *IMF ile ilişkilerimizde ulusal çıkarlarımızı ve ekonomimizin ihtiyaçlarını ve ön planda tutacağız...*
- *“Yüksek Reel Faiz - Düşük Döviz Kuru” ile sürdürülen saadet zincirini kıracağız...*
- *“Uluslararası Sıcak Paraya” bağımlılığı sona erdireceğiz...*
- *Tercihli firmaların kayrılması hedefine göre kurgulanmış olan VERGİ ve KREDİ DÜZENİNİ yeniden adil, eşitlikçi ve çağdaş bir anlayışta kuracağız...*

4.10.2.- İSTİKRAR İÇİNDE HIZLI BÜYÜME İÇİN PARA POLİTİKASI

- “**Yüksek Reel Faiz – Düşük Kur – Borçlanma**” kışkacını piyasalara güven veren politikalarla aşacağız...
- **Yüksek reel faiz** politikasına son vereceğiz... **Faiz düzeyi**, sabit sermaye yatırımları ile üretim temelinde sağlıklı büyümenin önünde engel oluşturmayacak, ülkemizin dış denge riskini arttırmayacak...
- **MERKEZ BANKASI**; görevini özerk bir yapı içinde özen ve kararlılıkla yerine getirirken;
  - ✓ **Enflasyonun** yüzde **5**'in üzerine çıkmamasını,
  - ✓ **Piyasalardaki Reel Faiz** düzeyinin **sabit sermaye yatırımları** için caydırıcı olmamasını,
  - ✓ Piyasalarda oluşacak olan döviz kurunun **ihracat, turizm** ve diğer döviz getirici faaliyetler açılarından sürekli bir rahatsızlığın kaynağını oluşturmamasını,
  - ✓ Üretime dayalı ortalama **yüzde 7** düzeyinde hızlı büyüme hedefimizin, **yurt içi yatırım ve dış finansman** ihtiyacının gerçeklerinin gözetilmesini,
  - ✓ Yurt dışında varlığını sürdüren ve reel faiz getirisinin cazibesine göre hızla hareket eden likidite bolluğunu, **dikkate alan bir anlayışla hareket etmesini öngöreceğiz...**
- Ekonomimizin “**spekülatif, yabancı sıcak paraya**” olan bağımlılığını aşacağız... Sıcak paranın ülkemizde kalış süresini uzatmaya özendirilen önlemlerle ülkemize giriş yapan “**sermayeyi**”, ekonomimiz için **daha kalıcı ve verimli** hale dönüştüreceğiz...
- **Doğrudan Yabancı Sermayeyi** Türkiye’de üretime, istihdama, ihracata ve teknolojiye katkı verecek bir unsur olarak görüyoruz. Bu nedenle yeni tesis ve işletme kuracak, yeni üretim kapasitesi yaratacak **Doğrudan Yabancı Sermayeyi** bölge, sektör bazında ve çok önemli büyük projeler bazında özendireceğiz...
- **Yeni bir turizm hamlesi başlatacağız. İhracatı** ve **turizm** sektörünü, **yurt dışı müteahhitlik** ve **müşavirlik hizmetlerini** destekleyeceğiz... Döviz gelirlerimizi arttıracacağız... İhracatın ithalata olan yüksek bağımlılığını asgari düzeye indireceğiz...

4.10.3.- ÜRETİM EKONOMİSİ İÇİN GÜÇLÜ MALİ PİYASALAR:

- Gerçekçi, dengeli ve yeterli büyüklükteki **devlet bütçesini**, ekonomik istikrarın gücü olarak değerlendireceğiz... **Bütçe disiplinine bağlı kalacağız...**
- **Merkez Bankası'nın bağımsızlığını** koruyacağız... **Ulusal Bankacılık sisteminin** sağlıklı gelişmesini, ulusal bankacılıkta (doğrudan ve dolaylı) toplam yabancı payının bugünkü **yüzde 35'i aşmamasını hedef alacağız.**
- **T.C. Ziraat Bankasının**, tarım ve hayvancılık sektöründe çiftçi ile tarım kooperatif ve birliklerine destek ve finansman sağlayan **bir kamu ulusal ihtisas bankası** olarak, **etkin ve özerk bir yapıda** görevini sürdürmesini sağlayacağız. **4603 sayılı yasayı uygulamadan kaldıracağız, T.C. Ziraat Bankasının özelleştirilmesine ilişkin çalışmaları durduracağız...**
- **Halk Bankası'nı**, **esnafın ve KOBİ'lerin** faaliyetlerini destekleyen, kredi ve finansman olanakları yaratarak onların sağlıklı büyümelerine ve teknolojik yapılanmalarına katkı sağlayan bir yapıya kavuşturacağız.
- **Halk Bankası'nın**, **yönetiminde kamu kontrolü korunmak kaydıyla**, **esnaf ve KOBİ'lere** yönelik güçlü **bir ulusal ihtisas bankası** olarak **etkin ve özerk bir yapıda** görevini sürdürmesini sağlayacağız. **4603 sayılı yasayı uygulamadan kaldıracağız; Halk Bankasının özelleştirilerek, yabancılaştırılmasına ilişkin çalışmaları durduracağız...**
- **TMSF'yi, BDDK'yı, SPK'yı tek çatı kurum (Mali Piyasalar Kurumu) altında birleştireceğiz...**
- **IMKB'nin** güçlenmesini, mevzuat ve piyasa kuralları içinde ekonomide daha aktif aktör hale gelmesini destekleyeceğiz. Manipülatif işlemlerin etkin olarak tespit ve denetimi için önleyici düzenlemeler yapacağız.
- **Sermaye'nin tabana yayılması** ile üretim gücünün artmasını sağlayacağız. Bu amaçla **halka açılmaları teşvik edeceğiz.** Küçük yatırımcının şirket yönetimlerinde yer alması için gerekli düzenlemeleri yapacağız.
- **Sermaye Piyasasına** olan güvenin artırılması için gerekli çalışmaları yapacağız. Belirli Holdinglerin İslam inancını sömürerek, izinsiz arz ve diğer hukuk ile etik dışı yöntemlerle, nitelikli dolandırıcılık olarak tanımlanan uygulamalar sonucu mağduriyeti ortaya çıkmış küçük yatırımcıların durumlarına çözüm getireceğiz.
- Keza, bankacılık sektöründe yaşanan kriz sonucu mağdur olmuş ancak bugüne değin sorunlarına makul çözüm getirilmemiş olan küçük yatırımcıların sorunlarına yönelik düzenlemeler yapacağız.

V.- SOSYAL GELİŞMELER

V.- SOSYAL GELİŞMELER

5.1.- AKP’NİN İŞSİZLİKLE MÜCADELE ÖNCELİĞİ YOK

Türkiye’de ekonomi işsizlik üretiyor, büyüme var deniliyor, büyüme işsizlik artırıyor. Yani daha yeni rakamlar açıklandı. Tabii o rakamlar hiçbir şekilde gerçeği yansıtmıyor, çok özel tariflerle, gülünç bazı varsayımlarla, işgücüne katılım oranı falan diyerek yapılan birtakım tertiplerle maskelenmek isteniyor, ama o maskelenmek istenen tarihlerde de artık gerçek saklanamaz hâle geliyor ve işsizlik oranının ne kadar yükselmekte olduğu açık bir biçimde ortaya çıkıyor.

Özellikle genç işsizliği en temel sorun olarak ortaya çıkıyor. Bugün Türkiye’de gençlerin, özellikle sanayi kesiminde iş bulmak isteyenlerin ancak dörtte 1’i istihdam edilir hâldedir ve olağanüstü bir işsizlik manzarası kendisini göstermiştir.

Türkiye, yatırım yapamıyor, üretim yapamıyor. Sanayi, ilk kez, sanayide istihdam geride bıraktığımız yılda Türkiye’de azalmıştır, resmen azalmıştır, artış hızı düşmesi değil, ilk kez sanayide Türkiye’de geçen yıl istihdam edilen insan sayısı 2006 yılına göre 50 bin kadar azalmıştır. Bu, ilk kez yaşanan bir olay...

Deniz BAYKAL

5.1.1.- GERÇEK İŞSİZLİK, YAZ ORTASINDA DAHİ YÜZDE 15,4

- AKP’nin beş yıllık iktidar döneminde, en başarısız olduğu konuların başında gelen işsizlik-istihdam yaratamama sorunu bugün de aynı düzeyde devam etmekte; iş bulamama sorunu halkımızı toplumsal bunalıma sürüklemektedir.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından açıklanan (ancak fiili durumu gerçekçi olarak yansıtmayan, çarpıtılmış) işsizlik rakamlarına bakıldığında, Ağustos 2007 döneminde Türkiye genelinde işsizlik oranı yüzde 9,2; işsiz sayısı 2 milyon 383 bin kişidir.
- İşgücü ve işsiz rakamlarına dahil edilmeyen, “**çalışmaya hazır olup iş aramayan**” ile “**mevsimlik çalışan**” nüfus da göz önüne alınarak hesaplama yapıldığında, işsizlikte gerçek durumun boyutları da ortaya çıkmaktadır.
- Buna göre, **Ağustos 2007 (Temmuz,Ağustos,Eylül 2007) döneminde,**
  - ✓ Toplam **İŞGÜCÜ 27 milyon 844 bin** kişi,
  - ✓ **İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI** yüzde **52,9**,

- ✓ Toplam **İŞSİZ SAYISI 4 milyon 296 bin** kişi,
- ✓ Gerçek **İŞSİZLİK ORANI** ise yüzde **15,4** düzeyinde bulunmaktadır.
- Buna ilaveten, işgücü katılım oranının bu kadar düşük olmasının gerçeği yansıtmadığı; bu nedenle, **GERÇEK İŞSİZLİK RAKAMININ**, “düzeltilmiş işsizlik rakamlarının dahi üstünde olduğundan” tereddüt yoktur.

TÜİK RAKAMLARINA” VE “DÜZELTİLMİŞ GERÇEK RAKAMLARA” GÖRE İŞSİZLİK DURUMU: (* Temmuz, Ağustos, Eylül Dönemi)

(Bin Kişi)	2002	Ağustos 2006	Ağustos 2007 (*)
Sivil Nüfus	68.393	72.724	73.643
(15+) yaşta Sivil Nüfus	48.041	51.770	52.644
İşgücü	23.818	25.622	25.931
İşgücüne katılma oranı	%49,6	% 49,5	% 49,3
İSTİHDAM	21.354	23.279	23.548
Resmi İşsiz Sayısı	2.464	2.343	2.383
Resmi İşsizlik Oranı	% 10,3	% 9,1	% 9,2
DÜZELTİLMİŞ VERİLER			
İşgücü	25.652	27.723	27.844
İşgücüne Katılma (%)	% 53,4	% 53,6	% 52,9
FİİLİ İŞSİZ SAYISI	4.298	4.444	4.296
Resmi İşsizler	2.464	2.343	2.383
Sayılmayan İşsizler	1.021	1.959	1.770
Mevsimlik İstihdam	813	142	143
FİİLİ İŞSİZLİK ORANI	16,8	16,0	15,4

5.1.2.- TÜRKİYE, UZUN SÜRELİ İŞSİZLİK ORANI ARTIŞINDA TÜM ÜLKELER İÇİNDE 5. SIRADA BULUNMAKTADIR

- OECD tarafından hazırlanan “2007 Yılı İstihdam Raporu”nda 28 üye ülke için uzun süreli işsizlik oranlarının seyrinin karşılaştırılmış olup; raporda yer alan verilere göre, uzun süreli toplam işsizlik oranı Türkiye’de 2003 yılında yüzde 24.4 iken 2006’da yüzde 35.8’e yükselmiştir. Diğer bir ifade ile uzun süreli işsizlik oranı üç yılda 11.4 puan artmıştır.
- Türkiye, bu artış hızıyla 28 ülke arasında 5. sırada yer alırken, aynı dönemde OECD genelindeki artış hızı ise sadece 1.3 puan oldu.
- Türkiye’de uzun süreli kadın işsizliği oranı ise aynı dönemde yüzde 30.9’dan yüzde 44.2’ye çıktı. Türkiye, 13.3 puanlık bu artış hızıyla 28 ülke arasında 3. sırada yer alıyor. Buna karşılık söz konusu artış OECD ülkeleri ortalaması olarak 0.2 puan gibi küçük bir düzeyde kalıyor. Buna karşın AB ülkeleri ise uzun süreli kadın işsizliğini ortalama 1.2 puan azaltmışlardır.

5.1.3.- “İŞSİZLİK SİGORTASI FONU’NUN” HAZİNEYİ FONLAYAN, ANCAK İŞSİZE YARAMAYAN YAPISI DEĞİŞMELİDİR

- **İşsizlik Sigortası Fonu’nun** toplam gelirleri 2007 Ekim sonu itibariyle 30,896 milyar YTL’dir. Fon gelirlerinden işsizlik sigortası, ücret garanti fonu düşülmesinin ardından Fon’un toplam varlığı **29 milyar 412 milyon YTL**’dir.
- Fon, bugüne kadar topladığı net 29.4 milyar YTL dolayındaki kaynağın tamamına yakınıyla, **iç borçlanma ihalelerinde Hazine’yi fonlarken, işsizlere yapılan ödemeler sembolik düzeyde kalmaya devam etmektedir.**
- Şimdiye kadar fon gelirlerinin sadece **yüzde 4,8’inin** görev kapsamındaki işler için kullanıldığı görülmektedir. İşsizlik sigortası giderleri 1 milyar 476 milyon YTL, ücret garanti fonu gideri de 8 milyon 369 bin YTL olmak üzere Fon’un **Ekim 2007** sonuna kadar, görev kapsamındaki işler için yaptığı harcama sadece **1,484 milyar YTL**’dir.
- Fon’un birikimi, aynı zamanda kamu borcunu kağıt üzerinde düşürme işlevi görmeye başlamıştır. Yeni getirilen tanımla kamu borç stokundan Fon varlığı düşüldüğü için "net" bazda borç stoku rakamları daha düşük görünmeye başlamıştır.
- İşsizlik Sigorta Fonunun amacına uygun yapıya dönüştürülmesi, fonda biriken kaynağın işsizlikle mücadelede etkin olarak kullanımı ivedilikle sağlanmalıdır.

5.2.- AÇLIK VE YOKSULLUK DAHA DA YAYGINLAŞIYOR

5.2.1.- AÇLIK SINIRI 700 YTL.’YE ÇIKTI

- Beş yıllık AKP iktidarında, ekonomi büyürken bundan sadece rantiyeci ve varlıklı kesimler, üretmeden paradan para kazananlar, yüksek reel faiz ve düşük kur politikaları ile beslenenler yararlandı. Buna karşın, **işçiler, çiftçiler, memur ve emekliler her geçen gün daha çok yoksullaştılar.**
- **Türk-İş Araştırma Merkezince yapılan araştırmaya göre;**
  - ✓ 4 kişilik bir ailenin dengeli ve sağlıklı beslenebilmesi için **aylık zorunlu gıda harcaması (Açlık Sınırı)** tutarı, Kasım ayında 697.16 YTL’ye çıkarken,

- ✓ Yoksulluk sınırı olarak nitelendirilen ve 4 kişilik ailenin aylık zorunlu gıda harcaması yanında ulaşım, kira, giyim, yakacak ve kültür gereksinimleri için gerekli olan tutar ise aynı dönemde 2.270 YTL olarak hesaplanmıştır.

5.2.2.- “AÇLIK VE YOKSULLUKLA MÜCADELE” TEMEL ÖNCELİĞİMİZDİR.

Öncelikli hedef: Sıfır Açlık...

- Anayasamız; sosyal devletin bir gereği olarak, her yurttaşın sosyal güvenlik şemsiyesi altında bulunmasını bir **HAK** olarak tanımlamıştır. Bu hakkı yerine getirme yükümlülüğünü de devlete vermiştir.
- Türkiye'nin bugün en temel sorunlarından birisi, “**YOKSULLUK**”tur.

YOKSULLUKLA MÜCADELEDE YASAL VE KURUMSAL DÜZENLEMELER

Bugün yoksulluğu önleme adına çok değişik kamu birimleri yardım yapmaktadırlar. Bu dağınık yapı, yardımlarda hem bürokrasi yaratmakta, hem de kaynak savurganlığına yol açmaktadır. **Bu nedenle bu yapının çağdaş bir anlayışla yeniden ele alınması gerekmektedir.**

Bunun için öncelikle bir “**Aile Sigortası Kurumu**”nun (**AS-KUR**) oluşturulması gerekmektedir.

Çeşitli kamu kuruluşlarının tümüyle eşgüdümsüz ve politik beklentilerle yaptıkları yardımlara son verilecek, bu konuda yetki tümüyle **Aile Sigortası Kurumuna** verilmelidir.

Bu aynı zamanda oldukça dağınık bir bürokratik yapı içinde sunulan yardımların, amaca uygun ve etkili bir şekilde yoksul ailelere sunulmasına da olanak sağlayacaktır.

Kurumsal yapının önemi, yoksullukla mücadelede, yoksulluğun politikacı tarafından sömürülmesine engel olmaktır. Kurumsallaşmanın bir diğer önemi de **yoksullukla savaşımın bir devlet politikasına dönüşmesini** sağlamaktır.

“Sıfır açlık” hedefi bağlamında, **3.000.000 aileye her ay 350 YTL ile asgari ücretin neti kadar bir aylık ödenmesi öngörülmelidir.**

Uygulama nasıl olacak?

- **AİLE SİGORTASI** uygulamasında öncelikle Türkiye genelinde sağlıklı bir “**YOKSULLUK ENVANTERİ**” çıkarılacaktır. Yoksulluk envanterinin hazırlanmasında ağırlıklı olarak **sosyal hizmet uzmanları** görev yapacak ve aileler doğrudan ziyaret edilecektir.
- Uygulamaya büyük kentlerden başlanacak, Türkiye geneline aşama aşama yaygınlaştırılacaktır. **En geç iki yıl içinde uygulama tüm yurdu kapsayacaktır.**
- **Aile, yardım almak için politikacıya değil, kendi bölgesindeki sosyal hizmet uzmanına başvuracaktır.**

- Ödeme, **öncelikle ailedeki kadının banka hesabına yatırılacaktır.** Bu uygulama ile kadının, evde daha güçlü konuma getirilmesi amaçlanmıştır.
- **“AİLE SİGORTASI”ndan yararlanan ailelerin okula giden çocuklarının eğitim harcamalarının tümü, yurt parası dahil, bu sigorta kolundan ayrıca karşılanacaktır.**
- Devlet işçi alırken önceliği, **“AİLE SİGORTASI”** kapsamında olan ailelere verecek, **bu ailelerin bireyleri öncelikle istihdam edilecektir.**
- Türkiye İş Kurumu ve illerdeki Organize Sanayi Bölgeleri ile işbirliği yapılarak, **meslek edindirme kurslarına öncelikle aile yardımları sigortası kapsamındaki ailelerin çocukları** alınacak, böylece özel sektörün de bu sosyal projeye katkısı sağlanacaktır.
- **Bu önlemlerin tamamı, devletin yakın ilgi ve içten sahiplenmişliği duygusuyla alınacaktır. Her yoksul kişi devlet için özel ihtimam gerektiren bir konumda olacaktır.**
- Bu uygulama ile yoksul yurttaşları ikinci sınıf konumuna getiren **“yeşil kart”** uygulamasına son verilecektir. Yoksulların sosyal güvenlikleri, diğer yurttaşlarla eşit konuma getirilecektir.
- **Yoksullukla dolaylı mücadelenin bir yolu olarak; en geç iki yıl içinde her düzeydeki eğitim kurumunun yurt sorunu çözülecektir. Böylece öğrencilerin tarikat ya da cemaatlerin kontrolüne girmesi engellenecektir.**
- Sakatlık oranı yüzde 80’in üzerinde olan özürülülerin, sosyal güvenlik primleri devlet tarafından karşılanacaktır
- **Tüm meslek okullarının yatılı bölümü olacaktır...**
- **“Her birey sosyal yardım alma hakkına sahiptir. Bu yardım kişinin toplumda, insan onuruna yaraşır bir şekilde yaşaması için verilir. Yardım kişinin yoksulluğunu teşhir etmeden, onun onurunu zedelemekten zorundadır. Hedef, sıfır açlıktır...”**
- **Yoksullukla mücadelede;**
  - ▶ **Bireyin ve ailenin onuru korunmalıdır.**
  - ▶ **İnsanın yoksulluğu teşhir edilmemelidir.**
  - ▶ **Yoksulun yoksulluğu, ona yapılacak yardımlar karşılığında oy avcılığına malzeme edilmemelidir.**

5.3.- AKP SOSYAL HAKLARI GASP EDİYOR...

5.3.1.- AKP'NİN YENİ YASA TASARISI İLE EMEKLİ AYLIKLARINDA UÇURUM DAHA DA ARTACAK

AKP'nin sosyal sigortalar ve genel sağlık sigortası yasa tasarısı ile birçok kesimin hakları gasp ediliyor...

AKP'nin iktidara geldiği günden itibaren, ekonomik ve sosyal hemen her alanda uyguladığı politikalar ile ülkede gelir dağılımı daha da bozulmuş, işsizlik ve yoksulluk artmış, sosyal adalet unutulmuş, fatura daima dar gelirli kesimlerin üzerinde kalmıştır. Bu düzenlemelere bir yenisi de 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na yapılacak değişikliklerle eklenmektedir.

- **Bu yasa ile, gazeteciler, cezaevi çalışanları, sanatçılar, uçuş personeli ve posta dağıtıcıları, SSK ile Bağ-Kur emeklileri başta olmak üzere pek çok kesimin kazanılmış haklarına darbe indirilmektedir.**
- **Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası**, daha önce TBMM'ye getirilmiş ancak CHP tarafından Anayasa Mahkemesi'ne taşınması ve bazı hükümlerinin iptal edilmesi nedeniyle geri çekilerek tekrar incelemeye alınmıştı.
- **Bu yeni dönemde AKP Hükümetinin TBMM'ye sunduğu, Anayasa Mahkemesi'nce memurlarla ilgili maddeleri iptal edildiği için yürürlük tarihi 1 Ocak 2008'e ertelenen 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası (SSGSSK) Kanunu'nda değişiklik yapılmasına ilişkin yasa tasarısı, işçilerle memurlar arasındaki emekli aylığı makasını daha da açacaktır. Buna göre;**
  - ✓ İşçi ve esnafın prim ödedikleri her yıla ilişkin emekli aylığı bağlama oranı yıllık yüzde 2.6'dan yüzde 2'ye çekilirken, işçi ve memur arasındaki emekli aylığı uçurumu daha da açılacaktır. Halen aynı süredeki ve aynı kazançtaki çalışmaya karşılık memur emeklileri yüzde 75, işçi ve esnaf emeklileri yüzde 65 emekli aylığı alabiliyor.
  - ✓ Yeni sistemde memurların aynı kalacak, işçi ve esnafın emekli aylığı ise yüzde 50'ye düşecek. Halen 25 yıllık sigortalılık süresi için SSK ve Bağ-Kur'da prime esas kazancın yüzde 65'i oranında; Emekli Sandığı'nda (ES) ise emeklilik keseneğine esas kazancın yüzde 75'i oranında emekli aylığı bağlanıyor.
  - ✓ Bu oranlar yıllık bazda SSK ve Bağ-Kur'da yüzde 2.6'ya, ES'de ise yüzde 3'e denk geliyor. 25 yılın üzerine çalışılan ilave her yıl için aylık bağlama oranlarında SSK ve Bağ-Kur'da yüzde 1.5, ES'de ise yüzde 1 artış yapılıyor.
  - ✓ 25 yılın üzerine çalışılan her yıl için halen yüzde 1.5 olan aylık bağlama oranı da bundan sonra yüzde 2 olarak uygulanacak. Yapılan bu değişiklik, halen bir işte çalışmakta olan işçi ve esnafın, yasanın yürürlüğe gireceği tarihten sonraki çalışma sürelerini de olumsuz etkileyecek. Mevcut memurlar ise halen olduğu gibi yüzde 3 aylık bağlama oranıyla çalışmaya devam edecekler.

- ✓ Yasa yürürlüğe girdikten sonra işe giren tüm işçi ve memurlar ile esnafın aylık bağlama oranı ise çalışma yaşamları boyunca yüzde 2 olarak uygulanacak. Mevcut sistemde, prime esas kazancı çalışma yaşamı boyunca bin YTL varsayılan bir işçi 25 yıllık çalışma sonunda 650 YTL'lik emekli aylığına hak kazanıyor. Aynı durumdaki bir memur ise 750 YTL emekli aylığı alıyor.
- ✓ Getirilen bu uygulamadan, halen çalışmakta olan işçi ve esnafın bundan sonraki çalışma süreleri de etkilenecek. Örneğin, 20 yıldır aylık ortalama bin YTL gelire çalışmakta olan bir işçi, 25 yılın sonunda mevcut sistemde emekli olsaydı 650 YTL emekli aylığı alabileceken, yeni sistemde 620 YTL aylık alabilecek.
- Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilen 5510 Sayılı Kanun, işçi, memur ve esnaf arasındaki emekli aylığı uçurumunu kapatmayı öngörüyordu. İptal kararıyla memurların sosyal güvenlikle ilgili mevcut tüm hakları koruma altına alındığı için onlara dokunulmadı. Ancak işçi ve esnafın aylık bağlama oranının düşürülmesiyle, işçi-esnaf emeklileriyle memur emekli aylıkları arasında halen yüzde 15 seviyesinde olan makas yüzde 50'ye ulaşacak.
- Diğer taraftan, 5510 Sayılı Kanun'un sosyal güvenlik alanında yapılacak değişikliklerin Sosyal Güvenlik Yüksek Danışma Kurulu'nda ele alınması öngörüldüğü halde, bunun yapılmadığı gibi Çalışma Bakanlığı'ndaki toplantıların işçilerle ayrı, memurlarla ayrı gerçekleştirilmesinin bir bölünme yarattığı da ortadadır.

5.3.2.- TASARININ AYNEN YASALAŞMASI HALİNDE SAĞLIK HİZMETİ ALMAK, HER AŞAMADA "PARALI" HALE GELECEK

- **Bu yasa, sağlık alanında öngördüğü düzenlemeler ile de halkımızı zora sokmakta; parası olmayanı sağlık hizmetinden neredeyse dışlamaktadır.**
  - ✓ Sözleşmeli özel sağlık kuruluşları, hastadan alınacak fark ücretleri için, **devletin ilan ettiği üç katını geçmemek şartıyla, ayrı ayrı tavan fiyat belirleyebilecek. Hastadan, devletin belirlediğinin üç katı fark ücreti istenebilecek.** Hasta ya da yakını, fark ücreti ödemeyi kabul ettiğine dair yazılı sözleşme imzalayacak.
  - ✓ Acil olarak başvurulmadığı takdirde, Sosyal Güvenlik Kurumu ile sözleşmesi bulunmayan sağlık kuruluşlarından alınan hizmetin bedeli karşılanmayacak. Kamu sağlık kuruluşlarında ise özel oda ve öğretim üyelerinin verdiği hizmetler için fark alınacak.
  - ✓ Özel sağlık kuruluşları, üç ayda bir fiyatlarına zam yapabilecek ve bunu uygulamadan 5 gün önce SGK'ye bildirecek.
  - ✓ Yeşil kartlılar, yasanın yürürlüğe girişinden sonra iki yıl boyunca Genel Sağlık Sigortası (GSS) kapsamında kabul edilecek. GSS'li sayılabilmek için tüm aylık gelirin, asgari ücretin üçte birinden az olması gerekecek. Halen Yeşil Kart'lı olup, yeni denetimden sonra bu hakkı yitirenler ise primlerini ödeyememesi halinde sağlık hizmeti alamayacak.

- ✓ Ayaktan tedaviler ve diş muayenesi için 2 YTL katılım payı alınacak. Bu fiyat her yıl artırıllacak. Protez, iyileştirme araç ve gereçleri ile ayaktan tedavilerde kullanılan ilacın yüzde 10 - 20'sini hasta ödeyecek. Yatan hastalar ise tedavi bedellerinin yüzde birini karşılayacak.
- ✓ Tüp bebekte birinci denemede ücretin yüzde 30'u, ikinci denemede yüzde 25'i hasta tarafından karşılanacak.

“REFORM” ADI ALTINDA YÜRÜRLÜĞE KONMAK İSTENEN YASANIN, “SOSYAL DEVLET” İLE BAĞDAŞMAYAN DİĞER BAZI OLUMSUZLUKLARI:

- **Evlenen malul çocuklara aylık yok:** Sigortalıların evlenen malul çocukları, 3. madde ile “Bakmakla yükümlü olunan kişi” ler arasından çıkarılıyor. Halen, evlenen malul çocuklar hastalık sigortasından yararlanabiliyor, aylık alıyor. Reformla, evlenen malul kızların yetim aylığı kesiliyor.
- **'Gurbetçiye' emeklilik yok:** Mevcut uygulamada, Sosyal Güvenlik Sözleşmesi akdedilmemiş ülkelerde Türk işverenler tarafından istihdam edilen Türk işçilerinin sosyal güvenlikleri için Topluluk Sigortası uygulanıyor ve yurtdışında çalışan gurbetçi işçiler emeklilik hakkına kavuşabiliyor. Şimdi bundan vazgeçiliyor; sadece kısa vadeli sigorta kolları ile genel sağlık sigortası hükümleri uygulanacak.
- **Bebeğe buzağınıninkinden az süt parası:** Doğumdan sonraki altı ay süresince her ay, doğum tarihinde geçerli olan asgari ücretin onda biri (Halen 58,50.-YTL) tutarında emzirme ödeneği verileceği öngörülüyor. Bu 5510'un ilk halinde, 6 ay boyunca her ay için asgari ücretin üçte biri idi. Tarım Bakanlığı bile doğum yapan ineğin sahibine 80 ile 140 YTL arasında yardım yapıyor.
- **İş göremezlik ödeneğinde kayıp:** İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, günlük kazancının üçte ikisinden beşte üçüne iniyor. Sigortalının yüzde 10 kaybı olacak.
- **Bazı kesimlere yıpranma payı zammı kaldırılıyor:** Gazeteciler, havayolları uçuş personeli, lokomotif makinistleri, infaz koruma memurları, posta dağıtıcıları, TRT'de haber hizmetinde çalışanlar, Devlet Tiyatrosu sanatkârları, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın şef ve üyelerinin yararlandığı “yıpranma payı” kaldırılıyor. Bunlar şimdikinden daha geç emekli olacaklar.
- **Bağ-Kur'lu emeklilerin destek primi artırılıyor:** Belirlenecek aylık prime esas kazanç alt sınırının; 55 yaş ve altında olan sigortalılar için yüzde 16'sı, 56 yaş ve üzerinde olanlar için yüzde 14'ü oranında destek primi kesintisi öngörülüyor.

5.4.- EMEK HAKLARI ÇİĞNENİYOR...

5.4.1.- AKP'DEN BELEDİYE İŞÇİLERİNE SENDİKA BASKISI

İktidara gelişiyle birlikte kadrolaşma, akraba, yandaş kayırmacılığının sınırlarını zorlayan, toplumun her alanındaki kendi görüşlerine yakın olmayan kesimlere baskı uygulayan AKP, şimdi de yerel yönetimlere gözünü dikmiş; belediye işçilerini kısıkağı altına almaya çalışmaktadır.

- İstanbul'daki birçok belediye işçisini, kendisine yakın olan Hak-İş'e geçmeye zorlayan AKP'nin bu uygulaması büyük tepki toplamaktadır. AKP'nin bu girişimi karşısında, DİSK ve Türk-İş yöneticileri ise, bu baskılarla sonuna dek mücadele edeceklerini ifade etmektedirler.
- DİSK Genel Sekreteri Musa Çam, belediye işçilerine yönelik sendikal baskının AKP'nin 2004 yılı yerel seçimlerinde belediyeleri ele geçirmesiyle başladığını, işçilerin sendika ve işleri arasında seçim yapmayla zorlandığını belirterek, tepkilerini "AKP'li belediyeler 'Ya iş ya Hak-İş' diyor. Bu planlı bir işçi kıyımı. Türkiye'de sendikal örgütlenmeyi bitirmeye yönelik AKP tarafından hazırlanmış, siyasal bir operasyon" şeklinde ifade etmiştir.
- AKP'nin 2004'te yerel seçimleri kazanmasıyla başlayan ve 2007 genel seçimleri sonrası artarak devam eden baskı sürecinde, binlerce işçi kendi sendikalarından istifa ettirilmiş, istifa etmeyenler ise işten atılmış; belediyelerde büyük kıyımlar yapılmıştır.
- AKP'nin elinde olan toplam 50 il, ilçe ve belde belediyesinde bu baskı yaşanmakta olup, yaklaşık 10 bin işçi zorla DİSK'ten istifa ettirilerek Hak-İş'e bağlı Hizmet-İş Sendikası'na geçirilmiştir. Bunun en son örneği Bağcılar ve Bahçelievler Belediyesi'dir.

5.4.2.- TELEKOM GREVİNDE YÜRÜTÜLEN SENDİKASIZLAŞTIRMA POLİTİKASINA HÜKÜMET GÖZ YUMMUŞTUR...

- Toplu sözleşme sürecinin uyuşmazlıkla sonuçlanması üzerine yasal olarak greve giden, 1,5 ay sürdüren grevi sürdüren Haber İş Sendikası ile TELEKOM yetkilileri arasında yaklaşık 26 bin işçiyi ilgilendiren, ihtilafın temelinde sendikal hakları kullanan işçi yöneticilerinin sürgüne tabi tutulması, haklarının elinden alınması ve sendikasızlaştırma politikasının bu grev vesilesiyle uygulanması söz konusudur.
- Hukuk devletinde böyle bir haksızlığa ve adaletsizliğe ilgisiz kalmamalıdır. Sorumluları ise yasaları çiğneyen işveren, iktidar, özellikle sorumlu bakanlardır. Bu haksız ve kasıtlı sürdürülen ve geçtiğimiz hafta taraflar arasında anlaşma sağlanarak bitirilen TELEKOM grevi, Telekom yönetimi tarafından istismar edilmiş, anti-demokratik uygulamalarla tüm sendika ve işçilerin

sabrını zorlamıştır. Özelleştirme sonucu büyük sıkıntılar çeken TELEKOM çalışanları, yasal ve demokratik hakları olan grevde de baskı altına alınmışlardır.

AKP İKTİDARI, YASA DIŞI BASKILARA GÖZ YUMMUŞ, HATTA TEŞVİK ETMİŞTİR.

- 2822 Sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu'nun 43. maddesi **'işveren kanunu bir grevin veya lokavtın süresi içinde, 42. madde hükümleri gereğince hizmet aletlerinden doğan hak ve borçları askıda kalmış işçilerin yerine, hiçbir surette daimi veya geçici olarak başka işçi alamaz veya çalıştıramaz'** şeklinde olmasına rağmen, grevdeki sendika tarafından işçilerin yerine birçok yerde taşeron elemanlarının arızalara müdahale ettiği tespit edilmiş ve Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunulmuştur. **Ancak, özgür biçimde toplu sözleşme ve grev hakkını korumakla yükümlü olan bakanlık bu ihlaller konusunda somut hiçbir girişimde bulunmamıştır.**
- Diğer taraftan yaşanan 1,5 aylık süreçte, grevde bulunan işçilere ve sendika yöneticilerine yönelik polis baskısı ve gözaltı uygulamalarına, grevdeki işçilerin yerine taşeron işçilerinin polis nezaretinde arızalara müdahale ettirildiğine ve bu ihlalleri engellemek isteyen grevdeki işçilerin ise polisin sert müdahalelerine maruz kaldığına kamuoyu şahit olmuştur. **AKP İktidarın bu yaklaşımının demokratik hukuk devletiyle bağdaşır hiçbir yönü yoktur.**
- Bu durum karşısında Telekom işçileri, grevin başladığı günden sona erdiği güne kadar valilikleri ve polisi yanına alarak Telekom yönetiminin grev kırıcı uygulamalarını, gözaltıları ve işten atılmaları protesto etmek için, Telekom İstanbul İl Müdürü Mehmet Beytur, İstanbul Valisi Muammer Güler ve Telekom Avcılar Müdürü Müjdat Demirkesen hakkında suç duyurusunda bulunmuşlardır.

SONUNDA UZLAŞMA OLDU... ANCAK NE DİYE BUKADAR UZADI, HÜKÜMET BU İŞİN NERESİNDE İDİ?

- 15 milyondan fazla üyesi bulunan Uluslararası Sendikalar Ağının (Global Union), Türk Telekomdaki grevin başladığı gün, Başbakan Erdoğan, Çalışma Bakanı Çelik ve Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'a mektup göndermiştir. CHP Uşak Milletvekili Osman Coşkunoglu da bu süreçte TBMM'de verdiği soru önergesinde, Global Union'un, mektupta, grevi haklı bulduklarını ve desteklediklerini ifade ettiğini, bu mektuba yanıt verilip verilmediğini, verildiyse içeriğini, Telekom yönetiminin hükümetten aldığı veya alacağı destek güvencesiyle mi grev kararından önce ve sonra sendikanın gösterdiği uzlaşma çabalarına karşılık vermediğini, AKP Hükümetinin THY'deki grev üzerine gösterdiği ilgi ve duyarlılığı neden şimdi göstermediğini gündeme taşımıştır.

5.4.3.- EĞİTİME SAHİP ÇIKMANIN İLK ADIMI ÖĞRETMENE SAHİP ÇIKMAKTIR

Eğitim, Türkiye'nin en temel konusudur. Maalesef, son dönemde en çok ihmal edilmiş ana konu budur. Eğitim sorunlarının ihmal edilmesinin çok ağır bedelleri vardır. Ülkenin ulusal bütünlüğüne yönelik zafiyetlerin ortaya çıkmasından, Türkiye'nin dünyadaki yarışı, ekonomik, sosyal, siyasal yarışı kaybetmesine kadar her alandaki olumsuzluğun altında eğitim konusundaki zafiyetler yatmaktadır.

- **Türkiye'nin eğitim konusuna inançla, içtenlikle, kararlılıkla sahip çıkması lazımdır.** Eğitime sahip çıkmanın ilk adımı da öğretmene sahip çıkmaktır, çünkü eğitimin temel unsuru öğretmendir. Öğretmen işin özüdür, temelidir. Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun temelinde öğretmenin alın teri, göz nuru vardır.
- Ne yazık ki şimdi, öğretmenimizle, eğitim politikamızla cumhuriyetimiz arasında, devletimiz arasındaki uyumlu ilişki, birbirini destekleyen ilişki koparılmak istenmektedir. Eğitimi tekrar sahiplenmemiz lazımdır.
- Yapılmış olan bazı araştırmalar, gerçeği çok çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır. Bugün, öğretmenlerimiz en temel sorunlarını, hâlâ çözebilmiş durumda değillerdir....
- **Türkiye'de öğretmenlerimizin yüzde 90'ı borçla yaşamaktadır.** Öğretmen borca batmıştır. Okulda çocuklarını yetiştirme dışında hiçbir kaygıyı zihninde barındırmaması gereken öğretmenimizi kendi mali durumuyla meşgul eden bir politika Türkiye'de yürütmektedir.
- **Türkiye'deki öğretmenlerimizin yüzde 23,5'i ek iş yapmaktadır.** Öğretime verilen maaşla öğretmenin kendisini ve ailesini geçindirme olanağı bulunmamaktadır. Artık, öğretmenlik bir ek iş hâline gelmiştir. Öğretmenlik bir kariyer işi olmaktan çıkmaktadır.
- Türkiye'nin pek çok eğitim kurumunda on binlerce öğretmen açığı varken, yüz binlerce öğretmen adayımız iş bulamaz, tayini yapılamaz, ataması yapılamaz bir hâlededir. **Çünkü, öğretmenliği bir kariyer bir meslek olarak geliştirmeyi reddeden milli eğitim politikası anlayışıyla karşı karşıyayız.** Bu durum, öğretmenimizin moralini sarsmakta, eğitim düzenimizi tahrip etmekte ve Türkiye'ye en büyük zararı bu eğitim politikası vermektedir.

5.5.- AİHM'NİN KARARI, AKP HÜKÜMETİNCE YOK SAYILACAĞI ORTAYA ÇIKMIŞTIR...

- Hasan Zengin isimli vatandaşın, 'sadece Sunni İslamın öğretildiği' din kültürü ahlak bilgisi dersinden kızı Eylem'in 'muaf tutulması' talebiyle AİHM' ye yaptığı başvurudan, eğitim hakkı ihlali kararı çıkmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ise kararın bağlayıcı olmadığını iddia etmektedir.
- Mahkemeye başvurduğunda İlköğretim 7. sınıf öğrencisi olan Eylem Zengin, bugün üniversite öğrencisi. Bu yüzden, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) aldığı, 'Türkiye'nin eğitim hakkını ihlal ettiği' yönündeki kararı, Eylem Zengin açısından din kültürü dersine girmeme talebi konusunda fiili bir sonuç doğurmamakla birlikte, AİHM'in kararının sünni İslam inancı dışında olan bütün öğrenciler açısından doğurması gerekli sonuçların, AKP hükümetince görmezden gelineceği şimdiden görülmektedir.
- **Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ise AİHM'in bu tespitlerine ve aldığı kara rağmen uygulamada değişikliğe gitmeme kararlılığını ortaya koymaktadır.** MEB'e göre, AİHM'in kararına gerekçe yapılan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 1. ek protokolünün 2. maddesine Türkiye "Tevhid-i Tedrisat yasasına aykırı olduğu" gerekçesiyle çekince koymuştu. Dolayısıyla bu karar Türkiye'yi bağlamıyordu.
- **Ancak, AKP Hükümeti konuyu saptırmaktadır:** 1 numaralı protokolün 2. maddesinde "Devlet, eğitim ve öğretim alanında yükleneceği görevlerin yerine getirilmesinde, ana ve babanın bu eğitim ve öğretimin kendi dini ve felsefi inançlarına göre yapılmasını sağlama haklarına saygı gösterir" deniliyor. Oysa Türkiye'nin laikliği korumak ve cemaatlerin eğitime müdahalesinin önünü kesmek amacıyla koyduğu bu çekingeyle, AİHM'in 'Tevhid-i Tedrisat' içindeki bir uygulamaya yönelik kararı arasında herhangi bir bağ yoktur.
- MEB tarafından ortaya atılan başka bir savunma ise şöyledir: "Biz savunmamız sırasında yeni kitaplarımızı da götürdük ama muhtemelen dikkate alınmadı. Yeni kitaplarımız mantık ve mantalite olarak çok değişti. İlköğretim ve ortaöğretimde 3 büyük ünite diğer dinlere ayrıldı." Oysa AİHM kararında, bu mantık açıkça eleştirilmektedir. Aleviler hakkında bilgilerin 9. sınıfta verilmesinin AİHM, "geç" olduğunu belirtmektedir.
- Ve yine Milli eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği'nin, üye ülkeleri de dahil hiç bir ülkeye din eğitimi konusunda dayatmada bulunamayacağını belirterek, karara karşı çıkmakta, oysa, AİHM'in kararının, tam tersine Türkiye'de din eğitimi konusundaki dayatmaların önünü kesme amacında olduğu görülmektedir.
- Hasan Zengin'in başvurusunu değerlendirirken, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi adıyla okutulan ders kılavuzlarını ve okul kitaplarını inceleyen AİHM, bu ders kitaplarının "İslamiyet'e diğer dinlerden ve felsefelerden daha fazla öncelik ve ağırlık verdiğini" tespit etmiştir. **AİHM'nin oybirliğiyle aldığı kararın, özeti şöyledir:**
  - ✓ İlk olarak Mahkeme, derslerin muhtevasının nesnel, eleştirel ve çoğulcu bir tarzda verilip verilmediği üzerinde durdu. Eğitim Bakanlığı'nın davacı tarafından sunulan din kültürü ve ahlak bilgisi ders kılavuzları ve okul kitapları incelendi. İlk ve ortaokulların ilk

sınıfındaki eğitim müfredatının ve buna bağlı ders kitaplarının İslamiyet'e, diğer dinlerden ve felsefelerden daha fazla öncelik verdiği tespit edildi.

- ✓ Müfredat bilhassa Hazreti Muhammed ve Kuran çalışmalarını içermekte. Öğrenciler Kuran'dan sureler ezberlemek ve illüstrasyonların yardımıyla namaz kılmak zorunda. Öğrenciler ayrıca yazılı sınavlara girmek durumunda.
- ✓ Ders kitapları dinlere dair genel bir bakış sağlamamakla kalmıyor, Müslüman inancının belli başlı ilkeleri çerçevesinde buyruklar da veriyor; buna, Kelime-i Şahadet, beş vakit namaz, Ramazan, hac, meleklerin ve cinlerin özellikleri ve ahirete inanç gibi kültürel ritüeller de dahil.
- ✓ Diğer yandan öğrenciler Alevi inancının ritüellerine dair hiçbir eğitim alamıyor; halbuki bu inancın takipçileri Türk nüfusu içinde hatırı sayılır bir oranı temsil etmekte. Aleviler hakkında bilgi 9. sınıfta veriliyor, fakat Mahkeme şu olguyu göz önünde bulundurmakta: İki büyük Sufi'nin, hareket üzerinde büyük bir tesir bırakmış olan hayatı ve felsefesinin bu kadar geç bir aşamada öğretilmesi, ilk ve ortaokuldaki eğitimin eksikliklerini gidermek konusunda yeterli değil. Bu yüzden de Mahkeme, Türkiye'deki din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinin, demokratik bir toplumdaki eğitim adına ve dine yönelik eleştirel bir akıl geliştirmek bakımından öğrenciler adına gereken nesnellik ve çoğulculuk kriterlerini karşılar nitelikte sayılamayacağı sonucuna vardı. Davacılar açısından, dersler Zengin'in babasının inançlarına saygı göstermemektedir.
- ✓ İkinci olarak Mahkeme, eğitim sisteminde davacı ebeveynlerin inançlarına saygıyı garanti eden araçların bulunup bulunmadığına baktı.
- ✓ Eğitim Yüksek Konseyi'nin Temmuz 1990'da aldığı bir karar uyarınca, 'Hıristiyan veya Yahudi dinlerine mensup olup Türk uyruğunda olan' çocuklar için din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinden hariç tutulmak mümkün. Bu karar, Hıristiyan veya Yahudi çocukların okulun verdiği dinsel buyruklarla ebeveynlerinin dinsel inançları arasında çatışma yaşayabileceği ihtimalini göz önüne almakta. Mahkeme, Avrupa Konseyi'ne bağlı İrkçılığa ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu'yla benzer şekilde bu durumun eleştiriye açık olduğu kanaatinde: eğer dersler farklı dinsel kültürlerle ilgili olma niyeti taşısaydı, sadece Müslüman çocuklara mecburi kılınması için de bir neden olmazdı.
- ✓ Ebeveynlerin okul yetkililerini dinsel veya felsefi inançları konusunda bilgilendirmek durumunda olması, inanç özgürlüğünün sağlanması için uygun bir yol değil. Dahası, herhangi bir sarıh metnin yokluğunda, okul yetkilileri, Zengin'in durumundaki gibi, hariç tutulma isteklerini reddetme seçeneğine daima sahipler.
- ✓ Sonuç olarak Mahkeme hariç tutulma prosedüründe uygun yöntemler kullanmadığı ve verilen dersin çocuklarında değerler çatışmasına yol açma ihtimalini haklı olarak gözetebilecek ebeveynler için yeterli koruma sağlamadığı kanaatine vardı. Bu durum, Sünni İslam'dan farklı bir inanca sahip ebeveynlerin çocuklarına hiçbir tercih sunulmadığı ve hariç tutulma prosedürünün, dinsel-felsefi inançların ifşası gibi sıkıntı verici yük içerdiği koşullarda daha da geçerlidir.

5.6.- AKP İKTİDARI'NDAN ENGELLİLERE BÜYÜK AYIP!

AKP'nin vizyonsuz, günü kurtarma anlayışına yönelik uygulamalarından bir yenisi de engelli vatandaşlarımıza için düzenlenmiş; genel seçimleri atlatan AKP, geçen iktidarı döneminde engelli öğrencilere tanıdığı hakları, yeniden seçildikten kısa bir süre sonra ellerinden almıştır.

- Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nce yayımlanan "Rehberlik Araştırma Merkezleri ve Özel Eğitim Giderlerinin Karşılanması Genelgesi" ile engelli öğrencilerin devlet desteğinden yararlanmasını neredeyse olanaksız kılacak bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre,
  - ✓ Resmi ya da özel kuruluşlarda özel eğitim alan engelli öğrencilerin, özel eğitim kurumlarından destek eğitimi almaları halinde masrafları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanmayacak.
  - ✓ Bakanlık sadece birden fazla engeli bulunan çocukların, bulunduğu okulda hangi engel türüne ilişkin eğitim alıyorsa diğer engeliyle ilgili özel eğitim kurumlarından bireysel destek eğitimi alması halinde masraflarını karşılayacak. Bu durumda ise öğrencinin destek eğitimine ihtiyaç duyduğunun Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nca gerekli görülmesi ve rapor düzenlenmesi gerekecek. MEB rapor alındığı takdirde giderin yine tamamını karşılamayacak, sadece 6 seanslık kısmını üstlenecek.
  - ✓ Bunların yanısıra, "sürekli özrü bulunduğuna dair sağlık kurulu raporu"nu 1 Haziran 2006'dan önce alanlara, 31 Aralık 2007'den sonra **ödeme yapılmayacak**. Bu gruptaki öğrencilerin devlet desteğinden yararlanabilmesi için rehberlik araştırma merkezlerine başvurması ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'ndan rapor alması gerekecek.

5.7.- CUMHURBAŞKANLIĞI, NOTER MAKAMINA DÖNÜŞÜYOR:

- Abdullah Gül'ün Cumhurbaşkanlığı makamına oturmasının ardından AKP hükümetinin, cumhurbaşkanlığına gönderdiği 146 kararnameden sadece birinin Köşk'ten onay almadığı ortaya çıkmıştır.
- Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek, CHP Antalya Milletvekili Hüsnü Çöllü'nün yazılı soru önergesini yanıtlarken, Gül ile Sezer döneminin atama bilançosunu açıklamıştır. Buna göre;

- ✓ Sezer döneminde Köşk'e 4 bin 212 atama kararnamesi gönderilmiş, bunların 562'si iade edilmiştir.
- ✓ Aynı dönemde Başbakanlık'a, devlet bakanı ve başbakan yardımcılıklarıyla bakanlıklardan toplam 4 bin 787 atama kararı gelmiş, bunların 427'sinin geri gönderilmiştir.
- ✓ 28 Ağustos'tan sonra Cumhurbaşkanlığı makamına 146 atama kararnamesi gönderilmiş, bunların sadece bir tanesi iade edildiğini bildirdi. Bu sürede Başbakanlık'ta 220 atama kararnamesi gelmiş olup, bunların 3'ü geri çevrilmiştir.
- Görülmektedir ki, Abdullah Gül'ün cumhurbaşkanlığında bu makam, 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in geri gönderdiği atama kararnamelerinin onay makamı haline gelmeye başlamıştır.

5.8.-İSTANBUL BÜYÜKŞEHİRDE AKP'NİN RANT SAĞLAMA UYGULAMALARI CHP ENGELİNE TAKILDI

5.8.1.- BÜYÜKŞEHİR KOMİSYONU'NDAN GEÇEN İSTANBUL'DAKİ 13 "RANT DOSYASI" İÇİN DAVA AÇILIYOR

- **AKP'NİN hukuk dışı, haksız kazanç ve rant sağlamaya yönelik uygulamalarına bir yenisi daha eklenmiştir. CHP İstanbul İl örgütü, Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen İstanbul'daki 13 "rant dosyası" için hukuk mücadelesi başlatmıştır.**
- CHP İstanbul İl Örgütü, herhangi bir kamu yararı bulunmayan ve usulsüz biçimde haksız kazanç ve rant yaratmaya yönelik olarak yapılan imar değişikliklerini mahkemeye taşıyor. Görüşüne başvuru kurumların çoğunluğunca "**uygun değildir**" şeklinde görüş bildirilmesine karşın Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen 13 "**rant dosyası**" için hukuk mücadelesi başlatan CHP İstanbul İl Başkanı **Gürsel Tekin** , yapılan değişiklikler ile mezarlık alanı, cami yeri, yeşil alan ve park yerlerinin rant bölgelerine dönüştürüldüğünü belirtmiştir.

■ **Büyükşehir Komisyonu'ndan geçen bazı plan değişiklikleri ise şöyle:**

- ✓ Bakırköy'deki 13 okul alanı yerine trilyonluk Ataköy Konakları yapılarak yüksek rant sağlandı.
- ✓ Üsküdar'da dosyaya konu olan alan için ise "**ticaret ve turizm tesis alanı içinde istenirse konut yapılabilir**" denilerek konut önerisinde bulunularak bölgede nüfus yoğunluğunu arttırıcı teşvikte ifadeler yer aldı.
- ✓ Bahçelievler'de otoparkı bulunmadığından trafiği tehlikeye sokan ve kaçak bir yapı olan JFK Hastanesi de komisyon raporu ile yasallaştı.
- ✓ Bahçelievler'deki bir cami alanının özel hastane alanına alınması için verilen imar değişikliği kabul edildi. Hayrünnissa Vakfı tarafından caminin altına yapılan polikliniğe cami bahçesi de katılarak hastane yapılması için genişletildi.
- ✓ Yenibosna'daki mezarlık alanı Bahçelievler Belediyesi'nin temizlik işlerini yapan Ceynak adlı taşeron şirketinin sahibine ait olan akaryakıt istasyonu alanına dönüştürüldü.
- ✓ Bahçelievler Belediye Başkanlığı'nın tutanağında yapılan binaların kaçak olduğu tespit edildi.
- ✓ AKP Genel Başkan Yardımcısı **Şaban Dişli** 'ye ait olduğu bildirilen Tuzla'daki bir kısmı spor alanını kapsayan alan, konut alanına dönüştürüldü. 9 ay önce uygun görülmeyen plan değişikliği, küçük bir değişiklik ile Büyükşehir Meclisi'nce uygun görüldü.
- ✓ Eyüp ilçesi Göktürk Belediyesi'ndeki yeşil alanın da konut alanına dönüştürülmesi komisyon kararı kabul edildi.

AKP'LİLERİN KAÇAK VİLLALARINA YASAL KILIF

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi, CHP'lilerin itirazlarına karşın, AKP'li 11 belediye başkanı ve 2 milletvekilinin Florya Atatürk Ormanı'nda sit alanında inşa edilen kaçak villalarına yüzde 6 yapılaşma izni getirdi.

İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Meclisi, AKP'li 11 belediye başkanının Florya Atatürk Ormanı'nda, sit alanında inşa edilen kaçak villalarının yasallaşmasını öngören bir kararı, CHP'nin itirazına karşın kabul etti. CHP'li üyeler, CHP'nin açtığı davanın sürdüğünü anımsatarak, belediye meclisinin aldığı kararın yargıyı etkilemeye yönelik olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu kararla kaçak villalara yüzde 6 yapılaşma izni getirilmiş, villalara ruhsat alma yolu açılmış oldu. Bakırköy Belediye Meclisi CHP Grubu Üyesi Mehmet Başaran, villaların ruhsatlarının olmadığını belirterek, Meclisin aldığı kararın villaların yasallaştırılmaya çalışıldığına işaret etti.

VI.- PARTİ ÇALIŞMALARI VE ÖRGÜT

VI.- PARTİ FAALİYETLERİ

ULUSUMUZA BAŞSAĞLIĞI

Onurlu kimlik ve kişiliği, bilim dünyasına katkıları,
kendisine özgü
mizah duygusu, gürültüsüz ve gösterişsiz bir üslup
içinde şekillendirdiği siyasetteki sebatkar ve kararlı
duruşuyla hep hatırlanacak olan
Saygın bilim ve siyaset adamı

ERDAL İNÖNÜ'yü kaybettik

Acımız büyüktür.
Cumhuriyet Halk Partililer olarak Erdal
İnönü'ye rahmet, İnönü Ailesi ve
Ulusumuza başsağlığı dileriz.

DENİZ BAYKAL
CHP GENEL BAŞKANI

6.1.- MESAJLAR

6.1.1.- CHP LİDERİ BAYKAL'DAN ŞEHİT AİLELERİNE BAŞSAĞLIĞI MEKTUBU...

CHP heyetleri tarafından şehit ailelerine iletilecek olan mektubunda, "**Şehitlerimiz, bağımsızlık, özgürlük ve vatan sevgisinin onurlu temsilcileri, her zaman saygıyla anılacak sembollerimizdir**" diyen Baykal, mektubunda aşağıdaki hususlara değindi:

"Şehitlerimiz, bağımsızlık, özgürlük ve vatan sevgisinin onurlu temsilcileri, her zaman saygıyla anılacak sembollerimizdir.

Onlar, bir insanın yapabileceği en büyük fedakarlığı yaparak canlarını verdiler ve erişebilecekleri en yüce makama ulaştılar.

Terörle mücadele insanın, ülkesinin, vatandaşlarının barışı ve huzuru için her şeyini vermeye hazır olanların mücadelesidir.

Şehitlerimiz bunu yapan evlatlarımızdır.

Onlar, 70 milyonun huzur ve barış içinde kardeşçe yaşaması, kutsal vatan topraklarının bölünmemesi için en ağır bedeli ödediler, canlarını verdiler.

Hepimiz, yaşamımızın her anında, canları ve kanları pahasına kutsal vatan topraklarını koruyan şehitlerimizin fedakarlığını örnek almalı, onların emaneti olan bağımsızlığımıza, egemenliğimize, ulusal birliğimiz ile laik cumhuriyetimize sahip çıkmalıyız.

Ancak bu tutum ve tavırla onlara layık olabiliriz.

Şehitlerimize layık olmanın yolu, teröre kimsenin sahip çıkmaması, himaye etmemesi, mazur görmemesi ve meşrulaştırmaya çalışmamasıdır.

Şehitlerimizle gazilerimize layık olmanın en önemli unsuru ise, onların ailelerine, anne ve babalarına, eş ve çocuklarına, yakınlarına sahip çıkmak, onları kucaklamak, ömür boyu insanca bir yaşama kavuşturmaktır.

Bu anlayış, duygu ve düşüncelerle, sizleri selamlıyor, sevgi ve saygılarımı sunuyor, şehidimize rahmet, sizlere başsağlığı diliyorum.

Deniz **BAYKAL**

CHP Genel Başkanı

6.1.2.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN CUMHURİYETİN 84. YILDÖNÜMÜ NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ

Günümüz etnik ayrışmayı kabul etmeyen bir millet anlayışını, uluslaşma sürecini ve laik cumhuriyeti kararlılıkla sahiplenme, savunma ve koruma günüdür diyen Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle;

“Her yıl olduğu gibi bu yılda Cumhuriyet Bayramını gururla, onurla, Cumhuriyetin kazanımları ve ulusal birliğimizi koruma kararlılığıyla kutluyoruz.

Cumhuriyetimizin 84.yılıni kutladığımız bu gün, etnik ayrışmayı kabul etmeyen bir millet anlayışını, uluslaşma sürecini ve laik cumhuriyeti kararlılıkla sahiplenme, savunma ve koruma günüdür.

Bu gurur ve onur günümüzde, her zamankinden daha büyük bir değer taşıyan Laik Cumhuriyet ile, Cumhuriyeti kuran anlayış ve zihniyet, terör dahil, büyük bir tehlike ve tehditle karşı karşıyadır.

İç ve dış bu tehdit ile tehlike, yıllardan beri Ulusal birliğimize ve laik cumhuriyetimize yönelik anlayışlardan, zihniyetlerden kaynaklanmaktadır.

Bugün de aynı anlayışın doğal sonucu olarak başta terör olmak üzere, her tür tehdit ve tehlikeye karşı kararlı tavır takınılmamakta, meydan boş bırakılarak bir yandan Cumhuriyetin kazanımları yok edilmeye, ortadan kaldırılmaya çalışılmakta, öte yandan, terör örgütünün saldırılarının arkasında bulunan siyasi proje gözlerden gizlenerek, toprak bütünlüğümüz ile ulusal birliğimize, kardeşliğimize yönelik saldırılar icazete bağlı planlamalara, okyanus ötesi izinlere bağlanmaktadır.

Ancak, Hükümetin, Cumhuriyeti kuran anlayış ve zihniyeti her zamankinden daha büyük tehlike ve tehdit altına sokan bu politika ve yaklaşımları kamu vicdanında reddedilmekte, toplumun her kesiminden yükselen sesler daha gür çıkmakta ve dalga dalga yayılarak, kardeşçe kucaklaşmaktadır.

Terör ve terör örgütüyle mücadeleyi hedef alan, ulusal birliği, toprak bütünlüğünü ve Laik Cumhuriyeti savunan seviyeli, duyarlı, kararlı bu milli dayanışmadan büyük bir memnuniyet duyuyorum.

84 yılını kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti'nin, terör dahil olmak üzere, karşı karşıya olduğumuz sorunları, sıkıntıları, tehdit ve tehlikeleri alt edeceğine olan kesin inancım, başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, cumhuriyeti kuranları, Cumhuriyet devrimini gerçekleştirenleri içten sevgi ve saygılarımla selamlıyor, şükranlarımızı sunuyorum”

6.1.3.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL'IN, ERDAL İNÖNÜ'NÜN VEFATI NEDENİYLE YAYINLADIĞI MESAJ

Onurlu kimlik ve kişiliği, siyasetteki duruşu, bilim dünyasına katkılarıyla herkesimin sevgi ve saygısını kazanmış olan Erdal İnönü'nün yaşamını yitirdiğini büyük bir üzüntüyle öğrendim.

Kaybından büyük acı duyduğumuz Erdal İnönü, ülkemizin yetiştirdiği çok değerli bir bilim adamı olarak daima saygın bir yere sahip olmuştur.

12 Eylül 1980'deki askeri müdahale ortamından sonra, demokrasiye geçiş sürecinde önce SODEP'in, sonra da SHP'nin Genel Başkanı olarak sosyal demokrat hareketin derlenip toparlanmasına ve demokrasi çizgisinde gelişmesine yönelik unutulmaz çabalarıyla, siyasal yaşamımızda da çok önemli ve seçkin bir konuma gelmiştir.

O dönemde kendisiyle yakın işbirliği içinde çalışmış biri olarak sosyal demokrasiyi güçlendirme çabalarının yakın tanığıyım.

Kendisine özgü mizah duygusu ve gürültüsüz, gösterişsiz bir üslup içinde sebatkar ve kararlı takipçiliğiyle bütünleşen siyasi kimliğiyle hep hatırlanacak ve unutulmayacak olan Erdal İnönü'ye rahmet, İnönü ailesiyle ülkemize başsağlığı ve sabır diliyorum.

Sevgi ve saygılarımla.

6.1.4.- GN. SEK. ÖNDER SAV'IN İL BAŞKANLIKLARINA ERDAL İNÖNÜ'NÜN CENAZE TÖRENLERİ GENELGESİ

Genel Sekreter Önder Sav CHP İl Başkanlıklarına bir genelge göndererek cenaze törenlerine gereken duyarlılığın gösterilmesini istedi... Genel Sekreter Sav'ın genelgesi şöyle ;

"Onurlu kimlik ve kişiliği, bilim dünyasına katkıları, kendisine özgü mizah duygusu, gürültüsüz ve gösterişsiz bir üslup içinde şekillendirdiği siyasetteki sebatkâr ve kararlı duruşuyla hep hatırlanacak olan saygın bilim ve siyaset adamı Erdal İNÖNÜ için 3 Kasım 2007 Cumartesi günü saat 11.00'de TBMM önünde ve saat 12.00–14.00'da İnönü Köşkünde (Pembe Köşk'te) tören yapılacak, 4 Kasım 2007 Pazar günü İstanbul'da Teşvikiye Camiinde kılınacak öğle namazından sonra ebedi istirahatgahına uğurlanacaktır.

Durumun örgütlerimize duyurulmasını, gereken duyarlılığın gösterilmesini rica ederim"

6.1.2.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL MİLLİ FUTBOL TAKIMIMIZI KUTLADI

Genel Başkan Deniz Baykal Avrupa Şampiyonasına katılmayı hakeden Türk Milli Futbol Takımımızı kutladı ve başarılarının devamını diledi. Yazılı bir açıklama yapan Baykal,

“Milli Futbol takımımız bir kez daha tarih yazdı ve üçüncü kez Avrupa Futbol Şampiyonasına katılma hakkını elde etti.

Sıkıntılı ve gergin bir süreçten geçen Türkiye'mizi sevince boğan Türk Milli Futbol takımımızı, bu başarısından dolayı futbolcusundan futbol federasyonuna, teknik direktöründen, antrenörüne, idarecisinden malzemecisine ve milli takımımızın başarısında payı olan kulüplerimize kadar tüm spor camiamızı ve 12. kişi olarak tribünlerde yerini alan seyircimizi içtenlikle kutlar, Avrupa Futbol Şampiyonasında da başarılarının devamını diler, sevgiler, saygılar sunarım” dedi.

6.1.3.- GENEL BAŞKAN BAYKAL ÖĞRETMENLER GÜNÜ NEDENİYLE BİR MESAJ YAYINLADI

“Eğitime sahip çıkmanın ilk adımı öğretmene sahip çıkmaktır” diyen Genel Başkan Deniz Baykal'ın mesajı şöyle;

“Eğitim konusu ülkemizin temel konusudur. Çünkü, eğitim sadece bir bilgi aktarımı değildir. Anayasamızın ve cumhuriyetimizin temel değerleri etrafında birleşmek, toplumsallaşmak, uluslaşmakta eğitim ile sağlanır. Bugün sürdürülen mevcut eğitim politikası, en büyük tahribatı bu noktalarda yapmakta, cumhuriyetin öğretmenlik modeli tahrip edilerek, toplumsallaşma, uluslaşma yerine, ümmetleşme arayışları sürdürülmektedir. Milli eğitimimizin, öğretmenimizin karşı karşıya olduğu sorunlar da, sıkıntılar da bu anlayıştan, uygulanan yanlış politikalardan kaynaklanmaktadır.

Unutmamak gerekir ki, eğitimin ihmal edilmesinin çok ağır bedeli vardır. Bu nedenle, eğitim konusuna inançla, içtenlikle, kararlılıkla sahip çıkılması lazımdır.

Eğitime sahip çıkmanın ilk adımı da öğretmene sahip çıkmaktır, çünkü eğitimin temel unsuru öğretmendir. Kitap önemlidir, bina önemlidir, ders araçları önemlidir. Ama Öğretmen işin özüdür, temelidir.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun temelinde de öğretmenin alın teri, göz nuru vardır. Ne yazık ki günümüzde öğretmenimizle, eğitim politikamızla cumhuriyetimiz arasındaki, devletimiz arasındaki uyumlu ilişki koparılmak istenmektedir.

Öte yandan, öğretmenlerimizin yüzde 90'ı borca batmıştır, borçla yaşamaktadır. Öğretmenler gününde bir acı gerçeğe daha dikkatinizi çekmek istiyorum: Türkiye'deki öğretmenlerimizin yüzde 23 buçuğu ek iş yapıyor. Bu da göstermektedir ki, verilen maaş öğretmenin ailesini geçindirmesine yetmemektedir.

Uygulanan hatalı, eksik, yanlış politikalar sonucu hem öğretmen ek iş yapıyor, hem de öğretmenlik bir kariyer işi olmaktan çıkarılarak, bir ek iş hâline getiriliyor.

Türkiye'nin eğitim kurumlarında on binlerce öğretmen açığı varken, yüz binlerce öğretmen adayımız tayin beklerken, öğretmenliği bir kariyer, bir meslek olarak geliştirmeyi reddeden milli eğitim politikası anlayışıyla karşı karşıyayız.

Öğretmenliği bir yan iş, bir ek iş, bir fason uğraş, bir geçici iş, sözleşmeyle zaman zaman yapılabilecek bir iş hâline dönüştürme politikası günümüzde bilinçli olarak uygulanmaktadır. Bu, öğretmenlerimizin moralini bozmakta, eğitim düzenimizi tahrip etmekte ve Türkiye'ye en büyük zararı vermektedir.

Ama inanıyorum ki, öğretmenlerimiz her şeye rağmen devletimizin, Laik Cumhuriyetimizin öğretmeni olmaya devam edecekler ve yeni nesil onların eseri olacaktır. Bu inançla öğretmenler gününü kutluyor tüm öğretmenlerimize sevgi ve saygılarımı sunuyorum”

6.2.- ZİYARETLER, İNCELEMELER

6.2.1- DENİZ BAYKAL GATA'DA GAZİLERİ ZİYARET ETTİ...

Genel Başkan Deniz BAYKAL 12 vatandaşımızın

şehit edildiği Beşağaç Köyünde yaralanan gazileri, CHP Grup Başkanvekili Kemal KILIÇDAROĞLU, Ankara Mv. Yılmaz ATEŞ, Adıyaman Mv. Şevket KÖSE, Adana Mv. Hulusi GÜVEL ve Isparta Mv. Mevlüt COŞKUNER'den oluşan Betüşşebap-Beşağaç köyü heyetiyle birlikte gittiği GATA'da yaralı Erdal ACER, ailesi ve GATA'da tedavileri süren gazileri ziyaret etti.

Ziyareten sonra Genel Başkan basın mensuplarına aşağıdaki açıklamayı yaptı:

“Bugün GATA hastanesinde gazilerimizi ziyaret ettik. Bildiğiniz gibi son günlerde terör hızla tırmanıyor. Birbiri ardından çok büyük kayıplar verdik. Askerlerimizden kayıplar verdik, şehitler verdik, gaziler verdik. Vatandaşlarımızdan aynı şekilde şehitler verdik, gaziler verdik. Onların bir kısmı şuanda burada hastanede bulunuyor. Terörle mücadelenin ilk adımı terör şehitlerine ve gazilerine sahip çıkarak atılır. Onları unutarak, yok sayarak, onların acılarını paylaşmayı bir yana iterek sanki böyle bir olay Türkiye’de yaşanmıyormuş gibi günlük yaşamı sürdürerek terörle mücadeleyi başarıya ulaştırmak mümkün değildir. Yani 13 şehit verdiğimiz bir sırada bunu unutarak günlük eğlence yaşamını sürdürmeye kimsenin hakkı yoktur. Ortada ciddi bir durumun olduğunu milletçe kavramalıyız ve bunun gerektirdiği sorumlu davranışı birlikte sergilemeliyiz.

Biz bu çerçevede bu terör tırmanışının tehlikeli bir noktaya geldiği bu aşamada milletimizin dikkatini bu noktaya bu şekilde çekmek istedik. Bugünkü ziyaretimizde kısa bir süre önce Şırnak Beytüşşebap Beşagaç'ta yaşanan saldırı sonucunda biliyorsunuz 12 vatandaşımız şehit oldu. İki vatandaşımızda yaralı olarak kurtuldu. Onlardan birisi GATA'da kalıyor. Biz bir milletvekili heyetimizi bölgeye gönderdik. Bölgede durumu yakından inceledi arkadaşlarımız. Ama kurtulan yaralılarından bir tanesi buraya getirildiği için onunla bölgede görüşememişti. Şimdi burada onu da ziyaret etmek ve durumunu görmek istedik.

Bende arkadaşlarımın bu çalışmalarına katıldım. Birlikte ziyaret ettik. Yaralımızın sağlık sorunu, yaşam mücadelesi başarıya ulaşmış öyle gözüküyor. Yaşamsal bir sağlık sorunu yok. Ama henüz konuşabilir noktada değil. Beyin ödemi var. Vücudunda yaralar var. Hastane Türkiye'nin ve dünyanın bu alanda en başarılı, en önemli sağlık kurumlarının başında geliyor. Doktorlar konuya inançla sahip çıkıyorlar. Çok nitelikli bir sağlık kadrosu var. Yani emin ellerde her türlü ilgi ve destek veriliyor. Umarım en kısa zamanda o yaralımızda konuşur hale gelecektir. Bu arada hastanede tedavi görmekte olan diğer gazilerimizi de ziyaret ettik.

Türkiye'de herkesin barış ve huzur içinde yaşamasını sağlamak amacıyla o insanların, o genç insanların nasıl hayatlarını gözden çıkardıklarına tanık olduk. Hepimiz onun etkisi ve şoku altındayız şuanda. Bu manzarayı gördükten sonra PKK'ya terör örgütü desek mi, demesek mi tartışmasının ne kadar acı, ne kadar kabul edilemez olduğunu görüyorsunuz. Terörü hep birlikte kınamalıyız. Teröre kimse sahip çıkmamalıdır. Terörü kimse himaye etmemelidir. Terörü kimse mazur görmemelidir. Terörü kimse meşrulaştırmaya çalışmamalıdır. Böyle yapanlar karşısında çok kararlı ve etkili bir tavır takınmak lazımdır. Milletçe bu tavrı takınmak lazımdır.

Halkımızın, sivil toplumumuzun, medyamızın, herkesin terörü mazur göstermek isteyen, idare etmek isteyen herkese karşı açık, net tavır takınması lazımdır. GATA ziyaretinden sonra bu gözlemleri, bu izlenimleri taşıyarak ayrılıyoruz.

6.2.2.- CUMHURİYET BAYRAMI KUTLAMALARI

Türkiye Cumhuriyeti'nin 84. kuruluş yıldönümü başta Ankara, İstanbul olmak üzere yurdun her tarafında milyonlarca vatandaşın ve partililerimizin yoğun katılımıyla törenlerle kutlandı.

ANIT KABİR'DE RESMİ TÖREN

Anıtkabir'deki resmi törene, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yanı sıra, TBMM Başkanı Köksal Toptan, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Genel Başkanı Deniz Baykal, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşım Kılıç, devletin çeşitli kademelerinden kalabalık bir heyet katıldı.

CHP'LİLER CUMHURBAŞKANI'NIN KABUL TÖRENLERİNE KATILMADI

CHP, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı nedeniyle Meclis'te kutlamaları kabul törenine katılmadı. CHP, Meclis'te temsil edilen siyasi partiler içinde törende bulunmayan tek parti oldu. Cumhuriyet Halk Partisi, Meclis'teki kutlamada olduğu gibi Köşk'teki kutlamada da "Gül protestosu"nu sürdürerek resepsiyona da katılmadı.

Bu arada Genel Merkez tarafından hazırlanan ve il başkanlıklarına gönderilen, “29 Ekim Cumhuriyet Bayramınız Kutlu Olsun” yazılı pankartlar tüm illerde uygun yerlere asıldı.

KADIKÖY’DE BİR KEZ DAHA YÜZBİNLER BAĞDAT CADDESİNDE CUMHURİYET YÜRÜYÜŞÜNE KATILDI

Kadıköy Bağdat caddesinde Belediye başkanlığının organizatörlüğünde her yıl düzenlenen gece yürüyüşüne bu yıl bir milyona yakın, çok büyük çoğunluğu partimize destek veren yurttaşımız katıldı. Belediye Başkanı Selami **ÖZTÜRK**, CHP İstanbul il ve ilçe başkanları, CHP milletvekilleri Algan **HACALOĞLU**, Nur **SERTER**’in de katıldığı yürüyüş büyük coşku ve başarı ile sonuçlandı.

6.2.3.- 10 KASIM RESMİ TÖRENLERİ

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk’ün**, ebediyete intikalinin 69’uncu yıldönümü olan 10 Kasım, bütün yurttta törenlerle anıldı.

Ankara’da ilk resmi tören Anıtkabir’de düzenlendi. Cumhurbaşkanı Gül başkanlığındaki kortejde TBMM Başkanı Köksal Toptan, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, Danıştay Başkanı Turgut Çörtoğlu, bakanlar, kuvvet komutanları, siyasi partilerin temsilcileri, bürokratlar ve diğer devlet erkanı yer aldı. Gül ve beraberindekiler, burada Atatürk’ün manevi huzurunda 2 dakika saygı duruşunda bulundu. İstiklal Marşı okundu.

6.2.4.- GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL’IN BAYRAMDA ŞIRNAK’TA “ŞEHİTLER OCAĞI” BİRLİĞİNİ ZİYARET ETTİ

Genel Başkan **BAYKAL** bayramın birinci gününü Şırnak’ta 13 şehit veren, “**ŞEHİTLER OCAĞI**” askeri birlik ile, 12 şehit veren “**ŞEHİTLER KÖYÜNDE**” geçirdi

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**, Bayramın birinci günü Şırnak’ta şehitler ocağı Seslice Taburu’nda Mehmetçik ve komutanlarıyla şehitler köyü Beşagaç’ta ise şehitlerin ailesi ve köylülerle bayramlaştı. Genel Başkan Baykal Beytüşşebap’tan şehitler köyü Beşagaç’a skorsky helikopteri ile götürülüp getirildi.

Şehitler ocağında Tuğay Komutanı tarafından askeri törenle karşılandı, Mehmetçik ve komutanlarına başsağlığı diledi, bayramlaştı, askerle karavana yedi. Ayrıca şehitler köyü Beşagaç’ta kadınlı erkekli köylüler tarafından da karşılanan Genel Başkan Deniz **BAYKAL**’a yöre halkı bölgede bulunmasından dolayı duyulan memnuniyetlerini belirttiler.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL** bölgeden ayrıldığında çatışma sonrası takip, arama ve diğer güvenlik önlemleri yoğun bir biçimde sürdürülüyordu.

6.2.5.- CHP'LİLERDEN ŞEHİT AİLELERİNE DESTEK VE BAŞSAĞLIĞI ZİYARETLERİ

Bütün ulusumuzu yasa boğan ve derinden yaralayan şehit haberlerinin gelmesinden sonra, CHP TBMM grubu olarak, Türkiye'nin değişik bölgelerinde şehit olan askerlerin yakınlarına başsağlığı ziyaretlerinde bulunma kararı aldı. Başsağlığı Ziyaretlerine şehit askerlerin yakınlarının bulunduğu bölgelerin milletvekilleri katıldı.

Bu ziyaretler ve katılan milletvekillerinin listesi aşağıda verilmiştir;

ŞEHİT ASKER	İL / İLÇE	MİLLETVEKİLİ	TARİH
EMRAH ERYILMAZ		HULUSİ GÜVEL	
FETTULLAH SELÇUK		ŞEVKET KÖSE	
CANER ÖRENGÜL		HALİL ÜNLÜTEPE	
TURGAY SALGAR		ENSAR ÖĞÜT	
SİDDİK KÜÇÜKGÖZ		DERVİŞ GÜNDAY	
BAYRAM GÜZEL		ALİ RIZA ERTEMÜR	
ŞÜKRÜ KARATAŞ		EROL TINASTEPE	
MEHMET COŞKUNER		AKİF EKİCİ	
MEHMET COŞKUNER		YAŞAR AĞYÜZ	
KAZIM AKSOY		MAHMUT YILDIZ	
MEHMET YILDIRIM		ATILLA KART	
MEHMET SARIOĞLU		MEVLÜT ASLANOĞLU	
EMRAH ERYILMAZ		ALİ RIZA ÖZTÜRK	
FETTULLAH SELÇUK		MESUT DEĞER	
SEYFİ ALTUNTAŞ		SUAT BİNİCİ	
LOKMAN EKER	YOZGAT	ŞAHİN MENGÜ	
MEHMET BOZKUŞ	UŞAK	OSMAN COŞKUNOĞLU	
MEHMET CÜCÜK	GAZİANTEP	AKİF EKİCİ YAŞAR AĞYÜZ	
MUSTAFA UYSAL	ANTALYA	ATILLA EMEK OSMAN KAPTAN	
SAMET SARAÇ	BURSA	ABDULLAH ÖZER KEMAL DEMİREL	
SELÇUK GÜRDAL			
YAVUZ ÖZTÜRK	AFYONKARAHİSAR	HALİL ÜNLÜTEPE	
SONER ÖZÜBEK	ESKİŞEHİR	MURAT SÖNMEZ	
ABDURRAHMAN DOĞAN	ADİYAMAN	ŞEVKET KÖSE HULUSİ GÜVEL	
TARIK EMEKET	KARS	ENSAR ÖĞÜT	
VEDAT KUTLUCA	KIRIKKALE	NESRİN BAYTOK TEKİN BİNGÖL ZEKERİYA AKINCI	
ZEKERİYA YATI	ORDU	RAHMİ GÜNER EŞREF KARABRAHİM	
YAKUP BURUŞ	GİRESUN	RAHMİ GÜNER	

		EŞREF KARAİBRAHİM	
		MEHMET ALİ ÖZPOLAT	
		ESFENDER KORKMAZ	
		SACİD YILDIZ	
		FATMA NUR SERTER	
MUSTAFA BARUT	İSTANBUL		
BAHTİYAR ŞİMŞEK	KIRŞEHİR	ŞEVKİ KULKULOĞLU	
		ŞEVKİ KULKULOĞLU	
İLYAS KARADAVUT	YOZGAT	MALİK ECDER ÖZDEMİR	
		EŞREF KARAİBRAHİM	
HALİT ÖZÇELİK	ORDU	RAHMİ GÜNER	
		GÖKHAN DURGUN	
ERCAN ÇİÇEK	KİLİS	ABDULAZİZ YAZAR	
		HALİL ÜNLÜTEPE	
SELÇUK YİĞİT	KÜTAHYA	F. MURAT SÖNMEZ	
		RASİM ÇAKIR	
		RAMAZAN KERİM ÖZKAN	
		MEVLÜT COŞKUNER	
ALİ RIZA ALTIN	AKSARAY		
GÖKHAN YAVUZ	ŞIRNAK	FATMA NUR SERTER	14.11.2007
GÖKHAN SOYLU	ŞIRNAK	ÇETİN SOYSAL	
ÖZKAN KILIÇ	ŞIRNAK	EŞREF KARAİBRAHİM	14.11.2007
ERDEM YÜCE	ŞIRNAK	ENSAR ÖĞÜT	14.11.2007
SEZER ALTUN	KUZEY IRAK	DURDU ÖZBOLAT	21.11.2007
MEHMET NURİ BAKICI			
MEHMET NURİ DOĞAN	ŞIRNAK ŞIRNAK	HULUSİ GÜVEL	21.11.2007
MUSTAFA ERKOÇ	ŞANLIURFA	ALİ RIZA ERTEMÜR	19.11.2007
EMRE KISMET	SİİRT-ŞIRVAN	ATILLA KART	21.11.2007
RİDVAN AKGÜÇ	HAKKARİ	ŞEVKET KÖSE	12.11.2007
		YILMAZ ATEŞ	
RAMAZAN DOĞAN	HAKKARİ	NESRİN BAYTOK	12.11.2007
TUNÇ FİDANER	İZMİR- ÇIĞLI	SUAT BİNİCİ	08.11.2007
MUZAFFER GÜMÜŞ	İZMİR -ÇIĞLI	HALİL ÜNLÜTEPE	08.11.2007
		DERVİŞ GÜNDAY	
FATİH DEMİR	ÇORUM	M. ŞEVKİ KULKULOĞLU.	13.11.2007
ERKAN DAŞ	BİNGÖL - KİĞİ	ENSAR ÖĞÜT	25.11.2007
FERDİ TOSUN	ŞIRNAK - BEYTÜŞŞEBAP	ABDURREZZAK ERTEN	26.11.2007
MESUT ÇEKEN	HAKKARİ - YÜKSEKOVA	ŞEVKET KÖSE	26.11.2007

HAKKARİ'NİN ÇUKURCA İLÇESİNDE ŞEHİT OLAN JANDARMA KOMANDO ER RAMAZAN DOĞAN'IN AİLESİNİ ZİYARET

CHP Ankara Milletvekilleri Yılmaz **ATEŞ** ve Nesrin **BAYTOK** ile bir grup partili, nöbet mevzisine yıldırım düşmesi sonucu Hakkari'nin Çukurca ilçesinde şehit olan Jandarma Komando Er Ramazan **DOĞAN**'ın ailesini ziyaret etti. Şereflikoçhisar Devekövan'da yaşayan Doğan Ailesi ve yakınlarının karşıladığı vekiller, ziyarette duygulu anlar yaşadı.

Şehit askerin babası Erdal Doğan, **Sorti Tepesi** adı verilen ve karakol güvenliğini sağlayan mevzide oğlu ve Rıdvan Akgüç adlı askerin üzerine yıldırım düştüğünü, Er Akgüç'ün olay

yerinde, oğlunun ise battaniyeyle aşağı indirilirken, hayatını kaybettiğini anlattı. Duygularan baba Doğan, "Acımız çok büyük. Allah bize verdi, başkasına vermesin" dedi.

CHP Ankara Milletvekili Yılmaz Ateş ise acılı babayı teselli ederek, "**Evladınız, Türkiye için şehit oldu, bizi ailenizden kabul edin. İyi gününüzde kötü gününüzde beraberiz**" dedi. CHP'li milletvekilleri Kur'an okunduktan sonra dua edip, şehit ailesiyle vedalaştı.

Heyet ziyaret sırasında aileye CHP Genel Başkanı Deniz BAYKAL'ın özel mektubunu da verdi.

6.2.6.- BAYKAL, İNCEK'TE BULUNAN BİR ÖZEL OKULDA DÜZENLENEN ATATÜRK'Ü ANMA ETKİNLİĞİNE KATILDI.

Öğrencilere **ATATÜRK**'ü anlatan **BAYKAL**'a, konuşmasının ardından bir plaket sunan Özel ATEK Koleji Yönetim Kurulu Başkanı Alpay Tarhan, CHP liderinin Kuzey Irak'a yönelik açılımlarının eğitim kurumlarında büyük bir heyecan yarattığını söyledi. Türkiye'nin yıllardır yaşadığı terör sorununun çözümü için eğitimin büyük önem taşıdığını vurgulayan Tarhan, **BAYKAL**'ın önerileri çerçevesinde gelecek yıl ailelerini kaybetmiş Iraklı 5 öğrenciyi kendi kurumlarında üniversiteye kadar olan okutacaklarını söyledi.

BAYKAL, Atatürk'ü Anma Etkinlikleri çerçevesinde öğrencilere hitaben yaptığı konuşmada, **Mustafa Kemal Atatürk**'ün geçmişte yaptıkları kadar ülkenin geleceği açısından da önemli bir güvence ve simge olduğunu söyledi.

ATATÜRK'ün ölümünün üzerinden 69 yıl geçtiğini, her geçen gün kendisine daha çok sahip çıkma gereği duyulduğunu anlatan **BAYKAL**, "Atatürk'ü unutturmak, etkisizleştirmek için çok yaygın çabaların içeriden, dışarıdan yürütüldüğü bir dönemin içinden geçmekte olduğumuz halde, Atatürk sevgisinin ülkemizde giderek yaygınlaştığına tanık oluyoruz" diye konuştu. Baykal, sözlerini şöyle sürdürdü:

"İnsanlarımızın Atatürk'ü sadece geçmişteki başarıları dolayısıyla, bir şükran, minnet duygusuyla değil, geleceğe yönelik taşıdığı değeri dikkati alarak, şu anda karşı karşıya bulunduğumuz sorunlarda Atatürk'ü bir çözüm, dayanak noktası, gelecek için bir umut sayarak sevdiklerini unutmamak gerekir. Şu anda karşılaştığımız sorunlar bizi Atatürk'ü düşünmeye yönlendiriyor."

Baykal, Atatürk'ün sadece askeri zaferle yetinmediğini, ülkenin siyasi yapısını da kararlılıkla değiştirdiğini, hilafete son vererek milletin egemenliğini esas aldığını vurgulayarak, bunun çok önemli, devrimci bir yaklaşım olduğunu söyledi.

Atatürk'ün laiklik konusundaki yaklaşımı ile çağdaş uygarlık düzeyi hedefine de vurgu yapan Baykal, ülkeyi gençlere emanet eden Atatürk'ün böylelikle sürekli bir dinamizmi hedeflediğini de kaydetti.

BAYKAL, okulda **ATATÜRK**'ün fotoğraflarından oluşturulan serginin açılışını da yaptı.

6.2.7.- ESKİ MV. VE BAKAN, GAZETECİ-YAZAR PROF. DR. AHMET TANER KIŞLALI ANILDI

Bombalı suikasta kurban giden Prof. Dr. Ahmet Taner Kışlalı katledilişinin 8. yıldönümünde 4 ayrı törenle anıldı.

Aracına yerleştirilen bombanın patlaması sonucu 21 Ekim 1999'da aramızdan ayrılan Ahmet Taner Kışlalı için ilk tören Çayyolu'ndaki evinin önünde düzenlendi. Buradaki törene, Kışlalı'nın eşi **Nilüfer Kışlalı**, kızı **Nilhan** ve Kışlalı ailesinin yanı sıra CHP Yöneticileri, eski ve yeni CHP milletvekilleri, CHP il örgütü, Cumhuriyet Kadınları Derneği Başkanı **Şenal Sarıhan**, ADD Genel Sekreteri **İzzet Polat Ararat**, ODTÜ Atatürkçü Düşünce Topluluğu, Ankara Cumhuriyet Okurları (CUMOK), gazeteciler, yazarlar ve Çayyolu sakinleriyle çok sayıda vatandaş katıldı.

Atatürk, katledilen aydınlar ve Hakkârî'de şehit olan askerler anısına saygı duruşunda bulunulmasıyla başlayan törende konuşan CHP Ankara İl Başkanı **Yaşar Çatak**, Kışlalı'nın, "**bir mücadele adamı**" olduğunu, küreselleşme ve yeni dünya düzeni istemlerinin karşısında hep ulusalcılığı savunduğunu söyledi.

Konuşmaların tamamlanmasının ardından, katılımcılar ellerinde Türk bayrakları ve kırmızı karanfiller eşliğinde, Ahmet Taner Kışlalı Parkı'na yürüdü. Bu sırada çevredeki binaların, Türk bayraklarıyla donatılması dikkat çekti.

Parktaki Kışlalı Anıtı önündeki törenin ardından, Karşıyaka Mezarlığı'na geçildi ve Kışlalı'nın gömütü başında tören düzenlendi.

6.2.8.- BEYTÜŞŞEBAP VAHŞETİNE, CHP'DEN İNCELEME

Şırnak'ın Beytüşşebap ilçesi Beşağaç köyünde 12 köylünün taranarak öldürülmesi vahşetini yerinde incelemek üzere Grup Başkan Vekili **Kemal Kılıçdaroğlu** başkanlığında Ankara Milletvekili **Yılmaz Ateş**, Adıyaman Mv. **Şevket Köse**, Adana Mv. **Hulusi Güvel** ile Isparta Mv. **Mevlüt Coşkun** 'den oluşan 5 kişilik bir heyet yöreye giderek çalışmalarını tamamladı.

Heyet katliamın yaşandığı yerde gerekli incelemelerden sonra hayatını kaybeden köylülerin yakınları ve aileleriyle görüştü. Heyet daha sonra da Tunceli'nin Hozat ilçesi Boydaş köyünde odun toplamaya gittikleri sırada askerler tarafından vurulduğu ileri sürülen 2 kişinin aileleriyle de görüştü, konuyu yerinde inceledi.

CHP heyetinin başsağlığı dilediği ve ayrıntılı açıklamalar yaptığı, yakınları katledilen Beşağaç köylüleri katillerden hesap sorulmasını istediler. Köylüler öncelikli sorunlarının yoksulluk, işsizlik, terör ve eğitimde eşitsizlik gibi temel sorunlar olduğuna dikkat çekerek, bu sorunların çözümü için özel çaba harcanmasını ve bunu ancak CHP'nin başarabileceğini söylediler.

Köylüler CHP heyetinden kendilerine, bölge insanıyla sorunlarına sahip çıkmasını ve bu sorunları TBMM'de dile getirmesini de istediler. CHP milletvekilleri de köylülerin sorunlarına

katkıda bulunmak için anamuhalefet olarak her tür girişimde bulunacaklarını, ancak tüm sorunların CHP iktidarında çözülebileceğini hatırlattılar.

Heyet incelemelerinden sonra bulgularını bir Raporla Genel Başkanlığa sundu. Raporunda;

- Bölge insanının AK Parti hükümeti döneminde yalnızlaştığı, ekonomik ve sosyal yatırımlarla halkın tekrar kazanılması gerektiği vurgulandı.
- "Telefon ve içme suyu olmayan köyde, halk ciddi bir yalnızlaşma sorunu yaşamaktadır. Bu psikoloji, aidiyet duygusunu ciddi anlamda törpüleyen bir ortamın oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Oysa terörle mücadele çok boyutlu bir çabayı gerektirir. Konunun ekonomik, sosyal, psikolojik, eğitim ve güvenlik gibi pek çok yönü vardır." görüşlerine yer verildi.
- "CHP'nin bölgeye ve bölge insanına sahip çıkmasının istendiğine dikkat çekilirken, Beşagaçlıların, 'Burada herkes CHP'li, ancak ilgisizlik nedeniyle CHP'den koştuk, bize sahip çıkın' söylemi de yer aldı.

Beşagaç köylülerinin CHP'den koştukları iddiası, Yüksek Seçim Kurulu'nun (YSK) 22 Temmuz seçim sonuçlarına da yansıyor. YSK verilerine göre seçimlerde bu köyde AK Parti 68, DTP 22 oy aldı. CHP'ye ise hiç oy çıkmadı.

CHP heyeti, daha sonra Tunceli'nin Hozat ilçesine bağlı Boydaş köyü civarında güvenlik güçlerinin 'dur' ihtarına uymayan Bülent Karataş ve Ali Rıza Çiçek'in vurulması olayını da inceledi. Raporunda bu konuya ilişkin gözlemlere yer verilirken, bu kişilerin terörist olmadığı, kara kovan balı toplamak için ormana gittikleri; ancak öldürüldükleri ileri sürüldü.

6.2.9.- BABACAN, GENEL BAŞKAN BAYKAL'A, TAYYİP ERDOĞAN İLE BUSH ARASINDAKİ GÖRÜŞMELER HAKKINDA BİRİFİNG VERDİ...

Dışişleri Bakanı Ali Babacan, CH ziyaret ederek, sınır ötesi operasyon, Türkiye-Irak ilişkileri ve Bush-Erdoğan görüşmesiyle ilgili bilgi verdi. Dışişleri Bakanı dün saat 15.00'te CHP Genel Merkezi'ne geldi.

Berberinde Dışişleri Bakanlığı Müsteşarı Ertuğrul Apakan, Müsteşar Yardımcısı Feridun Sinirlioğlu, Irak Özel Temsilcisi Oğuz Çelikkol ve Bakanlık Sözcüsü Levent Bilman ile CHP Genel Merkezine gelen Dışişleri Bakanı Babacan, Genel Başkan Deniz Baykal'a kapalı toplantıda bir saat süre ile brifing verdi.

Toplantıdan sonra Babacan basın mensuplarının sorularına yanıt vermezken, CHP Genel Başkan Yardımcısı Onur Öymen, "Bir açıklama yapmamak üzerine görüş birliğine vardık" dedi.

6.2.10.- GN. BŞK. DENİZ BAYKAL AVRUPA TÜRKLERİ DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI VE BERABERİNDEKİ HEYETİ TBMM'DE KABUL ETTİ

CHP Genel Başkanı Deniz Baykal holdingzeleri kabul ederken, yurt dışında bazı holdingler tarafından dolandırılan gurbetçilerin mağduriyetleriyle ilgili olarak, "Bu bir hukuk ve ahlak krizidir" dedi.

Yurt dışında halka arz yoluyla izinsiz para toplayan holdingler tarafından dolandırılan gurbetçilerin kurduğu Avrupa Türkleri Dayanışma Derneğinin Başkanı Muhammet Demirci ve beraberindeki heyet, Baykal'ı TBMM'de ziyaret ederek destek istedi.

Demirci Genel Başkan Baykal'ı ziyaretinde, holdinglere paralarını kaptıran gurbetçilerin artık dayanacak hallerinin kalmadığını, intiharların arttığını ve çocuklarına harçlık bile veremeyecek duruma geldiklerini anlattı. Avrupa ülkelerinde başvurdukları yargıdan sonuç alamadıklarını, bunun üzerine Almanya'ya geldiğinde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'a konuyu aktardıklarını belirten Demirci, "Sayın Başbakana sorunumuzu anlattım. 'Halimizden anlarsınız, ikimiz de Karadenizliyiz' dedim. Ancak Başbakan, '**Paralarınızı verirken bana mı sordunuz?**' diye cevap verdi. Oysa biz kendisinden, '**Haklarınızı arayacağız**' demesini beklerdik" diye konuştu. Bu sözleri nedeniyle Başbakan Erdoğan aleyhine dava açtıklarını kaydeden Demirci, ancak davanın reddedildiğini söyledi.

Demirci, Başbakanın son Almanya ziyaretinde Başbakan Merkel ile görüşmesi sırasında sorunlarını tekrar dile getirmek istediklerini, ancak Başbakanın korumaları tarafından tartaklandıklarını da açıkladı. Demirci bu olayın, Türk basınında yeteri kadar yansıtılmadığını belirtti.

Demirci, "Artık bu konu, yurt dışında yaşayan gurbetçilerimizi ölüp ölüp diriltten bir anarşi haline geldi. Ortada nitelikli bir dolandırıcılık var. Yargı çalışmıyor. Bu, büyük bir yangındır" dedi.

Davada yargılananların tümünün hastalanıp rapor almasını eleştiren Demirci, Yimpaş yöneticisi Dursun Uyar hakkında görülen davanın duruşmasının 26 Kasım'da yapılacağını, Uyar'ın bu kez de teslim olmaması halinde, davanın zaman aşımından düşeceğini belirtti.

Bu dava öncesinde konunun önemine dikkati çekmek ve destek istemek üzere Türkiye'ye geldiklerini bildiren Demirci, "**CHP'ye de bu insanlara sahip çıkıp çıkmayacaklarını, sonuna kadar hesap sorup sormayacaklarını öğrenmeye geldik**" dedi.

Dernekten bir başka yetkili de davanın zaman aşımına uğraması için bugüne kadar yapılanların, "adaletten, hukuktan kaçmak için her türlü boyutuyla planlanmış, programlanmış bir dolandırma senaryosu" olduğunu söyledi. Yetkili, bu konuda yargının değil, Hükümetin eksikliği bulunduğunu belirterek, davanın zaman aşımına uğraması halinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuracaklarını söyledi.

Holdinglemelerin sorunlarını dinleyen CHP Genel Başkanı **BAYKAL** da bu konunun, 800 bin kişiyi ilgilendiren, 30 milyar dolarlık "muazzam bir dolandırıcılık" olduğunu söyledi. Genel Başkan Baykal, parti olarak bu konuyu yıllardır gündemde tuttuğumuzu, konuyu sürekli takip ettiğimizi ve etmeye devam edeceğimizi vurguladı.

Deniz BAYKAL; *"Bu olayın ortaya çıkmasına yol açan ana nedenin, iktidarın böyle bir olaya başından müdahale etmemiş olması ve bu yapılanları "dost çabalar" olarak görmesi olduğu gerçeği yatmaktadır. 'Vatandaşın hakkı hukuku bir kenara itildi; eşin, dostun, yakının hakkı hukuku gözetildi. Siyasi mûsamaha sonucu bu olay gerçekleşti'"* diye konuştu.

DENİZ BAYKAL, gurbetçileri dolandıranlardan hesap sorulmamasının altında siyasi iktidarın hesaplarının yattığını belirterek, *"olayın üzerine yürüme konusunda siyasi zafiyet bulunduğunu, "dökme suyla değirmen döndürmeye çalışıldığını, Meclis araştırma komisyonunun hazırladığı raporun gereğinin yapılması gerektiğini"* vurguladı...

6.2.11.- CHP GENEL MERKEZİNDE BAYRAMLAŞMA BAYRAMIN İKİNCİ GÜNÜ YAPILDI

CHP'de örgütle ve siyasi partilerle bayramlaşma bayramının ikinci günü yapıldı. Bayramın ikinci günü Genel Merkez'de Genel Başkanlık adına bayramlaşmayı, Cevdet **SELVİ** (Gen. Bşk. Yrd.) başkanlığında, Sinan **YERLİKAYA** (MYK Üyesi), Ali Rıza **YÜCEL** (PM Üyesi), Neriman **GENÇ** (PM Üyesi), Nesrin **BAYTOK** (Ankara Milletvekili), Hakkı Suha **OKAY** (Ankara Milletvekili) dan oluşan heyet gerçekleştirdi.

CHP heyeti, sırasıyla, HÜRPARTİ, DSP, ANAVATAN, AKP, BBP, SP, İP, SHP ve MHP adına partiyi ziyaret eden heyetleri kabul etti; akabinde bu partilere giderek bayramlarını kutladı.

6.2.12.- GENEL BAŞKANI BAYKAL, İZMİR'DE ULUSLARARASI SERGİLER BÜROSU (BIE) DELEGELERİNE YEMEK VERDİ

Genel Başkanı Deniz **Baykal**, İzmir'in EXPO 2015 adaylığı kapsamında düzenlenen **İzmir 1. Uluslararası Herkes İçin Sağlık Sempozyumu**'na iştirak eden Uluslararası **Sergiler Bürosu (BIE)** delegelerine yemek verdi.

Adnan Menderes Havalimanı'nda gazetecilere açıklama yapan Baykal, EXPO 2015'in İzmir'e alınmasını sağlamaya yönelik çalışmayı desteklediğini açıkladı.

EXPO'nun, dünyanın en büyük sergi organizasyonu olduğuna dikkat çeken Baykal, EXPO'nun yapıldığı ülkeleri 6 aylık sürede 15-60 milyon kişinin ziyaret ettiğini hatırlatarak şunları söyledi.

"EXPO'nun alınmasını çok istiyoruz. Bu çok önemli bir uluslararası projedir. İzmir'e çok yararı olacaktır. Ayrıca, İzmir hem Türkiye'nin, hem bölgenin, hem de dünyanın ilgi

merkezi haline gelecektir. Bunu çok önemsiyoruz. Çok ciddi bir konu. Organizasyonu yönlendirenler bizden de bu çalışmaya destek vermemizi istediler. İçtenlikle destekliyorum ve desteklemeye devam edeceğim. Bunun için İzmir'e geldim.

İzmir yıllardan bu yana uluslararası fuarlar merkezidir ve bunu başarıyla sürdürmektedir. İzmir Fuarı'nın ölçeğini aşan, EXPO ölçeğindeki organizasyonu İzmir'de gerçekleştirmemiz lazım. Türkiye'de ilk kez bir kent bunu alacak. İzmir bunu başarır. İzmir bunu hak ediyor"

Genel Başkanı **Baykal** daha sonra İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu ve inceleme için İzmir'e gelen EXPO heyetine gemide akşam yemeği verdi. Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz Kocaoğlu ile birlikte evsahipliğini yaptığı gecede EXPO delegeleri ile görüşen Baykal konuşmasını İngilizce yaptı.

İzmir'in Türkiye'nin 3'üncü büyük kenti olduğunu ve Türkiye ihracatının yüzde 30'unun İzmir Limanı'ndan yapıldığını hatırlatan Deniz Baykal, kentin bugüne kadar uluslararası alanda pek çok kültürel ve sportif organizasyonlara başarıyla evsahipliğini yaptığını hatırlatarak şöyle dedi;

"İzmir Büyükşehir Belediye Başkanımız Aziz Kocaoğlu, partimizin hakikaten en önemli temsilcilerinden birisi. Elinden gelenin en iyisini yapacaktır, eminim. İzmir'in bu konuda en iyiyi başaracağından da hiç kuşum yok. Hükümet EXPO için elinden gelen her şeyi yapacağını açıkladı. Ben de Ana Muhalefet Partisi lideri olarak, şahsen ve partim adıma elimizden geleni yapıp EXPO 2015'i pırıl pırıl sonuçlandıracağız. EXPO, İzmir Belediyesi tarafından düşünülmüş ve ortaya konmuş bir projedir.

Bu kent yüzyıllardır, jeotermal alanları, sağlık merkezi olma özelliği taşıyan kimliği ile öne çıkıyor. İzmir kültürel değerleri simgeleyen bir kent. BIE'nin kabul ettiği ilkeleri simgelen bir kent aynı zamanda. İzmir, neolitik çağdan bu yana, 8 bin 500 yıldır, Akdeniz'in Doğusu'nda varlığını sürdüren çeşitli uygarlıklara evsahipliği yaptı ve son derece zengin kültürel mirasa sahip.

Kültürler ve dinler arası uyumu ile oldukça önemli bir yerde. Bütün bunlar EXPO 2015 konukları için de oldukça ilgi çekici olacak. İzmir bir mıknaş gibi çekecek."

Görüşlerini açıklarken, Asklepion'un tarihte müzikle tedavi konusunda ilk merkez olduğunu hatırlatan Ana Muhalefet Lideri Baykal, **"Müzik, antik çağda özellikle ruh sağlığı hastalıklarının tedavisinde kullanılıyordu. Bugünlerde politikada da uygulanması gerektiği gibi, Asklepion bizim belki ulusal krizlerimize de çare olabilir. Umuyorum ki İzmir, yüzyıllar boyunca çok iyi taşıdığı 'Ege'nin İncisi' niteliğini kullanarak kültürel, finansal, tarihsel olarak EXPO 2015'in evsahipliğine ulaşacaktır. İzmir EXPO'ya en yakışan kent olacaktır. Tüm kalbimbe bunu destekliyorum".**

BIE Genel Sekreteri Vicente Gonzales Loscarteles de, EXPO 2015'in İzmir'de yapılması konusunda Türkiye'den her kesimin destek vermesinin önemli olduğunu belirterek, "bugün Ana Muhalefet Partisi lideri bizimle. EXPO'ya büyük destek veriyor. Bu da projenin ne kadar önemli olduğunu gösteriyor. Türk insanının kararlılığını zaten biliyorduk. Güzel İzmir Körfezi'nde de bu kentin sihirini, güzelliğini görüyoruz. EXPO 2015'te Türk halkının şansının açık olmasını diliyorum." dedi.

EXPO 2015 İzmir için düzenlenen sempozyuma katılmak için İzmir'de bulunan EXPO delegasyonu, Swiss Otel'in The İstanbul gemisinde Körfez turu yaptı. Körfez turuna Genel Başkanı Baykal, İzmir Belediye Başkanı Kocaoğlu, İzmir Valisi Cahit Kırış, BIE Genel Sekreteri Vicente Gonzales Loscarteles, milletvekilleri, belediye başkanları ve BIE delegeleri katıldı.

6.2.13.- MECLİS KÜRSÜSÜNDE CHP'İ NERMİN NEFTÇİ'DEN 34 YIL SONRA YİNE CHP'Lİ GÜLDAL MUMCU

TBMM Genel Kurulu'nu 34 yıl sonra dün ilk kez bir kadın yönetti. CHP İzmir Milletvekili ve TBMM Başkan Vekili Güldal Mumcu, Atatürk ilkeleri ve laikliğin önemini vurgulayarak "tarafsızlık" sözü verdi. Eşi, gazeteci yazar Uğur Mumcu'yu bir suikasta kurban veren Güldal Mumcu, "Türkiye'de terör acısını ocağında hissetmeyen neredeyse kimse kalmadı" dedi.

Atatürk'ün yaktığı meşale

CHP'li Nermin Neftçi'den 34 yıl sonra başkanlık koltuğunda oturan ilk kadın olan Mumcu, bir selamlama konuşmasıyla hassasiyetlerini vurguladı. Mumcu, "Başkanlık ettiğim bu ilk oturumda Mustafa Kemal Atatürk'ün yaktığı bağımsızlık meşalesinin aydınlığını yüreğimde duyuyorum. Özgürlüğü ve eşit yaşam hakkı elinden alınmak istenen bir ulusun yoktan var ettiği demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletinde yaşamının kıvancıyla bana TBMM'nin bir üyesi olma onurunu veren milletimize en derin şükranlarımı sunuyorum" dedi.

İnsanlık suçuna ortak olmak

Konuşması sırasında "terör" konusuna değinen Mumcu, şunları söyledi; "Son günlerde terör bir kez daha gencecik insanlarımızın yaşam haklarını elinden aldı. Yaşam hakkı kutsaldır ve terör bir insanlık suçudur. Terörün uluslararası ve ulusal bağlantıları vardır. Etnik kimliği, dini ideolojiyi kullanır. Tehdit, baskı, korku yaratarak toplumları sindirmeye çalışır. Hangi nedenle olursa olsun terör olaylarının yanında olmak, bu insanlık suçuna ortak olmak demektir. Terörün ana amacı, ülkelerin vatandaşlarını ve ulusları birbirine düşman etmektir. Terörün arkasındaki çıkar çevreleri bu düşmanlıktan hem siyasi hem ekonomik çıkar sağlar. Atatürk, 'Savaş zorunlu ve yaşamsal olmalıdır, ulusun yaşamı tehlikeyle karşılaşmadıkta savaş bir cinayettir' demiştir. Kan üstünden rant sağlayan terörün ulusları savaş bataklığına sürüklemesine hep birlikte karşı çıkmalıyız."

6.2.14.- CHP'DEN TELEKOM'UN GREVCİ İŞÇİLERİNE DESTEK

CHP Milletvekilleri Yılmaz **ATEŞ**, Zekeriya **AKINCI**, Nesrin **BAYTOK**, Hakkı Süha **OKAY**, Tekin **BİNGÖL** ve Durdu **ÖZBOLAT** 18 Ekim 2007 Perşembe günü Telekom'un grevci işçilerini ziyaret ettiler. Telekom işçilerinin sorun ve şikayetlerini dinleyen heyet, kendilerine başarı dileklerini ilettiler; grevin anayasal bir hak olduğu, "emeğin kitle partisi olan CHP'nin daima işçinin haklı eylemlerinin yanında yer alacağını" belirttiler.

6.2.15.- CHP MV. HEYETİ KAZ DAĞLARI'NDAKİ MADEN ARAMA ÇALIŞMALARINI YERİNDE İNCELEDİ

CHP, Balıkesir ve Çanakkale il sınırlarında yer alan Kaz Dağları bölgesindeki maden arama çalışmalarının etkilerinin yerinde incelenmesi ve tespitlerin yapılması amacı ile oluşturduğu heyet konuyu mahallinde inceledi.

Genel Sekreter Yardımcısı İstanbul Mv. Bihlun **TAMAYLIGİL** Başkanlığında oluşturulan heyette, Balıkesir Mv. Ergün **AYDOĞAN**, Çanakkale Mv. Ahmet **KÜÇÜK**, Edirne Mv. Bilgin **PAÇARIZ**, Eskişehir Mv. Murat **SÖNMEZ**, İstanbul Mv. Çetin **SOYSAL**, Kırklareli Mv. Tansel **BARİŞ**, Mersin Mv. Ali Rıza **ÖZTÜRK** yer aldılar

Heyet incelemelerini tamamladıktan sonra Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Bihlun **TAMAYLIGİL**, düzenlediği basın toplantısında, 24-25 Ekim tarihlerinde Kaz Dağları'nda yaptıkları inceleme çalışmaları hakkında bilgi verdi.

Sondaj çalışmalarını yerinde incelediklerini, köyleri gezerek yöre halkının görüşlerini dinlediklerini açıklayan Tamaylıgil, burada yapılan incelemenin yapılacak çalışmaların ilk adımını oluşturduğunu belirterek şunları söyledi;

"Kaz Dağı gerçeğini, Türkiye'deki madencilik ve gelişmesi gereken refah ile gelir seviyesinin ve yaşam hakkı açısından bütün boyutlarıyla değerlendirdik. Bu bakış açısıyla çalışmamızın ilk adımını tamamladık. Bu konu hakkında bir rapor hazırlayacağız. Sadece bu raporu hazırlamakla kalmayıp, TBMM çatısı altındaki çalışmalarımızla da Kaz Dağları bölgesinin sesi olmaya devam edeceğiz."

Tamaylıgil, 2004 yılında çıkartılan Maden Yasası'na 22. Dönem ana muhalefet partisi olarak CHP'nin Anayasa Mahkemesine iptal başvurusunda bulunduğunu hatırlatarak, bundan herhangi bir sonuç alınmadığını kaydetti.

Maden Yasası'na göre maden arama çalışmalarının sondaj arama ve işletme sürecinin olduğunu, şu anda yapılan sondaj arama çalışmalarıyla ilgili çevre etki raporlarının istenmediğine işaret eden Tamaylıgil, bu yasa çıktıktan sonra çeşitli arama ruhsatlarının alındığını ve sondaj arama faaliyetlerinin sürdüğünü söyledi.

Madencilik sektörü içinde bölge tartışmalarını ortaya koyarken yer altı ve yer üstü kaynakların gelecek itibarıyla ve gelecekte oluşturacak risklerin çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini belirten **Tamaylıgil**, Maden Yasası'ndan sonra Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği'nin çıkartıldığını bu yönetmelikte mutlak koruma alanlarıyla ilgili 300 metre olan mesafenin Aralık 2004 itibarıyla 100 metreye indirildiğini bildirdi.

Bihlun **Tamaylıgil**, suyla ilgili risklerin Çevre ve Orman Bakanlığı ile Devlet Su İşleri tarafından çok iyi incelenmesi gerektiğini ifade ederek, dün sondaj yapılan bölgelerde yaptıkları gezilerde sularla ilgili yaz aylarındaki su raporlarından bir kısmında, bakteriyolojik, bir kısmında kimyasal, bir kısmında ise her ikisinin de uygun olmadığına dair birtakım uyarıların olduğunu söyledi.

Bunun sebebinin ilgili birimler tarafından araştırılmasını isteyen Tamaylıgil, Çan Belediyesi'nin Kaymakamlığa Mayıs 2006'da yaptığı başvuruda, sulara bulanıklık olduğunun tespiti ve bu tespitten sonra da bu araştırmaların yapılmasının istendiğini bildirdi.

CHP Genel Sekreter Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Tamaylıgil, bölgenin tarım kaynakları açısından çok önemli olduğunu, burada yapılacak faaliyetlerin tarımsal getirilerin neleri etkileyeceği bu etkiye karşı da fayda maliyet analizi yapılmasını gerektiğini dile getirerek, "Bir büyük tedirginlik var. Bir köyde süt almaya gelen firmaların bile artık, sütün kimyasal değerlendirmesini istediğini, sütünü satan köylü söylüyor. Böyle bir tedirginliğin yaşandığı süreç var" dedi.

Tamaylıgil, Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilerinin bölgede inceleme yapacaklarıyla ilgili bilgilerin basına yansıdığını ancak, inceleme yaptıkları köylerde bakanlık yetkililerinin gelmediğini öğrendiklerini, bakanlık yetkililerinin çalışmayı hangi boyutta yaptıklarının açıklanmasını istedi

Kaz Dağları ve bölgenin, oksijen açısından bakıldığında dünyanın ikinci büyük oksijen çadırı olarak değerlendirildiğini, mitolojik açıdan önemli, doğal, endemik ve ekolojik yapısı açısından da dünyada cennet görülen bir bölge olduğunu anlatan CHP'li Bihlun Tamaylıgil, "İnceleme heyeti olarak ilk aşamasını tamamladıkları çalışmalarını Ankara'ya döndüklerinde detaylandıracaklarını, incelemelerinin, Kaz Dağları üzerinde sürekli bir takip olarak devam edeceğini, yapılan çalışmaların, bilimsel araştırmaların ve hukuki gelişmelerin takipçisi olacaklarını" sözlerine ekledi.

6.2.16.- HALK GAZETESİ

Yayın Kurulu Üyeliğini Ankara Milletvekili Yılmaz **ATES**, Ankara Milletvekili Nesrin **BAYTOK**, Sorumlu Yazı İşleri Müdürlüğünü de Turan **ÖZKAN**'ın üstlenmiş olduğu **HALK GAZETESİ**, 15 Mayıs 2005'ten bu yana, yeni düzeni içinde 15 günde bir çıkmakta ve her sayısı 125 bin adet basılmaktadır. Gazete, İl, İlçe, Belde, Belediye Başkanlıkları ile Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Örgütleri ve Sendikalara gönderilmektedir.

HALK GAZETESİ'nin;

- ✓ **89. Sayısı**, "Terör Türkiye'ye saldırıyor" manşetiyle çıktı.
- ✓ **90. Sayıda**, "CHP Genel Başkanı Deniz Baykal: 'Teröre karşı milli politika'" haberi manşet oldu.
- ✓ **91. Sayıda da**, "CHP Genel Başkanı Deniz Baykal'dan teröre çözüm paketi" haberi manşete çıktı.

6.2.16.- GN. BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN KATILDIĞI ETKİNLİKLER

1 Ekim 2007	Karşıyaka'da ve Batıkent'te Ali Dinçer anıtının açılış töreni
8 Ekim 2007	NTV ve CNNTURK (Arena) Canlı Yayın
9 Ekim 2007	Fener Rum Patriği 1. Bartolomeos'u kabul
9 Ekim 2007	GATA'da Gazileri ve Beşabaç Gazisini ziyaret
9 Ekim 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
10 Ekim 2007	Şehitlerin ailelerine özel mektup
12 Ekim 2007	Şırnak'ta Şehitler Ocağı askeri birliğini ve Şehitler Köyü Beşabaç'ı ziyaret
13 Ekim 2007	Antalya'da gazetecilere açıklama ve sorularına yanıt
13 Ekim 2007	Sözcü Gazetesine özel demeç
16 Ekim 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
16 Ekim 2007	İzmir EXPO yöneticileriyle toplantı
19 Ekim 2007	CNNTÜRK canlı yayın
19 Ekim 2007	İl, İlçe, Belde ve Belediye Başkanları toplantısı
21 Ekim 2007	Basın toplantısı ve sonrasında gazetecilere açıklamalar
22 Ekim 2007	Cumhurbaşkanı Gül'ün isteği üzerine Çankaya'da görüşme
23 Ekim 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
28 Ekim 2007	Cumhuriyet Bayramı mesajı
29 Ekim 2007	Cumhuriyet Bayramı töreni
30 Ekim 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
31 Ekim 2007	Erdal İnönü'nün vefatı nedeniyle mesaj
1 Kasım 2007	İnönü ailesine taziye
1 Kasım 2007	Kanal D-Genç Bakış (canlı yayın)
2 Kasım 2007	Cumhuriyet Gazetesine Erdal İnönü'nün vefatıyla ilgili Başsağılığı ilanı
3 Kasım 2007	TBMM'de Erdal İnönü'nün cenaze töreni ve Pembe Köşk'te tören
4 Kasım 2007	İstanbul'da Erdal İnönü'nün cenaze töreni
5 Kasım 2007	EXPO heyetini kabul
5 Kasım 2007	Ecevit'i ölüm yıldönümü nedeniyle anma ve gazetecilere açıklamalar
6 Kasım 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
8 Kasım 2007	Hürriyet ve Sabah Gazetelerine özel demeç
9 Kasım 2007	Basın Toplantısı
12 Kasım 2007	HABERTÜRK-Basın Kulübü (canlı yayın)
13 Kasım 2007	İsrail Cumhurbaşkanı Peres ile görüşme
13 Kasım 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
14 Kasım 2007	ATEK'te Atatürk Dersi ve tören
18 Kasım 2007	ATV-canlı yayın
19 Kasım 2007	NTV-canlı yayın
19 Kasım 2007	Avrupa'dan gelen Holdingzedeleri kabul
20 Kasım 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
22 Kasım 2007	Milli Takıma kutlama mesajı
22 Kasım 2007	Vatan Gazetesi'ne özel röportaj
23 Kasım 2007	Öğretmenler Günü Mesajı
24 Kasım 2007	Adana'da Bölge Toplantısı
25 Kasım 2007	Kocaeli'nde Bölge Toplantısı
27 Kasım 2007	CHP TBMM Grup Toplantısı
30 Kasım 2007	Isparta Valisine ve Süleyman Demirel Üniversite Rektörüne telefonla, taziye, başsağılığı, geçmiş olsun
30 Kasım 2007	Midyat Metropolitisi Samuel Aktaş'a ve rahip Edip Savcı'ya telefonla geçmiş olsun dilekleri
30 Kasım 2007	Öğrencilerine Atatürk'lü tişört giydirdiği için ceza alan Öğretmen Halil İbrahim Özçimen'le telefonla görüşme
3 Aralık 2007	ART TV'de Canlı Yayın
4 Aralık 2007	TBMM'de Bütçe üzerine konuşma

6.4.- ÖRGÜT BÖLGE TOPLANTILARI

Kurultay sürecinin işlemeye devam ettiği şu günlerde, Genel Başkan Deniz Baykal ve Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'nin katılımı ile 24-25 Kasım 2007 tarihleri arasında **Adana** ve **Kocaeli** illerinde ilk **Bölge Toplantıları** gerçekleştirilmiştir.

Genel Başkan Deniz Baykal, Adana ve Kocaeli'nde gerçekleştirilecek olan bölge toplantıları için 23 Kasım Cuma akşamı uçakla Adana'ya hareket etmiş, Adana'da 24 Kasım Cumartesi günü yapılacak bölge toplantısına katıldıktan sonra ertesi sabah uçakla İstanbul'a gitmiş ve aynı gün karayoluyla Kocaeli'ne geçip ve buradaki toplantının ardından Ankara'ya dönmüştür.

Genel Başkan Deniz Baykal ve Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'nin katılımı ile 24-25 Kasım 2007 tarihleri arasında Adana ve Kocaeli illerinde Bölge Toplantıları yapılmıştır. Genel Başkan Deniz Baykal toplantılar öncesinde basına da açıklamalar yaparak güncel olayları değerlendirmiştir. Daha sonra toplantılar basına kapalı olarak devam etmiştir.

Genel Başkan Deniz Baykal'ın konuşmalarıyla başlayan toplantılar daha sonra toplantıya katılanların kendi illeri adına görüşlerini bildirmesiyle devam etmiştir.

6.4.1.- ADANA BÖLGE TOPLANTISI

İlk Bölge Toplantısı, 24 Kasım 2007 Cumartesi günü ADANA'da İnci Oteli'nde yapılmıştır. Adana'daki bu bölge toplantısına katılan iller ile ilgili partililer şunlardır;

Toplantıya katılacak olan iller

Katılacaklar Listesi

1. Adana 2. Mersin 3. Karaman 4. Osmaniye 5. Kahramanmaraş 6. Adıyaman 7. Gaziantep 8. Kilis 9. Hatay	- İl Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri - İl Disiplin Kurulu Başkanları - İl Kadın Kolu ve İl Gençlik Kolu Başkanları - İlçe Başkanlık Kurulları (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri) - İl, İlçe ve Belde Belediye Başkanları - Belde Başkanları - Toplantı yapılan ADANA İlinin Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri
---	--

İlk Bölge Toplantısı, 24 Kasım 2007 Cumartesi günü **ADANA**'da İnci Oteli'nde yapılmıştır. Bu toplantı; **Adana, Mersin, Karaman, Osmaniye, Kahramanmaraş, Adıyaman, Gaziantep, Kilis** ve **Hatay** illerini kapsamaktadır. Kilis ilinden iki temsilci toplantıya katılmıştır.

Genel Başkan Deniz **BAYKAL**'ın konuşmasıyla başlayan toplantıya Genel Başkan Yardımcıları Onur **ÖYMEN** ve Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ**, Genel Sekreter Yardımcıları; Algan **HACALOĞLU**, Mehmet **SEVİGEN** ve Bihlun **TAMAYLIGİL**, MYK Üyeleri; Zekeriya **AKINCI**, Fuat **ÇAY**, Mesut

DEĞER, Şerif **ERTUĞRUL**, PM Üyeleri; Gaye **ERBATUR**, Ali **OKSAL**, Abdülaziz **YAZAR**, Milletvekilleri; Gökhan **DURGUN** (Hatay), İsa **GÖK** (Mersin), Hulusi **GÜVEL** (Adana), Şevket **KÖSE** (Adıyaman), Durdu **ÖZBOLAT** (Kahramanmaraş), Ali Rıza **ÖZTÜRK** (Mersin), Vahap **SEÇER** (Mersin) ile bölgenin **İl Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri, İl Disiplin Kurulu Başkanları, İl Kadın Kolu ve İl Gençlik Kolu Başkanları, İlçe Başkanlık Kurulları** (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri), **İl-İlçe ve Belde Belediye Başkanları, Belde Başkanları**, toplantı yapılan **ADANA** İlinin **Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri** ve ilgili partililerde toplantıya katılmışlardır.

6.4.2.- KOCAELİ BÖLGE TOPLANTISI

İkinci Bölge Toplantısı, 25 Kasım Pazar günü KOCAELİ’de Grand Yükseliş Otelinde yapılmıştır. Bu bölge toplantısına katılan iller ile ilgili partililer ise şöyle belirlenmiştir;

Toplantıya katılacak olan iller	Katılacaklar Listesi
1. Kocaeli 2. Yalova 3. Zonguldak 4. Bartın 5. Karabük 6. Düzce 7. Bolu 8. Sakarya 9. Bursa 10. Bilecik	- İl Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri - İl Disiplin Kurulu Başkanları - İl Kadın Kolu ve İl Gençlik Kolu Başkanları - İlçe Başkanlık Kurulları (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri) - İl, İlçe ve Belde Belediye Başkanları - Belde Başkanları - Toplantı yapılan KOCAELİ İlinin Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri

Genel Sekreter Önder Sav’ın Bölge Toplantılarıyla ilgili genelgesi İl Başkanlıklarının yanı sıra MYK Üyeleri, ilgili illerin Milletvekilleriyle İstanbul İl Başkanlığı’na da gönderilmiştir.

İkinci Bölge Toplantısı, 25 Kasım Pazar günü **KOCAELİ**’nde Grand Yükseliş Otelinde yapılmıştır. Bu toplantı; **Kocaeli, Yalova, Zonguldak, Bartın, Karabük, Düzce, Bolu, Sakarya, Bursa, Bilecik** illerini kapsamaktadır. Toplantıya **Yalova** ili hariç tüm iller katılmış ve bu illerin il başkanları birer konuşma yapmıştır.

Genel Başkan Deniz Baykal’ın konuşmasıyla başlayan toplantıya, Genel Başkan Yardımcıları Onur **ÖYMEN** ve Mustafa **ÖZYÜREK**, Genel Sekreter Önder **SAV**, Genel Sayman Mahmut **YILDIZ**, Genel Sekreter Yardımcıları; Algan **HACALOĞLU**, Mehmet **SEVİGEN** ve Bihlun **TAMAYLIGİL**, MYK Üyeleri; Zekeriya **AKINCI**, Engin **ALTAY**, Fuat **ÇAY**, Mesut **DEĞER**, Kemal **DEMİREL**, PM Üyeleri; İzzet **ÇETİN**, Salih **GÜN**, Mustafa **ÖZYURT**, Milletvekilleri; Hikmet **ERENKAYA** (Kocaeli), Ali **KOÇAL** (Zonguldak), Ali İhsan **KÖKTÜRK** (Zonguldak), Abdullah **ÖZER** (Bursa), Yaşar **TÜZÜN** (Bilecik), Muhammet Rıza **YALÇINKAYA** (Bartın) ile bölgenin **İl Başkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri, İl Disiplin Kurulu Başkanları, İl Kadın Kolu ve İl Gençlik Kolu Başkanları, İlçe Başkanlık Kurulları** (İlçe Başkanı, İlçe Sekreteri, İlçe Saymanı ve İlçe Eğitim Sekreteri), **İl-İlçe ve Belde Belediye Başkanları, Belde Başkanları**, toplantı yapılan KOCAELİ İlinin **Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyeleri** ve ilgili partililer toplantıya katılmışlardır.

6.5.- CHP “İL BAŞKANLARI VE BELEDİYE BAŞKANLARI” TOPLANTISI

CHP İl Başkanlarıyla, İl, İlçe ve Belde Belediye Başkanları 19 Ekim Cuma günü Ankara’da toplandı. Genel Başkan Deniz Baykal’ın konuşmasıyla başlayan toplantıya MYK üyeleri de katıldı.

Genel Sekreter Önder Sav, CHP’li İl Başkanlarıyla, İl, İlçe ve Belde Belediye başkanlarına bir genelge göndererek 19 Ekim Cuma günü Ankara’da bulunmalarını istedi.

Genel Sekreter Sav’ın, Genel Merkez Konferans Salonunda yapılacak toplantıyla ilgili genelgesi şöyle;

“22 Temmuz 2007 tarihinde yapılmış olan Milletvekili Seçimlerinde örgütümüz İl, İlçe, belde yönetimlerimiz ve Belediye Başkanlarımız bin bir güçle mücadele ederek partimizin başarılı sonuçlar elde etmesi için büyük uğraş verdiler.

Zorlu bir milletvekili seçimi dönemini geride bıraktık; yeni bir süreç işlemeye başladı; geride kalan dönemdeki çalışmalardan, sıkıntılardan ders alarak önümüzdeki Yerel Yönetimler Seçimlerini de değerlendirmemiz gerekmektedir.

Sosyal Demokrat Belediyeciliğin başarılı örneklerinden yola çıkarak önümüzdeki Yerel Yönetimler Seçimlerinin çalışmalarına şimdiden başlamamız kaçınılmazdır.

21 Ekim 2007 tarihinde yapılacak olan Anayasa Değişikliği için Halk Oylaması süreci de hukuki çelişkileri bünyesinde taşıyarak yanlışlıklar ve belirsizlikler içinde işlemektedir. Ülke ve demokrasi sorunlarını yerel yönetimlerle ve Anayasa Değişikliği’nin Halk Oyuna sunulması ile ilgili sorunları, ülkedeki tüm İl Başkanları ve Belediye Başkanlarımızla birlikte görüşmek istiyoruz. Bu toplantıya, ayrıca ve sadece MYK Üyeleri de katılacaktır. Bu nedenle 19 Ekim 2007 Cuma günü saat 11.00’da yapılacak toplantıya sizleri bekliyoruz.

İl ve Belediye Başkanlarımızın toplantıya hazırlıklı gelmeleri, çalışmaları kolaylaştıracaktır”

CHP Genel Merkezi’nde Genel Başkan Deniz Baykal’ın konuşmasıyla çalışmalarına başlayan İl ve Belediye Başkanlarıyla MYK üyelerinin toplantısı 8 saat sürdü. Toplantı sonunda CHP İl ve belediye başkanları bir bildiri yayınladı. CHP İl ve belediye başkanlarının bildirisi şöyle;

“19 Ekim Cuma günü Parti Genel Merkezi konferans salonunda Genel Başkanımız Deniz Baykal’ın başkanlığında İl Başkanları ve Belediye Başkanlarının katılımıyla gerçekleştirilen toplantı, Genel Başkanımızın sunuş konuşması ile başlamıştır.

Toplantıda söz isteyen tüm il başkanları ve belediye başkanlarına söz verilmiştir. Konuşmalarda, 22 Temmuz 2007 seçimlerinde AKP’nin yoğun bir şekilde dini kullanarak oy aldığı, ayrıca büyük miktarda para harcanarak seçmenlere birebir, kömür, gıda, okul malzemesi yardımları yanında doğrudan çek ve para verildiği, ayrıntılarıyla anlatılmıştır.

Konuşmacılar, CHP'nin uygulamakta olduğu politikaların doğru ve yerinde olduğunu, bu politikalarımızın halka anlatılması için daha çok gayret gösterilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Başlayan kongre sürecini de değerlendiren İl Başkanları ve Belediye Başkanları, CHP'nin kongrelerden ve kurultaydan güçlenerek ve tazelenerek çıkacağına inandıklarını ifade etmişlerdir. Toplantıya katılan İl ve Belediye Başkanları aşağıdaki hususların kamuoyunda duyurulmasını kararlaştırmışlardır:

1-Genel Başkanımızın ve MYK'nun izlediği politikaların doğru ve yerinde olduğunu belirtiyor ve destekliyoruz.

2-AKP'nin muazzam para harcaması, dini siyasete alet etmesi, basın ve sermaye çevrelerinin AKP'ye büyük destek sağlamasına rağmen, Genel Başkanımızın büyük gayretleri ile CHP oylarında bir düşme olmamasını önemli sayıyor ve geleceğe umutla bakıyoruz.

3-Kongre sürecinden ve Kurultaydan partimizin güçlenerek çıkması için her türlü gayreti göstereceğiz.

4-CHP yeni bir genel başkan arayışında değildir. Genel Başkanımız Sayın Deniz Baykal'ı destekliyoruz. Kurultayda tekrar aday olmasını istiyoruz.

5-CHP laik demokratik cumhuriyete ve Atatürk ilkelerine sahip çıkarak, sosyal demokrat ilkeler doğrultusunda ülke sorunlarını çözmek için var gücüyle çalışmalarını sürdürecektir.

6-21 Ekim 2007 Pazar günü yapılacak olan referandum oylamasına dileyenlerin katılmamasını, oy vermeye gidenlerin HAYIR oyu vermesini istiyoruz.”

6.6.- ÖRGÜT KONULARI

6.6.1.- PARTİ ÜYELERİ

Ülkemizde mevcut 923 ilçemizde CHP Parti Kütüğüne kayıtlı 616.867 üyemiz bulunmaktadır. Halen aday üye konumunda olanlar bu rakama dahil değildir.

ÜYE SAYISI 10.000'DEN FAZLA OLAN İLLER:

129.038'i İstanbul'da, 74.490'ı İzmir'de, 41.515'i Ankara'da, 25.725'i Mersin'de, 18.564'ü Antalya'da, 18.229'u Adana'da, 17.534'ü Kocaeli'nde, 12.106'sı Muğla'da, 14.040'ı Gaziantep'te, 13.203'ü Aydın'da, 10.843'ü Hatay'da, 10.145'i Manisa'da üye olup, Genel Merkez Parti Kütüğüne kayıtlıdır.

Parti Kütüğüne kayıtlı olan üyelerin tümü, en son 16 Kasım 2007 gün ve 4917 sayılı yazı ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na da bildirilmiş, halen BAŞSAVCILIK'ta tutulmakta olan partimizle ilgili kütüğe aktarılmış durumdadır.

ÜYE SAYISI 1.000'DEN AZ OLAN İLLER:

994'ü Siirt, 800'ü Gümüşhane, 757'si Bitlis, 743'ü Iğdır, 714'ü Bingöl, 700'ü Çankırı, 653'ü Muş, 641'i Kilis, 422'si Hakkari, 246'sı Bayburt'a üye olup, Genel Merkez Parti Kütüğüne kayıtlıdır.

ÜYE SAYISI 2.500'DEN FAZLA OLAN İLÇELER:

- 55 ilçede partiye kayıtlı üye sayısı 2.500'den fazladır. Bu 55 ilçede partiye kayıtlı toplam üye sayısı 310.914'dür.
- Bunlardan 25 ilçede partiye kayıtlı üye sayısı 5.000'den fazladır.
- 4 ilçede ise 10.000'den fazladır. (Mersin Merkez'de 17.762, Konak'ta 14.814, Karşıyaka'da 12.397, Kadıköy'de 11.741 üye kayıtlıdır.)

ÜYE SAYISI 2500'ÜN ÜSTÜNDE OLAN İL VE İLÇE SAYI DAĞILIMI

İL	İLÇE	ÜYE SAYISI
ADANA	SEYHAN	9931
ADANA	YÜREĞİR	4507
ANKARA	ALTINDAĞ	3951
ANKARA	ÇANKAYA	9268
ANKARA	KEÇİÖREN	5848
ANKARA	MAMAK	6714
ANKARA	YENİMAHALLE	7877
ANTALYA	MANAVGAT	3165
ANTALYA	MERKEZ	8484
AYDIN	MERKEZ	3352
ÇANAĞKALE	MERKEZ	3101
ÇORUM	MERKEZ	3121
DENİZLİ	MERKEZ	3303
ESKİŞEHİR	MERKEZ	5512
GAZİANTEP	ŞAHİNBEY	6689
GAZİANTEP	ŞEHİTKAMİL	5098
HATAY	İSKENDERUN	3456
HATAY	MERKEZ	3114
İSTANBUL	AVCILAR	5461
İSTANBUL	BAĞCILAR	2657
İSTANBUL	BAHÇELİEVLER	4214
İSTANBUL	BAKIRKÖY	4089
İSTANBUL	BEŞİKTAŞ	7058
İSTANBUL	BEYOĞLU	4295
İSTANBUL	BÜYÜKÇEKMECE	6452
İSTANBUL	EYÜP	2594
İSTANBUL	FATİH	2582
İSTANBUL	GAZİOSMANPAŞA	6805
İSTANBUL	KADIKÖY	11741
İSTANBUL	KAĞITHANE	3761
İSTANBUL	KARTAL	9408
İSTANBUL	KÜÇÜKÇEKMECE	5461
İSTANBUL	MALTEPE	6604
İSTANBUL	PENDİK	4020
İSTANBUL	SARIYER	3525
İSTANBUL	ŞİŞLİ	3681
İSTANBUL	TUZLA	4162
İSTANBUL	ÜMRANİYE	6855
İSTANBUL	ÜSKÜDAR	4550
İSTANBUL	ZEYTİNBURNU	6037
İZMİR	BALÇOVA	3197
İZMİR	BORNOVA	9777
İZMİR	BUCA	7072
İZMİR	ÇİĞLİ	4071
İZMİR	KARŞIYAKA	12397
İZMİR	KONAK	14814
İZMİR	NARLIDERE	3172
KAHRAMANMARAŞ	PAZARCIK	2688
KIRKLARELİ	LÜLEBURGAZ	2880
KOCAELİ	GEBZE	4195
KOCAELİ	MERKEZ	7395
MERSİN	MERKEZ	17762
MERSİN	TARSUS	2564
SAMSUN	MERKEZ	3498
ZONGULDAK	MERKEZ	2929
	TOPLAM	310914

ÜYE SAYISI 100'DEN AZ OLAN İLÇELER:

- 256 ilçede partiye kayıtlı üye sayısı 100'den azdır. Bu 256 ilçede partiye kayıtlı toplam üye sayısı 17.013'dür.
- 37 ilçede partiye kayıtlı üye sayısı 50'den azdır. 17 ilçede ise üye sayısı 20'den azdır. Bunlardan üç ilçede partimize kayıtlı hiç üye bulunmamaktadır. Bunlar, Çankırı ilinin ATCAKARALAR, KORGUN ve YAPRAKLI ilçeleridir.

İL	İLÇE	SAYI
ADIYAMAN	ÇELİKHAN	83
ADIYAMAN	SAMSAT	67
AFYON	B.ÇOBANLAR	67
AFYON	BAŞMAKÇI	92
AFYON	BAYAT	99
AFYON	ÇAY	89
AFYON	DAZKIRI	52
AFYON	HOCALAR	87
AFYON	İSCEHİSAR	60
AFYON	KIZILÖREN	10
AĞRI	HAMUR	59
AĞRI	TAŞLIÇAY	51
AKSARAY	AĞAÇÖREN	62
AKSARAY	GÜZELYURT	55
AKSARAY	SARIYAHŞI	65
AMASYA	HAMAMÖZÜ	55
ANKARA	ÇAMLIDERE	97
ANKARA	EVREN	68
ANKARA	GÜDÜL	60
BALIKESİR	BALYA	94
BALIKESİR	DURSUNBEY	82
BALIKESİR	HAVRAN	98
BALIKESİR	MARMARA	74
BALIKESİR	SAVAŞTEPE	89
BARTIN	KURUCAŞİLE	61
BAYBURT	AYDINTEPE	44
BAYBURT	DEMİRÖZÜ	75
BİLECİK	İNHİSAR	83
BİLECİK	YENİPAZAR	72
BİNGÖL	GENÇ	61
BİNGÖL	KARLIOVA	86
BİNGÖL	KIĞI	74
BİNGÖL	SOLHAN	44
BİNGÖL	YAYLADERE	34
BİNGÖL	YEDİSU	71
BİTLİS	AHLAT	36
BİTLİS	GÜROYMAK	47
BİTLİS	HİZAN	98
BİTLİS	MUTKİ	56
BOLU	DÖRTDİVAN	46
BOLU	GEREDE	64
BOLU	KIBRISCIK	76
BOLU	MENGEN	97
BOLU	SEBEN	84
BOLU	YENİÇAĞA	68

İL	İLÇE	SAYI
ÇANKIRI	BAYRAMÖREN	11
ÇANKIRI	ÇERKEŞ	94
ÇANKIRI	ELDİVAN	29
ÇANKIRI	ILGAZ	56
ÇANKIRI	KIZILIRMAK	66
ÇANKIRI	KORGUN	0
ÇANKIRI	KURŞUNLU	70
ÇANKIRI	ORTA	56
ÇANKIRI	ŞABANÖZÜ	89
ÇANKIRI	YAPRAKLI	0
ÇORUM	BOĞAZKALE	68
DENİZLİ	AKKÖY	69
DENİZLİ	BABADAĞ	62
DENİZLİ	BEYAĞAÇ	90
DENİZLİ	BOZKURT	80
DENİZLİ	ÇARDAK	73
DENİZLİ	HONAZ	96
DİYARBAKIR	EĞİL	65
DİYARBAKIR	HANI	78
DİYARBAKIR	KOCAKÖY	65
DİYARBAKIR	KULP	78
DİYARBAKIR	LİCE	60
DÜZCE	ÇİLİMLİ	85
ELAZIĞ	AĞIN	59
ELAZIĞ	ALACAKAYA	47
ELAZIĞ	ARICAK	26
ELAZIĞ	BASKİL	57
ELAZIĞ	KARAKOÇAN	73
ELAZIĞ	KEBAN	62
ELAZIĞ	PALU	60
ELAZIĞ	SIVRICE	59
ERZİNCAN	İLİÇ	68
ERZİNCAN	KEMALİYE	68
ERZİNCAN	OTLUKBELİ	63
ERZURUM	HORASAN	87
ERZURUM	İSPİR	55
ERZURUM	KARAÇOBAN	61
ERZURUM	KARAYAZI	61
ERZURUM	KÖPRÜKÖY	51
ERZURUM	NARMAN	63
ERZURUM	OLUR	93
ERZURUM	PAZARYOLU	68
ERZURUM	UZUNDERE	63
ESKİŞEHİR	ALPU	56
ESKİŞEHİR	GÜNYÜZÜ	10

İL	İLÇE	SAYI
BURDUR	AĞLASUN	65
BURDUR	ALTINYAYLA	41
BURDUR	ÇAVDIR	92
BURDUR	ÇELTİKÇİ	74
BURDUR	GÖLHİSAR	98
BURDUR	KEMER	38
BURDUR	TEFENNİ	78
BURSA	BÜYÜKORHAN	83
BURSA	HARMANCIK	91
BURSA	KELES	96
ÇANAKKALE	BOZCAADA	66
ÇANAKKALE	ECEBAT	93
ÇANKIRI	ATKARACALAR	0
GÜMÜŞHANE	ŞİRAN	98
HAKKARİ	ÇUKURCA	23
HAKKARİ	ŞEMDİNLİ	58
HATAY	KUMLU	64
IĞDIR	KARAKOYUNLU	61
IĞDIR	TUZLUCA	92
ISPARTA	AKSU	56
ISPARTA	ATABEY	16
ISPARTA	GÖNEN	86
ISPARTA	SENİRKENT	61
ISPARTA	SÜTCÜLER	90
ISPARTA	ULUBORLU	65
ISPARTA	YENİŞARBADEMLİ	82
KAHRAMANMARAŞ	ÇAĞLAYANCERİT	74
KARABÜK	EFLANİ	62
KARABÜK	ESKİPAZAR	85
KARABÜK	OVACIK	79
KARAMAN	BAŞYAYLA	23
KARAMAN	KAZIMKARABEKİR	37
KARS	AKKAYA	80
KARS	DİĞOR	96
KARS	SELİM	64
KARS	SUSUZ	90
KASTAMONU	AĞLI	60
KASTAMONU	AZDAVAY	96
KASTAMONU	BOZKURT	63
KASTAMONU	ÇATALZEYTİN	66
KASTAMONU	DADAY	64
KASTAMONU	DOĞANYURT	54
KASTAMONU	HANÖNÜ	55
KASTAMONU	İHSANGAZİ	10
KASTAMONU	İNEBOLU	69
KASTAMONU	KÜRE	54
KASTAMONU	PINARBAŞI	52
KASTAMONU	SEYDİLER	51
KASTAMONU	ŞENPAZAR	62
KASTAMONU	TOSYA	58
KAYSERİ	AKKIŞLA	57
KAYSERİ	FELAHİYE	70
KAYSERİ	HACILAR	46
KAYSERİ	ÖZVATAN	33

İL	İLÇE	SAYI
ESKİŞEHİR	HAN	76
ESKİŞEHİR	MAHMUDİYE	82
ESKİŞEHİR	MİHALGAZİ	16
ESKİŞEHİR	MİHALIÇÇIK	80
ESKİŞEHİR	SARICAKAYA	19
GİRESUN	ALUCRA	63
GİRESUN	ÇAMOLUK	70
GİRESUN	ÇANAKÇI	66
GİRESUN	DOĞANKENT	62
GİRESUN	Ş.KARAHİSAR	66
GİRESUN	YAĞLIDERE	93
GÜMÜŞHANE	KÖSE	19
GÜMÜŞHANE	KÜRTÜN	68
KONYA	GÜNEYSINIR	45
KONYA	HADİM	73
KONYA	HALKAPINAR	38
KONYA	SARAYÖNÜ	63
KONYA	TAŞKENT	53
KONYA	TUZLUKÇU	61
KONYA	YALIHÖYÜK	11
KONYA	YUNAK	93
KÜTAHYA	ASLANAPA	62
KÜTAHYA	ÇAVDARHİSAR	63
KÜTAHYA	DOMANIÇ	98
KÜTAHYA	DUMLUPINAR	86
KÜTAHYA	HİSARCIK	79
KÜTAHYA	PAZARLAR	30
KÜTAHYA	ŞAPHANE	29
MALATYA	DOĞANYOL	79
MALATYA	KALE	66
MALATYA	PÖTÜRGE	90
MARDİN	DARGEÇİT	94
MARDİN	ÖMERLİ	68
MUŞ	HASKÖY	79
MUŞ	KORKUT	63
MUŞ	MALAZGİRT	77
NEVŞEHİR	ACIGÖL	81
ORDU	ÇATALPINAR	52
ORDU	GÜLYALI	96
ORDU	KABADÜZ	64
ORDU	KUMRU	78
OSMANİYE	HASANBEYLİ	97
OSMANİYE	TOPRAKKALE	82
RİZE	ÇAMLIHEMŞİN	76
RİZE	DEREPAZARI	75
RİZE	GÜNEYSU	69
RİZE	HEMŞİN	57
RİZE	İKİZDERE	65
RİZE	İYİDERE	60
RİZE	KALKANDERE	95
SAKARYA	FERİZLİ	92
SAKARYA	KARAPÜRÇEK	86
SAKARYA	SÖĞÜTLÜ	76
SAKARYA	TARAKLI	65

İL	İLÇE	SAYI
KAYSERİ	YEŞİLHİSAR	78
KİLİS	MUSABEYLİ	85
KİLİS	POLATELİ	59
KIRIKKALE	BAHŞİLİ	77
KIRIKKALE	BALIŞEYH	84
KIRIKKALE	KARAKEÇİLİ	63
KIRIKKALE	KESKİN	98
KIRIKKALE	YAŞİHAN	62
KIRKLARELİ	DEMİRKÖY	68
KIRKLARELİ	KOFAZ	88
KİRŞEHİR	AKÇAKENT	78
KONYA	AHIRLI	73
KONYA	AKÖREN	17
KONYA	ALTINEKİN	14
KONYA	ÇELTİK	85
KONYA	DEREBUCAK	18
KONYA	DOĞANHİSAR	95
SAMSUN	ASARCIK	64
SAMSUN	AYVACIK	94
SAMSUN	ONDOKUZMAYIS	91
SAMSUN	SALIPAZARI	85
SAMSUN	YAKAKENT	80
SİİRT	AYDINLAR	10
SİİRT	ŞİRVAN	62
SİNOP	DİKMEN	58
SİNOP	DURAĞAN	62
SİNOP	SARAYDÜZÜ	64
SİNOP	TÜRKELİ	90
SİVAS	DOĞANŞAR	12
SİVAS	GÖLOVA	62
SİVAS	HAFİK	71
ŞANLIURFA	HARRAN	88
ŞIRNAK	CİZRE	98
ŞIRNAK	GÜÇLÜKONAK	96
ŞIRNAK	İDİL	63
ŞIRNAK	ULUDERE	90
TOKAT	ARTOVA	91
TOKAT	BAŞÇİFTLİK	68
TOKAT	PAZAR	63
TRABZON	ÇARŞIBAŞI	80
TRABZON	DERNEKPAZARI	61

İL	İLÇE	SAYI
TRABZON	HAYRAT	71
TRABZON	KÖPRÜBAŞI	92
VAN	BAHÇESARAY	51
VAN	BAŞKALE	65
VAN	ÇALDIRAN	87
VAN	ÇATAK	62
VAN	EDREMİT	64
VAN	GEVAŞ	79
VAN	ÖZALP	62
VAN	SARAY	65
YALOVA	ARMUTLU	65
YALOVA	TERMAL	60
YOZGAT	KADIŞEHRİ	81
YOZGAT	SARAYKENT	74
YOZGAT	SARIKAYA	63
YOZGAT	SORGUN	71
YOZGAT	YENİFAKILI	91

VII.- EKLER

GENEL BAŞKAN BAYKAL'IN BASIN KULÜBÜ PROGRAMINDA “GÜNEYDOĞU-TERÖR-IRAK” KONULARINDAKİ AÇIKLAMALARI (Habertürk - 11 Kasım 2007)

Deniz BAYKAL- Sizlerinde işaret ettiğiniz gibi bu son günlerde üstünde durduğum bazı temel görüşler toplumumuzda çok büyük bir ilgi yarattı. İlginin ötesinde bir hareketlenme yarattı. Bir yeni tartışmayı harekete geçirdi. Bir ciddi ihtiyaca cevap verdiği anlaşılıyor. Toplumun böyle bir tartışma bekleyişi içinde olduğu görülüyor.

Ama öncelikle hemen şunu herkesin çok net bir şekilde görmesini isterim. Bu konular Türkiye için çok önemli, yaşamsal konular. Bu konularda biz değerlendirme yaparken hiçbir şekilde bunun siyasi parti açısından, siyasi sonuçları ne olur diye düşünmeyiz. Yani bunu hiçbir şekilde bir siyaset yöntemi olarak kabul etmemiz mümkün değildir. Biz bu terbiye içinde yetiştirildik. Bizim için önemli olan Türkiye'nin yararadır. Türkiye'nin çıkarıdır. Türkiye'nin yararına, çıkarına olduğunu düşündüğümüz ne ise onu içtenlikle, bizim için siyasi sonucu ne olursa olsun, isterse siyasi bir bedel ödemeyi gerektirsin hiç tereddüt etmeden söyleriz.

İkincisi hele, parti içi tartışma, parti içi mücadele bakımından bunlar yakışmaz. Bunları tavsiye ederim, kimse düşünmesin. Olayı ciddi boyutuyla görsün. Biz ciddi boyutuyla görüyoruz. Türkiye'nin meselesidir. Bölgenin meselesidir. Dünyanın meselesidir. Savaş-barış meselesidir. Türkiye'nin geleceğidir, huzurudur. Böyle bir konuda yok partiydi, parti içiydi oydu buydu kesinlikle bizim açımızdan düşünülemez.

BİZİM KARŞI KARŞIYA BULUNDUĞUMUZ SORUN BİR KÜRT-TÜRK ÇATIŞMASI DEĞİLDİR.

Hiçbir şekilde değildir. Bakın bu konuda en vahim, en yukarı düzeyde temsili yeteneği olduğu için en vahim hatayı Amerikan Başkan Yardımcısı Dick Cheney yapmıştır. Daha birkaç gün önce. Dick Cheney'i çıktığı dedi ki, “*vahim bir Türk-Kürt çatışmasını önlemek için elimizden geleni yapıyoruz.*”

Yok böyle bir şey. Amerikalılar zaman zaman yaparlar bu hatayı. 11 Eylül'den sonrada Başkan Bush yapmıştı hatırlarsınız. 11 Eylül saldırısı, terör saldırısı İkiz Kuleler yıkıldı. Başkan Bush çıktı ve çok böyle naif bir anlayış içinde, safihane bir yaklaşım içinde çıktı dedi ki, “***bu bir İslami terördür.***”

Dünyada 1 milyar 250 milyon Müslüman var. Türkiye halkının da büyük bir çoğunlukla Müslüman. Bizim ne alakamız var bu terörle. İslami bir terör dediğin zaman sen beni de muhatap olarak alıyorsun. Hedef olarak alıyorsun. Beni de o terörün bir parçası gibi takdim ediyorsun. Bu bir defa gerçekçi değil. Haklı değil. Üstelik senin hesabına uymaz. Kendi ayağını vuruyorsun. Senin bakımından yanlış böyle bir değerlendirme. Sen terörle hiç alakası olmayan yüz milyonlarca insanı İslami terör diye niye karşına alıyorsun.

Şimdi bakın bu hatanın devamıdır bu Kürt olayı. Türkiye'de sanki bir Türk-Kürt düşmanlığı var. Çatışması var. Birileri de bunu önlemeye çalışıyor. Dick Cheney'de bunu önlemeye çalışıyormuş. Ne alakası var? Olay kesinlikle bu değildir.

Şunu çok iyi görmemiz lazım. **Olay bir etnik çatışma olayı değildir. Bir terör olayıdır. Olay PKK olayıdır.** Türkiye çok uzun bir süreden beri 30 yıla yakın bir süredir bir büyük olay yaşıyor. 30 bin evladımızı verdik. Çok büyük bir mücadelenin içinden geçiyoruz. Bir gün bile Türkiye’de birisi çıkıp da; bir Türk siyasetçisi, lafını sözünü bilir bilmez birisi yada halkın, toplumun bir temsilcisi, bir bölümü çıkıp da bir gün dedi mi ki, bu Türk-Kürt çatışmasıdır, o 30 yıldır yaşadığımız olayla ilgili. Kimse söylemedi.

Ama işte bu olayın önemi burada. Burada ne demişiz? PKK terörü demişiz. Türkiye bu olaya hiçbir zaman bir etnik terör olarak bakmaz. Biz demedik. Sen ne diyorsun kardeşim? Dick Cheney niye diyor? Siz ne diyorsunuz? Yani bunu söylediğiniz zaman çok büyük bir yanlış yapıyorsunuz. Olayın terör niteliğini saklamaya katkı veriyorsunuz. Olayın özünü gözden kaçıyorsunuz ve yanlış yere yaygınlaştırıyorsunuz. İstenen bu. Bu tuzağa düşüyorsunuz.

Şimdi bu tuzağa dışarıdan düşenler var, bizde düşüyoruz. Birinci yanlış budur.

Aynı şekilde bu CHP ile ilgili olarak da yapılıyor. Biz CHP olarak uzun süreden beri bir politika götürüyoruz. Bu politika sanki Kürt düşmanı bir politikaymış gibi takdim ediliyor ve kafalara, beyinlere akılı başında pek çok gözlemcinin de olaya bakışına bu etkiyi yaptı. Sanki biz bir Kürt nefreti ve düşmanlığı içinde bu işleri yapıyormuşuz gibi bir algılama.

Böyle bir şey olabilir mi? Yani bunu kim tasavvur edebilir. Böyle bir şey kesinlikle söz konusu değil. Hiçbir aşamada söz konusu olmamıştır. “Ama sen ısrarla bu olayın üzerine yürüyelim” diyordun. Evet diyordum. Gene diyorum. Neyin üzerine yürüyelim diyorum? Kürtlerin üzerine mi yürüyelim diyorum. Ne münasebet. Ben doğrudan doğruya eline silah almış, silahlı mücadeleyi terör mücadelesini Türkiye’ye karşı organize eden, yürüten insanlara karşı kararlı tutarlı, ciddi bir mücadele verelim diyorum.

Irak’ın şimdi içinde bulunduğu durumdan büyük üzüntü duyuyorum. Türkiye’ye karşı izlediği politikadan çok rahatsız oluyorum. Bunu haksız, yanlış buluyorum. Bunu değiştirmesi gerektiğine inanıyorum. Niye böyle bir politika izlediğini değerlendirmeye çalışıyorum. Kendimce teşhisler yapıyorum. Onları bu politikadan nasıl vazgeçiririz diye çareler arıyorum.

Gazeteci- Terör örgütü demiyorlar. Topraklarında terör kamplarını barındırıyorlar. Büroları var şehirlerde vs. Sizin önerileriniz çerçevesinde niye biz bunların çocuklarını getirip burada üniversitelerde okutalım, niye biz bunlarla ticareti artıralım ve bunların kurulsallaşmasına yardımcı olalım?

Bu uzun vadeli bir iş. Ciddi bir yeni yaklaşıma ihtiyaç var. Bu yeni yaklaşımın hedefi kimdir? Kuzey Irak yönetimi. Onu mu tanıyorsun? Bırakın bunları, bununla meşgul değiliz biz. Biz neyle meşgulüz? Irak toplumuyla, Irak’taki Kürdüyle, Şii’siyle, Sünni’siyle, Arabıyla, Türkmen’iyle Irak toplumuyla Türkiye’nin büyük, büyük Türkiye’nin, güçlü Türkiye’nin onların kalbinde ve zihninde daima saygıyla andıkları Türkiye’nin değerini kavramalarını sağlayalım. Niçin? Şu andaki PKK krizi sınır ötesi operasyonun ötesinde bir iş bu. 10 yıl, 20 yıl sonra o insanlarla Türkiye arasında oluşturmak istediğimiz bağları onlara anlatalım, onların bilgisini alalım.

Şükrü KÜÇÜKŞAHİN- Gerçekten sabahın erken saatinde yapılan bir röportaj ve başlangıçta da sohbet amaçlı bir kahvaltıydı. Ama Deniz Bey’inde söylediği gibi ilerleyen süreçte itiraf edeyim bende şaşırırdım birazcık. Çok ilginç şeyler söyleniyordu. O nedenle teklif ettim Deniz Bey bunları yazabilir miyiz diye. Deniz Bey de buna onay verdi.

Gerçekten süreçte şunu gördüm; evet sohbeti orada açmıştık, orada konuşmaya başlamıştık ama Sayın Baykal’ın iyi bir hazırlık içinde olduğunu ben orada fark ettim. Ciddi bir temel vardı

ve sonradan baktığımda da aslında hem SHP'nin 1999'daki raporundan farklı bir söylem söz konusuydu hem de 1999'daki CHP raporlarının da ötesinde bir söylem söz konusuydu. Sayın Baykal'ın bu yeni açıklamaları yaparken bir oy kaygısı hesabı içinde olmadığını çok samimiyetle söyleyebilirim.

Deniz BAYKAL-

TERÖRÜN DIŞ DESTEKLİ OLDUĞU KESİNLİK KAZANMIŞTIR.

Ben Türkiye'nin PKK terörü dolayısıyla sınır ötesinde bir askeri operasyon yapma konusunun son zamanlarda bizim tezlerimize uygun bir biçimde kabul gördüğünü düşünüyorum. Yani bu konuda çok önemli bir gelişme sağlanmıştır. Yani dünya uluslararası kamuoyu Türkiye'nin PKK terörünün dış bağlantıları konusunda haklı bir şikayet içinde olduğunu ve bu şikayetin mutlaka bertaraf edilmesi gerektiğini görmeye başlamıştır. Bunu ifade etmeye başlamıştır. Buna katkı veren olaylar nedir? Önce bir defa sınır ötesinden bir grup teröristin Türkiye'ye girerek, Türkiye'de bir askeri birliğimize saldırıp orada 12 kişiyi şehit etmesi, 9 kişiyi yaralaması, 8 kişiyi alıp kaçırmaması ve tekrar sınırın ötesine geçmesi Türkiye'deki PKK terörünün sınır ötesi bağlantısını inkar edilemez biçimde ortaya koyuyor. Yani artık bu tartışılmaz bir konu oldu. Bütün dünya buna tanık oldu ve böylece "içeriden mi kaynaklanıyor, dışarıdan mı kaynaklanıyor, önce içeridekini bitir sonra dışarı"... Sn. Başbakan'ın bu tür laflarının hepsi anlamsız hale geldi. Bunu inkar etmek mümkün değil. Bu birinci önemli konudur.

BUSH İLK KEZ PKK'YI AMERİKA'NIN DÜŞMANI OLARAK TANIMLAMIS, SINIR DIŞI OPERASYONA İSTİHBARAT DÜZEYİNDE KATKI YAPMA SÖZÜ VERMİŞTİR

Bu olaylar karşısında Türk toplumu infial içinde ayağa kalktı. Türkiye'nin her kesiminden insanlar çok haklı ve samimi bir tepki içine girdi. Kimsenin bunu bize yapmaya hakkı var mı? Böyle bir şey olur mu? Türkiye bu kadar sahipsiz mi? Bu kadar zavallı mı Türkiye? Bu duygu içine girdik ve insanlarda bunu gördü. **"Evet, bunların bir şey yapmaya hakkı var... PKK Amerika'nın da düşmanıdır"** Bunu Başkan Bush söyledi. Bunu ilk defa duyuyoruz. "PKK bir terörist örgütün ötesinde Amerika'nın da düşmanıdır... Ona karşı yapılacak askeri harekate ben istihbarat düzeyinde dahi olsa katkı yaparım." diyor.

İtalya'da Prodi, aynı şekilde, "bu bir terör örgütüdür ona karşı bizim askeri işbirliği yapmamız lazım. İstihbarata bizde hazırız" diyor.

Bu angajmanın yapılmış olması, Başkan Bush'un Türkiye'nin askeri müdahale hakkını bir anlamda dolaylı olarak dahi olsa kabul ve ilan etmiş olması çok önemlidir. Ben bunu değerlendiririm. Ben öyle görüyorum ve bunu anlatıyorum. Bu da ikinci önemli husustur.

TÜRKİYE'NİN, YURTDIŞINDAKİ TERÖRÜN IRAK TARAFINDAN HİMAYE EDİLMESİNİ, IRAK VE KUZAY IRAK YETKİLİLERİ TARAFINDAN HİMAYE EDİLMESİNİ DOĞAL KARŞILAMASI MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Bunu değiştirmek zorundayız. Bu konuda Türkiye elindeki bütün imkanları kullanmalıdır. Kullanılacak imkanların hiç kuşkusuz içinde Türk Silahlı Kuvvetleri'nin caydırıcılığı da vardır.

Genelkurmay Başkanı bir açıklama yaptı, "Hükümet bize bu konuda ne yapabiliriz diye sordu. Bizde 1 Kasım'da hazırlıklarımızı yaptık, taleplerimizi kağıda döktük ve hükümete bıraktık. Şimdi cevap bekliyoruz" dedi. Tezkere, Anayasaya göre Meclisin hükümete müdahale yetkisini vermesidir. Bu yetki verilmiştir. Hükümet elindeki yetkiyi henüz yetkili mercie bir emir haline dönüştürmemiştir. Genelkurmay, "bize verilecek emir şunları çözmelidir" diye Hükümete taleplerini yapmışlardır ama henüz bu cevap verilmemiştir. Bugünkü tarih itibarıyla, 11 Kasım tarihi itibarıyla bunu tespit ettik.

Bu sağlıklı bir manzara değil. Genelkurmay Başkanı "biz hazırız" diyor. Gecikti mi operasyon, kar kış geliyor sorusuna ise, "Hayır gecikmedi, bakınız İran yapacağını yapıyor şu anda. Gecikme yok" yanıtını veriyor. Nasıl bir operasyon olmalı sorusuna ise, "Göstermelik bir operasyon olmaz, operasyon yaptık demek için operasyon olmaz" diyor.

Şimdi tablo bu. Bu bizim görmezlikten geleceğimiz bir tablo değildir. Burada bütün mesele şudur; bizim bu kararlılığımızın Irak yetkililerini PKK karşısında gerçekten doğru, etkili bir yeni tavrın içine sokmayı başarıp başaramaması. Eğer bunu sağlamaya yeterse bundan büyük mutluluk duyarız. Irak ve Kuzey Irak PKK'ya dönüp, "**Türkiye büyük ülke kardeşim, benim komşum. Ben onunla iyi geçineceğim. Bugünde yarında. Türklerin bana karşı hiçbir hasmane tavrı da olmadı şu ana kadar. Bak pasaportumu güç günlerde onlar verdi. Onların desteğiyle ben buralara geldim. Şimdi önümüzdeki dönemde de onlarla ben dost geçinmek istiyorum. Sen burada bu çalışmanı sürdürdüğün takdirde ben Türklerle dost olamam. Türkleri bir süre sonra benim başıma da sardırırsın, buna izin veremem, sen buradan çekil git**" diyebilirse sorun kalmaz.

Ancak bunu şu ana kadar demiş değil. Şu ana kadar deme kararlılığını göstermiş değil. Irak'ı oraya getirmek lazım. Oraya getirmek kolay iş değil. Niye kolay iş değil? Eğer Kuzey Irak, "**Kardeşim biz Irak'ta kendi başımıza bu mücadeleyi verdik, şartlar müsait oldu, Amerika Irak'a müdahale etti, Irak'ı parçaladı, içinden biz çıktık... Şimdi PKK'da Türkiye'yi parçalamaya çalışıyor. Parçalarsa gene oradan bir parça daha çıkacak. Biz onlarla birleşiriz. Onlara ben niye düşmanlık yapayım**" gibi hesapların içinde PKK'yı himaye etmeye devam ederse bu ciddi bir sıkıntı olur.

Mustafa BALBAY- Sayın Baykal tabi bir sınır ötesi operasyonun askeri boyutu var ama ne olursa olsun siyasi bir sorumluluğu gerektiriyor. Örneğin burada gazetecileriz, hep beraberiz. Kıbrıs Barış Harekatını yapan Genelkurmay Başkanını herhalde hatırlayan çok azdır. Ama o hareket deyince kim akla geliyor? Ecevit akla geliyor. Çünkü bu siyasi bir sorumluluk ve burada sanıyorum siz hükümetle bize bir süredir terörle mücadelede bir politika çizilsin dediniz. Bu yankı bulmamış görünüyor hükümet katında. Bu önerinizle ilgili hükümetten herhangi bir şey size geldi mi merak ediyorum. Birincisi.

İkincisi yine siyasi sorumluluk bağlamında ben meslek yaşamımda 1989'dan beri Ankara'dayım. Daha önce İzmir'de gazetecilik yaptım. Kabaca benim hatırladığım 12 yada 13 Güneydoğu paketi açıldı ve her paket olağanüstü, bu son açılım, her şeyi bitirecek paket, bununla her şey çözülecek, bu yıl bitti, bu kış üstesinden geliyoruz şeklinde yorumlandı ekonomik paket anlamında. Siyasi anlamda her gelen iktidar Demirel'in Başbakanlığını anımsıyorum Güneydoğu'ya gitti, Erdal İnönü'de vardı. Kürt teatisini tanıyoruz dedi bir açılım gösterdi. Mesut Yılmaz geldi AB yolu Diyarbakır'dan geçer dedi. O dönem olağanüstü yankılandı. Erdoğan 2005 yılında güneydoğuya bir gezi düzenledi orada insanlar doğru dürüst itibar etmese bile bir açılım göstermeye çalıştı.

Şimdi böyle bir umut yorgunluğu var bu olayla ilgili. Şimdi sizin bu açılıminizin da geçmişte yapılanların yanına konacak bir şey mi diye benim kafamda soru işareti var. Bunun altı dolu mu? Bunun etrafında örneğin madem sınır komşularımızla işbirliği Suriye dediniz, İran'da var mı? Yani bütün Türkiye'nin güvenlik içinde yaşaması için tek bir bölgeyle ilişkisinin iyi olması yetmez. Şimdi kafamızda kalan bir soru daha doğrusu bir durum, en yakın örneğin Talabani'yle aynı ortamda olmak istemediniz Sosyalist Enternasyonal'de.

Şimdi bu yeni açılım ne ölçüde yankı bulacak. Ben özellikle bunun altı dolu mu? Bir tek orayla ilgili açmak yetmeyecek. Örneğin Talabani Türkiye'de Türk parlamentosunun içinde adamlarının olduğunu söylüyor ki, bizim aldığımız bilgiler bunun çok doğru olduğu yönünde. Birbirini ayırmakta çok zor. Kuzey Irak'ta böyle bir durum açılım yaparken içeride bir açılım, içerideki bu sorununun çözümü için öneriler var mı?

TÜRKİYE'NİN TERÖRLE MÜCADELEde BÜTÜNCÜL BİR MİLLİ POLİTİKA OLUŞTURMASI ARTIK ERTELENEMEZ BİR ZORUNLULUK HALİNE GELMİŞTİR.

Deniz BAYKAL- Dikkatinize teşekkür ediyorum. Çünkü ben uzun bir süreden beri iktidara yönelik bir çağrı yapıyorum; terör meselesi Türkiye için olağanüstü önemli, önümüzdeki dönemde de olağanüstü önemli olmaya devam edecek. O nedenle gelin bu konuda ortak bir politika, ulusal bir politika oluşturalım. Bunu ısrarla söylüyoruz.

İki defa meclisi olağanüstü toplantıya çağırıyoruz. Hepsinde altında bu yatıyor gelin ortak bir politika yapalım diye. Bunların tümünü reddetti. Meclisin toplantısından kaçmayı tercih etti AKP.

Ben Türkiye'nin bir bütünsellik içinde, bütüncül bir terörle mücadele politikası oluşturmasının artık ertelenemez bir zorunluluk haline geldiği kanısındayım. Biz bu konuyu çok iyi izliyoruz. Bu konuda ne söylediysek doğru çıktı. Eve Dönüş Yasası'ndan başlayarak hep yanlışlıklar yapıldı üst üste. İyi niyetli yanlışlıklar bir kısmı belki. Ancak diğer bir kısmı iyi niyetli olmayan, başkalarının müdahalesinden kaynaklanan yanlışlıklar.

Bunları biz söylemişiz ve şimdide doluyuz, diyoruz ki, çağırın bizi gelelim biraraya konuşalım kardeşim. İktidar-muhalefet, asker-sivil Türkiye'de biraraya gelsin ve bu konuda konuşmayacaksak neyi konuşacağız.

Bir ciddi çalışma yapılsın. **Olayın ekonomik boyutu var, olayın askeri boyutu var, olayın diplomatik boyutu var, olayın eğitim boyutu var, medya boyutu var çok yönlü bir iş, karmaşık bir iş. Herkes katkı yapsın.** Hepimiz söyleyeceğimizi söyleyelim.

Bu son girişimde bir ölçüde bu ihtiyacı vurgulamaya yönelikti. Bakın bunlarda var diye bir boyutunu açıverdik. Perdeyi bir tarafından açıverdik. Sadece bundan ibaret değil. Başka perdeleri de açsak neler çıkacak. Oralarda da var. Bizde de var. Ben inanıyorum Türkiye'nin ilgili çevrelerinde de var.

"Cevap aldın mı" diyorsun. Hayır cevap almadık. Ama herkes kendi anlayışına göre önemlidir, doğrudur. Yararlı, yapıcı, iyi niyetli değerlendirmeler alıyorum ama bunların ötesinde ciddi bir çalışma aşamasına gelmiş değil. Galiba AKP'nin önde gelen bir yöneticisi de "zirvede yapılabilir eğer böyle ise" diye bir açıklama yaptı.

Bakın formülü tekrar ifade ediyorum; iktidar-muhalefet biraraya geliriz, bu konuda herkes katkısını yapar. Buna Türkiye'nin şiddetle ihtiyacı olduğundan kuşku duymuyorum. Bunu biraraya getirmemiz, yapmamız lazım. Sadece hükümet Başkan Bush'la muhatap olmasın. Sadece hükümeti ikna ederek ya da yönlendirerek bu işin götürülemeyeceği görülsün.

Olay hepimizi ilgilendiren bir olay. Türkiye'nin geleceği ile ilgili bir olay. O nedenle bu konuyu ulusal bir çerçeveye oturtmak lazım.

Melih MERİÇ- Mustafa Beyin sorusuna cevap verirken yani sorusunda aslında bu var. Siz mesela çok geniş kapsamlı, çok boyutlu bir ulusal politika gerekir diyorsunuz. Birkaç şey var ve hani çok ayarlı ve çok spesifik. Kültürel haklar diye bir şey yazıldı, sonra siz "ben böyle bir şeyi kastedmiyorum" dediniz.

Deniz BAYKAL- Herkesin kafasında o var. Burada bilinmesi gereken şu. Daha geniş olanları dinleriz varsa gelsin söylesin. Ben kendi sınırlarımı söylüyorum. Herkes öyle arayış içinde. İş oraya getirerek konuyu çözmeye çalışıyorlar. Onlar hep denendi. Ben başka yeterince açılmamış bir alana giriyorum.

Bakın, Sayın Balbay'ın sorduğu ikinci nokta. Bu sadece Irak'la ilgili bir olay mı? Daha geniş bir çerçeve içinde düşünmüyor musunuz diyor? Düşünmez olur muyuz? Oradan kaynaklanıyor. Bakın benim çok uzun süreden beri Dışişleri Bakanlığı yaptığım dönemde de temel bir inancım oldu; Türkiye içinde bulunduğu coğrafyada ki, bu Balkan coğrafyasından, Kafkas coğrafyasından, Ortadoğu coğrafyasına kadar şöyle düşünülecek olursa; ortaya mütevazı bir miktar kaynak koyarak veya birkaç milyar dolarlık mesela İstanbul'da yapılacak olan kulenin rantını alarak oradan, 2 milyar dolar bir kenara koyarak çevremizdeki toplumlarla, ülkelerle onların kalkınmalarına, eğitimlerine, onların sosyal sorunlarının, eğitim sorunlarının çözülmesine katkı yapmak üzere bir kaynak fon oluşturarak ve bunu da çok iyi yetişmiş uzmanlarıyla ki- Türkiye'de var bunlar- adam gibi kullanarak bölgesindeki etkinliğini katlayarak arttırabilir.

Yani Türkiye'nin Gürcistan'dan, Ermenistan'dan, Bosna'sına, Makedonya'sına, Kosova'sına kadar geniş bir coğrafya da 100 milyon dolarla, 200 milyon dolarla olağanüstü etkili sonuç elde etmek imkanı var. O kadar ciddi etki yaratabiliriz ki, günümüzde vermeden etkinlik sağlamak mümkün değil. Aynı şeyi dünyanın bütün ülkeleri yapıyor. Yani Türkiye'nin kendi bölgesine, ekonomik ve mali proje, yatırım, altyapı, eğitim, okul, öğrenci bursu gibi konularda açılım yapması gerekir.

TÜRKİYE'NİN REFAHINI, KOMŞULARIMIZIN YOKSULLAŞMASINDA ARAYAN BİR ANLAYIŞ TÜRKİYE'YE DE, KOMŞULARIMIZA DA, DÜNYAYA DA FEVKALADE BÜYÜK ZARARLAR GETİRİR.

Gazeteci- Siz Kuzey Irak'ın zenginleşmesini, güçlenmesini Türkiye için tehlike görmüyorsunuz? Bu bakış açınızın temel farkı bu aslı söylenirse.

Deniz BAYKAL- Ben Türkiye'nin refahını, komşularımızın yoksullaşmasında arayan bir anlayışın Türkiye'ye de, komşularımıza da, dünyaya da fevkalade büyük zararlar getireceğine inanıyorum. Ben buna ülke bazında da böyle bakarım, çevremizdeki insani ilişkilerde de ilgili olarak bakarım. Yani herkes zengin olsun. Herkes daha iyi yaşasın. Herkesin daha iyi yaşaması bizim desteğimizden geçsin. Bizimle işbirliğinden geçsin.

Yani birlikte daha iyi yaşayalım. Çevreyi yoksulluğa mahkum ederek, çevreyi bilmem işte sıkıntıya sokarak sen mutlu olamazsın. Böyle bir şey yok. Bu temel anlayış. Bu bizim Irak'la sorunumuzun olmaması anlamına gelmez. Bizim Ermenistan'la sorunumuz yok mu? Yığınla sorunumuz var ama ben sorunu Ermenistan'ın yoksulluğunda arama anlayışını kesinlikle reddederim. Böyle bir şey olur mu. Önemli olan Ermenistan'la şartları ayarlayalım, karşılıklı düşmanlığa son verelim, bizde onların zenginleşmesine katkı yapalım, ne var yani?

Bizim temel anlayışımız daima budur ve ben bunun sadece Irak'a yönelik olarak değil onun ötesinde bütün çevremizle ilgili olarak hatta çevremizin dışında Türkiye'nin dünyadaki etkinliği bakımından da düşünülmesi gerektiğine inanıyorum. Günümüzde böyle projelerle, destek, sevgi, sempati vererek sağlanır.

BİZİM BU SON AÇILIMIMIZIN TEMEL BİR NİTELİĞİ İÇERİYE DEĞİL DIŞARIYA YÖNELİK BİR DEĞERLENDİRME OLMASIDIR.

Mustafa BALBAY- Terörle mücadelede tamam Irak çok önemli bir olgu. Lojistik desteğinin yüzde yüzü oradan geliyor. Bu kesin. Ama içeride de tabii ciddi bir sorun var. Örneğin siz DTP'lilerle diyalogda da kimi sorunlara dikkat çektiniz. Terörle bağlantıları dikkat çektiniz ve ben son seçimlerde örneğin büyük kentlerin varoşlarından CHP'nin oy alamamasının önemli bir nedeninin de bu konuda insanların soru işaretleri olduğunu gördüm. Yani CHP'nin belki içerideki durumu daha iyi anlatması gerekiyordu.

Deniz BAYKAL- CHP'nin durumu deyip farklı bir zemine geçmeyelim. O ayrı bir iş. Yani bu ve bununla ilgili değil. Buradaki olay Türkiye'nin kendi iç kavgasına bir yabancı ülkenin alet olmasıdır. Onun vatandaşlığın kimliğiyle bir problem yok. Oradaki bütün mesele, bir ülkenin kendi coğrafyasını, kendi egemenliği altındaki bir alanı Türkiye'nin içini karıştırmak isteyenlere açmış olmasıdır. Yanlış olan budur. Türkiye'nin içinde Türkiye'yi bölmek isteyen kimse yok diye düşünemeyiz ki. Meclisin içinde bile var. Bu temel bir gerçek.

Bizim mücadelemizin, bizim bu son açılımımızın temel bir niteliği içeriye değil dışarıya yönelik bir değerlendirme olmasıdır. Efendim bu bizi ilgilendirmez diyorsanız mesele yok. Bunu bırakın ilgilenmeyin. Ben bunu önemli sayıyorum. Niye önemli sayıyorum? Çünkü **Türkiye'deki terörün dışarıdan desteklenmesi Türkiye'deki terörün etkisizleştirilmesi bakımından büyük önem taşıyor. O dış desteği ortadan kaldırmak lazım. O dış desteğin ortadan kaldırılması Irak olayında Irak halkının, Irak toplumunun terör örgütüyle ilişkisinin önünün kesilmesini de gerektiriyor.**

DEMOKRATİK SİYASETTE HERKES TERÖR KARŞISINDA NET TAVIR TAKINMAK ZORUNDADIR

Şimdi DTP demokratik bir parti midir yoksa bir terör örgütünün uzantısı mıdır? Canım hem terör örgütünün uzantısıdır hem de Türkiye'de hukuki, siyasi bir parti olarak varlığını sürdürecektir. Böyle bir şey olabilir mi? Bu doğru değil. Bunlar yanlış. Bu yanlışlıkları söylemek bizim görevimiz. Bu yanlışlıkları Türkiye aşarsa rahatlar. Bu yanlışlıkları meşrulaştırarak, olağanlaştırarak, yaygınlaştırarak bir yere varmamız mümkün değil.

Bakın çıktı diyor ki, "Bulgaristan'daki Türklerin haklarını istiyoruz." Maalesef bu lafı daha önce Başbakan'da söyledi. Başbakan'da çıktı, Bulgaristan'daki Türklerle PKK arasında bir bağlantı kurdu.

Şimdi bu müthiş bir bilinçsizlik, çok vahim bir şey, onu o zamanda biz söyledik. Şimdi geldiğimiz noktada olay daha bir aleniyet kazandı.

IRAK'IN BÜTÜNLÜĞÜ KORUNMALIDIR... ÇÜNKÜ IRAK'TA EĞER PARÇALANMA BAŞLARSA O BAŞKA YERLERE DE SIÇRAR.

Irak'ın parçalanmasının Irak içinde, bölge içinde, Türkiye içinde çok yanlış olacağına inanıyorum ve bunu hiç kimsenin düşünmemesi gerektiğine inanıyorum. Bu tabii Irak'ın kendi iç anayasal düzeni çerçevesinde özerk bölgeler oluşturmasına engel değil. Zaten anayasasında ta eskiden beri Saddam zamanından beri bu var. Bu ayrı bir olay. O Irak'ın kendi meselesi. Ama bizim Irak'ın parçalanmasını ister, buna destek verir, bundan memnuniyet duyar gibi bir noktada olmamız söz konusu değil.

Çünkü Irak'ta eğer parçalanma başlarsa o başka yerlere de sıçrar. Bakın daha Türkiye gündeme gelmedi ama biz hepimiz Türkiye'ye yönelik parçalanma yaklaşımlarından kaygı duyuyoruz. Bu böyledir. Duramazsın bir yerde tutamazsın. Orada tutmak lazım ve buna izin vermemek lazım.

Bunu o bölgedeki Kürt liderinin de değerlendirmesi lazım. Şu ana kadar değerlendiriyor gibi gözüküyorlar. Resmi söylem odur. Ama sadece resmi söylemin değil samimi uygulamanın da buna dayandırılması lazım.

Şimdi bunun gerçekleşmesi halinde hiçbir mesele yok. Elbette Irak bizim dostumuz. Bizim komşumuz. Yani Irak'la iyi ilişkiler içinde olmaktan başka bir şeyi hiç birimiz düşünmeyiz. Gerçekten bizim yararımız, çıkarımızda başka türlü olamaz. Yani güçlü bir Irak, bütünlüştü.

bir Irak, zenginleşen Irak Türkiye'yle daha çok ticaret demektir. Türkiye'yle daha sıcak ilişkiler demektir. Türkiye'ye daha çok turist gelmesi demektir.

Melih MERİÇ- Siz "halkla iyi ilişki kuracağım olayını ima edince bu hayaller biter mi" diye düşünüyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Bu hayallerin bitmesinin yolu Türkiye'nin bu tehdit karşısında kararlı, kendini savunma iradesinde, bu olaya fırsat vermeyen, kendi içinden bölünme arayışlarını etkisiz kılan, oyuna, tuzağa düşmeyen bir tavır içinde olması, dışarıdan Türkiye'yi bölmeye yönelik girişimleri caydırması, etkisiz kılması bir büyük ülke olarak hakkını, menfaatini korumasıdır.

Irak "ya kardeşim bana ne Türkiye'deki bölünme, parçalanma, ben onunla meşgul değilim. Ben Türkiye ile iyi ilişkiler kurmak istiyorum" dediği anda işler düzelmeye başlar.

İlnur ÇEVİK- İki şey daha soracağım. Bir tanesi "eğer Irak parçalanırsa ki, maalesef şu anda oraya doğru bir gidişat var, Türkiye'nin ciddi bir siyasi planlaması, bir B planının olması gerekmez mi sizce? İkincisi de, her zaman muhalefet bu gibi konularda gereğince bilgilendirilmelidir. Bu gereğince yapılıyor mu?

Deniz BAYKAL- Bir defa şunu görmek lazım. Türkiye'de Anayasamız ve devlet düzenimiz anamuhalefet diye bir kurum yaratmış. Her ülkede yoktur böyle bir şey. Demokrasi anlayışının bir yansıması. Yani muhalefette devletin içinde bir katkı potansiyeline sahip olmalıdır, onunda muhatap olarak alınması lazımdır anlayışı bu.

Ama bunun gereğini yapmıyoruz. Bu maalesef tamamen bir protokol çerçevesi içinde ele alınmış. Mutlaka sağlanması gereken temel konulardan biri bu. Ayrıca Dışişleri Bakanlığının devletin önemli gelişmelerle ilgili iç raporlarını, büyükelçilerin değerlendirmelerini, hatta bazı görüşmelerin tutanaklarını mesela bu son 1 saat 15 dakikalık Bush-Erdoğan görüşmesinin tutanağını anamuhalefet partisinin görmesi lazım.

Yani böyle olursa anamuhalefet kendisinden beklenen işlevi yapar. Bu bilgilerle, bu güvenle beslenirse anamuhalefet katkısını daha verimli yapabilir. Şimdi bizi besleyen hiçbir devlet kanalı yok. Ne MİT'ten bize rapor geliyor, ne dışişlerinin bir raporu geliyor, ne Milli Güvenlik Kurulu'nun aldığı kararlarla ilgili bize bir bilgi yansıtılıyor, ne de Genelkurmayın zaman zaman kendi hazırlıklarıyla ilgili bize bir bilgi vermesi söz konusu. Bütün bunlar düşünülebilir. Düşünülmemelidir. Hele böyle kritik dönemlerde.

Anlaşıyor ki, hükümet bunu böyle geçirmek istiyor. Ama bu hükümetin elinde değil ki. Yani herhalde Amerikan Başkanı Bush bu durumu değerlendirerek işin ciddiyetini görerek Barzani ve Talabani'ye söylemini ona göre tanzim et, Türkiye'yi tahrik etme, bak gereksiz konuşuyorsun Türkiye'nin başına iş açıyorsun, sakın ha bunu yapma artık demiştir. Benim başıma iş açıyorsun, kendi başına da iş açarsın tutamayız. Bak buraya geldi sakın ha bunu yapma demiştir. Ben sadece dış tahminimi söylüyorum. Büyük bir ihtimalle demiştir ve etkili de olmuştur.

PKK'ya da demiştir ki, "uygun araçlarla sakın ha Türkiye'yi tahrik etme bir benzer eylem daha yaparsan artık Türkiye'yi Tayyip Erdoğan'da tutamaz" Yani "o dahi tutamaz. O dahi seni koruyamaz artık" demiş olabilir ve o da büyük bir ihtimalle bu dikkat içinde davranıyor olabilir.

Gazeteci- AKP'nin birinci iktidar döneminde siz anamuhalefet-iktidar çok yakın bir çalışma yürüttünüz. Mesela AB bu Uyum Yasalarının çıkarılmasında, Anayasa değişikliğinde hatta Sayın Başbakanın siyasi yasağının kaldırılmasında ve Başbakan olmasında iktidar-muhalefet ilişkileri son derece iyiydi ama Cumhurbaşkanlığı seçim sürecinde itibaren iktidar-anamuhalefet son derece kavgalı bir görüntü içindeydi.

Deniz BAYKAL- Şimdi ben önce öbür şeyi söyleyeyim de bu da önemli tabi oraya da gireriz. Böyle bir mesaj vermiş olabilir. Ama anladığım kadarıyla Türk Silahlı Kuvvetleri şu ana kadarki benim izlenimim Türkiye’de PKK’yı etkisiz kıılma konusunda başlatmış olduğu iddialı programı, hareketi sürdürme kararlılığındadır. Silahlı kuvvetlerinde PKK’yla Türkiye’nin içinde silahlı olarak mücadele etmekten vazgeçmesini sağlamaya yönelik bir müdahalenin içeriden ya da dışarıdan yapılabilmiş olacağını ihtimal vermiyorum. Mümkün olsa yapılmaz demiyor. Ama oraya söz geçirmeye yönelik bir girişimin olduğu kanısında değilim. Eğer değilse Silahlı Kuvvetler yurdun değişik yerlerindeki operasyonlarını sürdürecektir, sürdürmektedir. Yani sizin yukarıdaki mutabakatınız beni bağlamaz. Siz ister fiilen ateş kesin Türkiye’ye yönelik olarak, ister ateş kesmeyin. Ben ateşi kesmiyorum. Ben Türkiye’de bulduğum yerde PKK terör örgütünü etkisiz kılarım demeye devam ediyor. Bunlar devam ettiği sürece bir noktada PKK’nın buna mukabele etmekten vazgeçmesi imkansız olabilir. Ve bir yerde, bir noktada PKK buna mukabele etmek durumunda kalabilir. Şimdi tekrar geliyorum büyük fotoğrafa. Eğer önümüzdeki dönemde bu baharda olabilir. Şimdi kışa giriyoruz. Kışın içinde de olabilir hiç belli olmaz. Bir yerde bir an için tasavvur edin böyle bir kısır, hassas bir denge tutturulmuş. Bush demiş ki Barzani’ye aman Türkiye’yi kızdırma. PKK’ya demişler ki sakın saldırma Türkiye’ye ve o 1 saat 15 dakikalık görüşme içinde ne olduysa olmuş. Bir müdahale olmayacak, olacak bilemiyoruz. Ama o arada bir PKK saldırısı Türkiye’ye demin anlattığım şartlarda bizim Silahlı Kuvvetler’in faaliyetine cevaben bir şekilde ortaya çıkar ve Türkiye tekrar bir acı manzarayla karşı karşıya kalırsa Türk Silahlı Kuvvetleri’nin müdahalesini artık Tayyip Erdoğan’da önleyemez.

Gazeteci- Benim şey gitti ortaya. Irak dağılırsa ne olacak.

Deniz BAYKAL- Bir dakika. Benim anlatmaya çalıştığım Türkiye’nin terörle mücadele politikasını belli çerçevede oluşturma ihtiyacı bu tip zorunluluklara karşı büyük önem taşıyor.

Melih MERİÇ- Yani hiç olmazsa Genel Kurmayla hükümet arasında bir senkronizasyon yapalım.

Deniz BAYKAL- İki yıldır bunu söylüyorum. Gelin şunu oluşturalım. Kimse kontrol edemez. Yani Türkiye’nin önümüzdeki dönemde müdahale edip etmeyeceğini Bush’ta bilemez, Barzani’de bilemez, Tayyip Erdoğan’da bilemez.

Melih MERİÇ- Şartlar belirlemesin diyorsunuz.

Deniz BAYKAL- Evet
oraya gider.

İlnur bey bir B planınız
var mıdır diye sordu.

Elbette vardır. Yani Türkiye'nin bütün olasılıklara karşı bir B planı elbette vardır. Ama şu anda Türkiye'nin hiç kuşku yok amacı Irak'ın bütünlüğüdür, bunu sağlamaktır. Bu doğrultuda gerekeni yapmaktır. Türkiye'nin bu konuda ne istediğini bilen kararlı bir tavır sergilemesi halinde hiç kuşku yok bu sonuç sağlanır. Yani Türkiye'ye

rağmen, Türkiye'nin akıllı ve etkili politikasına rağmen Irak'ta bir oluşum kolay değildir. Yani düşünmeliyiz ki sadece bu Türkiye meselesi değildir. Türkiye'nin dışında pek çok başka komşu ülke aynı duyarlılığı paylaşmaktadır. Arap dünyası aynı duyarlılığı paylaşmaktadır. Ortada sadece Barzani ve Talabani ile Amerika'nın

neocon kadrosunun planlamaları sözkonusudur.

Melih MERİÇ- İsrail?

Deniz BAYKAL- Yani İsrail'de toprak bütünlüğü konusunda en azından kamuoyuna yaptığı açıklamalarda kararlı bir üslup kullanıyor. Yani o konuda bir somut elimizde bir şey yok. Çok spekülasyon yapılıyor. Hepimiz farkındayız ama İsrail ciddi oynuyor bu konularda. Yani Türkiye'yi rencide etmemeye, rahatsız etmemeye, bölgede böyle küçük oyunlardan bir yarar bekleyişi içine girmemeye dikkat eden bir tavır var. Amerika'da bu konuda açık bir şey söyleyemez halde ama gidişat odur. Ne yazık ki o gidişata en büyük katkıyı biz yaptık. Bizim yanlış politikalarımız. Yani bu çerçevede bir kez daha söylememe müsaade edin. Ben bir kere bile çekiç güce evet oyu kullanmadım. Parlamentoda bütün bu dönem boyunca yer aldım. Her 6 ayda bir parlamentonun, hatta 3 ayda bir parlamentonun önüne çekiç güç oylaması geldi. Yani benim kadar uzun süre bu parlamentoda olup da bir gün çekiç güce oy kullanmamak kolay rastlanan bir olay değildir. Hiç oy kullanmadım. Niye kullanmadım? Irak'ın parçalanmasına yönelik bir proje olduğunu gördüm. Yani gideceksiniz bir ülkenin 36. paralelinin kuzeyinde o ülkenin başkentinin uçak uçuramayacağını karara bağlayacaksınız ve biz bunu yapacağız. Bunun sonucu nedir? O 36. paralelin kuzeyindeki yerel güçler birden bire etkili olmaya başlayacaklar, devlet haline dönüşmeye başlayacaklar. Bunu öngören bir politika. Bu nereden kaynaklanıyor? Bizden kaynaklanıyor. Biran için hep kendi kendime şunu sordum. Ya bu Irak'a yapılıyor da yani bu Türkiye'ye yapılırsa ne olur? Bize birisi dese ki şu meridyenin güneyine geçemezsin, doğusuna geçemezsin dese ne olur? Yani buna ben evet diyecek miyim?

Melih MERİÇ- Irak devleti buna evet diyorsa bir devlet değil demektir. Yani böyle bir sorun.

Deniz BAYKAL- Bu duygular içinde ben hiç oy kullanmadım. Hükümette bulunduğum zamanlar var. Onun dışında bulunduğum zamanlar. Bu kadar önemliydi. Türkiye buna katkı yaptı. Bakın bu katkılar şimdi bizi sıkıştırıyor geldiğimiz noktada. Şimdi bundan sonra ben inanıyorum ki, Türkiye olarak milli bir politika koyabiliriz. Ama gerçekten milli bir politika koyarsa, koyabilirse. Koyabilir miyiz? Bir şey söyleyemiyorum. Ama onu talep etmek benim görevim. Onu talep ediyorum. Bunu koyabilirsek Melih bey ben inanıyorum Irak'ın toprak bütünlüğünü sağlarız.

Melih MERİÇ- İkinci soru; yaparsak operasyon bu bizi Talabani, Barzani'yle...

Gazeteci- Sizin yaptığınız öneriler nasıl etkiliyor?

Melih MERİÇ- Operasyon sizin bahsettiğiniz önerileri kaldırabilir mi? Böyle bir risk var.

Deniz BAYKAL- Sizde işaret ettiniz, bazı yazarlarda söylüyorlar. Bence çok yerinde bir niteleme. Yumuşak güç olayı. Çok doğru. Yani Türkiye kendisini bir yumuşak güç olarak da göstermelidir. Türkiye askeri bir güçtür, önemli bir militer güçtür. Hiç kuşku yok. Ama ciddi militer güçler onu kullanmazlar. Yani onun caydırıcılığı, onun avurası, atmosferi yeter,

yetmelidir kullanabilenler için. Türkiye bunu kullanabilmelidir. O yumuşak güç konusu fevkalade önemlidir. Biz ona gayret ediyoruz. Tabi Irak'ın resmi yöneticileriyle iyi ilişki içinde olmayı hepimiz isteriz. Bu konuda farklı bir bekleme içinde olamayız. Bizim onlardan şikayetimiz nedir? Onlar maalesef hiçbir uluslararası hukukun himaye etmediği bir büyük yanlışlığı, yakışsız bir olayı Türkiye'ye karşı uyguluyorlar. Terörü himaye ediyorlar. Ben bunu onların yüzüne karşı 5 ay önce yurtdışında söyledim. Barzani'ye, Talabani'ye uluslararası bir toplantıda söyledim. Herkes o zaman tabi burada yeni bir devlet oluşuyor, işte dünya bunları himaye ediyor anlayışı içinde sevgi ve sempatiyle bakıyor. Ben o sevgi ve sempatinin içinde bir gerçeği anlatmaya çalıştım uluslararası kamuoyuna. Bakın burada böyle bir olay var. Çok tehlikeli, patlayıcı bir manzara var. Bu arkadaşların bir demokratik toplum olarak istikrarlı bir şekilde Saddam sonrasında ortaya çıkmasından bizde mutluluk duyarız. Ama orada çok tehlikeli bir olay var. Orada Türkiye'ye karşı bir terör örgütü yuvalanıyor. Türkiye'yi taciz ediyor. Bu çok patlayıcı bir atmosfer yaratıyor. Sakın ha her şey halledildi diye düşünmeyin orası çok karışır. Bu konuşmaları ben 5 ay önce orada yaptım. O zaman daha bu askerler kaçırılmamıştı, bu olaylar yaşanmamıştı. Seçim sonrası olayların hiçbirisi yoktu. Şimdi çıktı, görülüyor. Bizde onlarla dost olmak isteriz. Niye istemeyelim? Irak halkının yöneticilerini Irak halkı kararlaştırır. Bizim işimiz değil. Onların köküne, kökenine de bakmayız. Kürt'te olur, Arap'ta olur, Şii'de olur, Sünni'de olur. Bizim işimiz değil. Irak halkının yöneticisi kimse o bizim muhatabımızdır. Ona saygı duyarız. Ama ondan bir şey isteriz. Türkiye'ye saygı göster. Kendi topraklarımda egemenim diyorsan egemenliğini göster, Türkiye'ye karşı teröre sen izin verme. Ben izin veririm, Türkiye'de sesini çıkarmaz. Bunu da zannetme. Buna izin vermeyiz. Bir yandan bunu anlatmak, bir yandan da Irak halkının kuzeyindeki, güneyindeki Kürt'ü, Türk'ü, Türkmen'i, Şii'si, Sünni'si hiç bir ayırım yapmadan Irak'taki bütün halkın Türkiye'nin dostu olduğunu, Türkiye'nin onlara dostça baktığını anlatmak.

Yani ben çok mutlu oldum, oradaki çocuklar "elbette Türkiye'de okumak isteriz" diyorlar. Onların üzerinde biraz duralım. Bu fevkalade önemli bir iştir. Bakın Türkiye'de de bir hafif telaş gelişmiş. Onu da bu vesileyle aydınlığa kavuşturayım. Gençlerimiz biz ne olacağız Deniz Baykal Iraklı gençleri okutacak, biz okulsuz mu kalacağız falan gibi bir duygu içine girmişler. Böyle bir şey kesinlikle sözkonusu olamaz. Sınavlara 1,5 milyon öğrenci giriyor. Biz 500 kişiyi, 1000 kişiyi, bilemedin 2000 kişiyi konuşuyoruz. Yani 2000 bile değil. Bu hiçbir şekilde Türkiye'deki çocuklarımızın okuma şansını azaltacak bir olay değildir. Bakın şunları ne olur hatırlayalım.

Melih MERİÇ- Deniz bey aslında ben bir soruyla beraber şu somut önerilerinizi biraz daha açmak istiyorum ama.

Deniz BAYKAL- Hayır onu açarız da ben şunu desteklemek için anlatayım. Yani vatandaşlarımızın da bu programdan yararlanması sözkonusudur.

Şimdi bakın biz tarihimiz boyunca bu yumuşak güç olayını çok iyi kullandık. Afganistan'a Türkiye yumuşak güç olarak girdi. Yani onların çocuklarını aldık Harp Okulunda yetiştirdik. Subay, asker vs. orada. Mühendislerimizi gönderdik. Oraya idarecilerimizi gönderdik. Afganistan Emanullah'ın, Atatürk o dönemlerde Afganistan'ı bir çeşit himayesi altına aldı. Hangi himaye? Sömürge anlamında değil. Bir ekonomik çıkar bekleyerek değil. Bir Müslüman kardeş toplum olarak. Bunlarında kalkınması lazım diye insani duygularla oraya koştu Türkiye. Bakın Türkiye'de Ortadoğu Teknik Üniversitesi kuruldu. Niçin onun adı Ortadoğu Teknik Üniversitesi'dir? Yani demek ki o vizyonu taşıyanlar. Onu kurarken 1960'lı yıllarda kuruldu.

Melih MERİÇ- Komşulardan da öğrenci alsın diye.

Deniz BAYKAL- Demişler ki, burayı bir bölge merkezi yapalım. Bölgede o Ortadoğu'yu düşünmüşler. Yani bu ne oldu? Tabi çok iyi gelişti, iftihar ediyoruz dünya çapında bir üniversitemiz. Ama bu yönü kayboluyor.

Gazeteci- Yemen Times Gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Ortadoğu Üniversitesi Mezunu.

Deniz BAYKAL- Evet. Ne kadar önemli. Bak oraya geliyor işte. Çünkü o Türkiye'yi de iyi biliyor.

Melih MERİÇ- Biz bunu Kuzey Irak içinde, Irak içinde yapabiliriz.

Deniz BAYKAL- Yapalım, ne olur yapalım. Yani çok ciddi. Efendim yaparsak biz şimdi operasyon yapalım mı yapmayalım mı? Sen bunumu engellemeye çalışıyorsun? Bush'tan mı korktun? Ne münasebet. Bunların hepsi boş laf. Senin çizgin mi kırıldı? Hayır çizgin falan kırılmadı. Bizim çizgimiz belli. Çizgimiz ta bakın biz 1989 yılında ilk o raporu yayınlayan partiyiz. Neydi o zaman içeriye yönelik olarak? O aidiyet duygusu diyorsunuz. Aidiyet duygusu bakımından insanların ana dilini kullanmasının önünde hiçbir engel olmamalıdır dedik biz. O zaman engel vardır Türkiye'de? Yasalar engelliyordu bunu ve biz buna tepki gösterdik. Bu yasa olursa dedik oradaki insan Türkiye'ye yönelik aidiyet duygusu geliştiremez. Kaldıralım bunu dedik. Vay dediler bizi Milli Güvenlik Kuruluna vermeye kalktılar. Devlet Güvenlik Mahkemelerine vermeye kalktılar. Rahmetli Türkeş demeç verdi aleyhimizde. Başka devlet adamları konuşmalar yaptı. Böyle bir şey yok. Ben vatandaşım özgür olsun istiyorum. Herkesin kimliğine saygı göstereceğiz. Kimlik sosyolojik bir olay. Devlet, siyaset, hukuk, resmiyet sosyolojiyi benimseyemez. Bana kim olduğumu devlet söyleme hakkına sahip değil. Ben kimsem kimim. Sülalem, aşiretim, inancım, mezhebim o benim işim kardeşim. Sen ilgilenme. Sen bana yol getir, köprü getir, eğitim ver, hukuk ve istikrar sağla, asayiş sağla. Önümde ufuk aç, sağlık ver bana. Sosyal güvenlik ver. Gerisine karışma. Devletsen böyle ol. Demokratik devlet budur dedik. Herkes şöyle bir baktı. Doğru.

Şimdi bunu oturtmayı başardık Türkiye'de. Bakın o bahsettiğiniz askeri komutanlar bir ölçüde bunları söylüyorlar. Söyledikleri o. Biz onları zamanında söylemişiz. Onlar bitmiş. Şimdi böyle bir konu yok. Şimdi gelinen noktada sorun ne haline getiriliyor biliyor musunuz? Efendim siyasi olarak da anayasayı gelin değiştirelim. Ne yapalım? Egemenliğe yeni bir tarif getirelim. Tek millet anlayışı en büyük engeldir. Tek bayrak anlayışı en büyük engeldir. Tek devlet anlayışı en büyük engeldir. Ne yapacağız? Parçalayacağız. Biz bu filmi biliyoruz. Irak'tan biliyoruz, dünyanın başka yerlerinden biliyoruz. Buna direnmek lazım. Ama direnirken de insan hakları temelinde bütün insanlara çağın en ileri, Fransa'da ne varsa ben de kendi vatanımda herkese Güneydoğu Anadolu'daki Kürt kökenli insanımıza da, Artvin'deki Gürcü kökenli insanımıza da, herkese de aynı hakları vermeye hazırım. Avrupa'nın çağdaş ölçüleri neyse.

Bakın Avrupa Birliği yeni bir ilerleme raporu yayınladı. Konudan konuya atıyoruz ama hepsi aynı noktaya geliyor. Çok yeni, çok özel bir nokta. Sizde değerli gazetecilerle biraradayız dikkatinizi çekmek istiyorum. Bizim dışımızda kimse bunun üstünde durmadı. Lütfen inceleyin bakın. Fevkalade önemli bir konu. Daha önce bize diyordu ki AB ilerleme raporlarında. Efendim Türkiye'de Lozan anlaşmasının öngördüğü azınlıkların dışında da azınlıklar var. İşte Aleviler azınlıktır, Kürtler azınlıktır bunu kabul edin diyordu. Birkaç defa raporlarda bu geçti.

Onun üzerine Aleviler çıktı ya ne münasebet biz azınlık falan değiliz bu memleketin özüyüz biz dediler. Biz burayı kuran, toplumun, Türkiye'nin özü biziz. Kazıdığınız zaman biz çıkarız dediler. Kürtler aynı şeyi söyledi. Biz azınlık mazınlık değiliz dediler. Bu milletin özü biziz. Anadolu'da biz hep beraber yaşamışız. Azınlık falan değiliz. Biz tam vatandayız dediler. Şimdi bu cevap tabi onları etkiledi. Arkasından bizim resmi, Dışişleri ve Adalet Bakanlığı temsilcileri de ne konuşuyorsunuz siz dediler azınlık mazınlık diye. Türkiye'de vatandaşlık hukuk vardır. Bütün vatandaşlarda eşit hukuka tabidir. Böyle azınlık falan bu lafların geçerliliği yoktur dediler. Şimdi ilk kez bu ilerleme raporunda yeni bir söylem geliştiriliyor. O söylemi biz deşifre ettik. Orada, Türklerin bu savunmasını bu mantığı anlıyoruz diyor. Yani eşit hukukumuz var demesini anlıyoruz ama gene de bazı Türklerin dil, din ve ırk temelinde özel haklar sahibi olması gereğini Türkiye düşünmelidir diyor yeni rapor. Bu nedir biliyor musunuz? Bu Erbakan'ın daha önce dile getirdiği çok hukukluluk, din anlayışı temelinde dile getirdiği çok hukukluluk modelidir. Yani diyor ki, din anlayışına göre ya da kullandığı ana diline göre, ya da dini inancına göre, ya da ırk temelinde göre insanlar benim hukukum ayrı olsun diyebilmelidir bu demokrasinin gereğidir diyor AB.

Şimdi ben sormak istiyorum. Hepiniz dünyayı biliyorsunuz. Fransa'da Korsikalıların ayrı hukuku var mı? Brotonların ayrı hukuku var mı? Avrupa'da herhangi bir yerel kesimin ayrı bir hukuku var mı? Herkes aynı hukuka tabi değil mi? Yani bu AB'nin normu mu? Sen niye benden bunu istiyorsun kardeşim, niye istiyorsun bunu? Bunu niye kabul edelim?

Şimdi içerdeki aidiyet duygusu bakımından bu ayrı hukuk falan yok. Aynı hukuka tabiyiz. Kökenimiz, kökümüz, inancımız, mezhebimiz ne olursa olsun hepimiz 72 milyon aynı hukuk içindeyiz. Ama her birimiz bu hukukun imkanlarını kullanarak, hangi imkanlarını? Basın özgürlüğünü, düşünce ifade etme özgürlüğünü, yayın yapma özgürlüğünü, dernek kurma özgürlüğünü kullanarak her birimiz kendi dinimizin, inancımızın, mezhebimizin, etnik kimliğimizin kaybolmaması, dilimizin kaybolmaması, geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için anayasanın bütün vatandaşlara tanıdığı haklardan kendi payımıza düşenleri sonuna kadar kullanma durumundayız. Bunu kullanalım. Buna kimsenin itirazı yok.

Melih MERİÇ- Deniz bey, aslında bu son yaptığınız konuşmada bütün bu önerilerinizin başını, sonunu, çerçevesini çok güzel çizdiniz aslında. Belki de şimdiye kadar anlamayanlar, ya da başını sonunu anlamayanlar için çok iyi bir çerçeve oldu.

Deniz BAYKAL- Evet bu soruyu söyledikten sonra tekrar oraya dönmeyi düşünüyorum. İçerde sürekli deminde ifade ettiğim mucizevi çözüm arayışı var. Böyle bir mucizevi çözüm yok. Yani içerde demokrasi, çağdaş demokrasi bütün kurumlarıyla gidecek. Hangi temelde gidecek? Bireysel hak ve özgürlükler temelinde. Cemaat temelinde hak talep etmeye başlandığı anda Türkiye'nin ulusal kimliği, anayasasının egemenlik anlayışı sarsılmak isteniyor demektir. Dikkat edin bu konuda öneri geliştirenlerin tümü olayı kültürel hak diye tarif ederek işi cemaat hukukuna çekmeye çalışırlar. Halbuki herkes bireysel olarak hak ve özgürlüğünü sonuna kadar kullansın. Hiçbir sorun yok, hiçbir sıkıntı yok.

Deniz BAYKAL- Herkes Türkiye'de kendi dinini, dilini ve etnik kimliğini incelemek, araştırmak, bu konuda yayın yapmak hak ve özgürlüğüne sahiptir. Buradaki ana nokta şu; Türkiye'de ki kamu kaynaklarının etnisiteyi teşvik için kullanılması uygun mudur, değil midir? Ana konu budur.

Melih MERİÇ- Devlet bunu finanse edecek mi? Bütün Kürt enstitüsünü mesela.

Deniz BAYKAL- Evet soru o. Türkiye’de Kürtler enstitülerini kurarlar, incelemelerini yaparlar, yayınlarını yaparlar, bir engel yok, olmaması lazım. Buna bir engel çıkarılmaz. Buradaki bütün mesele; biz devlet olarak kamu kaynaklarımızı etnisiteyi geliştirmek için kullanmalı mıyız, kullanmamalı mıyız? Mesela bu son anayasa değişikliği içine

konulmuş bir madde var.

Yani her ne kadar
Başbakan nereden çıktı,
bizim anayasamız değil
falan diyorsa da
Başbakanın siparişi
üzerine bir akademik
kurul bu anayasayı
hazırladı. Sonra o
akademik kurul gene
Başbakanın
görevlendirmesiyle,
Genel Başkan Yardımcısı
Mir Dengir Fırat'ın
başkanlığında işte 7-9

tane AKP'linin katılımıyla birlikte Sapanca'da bir otelde kapandılar.

Melih MERİÇ- Bir biçimde AKP'yle ilişkili.

Deniz BAYKAL- Üç gün çalıştılar ve sonra bir anayasa çıkardılar ve Mir Dengir Fırat bu çalışmanın sonucunda dedi ki, işte bu AKP'nin anayasa taslağıdır dedi. Şimdi bizde ona bakarak konuşuyoruz. Ona bakarak bir sürü eleştiri yapıyoruz. Şimdi Başbakan bunlarda değildir deyince ben memnun oluyorum. Demek ki, o da beğenmemiş bunu. O da reddetmek istiyor. Bu sevindirici bir şeydir. Ama o anayasada bu konuştuğumuz konularla ilgili bir temel nokta var. O da, anayasamız etnik dillerde resmi eğitim yapılmasını kanunun düzenlemesine bırakır diyor.

Şimdi bu olağanüstü önemli bir olay. Yani anayasa etnik dillerde eğitim yapılmasını parlamento içindeki çoğunluğa bırakıyor, ki o parlamentonun yapısıyla ilgili olarak demin bazı gözlemleri sizler söylediniz. AKP'ye yönelik olarak söylediniz, DTP'ye yönelik olarak söylediniz.

Melih MERİÇ- Ama parlamento da güvenmemiz lazım.

Deniz BAYKAL- Elbette güveneceğiz. Ama yani bunu bir anayasanın özüdür bu. Yani bayrak konusunda parlamento da güvenmiyor musun? Bayrak değişmez derken. Yani o senin kimliğin. Şimdi burada eğer diyorsak ki, devlet etnik dilde eğitim konusunda parlamentoda düzenleme yapabilir. Yani böyle bir uygulamaya Türkiye girerse iki 10 yıl sonra Türkiye diye bir şey kalır mı? Yani bunların hepsi tuzak. Bakın böyle mayınlı bir alanın içinde yürüyoruz. Herkes çok dikkatli olmak zorunda. Biz o dikkati olağanüstü bir özenle sergiliyoruz. O dikkati sergilerken insanımızın hak ve özgürlüklerine en ciddi katkıyı ve desteği ifade ediyoruz. Türkiye'nin ulusal bütünlüğüne aynı şekilde önem vermeye devam ediyoruz ve biliyoruz ki Türkiye'nin barışı, huzuru bu ulusal bütünlüğün insan hakları ve demokrasiyle kaynaştırılıp sürdürülmesindedir.

Melih MERİÇ- Deniz bey dediğinizden şunu anlıyorum. Mesela bir vakıf üniversitesinde Kürt enstitüsü kurulabilir. Ama bir devlet üniversitesinde, devletle finanse edilen bir üniversitede kurulamaz.

Deniz BAYKAL- Yani kurumda da kurulur, bu durumda yani prensip koyalım. Bakın ben prensibi ortaya koyuyorum. Türkiye'de içinde bulunduğumuz noktada, ben devletin bir tek kuruluşunun dahi ben etnik kimliklerin desteklenmesine yönelik olarak harcanmasının doğru olmadığı inancındayım. Biz tam tersine ulusal bütünlüğümüzü güvence altına almaya yönelik duyarlılık sergilemeliyiz. Etnisiteyi teşvik bu ayrı bir iş. Yani Türkiye bu konuda bir tehlike ve tehlide maruz kalmaktan çıkar, Türkiye refahlar, rahatlar. O zaman bütün bunlar düşünülür. Ama şimdi içinde bulunduğumuz ortamda bunlar bu tutarlılığı bozmaya yönelik telkinler olarak ortaya atılmakta.

Deniz BAYKAL- Benim anlayışına göre devlet kendi içinde etnisiteyi teşvik etmeye yönelik olarak kaynak ayırmamalıdır.

Melih MERİÇ- Ama yasaklayamazda diyorsunuz Deniz bey doğrumu?

Deniz BAYKAL- Tabi insan hakları açısından dernek kurarsın, kaynak ayırırsın. Kürtçe yayın yapıyorsun. Kürtçe televizyon yapabiliyorsun. Kürtçe kurs veriyorsun.

Melih MERİÇ- Eğitimde ama sorun var. Kurs olabilir ama eğitim olamaz diyorsunuz.

Deniz BAYKAL- Devlet eğitimi, devletin resmi eğitimi olmaz.

Gazeteci- Bir özel okul kurabilir mi?

Deniz BAYKAL- Var tabi işte yapıyorlar.

Gazeteci- Ama kurs ayrı.

Deniz BAYKAL- Verilen uygulamayı eşit saymazsan mesele yok. Yani o kendine göre eğitimini verir bir şekilde. Onun hangi düzeyde eğitim yerine geçeceği önemli. Devletin 8 yıllık temel eğitim zorunluluğu var. Devlet kendisi veriyor bunu. O 8 yıllık temel eğitim kurumu belli. Onu 12 yıla çıkaracağız. 12 yıl devlet bütün insanlarına hangi etnik kökenden, hangi inançtan olursa olsun, tümünü toplayacak aynı eğitimden geçirecek. Ortak bir bütünleşme içinde olduğumuzu hep beraber kavrayacağız. Ortak sevgilerimiz olacak, ortak dayanışmalarımız olacak. İnançımızı, dinimizi birlikte seveceğiz, Atatürk'ü birlikte seveceğiz, milletimizi birlikte seveceğiz, tarihimizi birlikte seveceğiz, anayasamızı birlikte seveceğiz. İnanç, din ve mezhep bakımından birbirimizi dışlamamayı, orada öğreneceğiz. 8 yıl bu anlayışla şekilleneceğiz. Bir millet haline geleceğiz. Bunu yıllarca, 10 yıllar boyunca yapacağız. Ondan sonra Türkiye çıkacak.

Şimdi onun tam tersini yaptığınız zaman Türkiye dağılır. Şimdi tam tersini yapmak istiyorlar. Bunun arkasında içerde, dışarıda ayırmakta yarar görenlerden tut Türkiye'yi bölmekte yarar görenler kadar herkesin tezgahı var.

Melih MERİÇ- Kürtçe öğrenmek başka bir şeydir. Ben onun cevabını alamadım Deniz bey. Bir özel okul, devletin okulu değil bir özel okul Kürtçe eğitim yapabilir mi? İlköğretim veya ortaöğretim, veya lisede. Temel eğitiminden sonra.

Deniz BAYKAL- Temel eğitiminden sonra isterse yapar. Kurstur artık o, kendi bileceği iştir. Yani dersane açar, kurs açar, onun bileceği iştir ona karışmayız. Üniversitenin kendine göre düzeni var. Liseye kadar Türkiye'nin kendine göre düzeni var. Onun dışında herkes dershanesini, kursunu açar, konferansını verir

Deniz BAYKAL- Şimdi Amerika'nın bu bölgeye yönelik olarak kendi hesapları var. Yani bizim her ülke adına dünyayı idare etmeye kalkışmamız söz konusu olamaz. Yani bir ülke için en büyük tehlike kendi olanaklarını, gücünü, potansiyelini aşan hedeflere yönelik iddia sergilemesidir. Bizim sorunumuz Türkiye olarak bize yönelik tehlikeler, tehditler karşısında

kendi olanaklarımızı doğru değerlendirerek tavır takınmaktır, gelişmeleri etkileyebilmektir, yönlendirebilmektir. Tabi dünyada yalnız değiliz. Bir sürü ülke var. Bizim dışımızda ülkeler var. Güçlü ülkeler var, süper güçlü ülkeler var. Rusya'sı var, Amerika'sı var, Avrupa'nın çeşitli ülkeleri var, Çin var, Japonya var.

Gazeteci- Bize zarar bağlamında bakıyorum ben.

Deniz BAYKAL- Biz bütün bunları değerlendirerek politika koymak durumundayız. Benim kanaatim şu; biz son dönemde bu konuda ciddi yanlışlıklar yaptık. Bu yanlışlıklar tabi Amerika'nın bu bölgede izlemeye karar verdiği politikayı değiştirmesini talep etmeye yönelik olamaz. Yani bizi aşan bir

iştir bu. Yani bunu telkin etmeye çalışırız, bu konuda kaygılarımızı paylaşırız, düşüncelerimizi söyleriz.

Gazeteci- Bize zarar vermesi. .... ölse mesela Baltık denizinde.

Deniz BAYKAL- Şimdi onun bize zarar vermesini önleyecek tedbirleri almak bizim hakkımızdır. Ve bizimde bunu Amerika'ya çok iyi anlatmamız lazımdır. Yani senin kendince hesapların var, petrol politikan var, başka amaçların var. Neyse ona göre bir politika götürüyorsun. Bu politikanın bana şu şu noktalarda, şu zararı vermesi sözkonusu. Ben bundan ciddi rahatsızlık duyuyorum. Bunlara karşı şu tedbirleri almak gereğini hissediyorum diye bizim kendi politikamızı, kendi yararımızı Amerika nezdinde anlatmaya yönelik, etkilemeye yönelik, gerekirse caydırmaya yönelik eğer gücümüz yetiyorsa, şartlar müsaitse bir strateji içinde olmamız lazım. Temenniyle dış politika olmuyor. Yani neyi istersin diye bir ideal dünya temennisi yarışması açarak kendi aramızda en iyi Türkiye için en uygun dış politika ortamını arayamayız.

Gazeteci- Temenninin yerini hamdolsuna verdik.

Deniz BAYKAL- O karışıyor zaten bir süre sonra oraya dönüşüveriyor. Şimdi biz gerçekçi olacağız. Güç tabi. Türkiye için Amerika'dan, Rusya'dan kaynaklanan güçlüklerimiz var. Yani Amerika'nın kendine göre bir politikası var. O politikadan kaynaklanan koyduğu ilkeler var. Mesela 40 yılın başında biz İran'la ilişki kurarak İran doğalgazını değerlendirmeye yönelik petrolünü, bir işbirliği zemini yakalar gibi olmuşuz. Ama Amerika diyor ki, bunu yapamazsın. Yani şimdi ne oldu? Bizimkiler değil mi Kasım'ın 8'ine kadar opsiyon süresi vermişlerdi anlaşmaya hazırız diye. Bunu söyleyemediler bitti. Bu tabi üzüntü verici bir olay. Yani bizim çıkarımızı sağlama bakımından. Ama Amerika diyor ki, ben burada bir politika götürüyorum. Nükleer bir İran tehlikesini bertaraf etmek kararlılığındayım. Bunun gereği olarak sende şunu yapacaksın, bunu yapacaksın. Yani bunlar hep açmazlar tabi. Şimdi bir kısmı ekonomiyle ilgilidir, ticaretle ilgilidir, tolere edilebilir, taşınabilir, dayanışmanın gereğidir.

Ama ülkenin varlığıyla ilgili çok ciddi olumsuzluklar doğuran tablolar doğabilir. Şimdi bakın demin tahlil ederken ben bir argüman kullandım. Hamas coğrafyasına döner dedim. Şimdi bu benim samimi kanaatim. Eğer Türkiye'yi bölmeye yönelik proje; PKK'yı himaye etme, Irak'takine benzer bir tabloyu, Türkiye'de geliştirme amacıyla bir proje yürürlüğe konulursa bunun Amerika'ya ve Avrupa'ya çok ağır bedelleri olabilir. Yani bunu onların anlamasını sağlamak lazımdır. Bunu göremiyor olabilirler. Çok nahif yaklaşıyorlar, çok safiyane yaklaşıyorlar yer yer. Belli bir hesaba kilitleniyorlar petrol vs. ya da dünyayı adam etme, Saddam'dan kurtarma. Onun öyle sonuçları oluyor ki ortalık allak bullak oluyor. Pandora

kutusunu açıyorlar. Şimdi Irak'ta bir ölçüde bu yaşandı. Şimdi Irak'taki manzara Türkiye'ye yönelik olarak ortaya çıkarsa Türkiye ölçeğinde çok vahim sonuçlar doğurur.

Burada temel nokta şu; büyük ülkeleri aldatamazsın. Büyük ülkelere yalan söyleyemezsin. Söylememek lazım. Zaten yalan söylemek iyi bir politika değildir. Aldatmak iyi bir politika değildir. Yani bizim dürüst olmamız lazım. Neyi niçin yapamayacağımızı samimiyetle anlatmamız lazım. Anlatmamız kabul ettirmek anlamına gelmeyebilir. Ama onların bizim bu konuda ne düşündüğümüzü doğru algılamalarında yarar vardır. Ve arada bir ihtilaf olabilir. İhtilaf olmaz diye bir şey yok. Büyük devletlerle de ihtilaf olur. Ama bu ihtilaflar kontrollü, nereden kaynaklandığını onların doğru teşhis edebileceği ihtilaflar olmalıdır. Yani böyle anlamsız, sebepsiz, afaki çatışmalar kimseye bir yarar getirmez. Böyle bir şeye de gerek yok. Ama biz bir şeyi taşıyamayacaksak. Mesela bu son dönemde ne yapıldı? Tezkereyi çıkaracağız diye söz verildi. Merak etme hallederiz denildi, para pazarlığı yapıldı, gemiler geldi. Bunlar hep yanlış işler. Bunlar çok yanlış işler.

Melih MERİÇ- Deniz bey siz tezkereyle ilgili bir özeleştiri yapıyor musunuz?

Deniz BAYKAL- Hayır ben tezkereyle iftihar ediyorum. Çok önemli bir görev yaptık.

Melih MERİÇ- Çıkması yine doğru oldu. Bugünde mi öyle düşünüyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Hiç kuşku yok. Yaşadığımız olaylar bunu her geçen gün daha iyi doğruluyor. Yani biran için düşünebiliyor musunuz Türkiye'nin Güneydoğusuna 65 bin yabancı asker gelmiş, yerleşmiş, ne zaman çıkacağını Başbakan bile bilmiyor. Sordum kendisine hatırlarsınız Başbakana. Sayın Başbakan ne zaman çıkacak bunlar dedim. Valla bende bilmiyorum dedi.

Melih MERİÇ- Daha önce basın kulübünde söylemiştiniz bunu.

Deniz BAYKAL- Evet. Ben bunu gördüğüm anda olayın ciddiyetini kavradım. Yani Türkiye'de, gelmiş olsaydı çıkardı diyebilen birisi var mı?

Şükrü KÜÇÜKŞAHİN- Ama Kuzey Irak'ta da Türkiye bulunmayacak mıydı efendim?

Deniz BAYKAL- Türkiye'nin güneydoğu coğrafyası bir yabancı silahlı kuvvetlerin bütün askeri destek gücüyle, helikopterleriyle, toplarıyla, tanklarıyla yerleştiği bir alan haline gelecekti.

Melih MERİÇ- Ama Şükrü bey diyor ki, bizde Kuzey Irak'ta olacaktık diyor.

Deniz BAYKAL- Hayır efendim, yok. Bunların hepsi fantezi. Şimdi bu çok temel bir şey.

Şükrü KÜÇÜKŞAHİN- Ama efendim yapılan protokol.

Deniz BAYKAL- Şimdi
tezkerede neyi
kararlaştırırdık? Herkes

zannediyor ki tezkere
Türkiye'nin Kuzey Irak'a
girmesini kararlaştırdı.
Hiç alakası yok. Tezkere
65 bini asker olan
Amerikan silahlı
kuvvetlerinin 52
helikopteriyle...Türkiye'ye
girmesini öngören bir
belge. Tezkere bunu
kabul ediyor. Biz buna
karşı Amerika bize gelin
birlikte sizinle Irak'a
girelim, Irak'ı birlikte
şekillendirelim. Irak'ta

benim silah arkadaşım ol.
Bağdat'a birlikte girelim,
Irak'ı birlikte
yönlendirelim mi diyor?
Böyle bir kanaat var
Türkiye'de. Yok böyle bir
şey. Amerika'nın bütün
süreç boyunca temel
duyarlılığı Türkiye'yi
olayın dışında tutmak
olmuştur. Türkiye'nin
sadece coğrafyasını
kendi politikası için
kullanmak istemiştir. Türk
Silahlı Kuvvetleri'nin

hiçbir zaman yanında Irak'a yönelik olarak kullanmayı öngörmemiştir.

Melih MERİÇ- Onu bizde istemedik ama.

Deniz BAYKAL- Bir dakika. O sondajlar yapıldı o ayrı. Biz istemedik. Onun sondajları yapıldı. Hiçbir zaman bu kabul edilmedi. Buna karşılık 65 bin askeri yerleştirmeye yönelik bir müzakere süreci başlayınca, Dışişleri Bakanlığımızın bir temsilcisiyle Amerika'nın görevlendirdiği bir temsilci bir arada Türkiye'nin bu ortamda, bu sırada 65 bin asker buraya yerleştikten sonra sınırın güneyinde 10-15 kilometreyi kesinlikle aşmayacak bir hat içinde ve dikkatinizi çekerim hafif silahlarla yani tanksız, topsuz hafif silahlarla orada bulunmasını öngören bir mutabakat metnini bir memuruna kabul ettirdi. Amerikan kongresine değil. 65 bin Amerikan askerinin Türkiye'ye girmesini meclis kabul etti. Amerikan kongresi de Türk askerinin oraya girmesini kabul ettiğine dair bir belge yok. Bu mutabakat metninde kabul etti. O müzakere sırasında bizimkiler dediler ki, bu vesileyle biz oraya girmişken PKK'lıları görürsek PKK'lılara ateş açarız.

Melih MERİÇ- PKK saldırmadan yapamazsınız dedi. Hatta onu atıyor Deniz Bölükbaşı, kalkıyor masadan.

Deniz BAYKAL- Yapamazsınız dediler onun üzerine bizim temsilcimiz kalktı ve çıktı. Yani dedi ki, bu kadarda olmaz artık. Yani ben PKK'lıyı göreceğim Kuzey Irak'ta o bana saldırmadığı sürece ben ona da saldırmayacağım. Neredeyse onunla silahı bırakıp oturup kahve içmemi teklif ediyorsun. Böyle bir şey olamaz diye reddetti. Peki peki o zaman görürseniz onlara da saldırabilirsiniz. Nerede? 15 kilometre içinde. Neyle? Hafif silahla. Ya kardeşim rica ederim yani Türkiye'de...

Şükrü KÜÇÜKŞAHİN- Tezkere geçseydi Deniz bey Kuzey Irak'taki oluşum bugün bu noktada olur muydu? Barzani, Talabani bu güçte olur muydu?

Deniz BAYKAL- Aynen. Oradaki olayın bu tezkereyle falan hiç ilgisi yok. 91'lerden kökünü alıyor Şükrü bey. Yani o birinci körfez hareketından sonra 36. paralelin kuzeyiyle ilgili yasak konduğu anda orada bu örgütlenmenin önü açıldı ve ikinci müdahaleyi yaparken Amerika'nın bize siz uzakta durun kesinlikle karışmayın, katılmayın deyişinin altında, onları bizim dışımızda tutma arzusu yatıyor. Nitekim biz mecliste iki kez K. Irak'a geçme yetkisi aldık. Soktular mı bizi? Sokmadılar. Kim sokmadı? Amerika Barzani ve Talabi'yle görüşerek. Yani buradan şunu çıkarmak istiyorum. Ortamda yapılacak iş Cumhuriyet Halk Partisi'nin söylediği işti.

Gazeteci- Önceden askerleri şey yapmak. Sizin öneriniz oydu.

Deniz BAYKAL- Hah hah bravo. Sen dikkatli izlediğin için biliyorsun. Herkes bilmiyor. Yani biz o zaman iki şey söyledik. Bir; biz bu işe karışmayalım. Biz Ortadoğu'daki savaşın tarafı olmayalım. Çünkü olmuş olsaydık bugün neler olurdu. Bakın neler konuşuyoruz şimdi. O gençlerle beraber olmayı konuşuyoruz. Onların hiçbirisi olmazdı. O bir yana. Şimdi biz o zaman dedik ki, bir; sakın yabancı silahlı kuvvetlere Türkiye'nin güneydoğusunu açma. Terörle mücadeleyi nasıl yapacaktık o bölgede? Şimdi bak silahlı kuvvetler terörle mücadele yapıyor güneydoğuda. Nasıl yapacaktık? Yapabilecek miydik? Orada iki tane ordu olacak, iki tane bayrak olacak. PKK terörü olacak, o teröre karşı biz Amerikan ordusunu da dikkate alarak operasyon yapacağız. Böyle bir şey olur mu? Yani çılgınca bir şeydi bu. Onda yarar bekleyen herkes en büyük yanılının içindedir.

Melih MERİÇ- Görüşleriniz değişmedi o konuda.

Deniz BAYKAL- Değişmedi değil. Olaylar bunu güçlendirdi. Yapılacak şey şu; o zaman söylediğimiz. Bakın bugün önemini herkes kabul ediyor bunun. Şimdi ne konuşuyoruz? Sınır ötesi operasyon. Eğer bizim 2003 yılında söylediğimizi uygulatabilmiş olsaydık bugün bunların hiçbirisine gerek yoktu. 2003 yılında siz biliyorsunuz hatırlarsın vatandaşlarımıza da bir duyuralım. Biz diyorduk ki, külliyetli miktarda Türk Silahlı Kuvvetleri sınırın güneyine yerleşsin, orada bir güvenlik kordonu oluştursun. İşgal etmek için değil, sınırı genişletmek için değil. Türkiye'ye yönelik 2003'te başlayan Amerika'nın askeri müdahalesinin olumsuz yansımalarını engelleyebilmek üzere terör başta olmak üzere başka bazı olumsuzlukları da önleyebilmek üzere caydırıcı bir güç olarak orada mevzilenelim, hazır olalım. Şimdi bunu yaparsak Amerika'yı üzeriz, AB'yi kızdırırız dediler. Bak şimdi ne yapıyorsun? Doğrudan askeri sınır ötesi operasyon planlıyorsun. Bunların hiçbirisine gerek kalmazdı. 2003'te onu yapmış olsaydık bilin ne Türk askerinin kafasına çuval geçirilebilirdi, ne Kerkük'te bizi rahatsız eden gelişmeler olabilirdi. Şimdi onların ertelenmeye başladığını görüyoruz. Doğru bir önlemdi. Üzülecektik. Başkasını üzmemekten korkan bir ülkenin kendi menfaatini takip etmesi mümkün değildir.

İlnur ÇEVİK- 65 bin asker burada kalacak mıydı ki? Onlar Irak'a girmeyecek miydi?

Deniz BAYKAL- Ama 65 bine kadar sürekli kalabilecekti. Gidecekti gelecekti, kalabilecekti. İhtiyaç hissettiği zaman. Onun nereye kullanılacağını da bilemeyecektik İlnur bey. Yani İran'a mı kullanılacak, Suriye'ye mi kullanılacak? Onun Trabzon limanı dahil olmak üzere, İskenderun limanı dahil olmak üzere çok geniş bir lojistik altyapıyla destekleneceği de ortada. O Kafkasya'ya da yönelik büyük bir bir müdahale.

Gazeteci- Sabiha Gökçen'i de istiyorlardı.

Deniz BAYKAL- Evet Sabiha Gökçen'de isteniyor. Hepsinde haklar vardı onun.

Tezkere ortada. Tezkere sadece o askerlerin oraya yerleşmesi. O 65 bin orada kalacak. Gidecek ama gene 65 bin kalabilecek. Bir defa gelecek 65 kalacak belli bir sürede çıkacak diye bir şey yok. Başbakan söylüyor. Ne zaman çıkacak diyorum, bende bilmiyorum diyor. Ve hepimiz çok iyi biliyoruz ki, bu tip olaylarda asker girdimi bir defa çıkmaz.

Yani bir üs orası. Bakın
İncirlik gibi. Türkiye'nin
koca Güneydoğu
coğrafyası bir büyük üs
haline gelecekti. Ve böyle
bir kıymetli coğrafyayı,
üssü kim bırakır.
Türkiye'nin başına daha
çok iş açardı.

Melih MERİÇ- Deniz bey bu görüşlerinize yabancı değiliz. Daha öncede konuştuk. İsmail Küçükkaya.

İsmail KÜÇÜKKAYA- Efendim bugünkü önerilerinize gelince tabi yeni sınır kapısı açılması gibi ekonomik, eğitim çabaları gibi daha yumuşak güce yönelik tedbirler var ama çok önemli olduğuna inandığım ılısu meselesi var. Şimdi bugün Amerika'nın da dünyanın değişik yerlerinde Irak dahil olmak üzere yaptığı oyun petrol oyunu. Artık bunu kendileri de kabul ediyorlar ve bütün öngörüler önümüzdeki 20-30 yıl içerisinde su kontrolünün, su politikasının da tıpkı bugün petrolde olduğu gibi bir silah olarak diplomatik bir araç olarak kullanılacağını söylüyor. Bunu biraz açarsanız çok sevinirim.

Birde efendim şimdi bu PKK Barzani meselesine gelince. Şimdi şöyle değerlendirmeler yapılıyor. Barzani Türkiye tarafından muhatap kabul edilmek isteniyor. Kısa, orta ve uzun vadeli planları bu hangisi olursa olsun ister bağımsız devlet, isterse mevcut yapı içerisinde farklı bir yapıda da olsa Türkiye tarafından kabul edilmek isteniyor. Bizim devlet politikamızda buna uygun değil şu an itibarıyla. Böyle bir çizgi izleniyor ve Barzani'nin PKK terör örgütünün bu konudaki amacına ulaşmak için bir araç halinde kullandığı da değerlendiriliyor. Bu değerlendirmeye siz nasıl bakarsınız?

Deniz BAYKAL- Hemen kısaca yanıtlamaya çalışayım. Bu Barzani'nin muhatap alınma arzusu, tabi onun açısından çok anlaşılabilir, çok doğal bir beklenti. Ama ben olayın ondan

ibaret olmadığını da düşünüyorum. Yani sadece ondan ibaret olsa farklı bir tabloyla karşı karşıya kalırız. Olay onun ötesinde. Yani maalesef daha önce yapılmış olan anlaşmalar, Öcalan'la Barzani'nin buluşmaları, bölgesel yönetimin anayasa taslağındaki ifadeler, orada ima edilen genel sınırlar, Sevr anlaşmalarına yapılan atıflar.

Gazeteci- Anayasa taslağı. Daha doğrusu yerel Kürt anayasası taslağı.

Deniz BAYKAL- Yani olay onların boyunu aşan ölçüde bir çerçeveye yöneldiklerini gösteriyor. Yani sadece bir muhatap alma değil, kendimizi aldatıyoruz biz. Ondan ibaret değil. Onun ötesinde bir olay var. Ve bizim onu caydırmamız lazım. Onun için olay ciddidir. Onun için hem yumuşak güç potansiyelimizi, hem de askeri etkinliğimizi gerekirse kullanabileceğimizi göstermemiz lazım. Bu sözlerin kolay tahammül edilebilir sözler olmadığını göstermemiz lazım. Olay ciddidir. Dünyaya da anlatmamız lazım. Dışarıda tecrit etmemiz lazım. Irak'ı tecrit etmemiz lazım. Barzani'ye bu tavrının çok ağır bir bedeli olacağını göstermemiz lazım. Yani bütün bunlar hep birlikte götürülmesi gereken işler. Yani haklısınız ama bence en hafifidir muhatap alınma. Biz bizi değil Irak'ı muhatap alıyoruz. Sen Irak yönetimi içinde Anayasada yeri olan bir alt yönetimsin. Irak yönetimini muhatap aldığımız zaman o çerçevede sende muhatap olursun. Hayır Irak'ı bırak sen beni muhatap al diyorsan önce o zaman sen Irak'a meydan okuyorsun, Bağdat'a meydan okuyorsun. Yani önce o işi kendi içinde hallet.

Melih MERİÇ- Ben o işin tarafı değilim diyorsunuz.

Deniz BAYKAL- Ben onun tarafı değilim. Biz onunla meşgul olmayız. Ama ben biliyorum ki oradaki olay bir danişıklı dövüştür. Yani Talabani Irak devletinin başında, Barzani burada yönetimin başında ve onların hesapları, Irak'ın ötesinde hayalleri var ve o bizi ilgilendiriyor. Bizim bunu bilmemiz lazım. Bu bir vehim değil. Gereksiz yere düşmanlık değil. Bütün bunları bilerek öyle kullanacağız ki etkisizleştireceğiz. Bizim oyuna gelmediğimizi, aldatılamayacağımızı görecek.

Şimdi Ilısu meselesi önemli. Bakın Ortadoğu'nun en önemli problemi sizinde işaret ettiğiniz gibi sudur. Tarih boyunca hep öyle oldu. Gelecek bakımından çok daha fazla önemli olacak. Çünkü dünya zaten bir kuraklık evresine doğru giriyor ve bu kuraklığın ciddi şekilde yansıtacağı coğrafya olarak da burası gözüküyor. Ortadoğu'nun hayat damarı Fırat ve Dicle'dir. Fırat ve Dicle, ikisi birleşerek Mezopotamya medeniyetini yaratmışlardır. Ve Irak çok büyük ölçüde bu sulara bağımlıdır, bu sulardan beslenir. Biz uzun süre Fırat üzerindeki barajlar sistemini gerçekleştirdik ve o konuda büyük mücadeleler verildi. Benimde hükümette Enerji Bakanı olarak görev aldığım dönemdi, o mücadeleleri çok iyi bilirim. Yani bizi nasıl engellemek istemişlerdir Fırat üzerinde sistem kurarken. Dünya Bankası, uluslararası bankalar, finans anlaşmaları yaparsın engel çıkarırlar. O zaman arkasında bunlar vardır Suriye ve Irak. Onların hepsi aşıldı ve barajlar sistemi kuruldu. Ve bugün Suriye'yle de gayet iyi ilişkimiz var. Biz o kurulurken suyla ilgili hiçbir anlaşma yapmadık. Sadece tek taraflı olarak Suriye'nin ve sonra Irak'ın ihtiyacına 500 metreküp saniye bırakarak, cevap vermeye hazır olduğumuzu kendi kendimize ifade ettik. Ve bunu da uyguladık. Yani barajlar doldurulurken bu önemli bir olaydır. Suyu kestiğin zaman Irak'ta, Suriye'de ihtilal çıkar. Yani hayat allak bullak olur. Asgari 500 metreküp vereceğiz dedik. Şimdi Dicle sistemi henüz kurulmuş değil. Dicle üzerindeki suyu biz yönetemiyoruz. Binlerce yıldır nasıl akıyorsa Dicle öyle akıyor. O suya şu anda kumanda etmek imkanımız yok. O suyu değiştirme imkanımız yok. Su akıyor, akacak durduramazsın. Şimdi biz diyoruz ki, şu Ilısu barajını kuralım. Ben onu ısrarla vurguluyorum. Zaten Türkiye oraya yöneldi, kuracak, kurmakta. Bunu kuralım. Ilısu'yu kurduğumuz zaman bizim Irakla ilişkimiz kökten değişmeye başlayacak. Yani ne olacak? Biz elbette iyi bir komşu olarak Irak'ın su ihtiyacını daima kabul edeceğiz. hiçbir hukuki mükellefiyetimiz olmadığı halde Irak'ta yaşayan insanları sıkıntıya sokmamak için. Dünyada yok böyle bir hukuki mükellefiyet; anlaşmada da yok. Sınırı geçen sular bunlar. Biz Irak'ı, Iraklı komşularımızı, kardeşlerimizi, dostlarımızı susuz bırakmayacağız. Suyumuzu vereceğiz. Barajımız olduğu

halde, vermeme imkanı elimizde bulunduğu halde, suyu yönetme şansını elde ettiğimiz halde, biz Irak'ı, Iraklı vatandaşları, Iraklı komşularımızı sıkıntıya sokmayacağız. İyi komşu gibi davranacağız ve umut ediyoruz ki, Iraklı yöneticilerde Türkiye'ye yönelik olarak iyi komşuluk gereğini elbette yerine getireceklerdir. Yani ne yapacaklardır? Teröre fırsat vermeyeceklerdir. Bileceklerdir ki, Türkiye'ye yönelik terör çok büyük haksızlıktır. İyi komşulukla bağdaşmaz, uluslararası hukukla bağdaşmaz. Bırak iyi komşuluğu, yasaktır, müeyyidesi vardır. Sana müdahale hakkı verir. Her türlü yaptırım yapılabilir. Bunu yapmaması gerekir. Şimdi anlatmaya çalışıyoruz ama neyle anlatmaya çalışıyoruz? Hukukla, vicdanla, iyi komşuluk laflarıyla anlatmaya çalışıyoruz. Ben diyorum ki ilişkiler gelişsin, Ilisu barajı yapılsın. Dicle üzerinde barajlar sistemi kurulsun. Biz gene suyu verelim. Vermeme imkanı olduğu halde verelim. İyi komşu olduğumuz için verelim. Biz iyi komşu olduğumuz için o da iyi komşu olduğu için verelim. Onun iyi komşu olması terör konusunda bir duyarlık içinde olmasıdır.

Gazeteci- Suriye'yi de içine katıp GAP'ı paylaşalım diyebilir misiniz?

Deniz BAYKAL- Hayır, hayır hiç böyle bir şey söylemiyorum. Bakın benim ne söylediğimi çok dikkatli bir şekilde dinleyenler anlayacaktır. Yani ben çok net bir şekilde...

Melih MERİÇ- İmkanım olsun.

Deniz BAYKAL- İşte bu yumuşak gücün bir örneğidir ve çok önemlidir. Ve çok ikna edicidir bu. Çok etkileyicidir bu evet. Niye bunu söylüyorsunuz? Kardeşim 2013'te olacak bu baraj biliyorum. Ama ben 20-30 yıl sonrasına yönelik olarak da bu sorun olacak diyor. Herkes bunu bilsin, bizde bilelim. İmkanlarımızı, gücümüzü, kartlarımızı ona göre hazırlayalım.

Gazeteci- Parti Genel Başkan Yardımcısının bu görüşmelerde yer alması olağan bir uygulamamı? Parti Genel Başkan Yardımcılarının?

Deniz BAYKAL- Çok önemli bir şey Şükrü beyin söylediği. Öyle anlaşılıyor ki Dışişleri Bakanlığında Sayın Babacan atandıktan sonra Dışişleri Bakanlığı ikiye bölündü. Yani bir çeşit Egemen Bağış'ta fiili Dışişleri Bakanı gibi muamele görmeye başladı. Yani garip tabii elbette. Yani bir parti Genel Başkan Yardımcısı tutacaksın devletin bulunduğu bu en yüksek temaslarda bulunacak. Çok tuhaf bir şey. Bütün bunlar o işin laubaliliği.

Bu aynı şeylere tekrar girmek anlamına gelecek. Hayır, kesinlikle oradaki şu andaki kendisini gösteren resmi yapıyı temel alarak bir değerlendirme yapmıyorum. Yani benim önerilerimin temel hedefi halktır. Toplumdur. Irak vatandaşlarıdır. Kürtleridir, Araplarıdır, Şiiileridir, Sünnileridir hiç fark etmez. Elbette Türkmenlerdir. Başta onlar olmak üzere. Bu ayrı bir iş. Yani ben resmiyetle meşgul değilim. Resmiyete bir katkı yapma peşinde değilim.

Elbette Türkiye muhatap olarak Irak'ı alacaktır. Irak'ın devlet Başkanı vardır. Kendi hiyerarşisi vardır. Bu ayrı bir konu ama artık o dönemler hataları yapanlar yaptılar. O bitti. Şimdi geldiğimiz noktada biz Barzani'nin ve Talabani'nin teröre destek verdiğini biliyoruz. Buna karşı hepimiz tedbirimizi almışız. Bundan dolayı suçlamayı yapıyoruz. Şahsen ben hele bu konuda en önde davranmışım, en erken davranmışım. Beş ay önce uluslararası zeminde bunları yüzlerine karşı söylemişim ve aynı görüşte olmaya devam ediyorum. Onlar bundan vazgeçmelidir. Onların kafasının arkasındaki projeleri biliyorum. O projeleri etkisiz kılmak bizim görevimizdir. O mücadeleyi götürüyoruz. Barzani dediğin, Talabani dediğin bir insandır. Bir süre ömrü var yaşayacak gidecek. Ama orada Irak milleti devam edecek. Irak'ta yaşayan insanlar var. Türkiye'de bu kaynaşmayı sürdürmemiz ve devam ettirmemiz gerekiyor.

Gazeteci- Sayın Baykal Barzani ve Partisi'nin Türkiye güç kazandığı yönünde iddialar var. Size hiç bu konuda yansımalar geliyor mu?

Deniz BAYKAL- Geliyor. Doğrudur. Geliyor. Hiç şüphe yok. Yani bu ciddi bir konudur. Barzani'nin Türkiye'de dini, tarikatsal, ticari ve siyasi bağlantıları ile etkinliğini arttırmakta olduğu tartışma götürmez bir gerçektir.

Bakın bir süre önce değerli bir gazeteci bir Nakşibendi tahlili yaptı. Ortadoğu'ya bir Nakşi penceresinden bakarak. Soner Yalçın önemli bir değerlendirme yaptı. Tarihi bir çerçeve içinde Türkiye'deki tarikat tablosu; iktidar ve tarikat, Ortadoğu'daki Barzani, Talabani bunlar arasındaki ilişkiler, geçmişteki ilişkiler, isyanlar ... önemli bir Nakşibendi problemi var. Türkiye'de şimdi son tartışmalarda, Irak'a sınır ötesi operasyon yapılsın mı, yapılmasın mı konusunda tarikatlar nerede duruyor? Tarikatlar ne diyorlar falan diye bir tahlil yapılıyor. Öyle bir; pencere var. Onu bir kenara koyalım. Bir bu dini ve tarikatlarla sınır ötesinde siyasi bağlantılar var. Çok açık. Çok net. Nedir bu siyasi bağlantı? Türk siyasetinde Barzani ile ilişkili her düzeyde; parti yönetimi düzeyinde, parlamento düzeyinde, il örgütü düzeyinde nasıl bir etkinlik var? Bu üstünde durulması gereken çok ciddi bir konu. Ve Türkiye'nin Ortadoğu'ya yönelik politikalarını belirleyen, sınırlayan, frenleyen bir unsur olarak yer yer ortaya çıkıyor. Bu önemli bir konu.

Gazeteci- Operasyonu sınırlamış olabilir mi?

Deniz BAYKAL- Her şey mümkündür. İkinci bir temel nokta bu. Üçüncü bir olay ticari bağlantı konusu. Yani ticari bağlantının iki ayağı olduğu anlaşılıyor. Bir Türkiye'ye yönelik olarak Türkiye'deki şirketleşmelerle ilgili iddialar var, işte Mersin örneği. Oradaki kuruluşlar, şirketler, oradaki faaliyetlerle ilgili olaylar var.

Geçenlerde bizim bir milletvekilimiz önemli bir soru sordu. Sanıyorum Başbakan'ın damadı Talabani önemli bir şey yapıyor. Elbette bizim orada işadamlarımız yatırımlar yapıyorlar. Bu Türkiye'nin politikası. Bunda yadırganacak bir şey yok ama olayın bir çağdaş dünyada çıkar çatışması, conflict of interests diye tarif edilen bir tarafı var. Şimdi devlet olarak biz eğer Kuzey Irak yönetimlerine karşı veya Irak yönetimine karşı bir tedbir almak durumdaysak, devlet olarak çıkarımız, sorumluluğumuz, ihtiyacımız bize bunu emrediyor ise ticari olarak, devlet olarak karşımıza almamız gereken çevrelerle ticari ilişkiler içinde onların yakınlarının oralardan finansman olanakları sağlamalarını, oralardan zenginleşmelerini, oradan yararlanmalarını, ticari bakımdan oradan nemalanmalarını görmek kabul edilebilir bir olay değil.

Mesela İngiltere'de İngiltere Başbakan'ının damadının Arjantin ile Falkland savaşı sırasında Arjantinli bir şirketle ilişki içinde olması tasavvur edilemez. Hadi o hiç olmazsa müdahale etti. Hele müdahale etmeden o ilişki varsa kabul etmek mümkün değil. Bu çıkar çatışması çok ciddi bir olaydır. Buna yönelik sorular soruldu. Şimdi o Barzani, Talabani ilişkilerinin böyle açılımları olduğunu da biliyoruz.

Deniz BAYKAL- Yani biz o zamanlarda öyle görmediğimiz için benim burada alınmam gereken hiçbir şey yok. Biz tam tersine herkese bunu anlatmaya çalışıyorduk. Tam bunları söylüyorduk. Bizim rapor buydu. Onların bir önemi vardır ama şunu bilmek lazım. Bakın bu konularda yine böyle yanıltıcı kavramlarla bakmayalım olaya.

Yani şunu bilelim ki, sosyal haklar, onun ötesinde demokratikleşme, insan hak ve özgürlüklerinin genişlemesi bu konudaki şiddeti, terörü ortadan kaldırmaya yetmez. Bu ayrı bir konu. Yani bu konuda tam tersini uygulayarak da bazen önlemek mümkün olmaz.

Şimdi Suriye'de mesela Kürt kökenlilerin seçme ve seçilme hakkı yok. Nüfus kağıtları yok. Türkiye'de hiçbirimizin etnik köken bakımından bir ayrımı yok. Hepimiz aynı hukuka sahibiz ama Türkiye'de terör var. Türkiye'deki terörü bu önlemeye yetmiyor. Bu konuda atacağınız adımlar da bunu önlemeye yetmez. Bunu adım atmamalıyım diye söyleyebilirim. Atılması

gereken adımlar bireysel hak ve özgürlükler temelinde. Eksik, noksan, yaşama geçmemiş, fiilen uygulamaya yansımamış ne varsa o konuda gerekeni yapalım hiç kuşku yok. Ama sakın ha kendimizi aldatmayalım. Bunu yaparsak birdenbire olay rahatlar. Yok böyle bir şey. Hatta daha karmaşık hale gelir. Hukuk düzeni içinde, demokrasi içinde terörle mücadele etmek daha güçtür. Ama siz terörle mücadele mecburiyeti içine girecekse hukuk daha egemen olacak, demokrasi daha egemen olacak, çaresini de bulacaksınız. Şimdi o çarelere yumuşak giriş arıyoruz.

Deniz BAYKAL- Yani olayın ne kadar önemli olduğunu bir defa anlayalım. Irak'taki tablonun bize yabancı bir tablo olmadığını, Irak'ta yaşanan çözümlenin, parçalanmanın bizim dışımızda dışarıdan daima seyredeceğimiz bir yabancı ülkenin olayı gibi olmadığını, bizimle birebir ilişki içinde olduğunu çok iyi kavrayalım ve bize yönelik benzer süreçlerin tezgahtarlanmakta olduğunu, hazırlanmakta olduğunu görelim. Türkiye'nin bu konuyu iç siyasete alet etmeden, küçük çelişkilerin bir parçası haline düşmeden var olan bütün gücünü kullanarak iktidarıyla, muhalefetiyle, siviliyle, askeriyle el ele verip dünyayı ve kendimizi doğru kavrayarak, tutarlı bir terörle mücadele politikası oluşturarak, bu olaya bakmamız gerektiğini kavrayalım. Bunun gereğini yapalım istiyorum. Tabii bunlar temenni olarak güzel de bunların önünde fiili engeller var.

Yani demin ima ettiğimiz, konuştuğumuz sıkıntılarımız, güçlüklerimiz var ama ben inanıyorum ki, o güçlükleri o sıkıntıları şartlar dayattığı zaman aşarız. Aşmanın bedelini ödememiz lazım. Bunu ödeme zamanı geliyor. Yani Başbakan'ın da bunu kavraması lazım. Kendi partisine hakim olması lazım. Kendi tabanına hakim olabilmesi lazım. Ülkenin tabanı neyi gerektiriyorsa onu yapacak cesareti gösterebilmesi lazım ve gerekirse Amerika ile ilişkimizi, dünya ile ilişkimizi kendi içimizde böyle bir ortak terörle mücadele politikası koyarak, anlatarak ve dayanışma içinde, elbirliği ile uygulamamız sağlamamız lazım. Yani asker terörle mücadelede yararlı olur. Biz hazırız talimat bekliyoruz, emir bekliyoruz diyecek. Başbakan çıkıp her yerde müdahale hakkımızdır, müdahale edeceğiz, orada o terör örgütünün karargahlarını biliyoruz, bunlara seyirci kalamayız diyecek ve günler geçecek bir şey yapmayacağız. Günler geçip bir şey yapmadığımız sürece Türkiye'ye yönelik bir saldırı olmasa mesele yok. Ama yarın saldırı olacak. Olduğu zaman ne olacak ona hazır mıyız? O belli değil.

Gazeteci- Peki efendim bir de şu sıkıntı yok mu? Bu kadar davulla zurnayla söylendi bunlar. Orada adam kaldı mı?

Deniz BAYKAL- Şimdi o da bir tarafı tabii. Ama yani herkesin bir oyunu var, herkesin bir tedbiri var. Ama bizim de herhalde bir oyunumuz var, bizim de bir tedbirimiz var. Olmalıdır.

Gazeteci- Bugün genel olarak terör Irak ve bu çerçevede konuştuk ve çok derinlemesine de oldu. Bu bağlamda Güneydoğu'daki belediye başkanlarının ve bu çatı altında DTP'li milletvekilleri var. Onlara bir çağrınız veya bir değerlendirmeniz var mı?

Deniz BAYKAL- Mümkün olsa çağrı yaparım tabii. Haklısın en önemli konulardan birisi. Yani keşke bir çağrı ile çözülebilecek bir konu olsa ama maalesef bir bağımlılıktan kurtulamadıkları anlaşılıyor. Bağımlılıktan kurtulamadıkları için beklenen rolü oynayamıyorlar. Yani Türkiye buna müthiş açık, müthiş hoşgörülü. Müthiş müsamahakar. Buraya kadar bir iş tolere edildi, getirildi. Bunun artık bir yeni açılıma dayanak noktası olması lazım. Terörle bağın kesilmesi lazım. Siz terör diyemiyorsunuz. Diyemediğiniz sürece o işleri yerine getirmeniz mümkün değil. Yani bunu ben değil aklı başında herkes AB'nin bir takım iyi niyetli gözlemcileri dahi terörle bağınızı kesin, ilan edin. Sadece laf olarak değil tavır olarak da bunun gereğini yapın dediler.

Bunun gereğini yapamaz haldedirler. Ama ne oldu? Yapamadıkları için giderek sıkışıyorlar.

Bakın ben Güneydoğu Anadolu'da Kürt kökenli vatandaşlarımızın giderek daha çok teröre karşı tavır takınmaya başladığını görüyorum. Yani terörden şikayet etme noktasına gelmişlerdir. Ve bu konudan artık bıkmışlardır. Yorulmuşlardır. Tekrar tekrar bu konunun önlerine gelmesi onları rahatsız etmektedir. Yani PKK'ya destek olma duygusu ya da dolaylı olarak alınan bir desteğin oraya taşınması giderek daha güç hale gelmektedir.

Son zamanlarda televizyonlarda görüyorsunuz Güneydoğu Anadolu'da çeşitli merkezlerde - daha dün bile bir yerde oldu- binlerce insan açıkça PKK'ya karşı yürüyüş yapıyor. Bu ilk kez olan bir şey. Yani bu duygu var. Orada yaşayan insanlar bu tartışmaların tarafı olmaktan mutlu değiller. Herkes huzur istiyor. Herkes çoluğunu çocuğunu iyi yetiştirmek istiyor, barış istiyor, daha iyi yaşayabilmek istiyor, eğitim istiyor, refah istiyor. Ve bunu bunun engellediğini bu mücadelenin Türkiye'ye ve o bölgeye dayatılmasının onların başına çorap öreceğini görmeye başlıyorlar. Biz de zaten bunları bildiğimiz için o bölge insanlarının yararının burada olduğunu gördüğümüz için bunu söylüyoruz.

Şunu herkese çok iyi anlatmak lazım. Bence en sade ve en etkili şey budur. Biz Kürtleri seviyoruz. PKK'yı sevmiyoruz. Bu kadar. Olay budur. Yani Kürtler kardeşler. PKK kalleştir. Yani işi bu kadar temel bir slogana indirmek lazım. Yani Kürt'ün Arap'tan ne farkı var? Kürt'ün Gürcü'den ne farkı var? Kürt'ün Çerkez'den ne farkı var? Arnavut'tan ne farkı var? Bu milletin parçasıyız hepimiz. Koca Türkiye hepimizin. Her yerde hepimizin. Bunu böyle koruyalım. Hayır ben bunu istemiyorum. Ben bunu gözden çıkarıyorum. Ben tutacağım kendi ayrı bağımsız coğrafyayı koparacağım, burada savaşacağım, oluk oluk kan akıtacağım, gelip Antalya'ya İzmir'e Bursa'ya yerleşmiş olan Kürt kökenli kardeşlerimin de başına dert açacağım, onların başına da çorap öreceğim, onları da sıkıntıya sokacağım ama ben bu mücadeleyi gerçekleştireceğim. Olmaz kardeşim olmaz. Senin de yararına değil. Biliyorum senin işsizlik sorunun var. Biliyorum senin ekonomik sorunların var. Biliyorum senin yolun yapılmamış, sağlık hizmetin yeterince gelmemiş. Ama bunları halledeceğiz. Cansiperhane çalışıyoruz. 70 milyon çalışıyoruz.

Yani bak ben iktidar muhalefet kavgasını orada bırakıyorum. El birliği ile bunu yapalım diyorum. Yapan herkesi alkışlıyorum. Ben geleyim çok daha fazlasını yapacağım. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın. Orası bizim yaramız. Orayı Türkiye'nin vitrini haline getireceğiz. Ortadoğu'ya yönelik vitrin. Yapmak zorundayız. Yapabiliriz. Koca Türkiye, dünyanın en büyük 15-16 ekonomisinden birisi şu anda. Bu Türkiye onu yapamazsa, bunu biz eşit paylaşmaya çalışıyoruz. Kimse bilmem kızını verirken ya bu Kürt kökenli bunu vereyim vermeyeyim diye düşünmüyor. Dürüst, ahlaklı, namuslu, kazancı, işi, ilişkileri yerinde.

Gazeteci- Deniz bey çok çok teşekkürler bu son eleştirilerinize karşı ben hem bu öneriler paketinin, dile getirdiğiniz önerilerin, üslubunuzun ve bu programdaki üslubunuzun da hükümetle hükümeti köşeye sıkıştırmak değil, hükümetin önünü açmak ve bazı konularda bazı adımlar atabilmesi için bir yerde cesaretle vermek niyetini içerdığını görüyorum.

Deniz BAYKAL- Aynen. Bakın afedersiniz çok doğru bu. Mesela Başbakan bu iyi bir temas diye geldi Amerika'dan. Ben de evet iyi bir temas dedim. Yani bu CHP korktu. Amerika'ya yanaşmadı demek değil. Bunların hepsi boş laflar. Ben başka bir şey yapıyorum. Türkiye'nin elini güçlendiriyorum. Başbakan diyor ki, müdahaleyi ben konuştum, memnunum. Evet ben de memnunum. Niye memnunum? Amerika PKK benim de düşmanıdır dedi. Canım sen inanıyor musun ya? Canım inan inanma şimdi. Senle onu mu konuşacağız. Bu angajmanın bir önemi var.

Türkiye'de askeri müdahalede yardımcı olmak lazım dedi Bush. Ya bu çok önemli ben bunu neden söylemeyeyim? Yani bundan ben tedirgin olmuyorum. Efendim Amerika PKK'yı koruyor, kullanılacak. Biliyorum, hepsini biliyorum. O oyunu oynuyor ben de kendi oyunumu oynuyorum.

Ben de burada diyorum ki kardeşim bak bunları gör, bunları da gör. Askeri operasyonu bak Genel Kurmay yapalım diyor. Yap gerekirse. Uluslararası destek de var. Ama bil ki olay sadece bundan ibaret değil. Daha bir 10 yıl sen gideceksin başkaları gelecek. Onlar da bununla uğraşacak, biz de uğraşacağız. Biz de bunu görüyoruz ve buna yönelik anlayışın ne dendiği zaman işte anlayışım şu de.

Gazeteci- Yaptığınız değerlendirmeler içinde de sık sık kendinizi çok yukarı çıkardığınızı gördüm ve hükümetin yaptığı bütün işlere sahip çıktığınızı gördüm. İşte bölgede yapılanlar var vs. Bu açıkçası bu size ilişkin bugünlerde yazılan olumlu şeyler biraz da sizin biraz yukarı çıkıp bu değerlendirmeleri yapmanızdan dolayı olabilir. Ben sizi biraz da değişik gördüm açıkçası. İyi gördüm. Daha pozitif gördüm. Daha yukarıda gördüm. Hatta gerekirse bir zirve yapmak öneriniz de bunu içeriyor. Ben muhalefetim sen yaparsın ben yanlıysa onun icabına bakarım yerine hayır ben de geleyim elimi taşın altına koyayım demeniz bence önemlidir.

Umut edelim hükümet bunları hani bir manevra gibi algılamaz da hakikatten Türkiye'nin bu işi partiler arası bir kavga gibi görmeyip bir an önce yapması gereken işi yapması lazım. Çünkü herkes arkasını kollayarak hareket ederse, partiler belli ki, Türkiye bu işin içinden çıkmayacak.

Yani ben böyle dersem öbür parti ne der. Deniz Bey çok teşekkür ederiz.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN "GENÇ BAKIŞ" PROGRAMINDA ABBAS GÜÇLÜ İLE SÖYLEŞİSİ

(Kanal-D – 31 Ekim 2007)

Abbas GÜÇLÜ- İyi geceler sevgili izleyenler. Evet yeni bir Genç Bakışta daha sizlerle birlikteyiz. Bugün İzmir'deyiz. 9 Eylül Üniversitesi'ndeyiz ve bu coşkulu kalabalık Türkiye'nin son günlerdeki hassasiyetini eminim ki fazlasıyla ortaya koyuyor. Evet bugün çok önemli bir konuşmamız var. Sayın Deniz Baykal Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı. Sayın Baykal'la CHP'yi, muhalefeti ve önceden yaşanan kısır tartışmaları değil, Türkiye'nin bugünkü konularını konuşacağız. Türkiye Kuzey Irak'a müdahale etmeli mi etmemeli mi? Geç mi kaldı, erken mi? Amerika'dan icazet alınıyor mu, alınmıyor mu? Ve son günlerde mecliste yaşanan olayları burada sizlerle birlikte paylaşmak istiyoruz. Türkiye çok kritik günlerden geçiyor ve bu kritik günleri Türkiye'nin siyasette iki numaralı ismi Sayın Baykal öğrenci arkadaşlarımızla birlikte sizden gelen sorularında hepsini cevaplayacak.

Evet bütün bu çerçevede sorular geldikçe konuları açacağız. Ama dediğim gibi Türkiye'nin bütün bugünkü duyarlılıklarını dikkate alarak bu tartışmayı yapacağız. Türkiye'ye yeni tartışmaları konular eklemeyelim diyoruz. Bu tartışmalı konuları refaha, açıklığa kavuşturulmuş istiyoruz. Hoş geldiniz efendim.

Deniz BAYKAL- Teşekkür ederim, hoş bulduk.

Abbas GÜÇLÜ- Evet İzmir'deyiz, 9 Eylül Üniversitesi'ndeyiz. Öğrenci arkadaşlarımız salonu tıklım tıklım doldurdular. Bir o kadar arkadaşımızda maalesef salonda yer olmadığı için dışarıda kaldılar. Keşke daha büyük salonlar olsa da bu sorunları çok daha büyük platformlarda tartışsak diyoruz. Evet sizlerde sorularınızı direk Sayın Baykal'a telefonla ya da internet yoluyla ulaştırabileceksiniz. Telefon numaramız 0232-446 06 64 numaralı telefondan direk soru yöneltebileceksiniz. Ayrıca her zaman olduğu gibi gencbakis@kanald.com.tr adresinden de Sayın Baykal'a soru yöneltebileceksiniz. Ama mümkün olduğu kadar soruların kısa olmasını özellikle rica ediyoruz ve bu haftaki anket konumuz biliyorsunuz bu yayın döneminde her hafta bir anket yapıyoruz. Bu haftaki anket konumuz ise hükümeti ekonomik alanda başarılı buluyor musunuz? Eğer hükümeti ekonomik alanda işsizlikle, enflasyonla mücadelede ve ticaretle, diğer konularda başarılı buluyorsanız evet yazıp 5100'a gönderiyorsunuz. Yok hükümet alanda kağıt üzerinde başarılı olsa da uygulamada başarısız diyorsanız da o zaman hayır deyip 5100 gönderiyorsunuz.

Evet efendim hoş geldiniz ve başımız sağolsun diyoruz. Ben Sayın Erdal İnönü'yle başlamak istiyorum. Çok değerli bir politikacıydı. Ankara siyasetine çok önemli hizmetlerde bulundu. Her şeyden önce Türkiye İkinci Cumhurbaşkanı Sayın Erdal İnönü ailesinden gelen bir

isimdi. Ankara'da siz bugün çok yoğun bir trafik yaşadınız. Erdal İnönü diyince sizin aklınıza ne geliyor?

Deniz BAYKAL- Önce beni çağırdınız için teşekkür ederim. Bugün İzmir'de 9 Eylül Üniversitesi'nde genç kardeşlerimizle bir arada olmaktan büyük bir sevinç duyuyorum, mutluluk duyuyorum.

Evet, bugün acı bir haber aldık. Tam İzmir'e hareket etmek üzereyken Erdal İnönü'nün Amerika'da tedavi edilmekte olduğu hastanede öldüğü haberi geldi. Erdal İnönü herşeyden Türkiye'nin yetiştirdiği çok seçkin, çok değerli bilim adamı ve aydındır önce. Ve cumhuriyet döneminin anlayışını kültürüne yansıtan bir insandır. Yani cumhuriyet döneminde iyi yetişmiş olan insanlar hem bilim duyarlılığını, hem kültür ve sanat duyarlılığını aynı anda, bir arada geliştirebilmiş olan insanlardır ve bilim, kültür, sanat ilgisinin yanı sıra bir felsefe düzeyi de daima olagelmıştır. Yani o kuşak öyle yetişti.

Abbas GÜÇLÜ- Bir zarafet vardı.

Deniz BAYKAL- Evet. Cumhuriyetin ilk kuşağıdır bunlar. Çok iyi yetişmiş insanlardır. Erdal İnönü'de bir fizikçi olmayı istedi. Dünya çapında fizikçi oldu ve saygın yerini aldı. İlgili alanlarının içinde siyaset yoğun bir yer tutmadığı...

Abbas GÜÇLÜ- Biraz zoraki siyasetçi.

Deniz BAYKAL- Evet. **Ama bir görev duygusuyla. Şimdi bana bir görev düşüyor. Sosyal demokrat hareketi toparlamalıyım, bütünleştirmeliyim, bu konuda benim, sadece benim yapabileceğim bir şey var diye düşündü.** Bu yöndeki telkinleri haklı buldu ve bir sorumluluk duygusu ve görev anlayışı içinde önce SODEP'i kurdu. Daha sonra Halkçı Parti'yle birleşerek SHP haline geldi. SODEP'te ve SHP'de Genel Başkanlık yaptı. Bu dönem içinde sosyal demokrat hareketin derlenip toparlanmasına çok ciddi çaba göstermiştir, ciddi katkı yapmıştır. Ben de kendisiyle özellikle SHP'de yakın çalışma ilişkisi içinde oldum. Genel Başkan'dı, ben de Genel Sekreterdim, beraber çalıştık. Ve 1989 seçimlerinde çok başarılı bir sonuç aldık. Türkiye'de birinci siyasi parti olarak çıktık 89 yılında. Daha sonra siyasi hayatın kendi doğal çalkantıları içinde ben istifa ettim, ayrıldım SHP yönetiminden. Parti içinde tartışmalar yaşandı. 1992 yılında kapatılmış olan Cumhuriyet Halk Partisi'nin açılma olanağı sağlanınca yasayla ben ayrıldım Cumhuriyet Halk Partisi'ne geçtim. O SHP'de biraz daha devam etti. Sonra siyasetin dışına çekildi. Yayınlarına bir aydın olarak devam etti. Çok özel bir hastalığı onu yakalayan. Yani çok dünyada bilinen, tanınan bir tür değildi. Ayrıca özel bir olaydı. İlk kez onun üzerinde bazı ilaçlar denendi. Büyük bir mücadele verdi. Ama hayatın kuralı kendisini kaybettik. Tabi bu vesileyle ben İnönü'ye olan saygımı bir kez daha ifade ediyorum ve kendisine Allah'tan rahmet diliyorum. Bütün Türkiye'mize başta İzmir olmak üzere, çünkü İzmir Milletvekili olarak İzmir'de de görev yapmıştı. Derin başsağlığı dileklerimi sunuyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Bizde kendisine tanrıdan rahmet diliyoruz ve programımıza biz hem şehitlerimizi hem de çok değerli bu bilim ve siyaset insanını alkışlarımızla bir kez daha anıyoruz.

Evet sevgili izleyenler, Türkiye çok kritik günlerden geçiyor, çok sıcak günlerden geçiyor ve Türkiye ayakta. Haftalardır Kuzey Irak'a müdahale edilsin, edilmesin tartışmaları yaşanıyor. Bu konuda hemen sorularımıza geçeceğiz ama arkadaşlarımızın hazırladığı görüntüler var. Biraz hatırlatma yaptıktan sonra Türkiye'nin en sıcak konusuna hep birlikte burada masaya yatıralım, tartışalım. Ankara'da neler oluyor Sayın Baykal'la birlikte konuşalım. Çünkü birinci tezkere konusunda Sayın Baykal çok önemli uyarılarda bulunmuştu. Birinci tezkerenin geçmemesi konusunda o zaman çok eleştirilmişti ama Türkiye nasıl bir bataklığa girmekten

kurtuldu daha sonra anlaşılmişti. Birinci tezkereye hayır diyen Baykal şimdi ne diyor, neler yapılmasını istiyor hep birlikte izleyeceğiz. Şimdi görüntülerimizi izliyoruz.

Evet efendim Türkiye çok kritik günlerden geçiyor. Her gün yeni şehit haberleri ve Türkiye hala cevap verecek. Bu cevap verme niye bu kadar gecikiyor?

Deniz BAYKAL- Artık karşı karşıya bulunduğumuz konuyu bir sıradan terör olayı olarak anlamak gerçekçi olmaktan çıkmıştır. Karşı karşıya bulunduğumuz olay bunun ötesinde bir önem taşıyor. Ben Türkiye'ye karşı bir örtülü savaş yürütülmekte olduğunu düşünüyorum. Bu kadar uluslararası hukuka aykırı bir saldırının, dolaylı saldırının Türkiye'ye yönelik olarak bu kadar uzun bir süreden beri devam ettirilmesini hazmetmek, kabul etmek gerçekten mümkün değildir. Karşımızdaki sorun sadece bizi sınırlarımız içinde, anayurdumuzda rahatsız eden bir terör olayı sorunundan ibaret olsaydı bunu bir başka türlü anlamak mümkündü. Fakat açıkça görüyoruz ki, Türkiye'ye yönelik olarak bir uluslararası saldırı var.

Bakınız; bir süreden beri Türkiye kendi içinde sınır ötesi operasyon yapalım mı, yapmayalım mı tartışmasını sürdürüyor. Ama farkında değiliz ki, Türkiye'ye yönelik olarak bir uluslararası saldırı yapıldı bile. Kısa bir süre önce biliyorsunuz 200 kadar Peşmerge, ya da PKK'lı Kuzey Irak'tan, yani bizim dışımızdaki bir ülkenin içinden, sınırları geçerek Türkiye'ye geldi. Türkiye'de 12 askerimizi karakolda şehit etti. 16 askerimizi yaraladı ve 8 askerimizi aldı ve götürdü. Nereye götürdü? Kuzey Irak'a götürdü. Yani Kuzey Irak'tan Türkiye'ye bir uluslararası saldırı yapıldı. Bunun artık tartışılır, inkar edilir, reddedilir bir tarafı yok. Bu bir gerçek.

Abbas GÜÇLÜ- Karşımızda sadece PKK, Peşmergeler mi var? Yoksa uluslararası gücün içerisinde Amerika'dan Avrupa'ya kadar çok daha büyük güçler mi var?

Deniz BAYKAL- Karşı karşıya bulunduğumuz olayın arkasında değişik sorumluluk düzeylerinde bağlantılar içinde olan unsurlar var. Şimdi Kuzey Irak deyince Kuzey Irak'ta bir Irak otoritesi var. **Kuzey Irak'ta bir yerel yönetim var ve Kuzey Irak'ta bir işgal gücü var. Amerika'nın 130 bin – 140 bin askerinin yer aldığı büyük bir işgal ordusu var. Yani bu manzara karşısında Türkiye çok haklı olarak Türkiye'ye yönelik bu terörün o coğrafyada ortadan kaldırılmasını talep ediyor.** Bakınız terör dünyanın her yerinde mücadelesi güç bir konudur. Ama **terörle mücadelenin asıl güçlüğü terörü bir komşu ülkenin destekliyor olmasıdır.** Eğer terör sadece bir iç sorundan ibaret kalmış ise o daha kolay denetim altına alınabilir. Etkisizleştirilebilir, önemi azaltılabilir. Ama bir yabancı ülkeden destek alıyor ise öncelikle yapılması gereken iş, o yabancı ülke desteğini ortadan kaldırmaktır. Hatırlarsınız 1999 yılı öncesinde Türkiye'de gene çok ciddi terör olayları yaşandı. O zaman o terör olayları Suriye'den destek alıyordu. Beka vadisine terör örgütü yerleşmişti. Şam'da karargah vardı. Türkiye iyi niyetle her düzeyde bir devlet adamı Şam'a, Suriye'ye gidince Suriye yetkililerine bu durumun kabul edilemez olduğunu söyler ve konuya el atmalarını isterlerdi. O zaman Suriye yetkilileri bunu bilmiyor gibi davranırlar, öyle mi, haberimiz yok, bakalım inceleyelim, verin o bilgileri, bakın arkadaşlar niye meşgul değilsiniz falan yaparlardı. Yani sorumluluğu üstlenmezlerdi. Fakat bir süre sonra artık inkar edilemez hale geldi. Hatırlayacaksınız **1999 yılından önce, 1996 bizim hükümette bulunduğumuz, benim Dışişleri Bakanı olduğum dönemde ilk kez Türkiye Suriye'ye bu konuda çok ciddi bir nota verdi.** Bu durumun onun bakımından nelere yol açabileceğini, Türkiye'nin hangi haklara sahip olduğunu ve bunun Suriye için ağır sonuçlarına dikkati çekti !

Abbas GÜÇLÜ- Bir tercihe zorlandı. Ya PKK ya Türkiye.

Deniz BAYKAL- Aynen o yapıldı. Bir süre sonra bu iki, üç yıllık süreç içinde Türkiye bu konuda hazırlıklarını tamamladı ve bildiğiniz gibi Kara Kuvvetleri Komutanı Hatay'da ya verin

ya gelir alırız dedi. İşte arkasından tartışmalar, bir trafik başladı. Çok kısa sürdü yalnız bu. Mısır Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek Sayın Demirel'i ziyaret etti. Demirel'de işin ciddiyetini gördü. Demirel kararlılığımızı bir kez daha anlattı. Onun üzerine dönüş güzergahını değiştirdi. Doğrudan Kahire'ye gidecekken Şam'a döndü ve Esat'a geliyorum acil, konuşmamız gerekiyor dedi. Sonra dedi ki, Türkler çok kararlı. Sen derhal o karargahı oradan çıkar. Ve onun üzerine olumlu cevap geldi ve bir tek kurşun atılmadan ama kararlılık sergilendiği için, Türkiye gerekeni yapacağını inandırıcı biçimde ortaya koyduğu için bu konu çözüldü ve 99 yılında terör örgütünün lideri Türkiye'ye teslim edildi. Bu müthiş bir şeydi ve ondan sonra terör ciddi şekilde gündemden düştü. Ve 2002'de bu iktidar işbaşına geldiği zaman neredeyse sıfır terör vardı. Yani tam mutlak sıfır denilemezdi ufak tefek olaylar oluyordu ama artık o sıfır sayılır. 2002-2003-2004'te hızla tırmanma başladı.

Şimdi geldiğimiz noktada artık mayın patlaması değil önümüzdeki olay. Kitlesel saldırı var. Karakolun içine giriyor, içerden askerini alıyor çıkıyor. Bunu kabul etmek mümkün değildir ve Türkiye bu manzara karşısında şu ana kadar sadece konuşuyor. Yani bu kabul edilebilir bir durum kesinlikle değildir. Burası güç bir coğrafyadır. Bu güç coğrafyada, Türkiye'yle terör konusunda şaka yapılamayacağını herkese göstermek zorunluluğumuz var.

Abbas GÜÇLÜ- Evet ilerleyen dakikalarda arkadaşlardan aldığımız sorular çerçevesinde konuyu açacağız. Evet arkadaşlar soruları alalım. Buyurun.

Seda SÖNMEZ- Merhabalar efendim, güzel İzmir'imize hoşgeldiniz. İsmim Seda Sönmez, 9 Eylül Üniversitesi'nde Kamu Yönetiminde siyaset ve sosyal bilimler ana bilim dalında yüksek lisans öğrencisiyim. Efendim, demokrasinin olmazsa olmaz koşulu muhalefettir. Otokritik rejimlerde zaten muhalefet olgusu hiç yoktur. Bize siyaset bilimi derslerinde öğretilen buydu. Fakat ülkemizde muhalefete muhalefet yapılarak bir yerlere gidiliyor. Bunu son seçimde de gördük. Yani gerek medya kanalıyla olsun, gerek diğer dış faktörlerin etkisiyle muhalefete muhalefet yapılıyor ve bu durumdayız. Bunu Türkiye açısından yorumlar mısınız efendim? Ayrıca Abbas beye de çok teşekkür ediyorum sizin gibi çok iyi siyaset ve devlet adamını konuk ettiği için üniversitemize.

Deniz BAYKAL- Çok teşekkür ederim sağolun.

Abbas GÜÇLÜ- Muhalefete muhalefet bir ölçüde Türkiye'nin sorunlarını nasıl çözeriz diye uğraşması gerekirken arkadaşın dediği gibi kendi kendini yiyor.

Deniz BAYKAL- Evet, yani demokrasi tabii öyle bir rejim ki her şey

tartışılır. Yani iktidarda tartışılır, muhalefette tartışılır. Bunu doğal karşılamak lazım. Arkadaşımızın herhalde söylemek istediği, Türkiye’de iktidarla ilgili üzerinde durulması gereken çok ciddi konular varken o konularda herkes müdahale etmek durumundayken onu bırakıp projektörü muhalefete çevirip muhalefet tartışmasını

gündeme getirmenin ne kadar sağlıklı olduğu.

Abbas GÜÇLÜ- Ama en azından biz bugün o tuzağa düşmeyeceğiz diyoruz. Türkiye'nin terör konusunu tartışalım diyoruz. Hem ondan şikayet ediyorsun, hem o noktaya getiriyorsun. Biz terörü konuşurken birden bire topu farklı noktaya attın. Buyurun sizden.

Kemal ERKOYUNU- Sayın Baykal hoşgeldiniz. Adım Kemal Erkoyunu, Endüstri Elektronik ikinci sınıf öğrencisiyim. Zamanında Barzani'de Talabani'de bizim Türk pasaportunu kullanarak Amerika'ya girip çıkıyorlardı. Bu doğru mu? Doğruysa eğer zamanında siyasetçilerimiz nerede yanlış yaptı ki, bunlar bize kafa tutabiliyorlar şu an?

Deniz BAYKAL- Evet doğru, hiç kuşku yok. Türkiye Barzani'ye de, Talabani'ye de pasaport vererek onların dünya çapında çalışma yapmalarına fırsat verdi. Onun ötesinde silah verdi, onun ötesinde maddi destek verdi. Bu

destek hala sürüyor.
Habur kapısı o destektir.
Şimdi geçmişteki o
desteğin irdelenmesi,
tartışılması daha
karmaşık bir konu. Yani o
noktada çünkü Barzani
ve Talabani PKK'ya karşı
Türk Silahlı Kuvvetleri'yle
işbirliği içinde
mücadeleye de giriyor idi.
O zamanın şartları onu
gerektiriyordu ve o ilişki
içinde bu sürdürülüyordu.
Nerede hata yapıldığı

konusuna gelince Şunu
herhalde işaret etmek
gerekir. Maalesef birinci
k6rfez harekatıyla birlikte,
birinci yani 6zal
zamanındaki Amerika'nın
Ortadoğu'ya ve 6zellikle
Irak'a y6nelik olarak Irak'ı
parçalama sonucunu
doğuracak bir b6y6k
projenin içine girdiği
ortaya çıktı. Yani Irak'a
yapılan m6dahale
sadece Saddam'ı
değiştirmeyi amaçlayan

bir müdahale olmanın
ötesindeydi. Irak'ı
parçalamayı öngördüler.
Nereden çıkarıyorum
bunu? Yani bu iddianın
dayanağı ne?
Hatırlarsınız birinci körfez
savaşından sonra
getirilen yeni düzen
içinde Irak üç dilime
ayrıldı. 36. paralelin
kuzeyi, 32 – 36 arası ve
32'nin altı üç ayrı dilime
ayrıldı ve Amerikalılar
dediler ki o zaman

Saddam'a yada merkezi otoriteye-Saddam'ın eli kolu budandıktan sonra-Saddam'a ve merkezi otoriteye sen sadece 36. paralele kadar aşağıda da 32 galiba. 32. paralele kadar inebilirsin onun dışına inemeyeceksin. Şimdi bu ne demektir? Bir ülkeye yani kendi ülkemizi telaffuz etmek istemiyorum. Herhangi bir ülkeye onun coğrafyasının çok önemli

üçte birine sen merkezi
otorite olarak Silahlı
Kuvvetlerini, ordunu,
ağırlığını taşıyamazsın
demek ve bunu yıllarca
sürdürmek. 91 – 2007 16
yıl geçti. Ne sonucu
doğurur? O merkezi
otoritenin dışında
bulunan yerdeki yerel
feodal güçler, etnik
güçler kendi aralarında
örgütlenirler. Oradaki
kabile ağalıkları, aşiret
ağalıkları bir devlet

düzenine doğru dönüşür. Bunu Amerika'nın diplomatlarının, Amerika'nın o think tang araştırma kuruluşlarının, Amerikan siyasetçilerinin öngörmemiş olduğunu düşünmek mümkün müdür?

Abbas GÜÇLÜ- Yani Saddam altyapısı hazırlandı.

Deniz BAYKAL- Evet. Bu altyapı. Şimdi Türkiye bu altyapıda işbirliği yaptı değerli kardeşim. Türkiye maalesef bu altyapıyı kolaylaştırdı. İncirlikten kalkan uçaklar eliyle bu sürdürüldü. Bu altyapının doğal sonucu Irak'ın parçalanmasıdır. Ve bu parçalanma projesi ta o zamandan yürürlüğe konulmuştur. İkinci körfez hareketinden sonra Saddam'da ortadan kaldırılınca bu çok daha net bir biçimde ortaya çıkmıştır. Bizim Türkiye olarak bu noktalarda bir rezerv koymamız, bu konuda ağırlığımızı hissettirmemiz gerekirdi. Maalesef bu yapılmamıştır.

Bakın, bu çerçevede size şunu hatırlatmak istiyorum. O dönemde gelmiş geçmiş siyaset adamlarının önemli bir kısmı çekiç güç diye bilinen, bu İncirlik'ten kalkan uçakların Irak'ı parçalama projesine katkı vermesini öngören karara destek vermişlerdir. Türkiye'de her 3 ayda bir, her 6 ayda bir bu konuda oylama yapılmıştır, süresi uzatılmıştır. O süre uzatmalarına destek verilmiştir. O süre uzatmalarına destek vermemiş sayısı çok az siyaset adamı vardır. Bende o siyaset adamlarından birisiyim. Parlamentoda bulunduğum o dönem içinde bir tek kere bile o çekiç gücün süresinin uzatılmasında müspet oy kullanmadım. Bunu inançla ifade ediyorum.

Baran USLU- Sayın Deniz Baykal öncelikle hoşgeldiniz. Adım Baran Uslu, Tıp Fakültesi ikinci sınıf öğrencisiyim. Öncelikle şu son dönemde gerçekten ülke olarak hassas bir dönemden geçiyoruz. Gerek basında olsun, medyada olsun, gazetelerde olsun her yerde

birlik beraberlik mesajları veriliyor. 29 Ekim resepsiyonuyla ilgili neden CHP katılmadı diye her yerde çok yazıldı, çizildi. Ben bunu size tekrar soruyorum. Siz gerçi en baştan bunu söylemişsiniz. Biz katılmayacağız demiştiniz. Ama ben tekrar üstüne basa basa soruyorum. Böyle kritik bir dönemde neden resepsiyona katılmadınız. Hatta Kevin Costner bile gelmişti yani. Teşekkür ederim.

Abbas GÜÇLÜ- Hem birlik beraberlik diyorsunuz, hem niye katılmıyorsunuz diyor.

Deniz BAYKAL- Değerli arkadaşlarım, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramını, Cumhuriyet Bayramı sevincini biz Anıtkabir'i ziyaret ederek yaşadık. Cumhuriyet Bayramı kutlamaları biliyorsunuz Anıtkabir'le başlar. Atatürk'ün huzurunda bulduk ve bunu çok önemli saydık, çok uygun bir kutlama tarzı olarak düşündük. Yani **Cumhuriyet duygusunu huzuruna çıkararak, önünde başımızı eğerek, cumhuriyeti bize sağladığı için şükran duyduğumuzu söyleyerek yaşayabileceğimiz tek merci olarak Mustafa Kemal'in Anıtkabirini gördük ve orada bu görevi yaptık.**

Onun dışında Cumhuriyet ruhunu, Cumhuriyet inancını, Cumhuriyet değerlerini, Cumhuriyet birikimini huzuruna çıkararak, başımızı eğerek içtenlikle kutlayabileceğimiz onun ötesinde bir merciinin ne yazık ki artık Türkiye'de olmadığını bilinci içinde Cumhuriyet heyecanımızı kendi aramızda kutlamayı tercih ettik.

Birlik, dayanışma elbette hiç tartışma götürmez bir gerçek. Onun gereğini yapıyoruz, yapmaya devam edeceğiz. Her türlü göreve hazırız. Terör konusunda ulusal bir çalışma yapılacaksa derhal gereğini yapmaya hazırız. Bunu yerine getiririz. Türkiye'nin görev başındaki bütün yetkili mercilerine, makamlarına saygımız tamdır. Bu konuda hiçbir tereddüt yoktur. Ama **bizi Cumhuriyet konusunda takkiye yapma durumuna ne olur kimse sokmasın.**

Abbas GÜÇLÜ- Efendim internetten çok yoğun geliyor. Geçmişte yapılan hataları hükümetin ya da diğer iktidarların yaptığı hataları bir tarafa bırakırsak diyor Sayın Baykal şuanda hükümette olsaydı, CHP iktidarda olsaydı, Sayın Baykal'da Başbakan olsaydı ne yapardı? Türkiye'de kalıp sorulara çözüm mü bulurdu, Amerika'ya mı giderdi diyor.

Deniz BAYKAL- Valla bizim böyle sorunlarla karşı karşıya kaldığımızda ne yaptığımız ortada. 1974 yılında ben Ecevit kabinesinin bir genç üyesiydim. O zaman bir emrivakiyle karşı karşıya kaldık. Kıbrıs'ta bir darbe yapıldı ve o darbenin sonucunda işbaşına gelenler Yunanistan'daki Albaylar cuntasının uzantısı idi ve onlar Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlama, Enosisi gerçekleştirme peşindeydiler. Uluslararası hukuk ortadaydı, siyasi durum ortadaydı ve biz yeni gelmiş, deneyimsiz bir kadroyduk. Ama bir an bile tereddüt etmedik ve 1974 yılında Türkiye'nin uluslararası hakkını kullanması gerektiğine inandık. Hiçbir yere gitmedik. Sadece Bülent Ecevit Londra'ya gitti. Londra ve Zürih anlaşmalarının verdiği yetkiyi biz kullanma kararını almıştık o yetkiyi kullanma hakkına sahip bir ülke olarak İngiltere'de vardı. İngiltere'yi göreve çağırarak için gelin birlikte bu yetkiyi kullanalım. Bu olumsuz gidişe, bu fiili duruma el koyalım. Hukukun bize verdiği yetkiyi birlikte kullanalım sizi buna çağırıyorum demek için rahmetli Ecevit Londra'ya gitti ve İngiltere'yle konuştu. İngiltere bunu reddetti. **Reddettiğini anlayınca peki dedi döndü geldi.** Hiçbirimiz hiçbir yere gitmedik. Ama Sisco'sundan, Kissinger'ına kadar herkes Türkiye'ye geldi. Geldi ne oldu? Türkiye uluslararası hakkını kullandı ve ilk kez Kıbrıs'ta Türkiye'nin böyle emrivakileri, olup bittileri kabul etmeyecek bir ülke olduğunu, hukukunu, haklarını kararlılıkla kullanacağı ortaya çıktı ve bu Akdeniz'deki dengeyi belirleyen çok önemli bir olay oldu.

İkinci bir olayı daha hatırlatayım. 1995 yılının sonunda, 96 yılında çok kısa bir süre için biz bir seçim hükümeti nedeniyle 55 günlük bir hükümet olarak işbaşındaydık. Bir

seçim hükümeti, koalisyon hükümeti. Ben Dışişleri Bakanı'ydım. Birden bire bize Kardak'ta bir Yunan müdahalesinin yapıldığı ifade edildi. Kardak bildiğiniz gibi egemenlik açısından Yunanistan'a ya da Türkiye'ye ait olduğu hukuken netlik kazanmamış olan kayalık ada niteliğinde bir yerdi. Yani Yunanistan'a ait bir yer değildi. Bunun böyle olduğunu çok iyi biliyorduk. Ama Yunanistan sanki kendisine aitmiş gibi götürüp oraya bayrağını asmıştı. Bunu kabul ettiğimiz anda artık o Yunanistan'ın olacaktı. Biz derhal olaya müdahale ettik ve böyle bir şeyi kesinlikle kabul edemeyeceğimizi ifade ettik. Deniz Kuvvetleriyle işbirliği içinde gerekli tertip yapıldı. Gene bir tek kurşun atılmadan Türkiye hukukunu koruyarak oradaki Yunan işgaline, fiili durumuna son verdirdi. Bugün Kardak'ın Yunanistan'a ait olduğunu kimse iddia edemez. Eğer daha sonraki hükümetler de bizim duyarlılığımız içinde olsalardı Ege'de aynı konumda olan pek çok adacığın, kayalığının bu nitelikte olduğunu ispatlamak mümkündür ve Türkiye'nin Ege'deki hakları çok daha sağlam bir noktaya gelecekti.

Abbas GÜÇLÜ- Yani şu anda olmayan caydırıcılık gücünün olmaması mı?

Deniz BAYKAL- Evet, kesin öyle. Yani tartışma götürmez bir gerçek. Bu hükümetin terörle mücadele konusunda ihtiyaçlarımıza cevap verecek bir kararlılık içinde olduğuna, ne yazık ki ben içtenlikle ifade ediyorum, maalesef inanmıyorum. Yani bunu da boş söz olarak söylemiyorum. **Olsaydı ne yapardı diyorsunuz. Ben bu yaşadığımız 3-4 yıllık dönem içinde neler yaptık onu anlatayım. Çok net bir şekilde ortaya çıkar. Bu hükümet işbaşına geldi mesela. İlk yaptığı işlerden biri eve dönüş yasasını çıkarmaktı.** Hatırlıyor musunuz eve dönüş yasası nedir? Yani ceza evlerinde tutuklanmış olan PKK'lı teröristleri tahliye ederek, dışarıdaki-dağdaki teröristlerinde eve gelmelerine izin vererek, bir barış ortamı sağlayacağını ve terörle mücadeleyi amacına ulaştıracağını düşündü, umut etti. Bunun hiçbir gerçekçi temeli yoktu. Biz bütün milletvekillerimizle birlikte mecliste yanlış yapıyorsunuz, bu teröre teşvihtir, terörü önlemez. Cezaevindeki insan çıkınca tövbe ettim bir daha tövbe bulaşmayacağım demez. Cezaevinden çıkar dağa gider. Dağdan da bir kişi inmez dedik. Aynen bu gerçekleşti. Dağdan bir kişi inmedi. Cezaevinden çıkan bir kişide ben bu işleri bıraktım diye kenara çekilmedi. Orası okul, herkes bilenmiş. Yanlış bir işti yaptılar.

Arkasından hatırlarsınız Dubai'de bu hükümet 1 milyar dolar karşılığı Irak'a hiçbir şart altında askeri müdahale yapmayacağını taahhüt eden bir anlaşma imzaladı. O anlaşmayı Türkiye'de meclisin önüne getirmek zorunda olduklarını, bunu kabul edemeyeceğimizi, şartların değişebileceğini, Türkiye'nin Irak'a müdahale etmek zorunda kalabileceğini. Eğer bu anlaşmayı imzalarlarsa bu hakkımızdan mahrum kalacaklarını, o nedenle bunun uygun olmadığını ilan ettik. Bu imzayı atan şu andaki Dışişleri Bakanı'mızdır.

Abbas GÜÇLÜ- Evet Sayın Babacan o yüzden çok eleştirildi.

Deniz BAYKAL- Evet Devlet Bakanıydı gitti imzayı attı. Biz atmayın sakın dedik. Ve bunu önledik. Son bir şeyi daha söyleyeyim. Bakın çok önemli bir şey. Bunu daha öncede ifade ettik. Yani bu hükümetin terörle mücadele konusunda hangi zihin karışıklığı içinde olduğunu herkesin anlaması için bunu somut olarak ifade ediyorum. Yanımda da belgesi var. **Gene bugünkü hükümet 2006 yılında bir kanun teklifi getirdi. PKK'lılara, teröristlere yönelik af içeren bir kanun teklifi. 6. maddesinde -kendi ifadeleriyle ifade ediyorum- suç işlemek için örgüt kurma suçuna ilişkin etkin pişmanlık hükümlerinin terör örgütünün kurucusu içinde işletilebileceğini öngören pişmanlık hükümlerini içeren bir düzenleme getirdiler. 6. maddeyi koydular. Eğer Cumhuriyet Halk Partisi müdahale etmemiş olsaydı bu kanun çıkacaktı. Bu kanun çıkmış olsaydı terör örgütünün kurucusu birkaç yıl sonra Türkiye'deki mahkemelerde, AİHM'de tahliye olacaktı. Pişmanlık yasasından yararlanacaktı. Bunu getiren bir hükümetin terörle mücadele konusunda samimiyetine inanmak mümkün mü? Yani son dönemdeki bütün o söylentiler...**

Abbas GÜÇLÜ-Evet sevgili izleyenler İzmir'deyiz, 9 Eylül Üniversitesi'ndeyiz. Sayın Baykal konuşumuz Türkiye'nin güncel sorunlarını, içinde bulunduğu sıcak günleri tartışıyoruz. Bu haftaki anket konuşumuz hükümeti ekonomik konularda başarılı buluyor musunuz şeklindeydi. Sayın Baykal'ın olduğu bir programda niye hükümete yönelik bir soru soruyor derseniz, daha önceki programlarda muhalefeti ne kadar başarılı buluyorsunuz diye sormuştuk. Onun için bugünde hükümeti diyorsunuz. Şu ana kadar noter huzurunda gerçekleşen ankete göre hükümeti ekonomik alanda, işsizlikle mücadelede, ekonomik konulardaki mücadelesinde başarılı bulanların oranı %28. %72'si ise kağıt üzerinde başarılı olmasına rağmen halka yansımaları yok diye başarısız buluyor. Eğer hükümetin ekonomik programını, işsizlikle mücadelesini ve diğer ekonomik konulardaki performansını değerlendirmek istiyorsanız, katkıda bulunmak istiyorsanız, evet başarılı diyorsanız evet yazıp 5100'a gönderiyorsunuz. Hayır başarılı değil diyorsanız da yine hayır yazıp 5100'a gönderiyorsunuz. Bakalım anket sonuçları yaygın sonuna kadar nasıl devam edecek.

Ben bu arada hemen salona da sormak istiyorum. Hükümetin gençlere yönelik en azından politikalarını, ekonomik politikalarını, burs politikasını, harç politikasını, yurt konusuna bakışını başarılı bulanlar elini kaldırabilir mi? Hükümeti başarılı bulunlar? Peki bu kadar oyu kimden alıyor hükümet? Hayır başarısız diyenler?

Evet sevgili izleyenler gerçekten çok ilginç hem eleştiriyorlar, hem oy veriyorlar. Biz seçim öncesinde de meydanlara gittiğimiz zaman çok eleştiri vardı. Ama sonradan gördük ki, her iki kişiden birisi AKP'ye oy vermişti. Evet ben hemen soruları almak istiyorum. Buyurun.

Melih SÜER- Menemen'den geliyorum. Yaşa Üniversitesi Grafik Tasarım birinci sınıf öğrencisiyim. Öncelikle ülkemizde, ABD'den icazet almadan siyaset yapan tek Genel Başkan Sayın Deniz Baykal'a demokrasinin beşiği İzmir'imize hoşgeldiniz diyorum. Ben ülkemizde siyasi partiler arasında haksız rekabete yol açan ve toplumu ciddi olarak yönlendiren medyayla ilgili bir soru sormak istiyorum. 22 Temmuz'dan önce yapmış olduğunuz basın açıklamasında ABD'de AKP arasında geçen şu anlaşmadan bahsetmiştiniz. Türkiye'nin Irak'a girmemesi karşılığında ABD ile 1 milyar dolar hibe ya da 3 milyar dolar uzun vadeli kredi. Bu anlaşmayı siz belgelerinizle açığa çıkardınız. Peki medya bu kadar ciddi bir konuya gerekli hassasiyeti gösterdi mi? Çok teşekkür ediyorum sağolun.

Gökhan AKSUNGUR-
Basiretsiz bir iktidar ile bu kritik günler, bu ortam üst üste geldi ki, ben bunun tesadüf olduğuna inanmıyorum. Bu

bağlamda içinde
bulduğumuz ortam
bağlamında soruyorum.
Eğer Amerikan yanlısı
hükümetler devrilmezse
önümüzdeki 5-10 yıl
içerisinde çok kötü
günlerin bizi beklediğini
halka nasıl
anlatacaksınız?

Fırat- İsrail iki askeri için
Filistin'e ne yaptığını
herkes biliyor. Peki biz 8
askerimiz için Irak'a ne

yapacağımızı Amerika'ya mı sormamız gerekiyor?

Abbas GÜÇLÜ- İsrail iki askeri için neler yaptı, biz neler yaptık?

Tansu TAŞKIRAN- Uluslararası ilişkiler ve AB bölümü öğrencisiyim Tansu Taşkiran. Geçenlerde Cumhuriyet tarihinin ilk ve tek resmi resepsiyonu eşsiz olarak verildi ve CHP buna katılmadı. DTP'liler ise oradayız dediği zaman kimseyle konuşmadıklarını, kimsenin onlarla muhatap olmadığını gördük. Onların tabiriyle o Kandil dağının kavuklarında yaşayan kardeşleri gibi adeta saklanıyorlardı herkesten. Sizce neden AKP, CHP'ye olduğu gibi sert ve kararlı bir tutum içerisinde değil DTP'ye karşı?

Abbas GÜÇLÜ- Hemen kısa kısa cevaplar alalım. DTP konusu, daha sonra iki askeri için İsrail neler yaptı? Biz 8 askerimiz için neden yapmıyoruz dendi?

Deniz BAYKAL- Önce 1 milyarlık hibe anlaşması konusunda meclis gerekli duyarlılığı gösterdi mi diyor arkadaşımız? Yani nadiren de olsa çok kısıtlı bazı konularda muhalefet olarak biz ülkenin alacağı kararı belirleme şansını elde edebiliyoruz. 1 Mart tezkeresi bu nitelikte bir tezkere idi. CHP'nin öncülüğünde o tezkereyi önlemeyi başardık. İşaret ettiğimiz o anlaşmada gene o nitelikte bir anlaşmadır. **Hükümet imzaladı. Biz buna şiddetle karşı çıktık. Bu anlaşma mutlaka meclisten geçmelidir dedik. Meclise getirmeyi göze alamadılar.** Mecliste bunu anlatabileceğimizi ve meclisin böyle bir temel haktan vazgeçmeyi kabul edemeyeceğini düşündüler ve onu da kabul etmediler. **Gene böyle bir başarılı müdahale; o demin konuştuğum, Öcalan'ın tahliyesine imkan verecek olan terörle mücadele yasasının 6. maddesini bizim mücadelemiz üzerine yasadan çıkarmak zorunda kaldılar. Onu imzalarıyla mecliste sundukları halde Başbakan, Adalet Bakanı, bütün bakanlar kurulu imzalarıyla, o 6. maddeyi de içeren biçimiyle kanun tasarısını meclise sundukları halde bizim muhalefetimiz üzerine o 6. maddeyi de kaldırdılar, o olmadan bu değerlendirildi. O nedenle bu hibe konusunda meclis başarılı olmuştur diye düşünüyorum. Çok fazla örnek yok ama bu birkaç örnekten birisi.**

Tabi Amerika'yla Türkiye'nin ilişkisi çok temel, çok önemli bir konu. Yani dünya siyasetinde bir yandan gerçekleri en iyi şekilde gözönünde bulundurarak, dengeleri gözeterek ama hiç kuşku yok bir ülkenin kendi ulusal duyarlılığını, ulusal haklarını her şeyin üzerinde tutarak ve bu ilişkiyi dünyada dengeyi, güç dengesini, büyük ülkelerin varlığını, ağırlığını, onların çıkarlarını ama önce kendi ulusal yararlarımızı da dengeleyen bir anlayış içinde politika yapılması zorunluluğu var. Bunu başaramayan ülkeler kendi halklarına da, ülkelerinin geleceğini de en büyük zararı veriyorlar. Bunu başardığınız zaman mesele yoktur. Bunu başarmak mümkündür. Yani Türkiye kendi ulusal duyarlıklarını ve bu konulardaki sınırını çok net bir şekilde belirleyip kimseyi aldatmadan, kimseyi yanıltmadan, bunu inandırıcı biçimde ortaya koyarak bir ilişki kurabilir. Denenmesi gereken bu ve maalesef bugünkü iktidar bu konuda hiç duyarlı gözüküyor. Bütün kapıları her yönüyle, ekonomisiyle, siyasetiyle, dış politikasıyla teslim etmiş gözüküyor ve bunun sonucu olarak da ülke yararları zorunlu kıldığı halde en haklı olduğumuz konularda dahi milli menfaatler doğrultusunda adım atamaz, karar alamaz bir hale gelmiş bulunuyoruz. Bu çıkmazdan kurtulunabilir. Kurtulunması gerekiyor, kurtulan ülkeler var. Bizde bunu başarmak zorundayız ve inanıyorum başarırız. Tabi bunun için gereken temel nokta halkın, milletin desteğini böyle bir politikanın arkasına almaktır. Yani hiçbirimiz tek başımıza bunu başarma gücünde olamayız. Ancak halk bizim bu projelerimize destek verirse, halkla el ele verirse o takdirde başarabiliriz. Tabi bu oyunu bozacak çok yan

müdahale yapılabilir. Pek çok değişik unsurlar devreye giriyor. Konu netliğini kaybediyor. Vatandaş çeşitli nedenlerle gidiyor oy kullanıyor. Ama kullandığı oyun ülkeye yarar getireceği konusunda aynı inancı besleyemiyor. O nedenle bir eziklik içine giriliyor, bir sıkıntı yaşanıyor. Bunlar demokrasinin oturmadığı ülkelerde yaşanan yozlaşma örnekleri. Maalesef bizde bu sürecin içinden geçiyoruz.

Tabii çok dramatik bir mukayese. Yani İsrail iki askerine karşılık anında ciddi bir müdahale yaptı. Türkiye'nin 8 askeri sınırları içinden alındı, götürüldü. Aradan çok uzun bir süre geçti. Hala hiçbir şey yapılabilmiş değildir. Bunu hazmetmek mümkün değil. Ben bunu içime sindiremiyorum, kabul edemiyorum. Bu hem onurumuza dokunuyor, onun ötesinde Türkiye'nin kolay bir hedef olabileceği, Türkiye'ye arkanıza gerekli destekleri alırsanız, her türlü haksızlığı yapabileceğiniz sonucunu doğruyor. Ve gelecek bakımından da çok kaygı verici bir tablo oluşturuyor. Yani buna kesinlikle izin veremeyiz. Bunun mutlaka halledilmesi lazımdır.

Bakınız; bizim Anadolu'da bir söz vardır. Yumruk yiyen kaymakamı bulunduğu yerde tutmazlar. Halkın içinde kavgaya girip tokat yiyen, yumruk yiyen bir kaymakam orada kaymakam olarak tutmazlar. Çünkü o artık otoritesini kaybetmiştir. Onun orada yararlı bir hizmet verme şansı yoktur. Mecazi anlamda. Yani Türk Silahlı Kuvvetleri'nin 8 tane askeri kaçırılacak ve biz hiçbir şey yapmayacağız. Ve bu güç bölgede, bu coğrafyada Türkiye caydırıcı bir güç olacak. Bunu kabul etmek mümkün değil. Bunun çok örneği var.

Bakınız; Falkland adaları için İngiltere Arjantin'le savaşı göze aldı. Falkland ta Arjantin'in yanında. İngiltere'yle bir ilgisi yok, bir değeri yok, bir önemi yok. Göze aldı. Biran için düşünün Küba'dan bir grup insan gelse Amerika'dan bir miktar Amerikan askerini, iki üç tane Amerikan askerini alıp Küba'ya götürse ne olurdu? Yani bu niye oluyor? Canım olabilir İsrail yaptı aleyhine bir sürü şikayet söylenildi. Bu anlayışla bu ele alınmaz. Türkiye mutlaka caydırıcı olacağını, Türkiye'ye şaka yapılamayacağını, bu kadar haksızlığın Türkiye'ye karşı serbestçe işlenemeyeceğini herkese öğretmek ve göstermek zorundadır.

Son nokta; niçin AKP DTP ile ilişkisinde daha teslimiyetçi bir noktada diyor arkadaşımız. Yani AKP'nin yapısı, dokusu, ilişkileri, kadroları terör konusunda beklenen etkin davranışı sergilemeye müsait değil. Bakın çok iddialı, çok önemli, çok acıtıcı olması gereken bir tespit yapıyorum. Yaptığım tespit önemi de bilerek söylüyorum. Türkiye'nin şimdi, bu noktada içine girdiği sıkıntıların altında yatan ana olaylardan birisi budur. Seçime giderken DTP'liler ya bize verin ya AKP'ye verin dediler. Birakınız DTP'yi Barzani bunu söyledi, Talabani bunu söyledi. Barzani, Talabani AKP'ye oy verin derken hatamı yapıyordu? Yanlışlık mı yapıyordu? Ne söylediğini bilmeden mi bunu söylüyordu? Bu bir gerçeği ortaya koymuyor mu?

Abbas GÜÇLÜ- Peki sessizliğin nedeni o mu diyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Evet çok acı bir manzara. Çok doğal. Yani ancak mecbur kalındığı takdirde, mecbur kalındığı ölçüde kamuoyunun tepkisini idare etmek ve bastırmak için gerektiği kadar tavır takınılıyor. Tavır takınılıyor da ne oluyor? Her şey sözde kalıyor. Uygulamaya yansıyan bir şey var mı? **Hükümetin en büyük şikayeti, halkın bayrağı eline alıp meydanlara çıkmış olması. Televizyonlarda bu gösterilmesin diye kıyamet kopardılar. RTÜK'ten karar çıkardılar. Mahkeme bozdu kararı. Mahkeme kararına saygı göstereceğiz dediler tekrar Danıştay'a itiraz yaptılar. Niçin? Niye rahatsız oluyorlar? Ben rahatsız olmuyorum. Eline bayrağını alıp çıkan insanların, Türkiye'nin dört bir köşesinde bu kadar heyecanla ayağa kalkmış olduğunu görmekten ben kıvanç duyuyorum, mutluluk duyuyorum.**

KÜÇÜKKILINÇ- Sayın Deniz Baykal, öğrenci konseyi başkanı. Program bizim için bir organizasyona dönüştü. İyisiyle, kötüsüyle dışarıda kalan genç arkadaşlarla bir şekilde başladık. Size sorum yok. Çünkü benim sorunlarım temel. Dürüst namuslu, şerefli ve hakkında şüphe olmayan bir Genel Başkandan ben sorularımın yanıtını alıyorum.

Arkadaşım az evvel bahsetti. Affedersiniz öğrenci konseylerinin çok çaplı görevleri vardır. Bunları dile getirmek benim boynumum borcu. O yüzden bahsetmek istiyorum. Bir kere bizim konumuz ulusal sıkıntılarımız, ulusal çıkarlarımız. Bu yüzden arkadaşımın yukarıda söylediği o basiret meselesi var ya işte iktidardaki en büyük sıkıntı budur. Uluslararası platformdaki sıkıntılarımızda, mevcut ülkemizdeki sıkıntılarımızda, madem bu kadar çok oy alıyorsun, madem bu kadar çok kendine güveniyorsun bunları halletmemen için ya basiretsiz olman gerekir ya da istememen gerekir. İkincisini gaflet olarak görüyor ve ummuyorum. Fakat basireti gözardı edilecek, kazanılmayacak bir şey değil. Tam tersini söylemek yerinde. Peki çözüm nedir? Basiretli olmak. Bu kadar basit.

Orçun SERDAROĞLU-

9 Eylül Üniversitesi

Meslek Yüksek Okulu

Elektronik Haberleşme

bölümündeyim.

Haberleşmenin en büyük

alanı olarak interneti

görüyoruz ve ben bu 8

tane kaybolan askerimiz

hakkında konuşmak

istiyorum. Şu anda

internet sitelerinde
dolaşan çok büyük bir
haber var. Bu kaybolan 8
tane askerin
kaybolmadıklarını ve
aslında bizim Türk Silahlı
Kuvvetlerimizin telsiz
haberleşmesine girip
kendilerine doğru
çekildiği hakkında bilgiler
yayılmaktadır. Bunun
doğruluk payını sizden
duymak istiyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Soruyu bir daha tam olarak alabilir miyiz?

Orçun SERDAROĞLU- Şuanda internet sitelerinde dolaşan bir haber var ve bu 8 tane askerin PKK tarafından kendi taraflarına çağırıldığı bilgisi dolaşmakta. Doğruluk payını öğrenmek istiyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerinin telsizlerine girebiliyorlar mı?

Deniz BAYKAL- Bu konularda çok yaygın spekülasyonlar yapılabilir. Bir bilgi kirlenmesi sözkonusu olabilir. **Ben olayın iç yüzüyle ilgili kesin bir şey söyleme durumunda değilim. Ama bu 8 askerin kaçırıldığını öğrenince ulaşabildiğim kadarıyla bunlardan 4 tanesinin ailelerine ben telefon açtım. Onlarla konuştum, onlara geçmiş olsun dileklerimi ifade ettim. Ama o ailelerden böyle bir kaygıyı haklı kılacak bir durum almadım. Hepsi büyük inanç içinde devletimizin bu işi çözeceğini umut ettiklerini ifade ediyorlardı. Ve içtenlikle Türkiye'nin terör karşısındaki mücadelesine sahip çıkan bir anlayışı bana yansıtmışlardı.** Benim öyle bir gözlemim olmadı. Tümüyle konuşamadım. Konuşabildiklerimden aldığım izlenim budur. O nedenle herhangi bir şey söyleyemiyorum. Umut ederim bu hiçbir şekilde doğru değildir. Yani bir propaganda sağlamak ve bir pazarlık gerçekleştirmek için muhtemelen Güneydoğudaki askeri operasyonlara son verilmesini sağlamak için Silahlı Kuvvetler üzerinde bir baskı yaratmak üzere o insanlar öldürülmemiş ama kaçırılmak istenmiştir. Bunun ne olduğunu önümüzdeki günlerde daha net bir biçimde görebileceğimizi düşünüyorum. Başka ülkelerle ilgili olarak da bunlar olmuştur hatırlarsınız. İngiliz askerler kaçırılmıştı. Başka ülkelere ait askerler gene bu tip terör olaylarında kaçırılmıştı. Ve belli söylemler onların ağzından alınmıştı ve kaydedilerek dünyaya yayılmıştı. Bu bir propaganda taktiğidir. Ama gerçek, hepsi haksız yere o duruma sürüklenmiş insanlardır.

Abbas GÜÇLÜ- Genel Kurmaydan bir açıklama olmadan da bu konulardaki söylentilere hiçbir şekilde inanmamak gerekir diyoruz. Çünkü o arkadaşlarımıza, o askerlerimize çok büyük haksızlık yapılmış olur.

Celal ŞENET- Birinci sınıf öğrencisiyim. Sizce PKK yalnız askeri müdahaleyle halledilebilir mi? Varsa sizin PKK'yı bitirmek adına şu askeri müdahaleyi değil de, şu siyasi müdahaleyi şu konuda yaparsak PKK'yı sindirebiliriz diyebileceğiniz bir politikanız var mı? Bizle paylaşabilir misiniz?

Abbas GÜÇLÜ- Askeri müdahalenin ötesinde politikanız nedir diyor arkadaşımız.

Deniz BAYKAL- Terörle mücadelenin bütün dünyada iki boyutu var. Birisi askeri boyuttur. Ama askeri boyutla her şeyi çözmek mümkün değildir. Önemli olan insanların inancını, ruhunu, kafasını kazanabilmektir ve onları teröre yönelmekten alıkoyacak önlemleri uygulayabilmektir. Bu da olayın kültürel, ekonomik, sosyal yönünü oluşturur. Türkiye'de bu alanda da yapılması gereken çok şey olduğu tartışma götürmez bir gerçek. Yani bu çerçevede Türkiye halkın gönlünü kazanmalıdır. Bölgede yaşayan insanların güvenini kazanmalıdır. Onlara bu ülkenin vatandaşı olarak hiçbir ayrıma maruz kalmadan, eşitlik içinde, kardeşlik içinde Türkiye'de yaşabilecekleri ve Türkiye'deki yaşadıkları için hak ettikleri refaha, adalete, özgürlüğe kavuşabilecekleri umudunu verebilmektir. **Maalesef şu sırada böyle bir umudun sadece orada değil, sadece Güneydoğu Anadolu'da değil, Türkiye'nin diğer coğrafyalarında da bütün insanlarımıza tam verilebildiğini söylemek imkanımız yoktur. Yani işsizlik olağanüstü yüksek bir sorun. Hele o bölgede. Yani oraya giden herkes çok iyi bilir ki, gençler, küçük çocuklar sahipsiz, ailelerinden kopuk, herhangi bir işe, okula gidemeden sokaklarda dolaşmaktadırlar. Bu gerçekten ürkütücü bir tablodur. Bunu kıracak, bunu yenecek tedbirleri mutlaka alıp uygulamaya koymak lazım. Ama şunu da unutmamak gerekir. Terör sadece ekonomik ve sosyal tedbirlerle ortadan kaldırılamaz. Yani olayın onun ötesinde bir anlayış beraberliğinin oluşturulmasıyla ilgili bir tarafı vardır.**

Bakınız, Türkiye’de son dönemde insanların etnik kökenlerine göre bir haksızlığa maruz kalmamalarını sağlamak için çok önemli atılımlar yapıldı. Anayasa değişiklikleri yapıldı. Ana dilde konuşma olanağı sağlandı. Ana dilde yazı ve yayın olanakları sağlandı. Televizyon yayıncılığı, gazete yayıncılığı olanakları getirildi.

Demokratikleşme
doğrultusunda ciddi
adımlar atıldı. Ama bu
dönem bu
demokratikleşmenin en
hızla geliştiği dönem.
Maalesef teröründe hızla
yükseldiği bir dönem
olmuştur. Yani terör
demokratikleşme var diye
ortadan kalkmıyor.

Abbas GÜÇLÜ- Tam aksine demokrasiyi kullanıp...

Deniz BAYKAL- Evet. Demokrasi tam tersine Pandora'nın Kutusunun açılması gibi bir durumda yaratıyor. Suriye'de Kürt kökenli insanların oy verme hakkı bile yok, seçilme hakkı yok. En temel demokratik haklardan Kürt kökenli insanlar Suriye'de yoksundurlar. Ama Suriye'de baskı rejimi var. O baskı rejimi olduğu içinde terör ortaya çıkmış değil. Bizim demokrasi içinde insanların gönlünü kazanarak, onlara umut vererek, onların eşit vatandaşlar olduğunu ortaya koymamız lazım.

Bu çerçevede bakın bir temel nokta şu; **Türkiye'de maalesef bir ciddi yanlışlık yapılıyor ve terör konusu insanların etnik kökeniyle ilgili bir konu gibi algılanmak isteniyor. Yani Kürt olmakla terör konusu arasında sanki bir doğrudan bağlantı varmış gibi bir izlenim ortaya çıkıyor. Bu çok tehlikeli bir olay. Bunun mutlaka ortadan kaldırılması lazım. Yani bu konudaki anlayışımı açıkça ifade etmek istiyorum. Hiç kuşku yok ki Kürt kökenli**

insanlarda diğer bütun insanlarımız gibi. Yani Çerkez kökenli, Arnavut kökenli, Arap kökenli insanlarımız gibi onlardan hiçbir farklılık göstermeden eşit hukuk içinde, eşit anlayış içinde bu ülkenin eşit vatandaşlarıdır. Hiç kuşku yok ki hepimiz aynı milletin parçayız. Kimsenin etnik kökeni bu konuda ne bir imtiyaz getirir, ne de bir güçlük oluşturur. Böyle bir ayırım yok. Hepimiz eşitiz ve hepimiz kardeşiz. Ne olursak olalım.

O nedenle ben inançla ifade ediyorum. **Ben Türkiye'yi toplumumuzu oluşturan her insanı seviyorum. Kürt'ü de seviyorum, Arap'ı da seviyorum. Arnavut'u da seviyorum, Çerkez'i de, Gürcü'yü de seviyorum. Ben teröristi sevmiyorum teröristi!**

Hemen şunu da söyleyeyim. Her etnik kökenin teröristi olabilir. Her inancın teröristi olabilir, her düşüncenin teröristi olabilir. Terör ayırdır, etnik köken ayırdır. Biz bir imparatorluğun içinden geliyoruz. İmparatorluk demek birbirinden farklı etnik kimliklerin barış içinde kardeşçe yaşaması demektir. Böyle bir kültürden geliyoruz. Kimse, içimizden hiçbirimiz falan şu etnik kökende ona kız verilmez, ona ev satılmaz diye bir düşünce içinde değil. Kız almışız, kız vermişiz, ortak aileler kurmuşuz, ortak şirketler kurmuşuz. Her alanda, toplumun her alanında birlikte yaşıyoruz. Etle tırnak gibi kaynaşmışız. Türkiye'yi ayırmak mümkün değil. Bu kararı alsanız dahi ayıramazsınız. Güneydoğu'yu ayıramazsınız, İzmir'i ayıramazsınız, İstanbul'u ayıramazsınız, Antalya'yı ayıramazsınız. Hepimiz kaynaşmışız. O nedenle bu ayırımı zihinlerden çıkarmak lazım. Bu ayırımla olaya bakmamak lazım ve hepimiz birbirimize bu duygular içinde, birbirimizi kardeş bilerek bakabilmeliyiz. Etnik kökeni ayırmalıyız.

Bakınız, Amerika'da 11 Eylül'de ikiz kuleler yıkıldı. İkiz kuleler yıkıldıktan sonra Amerikan Başkanı Bush çıktı bir konuşma yaptı hatırlarsınız. Olayı teşhis ederken dedi ki İslam terörü değil mi? Bakın ne kadar yanlış bir nitelendirme. Dünyada 1 milyar 250 milyon insan var. Hepimiz Müslüman'ız. Ama biz terörist değiliz. Siz karşı karşıya bulunduğunuz olaydan yola çıkarak bütün Müslümanları terörist diye nitelercesine İslam terörü dersiniz en büyük haksızlığı bize yapmış olursunuz. Kendinizi de yanlış bir tuzağın içine çekmiş olursunuz. Bütün İslamiyet'i karşınıza almış olursunuz. Bu hatayı yaptılar.

Abbas GÜÇLÜ- Nitekim sonra özür dilemek zorunda kaldı.

Deniz BAYKAL- Şimdi ama bakın size başka bir şey söyleyeceğim. Bu hatayı zihninizin bir kenarında tutun ve şunu düşünün. Biz 30 yılı aşkın bir süreden beri terör olayıyla mücadele ediyoruz Türkiye'de öyle değil mi? 30 binin üzerinde evladımızı verdik. Bir gün bir Türk siyasetçisi ya da sıradan bir insan, bir Türk gazetecisi yaşadığımız olayla ilgili olarak Kürt terörü dedi mi? Hayır. **PKK terörü dedi. Değil mi? Niçin öyle dedik? Öyle dedik çünkü biliyoruz ki, bizim Kürt kardeşlerimiz var. Kürt arkadaşlarımız var. Kürt gelinlerimiz var, Kürt damatlarımız var, Kürt akrabalarımız var. Biz biliyoruz Çerkez'i de var, Arap'ı da var, Arnavut'u da var. Ama hepimiz Türk milletin bir ferdiyiz. Hepimiz birbirimizden hiçbir ayırım gözetmiyoruz.**

Bunu hepimiz bildiğimiz için yaşadığımız olaya PKK terörü dedik. PKK'cı onlar PKK'cı! Onlar Kürt değil. Kürtleri tenzih ettik, Kürtleri ayırdık. Bunun şimdi çok iyi oturtulması lazım. Anlayış bu. Ama maalesef PKK'nın stratejisi de konuyu; sanki biz teröristlerle değil de Kürt oldukları için onlarla uğraşıyormuşuz gibi takdim etmekte. Bu yanlıştır. Bunu doğru oturtmalıyız. Ekonomik önlemleri almalıyız, bölgeye sahip çıkmalıyız. Bölgedeki dışlanmışlık duygusunu aşmalıyız. Bu konuda elimizden gelen her şeyi yapmalıyız. Yapacağız, hiç kuşku yok. Yani böyle bir ayırışma bu bölgeyi içinden çıkılmaz sorunlarla karşı karşıya bırakır. Bunu hiçbir şekilde hiç kimsenin kabul etmeyeceğini biliyorum. Ve bütün bu olayın farkındaki Kürt vatandaşlarımı saygıyla selamlıyorum. Onların tümüne şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Bülent Solakçı İstanbul'dan arıyor iyi geceler efendim.

Bülent SOLAKÇI- İyi akşamlar. Şimdi ben Sayın Baykal'a sormak istiyorum Geçtiğimiz dönemlerde biz, şuanda PKK'lı nitelendirdiğimiz bazı insanları Leyla Zana'ları Sırrı Sakık'ları parlamentoya taşıdık ama biz hala biz PKK'yla şuanda çatışma içindeyiz. Bu işlerin diyalogla bir şekilde çözülmediğini biz görüyoruz yani. Sayın Baykal acaba bu konu hakkında ne söyleyecek. Yani bugün bizim şehitlerimiz, ilk önce şehitlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı diliyorum. Sayın Devlet Bahçeli'nin dediği gibide bu konuyu da katayım içine. Bir kedisini bile teslim etmeyecek insanlar için biz artık Türk milleti olarak ne yapacağız. Yani Türk milletinin artık sabrı taşmıştır. Hem bu terör olayları olarak, hem ekonomik olarak da geçen Sinan Aygün'ün dediği gibi de bizim bir Türk Telekomumuzun programımızda satılması var 2.4 milyar dolara. Türk Telekomun yıllık geliri 2.2 milyar dolar olmasına rağmen 2 yıl içinde Türk Telekomun satılmasına hem ekonomik, hem terör olarak. Biz neler yapabiliriz. Yani 20 yıldır bu terörle uğraşyoruz. Sayın Deniz Baykal'ında görüşlerini almak istiyorum bu konu hakkında.

Abbas GÜÇLÜ- Leyla Zana'ları meclise sosyal demokratlar taşımadı mı diyor özetle.

Deniz BAYKAL- Yani bu konuda bize çok büyük haksızlık yapılmıştır. Ben çok açıklıkla şunu ifade etmek istiyorum. Eğer kafasında Cumhuriyet Halk Partisi varsa, Cumhuriyet Halk Partisi'nin hiçbir şekilde, hiçbir zaman bu konuda hiçbir sorumluluğu olmadığını çok açık bir şekilde ifade etmek istiyorum. Bu daha önce maalesef Başbakanın yaptığı bir haksızlıktır. Başbakan böyle bir suçlamayı bana yapmıştır. Ben bunun üzerine Başbakana ağır bir cevap verdim. Başbakan bu cevabım dolayısıyla mahkemeye verdi beni ve mahkeme Deniz Baykal haklıdır diye karar aldı. Aldığı kararın altında yatan gerekçe de Cumhuriyet Halk Partisi'yle bu arkadaşımızın sorduğu olay arasında hiçbir bağlantı olmadığını çok açık bir biçimde ortaya çıkmasıdır.

Şunun bilinmesini istiyorum. Bugün ne Deniz Baykal olarak benim, ne de Cumhuriyet Halk Partisi'nde görev yapan değerli arkadaşlarımın, ne de hükmi şahsiyet olarak Cumhuriyet Halk Partisi'nin bu olayla hiçbir şekilde bağlantısı yoktur. O kadronun, o insanların meclise taşınması konusunda Cumhuriyet Halk Partisinin, Deniz Baykal'ın ve şu andaki Cumhuriyet Halk Partisi yöneticilerinin hiçbir sorumluluğu kesinlikle yoktur. Bu mahkeme kararıyla kesinleşmiş bir olaydır.

Abbas GÜÇLÜ- Evet soruları alıyoruz. Sevgili izleyenler bu arada Sayın Baykal'ın siyaset yönüyle ilgili, liderliğiyle ilgili çok sayıda sorular var. Ama şu Türkiye'nin sıcak konusunu tartışalım. İlerleyen dakikalarda o yöndeki soruları da kendisine yönelteceğiz ama Türkiye çok kritik günlerden geçiyor. Bu kritik günlerde bilinmeyen çok şeyler var. Bu bilinmeyenleri bir ölçüde açalım diyoruz. Çünkü Türkiye'nin kaderi bu önümüzdeki birkaç haftaya bağlı. Çok büyük krizlere de girebilir. Çok büyük aydınlığı da kavuşabilir. Onun için hemen hepimizi bu konudaki duyarlılığa davet ediyoruz. Sayın Baykal'a yönelik soruları da ilerleyen dakikalarda alacağız. Evet mikrofonlar nerede. En arkadaki arkadaşımızdan buyurun.

Özlem SERTBAŞ- Eğitim Fakültesi öğrencisiyim. Yaklaşık 20 yılı aşkın süredir terör temizlenemiyor Türkiye'de, bu bir gerçek. Bunda 20 yıldır bu sürece ilişkin siyaseti yapanların değişmemesinin de bir rolü var mı sizce?

Abbas GÜÇLÜ- Acaba bu 20 yıldır siyasetçilerin değişmemesinin bir payı var mı diyor. Çok indirek bir soru.

Deniz BAYKAL- 20 yıldır

Türkiye siyasetinde çok
değişme olmadığı iddiası
gerçekleri yansıtmıyor.

20 yılda Türkiye
siyasetine çok köklü
değişimler yaşandı. Yani
belki de bu değişimleri
sorgulamak ihtiyacı
vardır. Terörün şimdi
Türkiye'de bu kadar ağır,
bu kadar yoğun bir olay
haline gelişi belki de o
değişimlerin doğru
biçimde gerçekleşmemiş

olmasıyla ilgili olabilir.
Son 20 yılda düşünün
kimler vardı, kimler geldi,
kimler geçti? Şimdi
onların hiçbirisi yok.
Onların hiçbirisi ortada
değil. Ama yeni birisi var.
Yeni birisi var ve yeni
birisi sorumluluk üstlendi
ve Türkiye'de terör tekrar
azmaya başladı.
O nedenle değişim iyi bir
şeydir, güzel bir şeydir.
Ama sorunların kökünü

daha gerçekçi biçimde arama ihtiyacı var.

Sercan BAYKAL- İyİ geceler. Türkiye sadece toprak bütünlüğünü korumak ve artık Mehmetçik kaybetmemek için, orta bölgede istikrarı sağlamak için Avrupa, Amerika veya Irak'ta kapı kapı dolaşıp onay istemektedir. Sadece bir terör örgütüne müdahale etmek için. Altını çiziyorum terör örgütüne müdahale etmek için. Türkiye bilinçlidir, doğruyu, yanlış ayırabilir. Kendini savunması için gerekli askeri teşkilata sahiptir. Kalkınması için hammadde ve işgücü de vardır. Peki Türkiye'nin bu kadar elini kolunu bağlayan nedir? bütün koşullar bu kadar uygunken Türkiye'nin elini kolunu bağlayan nedir ?

Abbas GÜÇLÜ- Evet bu genel kanı. Çok sayıda bu yönde de soru geliyor. Türkiye'nin eli kolu niye bağlı?

Deniz BAYKAL- Bence soruyu doğru sormamız gerekir. **Acaba eli kolu bağlı olan Türkiye midir? Yoksa Türkiye adına ülkeyi yönetmek üzere işbaşına gelmiş olan iktidar mıdır? Ben hiçbir şekilde Türkiye'nin elinin, kolunun bağlı olduğuna inanmıyorum. Türkiye bağlı değildir. Ama ne yazık ki iktidar sizinde ifade ettiğiniz gibi eli kolu bağlı bir konumdadır ve sorunda buradan kaynaklanmaktadır.** Türkiye'nin terörle mücadelesi aslında bir iktidar mücadelesidir. Türkiye terörle mücadelesini doğru bir iktidarla başarıya ulaştırabilir. Yanlış bir iktidar, Türkiye'yi bütün potansiyeliyle bu konularda en olumsuz noktaya maalesef sürükler.

Bakınız, son zamanlarda bu konuyu biraz daha açmamızda yarar var. Yani sizde terör konusunun kapsamlı bir şekilde ele alınması ihtiyacını hissediyorsunuz. Ben biraz daha bu konuda yardımcı olmak istiyorum. Bakınız, Türkiye bu konuları sistemli olarak 2003'ün 1 Mart'ında düşünmeye başladı. İkinci körfez hareketi 2003 1 Mart'ıyla gündeme geldi. Birinci körfez hareketi o çekiç güç uygulamasının sonucunda kendisini gösterdi ve daha sonrada ikinci körfez hareketiyle Saddam'ın indirilmesi ve yeni bir sürecin başlaması sözkonusu oldu. Bu ikinci körfez hareketi konusunda Türkiye kritik bir karar alma davetiyle karşı karşıya kaldı. Bakın şimdi bu 1 Mart tezkeresi hala günümüzde konuşulmaktadır. 1 Mart 2003'te Türkiye'nin önüne bir tezkere geldi. Bugünde bir tezkere geldi. 1 Mart 2003'te de bir tezkere gelmişti. Biz 1 Mart'ta gelen tezkereye karşı çıktık. Hayır dedik. Şimdi Türkiye'nin gerekirse teröre karşı mücadelesi doğrultusunda sınır ötesinde asker kullanma iznini veren tezkereyi bu defa onayladık. Birincisine hayır dediniz ikincisine niye evet diyorsunuz diye bir soru var. Bunun aydınlatılması gerçekten bence büyük önem taşıyor.

Bakınız; bu iki tezkerenin, yani 2003'teki ve 2007'deki tezkerenin niçin birbirinden ayrı olduklarını, nerede ayrı olduklarını herkesin çok iyi kavraması lazım. Bu 2003'teki tezkere Türkiye'de en yanlış anlaşılmiş tezkerelerden birisidir. Herkes zanneder ki, 2003'te sanki Türkiye'nin Irak'a askeri müdahale yapma izni söz konusu olacaktı. Tezkere bu yetkiyi veriyordu. Hayır bu izni vermiyoruz diyenler Türkiye'nin Irak'a askeri müdahalesini engellemişlerdir diye bir algılama vardır. Bir değerlendirme vardır.

Abbas GÜÇLÜ- Bugün Türkiye'nin başına gelen bütün sorunlarında buradan kaynaklandığını söylerler.

Deniz BAYKAL- Şimdi bakın bunu zaman zaman yaptım ama burada 9 Eylül Üniversitesi'nde de sizlerle tekrar paylaşmak istiyorum. **1 Mart tezkeresi Türkiye'nin Kuzey**

Irak'ta askeri hareket yapmasını öngören bir tezkere değildir. Bunu herkes çok iyi bilsin. 1 Mart 2003 tezkeresi, Türkiye coğrafyasının Amerikan askerlerine açılmasını öngören bir tezkeredir. Eğer bizim karşı çıktığımız, bizim engellemeyi başardığımız tezkere 2003'te çıkmış olsaydı zannetmeyin ki Türk askeri Bağdat'ta, Türk askeri Basra'da, Kerkük'te etkinlik sergiliyordu. Böyle bir algılama var. Yok böyle bir şey. Tezkerenin bunu öngören bir tarafı yok. Ama ne olurdu 1 Mart 2003 tezkeresi çıkmış olsaydı. Diyarbakır'da, Şanlıurfa'da, Siverek'te 62 bin Amerikan askeri tanklarıyla, toplarıyla, helikopterleriyle yerleşmiş olacaktı. Mersin limanından Trabzon limanına kadar, İskenderun limanına kadar, Türkiye'nin havaalanlarına kadar bütün ulaşım altyapısı ve Güneydoğu Anadolu coğrafyası Amerikan Silahlı Kuvvetlerinin Ortadoğu'ya yönelik askeri hareketi için kullanıma açılmış olacaktı. Nereden çıkarıyorum? Bakınız, 25.2.2003 tarihli TBMM Başkanlığına Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün gönderdiği tezkere metni elimde. Altında Başbakanın, Dışişleri Bakanı'nın, herkesin imzası var. Tezkerenin asıl bizi ilgilendiren can alıcı hüküm maddesini söylüyorum. Uluslararası meşruiyet kuralları çerçevesinde en fazla 62 bin askeri personelin ve hava unsurları olarak 255 uçak ve 65 helikopteri aşmamak kaydıyla yabancı Silahlı Kuvvet unsurlarının hükümetin tespit edeceği mücavir bölgelerde konuşlandırılmak üzere 6 ay süreyle Türkiye'de bulunmasına, bu amaçla Türkiye'ye gelecek yabancı Kara Kuvvetlerinden destek unsurları dışındaki muharip unsurların geçici olarak konuşlandırılacakları bölgelerden Türkiye dışına intikallerinin en kısa sürede tamamlanmasına ve yabancı hava ve deniz kuvvetleriyle özel kuvvetler unsurlarının muhtemel bir harekatta kullanılmasını sağlayacak şekilde konuşlanmaları ve yabancı silahlı Kuvvetlere mensup hava unsurlarının Türk hava sahasını üst uçuş amacıyla kullanmaları için gerekli düzenlemelerin yapılmasına. Tezkere bu. Tezkere 62 bin Amerikan askeriyle 255 bin uçağın ve 65 helikopterin ve bunlarla ilgili yabancı muharip güçlerin Türkiye'nin Güneydoğu Anadolu'sunda ve üst hava sahasında dışarıya saldırı yapmak üzere konuşlanmasına izin veren bir tezkere. Bu önlenmiştir.

Bu tezkere meclise geldi çıkmadan önce ben Başbakanla karşı karşıya geldim ve sordum ona Sayın Başbakan, bunlar buraya gelecek diyorsunuz. Ne zaman çıkacak peki bunlar dedim. Başbakanın aynen cevabı şu olmuştur. Vallahi bende bilmiyorum. Yani Başbakanın bile ne zaman çıkacağını bilmediği bir süre için yabancı askerler gelecek. Irak'a geldiler, çıktılar mı? Ne zaman çıkacaklar? Türkiye Suriye'ye, İran'a, Irak'a, bütün Ortadoğu'ya müdahale için bir özel üst bölgesi haline gelecek. Bu çok vahim bir olay olurdu. Eğer buna izin vermiş olsaydı meclis, Türkiye'nin toprak bütünlüğü tehlikeye girerdi. Ulusal bütünlüğü, bağımsızlığı, egemenliği tehlikeye girerdi. Hala bazıları bir fırsat kaçırdık, keşke o zaman çıksaydı bizde sanki Irak'a o zaman Amerika'yla birlikte müdahale eder, amacımıza ulaşırdık zannediyorduk. Bunun gerçeğe hiçbir ilgisi yoktur. Tam tersine Türkiye çok tehlikeli bir konuma gelmiş olurdu.

Şunu da herkesin çok iyi bilmesi lazım. Bugün Ortadoğu'da, Irak'ta bizi rahatsız eden tablonun altında Amerika'nın ta 1990'lı yıllardan itibaren Irak'ı bölme ve orada bir ayrı bağımsız devlet oluşturma politikası yatmaktadır. Bu politika, 1 Mart tezkeresi geçmedi de ona cevaben yapılıyor gibi düşünmek fevkalade yanlıştır.

Şimdi ben bunu bir defa tespit ettikten sonra şuraya dikkati çekmek istiyorum. Bakınız Türkiye'nin terörle mücadelesinde en büyük güçlük nereden kaynaklanıyor? Bir komşu ülkenin Türkiye'de terörü desteklemesinden. Irak'ın desteklemesinden. Türkiye Irak sınırının rahatlıkla savunulabilir bir sınır niteliğinde olmayışından kaynaklanıyor. Türkiye Irak sınırı yer yer 3000 metrenin üzerinden geçen, derin vadilerle, yüksek dağlarla çevrili, savunulması, denetim altına alınması olağanüstü güç bir sınır.

Abbas GÜÇLÜ- Efendim bu konuda en çok sorulan sorulardan birisi bu sınırlar yeniden belirlenebilir mi şeklinde.

Deniz BAYKAL- Evet ona değinmek istiyorum bende. Şimdi böyle bir güçlük var. Bu güçlüğü aşmak lazım. Bakın 1 Mart tezkeresi meclisin önüne geldiği zaman biz iki şey yaptık. Bir dedik ki sakın ha Türkiye coğrafyasını bir yabancı silahlı kuvvetlere açmayın. Bu Türkiye'yi çok karıştırır. Bizi hiç arzu etmediğimiz çatışmaların içine sürükler. Buna kesinlikle engel olun, buna karşı çıkın dedik. Bu birinci önerimizdi. Ama aynı zamanda, aynı anda ikinci bir öneri daha yaptık. O zaman yaptık. Dedik ki, biz karşı çıksak, topraklarımızı kullandırmamak da Amerika'nın Irak'a askeri müdahale yapacağı görülüyor. Amerika'nın Irak'a yapacağı askeri müdahale Irak'ta tehlikeli bir iktidar boşluğu oluşturacaktır. Orası bir savaş alanı haline gelecektir. O ortamda terör olayı hızla gelişebilecektir ve Türkiye'yi tehdit eden bir duruma yükselebilecektir. Aman Irak'a Amerika müdahale ediyor, derhal bizde Türkiye olarak savunulması güç bu sınırların güneyine Irak sınırında dağların bittiği, ovanın başladığı savunulabilir bir hatta kadar askeri tahkimat yapalım, oraya yerleşelim. Türkiye'ye yönelik terör sızmalarını önlemenin yolu budur. Bunu gerçekleştirelim diye. Ne zaman? 2003 yılında. Tezkere reddedilirken, Amerikan askeri müdahalesi daha gerçekleşmemişken biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu öneriyi de yaptık. Şimdi o zaman bunu reddettiler, yok dediler. Niye? AB kızar, Amerika kızar.

Değerli arkadaşlarım, bir ülke ulusal menfaatleri gerektirdiği halde hiçbir ülkeyi kızdırmayı göze alamıyorsa ulusal menfaatlerini takip edemez. Bir ülkenin ulusal menfaatlerini takip edebilmesi gerektiğinde başka bazı ülkeleri üzmemeyi göze alabilmesine bağlıdır. Eğer siz üzmemekten de korkarsanız sonra siz üzülürsünüz.

Bakın, şimdi o zaman müdahale etmedik üzmemelim diye. Şimdi ne konuşuyoruz? Irak'a askeri müdahale yapalım mı, yapmayalım mı bunu konuşuyoruz. Bütün Türkiye ayakta. Şimdi üzmeyecek misin? O zaman çok daha uygun koşullarda, çok daha kabul edilebilir biçimde bunu yapabilirsin.

Abbas GÜÇLÜ- Belki bu şehit cenazeleri hiç yaşanmayacaktı.

Deniz BAYKAL- Olmayacaktı. Eğer bu dediğimiz önlem alınmış olsaydı. Yani külliyetli miktarda bizim Silahlı Kuvvetlerimiz sınırın güneyine o zaman savunulabilir bir hatta, ovaya yerleşmiş olsalardı. Üzerinde sürekli hava denetimi yapılıyor olsa idi, kritik noktalarda önemli güç merkezleri kurulmuş olsa idi ne bizim askerimizin başına çuval geçirilebilirdi. Ne de Türkiye'ye bu haksızlıklar yapılabilirdi. Ne de bu asker kaçırma olayları Türkiye'ye yönelik olarak sahnelenebilirdi. Hiçbirisi olmazdı. Bunu o zaman önerdik uygulanmadı.

Şimdi geldiğimiz noktada dün Hürriyet gazetesinde bir fotoğraf vardı. Dikkatinizi çekti mi bilmiyorum. NASA'nın uzaydan çekilmiş Türk Irak sınırıyla ilgili uzay fotoğrafı yayınlandı. Bakınca görüyorsunuz ki bu sınır savunulmaz. Sınırın hemen güneyinde ova var. Ova savunulur. Hemen arkanıza dağları alırsınız, onun üzerine yerleşirsiniz ovada ciddi bir askeri tahkimat yapabilirsiniz. Bu savunulabilir. Şimdi ciddi ciddi pek çok çevre Türkiye ile Irak arasında bir sınır düzeltmesi ihtiyacını konuşuyor. Niye? Teröre engel olabilmek için. Irak engel olmuyor, olamıyor, olmak işine gelmiyor. Olmamakta yarar görüyor. PKK'yı Türkiye'ye karşı bir kart gibi, bir koz gibi gelecekte de kullanabilmek istiyor. Onun için bu işle meşgul değil. Peki ne yapacağız? İşimizi onlara mı havale edeceğiz? İşimizi biz yapacağız. Nasıl yapacağız? O zaman sınırları düzeltelim deniliyor. Sınırları düzeltme çok uzun gelecekte olacak bir iş. Yapılması gereken iş bakın şimdi Türkiye askeri müdahaleyi konuşuyor. Nasıl askeri müdahale olur, olur olmaz bunları konuşuyorlar. Ben o siyasi iradeyi görmediğimi bir kez daha ifade edeyim. Yani hükümetin söyleminden, yaklaşımından bu havayı almıyorum. Ama Türkiye bir askeri müdahale yapacaksa bence en doğrusu sınırda ciddi bir askeri tahkimat yaparak o sınırı denetim altına almaktır. Bunu da Irak'tan toprak almak için, Irak'ı işgal etmek için, Irak'ta rejimi değiştirmek için ya da Irak'ta başka bazı ekonomik, siyasi amaçlar için değil, sadece Irak'ta istikrar sağlanıncaya kadar sınır güvenliğini sağlayabilmek için Türkiye'ye yönelik terör geçişlerini, C4 geçişlerini, mayın geçişlerini, terörist geçişlerini

engelleyebilmek için, Irak'ta istikrar sağlanıncaya kadar geçerli olmak üzere yapacaktır. Yapılması gereken bence budur. Bunun yapılması halinde inanıyorum ki Türkiye bu konuda gerekli önlemi almış olur.

İşte yapılması gereken bu. 2003'te yapılması gereken bu idi. 2003'te Türkiye bunu yapmış olsaydı bugün bu noktaya gelmezdi. Şimdi geldiğimiz noktada Türkiye ya sürüklenecek, ciddi sonuç doğuracak bir takım zor kararlar almak durumunda kalacak veya hiçbir karar alamadan giderek caydırıcı olmaktan çıkmış, eli kolu bağlı bir ülke konumuna gelecek. Bununla Türkiye için çok ağır sonuçları olacak.

Abbas GÜÇLÜ- Sizin şu andaki görüşünüz, hükümeti böyle bir müdahaleyi gerçekleştirecek kararlıkta görmüyorsunuz.

Deniz BAYKAL- Yani olmasını çok istiyorum. Olması gerekiyor. Tezkereyi çıkardık. Derhal hepimiz gittik güvenle oy verdik. Tezkere orada. Tezkere şimdi hükümetin cebinde askerde değil. Tezkere askere geçmedi. Bakın tezkerenin çıkmasından hemen sonra hatırlarsınız, Condoleezza Rice Amerikan Dışişleri Bakanı geldi ve dedi ki 72 saat izin istiyorum. Aman ne olur 72 saat müdahale etmeyin dedi. Ve hükümetimizde peki dedi 72 saat müdahale etmedi.

Abbas GÜÇLÜ- Ama kaç 72 saat geçti.

Deniz BAYKAL- Bir 72 saat geçti, iki 72 geçti, üç 72 geçti. Gerisini siz hesap edin. Yani ne oldu? Şimdi hepimiz 5 Kasım'daki Bush görüşmesini bekliyoruz. Bush görüşmesinde ne konuşulacağını sözcüler ilan ettiler. Yani orada bir mucizemi bekliyoruz ne olacak? Yoksa Türkiye yani bu hükümetin gözünde bana öyle geliyor ki, sorun müdahaleden çok müdahale talep eden toplumu yönetmek. Müdahale talep eden halkı teskin etmek, tatmin etmek, onu oyalamak, ona bekleyiş yaratmak, teskin ve zamanı geçirmek, durumu idare etmek. Şimdi bununla meşguller. Müdahale etmeden sonuç alabilsek çok iyi. Suriye'de aldık. Gene burada da alabilmemiz lazım. Keşke alabilsek. Ama hem sonuç alama, hem müdahale edeme, hem sürekli terörün hedefi ol, askerlerini kaçırsınlar. Her 10 günde bir 10-15 askerin şehit olsun ve sen bütün Anadolu'da şehit cenazeleri kaldır. 70 milyon ayağa kalksın, ellerinde bayraklar çoluk çocuk herkes dolaşsın ve ondan sonra Türkiye bunu seyretsin. Bunu hazmetmek gerçekten kolay değil.

Abbas GÜÇLÜ- Sevgili izleyenler anketin sonucu giderek açılıyor. Daha önceki yaptığımız anketlerde Türkiye muhalefetten memnun değildi. Ama bugün görüyoruz ki iktidardan da memnun değil. İşçisi, köylüsü, memuru bütün verilen oylara baktığımız zaman hükümetin özellikle ekonomik alanda son dönemlerde gelen zamlarda herhalde etkili oldu ki %30'dan %23'e indi hükümetin ekonomik programından memnun olanların sayısı. Hayır başarılı değil diyenlerin sayısı ise %77'ye yükseldi. Evet soruları alıyoruz. Biraz daha biz bu son güncel konuları. Terör çünkü Türkiye'nin geleceğini en çok ilgilendiren konu. Ondandan sonra Sayın Baykal'a yönelik olarak çok farklı sorular var. Onlardan da alacağız. Telefonlarımız kitlenmiş. Biraz boş bırakırsanız. 232-446 06 64 nolu telefondan da birkaç tane daha soru almak istiyoruz. Evet sizde söz.

Eyüp ARSLAN- Merhabalar. Maliye Bölümü öğrencisiyim. Son zamanlarda Kuzey Irak bölgesel Kürt yönetimi başkanı Mesut Barzani'nin küstahça açıklamaları oldu ve bir sınır ötesi operasyonda biliyoruz ki PKK'lı teröristlerin sığınacağı yer Barzani'nin yanı olacak. Ve burada Türkiye bir ikilemde kalacak. Bu hassas durumda Türkiye'nin tavrı ne olmalı? Ki bunun yansımaları içerdeki Kürt kökenli vatandaşların ilgisini çekecektir. Sizce aslında Barzani'nin istediği şey mudur? Yani masada kazanamadığı şeyi Türkiye'de masada karşısında görmesi bir silahlı kuvvet olarak karşısında görmesi ve devlet olma yolunda bir adım mı atmak istemektedir. Yani amacı Türkiye'yi silahlı mücadeleye çekip kendini bir devlet olma yolunda ilerletmek midir?

Abdullah GÜMÜŞTAŞ- Maden Mühendisliği. Ordunun bilinçli olarak pasifize edilmesine hükümet göz yumuyor. Buna siz ne diyeceksiniz?

Cumhuriyet BAYRAKÇI- İzmir Meslek Yüksek Okulu Endüstri Elektronik ikinci sınıf. Amerika meydana gelişi hala daha muallakta olan 11 Eylül saldırılarını terör saldırısı olarak bahane edip 10 bin kilometreden gelip Irak'ı işgal etti. Dünyanın gözü önünde terörden en çok ağzı yanan bir millet olmamıza rağmen biz neden Irak'taki bir avuç çapulcuya müdahale etmek için Amerika'nın ağızına bakıyoruz.

Barış CANBERK- Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencisi. Ben herkes arkadaşlarım neredeyse hepsi aynı soruları sordu. Fakat şunun üzerine basılmadı. Özellikle vurgulanmadı. Terörü destekleyen özellikle Amerika ve yandaşlarıdır. Biz bu konuda neden Amerika'ya gerekli tepkiyi göstermiyoruz. Bizim yöneticilerimiz nerede? Bu tepkiyi neden onlara karşı yeterince göstermiyorlar ve şunu sormak istiyorum. Siz Barzani'nin AKP'ye oy verin derken, Tayyip beyin Barzani'nin ve yandaşlarının adamı olduğunu mu söylemek istediniz. Bunu sormak istiyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Terörle ilgili son soruları alıyoruz. Ondan sonra diğer konulara geçeceğiz. Buyurun.

Bilal DEMİREL- Eğitim Fakültesi. Efendim siz ilk olarak şuna değindiniz. Ben terörden dolayı çok büyük üzüntü duyuyorum. Ve şehit ailelerini tek tek aradım, onlara üzüntülerimi belirttim. Siz de şunu

biliyorsunuz ki, öncelikle ilk olarak şunu belirteyim. Ben 21 yaşında bir Türk genciyim ve bu ülke için kanımın son damlasına kadar savaşmaktan korkmayacak bir insanım. Ve şurada bulunan her Türk gencinin de bu düşüncede olduğundan eminim. Size sorum şu olacak. Diyorsunuz ki savaşalım, savaşa girelim. Evet girelim. Ve yıllardan beri Türkiye'miz

Osmanlı devleti savaşın
içersinde olan bir ÷lke.

Ve savaşlar bildiğiniz
÷zere 12 şehitle veya 30
tane PKK'ının ölümüyle
sonuçlanmıyor. Bildiğiniz
gibi 250 bin, 500 bin ve
hatta 1 milyon şehit veya
ölü insanla sonuçlanıyor.

Bunun sonucunda bu
250 bin şehit ailesini
veya 500 bin şehit
ailesini tek tek arayıp, tek
tek başsağlığı
dileyebileceğinizi

düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

Pelin AVCI- Merhaba, öncelikle hoş geldiniz demek istiyorum. Tıp Fakültesi dönem iki öğrencisiyim. Aynı zamanda hemşehrinizim.

Ben şunu sormak istiyorum. Diyelim ki, terör konusunu halettik.

Ben bundan sonra ya sonra demek istiyorum.

Şu anda PKK'nın mecliste temsil edildiğini

varsayabiliriz yani.
Diyelim ki, terör bitti, biz
bunu hallededebildik yani.

Bundan sonra
demokrasiyi nasıl
koruyabiliriz. Şu anda
temeli olan laiklik
tartışılıyor ve terör
meclise girmiş durumda.

Bu konuyla ilgili
Almanya'dan çıkan bir
akım var. Sayın Vural
Savaş'ında bahsettiği
militan demokrasi diye.
Tabi isim korkutmasın

demokrasinin kendi kendini korumasından bahseden bir akım. Bu konuda ne düşünüyorsunuz ben bunu öğrenmek istiyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Terör meclise girmiş midir efendim. Bu çok telaffuz edilen bir konu.

Deniz BAYKAL- Tabii burada arkadaşların sorularını guruplamaya çalışıyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Amerika Türkiye'nin dost ve müttefikidir diyenler bir el kaldırıbilir mi? Halen Amerika dost ve müttefikidir diyenler. Hayır Amerika bu vasfını yitirmiştir diyenler. Ama en azından geçen hafta yaptığımız oylamada salonun tümü kaldırmıştı. Burada çekimserlerin sayısı daha fazla. Amerika konusunda hala kafası karışık olan arkadaşlarımız var. Buyurun efendim.

Deniz BAYKAL-
Arkadaşlarımız şu noktaların üzerinde duruyorlar. Terör konusu acaba bizi bir savaşa çekmenin tuzağını mı? Böyle bir kaygı toplumda ifade ediliyor. Yani terör karşısında nasıl bir tavır takınmalıyız.

Abbas GÜÇLÜ- Yani gitmek Irak bataklığına batmak demek değil mi?

Deniz BAYKAL- Tabii buradaki amaç hiçbir şekilde savaş değildir. Çok iyi anlaşılmasını istediğim bir nokta bu. Yani bizim amacımız Türkiye olarak savaşmak olmamalıdır. Bizim amacımız terörü himaye edenleri caydırmak olmalıdır. politikamız terörü himaye edenleri terörü himaye edemez noktaya getirmek, terörü himaye etmenin ağır bir bedeli olacağını dikkate alarak onları terörü himaye etmekten uzaklaştırmak olmalıdır. Bakınız bu politika Suriye'ye karşı başarılı bir şekilde işledi. Suriye terörü himaye ediyordu. Türkiye bu konuda ciddi bir kararlılık içine girdi ve Suriye gerekli mesajı aldı. Gördü ki, terörü himaye etmenin kendisi için çok ağır bir bedeli olacaktır. O bedeli ödememe onun hesabına geldi ve PKK örgütünün sırtından rahatladı. Onu çıkararak rahatladı. Şimdi aynı politikayı Irak'ta

uygulamamız lazım. Bu politikayı uygularken blöf yapamazsınız. Bu politikayı uygularken karşınızdakini aldatamazsınız. Ancak her şeyi göze aldığınız kesin bir biçimde ortaya çıkarsa, karşı taraf görürse Türkiye gerekeni yapacaktır. Onu yaptırmamak onun menfaatinedir. Orada da akıllı insanların olduğunu düşüneceksiniz. Orada da hesabını doğru yapan insanlar vardır. Ama onlar şimdi şu hesabı yapıyorlar. Türkiye bir şey yapamaz dedikleri sürece, onlar terörü himaye etmeye bedel ödemededen devam edebiliyorlar ve yanlış olan bu. Türkiye'nin değiştirmesi gereken bu. Türkiye ciddi bir kararlılık içine girerse, terörü himaye etmenin Kuzey Irak için çok ağır bir bedeli olacağını inandırıcı biçimde, blöf yapmadan kanıtlayıp ortaya koyarsa Kuzey Irak'takilerin hayır ben illa PKK'yı himaye edeceğim diye ısrar etmelerinin hiçbir haklı nedeni, temeli kalmaz. Ama biz şimdi bunu yapamıyoruz. Niye yapamıyoruz?

Bakın, daha bugün elimizde yapılmış olan bir açıklama AKP'ye göre sınır ötesi öncelikli konu değil. Şimdi siz bunu söylerseniz Kuzey Irak'ı caydırabilir misiniz? Kuzey Irak'la kurduğunuz ilişkiler onları Türkler bize bir şey yapamaz noktasına getirmişse bu halledilebilir mi? Bakın elimde bir not daha. Kuzey Irak'ta çok büyük iş alan firmalardan birisinin Genel Müdürü Başbakanın damadı. Efendim önemli değil, gerekeni yaparız. İnşallah yaparsınız. Bu içli dışlı ilişkiler, ekonomik bağlantılar, siyasi bağlantılar. Bize değilse ona oy verin anlayışları. Barzani'nin yakını siyasi kadrolar. Bunlar sizin elinizi, kolunuzu bağlarsa siz Kuzey Irak'a üzerinde caydırıcı olabilir misiniz? Bir şey yapamazsınız diye düşünürse Kuzey Irak siz nutuk atarak, ileri söz söyleyerek onları ikna edebilir misiniz? Edemezsiniz. Böyle bir yükü sırtında olmayan, bu bakımdan inandırıcı, kimseye ödeyecek faturası olmayan bir iktidar olsaydı bugün Türkiye'de. Kuzey Irak'a karşı kendine gel, bunları himaye etmene göz yumamam tavrını kararlılıkla ortaya koymuş olsaydı ben inanıyorum ki, bir tek kurşun bile atmadan Kuzey Irak üzerinde ve Irak üzerinde bu gerekli etkiyi yaratırdı.

Şimdi bunu yaratamıyoruz sorun budur.

Abbas GÜÇLÜ- Bu şansta kaçırıldı.

Deniz BAYKAL- Maalesef. Yani benim gördüğüm en temel zaaf, yanlış budur.

Abbas GÜÇLÜ- Amerika'yla ilişkilerin bu kadar kopma noktasına gelmesinin nedeni Amerika'daki şu andaki iktidar mı efendim? Bir iktidar değişikliği Türkiye'yle Amerika arasındaki ilişkileri yeniden eski hale getirebilir mi?

Deniz BAYKAL- Amerika'nın Ortadoğu'ya yönelik politikası Türkiye'nin ulusal yararlarını ciddi şekilde rahatsız ediyor. Şimdi Irak'ın bölünmesi söz konusu. Irak'ın bölünmesi Türkiye'de terörü onların himaye etmesi sonucunu doğuruyor. Şimdi Irak'ta bir Peşmerge oluşumu ortaya çıkınca tabii Irak'taki Barzani'nin, Talabani'nin kafasında bir başka proje geliyor. Birde Türkiye'yi PKK parçalasa. Türkiye'nin PKK parçasıyla Irak'ın Peşmerge parçası el ele verse, bir büyük oluşum gerçekleşirse hesabı içine giriyorlar. Ve bu hesap içine girince de Türkiye'deki PKK'yı himaye etmeyi kendi uzun vadeli ulusal yararları açısından gerekli görüyorlar. Şimdi Amerika'nın Irak'ı bölme politikası Türkiye'nin önüne böyle bir tuzak getiriyor.

Abbas GÜÇLÜ- Yani aslında bizim rakibimiz ne PKK, ne Talabani, Barzani? Karşımızda Amerika var.

Deniz BAYKAL- Amerika bunu bilinçli olarak yapıyor demek belki iddialı bir olaydır. Ama Amerika'nın bölgede izlediği politika Ortadoğu'nun yapısını kendi yararlarına uygun hale dönüştürmek için attığı adımlar, gerçekleştirdiği açılımlar Türkiye'ye çok olumsuz yansıyor. Şimdi bunun karşısında Türkiye gerekli duyarlılığı, tepkiyi gösterebilir ise, Türkiye önemli bir ülkedir. Amerika içinde önemlidir. Dünya içinde, bölge içinde önemlidir. Ama Amerika hiçbir

sıkıntıyı göze almadan Türkiye'nin aleyhinde bu gelişmeyi ben kabul ettirebiliyorum diye düşündüğü sürece adım atma ihtiyacını hissetmiyor. Ama Türkiye'de bunu biz artık taşıyamayız, bunu kabul edemeyiz kararlılığı sergilenmiş olsa Amerika'nın o zaman daha ciddi PKK'mı, Türkiye mi kararını alma zorunluluğu çıkar. Ama biz bunu ne Amerika'ya, ne Irak'a dayatamıyoruz. PKK'mı Türkiye mi? Bunu Irak'a sormamız lazım ve Irak'ın karar almasını sağlamamız lazım. PKK'mı Türkiye mi? Bunu Amerika'ya sormamız lazım. Amerika'nın bu konuda karar almasını sağlamamız lazım. Bunu yaparsak çok şeyin değişeceğine inanıyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Sayın Mustafa Kandemir Mersin'den arıyor. İyi geceler efendim.

Mustafa KANDEMİR- İyi geceler. Şimdi ben Sayın Genel Başkanıma bir soru sormak istiyorum. Sayın Genel Başkanım şimdi Türkiye çok güçlü bir devlet, büyük bir devlet. PKK'yı istediği zaman bitirebilecek güce sahip. Bunu herkes biliyor. Yalnız Türkiye'de yıllardan beri uygulanan bu PKK politikasının arkasında yapılmak istenen Kürdistan'da bir Kürt devleti kurmak. Bu da şu anda Barzani'nin yönetiminde gerçekleştiriliyor. Şöyle söylüyorum ben diyorum ki, PKK'nın arkasından gelecek olan budur. Yani Türkiye PKK'yı da istediği zaman bitirebilecek güçte olduğu için. PKK'dan çok dış politikada bununla ilgilenmelidir. Yani Kuzey Irak'ta kurulacak olan bir Kürt devletinin kurulmasını önlemekle ilgilenmelidir. Yani bence Türkiye şuanda oyalanıyor. Bunun temelleri atılmış orada. Tamam bu PKK bitmelidir. Bunda hiç kimsenin tereddütü yoktur. Biz daha çok niye o bölgeyle ilgilenmiyoruz. Yani bizim politikalarımız niye Kuzey Irak'ta kurulacak olan Kürt devletinin engellenmesi için oluşmuyor. Niçin biz bunlarla uğraşmıyoruz?

Abbas GÜÇLÜ- Evet Kürdistan devleti geliyor mu? Türkiye'yi de içine alacak şekilde genişleyecek mi?

Deniz BAYKAL- Bizim hiç şüphe yok ki çıkarımız, yararımız Irak'ın toprak bütünlüğünün güvence altına alınmasındadır. Bu konuda bütün dünya ülkeleri sözde aynı anlayış içindedir. Amerika'nın da resmi söylemi Irak'ın toprak bütünlüğüne saygılıyız söylemidir. Bizimde anlayışımız odur. Ama biz görüyoruz ki, göz göre göre bu söylemin arkasında Irak parçalanıyor. Bu gidiş ortada ve bizim tutumumuzda buna katkı veriyor. Irak'ın toprak bütünlüğünün sağlanması bölgenin istikrarı açısından olağanüstü önemli. Ve Türkiye'nin bunu sağlamaya özen göstermesi gerekir.

Abbas GÜÇLÜ- Evet arkadaşlar artık farklı sorulara da geçebiliriz. Şuanda çok sayıda soru var. En yoğun bir şekilde sorulan soru onu arkadaşlar ben sorsun istiyorum. Sayın Baykal ne zamana kadar parti liderliğine devam edecek. Ne zaman Başbakan olacak. Ne zaman liderliği bırakacak yönünde. Ama ben arkadaşlardan mikrofonlar nerede? Evet sizden buyurun.

.....- Merhaba. Ben Eğitim Fakültesi son sınıf öğrencisiyim. Matematik öğretmenliği bölümünde okuyorum. AKP hükümeti iktidara geldiğinden beri lise matematik öğretmeni atamaları bıçak gibi kesildi. Örneğin 2006 ve 2007 yıllarında hükümetin haftalık ders saati bir saat olan din kültürü öğretmenliği branşı için atadığı öğretmen sayısı 3081 iken, haftalık ders saati 6 saat olan lise matematik öğretmenliği branşı için atadığı öğretmen sayısı sadece 70'tir. Millî Eğitim Bakanımız KPSS'de yüksek puan alan öğretmenlerin hepsinin atandığını ve kimsenin mağdur olmadığını söylemektedir. Ancak 94 puan alan öğretmen arkadaşlarım dahi açıkta kalmıştır. 16 bin işsiz matematik öğretmeni adına size soruyorum. Ana muhalefet partisi lideri olarak hükümetin bizlere karşı olan bu tutumuna karşı ne gibi somut çalışmalarınız var ve olacak? Teşekkürler.

Abbas GÜÇLÜ- Gerçekten öğretmenler çok mağdur durumda. Bir yandan 10 binlerce kadro açığı var. Öbür taraftan 100 binlerce fazlalık var.

Deniz BAYKAL- Bu hükümetin eğitim politikası maalesef toplumun dikkatlerinden kaçırılarak götürülüyor ve ülkenin geleceğini en olumsuz etkileyen konuların başında geliyor. Eğitim politikasının kritik noktası da öğretmen konusudur. Bu hükümetin sadece eğitim politikası değil, öğretmene bakış açısı da fevkalade yanlıştır, sakıncalıdır. Öğretmenliği bir kariyer işi olmaktan çıkarmaya ve öğretmenliği fason öğretmenlik, geçici öğretmenlik, yarım zamanlı öğretmenlik tarifleri içinde hukuki güvenceden yoksun, gelip geçici sıradan bir iş haline dönüştürmeye çalışmaktadır. Yani bir defa işin burasında yanlılık var. Bizim anlayışımıza göre öğretmenlik bir ömür boyu sürecek çok ciddi bir iştir ve ülkenin en önemli, en temel işlerinden birisidir. Ve bunu bu şekliyle görüp değerlendirmek lazımdır.

Abbas GÜÇLÜ- Bunu başkası yapsa devlet hakkında soruşturma açar. Taşeron işçiler olarak.

Deniz BAYKAL- Öyle olması lazım. Ama burada ciddi bir yanlılık var bir. İki tabi eğitime ve öğretmene sırtınızı dönünce siz ortada bu kadar ciddi ihtiyaç olduğu halde her yere kadro bulabiliyorsunuz ama sıra öğretmene gelince kadro bulmakta güçlüklerle

karşılaşıyorsunuz. Bunu hiçbir şekilde kabul etmiyorum. Yani Türkiye’de bir yeni eğitim politikasına ve o eğitim politikasının merkezine de ciddi bir öğretmen kavramının yerleştirilmesine ihtiyaç var.

Serkan ÇINAR- Maden Mühendisliği, 4. sınıf öğrencisiyim. Irak sınırında şu anda teröristlerle bir mücadele içindeyiz. Ama bununda bir terör boyutu var. Teröründe iki kaynağı var. İki büyük değeri var. Bunun teki propaganda diğeri de ekonomik boyutu. Şuanda hala rahat bir dille adı müttefikimiz olan Avrupa ülkelerinde bir çok PKK yandaşı yaşıyor. Ve birçok eylemleri var. Propaganda değerleri var yani. Gerçekten de çok büyük bir ekonomi değerleri var Avrupa’da. Fakat müttefikimiz olan Avrupa devletleri buradaki PKK yandaşlarına herhangi yani gerektiği kadar bir yaptırım uygulayamıyorlar. Benim sormak istediğim Türkiye’nin bu otorite eksikliği neden kaynaklanıyor?

Deniz BAYKAL- Evet, yani demin konuştuğumuz konu maalesef AB ülkeleri içinde aynen geçerli. Burada çifte standart uygulaması yapılıyor. Türkiye’yi meşgul eden terör konusunda gereken ciddi tavır bir türlü sergilenmiyor. Terörist olduğu tartışma götürmez insanlar iade edilmiyor. Çeşitli hukuki kararlarla olay gözden kaçırılıyor. Silah otomatik miydi, yarı otomatik miydi tartışması terörist olup olmadığı bakımından çok belirleyici oluyor. Adam gelmiş, Sabancı’yı öldürmüş Başta Fransa olmak üzere Avrupa ülkelerinin, Türkiye’yi bu kimliği ile Avrupa’ya eşit bir ülke gibi almakta maalesef tereddütleri var. İçlerinde bir türlü Türkiye’yi Avrupa’nın karar organlarında kendileri kadar söz sahibi olduğunu görmek istemiyorlar. Ve o

nedenle Türkiye’de azınlık yaratmaya çalışıyorlar, yapay azınlık yaratmaya çalışıyorlar. Alevilere siz azınlıksınız diyorlar. Kürtlere siz azınlıksınız diyorlar. Alevilerde, Kürtlerde bu toplumun eşit vatandaşlarıdır. Hiçbirisi azınlık değildir. Onlar reddediyorlar, hayır siz azınlıksınız demeye çalışıyorlar. Şimdi yeni bir ilerleme raporu Türkiye’yle ilgili yayınlanmak üzere. Orada bu azınlık konusu onları çok sıkıştırıyor. Yeni bir söylem geliştirmeye çalışıyorlar bu ilerleme raporunda. Diyor ki, Türkiye’de hukuk eşitliği var. Herkes etnik kökeni, inancı ne olursa olsun hukuken eşit statüdedir deniliyor. Bu doğrudur ama Türkiye’de etnik, dini anlayışlar etrafında hukuk farklılığı yaratılmasını da Türkiye düşünmeye başlamalıdır diyorlar. Yani Türkiye’de ırk tarifine göre, etnik tarife göre ya da inanç farklılığına göre farklı hukuki konumların olabilmesi, çok hukukluluk denilen tablonun düşünülmesini öneriyor. İlk kez şimdi getirilen bir düzenleme.

Abbas GÜÇLÜ- Kendi ülkelerinde uygulasınlar ya.

Deniz BAYKAL- Kendi ülkelerinde böyle bir şey yok. Azınlık yaratmak istediler. Biz azınlık değiliz herkes aynı hukuka sahip diyince. Peki aynı hukuka sahip ama diyorlar. İnsanların din farklılığı, mezhep farklılığı ve etnik köken farklılığı dikkate alınarak farklı hukukta veri verin canım diyorlar. Yani bunlar hiçbir şekilde kabul edilemez olaylar. Bunun altında bugün bir önemli modacının açıklaması vardı. Genellikle böyle Türkiye’de yatırım yapan işadamları halkımızın duygularını böyle okşayacak değerlendirmeler yaparak gönlümüzü kazanarak Türkiye’de bir sempati yaratmak isterler. Muhtemelen o da böyle bir anlayış içinde konuşmuş olabilir. Ama haksızlık yapmak istemiyorum. Çünkü gerçekten önemli bir noktaya dikkati çekmiş. Hangi noktaya dikkati çekmiş? Diyor ki, Türkiye’yi Avrupalılar kıskanıyorlar. Türkiye’nin gücünü, dinamizmini kıskanıyorlar. Sakın bundan fütür getirmeyin, aldırmayın, işinize bakın diye güzel sözler söylemiş. Yani Türkiye Avrupa’da maalesef içe sindirilebilmiş, eşit bir ülke gibi görülebilmemiş değil. Bir öteki muamelesi, öteki kültürün parçası gibi bir muamele görmeye devam ediyoruz ve bize karşı farklı standartlar uygulanıyor. Arkadaşımın sorusu da bunun bir yanıtıdır.

Abbas GÜÇLÜ- Avrupa’da, Amerika’da içine sindirse de, sindirmese de genç arkadaşlarımız sayesinde Türkiye onlardan çok daha iyi noktalara gelecektir diyoruz biz. Evet sizden alalım.

Anıl ACER- Öncelikle iyi akşamlar diliyorum. Deniz Baykal hoşgeldiniz. Ben Anıl Acer, 9 Eylül Üniversitesi Yerel Yönetimler birinci sınıf öğrencisiyim. Bildiğiniz gibi 27 Nisan’da Orgeneral Yaşar Büyükanıt muhtıra niteliğinde bir bildiri yayınlandı. Bu bildirin ardından da basın mensupları şu soruyu yönelttiler. Dediler ki, Kuzey Irak’a girersek faydalı olur mu veya PKK’yı bitirebilir miyiz? Onunda cevabı aynen şöyleydi; PKK’yı bitiremeyiz. Yalnız 5 sene Türk Silahlı Kuvvetleri rahat bir nefes alır . Bunun üzerine de Recep Tayyip Erdoğan hükümeti, AKP hükümeti Kuzey Irak’a giremedi. O zamanki girememelerinin sebebi bence seçim kaygısıydı. Ama iki hafta önce 12 tane vatan evladımızı şehit verdik. 12 tane ocak söndü. Artık bunların ne kaygısı kaldı ben bilemiyorum yani. Neden giremiyorlar artık?

Buğra GÜRSEL- İyi akşamlar herkese. Şimdi Türkiye’de Cumhuriyet Halk Partisi devleti kuran partidir, cumhuriyeti kuran partidir. Deniz Baykal Türkiye’deki en dürüst siyasetçidir. Ama Türkiye’de bir sorun var. Deniz Baykal’a öncelikle teşekkür ediyorum bu birleştirici yaklaşımlardan. Hakikaten sosyal demokrat ve Kemalist yaklaşımlarından dolayı teşekkür ediyoruz. Ama Türkiye’de bir şey var. Türkiye’nin son yıllarda yetiştirdiği kitleleri peşinden sürükleyen bir adam var. O adamın adı Tuncay Özkan ve benim sorum şu; Sayın Deniz Baykal Tuncay Özkan’ı CHP’de değerlendirmek ister mi ve biz kaç kişiyiz hareketine dün 650 bin kişi geçti. Bu hareketi nasıl buluyor? Teşekkür ederim.

Abbas GÜÇLÜ- Bu arada çok yoğun bir şekilde soru var. Sayın Baykal söyledikleri doğru, inanıyoruz da halkı niye inandıramıyor diyorlar. Halk niye Sayın Baykal’a oy vermiyor. Madem o dedikleri o kadar doğru.

.....- Sayın Baykal öncelikle üniversitemize hoşgeldiniz. Bir ülkeyi ele geçirmek için illa top tüfek veya başka bir şeye gerek var mıdır? Bunlar düşünülerek yani ülkemize oynanan oyunlar nedir?Türkiye üzerine oynanan oyunlar hakkında ne diyebiliriz.

Abbas GÜÇLÜ- Yayının başından beri anlatıyor Sayın Baykal.

Onur Okan İLÇİ- Sayısal yöntemler yüksek lisans öğrencisiyim. Sayın Baykal, geçen sene mecliste kapalı bir oturum yapıldı ve basına kapalı bir oturumdu. Ve orada da konu gene terörle mücadele üzerine yoğunlaşmıştı. Bizim anladığımız kadarıyla terörle mücadele üzerindeki şimdiki olan her şey o kapalı toplantıda alınmış konular üzerinde ve yapılmışlardan dolayı ilan ediliyor. Ve kapalı toplantılar devlet sırrı olarak kalacak. Bu toplantıdan bahsedilecek ve bu kapalı toplantı içinde ele alınmış konulardan da biri de Barzani bağlantısı, bir Talabani bağlantısı, bir Amerika bağlantısı mı olacak? Türkiye'deki kırmızı çizgiler durmadan değişmeye başladı. Acaba bizim kırmızı çizgilerimizden bir tanesi de Amerika'ya durmadan bağımlı olarak yaşamak mı olacak? Benim çocuğum burada oturduğunda ve Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı da karşımda olduğu zaman yine konu terör mü olacak? Sosyoekonomik olaylar mı olacak? Ve gençlerin artık sözünün dinlenmesi için sakal mı uzatması lazım? Yani bunu da açıklarsınız sevinirim.

Ersin EKER- Biraz önce söylemiştiniz 8 esir alınan askerimizin 4'ünün ailesiyle görüştüğünüzü söylemiştiniz. Ve geçen haftalarda basına bu 4 askerimiz ailelerine iyi olduklarıyla ilgili bilgiler verdiler. Ve hepsi burada

bize abi, kardeş gibi bakılıyor ve herhangi bir problemimiz yok gayet iyiyiz diye cümleler kurmuşlardı. Ancak içlerinden bir Mardinli askerimiz çok ağır bir söz söylemişti. Elimden geldiği kadarıyla Türk ordusundan uzak durmaya çalışacağım demişti. Siz ailelerle görüştükten sonra bununla ilgili herhangi bir duyum aldınız mı? Veya

gerçekten Türk kanı taşıyan bir asker bunu zorlada olsa söyleyebilir mi? Bunu öğrenmek istiyorum.

.....- Ben son zamandaki bu en son ki, hain pusu hakkında bir şey soracağım. Ermeni soykırımı çıktığı gün ertesi akşam bu olay gerçekleşti. Siz bunun hakkında bir yorum gerçekleştirebilir misiniz? Birde terör sorunun çözülmesi için sivile düşen görevler nelerdir? Biraz bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

Abbas GÜÇLÜ- Evet sevgili izleyenler ne kadar konuyu terörün dışına da taşımaya çalışsak da üç haftadır olduğu gibi terörün dışına öğrenci arkadaşlarımız hiçbir şekilde çıkmıyor. İnternette gelen sorulardan bir kısmı, neden Baykal'a öğrenciler diğer soruları sormuyor şeklinde. Ama terör yüreğimizi öyle acıtıyor ki, terörün dışına çıkmıyorlar ve terörden çok daha önemli sorunlar yok diyorlar. Ama ben diğer konulara geçmeden önce efendim anlattıklarınıza toplumun pek çoğu karar veriyor, doğru diyor Sayın Baykal'ın anlattıkları. Ama oy verirken niye size oy vermiyorlar? Onu bir siz açarsanız, değerlendirirseniz onu da öğrenmiş oluruz.

Deniz BAYKAL- Önce küçük bir düzeltme. 7 milyon 350 bin kişi bize oy veriyor.

Abbas GÜÇLÜ- Mutlaka, iktidara getirmek açısından.

Deniz BAYKAL- Şimdi bizim dışımızda bunun üzerinde oy alabilen iktidar dışında da başka bir kimse yok. Yani burada sorgulanması gereken niçin bizim oy alamadığımız değil, niye Türkiye'de böyle bir iktidarın seçildiğidir. Yani sorgulanması gereken herhalde bu iktidarın bu desteği nasıl, hangi yöntemlerle, hangi kaynaklarla, nasıl alabildiği. Biz halkın karşısına düşüncelerimizle çıkıyoruz. Siyasetimizle çıkıyoruz. Halka gittiğimiz zaman ona ülkenin karşı karşıya bulunduğu sorunları anlatıyoruz. O sorunlarla ilgili çözümlerimizi söylüyoruz. Eğer vatandaşımız bunları oy vermek için yeterli sayıyor ise mesele yok. Ama oy vermek için bunlar yeterli sayılmayıp başka bazı bekleyişler devreye giriyorsa, o bekleyişleri iktidar karşılayabiliyor ise. Mesela ne bileyim poşetlerin devreye girmesi gerekiyor ise. Bir takım taahhütlerin, vaatlerin çıkar organizasyonlarının yapılması gerekiyor ise.

Abbas GÜÇLÜ- Bu da Türk halkına hakaret olmaz mı efendim? Bir poşete oyunun rengini değiştiriyor demek doğrumu?

Deniz BAYKAL- Tabi hiçbirimiz halkımıza hakaret etmeyi düşünmeyiz. Ama yani hepimiz bu toplumun birer parçasıyız. Toplumun güzelliğini de, çirkinliğini de, yiğitliğini de, kalleşliğini de milletçe yansıtırız. Yani Nazım'dan şiirler okumamı istiyorsan okuyum bu konuda.

Abbas GÜÇLÜ- Okusun mu arkadaşlar?

Deniz BAYKAL- Okumuş kadar oldu. Tabi demokrasilerde iktidara kimin geleceğini belirlemenin yöntemi seçimdir. Hepimiz seçime saygılıyız. Seçimde vatandaş oyunu kullanır ve iktidarı belirler. Bizde bunu kabul ediyoruz. Ama bu kullanılan oyun tartışılmaz olduğu anlamına gelmez. Herkes yanlış yapabilir. 70 milyonun içinde de herkes yanlış yapabilir. Siyasetçilerde yapabilir, oy verenlerde yapabilir, oy alanlarda yapabilir. Yani bu konuda bir batıl inançla, tartışma götürmez bir dini kuralmış gibi bir anlayışla yola çıkmak doğru değildir. Hepimiz gerçekleri biliyoruz. Ülke gerçekleri. Yasalarımızda diyor. İnsanlara çıkar vaat ederek oy istemek yasaktır diyor. Seçim kanununun 152. maddesi çıkar taahhüt ederek, çıkar vaat ederek oy istemeyi 3 yıla kadar hapisle cezalandırılmış. Niçin bu kanun var?

Abbas GÜÇLÜ- Peki bugüne kadar bu kanun nedeniyle ceza yiyen politikacı var mı?

Deniz BAYKAL- Olmadı. Meselede o zaten. Ben şunu söyleyebilirim. Bu seçime kadar, bu seçimde kullanıldığı kadar Türkiye'nin gelmiş geçmiş seçimlerinin hiçbirisinde çıkar organizasyonu yapılmamıştır. Bir net, ciddi iddia söylüyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Peki efendim bunu kanıtlayıp mahkemelere taşımadınız mı? Türkiye hukuk devleti.

Deniz BAYKAL- Bu iş mahkemede halledilecek bir iş değil. Türkiye bunu yaşayacak ve aşacak. Şimdi bakın bu seçimden sonra iktidara oy veren insanlar büyük bir sevinç ve mutluluk içinde iyi bir şey yaptık, oyumuzla

iftihar ediyoruz
diyebiliyorlar mı? Kime
oy verdin diye bir
kahveye girip
sorduğunuz zaman
başlar öne eğiliyor,
herkes birbirine bakıyor.
Kimse ben oy verdim
diyemiyor. Niye
diyemiyor? Verilen oyun
ülke yararına olup
olmadığı konusunda
bizzat oy verenlerinde
yer yer suçu var ondan
dolayı böyle. Bu duygu

önemli bir duygudur. İlk kez böyle bir manzara var ortada. Yani bir eziklik var, bir sıkıntı yaşanıyor Türkiye'de. Seçimden sonra her ülkede yeni, umutlu, heyecanlı, coşkulu bir dönem başlar. Geçmiş tartışmalar biter, sıkıntılar noktalanır, geleceğe umutla, heyecanla, stresini atmış olarak yola çıkar ülke. Şimdi Türkiye stresini attı mı arkadaşlar

son seçimde? Tam tersine Türkiye stres yüklendi. Niye stres yüklendi? Yani seçim stres mi yükler? Niye stres yüklüyor? Niye insanların ağzını bıçak açmıyor? Niye kimsenin neşesi yok? Niye Çankaya bu halde? Bunları biliyoruz. Türkiye çok güç bir sınav veriyor. Bir demokrasi sınavı veriyor. Türkiye'de demokrasinin yozlaşma

tehlikesi var. Bu ciddi bir tehlikedir. Yani demokrasi, siyasi iradenin ipotek altına alınmadığı bir düzendir. İnsanların inançlarını din diye ipotek altına almaya kalkarsanız, insanların inançlarını çıkar önererek ipotek altına almaya kalkarsanız, milli iradenin özgürlüğünden söz etmek olanağı kalmaz. Bu çok önemli bir noktadır. Yani milli

iradeyi ifsat edemezsiniz.
Milli iradeyi olumsuz
etkileyemezsiniz.
Etkilememelisiniz.
Etkilenirse, etkilenmeye
başlamış ise
demokrasiyle ilgili bir
yozlaşma kendisini
göstermiş demektir.
Ülkenin belli
coğrafyalarında bunların
yer yer yapıldığını
biliyoruz. Belli yerlerinde
bu işlemiyor, yapılmıyor.

Biz vatandaşa gidiyoruz,
arkadaşlarımız gittiler
seçimlerde.

Düşüncelerimizi
anlatmak için ellerinde
broşürlerle. Bizim
arkadaşlarımıza dediler
ki, siz bize ne getirdiniz?
Arkadaşlarımıza sorulan
soru bu. Herkesin bildiği,
yaşadığı bir gerçek. Siz
bize ne getirdiniz? Biz
size Türkiye'nin şerefli,
onurlu, başı dik bir ülke
olmasının yollarını

getirdik ötesinde bir şey söylememiz mümkün değil. Bunu o aşamada yeterli görmeyenler bir süre sonra bunun önemini kavrarlar. Türkiye böyle bir tablonun içinde. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak çok ciddi bir görev yapıyoruz. Türkiye'nin %21 oyu bu seçimde Cumhuriyet Halk Partisi'ne gelmiştir. Bu %21 oy Türkiye çadırını

taşıyan orta direk oyudur.

Bu oyla Türkiye ayakta.

Bu oy ortadan kalktığı zaman Türkiye çok büyük sıkıntılara girer. Yani

onun dışındaki oyların hepsine saygımız var tabi ama kendi oyumuzun

kıymetini, değerini çok iyi biliyoruz. O oyun Türkiye için çok büyük değer taşıdığını biliyoruz.

Türkiye'de demokrasi, hukuk düzeni açık, her iddiası olan insan

partisini kurar, hareketini gerçekleştirir, daha çok oy alır. Bizde bunu saygıyla karşılarız. Biz toplumumuzun, bu %21 kesiminin oyununu aldık. Bununla Türkiye'ye sahip çıkıyoruz, cumhuriyete sahip ıkıyoruz, Atatürk'e sahip ıkıyoruz. Türkiye'nin ulusal btnliğne sahip çıkıyoruz. şerefine onuruna sahip ıkıyoruz.

Abbas GÜÇLÜ- Sevgili izleyenler bu yayın döneminde serbest krsmz var biliyorsunuz. Öğrenci arkadaşlarımız sadece soru soran taraf değil, görüşlerini de problemlere çözüm nerileri getiren taraf da olacaklar. Krsmz ıkardık. Bakalım 9 Eylül niversitesi

öğrencileri Türkiye'nin sorunlarına ne tür öneriler getirecekler. Kürsüye çıkmak, politikacılar gibi çözüm önerileri getirmek isteyen arkadaşlarımız varsa hemen almak istiyoruz. 1,5 dakika, 2 dakika içerisinde Türkiye'nin en önemli sorunu trafikten teröre, ekonomiden siyasete kadar farklı konularda görüşlerini ortaya koyabilirler. Hani o kürsüye biz bir çıksak ah neler neler söyleriz diyorsunuz da. Ama kürsüye çıkmak konusunda taraf, fikir olmuyorsunuz çok fazla.

Son sorular.

.....- Recep Yazıcıoğlu yine bir anayasa tartışmalarında şöyle demişti; mevcut anayasayla sorunları olanlar ya Anayasayı toptan değiştirsinler veyahutta sağını, solunu çekiştirip bunun mevcut düzenini bozmasınlar demişti. Bugünün iktidarının da yine anayasayla ilgili bir sorunları var ki, bunu değiştirmeye çalışıyorlar. Yaptıkları şey acaba anayasanın bir yerlerini çekiştirmek mi yoksa kafalarındaki zihniyeti anayasa değişikliğiyle ülkenin kökenlerine kadar yaymaya mı çalışıyorlar? CHP'nin mevcut 12 Eylül anayasasıyla ilgili bir sorunu ve şikayeti var mı? Eğer iktidara gelirlerse onlarda mı anayasanın bir taraflarını çekiştirecekler? Yoksa toptan mı değiştirecekler?

**Hatice CEYLAN- Eğitim
Fakültesi okul öncesi
öğretmenliğinden.
CHP'nin parti politikası
içersinde ister okulda
ister üniversitede olsun
tüm gençliğin
dinamizmini ve
akılcılığını, fikirciliğini her
yönden partiye kanalize**

etmek yer alıyordu. Fakat ben CHP'ye baktığımda bu gençleri neden göremiyorum. Ya da bu gençler sadece bu parti kollarında mı etkin oluyorlar? Bu genç yüzler neden parti içerisinde hiç gözüküyor?

.....- Bu kadar Amerika karşıtı bir toplum varken, bu kadar herkes Amerika'ya karşıyken neden hala bu işin bedelini çekmiş olan Deniz Gezmişlerin, Nazım Hikmetlerin itibarları iade edilmiyor? Yani bu siyaset eksikliği nedir? Bu bir. İkincisi; madem bir elimizle YÖK'ü tutacaktık, bir elimizle MHP'yi tutacaktık, arkamıza askeriyenin desteğini alıp siyaset yapacaktık. Bu kadar güzel insan, bu kadar güzel beyni neden kaybettik? Bunun hesabını kim verecek? Üç; genel seçim sonuçlarına göre Diyarbakır'dan CHP'nin aldığı oy %3'tür, MHP'nin aldığı oy %5'tir. Bu başarılı siyaset hangi başarılı politikanın sonucudur?

Mutlu ODABAŞ- İyi geceler. Ben AKP'nin Güneydoğu ve terör konusunda seçim öncesi ve seçim sonrası politikalarını sizden değerlendirmenizi istiyorum. AB ve ABD karşı teslimiyetçi bir politika izlenmekte, sorunun çözümüne yönelik hiçbir somut adım atılmamakta. Bir başka sorum; Türkiye AB sürecinde hangi noktada? Bunları değerlendirmenizi istiyorum. Teşekkür ederim.

Abbas GÜÇLÜ- Evet Sayın Baykal, son sorular ve son cevap. Buyurun efendim.

Deniz BAYKAL- Arkadaşlarımın bir kısmının yaptığı değerlendirmeler hepimizin paylaştığı ve bütün bu buluşmamız sırasında dile getirdiğimiz görüşler. Ama anayasa konusunda arkadaşımın bir açıklık talebi var.

Abbas GÜÇLÜ- AKP anayasası mı gerçekleşiyor ve siz geldiğiniz zaman tümüyle mi değiştireceksiniz?

Deniz BAYKAL- 12 Eylül anayasası karşısındaki tavrınız diyor. Değerli arkadaşlarım, bu anayasa 13 defa değişme geçirmiştir. Yani 12 Eylül'den sonra yürürlüğe giren anayasa 13 paket halinde değişim geçirmiştir ve çok önemli yenileşmeler, demokratikleşme doğrultusunda adımlar atılmıştır. Mesela Milli Güvenlik Kurulunun yapısı değişmiştir. Genel Sekreterinin bir sivil olmasına olanak veren bir düzenleme getirilmiştir. Ölüm cezası kaldırılmıştır. Pek çok olumlu, demokratik değişimler bizlerinde katkısıyla gerçekleştirilmiştir. Ondan çok daha önce gene bu anayasada çok temel bir değişiklik yapılmıştır. Onu kısaca hatırlatmak isterim. Bu anayasaya 12 Eylül anayasası denilmesine neden olan, bu anayasanın başlangıç bölümü idi. Yani başlangıçta halk oyundan çıkan anayasa 12 Eylül askeri müdahalesini meşrulaştıran, onu temel alan, ona övgüler düzen bir başlangıç bölümüne sahipti. O nedenle o anayasaya 12 Eylül anayasası denilir idi. Buna karşı biz CHP olarak çok ciddi bir tepki içine girdik ve bu başlangıcın kaldırılması, değiştirilmesi gerektiğini ifade ettik. Hüsamettin Cindoruk'un Meclis Başkanı olduğu dönemde, yani bu son dönemlerden çok daha önce 1990'lı yıllarda bu konuda ciddi bir değişim sağlandı ve CHP'nin önerileri doğrultusunda 12 Eylül'e yönelik referanslar kaldırıldı. 12 Eylül övgüsü, askeri müdahale övgüsü kaldırıldı ve anayasanın başlangıcı Atatürk ilkelerine atıf yapan, Atatürk düşüncesini yansıtan bir başlangıç haline dönüştü. Artık 12 Eylül'ün damgası bu kadar açık bir biçimde başlangıç maddesinde yoktur. Anayasanın içindeki maddelerle ilgili olarak da demin söylediğim gibi çok köklü değişimler yapılmıştır. Daha da bazı değişimlerin yapılması gerekir. Mesela dokunulmazlık maddesi hala değişmemiştir. Milletvekili dokunulmazlığı devam ediyor. Çok temel konulardan birisidir. Dünyanın hiçbir demokrasisinde çağdaş batı demokrasilerinin hiçbirisinde Türkiye'deki kadar kapsamlı, geniş bir milletvekili dokunulmazlığı yoktur. Bugün milletvekili olan bir insan ne ceza takibatına konu olur, ne yargılanabilir. Ne de hakkında bir hüküm varsa onun infaz edilmesi mümkündür. Bu meclis tatildeyken de geçerlidir, meclis toplantı halindeyken de geçerlidir. Ceza davaları içinde dokunulmazlık vardır. Diğer davalar içinde dokunulmazlık vardır. Bu kabul edilebilir bir tablo değildir. Bunun mutlaka değişmesi lazım. Bu konuda hepimizin sözleri, taahhütleri var ama hala bir şey yapılabilmiş değildir. Mesela bunun derhal ele alınması ve değiştirilmesi gerekiyor.

Biz iktidara gelirse yapacağımız ilk işlerden birisi, milletvekilini imtiyaz olan, dokunulmaz bir insan konumundan çıkarıp vatandaş haline dönüştürmek olacak.

Şimdi bu iktidarın getirdiği anayasa değişiklikleri toplumda büyük tepkiyle karşılandı. Hızla, hemen ele alıp sonuçlandırmak istiyorlardı. Ama öyle derin bir tepki çıktı ki, şimdi o askıya alınmıştır ve artık bir süre buzdolabında bekleyecektir. Niçin böyle olmuştur, niçin tepki çekmiştir getirilen anayasa değişiklikleri? Çünkü anayasa değişikliklerini ben dört ayrı noktada topladım. Bir; Atatürk anlayışının anayasadan olabildiğince çıkarılmasına dönük düzenlemeler var. Tümüyle Atatürk tasfiye edilmiş değildir. Ama asgariye indirilmiştir ve mümkün olduğu kadar tasfiye edilmiştir. Amaçlardan birisinin bu olduğu anlaşılıyor.

İkincisi; laiklik anlayışı ile oynanmak istenmiştir. Laiklik anlayışıyla çeşitli biçimlerde oynanmıştır ve laiklik İslami, dini bir yaşam biçiminin her alanda serbestleştirilmesi, meşrulaştırılması, yaygınlaştırılması, doğallaştırılması, resmileştirilmesi, kamusallaştırılması olarak öngörülmüştür ve bu laiklik anlayışı bakımından çok ciddi bir sorundur.

Üç; bu getirilen düzenlemenin yargı bakımından çok ciddi sorunlar getirdiği açıktır. Yargıyı siyasallaştırmaya dönük bir anayasa değişikliği getirilmiştir. Bu anayasada yargı kurumu siyasetin etkisine açılmıştır. Yani parlamentoda anayasa mahkemesine üye seçilecek, yargı organları siyasetçiler tarafından belirlenecek. Bunun sonucunun ne olacağını hepimiz çok iyi biliyoruz. Yargı toplumdaki gerilimin bir çeşit dengelenmesine yardımcı olan fren konumunda.

Cumhurbaşkanı da bir fren konumunda idi. Artık Cumhurbaşkanlığı da bir fren olmaktan çıkmıştır. Yargıda devreden çıkacak olursa Türkiye çok ciddi siyasi sorunlarla karşı karşıya kalabilir. Üçüncü bir temel düzenleme olarak bunu getirmiştir.

Dördüncü bir temel düzenlemeye dikkatinizi çekmek istiyorum. O da etnik dilde eğitim yapma olanağının getirilmesidir. Yani o ilk şekliyle Sapanca'daki otelden çıkan şekliyle, hem akademik kurulun, üniversite öğretim üyelerinin, hem de AKP'nin önde gelen Genel Başkan Yardımcısının, üst yöneticilerinin birlikte katıldığı, sonuçlandırdıkları ve bu komisyonun başkanının, artık AKP'nin dediği anayasaya göre konuşuyorum. O anayasanın içinde etnik dilde eğitim yapılmasının önü açılmasıdır. Yani etnik dilin öğretilmesini demiyorum. Etnik dilde matematik, Türkçe, coğrafya, tarih, felsefe, fizik, kimya öğretilmesi öngörülmüştür. Yani Türkçe öğretim yapmayı başardıkta bütün Türkiye'de şimdi devlet olarak etnik dilde tarih hocası istihdam edeceğiz. Bunun ne anlama geldiğini en iyi bilenlerden birisi siz olacaksınız. Bunu her etnik dilde yapacağız. Ve o etnik dillerde anayasamız eğitim verilmesini öngörüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu Türkiye'nin ulusal bütünlüğünün altına mayın döşemektir. Eğer siz iki kuşağı etnik dilde yetiştirerek onların etnik dil diplomalarıyla ortaya çıkmasına seyirci kalırsanız ülkenin ulusal bütünlüğünü ciddi bir biçimde tahrip etmiş olursunuz. Bunu öngören bir olaydır. Bunun biliyorsunuz, Türkiye ulusal bütünlüğünün şartları Sevr'i yırtarak, Lozan'ı yaparak sağlamıştır. Lozan, Türkiye'nin bir milli devlet haline gelmesinin güvencesi idi. Lozan'da aldığımızı bu anayasanın bu maddesiyle vermek sözkonusudur. Tıpkı oda daha önce söylediğim Öcalan'la ilgili madde gibi, diğer maddeler gibi bir maddedir. Eğer bu madde çıkacak olursa Türkiye'nin ulusal bütünlüğü ciddi şekilde tahrip olur. Bunları biz ifade ettik. Bunlara karşı ciddi bir tepki çıktı. Şimdi buzdolabına koydular anayasada beklemede duruyor.

Abbas GÜÇLÜ- İzmir'deyiz sevgili izleyenler. İzmir'de geldiğimiz günden itibaren hep Expo diye birşeyler duyuyoruz. Expoyla yatıyoruz, Expoyla kalkıyoruz. Expo İzmir'i dünya başkenti yapacak çok önemli projelerden birisi. Sayın Başbakanın söylediğine göre cumhuriyet tarihinin en büyük projesi. İzmirliğin dile getirdiğine göre de yine aynı şekilde. İzmir çok önemli bir projede bu bir şekilde ekonominin olimpiyatı şeklinde değerlendiriliyor ve ben bu konuda Sayın Belediye Başkanımızdan, Kocabaş'tan çok kısa bir değerlendirme almak istiyorum. İzmir nereye koşuyor onun ayrıntılarını almak istiyorum. İzmir Sayın Baykal içinde çok çok önemli. İzmir hem genel seçimlerde, hem de referandumda belki de AKP'ye oy verenlerin karşısında çok daha fazla oy veren CHP'liler vardı. Acaba bunun karşılığında cezalandırılacak mı? Yoksa AKP tarafına çekmek için çok daha fazla ödüllendirilecek mi? Onları bir tarafa bırakıyoruz işin siyasi tarafını ama bu Expo olayı nedir ben Sayın Başkandan çok kısa bir değerlendirme almak istiyorum.

Aziz KOCAOĞLU- Sayın Genel Başkanım, sevgili gençler hepinize iyi geceler diliyorum artık. Expo hepinizin bildiği gibi bir dünya sergisi. 5 yılda bir yapılıyor. Yaklaşık 150 hektar alanda ve İzmir'de 40 milyon kişinin ziyaret edeceği bir organizasyon. Esas önemi de bu çerçevede İzmir'e, Ege Bölgesine gelecek yatırım ve bir tanıtım faaliyeti. İzmir hepinizin bildiği gibi doğal zenginlikleri olan önemli bir merkezimiz. Ege bölgesi yine öyle. Sayısız ören yerleri, jeotermal kaynakları, en önemlisi insanı ve 80 yıllık fuarı, kongre merkezi olma iddiası. Bunların hepsini topladığımızda İzmir'in bir dünya kenti olması, bir marka kenti olması için ve 2015 yılında İzmir'in ekonomide bir patlama yapması için mutlaka bu Expo'yu 2008 mart'ında göğüslememiz gerekiyor. Buna hem hükümetimiz, hem Sayın Genel Başkanımız muhalefetiyle, yerel yönetimiyle, sivil toplum örgütleriyle, odalarıyla ve yine en önemlisi İzmir halkıyla ve siz gençlerimizle beraber destek veriyoruz. Şu anda çok iyi durumdayız. Milano'yla yarışıyoruz. Ben kazanabileceğimize başından beri inanıyorum. Her türlü kentin olanaklarını hasrediyoruz. Yoğun bir çalışma içerisindeyiz. Lobi faaliyetleri içerisindeyiz.

Abbas GÜÇLÜ- Bizde size başarılar diliyoruz, bol şanslar diliyoruz.

Son sözde Sayın Rektörümüz Emin Alici'da. 9 Eylül Üniversitenin iki dönemdir rektörlüğünü yapıyor. 9 Eylül Üniversitesi sıfırdan bugün Türkiye'nin en önemli üniversitelerinden birisi haline geldi ve öğrenci sayısı açısından da çok büyük bir kapasiteye sahip. 9 Eylül diyince ne aklına gelsin Türkiye'nin efendim? Bu aydınlık gençleri mutlaka gelecektir, hatırlanacaktır ama başka neler gelsin.

Emin ALICI- Önce ben Sayın Genel Başkanımıza, Sayın Baykal'a çok teşekkür ediyorum. Size teşekkür ediyorum bugün bizi şerefleştirdiğiniz için. Ama en büyük teşekkürüm öğrencilerime. Gerçektende bugün ülke sorunlarına ne kadar hakim olduklarını, ne kadar yurtsever olduklarını gördüm ve bundan çok gururlandım. Gerçekten sevinçli bir günüm bu benim. 9 Eylül'ün yazılı, çizili ve sözel olarak söylediği bir şey var. 9 Eylül'ün görevi eğitim ve araştırmayı kullanarak bu ülkenin ekonomik, kültürel ve sosyal zenginliğini sağlamak. Bütün sorunlarımızın altında fakirliğimiz yatıyor. Eğer fakirliğimiz olmazsa bu ülkedeki insanlar yalnız entellektüel birikimleriyle reylerini verirler. Başka bir kaygıyla reylerini vermezler. Eğer fakirliğimiz olmazsa hiçbir ülke bize kafa tutamaz. Ne terör, ne Amerika, ne İngiltere, ne de başka bir ülke. Her şeyin altında fakirliğimiz yatıyor. Bu fakirliği ortadan kaldıracak olan yine şu salondaki genç arkadaşlarım. Biz başaramadık onlar başaracaklar. Onlarla gurur duyuyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Evet sevgili izleyenler. İzmir'deydik, 9 Eylül Üniversitesindeydik. Sayın Baykal'la konuşulacak çok konular vardı Türkiye'yle ilgili, partiyle ilgili. Ama Türkiye çok kritik günlerden geçiyordu. Kritik günlere paralel olarak biz de hep terörü konuştuk. Çünkü bu terörden bir kurtulalım öncelikli sorunumuz odur. Her ne kadar başkaları öncelikli sorun olarak görmese de terör bugün Türkiye'nin en öncelikli sorunu. Bütün arkadaşlarımıza çok farklı konulara çıkabilirsiniz dememize rağmen üç haftadır terörün dışında bir konuyu konuşmak istemiyorlar. Bugün Sayın Baykal'la da hep terörü konuştuk. Çok önemli açıklamalarda bulundu. Umarız bu terörle ilgili yaptığımız son program olur. Terörü değil artık farklı konuları konuşuyoruz. Türkiye'yi çok daha iyi noktalara, farklı noktalara nasıl götürürüz onları konuşuyoruz diyorum. Ben son söz hakkını Sayın Baykal'a vererek hepinize hoşçakalın diyorum.

Deniz BAYKAL- Çok teşekkür ederim. Bu buluşma için ben, hem Sayın Abbas Güçlü'ye, hem genç kardeşlerime ve üniversite yönetimize yürekten teşekkür ediyorum. Gerçekten geleceğimiz, umudumuz gençlerimizdir. Sizler bu yaşadıklarımızı en doğru şekilde değerlendirerek; Türkiye'nin önümüzdeki yıllarında çok daha farklı, çok daha güçlü, çok daha etkili, onurunu şerefini korumasını bilen, kalkınmasını gerçekleştiren, demokrasisini kökleştiren, eğitim düzeyini yükselten, çocuklarına gençlerine iş verebilen, istikrar içinde, uyum içinde büyük bir Türkiye'yi gerçekleştireceksiniz. Sizlere inanıyorum, sizlere güveniyorum. Sizlere teşekkür ediyorum.

Abbas GÜÇLÜ- Evet sevgili izleyenler 29 Ekim'deyiz, Cumhuriyet haftasındayız ve Cumhuriyet haftası çerçevesinde 10. yıl heyecanını, 10. yıl marşıyla toparlayarak bitiyoruz. Programımıza bu Cumhuriyetin 10. yılında yaşadığımız bu heyecanı, bu gururu, bu coşkuyu hep devam etsin diyerek Cumhuriyet haftasına katkıda bulunmak istiyoruz. Hepinize hoşçakalın diyoruz.

GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURUL TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA

(30 Ekim 2007)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, sevgili konuklar, hepimizi içten saygılarla selamlıyorum.

Bu grup toplantımız Cumhuriyetimizin kuruluşunun 84. yıldönümünün hemen ertesine rastladı. Dün bütün yurttta Cumhuriyet bayramımızı olağanüstü bir coşkuyla, büyük bir sevinçle kutladık. Bu tabi cumhuriyetimizin aradan geçen yıllara ve dünyadaki çok büyük köklü dönüşümlere, değişimlere rağmen 84 yıl önce çıktığımız cumhuriyet yolculuğumuzun bugün bütün insanlarımız için ne kadar önemli, ne kadar değerli olduğunu bir kez daha göstermiştir. Böyle bir önemin, böyle bir sahiplenmenin 84 yıl sonra gerçekleşmiş olması, 84 yıl önce çıkarılan yolculuğun ne kadar isabetli bir yolculuk olduğunu ve o yolculuğu gerçekleştiren başta büyük Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere bütün cumhuriyetin kurucu kadrosuna şükran ve minnet duyguları içinde olduğumuzu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Dünkü tablo cumhuriyetin eskimediğini, cumhuriyetin önemini yitirmediğini, değerini yitirmediğini, cumhuriyetin her zamankinden daha büyük önem taşıdığına Türkiye’de yaşayan insanlarımızın, 70 milyonumuzun her geçen gün daha büyük içtenlikle inandıklarını bize göstermiştir. Bu gerçekten ibretle değerlendirilmesi gereken önemli bir tablodur. Niçin böyle bir büyük coşku yaşanmıştır? Çünkü cumhuriyetimizin güvence altına aldığı bazı değerlerin tehlikeye girmekte olduğunu insanlarımız görmüştür ve bu tehdit, bu tehlike karşısında cumhuriyetimizi sahiplenerek, cumhuriyetimizi kucaklayarak o tehlikeleri, o tehditleri etkisiz kılma arzusunu insanlarımız ortaya koymuşlardır.

Değerli arkadaşlarım, cumhuriyet sadece bu coğrafyada değil, bütün dünyada büyük bir projedir hiç kuşku yok.. Sadece gerçekleştirildiği 20. yüzyıl döneminde değil, çok daha öncesi de dahil olmak üzere insanlık tarihinin gördüğü en köklü değişim ve dönüşüm projesidir. Cumhuriyet projesi bir toplumu hukuk kurumlarıyla, siyaset kurumlarıyla, kültürel özellikleriyle, eğitimiyle, yönetimiyle, yaşamın bütün boyutlarıyla, kılığıyla, kıyafetiyle, alfabetiyle, rakamlarıyla, bütün referanslarını çağın gidişini öngörerek, çağın gidişini değerlendirerek doğru bir yönde, köklü bir biçimde değiştirme iradesinin ortaya koyduğu bir projedir. Ve bu coğrafyada bugün demokratik açıdan en ileri gitmiş, ekonomik açıdan en kalkınmış, sosyal yönüyle en gelişmiş, kadın-erkek eşitliğiyle en ileri noktaya gelmiş bir toplum ortaya çıkmış ise bu hiç kuşku yok ki cumhuriyetin eseridir.

Değerli arkadaşlarım, cumhuriyetimiz hakkında söyleyecek çok şeyimiz var hiç kuşku yok. Bu projeyi ortaya koyanlar, eğitim başta olmak üzere bu köklü değişimi her alanda kararlı bir biçimde sergilemişlerdir, yürütmüşlerdir ve onun sonucunda bugünkü Türkiye ortadadır. Onun için Türkiye’de bugün birbirini seven, birbirini anlayan 70 milyonluk bir büyük toplum vardır. Onun içindir ki, Türkiye bugün bütün dünyanın ilgiyle izlediği, görmezlikten gelemeyişi, ekonomisiyle, sosyal yönüyle, demografisiyle, nüfusuyla kendisini saydırmayı başarmış bir ülkedir. Elbette daha iyi bir sonuca gelebilirdik. Elbette aradaki zamanı çok daha verimli kullanabilirdik. Elbette yapılması gerektiği halde yapılmamış çok şey vardır. Bütün bunları anlamak, tartışmak mümkündür. Ama yanlış olan proje değildir. Ortada bir yanlış varsa o projeyi uygulamada yetersiz kalanlardır. Hatta o projeye inanmadan Türkiye’de yönetim sorumluluğunu üstlenenlerdir.

Bugün açısından da Cumhuriyetimizin en temel, önem taşıyan iki noktasına dikkati çekmek istiyorum. Bir; cumhuriyet Türkiye’de yaşayan insanların aralarındaki inanç, mezhep, din anlayışı bakımından bir ayrışmayı devlete taşımayı reddeden, devleti yönetimi, siyaseti inanç, din, mezhep açısından bir faktör haline dönüştürmeyi reddeden bilinçli bir anlayışı ortaya koymuştur. Bu coğrafyada bu ilk kez ortaya konmuştur. Dünyada da bu kadar sistematik bir şekilde bunun uygulandığı bir başka ülke var mıdır bilmiyorum. Çok büyük bir

kararla dünyanın yaşadığı olaylardan ders alarak Batı Avrupa'da yaşanan mezhep kavgalarını, Katolik, Protestan kavgalarını, o kanlı çatışmaları 30 yıl savaşlarını, 100 yıl savaşlarını dikkate alarak içinde bulunduğumuz coğrafyadaki ülkelerin konumunu, durumunu dikkate alarak, kendi tarihi geçmişimizi değerlendirerek cumhuriyeti kuranlar demişlerdir ki, din toplumun en değerli, en saygıdeğer kurumlarının başında gelir. Herkes inanç özgürlüğüne sahiptir. Herkes ibadet özgürlüğüne sahiptir. Herkesin inançları, ibadeti aynı derecede saygıdeğerdir. Ama devlet hiçbir şekilde bu inançların bir uygulayıcısı, bir parçası, bir aleti haline getirilmemelidir. Getirilirse inançlara saygısızlık olur. Getirilirse topluma çok ciddi zarar verilir. İnsanlık tarihinin öğrettiği ders bu. Bu dersi biz aldık. O iş ayrı demişlerdir ve laiklik anlayışını Türkiye'nin siyasi sisteminin temeline bilinçli bir şekilde yerleştirmişlerdir.

Değerli arkadaşlarım, bu çok önemli bir olaydır. Bunun değerini şimdi çok daha iyi anlıyoruz. Türkiye'de bugün iç barışımızın, birbirimize olan karşılıklı sevgimizin, dayanışmamızın bu konuların siyaset gündeminin dışında tutulabildiği ölçüde korunduğunu görüyoruz ve buna yönelik tehditleri kaygıyla izliyoruz. Bu çok temel bir olaydır. Laiklik Türkiye'de barışın güvencesidir. Laiklik Türkiye'de kardeşliğin güvencesidir. Kardeş olması gereken, barış içinde yaşaması gereken insanların birbirine senin mezhebin ne, senin inancın ne, ne ölçüde inanıyorsun sen diye sorma anlayışını bırakmalarının ortaya koyduğu bir gerçektir. İnanç düzeyimiz ne olursa olsun, mezhebimiz ne olursa olsun birbirimizi sevmeye hazır olmalıyız. Birbirimizi kucaklamaya hazır olmalıyız. Bunun güvencesi işte budur. Hayır biz birbirimizin mezhebini, inancını, inanç düzeyini sorgulayacağız, ona göre bakacağız, ona göre değerlendireceğiz dediğiniz anda siz hem inanan insanlara, hem de o topluma en büyük zararı verirsiniz. Bu anlayış bizim cumhuriyetimizin temelindeki ana anlayışlardan birisidir ve geride bıraktığımız 80 yıllık tarihimizde geldiğimiz noktayı güvence altına alan en temel özelliğidir. Ve şu anda da maalesef belli çevrelerin tehdidi altındadır. Bunu biliyoruz. Bu bölgede her ülke bunu hazmedememiştir. Her ülke bunu cesaretle böyle uygulayamamıştır. Bunun önemini kavrayamamıştır. Buna yönelik en ağır suçlamalar yapılmış, en ağır, en haksız isnatlar yapılmıştır. Bunun din düşmanlığı, inanç düşmanlığı olduğu söylenmek istenmiştir. Bütün ifiralara rağmen bugün hepimiz görüyoruz ki, laiklik toplumsal barışımızın, hukukumuzun, huzurumuzun, kardeşliğimizin ve çağdaş bir toplum haline dönüşme mücadelemizin en temelli dayanak noktasıdır. Bunu gerçekleştiren insanlara başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere gelmiş geçmiş bütün kuşaklar şükran borçluyuz. Cumhuriyet projemizin bence ikinci büyük özelliği de yeni oluşturulan devletin temelini sağlayacak olan insanların arasında etnik, ırki bir ayırım yapmayı başlangıçta reddeden bir anlayışla yola çıkmış olmasıdır. Cumhuriyetin temelindeki vatandaşlık anlayışı; insanların kanına, kafatasına, ırkına bakmayı kesinlikle reddederek, insanları insan oldukları için ve burada birlikte yaşama iradesine sahip oldukları için eşit, kurucu unsur sayan, vatandaş sayan bir anlayışı benimsemiş olmasıdır. Bu fevkalade önemlidir. Bunun önemini anlamamız için Batı Avrupa'nın biz bu anlayışı yürürlüğe koyduktan 10-15 yıl sonra 1930'lu yıllarda nasıl ırkçı bir anlayışın içine girmiş olduğunu hatırlamanız yeter. 1930'larda Avrupa'nın pek çok medeni ülkesi vatandaşlık anlayışı bakımından bizim cumhuriyetimizin daha 1920'lerde ortaya koyduğu bu anlayışa erişememiştir ve ırk temelinde vatandaşlık anlayışı içine girmiştir. Dünyanın ikinci dünya savaşında yaşadığı büyük trajedinin altında işte o ırkçılık anlayışı, o faşizm anlayışı yatmaktadır.

Düşünün 1920'lerde yola çıkan insanlar bütün bunların yaşanmasından çok önce yıla çıkarken demişlerdir ki, biz hep beraberiz. Biz aynı milletin mensuplarıyız. E sen Çerkezsün, sen Gürcüsün, sen Arapsın, sen Kürtsün. Hiç önemi yok kardeşim demiştir. Hep beraber burada bu devleti kurma kararını ortaya koyduk mu, birlikte bunu kuruyor muyuz? Bu devleti kuran halka, ahaliye Türk vatandaşı denir, Türkiye halkı denir. Bunu ortaya koymuşlardır. Tabi cumhuriyetimizin bu anlayışının temelinde 13. yüzyıldan gelen 72 millet birdir diyen Hacı Bektaşî Velilerin, Mevlanaların, o 13. yüzyıl aydınlanmasının da bu toprakların bir kültürü, bir tarihi geleneği ve inkar edilemez bir kimliği, niteliği olarak büyük önem taşıdığını gözden uzak tutmamamız gerekir. O temelin üzerinde o Hacı Bektaşî Velilerin, Mevlanaların ortaya koyduğu 72 millet birdir diyen büyük insanlık düşüncesinin, tasavvuf düşüncesinin

İslamiyet'in özünü yansıtan bu değerli yaklaşımın üzerinde Mustafa Kemal Atatürk'ün ve arkadaşlarının kimsenin ırkı, etnik kimliği bizim açımızdan bir imtiyazda değildir, bir olumsuzluk sebebi de değildir. Hepimiz eşitiz, hepimiz beraberiz. Bu devleti kuran ahaliye Türk halkı denilir diyerek meseleyi etnik tariflerin üzerinde değerlendirmiş olması da olağanüstü önemlidir.

Değerli arkadaşlarım, bugün geldiğimiz noktada 84 yıl sonra eğer Türkiye'de bütün insanlar cumhuriyet diye ortaya çıkıyorlarsa, özel bir coşku yaşıyorlarsa bilin ki, bu iki noktaya yönelik tehdidi insanlarımız kavramaya başlamışlardır. Cumhuriyetin bu konularda takındığı tavrın önemi, değeri her geçen gün biraz daha anlaşılmalıya başlanmıştır. Hepimiz diyoruz ki, ne olur din istismarına artık bir son verin. İnsanların dini inançlarını tartışma konusu yapmayın. O konuda herhangi bir ayrımcılığa girmeyin. Kimseyi mezhebine göre, inancına göre ayırmayın. Ne devletle iş verirken, ne ihale verirken, ne kadro yaparken, ne Cumhurbaşkanı seçerken insanları inancına göre ayırmayın diyoruz.

Gene dünkü o büyük coşkulu Türkiye davranışının, tablosunun sergilediği manzara hem bu anlayışı yansıtıyor, hem de ne olur bizi etnik kimliğimize göre ayırmaya kalkmayın, bizi birbirimize düşürmeye kalkmayın, Türkiye'yi bölmeye, parçalamaya kalkmayın. Etnik kimlik temelinde bir siyaseti bu topraklarda tekrar tezgahlamaya kalkmayın anlayışı yatıyor. Bu kaygıyı da görüyor insanlar. Niçin Türkiye bu büyük sıkıntının içinden geçiyor? Niye birbirimizden kendimizi ayırmaya çalışıyoruz. Bu coğrafya hepimizin, bu topraklar hepimizin. 776 bin kilometrekarenin her santimetrekaresinde 72 milyonun tümünün, doğmuş doğacak bütün gelecek geçmiş kucakların eşit hakkı var. Buradan niye bir ayrışma çıkarmaya çalışıyoruz. Niye bunu bir farklılaşma gerekçesi haline getirmeye çalışıyoruz. Niçin sen kendini bir başka coğrafyada yaşayan insanlara benden daha yakın hissediyorsun? Bana husumet duyacak kadar benim masum bebeklerimi, çocuklarımı öldürecek kadar husumeti niye duyuyorsun, ne yaptık biz sana? Burada hep beraberiz, hep beraber yaşıyoruz. Hep beraber yaşayacağız. Her yer hepimizin. Kimsenin kimseyi dışlamaya hakkı yok, yetkisi yok, kudreti yok. Bu konuda bu anlayış hiçbir şekilde kimse tarafından tartışma konusu yapılmamalı.

Değerli arkadaşlarım, ama olay tabii Türkiye'nin sadece kendi içiyle ilgili değildir. Bu coğrafyada Türkiye'yi giderek gelişen, güçlü, büyüyen, ekonomisini ileri götüren, nüfusu artan, sosyal ve ekonomik sorunlarını çözen bir Türkiye'yi ne yazık ki içine sindiremeyen pek çok çevreler pek çok güçler var. Bugün Irak'ta yaşanan olayların Türkiye'de yaşanmasını arzu eden, bunun temellerini atan, bunun altyapısını gerçekleştiren pek çok çevre var. Bunların farkındayız. Olay elbette bu tarafıyla da ilgili. Onların öyle düşünmesini anlıyorum da içerde bazı insanlarımızın bu oyuna alet olmalarını, işte onu anlayamıyorum ve ona hak veremiyorum.

Değerli arkadaşlarım, şunu bir kez daha ifade etmeliyim. Türkiye'deki sorun hiçbir şekilde bir etnik ayrımcılık sorunu değildir. Türkiye'de hiçbir şekilde bir etnik kimliğe, ırk anlayışına dayalı bir zulüm ve haksızlık yapmaya kimsenin gücü, kudreti yetmez. Böyle bir arayışı da kimsenin sergilemesi mümkün değildir. Bu topraklarda biz çok uzun bir tarihin içinden beri 1071'den beri hep ırk ve etnik ayırım yapmadan el ele yaşayan bir toplumuz. Herkesin bunun içinde yeri var. Kimse kimseye niye sen öylesin demiyor. Bir imparatorluk geleneğinin, kültürünün içinden geliyoruz. Kız almışız, kız vermişiz. İç içe geçmişiz, göçler yaşamışız. Toplumun yapısı, dokusu değişmiş. Siyasetimiz, ekonomimiz, sosyal yaşamımız tam bir kardeşlik anlayışı içinde herkesin paylaşımına açık tutulmuş. Ve bundan sonrada öyle olacak. O nedenle sorun bir ırk ayrımcılığı, etnik dışlayıcılık sorunu değildir. Sorun Türkiye'nin bu barışını, bu uyumunu, bu huzurunu hazmedemeyen, onu bozmakta yararı olan çevrelerin yapay bir biçimde şiddeti, terörü Türkiye'nin huzurunu tahrip edecek şekilde kullanma sorunudur. Türkiye bir etnik ayrımcılık tehdidiyle değil, bir terör tehdidiyle karşı karşıyadır. Terör tehdidinin arkasında da çok açıkça biliyoruz ki bir ayrıştırma projesi vardır. Terör bir duygusal tepki değildir. Terör bilinçli bir politikadır. Bunu uygulayanlar pekala

Türkiye'yi nereye götürmek istediklerini biliyorlar. Aşama aşama planı yapılmıştır. Terörle varılmak istenen ayrılmış bir Türkiye, parçalanmış bir Türkiye, dağıtılmış bir Türkiye'dir.

Değerli arkadaşlarım, böyle bir projeyi uygulamak için yıllardır kararlı bir biçimde çaba gösteriyorlar. Bu proje şu ana kadar uygulanamamıştır. Bundan sonra da uygulanamayacaktır. Bu projeyi uygulama çabasının Türkiye'ye çok ağır bir bedeli olmaktadır. Sadece Türkiye'ye değil, bu projede sorumluluk üstlenmek isteyen herkese de çok ağır bir bedeli olmaktadır. Bunun bütün ilgili taraflara kararlılıkla anlatılmasına ihtiyaç vardır. Türkiye bu terör tehdidini mutlaka bertaraf etmelidir. Bunu niçin söylüyorum? Türkiye'nin bir coğrafyasını alıp götürerek bu bölgede huzur ve barış içinde yaşamının mümkün olacağını tasavvur edebilseydik, böyle bir proje uygulanabilir olsaydı bu tartışma belki bir başka platformda yapılabilirdi. Ama hepimiz çok iyi biliyoruz ki, hiç bir şart altında böyle bir projeyi Türkiye'de sükunet içinde uygulamak imkanı yoktur. Çünkü Türkiye iç içe geçmiş bir toplum haline dönüşmüştür. Kimsenin kimseyi etnik kimliğiyle, kütükte yazılı olduğu yerle tarif etmeye kalkması Türkiye'de artık kabul edilebilir olmaktan çıkmıştır. Böyle bir düşünce hiçbir biçimde kabul edilemez. Oraya yönelik bir zorlamanın Türkiye'yi getireceği hiçbir yer yoktur. O nedenle böyle bir projenin uygulanma şansı yoktur. Bu konudaki dayatmalar Türkiye'yi çok tehlikeli bir terör coğrafyasına dönüştürür. Sadece çatışma yaşanan coğrafyayı değil, Türkiye'nin her tarafını çok tehlikeli bir terör coğrafyası haline dönüştürür. Bu terör coğrafyasından da burayı bölmek isteyen büyük güçler dahil olmak üzere kimse yararlı çıkamaz. Herkes bunun çok ağır bedelini ödemek zorunda kalır. O nedenle bize düşen görev olayın bu niteliklerini bilerek ve olayı daima kontrol altında tutmayı amaçlayarak gereken tedbirleri, gereken zamanda kararlılıkla almasını bilmektir. Bizim görevimiz, sorumluluğumuz budur.

Bakınız değerli arkadaşlarım, birdenbire terör tekrar Türkiye'nin temel sorunu haline geldi. Bir süreden beri bu konuda çok ilgi çekici, çok önemli yeni açılımlar yaşanıyor. Ne oluyor? Son dönemde terörün nitelik değiştirmeye başladığına tanık olduk. Terör artık sağda solda, gizlice bir takım yerlere yerleştirilen mayınların patlamasıyla insanların canını alan tehlikeli bir tehdit olmaktan çıkmaya başlıyor. Terör artık giderek daha sistematik bir biçimde bir saldırı yönetimini de uygulamaya başlıyor.

Değerli arkadaşlarım, son bir ay içinde kaybımız 46'ya çıktı. Asker sivil 46 vatandaşımızı şehit verdik son bir ayda ve bu kayıpların ezici çoğunluğu toplu saldırıların sonucunda gerçekleşen toplu kayıplar olarak ortaya çıktı. Yani yavaş yavaş cepheleşmeye doğru bir arayışın yürütülmekte olduğunu görüyoruz. Bu tabii bu konuyu izleyen uzmanların değerlendirmesi gereken çok önemli bir noktadır. Ama bir yandan da şunu görüyoruz. Terör karşısında takınılan tavır, ilgili tarafların takındığı tavırda daha cüretkar, daha saldırgan ve terörü inkar eden bir anlayışa doğru gelmeye başladı. Olayın niteliğini terör olarak görmeyi reddeden sorumlu olması gereken çevreler giderek ortaya çıkmaya başladı. Bu terör değildir diye çok ciddi sorumluluk taşınması gereken çevrelerden açıklamalar duyuyoruz. Olayın niteliği tartışılır hale geliyor.

Değerli arkadaşlarım, bakınız biz sınır ötesi operasyon konuşuyoruz. Ama geride bıraktığımız günlerde sınır ötesi operasyon Türkiye'ye karşı yapılmıştır. Türkiye değil, Türkiye'ye karşı sınır ötesi operasyon yapılmıştır. 200 kadar Peşmerge yada PKK'lı Kuzey Irak'tan Türkiye'ye girmiştir. Türkiye'de 12 askerimizi şehit etmiştir. 16 askerimizi yaralamıştır. 8 askerimizi de rehin alıp sınır ötesine geçmiştir. Böyle bir operasyonu taşımak doğrusu anlaşılabilir gibi bir şey değildir. Bu olayın gerçekleştiğinden bu yana 10 gün geçti. 10 gün. Tezkere çıkmalı çok daha uzun bir süre geçti. Tezkere hükümetin elinde. Daha askere geçmedi tezkere. Hükümet elinde tutuyor tezkereyi. 10 günden beride askerlerimiz PKK'lıların, Peşmergelerin kimse onların elinde. Nerede? Kuzey Irak'ta. Türkiye'deki geride bıraktığımız olaylar yaşanan terörün daha iyi anlaşılmasına yardımcı oldu. Ne ortaya çıktı? Türkiye'deki terörle Kuzey Irak bağlantısı çok daha net biçimde ortaya çıkmaya başladı. Nasıl ortaya çıkmaya başladı? Bu saldırı çok açıkça, somut bir biçimde, görmeyenlere gösterecek

biçimde olayı ortaya koyuyor. Öbür yandan bu saldırıdan sonra Kuzey Iraklıların takındığı tavır, yaptığı açıklamalar onların bu olay karşısındaki konumunu, durumunu çok açık, çok net bir biçimde ortaya koyuyor.

Değerli arkadaşlarım, hatırlarsınız bu acı olaylar yaşandığı zaman Amerikan Dışişleri Bakanı bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de derhal, olağanüstü, hızlı ve etkili tedbir alınacağını düşünerek demişti ki 72 saat bana müsaade edin. 72 saat ne olur harekete geçmeyin demişti. Niye demişti? Çünkü böyle bir olaydan sonra durmak mümkün değildir. Böyle bir olaydan sonra böyle bir olay ihtimaline karşı bir ülkenin, Türkiye gibi bir ülkenin hazırlığının olmaması mümkün değildir Teknik hazırlığının, planlarının olmaması mümkün değildir. Böyle bir olaydan sonra düğmeye basmamak mümkün değildir. Demiştir ki, 72 saat istiyorum ne olur. Ve Türkiye’de anlayışla karşılanabilir bir şekilde en önemli müttefikimiz olarak Amerikanın Dışişleri Bakanının bu talebini bu arada belki bir çözüm sağlanabilir umuduyla kabul etmiştir. 72 saat geçmiştir, üzerinden bir 72 saat daha geçmiştir, bir 72 saat daha geçmiştir. Artık siz hesabını yapın kaçınıcı 72 saatin içindeyiz.

Değerli arkadaşlarım, yaşanan olayın hem arkasında kimler var bu geride bıraktığımız günlerde net bir şekilde ortaya çıkmıştır. Hem de bu olayla doğrudan ilgili olmayan uluslararası çevrelerin Türkiye’nin bu olayın nasıl mağduru olduğu, Türkiye’ye nasıl haksızlık yapıldığı konusunda giderek yaygınlaşan bir teşhis yapmaları da sağlanmıştır. Bugün dünyada bütün uluslararası kurumlar ve tarafsız çevreler elbette bir çatışmayı tahrik etmekten uzak durmak istiyorlar. Elbette bir askeri müdahaleyi teşvik edici bir tavırda olmamaya özen gösteriyorlar. Ama Türkiye’nin bu işe mukabele etmek, tedbir almak, bu yapılanların cezasını vermek ve böyle olaylar karşısında caydırıcı bir konuma gelme hakkını taşıdığı da açıkça görüyorlar. Hiçbir zaman dünya kamuoyu bu olaylar karşısında Türkiye’nin gelecekteki bir müdahalesini meşru ve haklı sayma noktasında bu kadar uygun bir aşamaya gelmemiştir. Şimdi o açıdan en uygun noktada olduğumuzu görüyorum. Birde şu gelişme olmuştur. Artık yaşanan terörün nerelerden kaynaklandığı konusunda tereddütte kalmamıştır. Bugün bir büyük gazetemizde uzaydan çekilen sınır fotoğraflarıyla Türkiye’nin terör konusunda ne noktada olduğu bütün dünyaya açıkça gösteriliyor. Gerçekten Irak’la sınırimız 3000 metreyi aşan bir yükseltinin üzerinden yer yer geçiyor. Hiçbir şekilde savunulabilir, korunabilir durumda değil. Bu açıkça görülüyor ve tedbirin ne olduğu da o fotoğrafta çıkıyor. Tedbir nedir? Tedbir Türkiye’nin güneyden gelebilecek olan sızma hareketine karşı daha savunulabilir bir hat üzerinde bir savunma düzeni almasıdır. O fotoğrafa bakan herkes diyor ki, yapılması gereken şey, Türkiye’nin bu sızmalar karşısında savunmasını sınırının dağların bittiği, ovanın başladığı güney noktasında bir savunma tertibi almasıdır. Bu açıkça ortaya çıkıyor. Şimdi bu gerçekte artık dünya çapında kabul görmeye başladı. Bugünkü o gazetemizin ortaya koyduğu fotoğrafta bunun bir kanıtı, bir delili olarak ortaya çıkıyor.

Değerli arkadaşlarım, hatırlatmama izin veriniz bu önlemi 5 yıl önce bu kürsüde Cumhuriyet Halk Partisi söylemişti. 2007 Kasım’ında tam 5 yıl olacak. 2002 Kasım’ında daha müdahale olmadan biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak dedik ki, aman ha bu 1 Mart askeri macerasına karışmayın, alet olmayın, bir parçası haline gelmeyin, Ortadoğu’yla husumet içine girmeyin, yanlıştır. Biz burada yaşamaya devam edeceğiz. O maceranın sonu yoktur. Onun sorumluluğunu üstlenmeyelim. Türkiye’mizi kullandırmayalım. Hele Türkiye’yi sakın ha bir yabancı askeri kuvvetin sürekli yer alacağı bir coğrafya haline dönüştürmeyin. Türkiye coğrafyasını bir yabancı Silahlı Kuvvetlerin kullanımına teslim etmeyin. Sakın ha bunu yapmayın 1 Mart bunu öngörüyor demiştik. Ve hemen eklemiştik. Anlaşıyor ki, müdahale yapılacak. Bu müdahaleye karşı derhal tedbir alın, derhal tedbir alın. Nedir tedbir? Tedbir Türkiye’nin o savunulabilir dağların bittiği, ovanın başladığı güneyde daha uygun bir hattında bir güvenlik kordonu oluşturmasıdır. Ciddi, güçlü askeri varlıkla, askerinin sayısı, teçhizatıyla, gücüyle, tanklarıyla, toplarıyla, füzeleriyle fevkalade güçlü caydırıcı bir askeri kordonun orada derhal tesis edilmesi gerekir demiştik. O zaman bunu anlatmayı başaramamıştık. Ama şu işe bakın ki, Cumhuriyet Halk Partisinin kaderi bu. Ülkenin

ihtiyacını, hangi sorunların karşımıza geleceğini, o sorunlar karşısında ne yapılması gerektiğini daima en doğru şekilde Cumhuriyet Halk Partisi olarak söylüyoruz. Ama galiba bir kabahatimiz var biraz erken söylüyoruz. 5 yıl önce söyledik şimdi bütün dünya buna hak verir bir noktaya geldi. Evet çare odur. Irak'ı işgal etmek için değil. Irak'tan toprak ilhak etmek için değil. Irak'ta rejimi değiştirmek için değil. Irak'ta herhangi bir askeri hesaba alet olmak için değil. Sadece Irak'taki otorite boşluğunun, terörün tekrar ortaya çıkışının Türkiye'mize zarar vermesini birbiri ardından şehit cenazelerini Türkiye'nin dört bir köşesinde kaldırma zorunda bırakılmamız için geçici bir tedbirdir. Ne zamana kadar? Irak'ta ciddi bir otorite tesis edilip, evet bu topraklar benden sorulur. Komşum Türkiye'ye karşı buradan saldırı yapılmasına kesinlikle ben izin vermem diyecek bir sorumlu yönetimin Irak'ta işbaşına gelinceye kadar o askeri kordonun orada kurulması lazım.

Değerli arkadaşlarım, bunlar ortaya çıktı. Türkiye ayakta, halkımız, toplumumuzun her kesimi öğrencilerinden çiftçilerine, köylülerine, işçilerine, işadamlarına kadar toplumun her kesimi kararlılıkla artık bu konuda bir ciddi tavır takınmamız gerektiğini ortaya koyuyor. Hükümet bu tablo karşısında söylemini bu bekleyişe uygun olarak yöneltmeye gayret ediyor. Gerekeni yapacağız diyor. Bazıları hatta 5 Kasım'da Başbakanın Bush'la konuşacağı o zamana kadar bir şey olmaz deyince Başbakan celalleniyor ne münasebet olmaz diyor. Ne münasebet olmaz, kim söyleyebilir? 5 Kasım'dan öncede yapabiliriz diyor. Bugün Ekim'in 30'u. 5 Kasım'a kadar daha 6 günümüz var.

Şimdi bu söylem Türkiye'de tabii bütün toplumu, Türkiye'yi kendisine yapılan bu ağır hakareti, saldırıyı cevapsız bırakmayacak noktasına getirdi. Bu sadece hakarete cevap verme açısından gereken bir durum değil değerli arkadaşlarım. Türkiye bu coğrafyada, bu güç coğrafyada bundan sonra artık önüne gelenin saldırısına hedef olmaktan çıkmak istiyorsa bu saldırıların bir bedeli olacağını göstermek zorundadır. Eğer bu kadar Türkiye'ye hakaret eden, bu kadar haksız saldırılar yapan, gelip Silahlı Kuvvetlerimizin 8 mensubunu alıp götürün, 12'sini bir karakolu basıp öldüren ve ondan sonrada bunlar terörist değil diye onları himaye etmeye devam eden çevrelerin karşısında aciz, etkisiz, sessiz kalır ise bu güç coğrafyada bizim gelecekte huzur bulmamız olağanüstü zor olur. O bakımdan artık Türkiye bir karar noktasına gelmiştir. Alacağımız ya da almayacağımız karar geleceğimizi en ciddi şekilde etkileyecektir. Eğer müdahale kararını alırsak bu Türkiye'nin bu bölgede oyun oynanamayacak, şaka yapılamayacak, haksızlıkların hedefi haline dönüştürülemeyecek, saygı görmesi gereken ciddi bir ülke olduğunu herkese öğretecektir. Eğer bu kararı almazsak artık Türkiye'nin bu bölgede saygınlığı çok ciddi şekilde tartışmaya açık olacaktır. Caydırıcılığı maalesef büyük ölçüde kaybolacaktır. Türkiye etkinliği artık ortadan kalkmaya başlamıştır, eli kolu bağlı, en haklı olduğu noktada dahi harekete geçemeyen, siyaseti kuşatılmış, içerden kuşatılmış, dışarıdan kuşatılmış, sadece boş konuşan, konuştuğu lafların gereğini yerine getiremeyen bir yönetimin elinde bir ülke olarak nitelendirilecektir ve bunun çok ağır bir bedeli olacaktır.

Bundan çok ciddi kaygı duyuyorum ve önümüzdeki günleri bu dikkat, duyarlılık içinde bir yandan sabır ve iyi niyetle, öbür yandan da giderek artan bir kaygıyla izlemeye çalışıyoruz.

Başbakanın bugün yaptığı konuşma maalesef Türkiye'nin bu olaya müdahale etme kararlılığı konusunda bazı kuşkuların ortaya çıkmasına neden olmuştur. 5 Kasım ziyareti öncesinde Başbakanın yeni bir üsluba yönelme ihtiyacı içine girmek durumunda kaldığını üzüntüyle gözlemliyorum. Söz konusu olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın itibarı değildir. Söz konusu olan daha 84. kuruluş yıldönümünü yeni kutladığımız Türkiye Cumhuriyeti'nin itibarıdır, saygınlığıdır.

Türkiye'nin bu noktaya gelmesine, terörün bu aşamaya gelmesine maalesef geçmişte izlenen yanlış politikaların ne kadar katkı yaptığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Terörü bu iktidar doğru teşhis etmemiştir. Tam tersine terörü şımartacak, ona meydanı boşmuş gibi bir izlenim veren bir tavır, bir politika içinde olmuştur. Bunun bütün kilometre taşlarını hepimiz çok iyi biliyoruz.

Gelir gelmez eve dönüş yasasını çıkarmışlardır. Gelir gelmez 1 milyar dolar karşılığı Irak'a askeri müdahale yapılmayacağını öngören anlaşmaya imza atmışlardır. Geldikten sonra terör örgütünün kurucusuna pişmanlık yasasından yararlanma imkanını getiren düzenlemeyi meclise sevk etmişlerdir. Bütün bunlar bu iktidarın terör tehdidini teşhis etmekte, önemini anlamakta, ona karşı takınılacak tutumu tarif etmekte ne kadar teslimiyetçi, ne kadar yetersiz bir tutum içinde olduğunu çok açık bir biçimde göstermektedir. Daha dün kadar bu çizgi götürülmüştür. Dün de yani dün denilecek kadar yakın bir zaman öncesinde Başbakanın bu saldırılardan sonra gelin mecliste yerinizi alın diye açıklamalar yaptığını da hatırlıyoruz. Bu politika yanlış politikadır. Bu işlememiştir. Bakınız geldiğimiz noktada gerçek çok açık. Türkiye etnik ayrımcılık yapmama noktasında bu coğrafyada en ileri ülkelerin başında geliyor. Türkiye'de kimsenin etnik kimliği dolayısıyla bir hak mahrumiyeti içine girmesi söz konusu olamaz. Özellikle bir süreden beri bu konuda çok ciddi, iyi niyetli açılımlar, demokratik ilerlemeler sağlanmıştır. Ana dilin konuşulmasına yönelik yasaklar vardı. Bu yasaklar karşısında biz yıllar öncesinden ta 1989 yılından itibaren mücadele verdik. 89 yılındaki bizim Güneydoğu raporumuz bu tespitle başlar ve bunu ortadan kaldırma irademizi ortaya koyar. Kimsenin ana dilinin konuşulmasını kimsenin yasaklamaya hakkı yoktur. Bu anlayışı ta o zamandan beri koyduk. Bunun mücadelesini verdik. İnsanların ana dilini kullanma, ana dilini konuşma, ana dilini çocuklarına öğretme, ana dilinde yayın yapma, gazete çıkarma, kitap çıkarma, ana dilinde müzik yapma, ana dilinde televizyon yayını yapma hakkı tartışma götürmez. Bunların hepsi Türkiye'de sağlandı son dönemde. Anayasalar değiştirildi, yasalar değiştirildi. Bu konuda çok olumlu ilerlemeler sağlandı. Ama ne görüyoruz? Bu ilerlemelerin en hızlı yaşandığı, bu açıdan gerçekten olağanüstü ileri bir noktada bulunduğumuz halde terör Türkiye'de en ağır mücadelesini veriyor. En ciddi terör sorununu Türkiye yaşıyor. Suriye'de Kürt kökenli insanların oy verme hakkı yok. Siyasete katılma hakkı yok. Başka ülkelerde çok daha ciddi ayrımcılıklar var. Bunlar yanlış. Bunlarla gitmek mümkün değil. İnsan haklarına aykırı bu tablo. Bunların elbette değişmesi lazım. Ama bunların değişmesi anlaşılıyor ki bazı çevrelerin ülkeleri bölme, parçalama projelerine fren getirmiyor. Tam tersine onları teşvik eden, tahrik eden bir ortam yaratıyor.

Şimdi böyle bir manzarayla karşı karşıyayız. Bu açıkça görülmüştür. Türkiye'de terör karşısında onu mazur gören bir tavır takınarak hiçbir sorunu çözmek mümkün değildir. Terör konusunda terörü mazur gören bir tavır takınarak iç barışı, kardeşliği geliştirmek mümkün değildir. Barış ve kardeşlik toplum içindeki çeşitli kesimlerin birbirine yönelik sevgileri, dostlukları, dayanışmaları terör karşısında takınılan gevşek tavırla olumlu etkilenmez. Tam tersine terör konusunda takınılacak gevşek tavır ülkenin içindeki sevgi ortamını, barış ortamını, kardeş ortamını zehirler. Ülkeyi yönetenler bunun bilincinde olmak durumundadırlar. Türkiye'de maalesef bu ayırım yapılmadı. O nedenle teröre şirin gözükerek, teröre yaranarak, terör kararını alacak olan çevrelerin gözüne girerek, onlara umut vererek terörü ortadan kaldıracığımız zannedildi. Uzun süre buna göre bir politika uygulandı. Şimdi geldiğimiz noktada artık gerçek görüldü ki, bu mümkün değildir. Bu tavırdan dolayı toplumun kendi içindeki kardeşliği, dayanışması, sevgisi daha da artmamıştır. Ama tersine bu tutumdan dolayı terör daha da azgınlaşmıştır. Daha da can yakıcı olmaya başlamıştır.

Şimdi geldiğimiz noktada iflas eden politika budur değerli arkadaşlarım. Bu iktidarın yıllarca izlediği bu politikadır. Bizim başından karşı çıktığımızda işte tam bu politika olmuştur. Eve dönüş yasasıyla başlayan ve şimdi en son noktaya kadar gelen bu politika. Bu yanlış politika. Bunu bırakmak lazım.

Değerli arkadaşlarım, bu noktada tabi herkesin zihninde şu gerçeğin bir kez daha netleşmesi lazım. Önemli olan terörü ortadan kaldırmaktır. Önemli olan terörün yanlışlığı konusunda bir büyük mutabakatı, ulusal mutabakatı ortaya koymaktır. Yanlış olan terördür. Terörün dini, imanı, etnik kimliği, ırkı olmaz. Terör terördür. Türk'te terör yapar, Arap'ta terör yapar, Kürt'te terör yapar, Çerkez'de terör yapar. Kim yaparsa yanlış yapar. Dini terörde var. E ne yapacağız o zaman? Yani biz aynı dini paylaşıyoruz diye kendi dinimizden, inancımızdan terör yapanları mazur mu göreceğiz? Onlara göz mü yumacağız? Göz yummak daha iyi

Müslüman olmak anlamına mı geliyor? Tam tersi değil mi? Aynı şekilde bir Arap terör yaparsa Arap olanda yanlıştır, bu yanlış Araplığın değil bunu yapanın yanlışıdır. Yanlış olan onun yaptığı terördür diyebilmelidir. O bilence, o düzeye gelmek zorundayız. Bir Kürt terör yaparsa yanlış olan onun Kürt olması değildir. O Kürt kimliğiyle hepimizin gönlündedir. Hepimiz onu o Kürt kimliğiyle severiz, sayarız, başımıza basarız. Yanlış olan onun terör yapıyor olmasıdır. Yanlış olan terördür. Peki terör yapanla yapmayı nasıl ayıracağız? Çıkıyor içimizden birisi diyor ki, hiçbir Kürt terör yaptı diye teslim edilmez. Bizim içimizden söylüyor birisi. Terörü kına diyoruz. Hayır terörü kınamayız diyoruz. Kuzey Irak'taki bu terör değildir diyor. İşte yanlışlıklar burada çıkıyor. Bu yanlışlıkları neyle çözeceğiz? Önce anlatmaya çalışacağız. Anlatmaya çalışıyoruz. Olmazsa ne yapacağız? Bu yanlışlıklar niye yapılıyor? Bu yanlışlıklar bir teorik yanlışlık mıdır yoksa terörü himaye etme, terörden medet umma, terörden yarar bekleme anlayışının uzantısı olan bir yanlışlık mıdır? Şimdi Kuzey Irak için Türkiye'deki PKK terörüne karşı himayekar bir tavır sergiliyor? Niçin? Canım terörü tam kavrayamadı, içtenlikle olayın terör niteliğini görmüyorlar da ondan mı? Türkiye'deki PKK terörünün varlığından, gelişmesinden, amacına ulaşmasından belki de yarar bekleyen bir anlayış içinde olduklarından dolayı. Öyle değil mi? Bunun değerlendirmesini yapmayacak mıyız biz? Bunu görmeyecek miyiz? Kuzey Irak parçalanıyor. Birde Türkiye parçalansın. Kuzey Irak'taki bir parça, Türkiye'deki bir parça, yarın Suriye parçalansın, İran parçalansın, oradaki parçalar biraraya gelelim biz bir bütün olalım. Sen bu kadar parçalayarak elde edeceğin bütünden hayır göreceğini mi zannediyorsun? Bu parçalanmaların çok ağır bir bedelinin ortaya çıkacağını görmüyor muyuz? Bu parçalanmalardan yarar umma anlayışı ne kadar yanlış bir anlayış. Dış güçler bize diyorlar ki, siz parçalanın, birleşin bizde sizin arkanızdayız. Bu bölgede bizim satranç oyunumuzda size daha etkili roller düşer.

Değerli arkadaşlarım, bu hesapların kurbanı olarak benim Anadolu'daki, kasabalarım, köylerimde her 10 günde bir 10-15 tane şehit vermeyi kabul etmiyorum. Bu uygulamanın sonucunda Türkiye'nin kanamaya devam etmesine göz yummayı kabul etmiyorum. Bunun mümkün olmadığını göstermek zorunda olduğumuzu düşünüyorum. Birileri parçalayarak kendi bütünlüklerini koyacak bunun bedelini Anadolu'da biz ödeyeceğiz. Antalya'da şehit olmuş bir evladımızın annesinin kendisine gelen sana bir ev yapalım anacığım diyen bir bakana "bana ev yapmayı bırak da bir okul yap" diyerek verdiği derse herkesin dikkatini çekmek istiyorum. Tabi o şehit anası bir okul yap derken o okulda Atatürk'ü öğret, o okulda laikliği öğret, o okulda Türkiye Cumhuriyetinin bütünlüğünü öğret. Zihni aydınlanmış gençler yetiştir. Bu oyunlara, bu tuzaklara düşmeyecek evlatlarımızı yetiştir. Türkiye'yi karanlıktan kurtar demek istiyor ve doğru diyor.

Değerli arkadaşlarım, arkadaşlarımız bu şehit ailelerini ziyaret ettiler. Her birisine milletvekillerimiz gittiler. Keskin'de birkaç gün önce ziyaret ettikleri bir şehit babası arkadaşlarımıza diyor ki, bakın bu bizim ailemizin 4. şehidi. Çanakkale'de bir şehit verdik, İstiklal savaşında bir şehit verdik, terör mücadelesinde iki şehit verdik. Bu ikincisi diyor. Öğrendim ki diyor benim gene o bölgede birlikte askerlik yaptığım bir asker arkadaşımın oğlu da benim oğlumun şehit olduğu o 12 kişinin öldüğü olayda şehit olmuş diyor. Asker arkadaşları kendi evlatlarını aynı olayda şehit veriyorlar Türkiye'de. Ve bu baba diyor ki, Türkiye'de bir Ermeni gazeteci öldürüldüğü zaman ben çok üzüldüm diyor. Ve niye bunları yapıyorlar. Bu ne kadar yakışsız, ne kadar yanlış bir davranış. Kimseye biz etnik kimliğinden dolayı öldürme hakkı taşımıyoruz. Konumuz, komşumuz her çevreden gelmiş insanlar. Hep beraber yaşıyoruz. Ben o zamanda ona karşı çıkmıştım diyor. Şimdi o babaya biz bu acıları yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, bu tablonun çok ağır sorumluluğu vardır. Türkiye bir tarihi sınavdan geçiyor. Bu topraklarda yaşama gücümüz, irademiz sınava sokulmuştur. Bu olaylara teslim olan, göz yuman, bunlar karşısında eli kolu bağlı olduğu için, siyasi şartları, kadroları, yapısı, siyasi desteği onu gerektirdiği için karar alamayan, Türkiye Cumhuriyeti'ni savunamayan siyasi iktidarların elinde Türkiye çok büyük güçlüklerle karşı karşıya kalabilir. Bunun böyle olmadığını herkes görmek zorundadır. Gözler Türkiye'nin üzerindedir. Türkiye'nin gözleri de

iktidarın üzerindedir. Tezkere dediler tezkereyi çıkardık. Milletçe arkasındayız. Bize ne yapalım diye soruyorlarsa cevabımız hazır. Bize sorsunlar anlatalım. Milletın önünde anlatacaklarımızı anlattık.

Bakın Milli Güvenlik Kurulu birkaç gün önce toplandı ekonomik ambargo kararı aldı, tavsiyesinde bulundu. Ne oldu?

Değerli arkadaşlarım, bu iktidar şunu bilmelidir ki, sorun teröre karşı etkili önlem alma sorunudur. Yoksa sorun teröre tepki duyan halkın tepkisini bastırma sorunu değildir. Halkın tepkisini etkisiz kılma sorunu değildir.

Bakınız; bir süre önce RTÜK bir karar çıkarttı. RTÜK'e müdahale ettiler, hükümet bir karar aldı. Aman bu olaylar yansımasın. Niye yansımasın, gerçekleri niye görmeyelim? Eğer sen bir şey yapacaksan gerçekleri görelimde hep beraber onun arkasında milletçe duralım. Yargı organları bu kararın doğru olmadığını ve böyle bir uygulamanın yapılamayacağını ortaya koydu. Bunun üzerine hükümet peki bizde bunu saygıyla karşılıyor, gereğini yapacağız dedi. Ama bugün öğreniyorum ki, şimdi bu karara karşı Danıştay'da Dava Daireleri Genel Kurulu'nda itiraz hakkını hükümet kullanıyor. Kendi halkından kaçarak teröristi kovalayamazsın, teröristi kovalayacaksın kendi halkınla el ele vererek bunu yapacaksın.

Değerli arkadaşlarım, tablo bu. Bu tabloyu dikkatle izliyoruz. Önümüzdeki haftada herhalde bu konularda daha bir aydınlık manzara ortaya çıkacak. Hep beraber durumu değerlendireceğiz.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.

GENEL BAŞKANI DENİZ BAYKAL'IN GRUP GENEL KURUL TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA (23 Ekim 2007)

Üniversitelerimizde öğrenci olan Atatürkçü Düşünce Derneği yöneticisi değerli kardeşlerim, son olaylar karşısında bizlerle, sizlerle, partimizle dayanışmalarını ifade etmek için aramıza geldiler.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, hepimizi içten sevgilerle, saygılarla selamlıyorum. Maalesef, ülkemiz her geçen gün yeni yeni acılarla karşı karşıya kalıyor. Son dönemde özellikle terör konusu, artık, taşınamaz, tahammül edilemez bir boyuta yükselmiştir ve konu, artık, sadece güvenlik güçlerinin ya da hükümetin, ülkeyi yöneten insanların, siyasetçilerin ilgi alanı içinde bir konu olmaktan çıkmıştır ve bütün ülkeyi, ülkemizin her tarafını derinden, yakından ilgilendiren bir nitelik kazanmıştır. Bugün, 70 milyon insan bu konuyla derinden meşguldür ve artık bu sorun, gerçekten bir milli sorun hâline gelmiştir.

Değerli arkadaşlarım, bu konuyu bütün yönleriyle, soğukkanlılıkla, ciddiyetle ele alıp değerlendirmek durumundayız. Türkiye nereye gidiyor? Bu terörün arkasında ne var? Terör, niçin böyle birdenbire hızla etkinlik kazanmaya başladı, gelişmeye başladı? Biz, Türkiye'yi yönetenler, bu gelişme karşısında görevimizi yapıyor muyuz? Bu olayı doğru teşhis ettik mi? Buna karşı alınması gereken önlemleri aldık mı? Alınması gereken önlemleri içtenlikle tartışıyor muyuz, konuşuyor muyuz? Terör konusunun nitelik değiştirmekte olduğunu doğru bir biçimde değerlendirebildik mi? Bütün bunlar önümüzde duran sorular. Yani Türkiye'nin bundan daha önemli bir sorusu olamaz, Türkiye'nin varlık yokluk konusudur bu. Türkiye'nin milli mücadele tarihinden bu yana karşı karşıya kaldığı en ciddi tehditle bugün boğuşma durumunda olduğumuzu artık görmek zorundayız.

Değerli arkadaşlarım, biz, olaya bu sorumlulukla bakıyoruz, bu ciddiyetle bakıyoruz. Bakın, son dönemde terör hızla müthiş bir patlama yaşıyor. Kitlesele kayıplara yol açan terör saldırılarına hedef olmaya başladık. Artık kenardaki, köşedeki gizlice yerleştirilmiş bir mayının patlamasıyla bir vatandaşımızı ya da güvenlik görevlimizi kaybettiğimiz dönem geride kalmaya başladı, şimdi, olay bir saldırı noktasına gelmeye yöneldi. Birbiri ardından, düşününüz, bayramın hemen öncesinde ilk olarak 12 vatandaşımızı Beştaş Köyünde katlettiler, 13 askerimizi pusuya düşürdüler. İki gün önce Hakkâri'de 12 askerimizi öldürdüler, şehit ettiler, 8 askerimizi alıp kaçırdılar. Bir ayda görevlisi ve sivil 42 vatandaşımızı kurban verdik, güvenlik. Bunun 37'si kitlesele nitelikte ortaya çıktı.

Değerli arkadaşlarım, bu seyredilecek bir manzara değil. Bu, toplumun alışması beklenebilecek bir manzara değil. Bu terör oluşumunu Türkiye'nin içine sindirmesini öngören siyasetlerin artık anlamı kalmamıştır. Bunu doğal karşılamamızı sağlamak artık mümkün değildir, doğru değildir. Bugün, on binlerce insan her yerde ayakta. Duyduğu her haber, birdenbire insanları sokağa çekiyor.

Değerli arkadaşlarım, ortada vatandaşların konuya böyle el atmasını gerektiren bir belirsizlik, bir sahipsizlik var, olayın ne olduğunu 70 milyon adına doğru teşhis edecek ve gerektirdiği biçimde bu olaya karşı mücadeleyi verecek inandırıcı, kararlı bir sesi Türkiye duymak istiyor. Bu ses olmayınca insanlar, tepkilerini kişisel olarak ortaya koymaya çalışıyorlar, kızgınlıklarını ifade ediyorlar. Ama, bu yaklaşımla sorunu çözmek mümkün değil. Bu konunun Türkiye'de sahibini bulması lazım.

Değerli arkadaşlarım, bakınız, son olay nasıl gerçekleşti. Bir çatışma yaşandı. Çatışmada 12 askerimizi kaybettik, 8 askerimizi alıp götürdüler. Kimdi bunu yapanlar? Nereden geldiler? Kuzey Irak'tan geldiler. Çatışmayı nerede yaptılar? Türkiye'de yaptılar. Daha sonra 8 erimizi alıp nereye götürdüler? Kuzey Irak'a götürdüler. Kuzey Irak'tan Türkiye'ye bir saldırı yapıldı, 12 şehit verdik, 8 askerimizi aldılar ve götürdüler.

Değerli arkadaşlarım, kimlerin götürdüğü belli, götürülenlerin kimlerin himayesinde olduğu belli, onlara kimlerin destek olduğu belli, biz ne yapıyoruz? Bir an için düşünün, böyle bir olayı mesela İsrail yaşamış olsaydı -Mesela demeye gerek yok, 3 asker kaçırıldı bir süre önce, yaşadık- benzer bir olay, Kübalılar tarafından Amerika'ya karşı yapılmış olsaydı, İngiltere, Arjantin'de Falkland Adasında bir iddia sergilendi kıyamet koptu. Ciddi ülkeler, vatandaşlarına böyle terör saldırıları düzenmesine izin vermezler. Niye vermezler? Çünkü, verdiği anda artık caydırıcı, etkili ciddi bir devlet olmaktan çıkacaklarını bilirler, onun için buna izin vermezler. Sadece intikamcı düşünce ile değil, bunun yapılmasına izin vermeyecek bir ülke olduğu anlayışını herkesin kafasında güçlü tutmak için bunu yaparlar. Şimdi, Türkiye yol geçen hanına döndü, geliyorlar ,cinayetler işleniyor, saldırılar yapılıyor, nereden geldiği belli, kimin himaye ettiği belli, biz, boş sözlerle birbirimizi avutmaya çalışıyoruz. Ortada bu olaylarla ilgili bir teşhis var mı? Bir strateji var mı? Buna karşı mücadelenin nasıl yapılacağıyla ilgili hazırlanmış dört başı mamur bir bütünleşmiş terörle mücadele programı var mı? Herkes sorumluluğunu, görevini biliyor mu?

Değerli arkadaşlarım, bu kabul edilemez. Maalesef, bir yandan acımızı yaşıyoruz, bir yandan bu acımızın ötesinde Türkiye'nin bu konularda gerekeni yapmamış olmasını görmüş olmanın istirabını yaşıyoruz. Herkes üzüyor, hepimiz üzüyoruz, kimse bundan memnun değil, biliyorum, yani bu olaydan kimsenin memnun olması da mümkün değil, ama üzüntümüzü ifade etmek bu sorunları önlemeye yetmiyor, bunun ötesinde ne yapacağımıza karar vermemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlarım, bakın, biz bir süredir açıkça ifade ediyoruz. Bugün, gelinen nokta Türkiye'nin terör konusunda uzunca bir süreden beri izlediği politikanın bizi getirdiği noktadır. Bu gelinen noktanın arkasında Türkiye'nin terör konusunda yıllardan beri izlemiş olduğu politika yatmaktadır. Bunu bugün söylemiyoruz biz, o politikanın ilk adımları atılmaya başlandığı andan itibaren biz, aman dikkat, yanlış yapıyorsunuz dedik. Yanlış yapıyorsunuz, bu politika terörle mücadelede bizi başarıya götürmez, tam tersine terörle mücadeleyi azdırırsınız dedik. Aldırılmadı ve ısrarla yüründü. Bir, iki, üç, dört, beş, hangisini sayayım size, hangisini sayayım. Eve Dönüş Yasası'yla başlandı. Eve Dönüş Yasası ne? Teröristle barışarak terörü önleme politikası. Eve Dönüş Yasası'nın altındaki siyaset anlayışı, daha şartlar olgunlaşmadığı hâlde, teröristler o noktaya gelmediği hâlde, teröristleri teşvik edenler o aşamada olmadığı hâlde, biz, birilerinin baskısı, telkini ve dayatması sonucunda teröristlere af çıkartarak onların gönlünü yapacağımızı, sadece çıkardıklarımızın değil, başka teröristlerin de gönlünü yapacağımızı ve onların terör yapmaktan vazgeçeceğini umut eden bir politikayı uygulamaya koyduk. Bu politikanın gerçekçi bir temeli olabilir mi? Terörle mücadele ciddi bir olay. Terör yapanlar niye terör yaptığını biliyor, arkasında bir siyasi proje var, kararlılıkla onu götürüyor. Her kazanımı o proje konusundaki iddiasını daha da güçlendiriyor. Eve Dönüş Yasası çıktı, ne oldu? Ya biz haksızlık yapıyormuşuz, bakın, Türkiye, teröristlere hoşgörülü, şefkatli, anlayışlı bir tavır sergiliyor, niye biz savaşıyoruz? Ayıp değil mi, yakışır mı, bırakacağım ben deyip insanlar terörden vazgeçtiler mi? Vazgeçerler mi, neyin mücadelesini veriyor onlar. Büyük bir memnuniyetle, sevinçle cezaevlerinden çıktılar, evlerine değil, dağ başına gittiler. Bunda şaşılacak bir şey var mı, politika bu politika idi. Bir tek kişi, pişmanlık duyup cezaevinden çıkıp evine gidip iyi bir vatandaş hâline dönüşme çabası içine girmede. Ama, tümü terör hareketinin içeride ve dışarıda parçası hâline geldiler. Böylece bu tedbir neye yaradı? Eve Dönüş Yasası terörü önleyen değil, teşvik eden, teröre yeşil ışık yakan, umut veren, mücadele edin, karşı tarafta buna direnme iradesi yok, kırabilirsiniz dedirten bir manzara oluşturdu. Onunla başladı, ondan sonraki her adım zaten bu doğrultuda atılmış bir adımdır ve bunlar tesadüf değildir.

Demın anlattığım teröristle uzlaşarak, teröristin gönlünü yaparak terörü önleme politikasıdır. İlk adımı Eve Dönüş Yasası idi, ondan sonra? Ondan sonraki bütün adımlarını biliyoruz. Dubai’de anlaşma yaptılar. “Bize 1 Milyar Dolar verin, Kuzey Irak’a girmeyeceğiz” dediler. Şimdiki Dışişleri Bakanımız imzayı attı. Bunun altında yatan politika ne? Kuzey Irak bizimle ilgili değil, orada terör odaklanabilir, yuvalanabilir, eğitim ve lojistik ihtiyaçlarını karşılayabilir, oradan Türkiye’ye saldırabilir, orası bir terör karargâhı olabilir, Türkiye’ye cephane sevk edilebilir. Biz, buna karşı tedbir alma hakkımızı, 1 milyar dolar karşılığı iddiamızı ortadan kaldırıyoruz dedik. Böyle bir politika, terörü ortadan kaldıracak bir politika mıdır? Kıyameti kopardı Cumhuriyet Halk Partisi. Anayasa’ya aykırı, yetkileri yok, kendi başlarına yapamazlar dedik. Arkasından bir Terörle Mücadele Yasası geldi. 6’ncı maddesi çok açık bir biçimde, Pişmanlık Yasası hükümlerinden terör örgütünün kurucusunun da, İmralı’daki kurucusunun da yararlanmasını öngörüyor. Bunları hangi terörle mücadele politikasının gereği olarak hazırladılar? Kimler hazırlattı? Hükümetin terörle mücadele politikası nereden kaynaklanıyor? Kimlerin telkinleri? Cumhuriyet Halk Partisi olarak onun da çıkmasını engelledik. Orada kalmadı, Başbakanın her sözü, terörü etkisiz kılmayı değil, maalesef terörü azdırmayı öngören bir etki yarattı, bir sonuç yarattı. Yok terörist başına “sayın” demesi, şehitlere uygunsuz ifadeler kullanması bunları bırakıyorum, bütün bunların ötesinde, kısa bir süre önce, bu olaylar sırasında Başbakan çıktı: “Parlamentoya girin -teröristlere- orada siyaset yapın” dedi.

Değerli arkadaşlarım, bu, terör karşısında aciz bir tavrı ortaya koyan bir politikadır. Terör karşısında mücadeleyi değil, terörle uzlaşmayı öngören bir politikadır. Bu uzlaşmanın bedeli, Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal bütünlüğüdür. Türkiye Cumhuriyetinin ulusal bütünlüğünden ödün vermeden terörle uzlaşmanın mümkün olmadığını herkesin anlaması lazım. Biz anladık, biliyoruz, ama o ödünü vermenin şartlarını yaratmaya çalışıyoruz, yavaş yavaş o noktaya işi getirmeye gayret ediyoruz diyorsa, çok büyük bir yanlışın içindedirler. Bu amaçlarına ulaşmaları mümkün değildir, bu amaçlarının altında ezilirler, kalırlar.

Değerli arkadaşlarım, şimdi bakınız, bu politikayı bunlar götürdüler. Son dönemde ortaya çıkan yoğunlaşmış terör saldırıları sonucunda umut ettim ki, artık, hükümet izlediği terör politikasının sonuç vermeyeceğini, o terör politikasının altındaki varsayımların geçerli olmadığını anlamış olmalıdır. Onlar da, artık, bu şekilde sonuç alamayacaklarını görmüş ve yeni bir politika arayışına girmeyi düşünmeye başlamış olmalıydılar. Bu umutla, bu değerlendirmeyi yaptım. Ama, bir süredir, maalesef görüyorum ki, bunun hiçbir işareti yoktur; onlar, aynı anlayışı yeni koşullarda da sürdürme eğilimi ve kararlılığı içindedirler.

Değerli arkadaşlarım, bu yaklaşım, terörle mücadelemizin önündeki en temel engeldir. Bu yaklaşım, Türkiye’nin terörle mücadelesini şu ana kadar çok büyük sıkıntılarla karşı karşıya bırakmıştır, bundan sonra da çok daha büyük sıkıntılarla karşı karşıya kalmamız, maalesef şaşırtıcı olmayacaktır. Artık şu görülmüş olmalıdır ki: Türkiye, terörle mücadeleye yeni bir şekilde bakmalıdır. Nedir bu yeni bakış? Teker teker teröristlerle uğraşarak bir sonuç almak mümkün değildir. Olay, terörün kaynağına inerek, terörün kaynağını etkileyerek, terörün kaynağını kurutarak, terörün kaynağından teröristlere destek verilmesini caydırarak olumlu bir noktaya getirilebilir. Bakın, daha önce 1999 yılına kadar Türkiye yine çok ciddi bir terör tehdidiyle karşı karşıya idi. Bu terör tehdidini nasıl aştı Türkiye? O zaman terör karargâhı Beka Vadisine ve Şam’a yerleşmişti, Suriye’de bulunuyordu, Suriye’yi terör saldırıları için kullanıyorlardı. Bunu ortadan kaldırmak için Türkiye ricada bulundu, talepte bulundu, olayı anlatmaya çalıştı, ama bir türlü sonuç alamadı. Daha sonra Türkiye, Suriye ile ilişkilerini yeni bir düzeye çekti ve dedi ki: “Bu kabul edilemez. Bu, Türkiye’ye karşı uluslararası hukukun öngördüğü bir saldırı niteliğindedir. Bunu biz aynı anlayışla göğüsleriz, buna son vereceksiniz” dediler. Bildiğiniz uzun gerginlikler yaşandı, , ve bir noktada Suriye gördü ki, evet, Türkiye bu konuda çok kararludur ve Türkiye’nin Suriye ile bir sorunu yoktur, Suriye halkıyla bir problemi yoktur, onunla bir kavgası yoktur, Suriye’ye karşı bir düşmanlığı yoktur, ama kardeş olması, komşu olması, dost olması gereken Suriye’nin, PKK terör örgütünü himaye ediyor olması ilişkileri tehlikeli biçimde bozacaktır. Bunu gördüğü anda Suriye, bu

duruma alet olmanın kabul edilemez olduğunu, kendi çıkarları bakımından da kabul edilemez olduğunu değerlendirdi ve karargâhı dağıttı. Karargâhı dağıttığı anda Türkiye, terör sorunu bakımından yepyeni bir noktaya geldi. Şimdi, aynı tablo Kuzey Irak'ta var, değerli arkadaşlarım. Kuzey Irak'taki insanlarla bizim hiçbir problemimiz yok. Onlar bizim kardeşlerimiz, onlar bizim komşularımız. O insanlarla Türkiye arasında hiçbir haklı çatışma nedeni yok, olması için de bir neden yok. Biz onlarla komşu olmak istiyoruz, onlarla iyi ilişkiler içinde olmak istiyoruz. Onların refahına, kalkınmasına katkı vermek istiyoruz. Onların ilerlemesini sağlamak istiyoruz. Bu konuda üzerimize düşeni yapmak istiyoruz. Onlarla iyi ve dostane ilişkiler içinde olmak istiyoruz. Şu anda böyle bir ilişki tablosunun var olduğunu söyleyebilir miyiz? Eğer böyle bir ilişki tablosu yoksa bunun sorumluluğunun Türkiye'ye ait olduğunu söyleyebilir miyiz? Bugünkü sıkıntılı manzaradan dolayı Türkiye'yi sorumlu tutmak mümkün mü? Bugün, Irak'ta Türkiye'nin iş adamları, işçileri, uzmanları, mühendisleri Irak'ın kalkınmasına katkı veriyorlar. Bugün Türkiye, Irak'a elektriği kendi vatandaşına verdiği için daha ucuza veriyor. Bugün Habur Kapısı, Irak'ın refahı ve kalkınması için çalışıyor. Türkiye, herhangi bir komşudan beklenebilecek olanın çok ötesinde iyi niyetli, dostane bir tutumu Irak'a ve Kuzey Irak'a yönelik olarak sergilemiştir. Bunda hiçbir tereddüt yok. Peki, Kuzey Irak, bize karşı, bu anlayışın hak ettiği davranışı sergilemiş midir? Bunu söylemek mümkün mü? Kuzey Irak, Türkiye'ye karşı saldırıların karargâhı hâline gelmiş. PKK'nın büroları orada, Kandil Dağı'nda karargâhı duruyor. Amerikalı gazetecileri kabul ediyorlar, açıklamalar yapıyorlar, resmî geçitler yapıyorlar, eğitimler veriyorlar, silahlar orada, cephaneler orada, gençler orada. Oradan Türkiye'ye yönelik olarak vur kaç eylemleri yapılıyor. Türkiye'de cinayetler işleniyor, katliamlar işleniyor, masum insanlar katlediliyor, öldürülüyor, sonra kaçıyorlar dönüyorlar Irak'a ve orada yerleşiyorlar. Böyle komşuluk olur mu? Böyle hukuk olur mu? Böyle barış olur mu? Böyle kardeşlik olur mu? Türkiye ne yapıyor bu manzara karşısında? Sorulması gereken soru bu. Bu manzara karşısında biz ne yapıyoruz? Bunu kabul edemeyeceğimizi ortaya koymak durumundayız. Artık olay bu noktaya gelmiştir. Bunu çok açık, çok net bir şekilde söylemeliyiz ve Kuzey Irak'a demeliyiz ki, ya PKK ya Türkiye. Kararını al. Canım, hem PKK hem Türkiye. Hem Türkiye bana yatırım yapsın, mühendis göndersin, işçi göndersin, kapıları açsın, elektriği ucuza versin, ben de PKK'yı Türkiye'ye karşı himaye edeyim, bu böyle devam etsin. Bu böyle devam etti, ama artık bu böyle devam etmeyecektir. Ve Irak'a şunu anlatmamız lazım ki, ya komşu olursun ya da hedef olursun. Bir gazetecimizin gayet güzel formüle ettiği gibi, ya komşu olursun ya da hedef olursun. Şimdi, bu hepimizin ortak anlayışı. Ama, bizim bu anlayışta olmamız, bu politikanın izlenmekte olduğu gözlemini yapmaya bizi götürmüyor. Bu değerlendirme bizim değerlendirmemiz. Ben istiyorum ki, bu değerlendirme sadece bizim değerlendirmemiz olmasın, bu değerlendirme Türkiye Cumhuriyeti'nin resmî değerlendirmesi olsun. Ne yazık ki, şu andaki tablo o değil. Onun için ben, milli terör politikası diyorum. Onun için terör konusunu milli bir platformda konuşalım diyorum. Onun için iktidar – muhalefet, asker – sivil bir araya gelelim bunları konuşalım diyorum. Aynı masada ben bunları anlatmak istiyorum. Bunları Başbakan'a anlatmak istiyorum, Genelkurmay Başkanına anlatmak istiyorum, topluma anlatmak istiyorum. Hayır, bu ortamı yaratırsak bunu anlatmayı başarırırsınız, o nedenle böyle platform kurmayacağız, bunu öyle konuşmayacağız; biz, bildiğimiz politikayı arada sırada size bilgi vererek, arada sırada sizlerle dayanışma sergileyerek milli politika diye götüreceğiz. Kuzey Irak'ın Türkiye'ye ihanetine göz yuman bir politika milli bir politika değildir. Türkiye'nin bu konuda milli bir politikaya ihtiyacı var. Milli politikayı konuşalım ve kararlaştıralım.

Değerli arkadaşlarım, şu ana kadar iktidarın bu konuda demin anlattığım politikayı izlemiş olmasını, belki mazur görmek mümkündür, ama artık, bu noktadan sonra o politikayı mazur görmek mümkün değildir. O politika, artık, taşınamaz, sürdürülemez. Bakınız, o politika, Türkiye'yi çok ciddi şekilde olumsuz etkilemeye başlamıştır. Türkiye'nin ciddiyeti, etkinliği, caydırıcılığı çok ciddi şekilde sorgulanır olmaya başlamıştır. Kendisine bu kadar büyük haksızlık, bu kadar sık, bu kadar çok yapılabiliyor ise, artık, Türkiye'nin etkinliği haklı olarak sorgulanabilir demektir. Bugün geldiğimiz nokta budur. Bir an önce Türkiye ile şaka yapılamayacağını, Türkiye ile oynanamayacağını bölgeye göstermemiz lazımdır, onun gerektirdiği kararlılığın içine hepimizin hızla girmesi lazımdır. Bizim amacımız, Türkiye'yi bu

noktaya getirmektedir. Bakınız, bir tezkere çıktı yeni. Hep birlikte, bütün Meclis dayanışma içinde destekledik, 549 kişilik Mecliste 507 oyla geçti. Muhteşem bir sonuç. Bu tezkere geçtikten sonra bu olayların bir kısmı oldu. Yani şimdi ne diyoruz? Bayan Rice, “Bana birkaç gün müsaade edin” diyor Sayın Başbakana. Ben merak ediyorum: Sayın Başbakan, “birkaç gün müsaade edin” deyince, Amerikan Dışişleri Bakanına “Hanımefendi, size biz dört yıldır müsaade ediyoruz, hâlâ ne zaman istiyorsunuz” deme gereğini duymuyor mu? Dört yıldır bu konu anlatılmıyor mu? Yani bu sürpriz mi şimdi? Yani birkaç gün, niye şimdi birkaç gün, niye dün değil, niye geçen hafta değil? Niye bir aydır değil? Yani bunun olması için bu insanların ölmesi mi gerekiyor? Bu konunun önemini size anlatmak için daha kaç Türk vatandaşını kaybetmemiz gerekiyor?

Değerli arkadaşlarım, tezkere çıktı. Tabii tezkere deyince aklımıza bundan önce çıkan tezkereler geliyor. Hatırlayacaksınız, 2003 yılında Mart ve Ekim’de iki ayrı tezkere çıkmıştı, bu üçüncü tezkere. Yani hükümetin çantasında üç tezkere var. Eğer bu tezkerenin de gereği yapılmazsa, artık, bu hükümet tezkere koleksiyonculuğu yapan bir hükümet hâline dönüşür.

Değerli arkadaşlarım, geldiğimiz noktada artık karşı karşıya bulunduğumuz olayı alıştığımız türden bir terör olayı olarak nitelerek geçerli olmaktan çıkmıştır. Bu, bir terör olayı değildir; bu, Türkiye’ye yönelik bir örtülü savaş olayıdır. Türkiye’ye karşı bir örtülü savaş götürülmektedir. Savaşın tarafları da bellidir, destekçileri de bellidir, güç verenleri de bellidir ve biz bunun muhatabıyız. Bize karşı bir savaş var da, bizim savaşımız yok. Yani savaş iki tarafın çatışmasıdır. Bize yönelik olarak savaşanlar var, ama biz, buna daha cevap verme noktasına dahi gelmiş değiliz. Sınır ötesi harekât konuşuluyor. Biz sınır ötesi harekâtı konuşuyoruz, üç gün önce sınır ötesi harekâtı Türkiye’ye karşı yaptılar, 12 askerimizi şehit ettiler, 8 askerimizi aldılar ve götürdüler, onlar hâlâ orada. Yani nasıl oluyor da o askerlerimiz orada dururken biz hâlâ bu konuda Başkan Bush’la Kasım başındaki konuşmayı ya da başka birtakım olayları beklemeyi içimize sindiriyoruz doğrusu anlamam mümkün değil. Yani zannediliyorsa ki, birilerinin katkısıyla, yardımıyla bu iş çözülecektir, bu bir boş bekleyiştir, hiç böyle bir şey olmayacaktır. Olayı kuranlar belli, amaçları belli, niye yaptıkları, nasıl yaptıkları belli. Bu oyunu bozacak tek olay, Türkiye’nin yeni bir kararlılık içine girmesidir. Bu oyunu, bu tuzağı bozacak tek olay, Türkiye’nin bu uygulananları kabul etmeyeceğini kararlı bir biçimde göstermesidir. Irak’ın, Kuzey Irak’ın bu tutumunun çok ağır bir bedeli olacağını onlara göstermesidir. Ancak bunu yapabilirsek bunu değiştirebiliriz. Türkiye’nin böyle bir bedel ödettirme gücü olmadığını kimse düşünemez. Sayın Başbakan, boyuna bedel ödemekten söz ediyor, her türlü bedeli ödemeye hazır... Yeter Sayın Başbakan ödediğimiz bedel, bırak, biraz da onlar bedel ödesinler, onlara bedel ödetmenin yolunu ara.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye’nin en temel konusu bu terör konusudur. Terör konusunda hiç kuşku yok yeni bir kararlılık içine girmeliyiz. Artık, pasif, sadece bedel ödeyen, sadece tepki gösteren bir konumda olmaktan çıkmalı, inisiyatif almaları, yeni bir denkleme kurmalı, o denkleme kararlılıkla uygulamalıyız. Yapılması gereken budur. Eğer Türkiye bunu yapmazsa, bölgedeki ağırlığı, etkinliği hızla kaybolur.

Değerli arkadaşlarım, güç, eğer hiç kullanılamayacaksa yok demektir. Kullanılmayan güç yoktur. Günü geldiğinde kullanılmayan güç, hiçbir anlam taşımaz. Biz, eğer bugünler için değilse, hangi günler için Ortadoğu’nun, dünyanın en güçlü ordularından birisini geliştiriyoruz, destekliyoruz, oluşturuyoruz. Eğer bugünlerde, o bizim sorunumuzu çözmek için etkili bir biçimde onu kullanacak bir siyasi irade ortaya koyamıyorsa niçin bu vardır? Gün bugündür. Türkiye gücünün bilincine varmalı, Türkiye’yi yönetenler gücünün bilincine varmalı ve Türkiye’ye yaşatılanların Türkiye’yi çok ağır sıkıntılara sokmakta olduğunu artık kavramalıdır. Sadece kaybımız verdiğimiz şehitlerden ibaret değildir, Türkiye’nin saygınlığı, Türkiye’nin gücü, etkinliği, caydırıcılığı erozyona uğramaktadır ve bu güç coğrafyada etkisizleştirilmiş bir konumda, Türkiye kendisini ayakta tutmakta büyük zorluklarla karşı karşıya kalır.

Değerli arkadaşlarım, bunu özellikle bizim iktidarımızın çok iyi kavramasına ihtiyaç var. Türkiye'nin gücünün büyük bir sorumluluk getirdiğini ve o gücün bütün bölgede saygıyla karşılanmasını sağlamak hükümetin öncelikli görevidir ve sorun Türkiye'de siyasi irade sorunudur.

Değerli arkadaşlarım, bu siyasi irade niye kullanılmıyor? Kullanılması gerektiği açıkça ortada olduğu hâlde, niçin Türkiye'nin gücünü bu konuda etkili biçimde kullanacak bir siyasi irade ortaya konulamıyor, niçin? Bu önemli bir sorudur. Yani Türkiye'nin eli kolu bağlı mı? Türkiye'nin hareket kabiliyeti kısıtlı mı? Türkiye niçin böyle bir iradeyi ortaya koyamıyor? Ne var? Engel nedir? İçeriden mi, dışarıdan mı? Türkiye'nin bu ortamda, bu koşullar altında teröre karşı etkili bir politika koyup uygulamasını engelleyen nedenler içeriden mi kaynaklanıyor, dışarıdan mı? Yani içeriden mi elimiz kolumuz bağlı, yoksa dışarıdan birilerine mi bağlı? İçeriden bağlıysa içeriden nasıl bağlı, neyle bağlı? Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak böyle bir bağlı hiç kabul etmiyoruz. Bizim böyle bir bağımız yok. Biz, milli bir politikayı Türkiye'nin uygulamasına her türlü katkıyı verecek bir konumdayız, muhalefet böyle. Eğer iktidar da öyleyse, mesele yok. O zaman gelelim, ele ele bunları konuşalım. Bizim kimseye taahhüdümüz yok, bizim kimseye bağlantımız yok, kimseye verilmiş sözümüz yok, kimseden bir bekleyişimiz yok. Bizim için tek kriter Türkiye'nin bağımsızlığı, Türkiye'nin gücü, Türkiye'nin bütünlüğü. Bu ortamda Türkiye hareketle geçemiyorsa, iktidar gerekeni yapamıyorsa bu soru ortadadır.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'nin terör karşısında etkili bir uygulama içine girmesi artık kaçınılmaz bir zorunluluk olmuştur. İktidar bunu ne kadar erteleyebilir, öteleyebilir, bunu hep beraber yaşayacağız. Ama biz muhalefet olarak, iktidarı bu konuda kaçtığı yere kadar kovalayacağız. Tabii bu konuda gönülsüz olmanın olayın başarısına çok önemli bir olumsuz etki getirdiği açıktır, bunu biliyoruz, ama çare yok, ne yapalım. Bu tablonun sorumlusu biz değiliz, Türkiye'nin bu tabloyla karşı karşıya kalacağını seçim öncesinde bütün millete anlattık. Onu anlatmış olmanın verdiği haklılık duygusuyla şimdi ortaya çıkan manzara karşısında herkese görevini hatırlatmak istiyoruz. Biz hazırız, herkes de hazır olmalıdır. İktidar da, artık kaytaramaz, kaytarmamalıdır, olayın gereğini yapmalıdır ve Türkiye'deki siyasi irade eksikliğini sanki askerî hazırlık eksikliğiymiş gibi takdim etme çabalarını da kınıyorum. Siyasi irade zafiyetini, askerî hazırlık ve kararlılık zafiyeti gibi sunmayı hiçbir şekilde kabul etmiyorum. İktidar sözcülerinin ağzının arkasında daima böyle bir unsurun ortaya çıktığına dikkatinizi çekiyorum. Önce siyasi irade ortaya çıkacaktır, siyasi irade kararlığını sergileyecektir, onun gerektirdiğini Türkiye, hiç kuşku duymuyorum, kurumlarıyla, Silahlı Kuvvetleri ile güvenlik güçleriyle en etkili şekilde yerine getirebilecektir. Kimse sorumluluğu, suçu bir başkasına atarak sorumluluktan sıyrılmaya kalkmamalıdır.

Değerli arkadaşlarım, bu çerçevede üstünde durmamız gereken bir diğer önemli nokta şudur: Türkiye bir askerî harekât yapacak ise, bu harekâtın niçin yapıldığının, neye dönük olarak yapıldığının Türkiye'nin içinde ve dışında çok iyi anlaşılmasının sağlanması lazımdır. Şu bir defa çok nettir, demin de ifade etmeye çalıştım: Böyle bir askerî harekât hiçbir şekilde bizim komşularımızda yaşayan vatandaşlarımızla ya da komşu ülkelerin vatandaşlarıyla bir çatışma anlamına gelmemelidir, gelmediği çok açık bir biçimde ortaya konmalıdır. Türkiye'nin, ne Irak'la ne Irak'ın kendi içindeki çeşitli toplum kesimleriyle bir ihtilafı, bir husumeti, bir düşmanlığı söz konusu değildir, olamaz, olması için de hiçbir haklı neden yoktur. Bu konuda Türkiye'de hiçbir şekilde bir husumet, bir düşmanlık kimseye yönelik olarak yoktur. Irak'la biz iyi yaşamak istiyoruz. Bakın, Türkiye – Suriye ilişkileri bakımından gayet dostane bir noktaya geldik. Daha önce çok farklı bir tablo vardı. Terör Suriye'den çıktığı zaman Suriye ile Türkiye birbiriyle çok yakın iki toplum olarak birlikte çalışmaya başladılar. Aynı şeyi biz Irak'la da gerçekleştirmek istiyoruz. Irak'taki toplum kesimlerinden hiçbirisiyle, Iraklı Sünnilerle, Iraklı Şiiilerle, Iraklı Kürtlerle, Iraklı Türkmenlerle, Asurilerle hiçbir şekilde Türkiye'mizin, devletimizin, halkımızın, milletimizin bir çelişkisi, bir çatışması, bir husumeti, bir düşmanlığı yoktur. Bizim böyle bir arayışımız da hiçbir şekilde söz konusu değildir. Bu işin temelidir, herkesin bunu en iyi şekilde anlaması, en doğru şekilde anlaması

lazım. Bu konuda bir tereddüt yok. Ama, Türkiye'nin maruz kaldığı bir haksızlık var. Kabul edilemez bir saldırının muhatabıyız. Bu muhatap hangi coğrafyadan kaynaklanıyorsa, o coğrafyaya yönelik olarak etkili tedbir almak Türkiye'nin hakkıdır. Hangi coğrafyadan kaynaklanıyorsa o coğrafyadaki siyasi otoritelerin Türkiye'nin bu mücadelesini haklı saymaları kaçınılmazdır. Hem kendi coğrafyamdan bu saldırıya göz yumacaksın hem de Türkiye bu saldırıya tepki gösterdiği zaman bu tepkiyi kendine yönelik olarak anlayacaksın, bu doğru değildir. Bu temel bir noktadır. Bunu bölgemize, dünyaya en iyi şekilde anlatmamız lazım. Biz bize yönelik kabul edilemez haksızlığa tepki gösteriyoruz, bundan ibaret, başka hiçbir şey yoktur. Aynı şekilde, Türkiye'nin teröre yönelik olarak bir operasyon yapması hâlinde, bunun Türkiye içinde hiçbir vatandaş kesimimizin olumsuz etkilenmesine fırsat vermeyecek bir anlayışla ortaya konulmasına şiddetle ihtiyaç vardır. Bir defa herkes şunu çok iyi bilmelidir: Kökü kökeni ne olursa olsun hepimiz bu memleketin eşit haklara sahip vatandaşlarıyız. Kimsenin bu toplumu oluşturan kesimlerin hiçbirisine karşı bir olumsuz duygu içinde, davranış içinde bulunması kabul edilemez. Böyle bir şey kesinlikle söz konusu değildir. Olay, hiçbir şekilde bir etnik kimlik olayı değildir. Olay, bir terör olayından ibarettir. Biz, terörü sevmiyoruz, teröristi sevmiyoruz. Biz, bütün vatandaşlarımızı seviyoruz. Terörün, teröristin milliyeti de olmuyor, etnik kimliği de olmuyor, her kimlikten olabiliyor. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduğu gibi başka ülkenin vatandaşı da oluyor, her kimlikten olabiliyor. Olay kimlik olayı değil. Biz, Kürtleri seviyoruz, teröristleri sevmiyoruz, teröristleri. Kürtler de, toplumumuzun bütün diğer kesimleri gibi bu devletin öz unsurlarıdır, temel dayanaklarıdır, eşit hak sahibi, kurucu unsurlarıdır, hepimiz birlikte bu milleti oluşturuyoruz, hepimiz aynı milletin eşit haklara sahip insanlarıyız. Devletimiz Türkiye Cumhuriyetidir. Hepimiz Türk milletinin parçasıyız, ister Kürt olun, ister Arap olun, ister Çerkez olun. Bu sözlerim Grubumuzda bu kadar içtenlikle sahip çıkılmış olması çok önemli bir noktadır. İşte, bu duygunun nasıl hepimizin yüreğinde, hepimizin içinde ne kadar canlı bir duygu olarak var olduğunu bu tablo sergilemiştir. Hepinize yürekten teşekkür ediyorum, hepimiz aynı anlayıştayız. Hiçbir ayırım yok, bunu bırakın, böyle bir şey olamaz, hiçbir zaman olamaz, hiç kimseye karşı olamaz. Her kesimle biz kendi ülkemiz içinde kardeşçe yaşamayı biliriz, yaşadık, bundan sonra da yaşayacağız. Şimdiki olay ne? Şimdiki olay terör. Terör, insanlığın baş belası, siyasetin kanseri. En tehlikeli olay bu işte, bu terör, kardeşi kardeşe düşman eden olay. Bunun içimizde yeşermesine izin vermeyelim. Bunun sonu kötü, herkes için kötü. Eğer terör palazlanırsa, geliştirse, buna göz yumarsak sanmayın ki toplumumuzu oluşturan kesimlerden bazıları bundan yarar görür, kimse yarar görmez. Bu bir milli afet. Eğer terör geliştirse, bunun bedelini milletçe hepimiz öderiz; Kürtler öder, Çerkezler öder, Araplar öder, bütün vatandaşlarımız öder ve biz bu konuda özel bir duyarlılık içindeyssek, herkes bilsin ki bu, başta Kürt kökenli vatandaşlarımızı sakınmak içindir, onlara sahip çıkmak içindir. Onların terörle özdeşleşmesine izin vermemek içindir, terörden onları arındırmak içindir, terörden aklamak içindir, terörü onlardan koparmak içindir. Hayır koparmayın, terör onlarla beraber olsun diyenler bilin ki, Kürt kökenli insanlarımıza iyilik yapmıyorlar, onların hayırına, onların yararına bir şey yapmıyorlar. Türkiye'yi Irak'a, Yugoslavya'ya, Bosna'ya, Hırvatistan'a döndürmek isteyenlere izin vermemeliyiz. Bu bizim ortak yararımız, ortak hedefimiz.

Değerli arkadaşlarım, olay budur: Bunu herkesin çok iyi bilmesi lazım. Duyguların arttığı, acıların yükseldiği en üzüntü verici olayların ortaya çıktığı bir dönemde kesinlikle, hiçbir kimse, hiçbir vatandaşımız, kökü kökeni dolayısıyla bir başka vatandaşımıza karşı kızgınlık, husumet ve tepki içine girmemelidir. Bu, çok vahim bir yanlış olur, çok tehlikeli bir yanlış olur. Bu bir tuzaktır. Bu memleketin Kürt kökenli, ama devletine saygılı, hakkını hukukunu bilen, bu memlekete iyi bir vatandaş olarak katkı veren insanları bilinmelidir ki, özellikle sahiplenilmesi gereken, özellikle desteklenmesi gereken, özellikle örnek olarak herkese gösterilmesi gereken bir konumdadırlar. Onlara sakın ha, hiçbir şekilde yanlışlık yapılmamalıdır, böyle bir ayırım düşünülmemelidir, olay sadece terör olayıdır. Sadece eline silahı almış, mayını almış, alçakça, kallesçe masum insanları öldürmeyi içine sindirebilen gözü dönmüş canilerdir, onların kimse adına bunu yaptığını kabul etmek mümkün değildir.

Değerli arkadaşlarım, siyaset doğru işlemelidir. Siyaset, gereken yerde etkin önlem alabilmelidir, özellikle iktidar siyaseti birinci derecede sorumludur. Teröre göz yuman, gereken önlemi almayan, gevşek davranan bir yaklaşım ülkeyi büyük tehlikelerle karşı karşıya bırakır. İktidarlara büyük görev düşüyor. İstememek yetmez, elbette kimse istemiyor. Ben, terörün Türkiye’de can almasını, acı yaşatmasını isteyen hiçbir vatandaşımızın bulunacağını ihtimal vermiyorum, ama istememek yetmez. İktidardakilerin bunu önleyecek etkili tedbirleri kendi bağlantılarına, ilişkilerine ters düşse de kararlılıkla uygulamasını gerektirir. Eğer bu yapılamıyorsa, iktidarlar bir tuzağın içine düşmüşlerse, elleri kolları bağlıysa, gereken önlemleri şu nedenle alamıyorlarsa, işte o zaman vahim bir manzara vardır. Var mıdır yok mudur bilmiyorum, ama bir şeyi biliyorum: Türkiye bu konuda gereken etkinliği sergileyemiyor ve bunu sürdürmek mümkün değildir. Türkiye, hakkını, hukukunu en ciddi şekilde korumalıdır. Bakınız bu geldiğimiz nokta bu kadar acı yaşanıyor, hâlâ Türkiye’de etkin bir müdahalenin ciddi hazırlığının yapıldığına dair bir işaret yok, boş sözlerden ibaret açıklamalarla yetiniyoruz. İşte, aman, sokağa çıkmayın, aman konuşmayın. Şimdi arkadaşlarım not gönderdiler. Hükümet, resmen bir yazı yazarak RTÜK’e, “toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen radyo ve televizyon yayınlarının durdurulmasını istedi.” Şimdi, RTÜK de, bu talebi bütün yayın kuruluşlarına tebliğ etti.

Değerli arkadaşlarım, yani tedbir bu değil. Yani aranılan tedbir, aman bu olay duyulmasın, aman yayılmasın. Ya, yaşanmış, bırak yaşayalım, o acıyı yaşayalım. Biz, o acıyı yaşadığımız ölçüde millet olduğumuzu fark ediyoruz, bütünleşiyoruz, kaynaşyoruz. Kırk yılın başında medyamız, bu son olaylar sırasında milli bir duyarlılık sergilemeye başladı, milletçe o anlayışı paylaşıyoruz, içimizi rahatlatan manşetler görüyoruz, acımızı yansıtan değerlendirmeler görüyoruz, milletçe kaynaşyoruz, “Aman ha, bunlara son verin.” Kardeşim, RTÜK, bir sansür kuruluşu mudur? Yani RTÜK’ün birtakım medya kuruluşlarına şunu yazabilirsin, bunu yazamazsın diye bir yetki kullanmasına olanak var mıdır? Böyle bir şey olabilir mi? Kanunların koyduğu çerçeve içinde yayını izler, ihlali varsa cezasını verir, ondan ibaret. Bir peşin uyarı, duyuru, sansür çağrısı, oto sansür talebi düşünülebilir mi? Bunu nerede arıyoruz? Bu noktada arıyoruz, bu milli ruhun şahlandığı noktada “aman bastırın”, aman konuşmayın. Konuşmayacağız, ne olacak? Sen daha rahatlıkla savsaklayabileceksin işi, öyle mi? Savsaklayamayacaksın. Bu defa milli ruh ayağa kalktı, seni kaçtığı yere kadar kovalayacaklar ve bu konuda Türkiye’nin cevabını vermek zorunda bırakacaklar, bunu bilin, bunu mutlaka sağlayacağız.

Hepinize teşekkür ediyorum, sevgiler, saygılar sunuyorum.

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN İL BAŞKANLARI VE BELEDİYE BAŞKANLARI TOPLANTISINDA YAPTIĞI KONUŞMA

(19 Ekim 2007)
(Basına açık bölüm)

“Değerli arkadaşlarım, il başkanları ve belediye başkanları toplantımıza geçmeden sizlere önümüzdeki konularla ilgili bazı değerlendirmelerimi aktarmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi TBMM Türkiye'nin terörle mücadelesinin bir parçası olarak hükümete gerektiğinde askeri güç kullanılmasını öngören bir tezkereyi kabul etmiştir. Böyle bir kararın çıkmış olması çok olumlu olmuştur. TBMM çok yerinde bir karar almıştır. Güçlü bir siyasi destekle meclisten bu kararın çıkmış olması Türkiye'nin terörle mücadelesi açısından büyük önem taşıyor. Tabii sadece meclisin kararı yetmez. Bu kararın arkasında Türkiye'nin bütün basınıyla, medyasıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, iş dünyasıyla tam bir dayanışma içinde olduğunun gösterilmesine de ihtiyaç vardır. Bu Türkiye'nin kararlılığının ve terörle mücadele konusunda gerekeni yapma anlayışının doğru değerlendirilmesine yardımcı olacaktır. Bu konuda tereddüt yaratacak tutumlardan, değerlendirmelerden herkesin kaçınması uygun olacaktır diye düşünüyorum. O nedenle biz muhalefet partisi olarak TBMM'nin aldığı bu karara tüm desteğimizi veriyoruz ve toplumumuzu bütün kesimleriyle Türkiye'ye yönelik terörün bertaraf edilmesi için bir dayanışma içinde her türlü girişime hazır olduğumuzu dünyaya göstermemiz gerekir inancındayız. Meclis bu kararı aldıktan sonra henüz bu konuda bir tatmin edici tablonun ortaya çıktığını söylemek mümkün değil. Yapılan ilk değerlendirmeler çok somut bir etkinin ortaya çıktığını bize göstermiş değildir.

Irak'ta Türk ve Amerikan Büyükelçilerinin ve Irak yerel yetkililerinin çağrısı üzerine Iraklı Dışişleri Bakanının yaptığı PKK'ya “Irak'ı terk edin” çağrısını Türkiye'nin aldığı bu meclis kararının cevabı olarak kabul etmek mümkün değildir. Çünkü öyle anlaşılıyor ki, tezkereden sonrada Irak Dışişleri Bakanı PKK'nın takdirine konuyu bırakma anlayışını sürdürmektedir. PKK'dan Irak'ı terk etmesini talep etmektedir. Olay artık böyle rıza ve talep noktasında ele alınabilecek konumda değildir. Irak yetkililerinin PKK'nın Irak'tan çıkarılmasını onların tercihlerine bırakmadan gereken her türlü önlemleri alma kararlılığı içinde olduğunu görmemize ihtiyaç vardır. Bu henüz ortaya konmuş değildir. Hele Türkiye'de toplumumuzun, PKK'nın Kuzey Irak'ı terk etme ricası karşısında memnuniyet ifade etmesini hayretle karşıladığımı belirtmeliyim.

Bunlar kritik dönemlerdir. Şu sıralarda bizim talebimizin arkasında kararlılıkla durmamız lazımdır. Neyi istediğimizi herkese çok iyi anlatmamız lazımdır. Ve konunun rica ve talep noktasının ötesinde olduğunu anlatmayı mutlaka başarmamız lazımdır. Meclisin aldığı kararın muhatabı Amerika'dır. Meclisin aldığı kararın muhatabı Irak yetkilileridir. Meclisin aldığı kararın muhatabı Kuzey Irak yetkilileridir. Ve onlara meclisin aldığı karar, çıkan tezkere şunu söylemektedir. Ya PKK, ya Türkiye. Hem PKK, hem Türkiye artık sürdürülebilir olmaktan çıkmalıdır. Herkese, bütün müttefiklerimize, dostlarımıza, komşularımıza hem PKK, hem Türkiye politikasını artık sürdürmeniz mümkün değildir. Karar almak durumundasınız. Ya PKK, ya Türkiye deme durumundayız. Tezkere bunu söylüyor. Tezkerenin bunu söylediğini hepimizin bilmesi lazım. Ve bu anlayışın arkasında hepimizin birlikte durması lazım. Bu tezkere eğer bu söylediğimiz anlayışla sahiplenilir, savunulur ve anlatılır ise ben inanıyorum ki, bir askeri çatışmaya gerek kalmadan konunun çözülmesi mümkün olur.

O nedenle bu konuyu her türlü tereddüdün ötesinde sahiplenmeye ihtiyaç vardır. Bir kritik dönüm noktasındayız. Bunu hep birlikte sahiplenip başarıya ulaştırmalıyız.

Bush; tezkerenin kabul edilışinden hemen sonra bir açıklama yaparak Türkiye'nin asker kullanmaktan uzak durmasını talep etti. Bush'un Türkiye'nin terörle mücadele konusunda attığı yeni adım karşısında sergilediğı bu duyarlılığı ben PKK'nın terör örgütü olarak yaptığı faaliyetler sırasında görmek isterdim. Ne yazık ki, Amerikan Başkanı Türkiye'nin elini bağlama konusunda sergilediğı duyarlılığı PKK'yı etkisizleştirme konusunda sergileyebilmiş değildir. Zaten sorunda buradan kaynaklanmaktadır. Türkiye'nin böyle bir karar almak durumunda kalması PKK'nın serbest bırakılması sonucundadır. Türkiye'nin askeri bir müdahaleden uzak durmasını isteyen herkesin artık anlaması gerekir ki yapması gereken şey PKK'yı etkisiz kılmaktır. PKK'yı etkisiz kılma konusundaki ihmal Türkiye'nin görevi üstlenme sonucunu maalesef doğuracaktır. Bunu biz tercih etmiyoruz. Ama artık tablo budur. Yeni bir denklem var. Bu denkleme göre olaya herkesin yeni bir şekilde bakması gerekir diye düşünüyorum.

Evet, bu konuda herhalde birazdan il başkanlarımızla değerlendirmelerimizi yapacağız. Ama kamuoyumuza bu anlayışımızı bu aşamada yansıtmak istiyorum.

Referandumla ilgili olarak da örgütümüzle değerlendirmeler yapacağız. Referandum konusu maalesef bir hukuk garabeti olarak ortaya çıkmıştır. Referandum bir tepkinin hukuk kuralları ihlal edilerek bir siyasi dayatma biçiminde halkın önüne getirilmesi şeklinde kendisini göstermiştir. Bu referandumun tutar bir tarafı yoktur. Ortada getirilen düzenlemelerin bütün milleti, 70 milyonu ayağa kaldırarak, sandığa çağırarak, bunun için 200 trilyona yakın kaynak harcayarak kararlaştırmayı gerektiren bir aciliyeti, bir gerekliliğı hiçbir şekilde yoktur. Türkiye'de seçilmiş bir Cumhurbaşkanı vardır. Yıllarca görev yapmaması için bir neden yoktur. Şimdi alelacele milleti tekrar sandığa getirerek bu konuda bir karar almaya çalışmak yeni hukuki sorunları, seçilmiş olan Cumhurbaşkanının hukuki konumu dahil olmak üzere yeni tartışmaları gündeme getirecektir. Bu referandumdan sonra meclis tarafından seçilmiş olan Cumhurbaşkanının artık Türkiye'de Cumhurbaşkanı halk oyuyla seçilmelidir hükmü anayasaya girdikten sonra durumunun tartışmaya açık hale geleceğı net bir şekilde görülmüştür. 18 ve 19. maddelerin referandumdan çıkarılması geçici 18 ve 19. maddelerin çıkarılması Cumhurbaşkanının göreve devam imkanını hukuken bulmasını sağlamaya yeterli olmayacaktır. Tam tersine yeni bir hukuki tartışma açacaktır.

Çünkü anayasa yeni bir ilke koyacak. Ne diyecek? Artık Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı şu andan itibaren halkoyuyla seçilir. Peki seçilmiş olan Cumhurbaşkanının göreve devam edeceğiyle ilgili bir geçici madde var mı? Hayır yok. Cumhurbaşkanı seçiminin temel siyasi dayanağı değıştiğı anda çok doğal olarak daha önce seçilmiş olanın göreve devam edip etmeyeceğıyle ilgili bir düzenleme ihtiyacı vardır. Bu düzenleme yapılırsa ancak meclisin seçtiğı Cumhurbaşkanı anayasa göre Cumhurbaşkanının halk oyuyla seçilmesi öngörüldükten sonrada göreve devam edebilir. Var mı öyle bir geçici madde düzenlemesi? Yok. Peki ne olacak? Artık Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı halk oyuyla seçilir ilkesi yürürlüğe girecek. Ne zaman yürürlüğe girecek? Referandumun ertesi günü yürürlüğe girecek. Resmi gazetede yayınlandığı anda yürürlüğe girecek. Peki Türkiye'deki Cumhurbaşkanının durumu ne olacak? Cumhurbaşkanını halk oyuyla seçmiş oldu? Cumhurbaşkanı mecliste seçilmiş oldu. Peki mecliste seçilmiş olan Cumhurbaşkanının bir defalık yenisi halk tarafından seçilinceye kadar göreve devam edeceğiyle ilgili bir geçici madde düzenlemesi var mı? Yok. Bu çok ciddi bir hukuki sorun. Şimdi bu referandum onu da getirecek. Bir hukuk krizi. 11 Eylül'den beri sandıklarda gümrük kapılarında oy kullanılmaya başlandı. Peki onlar ne olacak? Canım onların sayısı fazla değil. Böyle bir varsayım koymaya kimin ne hakkı var? Böyle bir demokrasi olur mu? Yani 10 bin kişi oy kullanmış. 10 bin kişiyi saymayıverelim. Canım aradaki fark daha fazla. Bunların hepsi öyle oy kullansa ne olur? Böyle bir mantık olur mu? Herkesin oyunun bir saygınlığı, bir eşitliğı, bir değeri yok mu? Yani onu yok sayacağız. Türkiye'nin hukuk sistemi neyi söylüyor? Referandum yasası çıktıktan

sonra 40 gün bir propaganda süresi tanınır diyor. Referandum yasası ne gün çıktı? 17 Ekim'de çıktı. Referandum ne gün yapılacak? 21'inde. Kaç gün sonra? 4 gün sonra. Türkiye'nin hukuk sistemi neyi öngörüyor? Referandum yasası çıktıktan 40 gün sonra oylama yapılır. Bu da böyle olursun. Böyle bir şey olabilir mi?

İki gün önce 16 Ekim Pazartesi günü televizyonlarda partilerin referandum yasasıyla ilgili yasal propaganda konuşmaları başladı. Ama o konuşmalar yapılırken daha referandum yasası son şeklini almamıştı. 17'sinde son şekli aldı. Yani böyle bir çelişki, böyle bir tutarsızlık, böyle bir garabet kabul edilebilir mi? Bugün kimsenin bu referanduma ilgi duyduğu yok. Yapay çabalar, gayretler milleti ilgilendirmiyor. Millet artık yeter artık gerekli gereksiz milletin oyuna başvuracağız diye bizi ayağa kaldırmanız doğru değildir anlayışı içinde ve haklı olarak öyle düşünüyor. AKP'nin köşeye sıkıştı mı, işi çıkmaza girdi mi hadi gel milleti sen de gir benim istediğimi ver diye kullanmaya kalkması bir tepkiyi beraberinde getirmiştir. Haklı bir şekilde tepki getirilmiştir. Öyle anlaşılıyor ki vatandaşlarımızın önemli bir kısmı sandık başına gitmeyecektir. Bence de gitmemek yerindedir. Gidecek olanlarda mutlaka hayır oyu kullanmalıdırlar. Bu garabete, bu saçmalığa milleti alet etme dayatmasını çıkmaza sokmak zorundayız. İktidara bir demokrasi dersini vermeliyiz. Milleti istediği zaman istediği şekilde kullanamayacağını, millete saygı göstermesi gerektiğini göstermeliyiz.

Bu bunu sağlayacaktır. Buna yönelik hiçbir tehdidinde işlemesi mümkün değildir. Vatandaşın ne kadarı oy kullanırsa ne olur o da belli değil. Türkiye'nin yarısından fazlası sandık başına gitmezse, gidenlerinde bir kısmı da olumlu oy verirse ne olacak? Çoğunluk oy verdi diye gidenlerin çoğunluğuyla bunu kabul etmiş olacağız. Bu demokrasi mi? Bu da doğru değil. Yani vatandaşın çoğunluğu sandık başına gitmeyecek. Vatandaşın çoğunluğunu şimdi cezayla mı, para cezasıyla mı sandığa götüreceğinizi zannediyorsunuz? Kim götürebilir onu? Böyle bir şeyde olmaz. Bu da işlemeyecektir.

Benim vatandaşlarıma önerim, bu referandum sırasında AKP'ye bir ders vermeleridir. Bu dayatmaya alet olmamalarıdır ve isteyen sandık başına gitmemelidir. Gidenlerde hayır kardeşim ikide bir ne bizi ayağa kaldırıyorsun seçtik gönderdik, mecliste işinizi çözün. Memleketin anayasası var. Bunca yıl bu anayasa her sorunu çözmüş şimdi gelmiş işi gücü bıraktık milleti ayağa kaldıracacağız. Milli iradeye başvurulduğu zaman çok önemli sonuçlar doğmalıdır. Böyle gerekli gereksiz milli iradeyi çağırmak milli iradenin etkinliğini zaafa uğratmak sonucunu doğurur. O nedenle biz bu referandumla ilgili olarak demokrasiye aykırı, hukuka aykırı, sağduyuya aykırı diyoruz. Adam oy kullanmaya başlamış değiştiriyorsun kanunu. Daha referandum yasası netlik kazanmadan hadi propaganda konuşmalarını yapiver diyoruz. Böyle bir şey olmaz. Eğer yapmışlarsa millet buna tepki göstermelidir. Sanıyorum bu tepkide gösterilecektir.

Ermeni tasarıyla ilgili olarak Amerikan kongresinde ortaya çıkan anlayıştan büyük bir memnuniyet duyuyorum. Bakın orada gerileme başlamıştır. Niye gerileme başlamıştır. Çünkü Türkiye'nin bu konuda şaka yapmadığı, blöf yapmadığı, kararlı olduğu anlaşılmalıdır. Şimdi aynı şeyi terör konusunda da göstermemiz lazım. Terör konusunda da Türkiye'nin kararlı olduğu, blöf yapmadığı, gerekeni yapmayı göze aldığı ortaya çıktığı anda dünya bu konuya sağduyuyla eğilmek durumunda kalır. Bunu sağlamalıyız. Bunu sağlamak içinde dayanışma içinde olmalıyız, birbirimize güç katmalıyız. Birbirimize bu dayanışmanın dışına çekecek tuzaklar kurmamalıyız. Dışarıdaki geçmişte gördüğümüz söylemin devamından memnuniyet duyan bir tavra girmemeliyiz. Ciddi bir tutumu götürmeliyiz diye düşünüyorum.

Evet benim dikkatinize bir kez daha sunmak istediğim ana konular bunlar.

Soru: Pazar günü siz sandığa gidecek misiniz? Bir de tezkereyle ilgili değerlendirmelerde bulundunuz. Genel Başkan Yardımcısı Eşref Erdem'in tezkereye red oyu vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Bugün bir yazarımızla konuşmuş Sayın Erdem. Anlaşıyor ki, bu onun için vicdani, şahsi, bireysel ve insani bir tavidir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bizim terör konusunda politikamız yetkili organlarımız tarafından kararlaştırılmıştır. Bu konuda hiçbir tereddüdümüz yoktur. Çok doğru bir politika izlediğimizden eminiz. Yaşanan gerçekler bunu kanıtlamıştır. İktidarın izlediği terör politikası iflas etmiştir, var sayımları çökmüştür. Ve bugün hiçbir zaman düşünmediği bir noktaya sürüklenmiştir iktidar. Cumhuriyet Halk Partisi ta başından beri bu konularda ciddi ve kararlı tavır takınalım, eğer zamanında o tavrı takınırsa Türkiye bedel ödemez, daha da etkili sonuç alırız demiştik. Şimdi geldiğimiz nokta haklılığımızı ortaya koyuyor.

Tabi Cumhuriyet Halk Partisi demokratik bir parti, demokratik bir anlayış içinde. Arkadaşımızın bu bireysel, vicdani ve insani, kişisel tavrını görüyoruz. Bence olmasa daha iyi olurdu. Ama bu olayı söylediğim gibi partinin resmi tavrının dışında herkesin görmesinde yarar vardır. Biz politikamızdan memnunuz. Doğru politika izlediğimizi biliyoruz. Türkiye’de bu konuda ciddi yanlışlıkların yapıldığını da görüyoruz ve bunu önlemeye çalışıyoruz.

Soru: Efendim siz sandığa gidecek misiniz Pazar günü?

Deniz BAYKAL- Öyle anlaşıyor ki, Pazar günü sizlerle havada iyi olursa bu konuyu birlikte tespit etme durumu olacaktır. Ben vatandaşlarıma durumları uygunsa gidip hayır oyu kullanmalarını, değilse hiç kendilerini yormamalarını, bunun saygıdeğer bir demokratik tepki olduğunu, bir sivil tepki olduğunu hatırlatmak istiyorum. Bu sivil tepkiyi de paylaşabiliriz. Gidip hayır oyumuzu da kullanabiliriz. Bunların hepsi aynı derecede geçerlidir. Ama bu şeye alet olmamak lazım. Yanlış bir şey. Yani Türkiye’nin 100 trilyonlarca lirasını harcayacaksınız ve bir hukuk garabetine, Türkiye’yi tuhaf bir uygulamaya sokacaksınız. Ne demokrasiyle bağdaşır, ne hak, ne adalet duygusuyla bağdaşır. Yani buna alet olmak, bunu sorgulamamak, başüstüne, hay hay emrettiniz koşuyorum demek bence çok yanlıştır. Türkiye kişilikli, kimlikli, onurlu bir tavır sergilemelidir. Ve bunu AKP’ye bir ders fırsatı olarak görmelidir.

Soru: Ceza miktarının yüksek olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Kimsenin hiçbir şey uygulaması mümkün değildir. Milletin çoğunluğu sandık başına gitmeyecek bunlar ceza verecek. Kim veriyor millete bu cezayı? Millete o cezayı vermeye kalkanlar onun altında kalırlar. Kimse hiçbir şey tahsil edemez. Bu olaydan dolayı hiçbir tahsilatın yapılması mümkün değildir. İnançla bunu söylüyorum. Korkutarak, ceza artırırız falan diyerek milleti ikna etmekte mümkün değildir. Millet eğer içinden bir görev duygusuyla koşarsa iyi. Daha ne istiyorsun %80’den fazlası gitti sana oy kullandı. Yetmedi mi? Onunla idare edemiyorsun şimdi haydi bir daha, haydi bir daha. Böyle bir şey olmaz. Doğru değildir ve buna milletimiz alet olmamalıdır.

Soru: Deniz bey sandığa gitmek alet olmak anlamına gelir mi, gelmez mi? Yani gidecek miyiz?

Deniz BAYKAL- Bence bu çağrıya gitmek alet olmak anlamına gelir. Gider hayır der, alet olmaz. Yani bizzati gitmek alet olmak değil tabi. Gider hayır oyu kullanır. Gider ya da hiç gitmez. Ya da inanıyordur, alet olmak gerektiğine inanıyordur ve o da vatandaşın takdiri onu da saygıyla karşılıyoruz. Ama bizim önerimiz o değil. Türkiye artık bir silkinsin canım. Silkinsin bir teslimiyet duygusunu atsın. Onun bunun oyuncağı olmaktan çıkalım. Düğmeye basacak milleti ayağa kaldıracaklar. Kendi açmazlarını 100 trilyonlarca lira harcayıp hukuku çiğneye çiğneye bir takım dayatmalar yaparak, zorlamalar yaparak çözmeye çalışacaklar. Buna hayır demek lazım. Bunun bir sınırı vardır.

Şimdi bakın bunu yapacağız. Sonra ne olacak? Demin söylediğim tartışma açılırsa hadi Cumhurbaşkanını yeniden seçelim diyecekler. Çünkü çok ciddi bir iddia o. Yok gerçekten

seçilmiş olan Cumhurbaşkanının Türkiye Anayasası'na Cumhurbaşkanı halk iradesiyle seçilir hükmü girdikten sonra varlığını sürdürmeye devam etmesini mümkün kılacak bir bağlantı maddesi, bir geçici maddesi yok. 21 Ekim'den sonra Cumhurbaşkanı halk oyuyla seçilir ilkesi Anayasaya giriyor. Peki bu Cumhurbaşkanı ne? Halk oyuyla mı seçildi? Hayır meclis seçti. Peki ne olacak o ilke orada durunca? Durabilirdi. Ne zaman dururdu? Bir geçici madde olurdu, geçici madde derdi ki, parlamento tarafından seçilmiş olan Cumhurbaşkanı yeniden halkoyuyla bir Cumhurbaşkanı seçimi yapıncaya kadar göreve devam eder 82 Anayasasında Kenan Evren'le ilgili olarak bu var. Diğer organlarla ilgili olarak var. O sayede onlar devam etti. Geçici maddelerin amacı bu. Var mı böyle bir geçici madde? Yok. Sadece Cumhurbaşkanı halk tarafından seçilir ilkesi var. Bu Cumhurbaşkanı ne olacak o zaman? Bu tartışma başlayacak. Bu tartışma eğer Türkiye'nin hukuk mekanizmaları içinde sonuçlandırılırsa ne olacak? Haydi bir daha milleti çağıracağız sandığa. Neye gideceğiz? Cumhurbaşkanı seçmeye gideceğiz. İyi mi? Yani bunlar yanlış işler. Bu yanlış istikamete girmek doğru değil.

Başbakan diyor ki, referanduma alışın. Neymiş İstanbul'da kent rantını paylaşmak için imar planı değişikliği yapıyormuş. Yeşil alanı imarlı alana çeviriyorlarmış. İmar hakkı yükseltiyormuş, kullanım tarzı değişiyormuş ve bundan korkunç para kazanıyormuş. Bunu önlemek için referandum yapacaktıydık. Bunu öneriyor. Bunu önlemek için referanduma mı ihtiyaç var? Bunu önlemek için görev başında bulunanın buna inanması yeterli. Yani belediye başkanının inanması, belediye meclis üyesinin inanması yeterli. Engelle. Burada referandum gerekmez. Dişli milletvekiline hayır diyebilmek için referandum mu lazım? Referandumsuz dişli milletvekiline hayır diyemiyor musun? Korkuyor musun? Belediye korkuyorsa sen bari durdur. Sende durduramıyorsun. Bunlar hukukun suiistimalidir ve Türkiye'yi çok sakıncalı tartışmaların içine çeker. Bütün bunlara dur diyecek mekanizma budur. Bir ders verilmelidir ve korkmalıdır. İktidar Milletten korkmalıdır. Milleti bir sopa gibi kullanma hevesinden iktidarın çıkmasını sağlamaya ihtiyaç var. İktidarın elinin yedeğinde millet duruyor onun bunun kafasına sopa gibi vuracağım diye düşünüyor. Buna alet olmamalı millet. Millete saygı göstermek lazımdır. Millet ne zaman konuşacağını bilir. Sandığa gider konuşur ve konuştuğundan sonra artık herkes Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet, iktidar, muhalefet milletin iradesini değerlendirerek görevini yapar. Sonra tekrar millet devreye girer hükmünü verir.

Soru: Referandumun kabul edilmesi durumunda sözünü ettiğiniz hukuki tartışmayla ilgili olarak sizin bir girişiminiz olacak mı? Olabilir mi?

Deniz BAYKAL- Hukukçular çalışıyorlar. Yani bu çok ciddi bir mesele. Buradaki bütün mesele şu; bunun hukuksuz olacağı açık. O konuda hiçbir tereddüdüm yok. Kimsenin tereddüdü olamaz. Buradaki mesele bu hukuksuzluğu sonuç alıcı bir mekanizma içine yerleştirerek sonuçlandırmak mümkün müdür? Sorun budur. Bir mekanizma var mı, yok mu? Bunu tespit edecek bir hukuk merci Türkiye'nin hukuk sisteminde var mı, yok mu? Konu budur. Yoksa hukuksuzluk ortada. Canım oluversin. Ne hakla, kim, nasıl oluversin? Böyle bir şey olur mu? O zaman nerelerde bunun ne gibi yanlışlara sürükleneceğini başka olaylarda da görürüz. Yani bu bir hukuk meselesidir. Aslında Cumhurbaşkanının kendisinin mesele yapması lazımdır ve gereğini yapması lazımdır.

Tabi bu konuda maalesef Sayın Cumhurbaşkanının uygulamaları güven vermiyor. Düşünün ayın 16'sında meclis referandum yasasını sonuçlandırdı. Konu Cumhurbaşkanlığına gece yarısı intikal etti. Ve gece yarısı Cumhurbaşkanı alelacele hiçbir rapor talep etmeden, bir hukuki değerlendirme istemeden, devletin ona verdiği hukukçuları, danışmanlarını, kadrolarını bu konuda çalıştırmadan gece yarısı alelacele, Çankaya'nın ışıklarını yaktı imzayı attı. Böyle bir şey olabilir mi? Yani tartışmalı bir metin. Demin söyledim hangi hukuki yanlışlıkları içeriyor. Böyle bir şey Cumhurbaşkanlığına gelince Cumhurbaşkanlığı biran kendisiyle ilgili olunca özellikle beyler bir yanlış yapmayalım burası Çankaya, yanlışlık var mı, yok mu ben uzmanlara incelettireceğim diyecek. Hukukçularına verecek kanunu. Bunun

süresi var. O süre içinde incelettirecek ve ondan sonra aldığı raporlarla kani olursa ki doğrudur. Anayasaya, hukuka, sağduyuya, ülke yararına uygundur. O zaman imzayı atacak. Hayır gerek yok. Kimseye hiçbir şey sormayacağım. Getirin gece yarısı imzalayacağım tavrı, sağlıklı bir tavır değil. Bir hayal kırıklığı olmuştur.

Yani bu konularda kamuoyunda yer alan bir söylemle ilgili olarak bizim Grup Başkanvekilimiz Sayın Kemal Kılıçdaroğlu çok güzel bir değerlendirme yaptı. Hani derler ya Çankaya noteri gibi Cumhurbaşkanlığı önüne geleni onaylıyor falan diye. Sayın Kılıçdaroğlu diyor ki, bu haksızlıktır. Ben noterlerimizin Türkiye'nin her yerindeki noterlerimizin önlerine gelen metnin geçerliliğini, hukukiliğini, yasalara uygun olup olmadığını ciddiyetle incelediğinden kuşku duymuyorum diyor. O nedenle noter sözünün böyle özensiz bir şekilde kullanılmasını yanlış buluyorum diyor. Çok haklıdır, çok doğru bir değerlendirmedir. Çankaya'dan biz bu konularda daha dikkatli davranmasını bekliyoruz.

Şimdi düşünün referandum yasasında bu tavır sergilenmiş, o arada işin tadı kaçtı bir defa. Referandum 21'inde halkın çoğunluğu katılmadığı halde onun içindeki belli bir orandaki destekle referandum kabul edildi deyip ilan edilince ne olacak? Demin anlattığım konuyu uzmanlarına incelettirecek mi Cumhurbaşkanı. Yani biz boşlukta kaldık mı, kalmadık mı? Anayasa ne diyor? Cumhurbaşkanı halk iradesiyle seçilir diyor. Sen öyle seçildin mi? Yarın bütün kürsülerde, bütün mecliste bu her gün gündeme getirilirse ne olacak? Anayasamıza aykırı sizin oradaki varlığınız derlerse ne olacak? Mercii bulundu bulunmadı, hukuki yetkili mercii. Karar alındı alınmadı. Ama o orada duruyorsa ne olacak? Türkiye bir Cumhurbaşkanlığı tartışması içine sokuluyor bu referandumla şimdiden uyarıyorum. Gereksiz bir Cumhurbaşkanlığı tartışmasının içine sokuluyor. Cumhurbaşkanı ben bunu kabul edemem artık halk seçecek bende ayrılıyorum, yeni seçim yapılacak, 45 gün sonra veya 60 gün sonra Cumhurbaşkanı seçimi yapılacak mı diyecek? Ne oldu, Türkiye nasıl yönetiliyor o zaman? Bunları hep beraber yaşacağız göreceğiz.

Çok teşekkür ederim, saygılar.”

GENEL BAŞKAN DENİZ BAYKAL'IN PM TOPLANTISI ÖNCESİNDE REFERANDUM KONUSUNDA YAPTIĞI AÇIKLAMALAR

(3 Ekim 2007)

Değerli arkadaşlarım, dün Sayın Başbakan Anayasa değişikliğiyle ilgili referandumun hukuki sonuçları konusunda sanıyorum yanıltıcı, yanlış bazı beyanlarda bulundu. Bu konulara kamuoyumuzun dikkatini çekmeyi görev biliyorum. Sayın Başbakan "11. Cumhurbaşkanı seçilecek olan Cumhurbaşkanı değildir. O 12. Cumhurbaşkanı olacaktır. Seçilmiş olan Cumhurbaşkanı 11. Cumhurbaşkanıdır" diyor. Ve referandumun onaylanması halinde yeni bir Cumhurbaşkanlığı seçimine ihtiyaç olmayacağı kanaatini ifade ediyor.

Bu olması gerekendir. Ama ne yazık ki, Sayın Başbakanın kararlaştırdığı anayasa değişiklik teklifi bu sonucu ortaya koymayacak, tam tersi sonucu ortaya koyacak bir niteliktedir ve önümüzdeki günlerde çok ciddi Cumhurbaşkanlığıyla ilgili anayasal sorunlarla karşı karşıya kalmamız kaçınılmaz gözükmektedir. Niçin böyledir? Çünkü 21 Ekim'de referanduma sunulacak olan anayasa değişikliği 11. Cumhurbaşkanının seçimini öngörmektedir. Çok açıkça 11. Cumhurbaşkanının bu referandumun kabul edilmesinden sonra seçilmesini açıkça öngörmektedir ve 11. Cumhurbaşkanının hangi tarihte seçileceğini de ayrıca tanzim etmiştir. Yani referandumun onaylanma biçiminde ortaya çıkması halinde ondan sonraki 45 günlük bir sürenin hemen ertesinde, 11. Cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılacağını öngörmüştür. Biz 11. Cumhurbaşkanını bu anayasaya göre seçtik diye düşünüyor Sayın Başbakan. Şu anda yürürlükte olan anayasaya göre seçtik diye düşünüyor. Tamam da, şimdi getirdiğiniz anayasa değişikliği öbüründen daha az geçerli bir anayasa değişikliği değil. Üstelik daha sonra kabul edilmiş bir anayasa değişikliği. Sizin kullandığınızı söylediğiniz anayasa maddesinden sonra kabul edilmiş olacak olan 21 Ekim'deki oylamaya göre bir anayasa değişikliği ve daha sonraki bir anayasa değişikliği doğrudan Cumhurbaşkanı seçimiyle ilgili bir anayasa değişikliği ve kabulden sonraki Cumhurbaşkanlığı seçiminin hangi tarihte yapılması gerektiğini söyleyen bir anayasa değişikliği.

Şimdi bunu yok sayma yetkisi Başbakanda değildir. Hiçbir siyasi makam ve mercide bunu yok sayma hakkı ve yetkisi yoktur. Bu bir anayasa değişikliğidir. 21 Ekim'de yürürlüğe girmesi halinde uygulanması zorunlu olacak bir anayasa değişikliğidir.

21 Ekim'den 45 gün sonra bir Cumhurbaşkanı seçimini öngörmüş olan bir anayasa değişikliğini 21 Ekim'den sonra nasıl siz, ne hakla, hangi yetkiyle uygulamaktan kaçınabileceksiniz. Böyle bir durum hukuki olmaz. Bu anayasayı çok açık biçimde ihlal etme anlamına gelir. Bunun gerçekleşmesi halinde de çok ciddi hukuki sorunlar doğar. Yani seçilmiş olan Cumhurbaşkanının tasarrufları hukuki tartışmaya tabi tutulur. Çünkü o artık yeni anayasaya göre seçilmesi gereken Cumhurbaşkanı değildir ve onun imzaladığı kararname, atama kararları hukuki bir tartışma konusuna neden olur. Çok ciddi hukuk sorunu doğar. Bunu kimsenin ihmal etmeye hakkı yoktur.

Yüksek Seçim Kurulu hukuk içinde kalarak bu anayasa değişikliğinden sonra hiçbir biçimde bu anayasayı yok sayma konumunda olamaz. 40 gün sonraki o seçimi düzenlemekle Yüksek Seçim Kurulu hükümlü olacaktır. Yani anayasa değişikliği referandumdan onaylanarak çıkarsa Yüksek Seçim Kurulunun yapabileceği, hukuk içinde kalarak yapabileceği tek şey

vardır. O da; 45 gün sonraki halkın seçeceği Cumhurbaşkanlığı konusunda gerekli hazırlıkları yapmak, ilanı yapmaktır.

Şimdi Sayın Başbakanın bunu istemediğini anlıyorum. Bundan memnun olmadığını anlıyorum. Ta başlangıcında bu konular konuşulurken, biz öfkeyle, kızgınlıkla hazırlanmış bir anayasa değişikliği paketiyle karşı karşıya kaldık. Bunun ciddi şekilde incelenmesi lazım. Bu Türkiye'yi büyük sıkıntılarla, sorunlarla karşı karşıya bırakır. Bunu bu şekliyle uygulamaya sokmak sakıncalıdır diye uyarılmış olmamızın anlamı işte budur.

Şimdi Başbakan, Başbakan sıfatıyla hüküm vermeye başladı. 12. cumhurbaşkanı daha sonra seçilir. Bu senin meselen değil. Anayasa değişikliği yapılmış, anayasa değişikliği halk tarafından onaylanmış olacak. Sonra o anayasa kendi uygulanmasını kendi mekanizmalarıyla sağlayacak.

Yüksek Seçim Kurulu, yapılmış olan anayasanın uygulanmasını sağlayacak Anayasal kurumlardan birisi. Onun da yapacağı bir şey yok. O da o doğrultuda gereğini yapacak. Başbakan istemiyormuş, hükümet istemiyormuş, sorun doğarmış, sıkıntı doğarmış. Doğar tabi. Keşke zamanında gerekeni yapsaydınız. Hala yapılacak bir şey var. Yapılacak şey derhal bir anayasa değişikliğiyle 21 Ekim'den önce, yani bu anayasa halk oyundan geçip referanduma sunulmadan önce bu yanlışın düzeltilmesi. Önümüzdeki günler içinde bu yanlış düzeltilirse düzeltilir. Eğer bu düzeltilmezse ortada çok ciddi bir anayasal sorun çıkar. Efendim biz yorum yaparız, emrivaki yaparız, seçimi yaptırmayız. Böylece bu konuda çözülmüş demek, bu sorunu örtbas ederiz demek mümkün değildir. Hukuken geçerli değildir. Bakıyorum bu konunun uzmanı olması gereken bazı seçkin hukuk adamları, eski adalet bakanımız da diyor ki, efendim o geçici maddede tanzim edildi. Geçici maddenin uygulanmasına gerek kalmadı deriz. Bir yorumla, 11. Cumhurbaşkanı eski anayasaya göre seçildi. Yeni anayasa değişikliği 11. Cumhurbaşkanının halkla, referandumla 40 gün sonra seçiliyor olmasını öngörse de geçici madde olduğu için onu dikkate almıyoruz. Böyle bir şeyin hukuki hiçbir anlamı yoktur. Geçici maddelerin hiç olmazsa bir defa uygulanması lazımdır. Geçici madde en azından bir defa uygulanmak amacıyla düzenlenmiş olan maddedir. Uygulanacak ve uygulandıktan sonra artık geçici hale dönüşecek. Ona gerek kalmayacak. O geçici madde ne zaman uygulanacak? Ne arıyor o geçici madde orada? 40 gün sonra seçim yapılmasını öngören madde? Geçici madde? Onun cevabı yoktur.

Bir hukuk krizi içine, bir Cumhurbaşkanlığı sorunu, sıkıntısı içine maalesef Türkiye hazırlanan bu anayasa değişikliği paketiyle sürüklenmektedir. Bu konuda uyarı yapmayı görev biliyorum. Hala yol yakınken derhal bu konuda bir düzenleme yapılsın. Ayın 21'inden önce anayasa değişikliği sonuçlandırılınsın ve bu yanlış çözülsün. Eğer bu yapılmazsa 21'inden sonra korkarım Yüksek Seçim Kurulunun hukuk içinde kalarak yapabileceği başka bir şey yoktur. Cumhurbaşkanlığı seçiminin tarihini tanzim etmek, o seçimle ilgili kararları açıklamakla yükümlü olacaktır. Bunu ihmal etmesi onun yetkisi dahilinde olan bir iş değildir. Çünkü ortada halkoyuyla kabul edilmiş bir anayasa değişikliği olacaktır. O anayasa değişikliğini yok sayma hakkı, o anayasa değişikliğinin 11. Cumhurbaşkanını referandumdan 45 gün sonra seçilmeyi öngörerek bir düzenleme yapmış olduğu gerçeğini yok saymak, ihmal etmek hakkı, yetkisi ne Başbakanda, ne Yüksek Seçim Kurulu'nda, ne de başka bir organda yoktur. Hukuki tablo budur. Bu, bu sürecin nasıl yanlış yönetilmiş olduğunun bir yeni, somut örneğidir. Maalesef büyük hatalar yapıldı. Yani düşünün ki seçimden çıktık, üç hafta sonra referanduma gideceğiz. Uygulanması kaçınılmaz hale gelecek bir anayasa değişikliğini kabul edeceğiz. Seçtiğimiz Cumhurbaşkanının yerine bir Cumhurbaşkanı seçmek için 40 gün sonra tekrar halkı sandığa çağıracağız. O seçimi yapacağız. Belki bu arada bir anayasa değişikliği konusunda hazırlıklar tamamlanacak. O anayasa değişikliğini halka sunmak için kamuoyunu, halkı bir kez daha sandığa çağıracağız. Kısa bir süre içinde 4 defa ayrıca halkoyunu harekete geçireceğiz. İhtiyaç olmadığı halde harekete geçireceğiz. Onu harekete geçireceksek bazı yanlışları yapmamız gerekirken o yanlışları da yapacağız. Sonrada bunu harekete geçireceğiz. Bunların hepsi Türkiye'yi sıkıntıya sokuyor. Demokrasiyi rencide

ediyor. Bu kadar sık halkoyunu devreye sokarak yönetim zafiyetini kapatma çabası başarılı bir yönetim anlayışını yansıtmıyor.

O nedenle ben herkesi, kamuoyumuzu ve iktidarı bu konuda biran önce yanlışlıkları düzeltmeye çağırıyorum. Bunu bir görev olarak görüyorum.

Soru: Sayın Genel Başkan 21 Ekim'den önce bu yanlışlığı, bu karmaşayı düzeltmek üzere atılacak bir adıma destek verir misiniz? Bir anayasa değişikliği teklifine....

Deniz BAYKAL- Olabilir.
Bizim amacımız
Türkiye'yi rahatlatmak.
Türkiye'yi sıkıntıya
sokmamak. Bakın her bir
halk oylamasınının 200
trilyon üzerinde bir
maliyeti var. Yani
yazıktır, günahdır.
Türkiye'nin bunca derdi
var, bunca sorunu var,
halkın bunca sıkıntısı var.

Kısa bir süre içinde 4 defa milleti sandık başına getir, oy kullandır. Ne için oy kullandır? Fazlada anlam taşımayan bir düzenleme için oy kullandır. Bunun için trilyonları harca, 100 trilyonları harca. 200 trilyon her bir oylama.

Günah değil mi bu memleketin parasına?

Günah değil mi zamanına? Günah değil mi bu konuda yaratılan

gerilime, sıkıntıya?
Yanlış yönetiliyor
Türkiye. Yani bu yanlışı
biz düzeltmek için eğer
böyle bir anlayışı, böyle
bir yaklaşımı iktidarda
görürsek memnuniyetle
katkı yaparız, destekleriz
ve bu yanlışı düzeltmeye
çalışırız.

Soru: Değişiklik yapılmazsa 21 Ekim'de CHP olarak evet mi, hayır oyumu?

Deniz BAYKAL- Biz o konuda söyleyeceğimizi söyledik. Böyle düzenlemelerin yanlış olduğunu ifade ettik. Artık söz milletin olacaktır. Millet nasıl takdir ederse o takdiri doğrultusunda kararını alacaktır. Ama bu konulardaki yanlışlıkları biz zamanında uzun uzun anlattık. Şimdi artık ortalık tekrar bu yanlışlıkların etrafında yeni sorunlarla bizi karşı karşıya bırakacak.

Soru: Bu yanlıştan kastınız acaba geçici maddedeki değişiklik mi?

Deniz BAYKAL- O dahil bir sürü unsur. Daha başkaları da var.

Soru: Kaçınılmaz olursa halk tarafından Cumhurbaşkanı seçilmesi o zaman mevcut Cumhurbaşkanının durumu ne olur efendim?

Deniz BAYKAL- Yani o da bir başka sorundur. Şu sorunlar çıkar...

Soru: Aday olabilir mi yani tekrar sizce?

Deniz BAYKAL- Gayet tabi. Yani getirilmiş olan anayasa değişikliği bir insanın iki defa Cumhurbaşkanı seğilmesine engel değil. Aday gösterme yöntemleri var. O yöntemler uygulanır ve Sayın Gl'de aday olabilir. Başkaları da aday olabilir eğer oraya girilirse. Girilmezse hukuki sorun çıkar.

Soru: DTP Genel Başkanı dn bir konuşma yaptı. Bu konuşmasında İmralı'yla Başbakanın terör konusunda aynı Şeyler söylediğini söyledi. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

Deniz BAYKAL- Bu benim için sürpriz olmadı. Bunun itiraf edilmiş olması belki sürprizdir. Bu konudaki paralelliklere ben ta başından beri dikkati çekiyorum. Yani terör konusunda Başbakanın anlayışı, yaklaşımı ile İmralı'nın, PKK'lıların pek çok noktada bir ortak anlayış içinde olduklarını biliyorum, görüyorum ve bu da Türkiye'nin terörle mücadelesini başarıya götürememiş olmasının nedenlerinden birisidir bence. Bunun sadece DTP'liler değil Barzani'de farkındadır, Talabani'de farkındadır, PKK'lılarda farkındadır. Herkes farkındadır bunun. Ve bunu bilmeyenler varsa şimdi bu itiraflarla belki öğrenmeye başlarlar.

Soru: Efendim parti kurultaya gidiyor. Ancak bir takım rahatsızlıklar ifade ediliyor. Parti içi demokrasi yeterince işlemediği, başka adaylarda olacak. Bu süreci nasıl değerlendiriyorsunuz efendim?

Deniz BAYKAL- Çok doğal. Kurultaya giderken bu tartışmalar hep yaşanır. Yani bizde daha çok yaşanır. O bakımdan şaşırtıcı bir tarafı yoktur. Bunu doğal karşılıyorum. Bu partimizde demokrasi ile ilgili şikayetler hep yapıla gelmiştir. Ama şunu net bir şekilde söyleyeyim Cumhuriyet Halk Partisi bugün var olan partilerin en demokratik şekilde yönetilenidir, yapılandırılmış olanıdır. Ve partimizin uygulamaları hukuka ve demokrasiye diğer bütün partilerden çok daha uygun bir şekilde götürülmektedir. Elbette karşılıklı tartışma, yarış yapılırken herkes bir şeyden şikayet edecek. Çok standart bir şikayet noktası da bu, parti içi demokrasi şikayetidir. Bunları biliyoruz. Ama durum net ortadadır.

Bakın bütün bizim dışımızdaki pek çok parti tüzük değişiklikleri yaptı, pek çok önemli kararlar aldı, uygulamaları ortada. Durum çok nettir, çok açıktır.

Çok teşekkür ederiz sağolun.

(1995'DE CHP'YE KATILARAK FAALİYETİNİ SONA ERDİREN
SOSYAL DEMOKRAT HALKÇI PARTİNİN)

DOĞU VE GÜNEYDOĞU SORUNUNA BAKIŞI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ RAPORU (1989)

(O dönemde, 1995'de CHP'ye katılarak kendini fesh eden SHP Genel Sekreteri olan **Deniz BAYKAL**'ın başkanlığında oluşturulan komisyon tarafından hazırlanmış olan Raporun, **DEMOKRATİKLEŞME** ile ilgili bölümleri aşağıda aynen verilmiştir)

I.- ÖNSÖZ

Türkiye'nin temel sorunu; Anayasal ve yasal engellerin kaldırılarak demokrasinin, yurt düzeyinde kurumlaştırılması, sanayileşerek hızlı kalkınmanın gerçekleştirilmesi; sosyal adaletsizliğin ortadan kaldırılarak ulusal gelirin kişiler ve bölgeler arasında hakça dağılımının sağlanmasıdır.

Demokrasi de ekonomik ve toplumsal gelişmede SHP'nin temel hedefleridir. Hiçbir aşamada birinin diğerinin önüne konulması, birine ötekine göre öncelik verilmesi düşünülemez.

Ülkenin sorunları içinde doğu ve güneydoğu sorunları öncelikli bir yer tutmaktadır. İnsan hakları ihlalleri, terör ve şiddet olayları, ekonomik gerilik, yoksulluk, yoğun işsizlik, güvensizlik ve kimlik bunalımı bu sorunların başlıcalarını oluşturmaktadır.

SHP Merkez Yürütme Kurulu, ülke barışını ve demokrasiyi çok yakından ilgilendiren bu sorunları tüm boyutları ile ele alıp değerlendirmeyi, kapsamlı ve somut çözüm önerilerini kamuoyuna sunmayı, yakın geleceğin iktidarı olan bir partinin vazgeçilmez görevi saymaktadır.

Topluma ve yöre halkına güven vermenin, insanları karamsarlık ve çözümsüzlük duygusundan, yanlış arayışlardan kurtarmanın temel yöntemi, sorunları açıklıkla ortaya koymak, tartışmak ve yurttaşlarımızın güven duyacağı çözüm önerilerini ortaya koyabilmektir.

Merkez Yürütme Kurulumuz, Parti yetkilileri tarafından değişik zamanlarda ve aşamalarda ortaya konulan, açıklanan görüşlerin ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal yönleri ile değerlendirilmesini ve Parti Meclisi'nin onayı alınarak konunun bütünlük içinde ve bir uygulama programı halinde topluma sunulmasını yararlı ve gerekli görmüştür.

Bu raporda, yörenin bir bölümünde yoğun olarak yaşanan sıkıntılar, güncel sorunlar, ekonomik ve toplumsal durum, sosyolojik gerçekler, temel siyasi tercihler ve tespitlere ilişkin belirlemeler ile çözüm önerileri ortaya konulmaktadır.

II.- TEMEL TESPİTLER İLKELER VE SİYASAL TERCİHLER

2.1.- TEMEL TESPİTLER VE İLKELER

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun bazı bölümlerinde yaşayan yurttaşların ağırlıklı bir bölümü etnik açıdan Kürt kökenlidir. Özellikle ekonomik ve son yıllarda siyasal nedenlerle de yöreden batı, Orta ve Güney Anadolu bölgelerine yoğun göç olayı yaşanmaktadır. Göç edilen bölgelerde yerleşen kürt kökenli yurttaşlar farklı etnik yapılarından dolayı ekonomik, toplumsal ve siyasal yaşamda hiçbir farklı uygulama ile karşılaşmamakta, buldukları yerlerde ekonomik ve toplumsal bütünleşmeye katılmaktadırlar. Buna karşılık ülkenin belli bir coğrafyasında önemli sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar, ayrılıkçı etnik grupların silahlı mücadelesi yanında; iktidarın yanlış tespitlerinden, politikalarından ve uygulamalarından da kaynaklanmaktadır.

Sorunların giderek büyüdüğünü saptayan **SHP Merkez Yürütme Kurulu**, çözüm önerilerini ortaya koymadan önce sorunların çözümünde temel alınacak tespitleri, ilkeleri ve siyasal tercihleri belirlemeyi gerekli görmüştür.

Cumhuriyeti kuranlar laikliği ve etnik çoğulculuğu temel ilke olarak benimsemişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti bir din, mezhep, ırk ve kafatası Cumhuriyeti değildir. Türkiye, etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir.

Dolayısıyla Cumhuriyetimizin temel özelliği onun bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olmasıdır. Cumhuriyet, Kurtuluş Savaşı sürecinde bu anlayışla Anadolu'da yaşayan ve değişik etnik kökenden gelen herkesin ortak katkısı ve eşit ağırlığı ile kurulmuştur. Bu zengin mozaik'in unsurlarından birini ya da birkaçını yok sayan anlayış ve politikalar gerçeklere uymaz ve kabul edilemez.

Türkiye etnik köken açısından çoğulcu bir yapıya sahiptir. Birbirinden farklı etnik grupların, mezhep anlayışlarının, dil farklılıklarının varlığı inkar edilmeyecek bir sosyolojik gerçektir. Bunun içindir ki, Cumhuriyet özünde bir siyasal bilinç Cumhuriyeti olarak kurulmuştur.

Bu gerçeğin inkarına dayalı, tek bir ırkı ön plana çıkaran, çareyi ırksal anlayışta bulan, herhangi bir etnik karakterden ve mezhep anlayışından mucize bekleyen tahlil ideoloji ve politikalar çağdaş olmayacakları gibi çözüm de getiremezler.

Türkiye'nin kültür zenginliğini, toplumdaki çeşitliliği farklı ana dillerin varlığını ülke bütünlüğünün önünde bir siyasal engel olarak görmek ve buna göre politika oluşturmak yanlıştır. Yanlış olmanın yanında Cumhuriyetin kuruluş sürecindeki tarihi gerçeklere, Cumhuriyeti kuran siyasal kadroların sosyolojik tespitlerine ve değerlendirmelerine de aykırıdır. Bu nedendir ki özellikle 1980 askeri rejiminden sonra Cumhuriyetin temel tespitlerine ve ilkelerine ters düşen politikalar ve uygulamalar sorunların ağırlaşmasına yol açmıştır.

Bölgede yaşanan sorunlara demokrasi içinde çözüm arama yerine olağanüstü kurallar sürekli arttırılmış, konunun sosyolojik, kültürel, toplumsal ve ekonomik boyutları ihmal edilmiştir. Daha önce de belirtildiği gibi ana dil yasağı, oniki yıldır süren sıkıyönetim ve olağanüstü yönetimler, insan hakları sorunları ve işsizlik derin toplumsal bunalımlara yol açmıştır.

Bölgede önemli güvenlik sorunu bulunmaktadır. Ayrılıkçı terör örgütlerinin yol açtığı iç silahlı çatışma zaman zaman önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu durum yöre halkının huzur ve güvenliğini ön plana çıkarmaktadır. Silahlı eyleme karşı hukuk devleti ilkelerine uygun olarak en etkin önlemlerin alınması gerekmektedir. Ancak bu yönde önlemler alınırken halkın desteğini sağlayacak politikalar ve uygulamalar üzerinde önemle durulması, başarı için kaçınılmazdır.

Demokrasinin doğal gereksinimi olan düzenlemeleri bir lütuf, bir özveri, bir zamanlama şeklinde görme anlayışı yanlıştır. Belirli kesimlerde hala geçerli olan bu anlayışın aşılması gerektiğine inanıyoruz. Ana dil yasağı ile ilgili düzenlemeyi “taviz”, “zamanlama”, “teslimiyet” mantıkları ile kaldırmayı reddeden düşünceye kesinlikle karşı olduğumuzu belirtmek zorundayız.

Doğu ve Güneydoğu olayları ile ilgili yaşanan iki temel yanlışın giderilmesi için toplumun her kesiminde önemli görevler düşmektedir.

Bunlardan Birincisi: Demokrasinin, insan haklarına saygının, hukuk devleti ilkelerine uymanın ayak bağı değil, sorunların çözümünde en sağlam dayanak olduğudur. Demokrasi içinde hak arama kanallarının soruna kadar açılması halk desteği için önemli bir etkidir. Saniğin yakalanması uğruna suçsuz insanların baskı görmesi hiçbir şekilde kabul edilemez.

İkinci önemli Yanlış: Yanlış politikaların ve şiddete dayalı uygulamaların yol açtığı haksızlıklara, şöven ve baskıcı yaklaşımlara tepki olarak gelişen umutsuzluk ortamıdır. Bu umutsuzluk, ülke bütünlüğü içinde sorunların çözümüne olan inançsızlıktır. Bu umutsuzluğa ve inançsızlığa dayalı politikaların bazı siyaset çevrelerinde ortaya çıkması ve bunu silahlı eyleme dönüştürme girişimleri önemli bir yanılgıdır. Bu politika ve girişimlerin yöreye, yöre halkına ve ülkeye yarar getirmeyeceği açıktır.

2.2.- TEMEL SİYASAL TERCİHLER

SHP olarak temel siyasal tercihimizin başında ulusal bütünlük gelmektedir. Bütün sorunların ulusal bütünlüğü koruyarak ve üniter devlet yapısı içinde çözülebileceğine inanıyoruz. Ulusal sınırlar içinde yaşan insanların farklı etnik kökenden gelmeleri, farklı kültürel, mezhepsel, dinsel özellikleri taşımaları bir arada yaşamaya engel değildir. Yüzyıllarca da olmamıştır. Bu farklılıkları kabul etmemek, görmezlikten gelmek, hazmetmemek yalnızca gerçeklere aykırı olmakla kalmaz, aynı zamanda ulus olarak, ülke olarak çağdaş bütünlük içinde çağdaşlaşmaya ulaşmayı da engeller.

Sosyal Demokrat Halkçı Parti olarak, ulusal bütünlüğü demokrasinin, kalkınmanın, yurtiçi barışın ve bölge barışının temel unsuru olarak görüyoruz. Ulusal sınırlar içinde yaşayan insanlarımızın dil, din, mezhep ve etnik farklılıklar taşıması ulusal bütünlüğe engel değildir. Bu farklılıkları kaldırma girişimleri bir devlet politikası olamaz. Bu farklılıkları ortadan kaldıracak zora dayalı, baskıya dayalı; bir etnik yapının, bir mezhebin, bir dinsel inancın çıkarına dayalı politikaları, uygulamaya koyma girişimleri ülke bütünlüğüne yönelik derin bunalımların ortaya çıkmasına yol açar.

Toplumdaki farklılıkların herhangi birisi üzerine devlet politikası oturtulamaz, yüzyıllardır insanlarımız bu ilkel yaklaşımları reddetmişler ve barış içinde bir arada yaşamışlardır. Cumhuriyetimizin kurucuları da çağda Cumhuriyeti bu farklılıklar üzerine inşa etmişlerdir. Bu amaçla;

- **Laikliği; değişik mezhep ve din farklılıklarının korunmasını, bir arada ve barış içinde yaşamının güvencesi olarak görmüşlerdir.**

- **Yurttaşlığı da; hiç kimsenin etnik kökenine, diline, kültürüne bakmadan, onları birey olarak ayırmadan bir arada görmenin siyasal yorum – toplumsal yorumu olarak değerlendirmişlerdir.**

Cumhuriyetin kurucuları, farklılıklarımızla birlikte yaşamının güvencesi, temel ön koşulu olarak Cumhuriyetimizin temel ilkesini, devletin bir etnik yapı devleti olmadığını bir din devleti olmadığını açık bir şekilde ortaya koyarak yerine getirmişlerdir. Etnik ve mezhepsel farklılıklar ayrışma neden olarak değil, kaynaşma ögesi olarak değerlendirilmiştir.

Bu topraklar üzerinde yaşayan hiçbir etnik grubun diğerine düşmanlığının, suçlamasının olmaması ülke birliği için önemli bir etkidir. Karşı karşıya bulunduğumuz sorunlar Anadolu insanının ırkçılığından değil, yanlış politikalarından ve uygulamalardan kaynaklanmaktadır.

Bu nedenle bu konudaki politikamızın bir kez daha ortaya konulmasında yarar görülmüştür. **Sosyal Demokrat Halkçı Parti**'nin politikasında devlet;

- **Toplumdaki etnik farklılaşma ile, mezhep farkları ile ilgilenmez. Öyle bir farklılaşmada taraf tutmaz.**
- **Bütün yurttaşları Cumhuriyetin eşit haklı üyesi olarak görür.**
- **Devlet; toplumun çağdaş değerler sistemine ulaşması için genel siyasal düzenlemeleri yapar.**

Çağdaş, katılımcı, demokratik geçerli ve işleyecek bütünleşmenin gereği budur. Bunun dışındaki politikalar zorlamadır, yapaydır.

Ulusal bütünlüğümüzü içinde dar, sığ, geçmişin olumsuz değerlerine sahip anlayışları terk ederek, etnik ayrımcılık amacına dönük düzenlemelere, ideolojilere karşı durarak, ortak insanlığa giden yolu toplum olarak bulmalıyız.

Sosyal Demokrat Halkçı Parti olarak ülke sorunlarının da, bölge sorunlarının da bilincindeyiz. Bütün bu sorunları halka güven vererek ve halka güvenerek ülke bütünlüğü içinde çözeceğimize, toplumsal iç barışın, bölge barışının, ekonomik ve sosyal kalkınmanın tüm ülke düzeyinde hızla gerçekleşeceğine inanıyoruz.

Temel Siyasal Tercihlerimizden biri de demokrasidir. Sorunlar ve sıkıntılar demokrasi kuralları tam işletilerek çözülebilecektir. Çağdaş Avrupa Toplumunun bir parçası olarak sorunlarımızın demokrasi içinde aşılabileceğine inanıyoruz. Çağımız, bütün sorunların demokrasi içinde çözüldüğü, geçmişten gelen her türlü farklılığın hoşgörüsüyle karşılandığı, bir çağdır. SHP'nin temel tercihi de bu yönde olacaktır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu sorunu da, Kürt sorunu da Türkiye'nin demokratikleşme ve demokratik haklar sorunu ile iç içedir. Nitekim sorunların yoğunlaşarak arttığı dönem, demokrasinin askıya alındığı dönemdir. Bunun bir rastlantı olmadığı açıktır. Dünyada demokrasi yönünde önemli açılımlar olduğu bir aşamada Cumhuriyeti kuran ve demokrasiyi getiren bir partinin tarihten gelen işlevini çağdaş yorumlarla yürütmeyi üstlenen SHP geçmişte olduğu gibi gelecekte de tüm sorunların demokrasi içinde aşılabacağına inanmaktadır.

Diğer önemli bir siyasal tercih de **“yurttaşlık” kavramının ön plana çıkarılmasıdır.** “Yurttaş” çağımızın bir kavramı olarak, bütünleştirici, birleştirici ortak bir özelliği vurgulamaktadır. Yurttaş kavramı, Cumhuriyetin bireylerinin bir arada yaşamasını anlamlı kılan ona içerik ve zenginlik katan siyasal bir kimlik kavramıdır. “Yurttaş” kavramı, “vatan”

olarak adlandırılan siyasal sınırlar içindeki toprakları eşit statüde, eşit ağırlıkta sahiplenmeyi, uğruna mücadele verilen ortak ideallerin paylaşılması kavramıdır.

Sosyal devlet yapısını gerçekleştirirken amacımız, insan unsurunu sürekli önde tutan, yurttaşların etnik köken ve mezhep başlılığından ötürü horlanmadığı bir toplum düzenine ulaşmaktır. Bu düzende yurttaşlar arası ilişkilerde çağdaş değerler dışındaki değerler kavramlar geçerli olamaz. Bir etnik köken, dil ya da mezhep değişikliği hiçbir yurttaş için avantaj veya dezavantaj olamaz. Genel demokratik yapılanma içinde yurttaşların etnik kimliklerini ortaya koyma gereğini duymayacağı, değişim ihtiyacının, herhangi birinin diğerine benzetilmesi olarak algılanmayacağı bir ortak amaç edinilmelidir. Yurttaşlar olarak kendimizi aşarak, ortak kültürü geliştirmeye yönelmeliyiz.

Dünyada milliyetçi dalgalanmaların yeniden ortaya çıktığı bu dönemde zora dayalı her türlü biçimlenmeyi reddederek çağdaş, güzele, refaha bütünlük içinde toplumca ulaşmak amacındayız.

III.- ÖNERİLER

3.1.- SİYASAL YAKLAŞIMLAR:

Önemli sorunların bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu toplumsal bölgesinde ekonomik ve toplumsal gelişmenin önemi yadsınamaz. Ekonomik gelişme güven ortamının oluşmasında önemli bir güçtür. Ancak ekonomik ve toplumsal gelişmenin sürekliliği, içinde bulunulan siyasal ortamla yakından ilgilidir.

Sosyolojik olarak değişik etnik kökenden gelen yurttaşlarımız arasında ciddi hiçbir uyuşmazlık, anlaşmazlık bulunmamaktadır. Bölge dışına çıkanların yaşayışları, davranışları insanların konuya ırkçı açıdan bakmadığını göstermektedir. Ancak ülkenin bu yöresinde uyumun, rahatlığın, hoşgörünün olmadığı da açıktır. Bu bölgenin özelliği nedir, neden bölgede bir sancı ve sıkıntı vardır. Yaşanılan sıkıntının etnik köken farklılığından kaynaklandığı söylenemez. O halde bu sancı nereden kaynaklanıyor?

Daha önce de belirtildiği gibi bölgede Türkiye ortalamasının çok üstünde bir ekonomik ve toplumsal çarpıklık bulunmaktadır. Eskiden beri varolan bu çarpıklık son yıllarda giderek artmıştır.

Yeni unsur olarak bölgede silahlı mücadele vardır. Silahlı mücadele ilerde de olabilir, bununla en etkin mücadele kendi yöntemi içinde elbette yapılacaktır. Ancak terör örgütünün silahlı mücadelesi ileri sürülerek halka yapılan baskı haklı gösterilemez. Bu, silahlı terör örgütlerinin tuzağına düşmektir. Terör tuzağının amacı, baskıdan bıkan insanların Devlete, Cumhuriyete yabancılaşmasını sağlamaktır. Bu, silahlı terör eyleminden çok daha vahimdir. Silahlı eylemle birlikte yabancılaşma sürecinin başlaması, en büyük tehlikedir. Bu süreç bir ölçüde başlamıştır.

Silahlı eylem tek başına önemli bir tehdit değildir ve etkinliği sınırlıdır. Önemli olan silahlı eyleme karşı, “en kısa zamanda sıfırlayacağız”, “kökünü kazıyacağız”, “bu Devlete meydan okumadır, imha edeceğim” iddialarının halka yönelik olarak zorunlu kıldığı olumsuz ve hatalı uygulamalardır.

Bu uygulamalarla eğer bir kısım yurttaş eylemlere sempati duymaya başlıyorsa, silahlı eylem amacına ulaşmış, devlet de tuzağa düşmüş demektir. Oysa Devlet, “terör tuzağına” düşmemenin yollarını bulmalıdır.

Teröre karşı olgun, soğukkanlı, kendine güvenen, halka güvenen, hiçbir zaman temel ilkelerden, temel ölçülerden sapmayan anlayışı ve politikayı Devlete egemen kılmak gerekir. Kısaca olaylara demokratik kuralların zorunlu kıldığı politikalarla yaklaşmak esas olmalıdır.

Terör eylemlerini etkisiz kılmada en büyük güvence, bölgede yaşayan halkın tutumudur. Halkın, etnik ayrıcalığa dayalı silahlı mücadelenin içinde yer almaması terörü önlemede en önemli dayanaktır. Bu nedenle halka sahip çıkma zorundayız. **Biz SHP olarak olayların ve sorunların halkla ve halkın desteğiyle aşılabileceğine inanıyoruz.**

3.2.- DEMOKRATİKLEŞME PAKETİ

Bölgede yaşanan sıkıntıları, sorunları çözüme kavuşturmak amacıyla ekonomik ve sosyal önlemlere koşut olarak “**Demokratikleşme Politikaları Demeti**” saptanmıştır.

Söz konusu demokratik düzenlemenin başlıca nedeni insan unsuruna verilen önem, başlıca amacı da halkımıza kaybetmeğe başladığı güveni, sevgiyi yeniden kazandırmaktır.

Demokratikleşme düzenlemesi içerisinde yer alacak başlıca önlemler şunlardır:

- Anayasadan başlayarak, bütün ilgili yasal düzenlemeler demokratik hukuk ülkelerine uygun hale getirilecektir.
- Bölgede yaşayan yurttaşların haklı ve yaygın şikayetine yol açan sorgulama, yargılama ve ilgili diğer yöntemler yeni bir anlayışla ele alınarak, bu konuda Türkiye ölçüsünde yeni bir reform paketi hazırlanacaktır.
- **Bu çerçevede, ülke düzeyinde sorun olmaya devam eden,**
  - ✓ Gözaltı süresi,
  - ✓ Gözaltı ile birlikte avukat bulundurma, avukat gözetiminde sorgulama,
  - ✓ Sanığın avukatı yanında alınmayan itiraflarının kabul olarak kabul edilmemesi,
  - ✓ Ceza, tutukevi ve sorgulama koşullarının iyileştirilmesiile ilgili düzenlemeler, söz konusu pakette demokratik bir anlayışla ele alınacaktır.
- Ülke bütünlüğünden ayrı bir yönetim anlayışına gerek duyulduğu izlenimini veren Bölge Valiliği uygulamasına son verilecektir. Ekonomik ve sosyal sorunlar özel bölgesel kalkınma planlaması içinde ele alınacak, güvenlik otoritesi demokratik bir anlayışla düzenlenecektir.
- Olağanüstü Hal Kanunundaki temel hak ve özgürlükleri kısıtlayan, demokrasiye uluslararası anlaşmalara ve evrensel hukuk ilkelerine aykırı olan bütün düzenlemeler kaldırılarak, idarenin yargıya müdahalesi, sansür, sürgün, zorla yerleşim yerlerinin boşaltılması ve yurttaşları rahatsız eden, demokratik yaşam ile bağdaşmayan uygulamalara son verilecektir.
- Yurttaşları, istekleri dışında bilgi vermeye zorlayan her türlü mekanizmalara, çeşitli gerekçelerle ortaya çıkan toplu sorgulama uygulamalarına son verilecektir. İşkence ve kötü muamele konusunda hukuk mevzuatından uygulamaya kadar her alanda köklü, caydırıcı düzenlemeler en kısa süre içerisinde gerçekleştirilecektir. Görevin kötüye

kullanılması olaylarında idare elemanlarının yargı görevi görmesine olanak tanıyan yasal düzenlemeler kaldırılacaktır.

3.3.- ANADİL YASAĞI VE ÖZGÜRLÜKLERE İLİŞKİN DÜZENLEMELER:

- Özgürlük anlayışımız, devletin yurttaşlarına toplumsal ve kişisel gelişmelere uygun her alanda girişim inisiyatifi hakkını varsayar.
- Bu çerçevede yurttaşlar kendi özel girişimleri ile, özgür iradeleri ile istedikleri alana yatırım yapma, istedikleri alanda etkinlik gösterme hakkına sahiptirler.
- Kürt kimliğini kabul ederek kendine Kürt kökenliyim diyen yurttaşlara, bu kişiliklerine hayatın her alanında istedikleri gibi ve özgürce belirtme hakkına sahip olmaları olanağı sağlanacaktır.
- Bu çerçevede anadil yasağı ile ilgili her türlü yasal düzenleme yürürlükten kaldırılacak, yurttaşların anadillerinde serbestçe konuşabilmeleri, yazabilmeleri, öğretebilmeleri, bu dillerde değişik kültür etkinliğinde bulunmaları güvence altına alınacaktır. Anadil yasağının kalkması ile anadillerin yurttaşların yaşamında özgürce kullanılması ve bu dillere yayın yapılması olanağı sağlanmış olacaktır.
- Hiç kuşku yok ki, Türkçe Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi dili olacak ve eğitim dili olarak kullanılacaktır. Ayrıca Türkçenin tüm yurttaşlara öğretilmesi için gerekli önlemler alınacak ve uygulanacaktır.
- Toplumdaki değişik kültür ve dillerin topluma, tarihe ve kültürlere saygı anlayışı içerisinde akademik bir çalışma olarak araştırılması Devlet eliyle düzenlenecek, bu amaçla araştırma birimleri, enstitüleri kurulacaktır.

3.4.- KÜLTÜR VE İDEOLOJİ

- Değişik etnik kimliklerin varlığı, değişik kültür ve diller üzerindeki yasağın kaldırılması yanında, çağdaş bir toplum olarak, ortak insani değerle sistemine ulaşılması, değişik alt kültürlerden süreç içerisinde daha yukarı düzeyde ortak bir kültür, siyasal ve sosyal bilincin geliştirilmesi esastır. Bu yapılırken farklılıklarımızı teke indirgeme hedeflenmeyecektir.
- Dünya hızlı değişmekte, halk eşitliği ilkesine dayalı yeni bütünleşmeler çağımızda toplumları yeni hedefleri olarak ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada önemle vurgulanması gereken başka bir husus da, değişik etki yapıların kimliğinin, kültürünün tespitiyle birlikte, o kimliği değişim rüzgarlarının, yeni sentezlerinin sıçramalarının ve bütünleşmelerinin dışında tutma çabalarının, o yapıyı sonsuza taşıyan her oluşumu onun etrafında görme anlayışlarının çağa uygun olmadığının kabul edilmesidir.
- Ortaya koyduğumuz yeni anlayış çerçevesinde ulusal eğitim sistemimiz, kültür politikamız düzenlenecek, toplumda güveni, sevgiyi, hoşgörüyü, üretkenliği, bütün ortak insani değerleri ön planda tutan anlayışı, bu alandaki temel politikaları oluşturacaktır.

3.5.- GÜVENLİK ÖNLEMLERİ

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun önemli bir kesiminde bir güvenlik sorununun olduğu, aralıkçı terör örgütlerinin varlıklarının ve eylemlerini sürdürdükleri bilinmektedir.

Bu bölgemizdeki sorunlara bütünsel olarak yaklaşılacak, diğer alandaki politikalara koşut olarak güvenlik boyutu ele alınacaktır.

Terörle savaşmada yanlış politika ve uygulamaların, bu bölgede kimlik bunalımının ortaya çıkmasında önemli etkileri olduğu dikkate alınacaktır.

Merkez Yürütme Kurulumuz, ayrıntılara girmeden güvenliğe dönük önlemleri üç boyutta ele almaktadır. Bunlar: **Güvenlik örgütlenmesi, yurttaş ve uluslararası ilişkiler boyutlarıdır.**

3.5.1.- Güvenlik Örgütlenmesi:

- Bölgede iç güvenlik, değişik yerleşim yerlerindeki eşgüdümü sağlayacak bir otorite eliyle yürütülecektir. Böylece Bölge Valiliğinin kaldırılması çerçevesinde bu örgütlenme, sorunun bütün boyutlarını kapsayan bir anlayışla yeniden düzenlenecektir.
- Güvenlik örgütlerinde fiilen görev alacak kadroların esas çekirdeği profesyonel elemanlardan oluşacak, güvenlik önlemleri gerekli etnik ihtiyaçların karşılanması yoluyla düzenlenecektir.
- Köy koruculuğu uygulamasına son verilecektir.
- Sınır güvenliğinin sağlanmasına dönük düzenlemeler, bir plan dahilinde uygulamaya konacak, sınır güvenliğinin sağlanmasında gelişen tekniklerden yararlanılacaktır.
- Özellikle sınıra çok yakın bölgelerde çok dağınık ve yerleşme düzeni açısından güvenliğin sağlanmasında güçlükler olan bölgelerde, yeni bir yerleşim düzenine geçiş, kırsal bölgede ekonomik gelişme alanlarının oluşturulmasına paralel olarak, hiçbir zorlama olmadan yurttaşların ekonomik gereksinimlerini karşılayacak, demokratik bir anlayışla ve gönüllülük çerçevesinde gerçekleştirilecektir.

3.5.2.- Yurttaş Boyutu:

- Terörle mücadele en değerli destek halk desteğidir. Güvenlik önlemlerinin uygulamasında insan unsuru sürekli ön planda tutulacak, bölge insanının diline, kültürüne, vatandaşlık haklarına saygı anlayışı egemen kılınacaktır.
- Bu amacı sağlayacak her türlü demokratik, hukuksal düzenleme uygulamaya konulacaktır. Demokratik anlayış ve ideoloji bütün güvenlik kadrolarınca benimsenip uygulanacaktır.
- Temel anlayış olarak yurttaşların suçsuzluğu esas alınacak, yurttaşların her türlü temel hak ve özgürlüklerine sonuna kadar saygı gösterilecektir.

- Zora dayalı istihbarat elemanı görevlendirmelerine son verilecektir. Dağınık yerleşim bölgelerinde uygulamaya konulacak güvenlik önlemleriyle ilgili düzenlemeler, vatandaşların ekonomik mağduriyetlerine yol açmayacak şekilde yapılacaktır.

3.5.3.- Uluslararası Boyutu:

- Ayrılıkçı terör hareketinin uluslararası planda destek görmemesine dönük her türlü düzenleme ve propaganda etkili olarak yapılacak, komşu ülke topraklarının Türkiye'ye dönük silahlı saldırılarda üs olarak kullanılmasını engelleyici her türlü diplomatik ilişki sonuç alacak şekilde sürdürülecektir.
- Bu amaçla uluslararası boyutta komşu ülkelerin bu soruna yardımcı olacak bir noktaya getirilmeleri hedeflenecektir.

BÖLÜCÜ TERÖR ÖRGÜTÜ PKK'NIN FAALİYETLERİNE İLİŞKİN ÖZEL NOT:

PKK/KONGRA-GEL TERÖR ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİ:

I.- IRAK'IN KUZEYİNDEKİ FAALİYETLERİ

PKK/KONGRA-GEL ayrılıkçı bir terör örgütüdür. 1984 yılından beri PKK terör örgütünün saldırıları, 35 binden fazla Türk vatandaşının hayatını kaybetmesine ve binlerce sivilin yaralanmasına sebebiyet vermiştir. Bu bakımdan, PKK terör örgütü ülkemizin ve halkımızın bugüne kadar karşılaştığı en tehlikeli ve en yıkıcı terör örgütüdür.

1999 yılında örgütün elebaşı Abdullah Öcalan'ın Yunanistan'ın Nairobi'deki Büyükelçisinin evinde bir süre barındıktan sonra yakalanmasını müteakip, PKK, stratejisini barışçıl ve siyasi bir sürece çevirdiğini iddia etmektedir.

Uluslararası kamuoyunu bu yönde ikna edebilmek için, PKK iki kere isim değiştirmiş, önce KADEK, sonra KONGRA-GEL isimlerini kullanmaya başlamıştır. Ancak, terör örgütünün isim değişiklikleri herhangi bir yapısal farklılığa sebep olmamıştır. Yönetim kadrosu aynen korunan örgütün militanları terör eylemlerine devam etmiştir.

PKK/KONGRA-GEL, AB, ABD ve Avustralya tarafından terör örgütü olarak tanınmakla birlikte, uyuşturucu ve insan ticareti de dahil olmak üzere her türlü yasadışı faaliyeti sürdüren bir suç örgütüdür.

Koalisyon güçlerince Mart 2003'te başlatılan Irak operasyonu sonrasında bölgede değişen şartlar ve oluşan güvenlik boşluğu nedeniyle PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün ülkemize yönelik terör eylemlerinde son dönemde ciddi bir artış meydana gelmiştir.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde kurulu kamplarında, lojistik destek sağlamanın yanısıra eğitim faaliyetlerini de yürütmektedir. Kandil dağı ile Irak'la sınırimıza mücavir bölgelerde yerleşik kamplarda, askeri ve ideolojik eğitim alan örgüt mensupları, ülkemize sızarak terör eylemleri gerçekleştirmektedir. Örgüt yönetiminin toplantıları ağırlıklı bu kamplarda yapılmaktadır. 2007 yılında terör örgütü sözde "V. Genel Kurulu"nu yine bu bölgede yapmıştır. Örgütün, bu bölgede 3500 civarında silahlı militanı bulunmaktadır.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyindeki faaliyetlerini ağırlıklı olarak Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK) ve Irak Demokratik Yapılanma Partisi (DÇP) vasıtasıyla yürütmektedir. Örgüt, sözkonusu oluşumlarla siyasal alanda varlık göstermeyi ve örgütsel faaliyetlere zemin hazırlamayı hedeflemektedir. Irak ve ABD makamları nezdindeki ısrarlı girişimlerimize karşın PKK güdümlü Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi (PÇDK) ve Irak Demokratik Yapılanma Partisi (DÇP) adlı oluşumların Irak'ta 31 Ocak 2004 ve 15 Aralık 2006 tarihlerindeki genel seçimlere katılmasına müsaade edilmiştir. Bu iki oluşumun siyasal yapılanma çalışmaları çerçevesinde Irak'taki 2004 ve 2006 seçimlerine katılmasıyla, PKK/KONGRA-GEL Irak'ta yasal zeminde propaganda yapabilme imkanına kavuşmuştur.

PÇDK'nın Bağdat, Kerkük ve Erbil'dekiler dahil olmak üzere ofisleri halen faaliyettedir. Ayrıca PÇDK, "Kerkük Gençler Birliği" gibi güdümündeki kuruluşlar vasıtasıyla örgüte eleman temin etme faaliyetlerini de yürütmektedir. PÇDK yayın organı Roji Welat Gazetesi, sözde partinin basın yayın faaliyetlerini yürütmektedir.

TBMM'nin Hükümetimize 17 Ekim 2007 tarihinde sınır ötesi operasyon için yetki vermesinin ardından terörle mücadele kararlılığımız ABD ve Irak tarafından daha iyi anlaşılmiştir. Sayın Başbakanımızın Kasım 2007'de ABD'yi ziyaretinin hemen ardından PÇDK'nın Süleymaniye, Dohuk ve Erbil'deki ofislerinin kapatıldığı, PÇDK lideri Golbi'nin ortadan kaybolduğu yönünde haberler alınmaya başlanmıştır. Diğer taraftan, sözkonusu haberler doğru ise Irak tarafınca alınan bu tedbirlerin sürekliliğinin izlenmesi gerekecektir.

PKK/KONGRA-GEL'in Süleymaniye, Kerkük, Musul ve Erbil'de eleman temin etmek amacıyla, "Genişleme ve Öğrenciler Örgütü" gibi çeşitli adlar altında örgütler kurarak propaganda faaliyetlerinde bulunduğu bilinmektedir.

PKK/KONGRA-GEL, Irak'ın kuzeyinde HAW-PAR 2002 adlı oluşum vasıtasıyla, uluslararası kamuoyunun önem verdiği "kara mayınlarının kullanılmaması ve sınırların mayın ve patlayıcılardan temizlenmesi" konusunda gündem yaratarak, oluşan kamuoyu etkisinden istifade etmeyi, uluslararası platformda muhatap alınmayı ve bu konuda geliştireceği projelerle örgüte maddi gelir temin etmeyi amaçlamaktadır.

PKK/KONGRA-GEL'in, sınır bölgelerinde sözde gümrük vergisi adı altında haraç toplayarak gelir elde ettiği yönünde somut bilgiler bulunmaktadır. Terör örgütünün Irak üzerinden faaliyet gösteren kaçakçılık ve örgütlü suç şebekelerinden de haraç topladığı bilinmektedir.

Terör örgütünün Irak'ın kuzeyindeki varlığını ve faaliyetlerini bölgedeki Kürt gruplarının yardımı ve göz yumması olmadan sürdürmesi mümkün değildir. Nitekim, örgüt elebaşlarından Murat Karayılan'ın KDP'ye ait televizyon kanalında bir söyleşiye katılması, keza "Kürdistan Bölgesel Yönetimi" ne bağlı unsurlar tarafından terör örgütü mensuplarına Irak'ta serbest dolaşım sağlayan kimlik kartları verilmesi, terör örgütünün her türlü lojistik ve silah alımını KBY yetkilileri aracılığıyla gerçekleştirmesi, Irak'lı Kürt grupların terör örgütüne verdiği desteğin unsurları olarak sayılabilir. Diğer taraftan, Temmuz 2006'da Irak Cumhurbaşkanı Talabani'nin Bağdat Büyükelçiliğimiz Geçici Maslahatgüzarı'nı kabulünde terör örgütüne karşı alınacağını bildirdiği hiçbir önlem de uygulamaya konulmamıştır.

ABD ve Irak makamları PKK'ya ilişkin aşağıdaki taleplerimizin yerine gelmesi için her türlü adımı en kısa zamanda atmalıdırlar:

- PKK'nın Irak'ın kuzeyindeki mevcut kamplarının kapatılması,
- INTERPOL Kırmızı Bültenle aranan PKK lider kadrosunun yakalanarak ülkemize iadesi,
- PKK'nın Irak'taki hareket serbestisinin ve lojistik destek faaliyetlerinin engellenmesi,
- PKK unsurlarının Irak güvenlik güçleri içinde yer almasının engellenmesi,
- Örgütün basın yayın faaliyetlerinin engellenmesi,
- Terör örgütü güdümündeki siyasi oluşumlardan PÇDK (Kürdistan Demokratik Çözüm Partisi) ve DÇP'nin (Demokratik Yapı Partisi) faaliyetlerine izin verilmemesi ve sözkonusu siyasi partilerin bürolarıyla birlikte kapatılması,
- Irak'taki silahlı Kürt gruplarının terör örgütüne sağladığı desteğin sona erdirilmesi,
- Mahmur Kampı'ndaki PKK varlığının sona erdirilmesi ve kampın kapatılması.

II.- AVRUPA'DAKİ FAALİYETLERİ

Terör örgütü, faaliyetlerinin finansmanı, yapısal destek, örgüt üyesi toplamak ve propaganda faaliyetlerini sürdürmek bakımından Avrupa'daki kaynaklarına dayanmaktadır.

PKK/KONGRA-GEL, örgütün Avrupa'daki çatı yapılanmasını oluşturan "Avrupa Kürt Dernekleri Federasyonu" (KON-KURD) gibi kültürel ya da sosyal amaçlara sahip görünen çeşitli dernekler, vakıflar ve sözde yasal kuruluşlarıyla Avrupa ülkelerindeki faaliyetlerini yürütmektedir.

PKK/KONGRA-GEL, AB tarafından terör örgütü olarak tanınmasına ve 2004 yılından beri tüm isimleriyle AB terör örgütleri listesine dahil edilmesine rağmen, PKK bağlantılı sözde yasal kuruluşları ve faaliyetleri birçok Avrupa ülkesinde yasaklanmamıştır.

PKK/KONGRA-GEL, DHKP-C, MLKP gibi Türkiye'yi hedef alan terör örgütleri, AB terör örgütleri listesinde yer almasına karşın, Avrupa ülkelerindeki her türlü faaliyetlerini sürdürmeye devam etmektedir.

PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün finans kaynaklarına ilişkin Belçika'da yürütülen Spoutnik davasının zaman aşımına uğraması ve terör örgütünün 53 milyon doları aşan maddi kaynaklarına erişiminin engellenememesi çok ciddi bir zafiyettir.

Avrupa ülkelerinde yargı önüne çıkarılmayan PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün elebaşlarının Irak'ın kuzeyinde serbestçe dolaştıkları gözlemlenmektedir. 2006 yılında Nuriye Kesbir Hollanda makamlarının bilgisi dahilinde, Fransa'da gözaltına alınan Rıza Altun'un Avusturya makamlarının bilgisi dahilinde Irak'ın kuzeyine gönderilmesi tarafımızca kabul edilemez. Keza, PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün lider kadrosunda yer alan Gülabi Dere gibi INTERPOL Kırmızı Bülteni ile aranan bir şahsın Avrupa Parlamentosu'nda Parlamenterlerle görüşmeler yapabilmesini de anlamakta güçlük çekiyoruz.

PKK/KONGRA-GEL, ihtiyaç duyduğu finansmanı temin için birçok Avrupa ülkesinde başta uyuşturucu ticareti, silah kaçakçılığı, kara para aklama, haraç toplama gibi her türlü örgütlü suç eylemini gerçekleştirmektedir. Almanya, Fransa, Hollanda, Belçika, Danimarka, İngiltere ve İsviçre terör örgütünün yaygın olarak faaliyetlerini yürüttüğü ülkelerdir.

PKK/KONGRA-GEL, AB üyesi ülkeler nezdinde meşruiyet ve saygınlık kazanmak ve "Kürt kimliği"ni ön plana çıkarmak amaçlarıyla kadın özgürlüğü, çevre, bölgesel yönetimlerin özerkliği, anadilde yayın gibi konularda konferanslar ve uluslararası kitap ve sinema etkinlikleri de dahil sosyal etkinlikler düzenlemektedir. Örgüt, Avrupa kamuoyunu etkilemeyi amaçlamakta ve Avrupa Parlamentosu'na yönelik çalışmalarla birlikte finansman temini amacıyla sürdürülen yasal ve yasadışı faaliyetlere öncelik vermektedir.

Ayrıca örgütün propaganda finansmanında önemli rol oynayan basılı ve görsel yayın kuruluşlarının faaliyetleri de Avrupa'da süregelmektedir. Bu çerçevede, Danimarka'da yayın yapan ROJ TV'nin, Hollanda'da da yerleşik Fırat Haber Ajansı ile bağlantılı şirket ve stüdyoları Almanya, Belçika, Fransa ve Hollanda'da bulunmaktadır.

Avrupa ülkelerinde örgütün faaliyetlerine ilişkin her türlü istihbaratın mevcut olduğu, ancak örgüte karşı kapsamlı operasyonlar sonrasında adli süreçlerin, siyasi irade eksikliği nedeniyle başlatılmadığı ya da sürüncemede bırakıldığı gözlemlenmiştir.

Ayrıca, terör örgütünün Irak'ın kuzeyinde operasyonel sığınağı olmasına rağmen, örgüte finansal desteği sağlayan ve operasyonel gruplara yeni militanlar kazandıran önemli PKK yapılanması Avrupa'da bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Avrupa ülkelerinde son dönemde, PKK ile bağlantılı örgütlü suç şebekelerine karşı güvenlik makamlarının yürüttüğü operasyonlar, PKK'nın gerçekleştirdiği yasadışı eylemleriyle Avrupa'da da tamamen terörizm kapsamında olmasa da örgütlü suçlar bakımından tehdit olarak algılanmaya başlandığının işareti olmuştur. Bu çerçevede, **Fransa**'da PKK/KONGRA-GEL terör örgütüne karşı başlatılan "Terörizm ve Finansmanı Suçları" soruşturması kapsamında, Şubat, Mart ve Haziran 2007 aylarında üç operasyon gerçekleştirilmiştir. Keza Almanya'da, son olarak Ocak, Nisan ve Temmuz 2007'de terör örgütüne karşı operasyonlar yapılmış, PKK terör örgütü mensupları konusunda 2002 yılından beri sürdürülen hukuki ve idari süreçler çerçevesinde terör örgütünün bazı mensupları hapis cezasına çarptırılmıştır.

Ancak sözkonusu ülkelerin attığı adımların örgüte ve Avrupa ülkelerinde yürüttüğü faaliyetlere ciddi bir zarar verdiğini söylemek mümkün değildir. 2006- 2007 "Kampanya" döneminde terör örgütünün Avrupa ülkelerinden 12.000.000 Euro temin ettiği tahmin edilmektedir. PKK/KONGRA-GEL, 2002 yılından bu yana AB terör örgütleri listesinde yer almasına rağmen, güdümündeki paravan kuruluşlar olan Belçika merkezli "Avrupa Kürt Dernekleri Federasyonu" (KON-KURD) ve "Kürt Ulusal Kongresi" (KNK) eliyle faaliyetlerini yürütmekte, "Kürt İşverenler Derneği" (Karsaz) ve "Kürt Kızılayı" gibi kuruluşlar aracılığıyla terörizmin finansmanına yönelik kara para aklama faaliyetlerini sürdürmektedir.

Öte yandan, terör örgütü mensubu olmak veya diğer terörle ilgili suçlar nedeniyle haklarında Interpol aracılığıyla arama emri çıkarılmış bulunan teröristlerin çeşitli Avrupa ülkelerinde siyasi mülteci, sığınmacı statüsü kazandıkları ve ayrıca sözkonusu statüsü bulunmayanların da oturma izni alabildikleri görülmektedir. Yapılan çalışmalar Interpol aracılığıyla terör suçuyla aranan 145 civarında terör örgütü mensubu olduğunu, bunlardan önemli bir çoğunluğunun PKK/KONGRA-GEL'in AB terör örgütleri listesinde yer almasına rağmen mülteci veya sığınmacı statüsü elde ettiğini göstermektedir.

Son dönemde Hollanda, Almanya, Lüksemburg ve İsviçre'de yakalanan terör örgütü mensuplarının çıkarıldıkları mahkemelerce mülteci statüsü sahibi olmaları veya Türkiye'de adil yargı olmadığı gibi nedenlerle ülkemize iade edilmedikleri görülmüştür. Bu durumun düzeltilmesi amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından bir çalışma başlatılmıştır.

PKK terör örgütünün "merkez bankası" olarak bilinen terörist Rıza Altun, Şubat 2007'de Fransız makamları tarafından yürütülen operasyonlar sırasında Fransa'da gözaltına alındı ve koşullu olarak serbest bırakıldı. Ancak 4 Temmuz 2007 tarihinde Avusturya makamları tarafından Viyana'da yakalandı ve 13 Temmuz 2007 tarihinde mahkemeye çıkarıldı. Hakkında INTERPOL Kırmızı Bülteni çıkarılmış olmasına rağmen, Altun'un Avusturya makamlarının desteğiyle Avusturya'dan serbestçe ayrılarak mahkemeye çıkarıldığı gün Irak'ın kuzeyine gönderildi.

Benzer şekilde, PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün üst düzey kadrolarında yer alan Gülabi Dere, INTERPOL Kırmızı Bülteni ile uluslararası düzeyde aranmasına rağmen, Avrupa Parlamentosu'na girebilmiş ve bazı Parlamentolarla temaslar kurabilmiştir.

BULGARİSTAN'DA NE ÖZERK, NE DE FEDERATİF BİR YAPI SÖZ KONUSUDUR.

BULGAR DEVLETİ, DEMOKRASİSİNİ KISA SÜREDE OLDUKÇA GELİŞTİRMİŞ ÜNİTER BİR DEVLETTİR...

HALK VE ÖZGÜRLÜKLER HAREKETİNİN Tüzüğü;

- ***“Parti, Tüm Bulgar İslam vatandaşlarının birliğine yardım etmek amacıyla kurulmuş bağımsız bir siyasi organizasyondur.”***
- ***“Tüm Bulgaristan vatandaşlarının eşit hak ve özgürlüklerini tanıyan ve koruyan, Bulgaristan’ın ayrılmaz ve bütünlüğünü koruyan bütün Bulgaristan vatandaşlarının üye olabilecekleri bir siyasi kuruluştur.”***
ilkelerini içermektedir.

Bulgaristan Anayasası;

- ***“Özerk bölgeler oluşmasına izin verilemez. Bulgaristan Cumhuriyetinin ulusal bütünlüğü dokunulmazdır”*** demektedir.
- ***“Bulgar vatandaşları arasında ırk, millet, din, etnik köken bakımından hiçbir özel ayrışma yapılamaz”*** demektedir.
- ***“İrk, etnik veya dini temelde siyasi partiler kurulamaz. Hiçbir parti şiddet kullanarak devleti ele geçirme amaçlı olamaz.”*** demektedir.
- 3. Maddesi, ***“Bulgaristan’ın resmî dili Bulgarca’dır.”***, 6’ncı maddesi ile, ***“Tüm vatandaşlar kanun önünde eşittir; ırk, milliyet, etnik kimlik, cinsiyet, köken, din, eğitim, görüş, politik bağlantı, kişisele veya sosyal statü veya özel konumlar temelinde haklarda imtiyaz veya kısıtlama yapılamaz”*** ilkelerini öngörmektedir.
- 11’inci maddesi ile, ***“İrk, etnik veya dini temelde siyasi partiler kurulamaz.”*** Kuralını koymaktadır.
- 36’ncı maddesi ile, ***“Her Bulgar vatandaşı Bulgar dilini öğrenmek ve kullanmak zorundadır. Ana dili Bulgarca olmayan vatandaşlar, kendi dillerini öğrenme ve kullanmanın yanında, Bulgar dilini de öğrenmek zorundadır.”*** demektedir.
- 44’üncü maddesi ile, ***“Hiçbir kuruluşun ülkenin bağımsızlığına, ulusal birlik ve bütünlüğüne zarar veremez... İrkçi, millî, etnik veya dini düşmanlığı hiçbir kuruluşun kışkırtmasına izin verilemez”*** ilkelerini öngörmektedir.